İNCİ ARAL

هوّ

yeşil

KIRMIZIKEDİ

İNCİ ARAL

İnci Aral, Denizli'de doğdu. Gazi Eğitim Enstitüsü Resim Bölümü'nü bitirdi. Aral, eserlerinde daha çok bireylerin çevre ve toplumsal oluşumların etkisiyle biçimlenen ve değişen ruh hallerini, kadın-erkek ve insan ilişkilerindeki iletişimsizlik, sevgi bağları ve varoluş sorunlarını irdeleyen bir yazar.

Romanları: *Ölü Erkek Kuşlar* (1991 [1992 Yunus Nadi Roman Ödülü]); *Yeni Yalan Zamanlar* [*Yeşil*] (1994); *Hiçbir Aşk Hiçbir Ölüm* (1997); *İçimden Kuşlar Göçüyor* (1998); *Mor* (2003 [2004 Orhan Kemal Roman Armağanı]); *Taş ve Ten* (2005); *Safran Sarı* (2007), *Sadakat* (2010).

Öyküleri: *Ağda Zamanı* (1979 [1980 Akademi Kitabevi Öykü Başarı Ödülü]); *Kıran Resimleri* (1984 [1983 Nevzat Üstün Öykü Ödülü]); *Uykusuzlar* (1984); *Sevginin Eşsiz Kışı* (1986); *Gölgede Kırk Derece* (2000 [2001 Yunus Nadi Öykü Ödülü]); *Ruhumu Öpmeyi Unuttun* (2006).

Deneme: *Anlar İzler Tutkular* (2003).

Söyleşi: *Unutmak* [Hazırlayan: Tolga Örnek] (2008)

Kırmızı Kedi Yayınevi: 59
Türk Edebiyatı: 8

Yeşil
İnci Aral

© İnci Aral, 1994
© Kırmızı Kedi Yayınevi, 2010

Editör: İlknur Özdemir
Kapak Tasarımı: Melis Rozental
Grafik: Aziz Zengin

Baskı: Pasifik Ofset 0212 4121777

Bu kitabın ilk baskısı 1994 yılında yapılmıştır.
Kırmızı Kedi'de Birinci Basım: Şubat, 2011
ISBN: 978-9944-756-65-5

Kırmızı Kedi Yayınevi
www.kirmizikedikitap.com
kirmizikedi@kirmizikedikitap.com
Ömer Avni M. Emektar S. No: 18
Gümüşsuyu 34427 İSTANBUL
T: 0212 244 89 82 F: 0212 244 09 48

İnci Aral

YEŞİL

Yeni Yalan Zamanlar: 1

Roman

YEŞİL, 1994'te ***Yeni Yalan Zamanlar*** adıyla yayımlandı. Sonraki romanlarım ***Mor*** (2003) ve ***Safran Sarı*** (2007) ile kişiler, içerik ve konu edilen süreçler bakımından ciddi bir bütünlük oluşturduğu için üçlemeyi **YENİ YALAN ZAMANLAR** üst başlığıyla tanımladım ve ilk kitaba **YEŞİL** adını eklemeyi uygun buldum.

İnci Aral

"Biz canlıların cehennemi gelecekte var olacak bir şey değil, eğer bir cehennem varsa burada, çoktan aramızda; her gün içinde yaşadığımız, birlikte, yan yana durarak yarattığımız cehennem. İki yolu var acı çekmemenin. Birincisi pek çok kişiye kolay gelir: Cehennemi kabullenmek ve görmeyecek kadar onunla bütünleşmek. İkinci yol riskli; sürekli bir dikkat ve eğitim istiyor; cehennemin ortasında cehennem olmayan kim ve ne var, onu aramak ve bulduğunda tanımayı bilmek, onu yaşatmak, ona fırsat vermek."

Italo Calvino
*(Görünmez Kentler)**

---

* Remzi Kitabevi 1990 / Çev: Işıl Saatçıoğlu

Engels'in Daktilosu

Gecenin içindeyim, karanlık gecenin. Kim bilir kaçıncı gecesi ayın. Sokaklarda tek bir insan yok. Taşıtlar geçmiyor. Yattığım yerden hiçbir yer görünmüyor. Uykuyu özlüyorum, uyuyamıyorum.

Gece boyunca yorgunluktan sersemlemiş bir halde oraya buraya konup kalkarak dolaştım. Uzun dişli, zıpkın bacaklı, tepesinde bir de kırmızı sorgucu –orta yerinde alev alev yanan zehirli bir zümrüt var– olan bir yaratığın peşine düştüm, artık terk edilmiş bir kent olan evin içinde doğu-batı ve kuzey-güney yönlerinde gidip geldim. Parke taşları ıslaktı, günlerdir yağmur yağmadığı halde yağmış gibi. Kendimi kurtarmanın daha ne kadar süreceğini düşünerek sokakları arşınlarken bir cani gecenin karanlığına daldı, kara ceketinin eteklerini savurarak. Arkama dönüp baktım, kaldırıma yığılan serseri bendim. Düşerken çığlığım bin yıllık pencerelerde yankılandı. Can çekişmem uzun sürdü, uyuyup uyanıp bir şiiri gördüm. Yazıları altın yaldızla basılmış bu şiirde denize uzanan bir yol, yoğun sis içinde silinerek denize doğru yürüyen bir adam, mavi kurdeleli kelebekler, boş bir testi, kırmızı boyayla çarpı işareti konmuş tahta kapılar ve yüz yıllık parke taşlarında

birikip korkunç bir uğultuya dönüşmüş ayak sesleri vardı. Bir zamanlar dost ve tanıdık hayaletlerle dolu olan sokaklar, su kemerleri, gemiler, gün ışığının deniz yüzeyindeki yansımaları, herhangi bir zaman vardı. Ruhumu teslim eder etmez kalktım, içimdeki gerilim hattı boyunca yürüdüm. Eski bir caddeden geçtim, ot bürümüş merdivenler tırmanıp indim, karanlık bir nehirde, başladığım yere doğru kürek çektim, öteki kıyıda, geri dönebileceğim yolun başına ulaştım. Böğürtlenlerin yanı başında durdum. Beş camide birden ezan başladı, beş sesli bu koroyu dinledim. Allahü al hü la hü ek la ek ber ek al ber ber Alla. / Euzü billahimineşseytanir-racim. Bismillahir-rahmanir-rahiym. / Yüzümün durgun sudaki yansısına eğildim. İncecik akıntıyla usulca kımıldayan, eğrilip bükülen yüzeydeki öteki ben'imi gördüm. Zamanın içinde eyleşen cismimi. Belleğimi. Ben olan ve olmayanı. Tanıyabilmek için iyice yaklaştım ona. Bir zamanlar bana çok yakın görünen ama nedense artık yüzümden yüz çevirmiş bulunan bu adamın gözlerine baktım uzun uzun. O kadar yakından, doğrudan ve uzun baktım ki yabancılaştı bakışları. İri, hareli, yeşil, berrak yüzeylerindeki ışık karardı ve bu karanlık beni kuvvetle kendine çekerek içimin derinliklerine doldu. Kendimi geri almaya çabaladım ama başaramadım. İnanılmaz bir hızla boşluğa yuvarlandım. Yutuldum.

Anneannemin eski ahşap köşkünün bodrumundayım. Arka bahçeye açılan küçük paslı demir kapı yerinden sökülmüş, az öteye, incir ağacının dibine atılmış.

Kapının aydınlığa, dışarıya bakan boşluğunda bir korkuluk dikili. Korkuluğun haç biçimi çakılmış kaba, tahta askısına paşa dedemin eski üniforması ile şapkasını giydirmiş birileri. Pantolonun yırtık dizlerinden yılların rüzgârları geçmiş, haki yün kumaş yağmurlarla, karlarla ıslanıp kızgın yaz güneşleriyle kuruyup çekmiş, küçücük bir çocuğa dikilmiş kadar ufalmış artık. Paltal cekette düğmelerle yıldızlar da yok. Evsiz barksız şarapçılar, tinerci çocuklar tarafından çalınmış olabilir bunlar. Ama belki de çok uzun yıllar önce asılsız ağır bir suçlama ve aceleye gelmiş bir yargılanma sonucu rütbeleri sökülmüştür dedemin. –Büyükler, yanımda açıkça söz etmediler bu olaydan. Yarım yamalak konuşmalar duydum kapı arkalarından, emin değilim.–

Bu evin yanık iskeletinin on dört yıl kadar önce yıkılıp yerine on altı daireli bir apartman dikildiğini ve benim halen bu apartmanın dördüncü katında T. Mehmet Efendi Caddesi'ne bakan bir dairede oturmakta olduğumu bilmiyorum. Bilmediğimi bildiğim için de eski evin, bahçenin, bodrumun ve içindekilerin yerinde duruyor oluşlarını hiç yadırgamıyorum. Anneannemin odasındaki konsolun sararmış sisli aynasında yüzümü tanıyıp bildiğim yaz sabahından bu yana, yaşamının yalnızca küçük büyük yanılsamalar, saçmalıklar ve olası beklenmedik durumlarla geriye doğru ilerleyen şaşırtıcı bir süreç olduğunu öğrenecek zamanım oldu.

Buraya dedemin ölmeden önce bana bıraktığı bir kalıtı bulmak üzere geldim, bildiğim bu. Onun ölümü üstünden otuz yıldan fazla zaman geçmiş olduğu halde kalıtın varlığını ancak bu sabah, postadan çıkan im-

zasız bir mektupla öğrenmiş olmam biraz garip belki ama adaletin ya da postanın bunca gecikmiş olması alışılagelmiş bir durum sonuçta.

Mektup, harf devrimi sonrası Latin harfleriyle yazmayı yeni öğrenmiş olanlarınki gibi, majiskülü, özenli, yaşlı bir el yazısıyla, sararmış bir kâğıda yazılmıştı. Zaman kaybetmeksizin aşağıya, anneannemin bodrumuna inmemi ve dedemin benim için orada bir yere gizlediği kalıtı bulmamı buyuruyordu.

Kapıdan içeri dolan ışıkta döküntüler arasında geziniyorum. Doğduğum ve çocukluğumun ilk yıllarını geçirdiğim bu evden anımsadığım kırık dökük eşyayla dolu içerisi. Geçmiş yazların kokularıyla, seslerle, yitiklerle dolu. Eski bir gramofonda, *solgun durma istekler-sevil açıl çiçekler...* Durgun geceye karpuz ve şebboy kokularıyla sokulan uyku. Annemin yüzü hep yalnızlık renginde, süzgün. Kolları ince ve beyaz. Boynunda bir damar seğiriyor. *Saniye! Kız Saniye! Hani kahvelerimiz?*

Annemin karyolası, şifoniyeri, halamın sallanır hazeran koltuğu, ninemin bakır mangalı, elişi dantelinde ağız ağıza iki kuş motifi bulunan köşe yastığı. Benden sonra büyük halaya kalmış, beyaz, ağız kıyısındaki lacivert bordürü yer yer dökülmüş saplı çinko oturak. Kocaman düğmeleriyle hantal Siemens radyo. Nemden kabarıp yumuşamış eski dergiler, gazeteler, kitaplar. Toz, pas, güveler, karafatmalar ve farelerle iç içe sonsuza yolculuklarını sürdüren bir yığın anı.

Lazımlık, dedemin yazı masasının üstünde duruyor. İçinde fare pislikleri ve kararmış birkaç mandal var. Radyonun hoparlörü, önünde gerili delikli kumaş

çürüyüp döküldüğünden karanlık bir huni gibi çıkmış ortaya. Masanın tozlu yüzeyindeki derin çakı yaraları, işaretler, çizikler dedemin o korkunç haksızlığa uğradıktan sonraki yıllarının özeti sanki. Kimseyle göz göze gelmemiş, hiç dışarı çıkmamış üç yıllık cezasını çekip evine döndükten sonra. Pek az konuşmuş. Giz olmuş, ihanetlerden, kıskançlıklardan, aşktan, ispiyonculuktan, sosyalizmden, hiçbir şeyden hiç söz etmeden düşünüp durmuş yıllar boyu. İri sarı kedisi Suzan'ı okşayarak ya da masasını sedef saplı çakısıyla oyarak. Irina da sarışınmış. Annemin albümündeki yüzeyi kırıklarla dolu fotoğrafını dedem öldüğünde yüklüğün dibindeki eski kaputunun cebinde bulmuşlar. Irina'yı kim bilir kimler, evinde, yatağında öldürmüşler dedem tutuklandıktan hemen sonra. 'Uyku ilacıyla intihar' denilmiş. Onun ölümünden kısa süre sonra da dedem –çok düşünmekten ötürü– ölmüş. Öldüğü gün yağmur gök delinmiş gibi yağıyormuş. Anneannem, beyaz, kıyıları dantelli mendilini kupkuru gözlerine bastırarak, "Her şeyi tersti rahmetlinin, ölecek günü buldu!" diye söylenip durmuş. "Tövbe ya Rabbim, bu yağmur ne zaman dinecek, bu cenaze nasıl kalkacak?"

En dipte, köşede, annemin ceviz çeyiz sandığı ve üstünde leylak rengi, ön tarafında küçük bir demet inciçiçeği olan baharlık şapkası duruyor. İkimizi görüyorum, evden bahçe kapısına uzanan taş döşeli yolda yürüdüğümüzü. Güller, zambaklar açmış. Annemin yumuşak, sıcacık avcu küçük elimi kavramış. Tırnaklarına az önce sürdüğü gülkurusu Cutex ojenin kokusunu duyuyorum. Annem bir daha evlenirse uçağı düşüp

şehit olan babamdan bağlanan aylığı kesilecek. Ben babamı yalnız fotoğraflarından biliyorum, öldüğünde bir buçuk yaşındaymışım.

Dedem bana ne bırakmış olabilir? Neyi arayacağım bu karmakarışık yerde? Ne olduğunu bilsem daha kolay bulabilirim aradığımı ama bilmiyorum. Üstelik zaman çok dar. Bahçenin yıkık kapısındaki eğri büğrü, paslı bir tabelada "DİKKAT!-GİRİLMEZ!-İRİ KÖPEK!" uyarısı var, girerken gördüm. Aldırmadım tabii, köpek olduğu doğru değil. Gene de yasak yerdeyim ve güvenlik içinde değilim, –nedense– tehlike çok büyük. Birden anlıyorum bunu, tehlike büyük. Elimi çabuk tutmam gerekiyor.

Eskiden köşkün girişinde bulunan aynalı dolabın içine, annemin gardırobuna, kalayları çıkmış bakır tencerelerin ve yün yatakların arasına, duvar dibine dayalı kırık kepenklerin arkasına bakıyorum. Geçmiş zamandan ve çürümüşlükten başka bir şey bulamıyorum.

Paniğe kapılıyorum. Benim buraya girdiğimi gören muhbir vatandaşlar güvenlik güçlerine haber vermiş olabilirler. Silahlı bir tim çoktan yola çıkmıştır bile. Birazdan burda olurlar. Suçlu ya da suçsuz olmanın fazla önem taşımadığını, bu timlerin insanı görür görmez, hatta çoğu durumda görmeden yargılayıp temizlediklerini biliyorum. Anında uygulanan böyle bir infaz kararından sonra cesedimi bahçedeki ceviz ağacının dibinde görüyorum işte: Kurşunun biri sağ şakağımdan girmiş, biri sol göğsümden. Karın bölgemde üç delik daha. İkisi sol kasığımda.

Cenaze törenim oldukça kalabalık. Tanımadığım ama –nedense– sevgilim olan bir kadın tabutuma kapanmış hıçkırarak ağlıyor. Annem, iki yıl önce evlendiği et lokantacısı üçüncü kocasının kolunda güçlükle ayakta duruyor. Eşim dostum, yaşama hakkı derneği üyeleri ellerindeki pankartlarla protesto ediyorlar ölüm biçimimi. Metin'in büyüttüğü fotoğrafım korteğin önünde taşınıyor. Polis, korteji izliyor herhangi bir olay çıkması ihtimaline karşı. Eski karım bir çelenk göndermekle yetinmiş, sarı ve beyaz güllerle bezeli oldukça pahalı bir çelenk. *Nasıl kıydınız yavruma!* diye bağırıyor annem. *Ne istediniz hainler?*

Annemin sandığına koşup ağır kapağı kaldırmaya çalışıyorum. Kilitli. Ne terslik! Hiç zaman yok. Buradan bir an önce çıkmak zorundayım. Eğilip kilidi yokluyorum, pek sağlam görünmüyor ve attığım orta şiddette bir yumrukla çat diye düşüyor dili. Sandığı açıyorum ve bulunduğum yer bodrumun en karanlık köşesi olmasına karşın açar açmaz görüyorum dibindeki kan kırmızısı atlas bohçayı. Eğilip elimle yokluyorum, oldukça ağır, sert, köşeli bir nesne var içinde her neyse. Dinamit lokumu, tahrip kalıbı, TNT, her şey olabilir. Dikkatle kaldırıp dedemin yazı masasının üstüne, oturağın yanı başına koyuyorum bohçayı ve ellerim titreyerek uçlarını birleştiren paslı çengelli iğneyi sökük atıyorum. Bir daktilo çıkıyor ortaya... Eski, antika bir Remington! Eşsiz güzellikte bir parça... Alınlığında altın kaplama küçücük bir plaka üzerinde şu yazı okunuyor:

İnanamıyorum. Olağanüstü bir kalıt bu... Mucize!

İşte, Engels'in dünyanın gidişini değiştirmiş düşüncelerini yazıya geçirdiği daktilo karşımda ve benim artık! Kim bilir hangi yollardan nasıl ulaştı bana kadar? Okşuyorum onu, parmaklarımı tuşlarda, küçük altın plakanın üstünde gezdiriyorum. Yeni bir dönem başlıyor yaşamımda seziyorum. Bundan böyle Engels'in daktilosu öncesi ve ona sahip oluşumdan sonrası olarak ikiye ayrılacak yaşam öyküm. Bütün bekleyişlerim, yöneldiklerim, düşüncelerim, hepsi, her şey boştu ona kavuşmadan önce çünkü.

Bahçeden gelen koşuşma ve bağrışmalarla ayılıyorum. Çok geç kaldım, geldiler.

Daktilomu kucaklayıp geriye, bodrumun karanlığına kaçarak aynalı dolabın arkasına gizleniyorum. 'Teslim ol!' çağrısı yapılıyor:

"Dikkat! Şu anda yasak bölgede bulunuyorsunuz. Hemen silahlarınızı bırakarak uyarılara uyun ve görevlilere teslim olun! Size zarar vermeyeceğiz, güvenlik içinde yasak bölgeden çıkarılacaksınız. Derhal teslim olmazsanız ateş açmak zorunda kalacağız..."

Soluğumu tutarak bekliyorum. Çağrı yinelenmiyor, ateş başlıyor. Oturağım isabet alıp kevgire dönerek gürültüyle yere yuvarlanıyor. Beton zeminde bir süre tangırdadıktan sonra yan yatıp kalakalıyor. Makineli sesleri beynimde uğulduyor, bacaklarım bomboş, kesik. Daktilomu dolabın içine bırakıp yere boylu boyun-

ca uzanıyorum. Ateş bir an kesiliyor, yeniden bağrışmalar duyuyorum. Hemen ardından korkuluğu tarıyorlar acımasızca. İşim bitti, evet bitti artık.

Sessizlik uzun sürmüyor. Silah sesleri yerini yeniden koşuşmalara, emirlere bırakıyor. Yaklaşıyorlar, içeri giriyorlar.

"Arayın," diye bağırıyor biri, "vurulmuş olmalı ama gene de dikkatli olun."

"Burda, buldum onu!"

Kaba, sert, kara postallar başucumda duruyor. Yeni boyanmış postallar, cila kokusunu duyuyorum. Gözlerimi yukarı çeviriyorum ve beynime doğrultulmuş makinelinin namlusuyla karşılaşıyorum.

"Ayağa kalk!"

"Vurmayın, silahım yok!"

"Ellerini başının üstüne koy! Kalk hadi!"

"Vurmayın. Hiç suçum yok!"

"Sakin ol, seni güvence altına alıyoruz."

Biri kadın dört kişi. Tümü yeşil üniformalar giymişler. Halk ve doğa dostu olduklarını belirtmek için böyle giyinmiş olabilirler ama belki de eşkıya izlemede doğayla bütünleşip görünmemek, bilinmedik saptırma taktikleri uygulayabilmektir asıl amaçları. Ellerim kelepçeleniyor, bodrum didik didik aranıyor.

"Dolabın içinde bir daktilo var," diyor, sarışın, geniş kalçalı kadın görevli.

"Benim o, benim daktilom, dedem bırakmış," diye inliyorum. "Zaten bu yüzden buradayım ya..."

Daktilom büyük, saydam bir naylon torbaya konuyor. Dışarı, bahçeye çıkarılıyorum. Kapı eşiğinde kor-

kuluk kan revan içinde yatıyor, üstünden atlarken kötü oluyorum. Cevizin altına park edilmiş yetmiş beş model Renault'nun arka koltuğuna itiliyorum.Yattığım yerden gökyüzünü ve incir ağacını görüyorum. Olgunlaşmış sultaniyeşat incirleri sarkıyor dallarından, demek ağustostayız.

Ayakucuma ilişen kara bıyıklı,

"Daktilo Engels'e aitmiş şefim," diyor, şoförün yanına oturan en uzun boyluya.

"Kimmiş bu Engels denen herif?" diye soruyor şoför. Boğazını temizleyip bir sigara yaktıktan sonra açıklıyor şef:

"Bu Engels komünizmin büyük babasıdır ama tabii bu Engels o mudur yoksa başka bir Engels mi bunu sorguda anlayacağız. Hoş komünistlik filan kalmadı artık, bir şey çıkmaz bu işten ama neyse, son günlerde işler kesat. Biz götürelim de... Hadi gidelim. Necla nerde?"

"Tuvalete gitti," diyor kara bıyıklı."Canı sıkkın bugün. Tutanakçı ya, kızıyor baskın nöbetine, ikide bir çişi geliyor. Hah, geldi işte."

Necla kapıyı açıyor, otursun diye doğruluyorum, yanıma sıkışıyor. Elindeki tutanağı öne, şefe uzatıyor imzalaması için.

"Tarih yanlış, düzeltiver," diyor şef, okuyup imzaladıktan sonra. "Bugün ayın on sekizi, on sekiz haziran..."

"Tahrifat sayılmasın da," diyor Necla, on yediyi on sekiz yaparken. Çantasından kara bir bez çıkarıp gözlerimi bağlıyor. Karanlığa gömülüyorum. Hareket ediyoruz.

Uzun yolculuklar, bir yerden başka yere gidilirken kalınan köhne otel odaları, is kokan tren kompartımanları geçiyor karanlığımdan. Elektriklerin sönüverdiği bütün anlar. Mumlar, gaz lambaları, ışıksız sokaklar. Kırk mumluk lambaların kör ışıkları altında vergi iade cetvelleri dolduran öksürüklü, yaşlı emekliler. Emekli öğretmenler, valiler. Cenaze arabaları. İşlemeli yeşil tabut örtüleri. Öğle namazından sonra ağlayan bütün kadınlar. Cenaze çıkmış bütün evler. Dar gelirli eş dost evleri. Açılır kapanır yataklı kanepeler. Temiz çarşaflar. Saçları taranmamış konuk bezgini ev kadınları. Bir türlü tutuşmayan sobalar, gaz kokuları. Kuruyup sararmış dolap kokan peynirler. Pijamalar, sutyenler, gri hırkalar, plastik çocuk oyuncakları, kedi tüyleri, yatak altlarına atılmış sperm dolu kaputlar. Yoksul gece otobüsleri otobüs pencerelerinde sürüklenen tarlalar bütün erik ağaçları karlı damlar çamurlu kasabalar çeşme başları türbeler vilayet konakları bandolar mızıkalar ekmek kokuları umumi helalar. Kolumda bir yanma. Gerisi yok.

Devlet dairesine benzer bir odada meşin bir kanepeye uzanmış olarak uyanıyorum. Üstüme yeşil bir battaniye örtülmüş. Battaniyenin göğsüme gelen ağız kısmında bir numara var: 1414. Doğrulup oturuyorum. Demek oda numaram bu. Saatler süren uzun bir yolculuk yapmış gibi yorgunum. Bunun ötesinde garip bir kayıtsızlık, dinginlik var üstümde.

İçerdeki her şey farklı tonlarda gri. Duvarlar, perdeler, halı, büyük çalışma masası, masanın önündeki kol-

tuklar, kitaplık rafları, hepsi. Şu var ki biraz boğucu da olsa iyi döşenmiş bir yer burası. Eşyası rahat, ayrıca ucuz görünmüyorlar.

Kalkıp odadaki tek pencereye giderek dışarı bakıyorum. Oldukça yüksekteyim, yedi ya da sekizinci kat. Pendik dolaylarına benziyor görünüm ama emin olamıyorum bundan. Ne kadar tutacaklar beni burada, terörist olmadığım kısa sürede anlaşılabilecek mi? Kapıyı yokluyorum, kilitli. Saatim durmuş, bir yere çarpmış olmalıyım.Yakalandığımda sabah on sularıydı, ne zamandır buradayım, arada neler oldu? Niye bu kadar yorgunum? Uyuşturucu mu verdiler yoksa bana?

Kendimi bir koltuğa bırakıyorum ve aynı anda kapı açılıyor, biri kadın iki kişi giriyor içeriye. Kadın otuz yaşlarında, kısacık kesilmiş siyah saçlı, kalın dudaklı, çok açık mavi yılan gözlü, uzun ince bir kadın. Erkek ise kumral, orta boylu, orta kilolu, orta yaşlı, kısaca her şeyi orta birisi. Ortak yanları ikisinin de çok iyi giyimli olmaları. Kadının üstünde yavruağzı, mini etekli, keten bir takım giysi var. Erkek, krem rengi pantolon ve yazlık, açık yeşil bir ceket giymiş.

"Umarım iyi uyumuşsundur," diyor bay, orta elini uzatırken. "Tanışma zamanı geldi. Adım Ekber Gürle." Tokalaşıyoruz.

"Benimki de Aysevim, sorgunuzu biz yapacağız," diye ekliyor gök gözlü kadın, isteksiz, hatta biraz öfkeli bir sesle. Elimi sıkmıyor. Oturuyorlar.

"Nerede olduğumu bilmek istiyorum," diyorum.

"Eğilim ve Yönelim İzleme Gözleme Genel Merkezi'ndesin," diyor Ekber Gürle. Tam neden buraya geti-

rilmiş olduğumu sormaya hazırlandığım sırada Aysevim uyarıyor:

"Şu dakikadan sonra bütün soruları biz soracağız siz yalnızca yanıtlamak durumundasınız, unutmayın."

"Neyle suçlandığımı bile bilmiyorum," diye karşı çıkıyorum. Avukatımı arayabilir miyim?"

"İnan ki buna hiç gerek yok," diyor Ekber. "Bir süre sonra buraya gelmiş olmaktan mutluluk duyacaksın. Görevimiz senin durumundaki insanlara yardım etmektir."

"Neymiş benim durumum, neden söz ediyorsunuz siz?" diye dikleniyorum ki kapı vuruluyor. İçeriye giren temiz giyimli görevli çay ve pasta servisi yapıyor. Sessizce bekliyoruz. O çıkar çıkmaz,

"Sanırım başlayabiliriz artık," diyor Aysevim, sabırsızca Ekber Gürle'ye bakarak. "Evet bayım, adınız nedir?"

Adımı bilmiyorlar, demek ki gerçek kimliğimi saptayamamışlar daha.

"Adımı söylesem bile kanıtlayamam, çünkü kimliğim kayıp," diyorum.

"Nasıl kayıp?"

"Sanırım cüzdanımla birlikte çalındı. Geçen gün yolda biri çarpmıştı bana."

"Neyse, adınızı öğreniriz, yasak bölgeden daktilo çalarken yakalandınız. Herhalde yalnız değilsiniz bu işte, ötekiler nerde?"

"Ne çalması? Ne demek bu?"

"Soru sormayın, yanıt verin!"

"Peki, ötekiler yok, tek kişiyim, bir tek ben varım.

Hırsız değilim. Namuslu, sağa sola karışmayan, kendi halinde biriyim."

"Yakalandığınız yerde ne arıyordunuz öyleyse?"

"Dedemin bana bıraktığı daktiloyu."

"Nasıl oluyor da Engels'in daktilosu dedenize ait oluyor?"

Bunu hiç düşünmemiştim. Susup Ekber Gürle'ye bakıyorum. İştahla çilekli pastasını yiyor. Konuşmalarımıza kayıtsız gibi. Aysevim bacak bacak üstüne atıp bir sigara yakıyor. Bacakları güzel.

"Bunu nasıl açıklayacaksınız bana ha?" diye soruyor, yılan gözlerini kocaman açıp yüzüme bakarken.

"Sanırım onu yurtdışında bulunduğu sırada bir müzayededen almış," diyorum uydurarak. "Bütün servetini yatırarak hem de. Kendisi çok saygıdeğer bir kişiydi ve eski eşyaya aşırı derecede düşkündü. Bana gelince, böylesine değerli bir daktiloya ilgi duymam yazar olduğum düşünülürse çok normal, öyle değil mi?"

"Yazar olduğunuzu varsayalım. Bilgisayar çağında modası geçmiş köhne bir daktiloya ilgi duyan adam yazar ya da antikacıdan başka ne olabilir zaten?" diyor Aysevim. "Asıl önemli olan ne yazdığınız. Peki, neler yazıyorsunuz bakalım?"

Benim için yanıtlanması en zor soru bu olmuştur her zaman. Susup düşünüyorum. Neler yazdığınızı, hiç bilmeyen birine nasıl anlatabilirsiniz ki? Tam anlamıyla ahret sorusudur bu.

"Hadi anlat ona ne yazdığını," diyor Ekber, çatalını boşalmış pasta tabağına bırakıp araya girerek. Sesi sevecen, Aysevim'in hırçınlığını dengelemek istermiş gibi anlayışlı.

"Hiç," diyorum, önemsemezce ve en ezik, en umarsız gülüşümle. "Hiç işte. Küçük gündelik olaylar, ıvır zıvır şeyler, duygusal şiirler. İşte... bilirsiniz."

"Bilmiyoruz, sen anlatacaksın bize," buyuruyor Gürle. Uzattığı sigara paketinden aldığım sigarayı yakıyor. Birden sorguda olduğumu anımsıyorum. Korku kaplıyor içimi.

"Aslına bakarsanız uzun zamandan beri pek bir şey yazdığım yok," diye sızlanıyorum. "Gençliğimde şiirler yazardım. Sonra araya ara girdi. Şimdi hiçbir şey yazılmaya değer gelmiyor bana. Yeni bir şey yok yani. Tasarladığım, yazmayı düşündüğüm ne varsa daha önce anlatılmış. Arada bir oldukça garip durumlarla karşılaştığım olmuyor değil ama gene de oturup yazmaya çalıştığımda sıradanlaşıyor gözümde bunlar. Şu sıralar tam bir çıkmazdayım anlayacağınız. Bir yandan yazma isteğiyle yanıp tutuşuyorum, öte yandan her türlü umutsuzluktan yıkılmış bir haldeyim."

"Ne kadar acıklı..." diye mırıldanıyor Aysevim, alaycı bir iç geçirmeyle.

"Evet, acıklı ya. Bir tek ben değilim ama bu durumda olan. Ülkenin bütün aklı başında yazarları aynı duygular içinde. Yazmanın açıkça ve resmi biçimde suç sayıldığı bir yerde, hele son seçimlerden bu yana, yani açıkçası başımıza gelen bunca şeyden sonra..."

"Seçimi meçimi karıştırma şimdi!" diye kesiyor sözümü Ekber, sertçe... "Bahane bunlar."

"Ne bahanesi? Can güvenliğimiz bile yokken nasıl yazabiliriz ki? İşte, daktilomu da aldınız elimden! Evet ya, onu da aldınız... Avukatımı istiyorum!" diye bağırıyorum.

"Sakin ol dostum," diyor Ekber Gürle. "Her şey düzelecek, göreceksin. Hadi şimdi bize bir öykü anlat. Herhangi bir öykü."

"Ne sanıyorsunuz beni!" diyorum, ayağa fırlarken. "Alay mı ediyorsunuz siz? Eğlence arıyorsanız başka birini bulun. Bırakın beni, bırakın, çıkmak istiyorum burdan!"

Çılgın gibi kapıya koşuyorum. Ekber çevik bir sıçrayışla üstüme atılıp kolumu ters bükerek durduruyor beni. Götürüp koltuğa atıyor.

"Sanırım durumunu daha iyi anlaman için sana açıklama yapmam gerekiyor," diyor, soluk soluğa yeniden karşıma otururken. "Burada gözlem altında bulunuyorsun sersem herif! Sana insanca davranıyoruz, bizi kötü olmaya zorlama. Şunu kafana iyice sok, bizim senden istediğimiz her şeyi yapmadıkça buradan çıkamayacaksın."

Bir süre sessizce oturuyoruz. Aysevim ağırca pastasını yiyor. Ekber piposunu dolduruyor. Birden ne kadar acıkmış olduğumu anlıyorum. Tabağıma uzanıyorum, bu pastayı yemenin onlarla uzlaşma anlamına geldiğini bile bile çabucak yiyorum.

"Aferin, böyle uyumlu ol işte," diyor Aysevim. "Şimdi çayını da iç ve sonra bize yazmayı düşündüğün bir hikâyeyi anlat, hadi bakalım."

"Biraz düşünmem gerek," diyorum. "Boyacı küpü değil ya bu!"

"Hazırda bir şey yok mu yani?" diye kurcalıyor Gürle.

"Bu koşullar altında... bilmiyorum, saat kaç acaba?"

"On biri on geçiyor," diyor Gürle. "Yirmi iki saat kadar uyudun. Dinlenmen ve belleğini temizleyip tazeleyebilmen için sana bir mutluluk iğnesi yapıldı. Merak etme, emin ellerdesin. Evet, dinliyoruz..."

"Aklıma hiçbir şey gelmiyor inanın."

"Çekinme canım, öylesine anlat bir şeyler işte."

Uzunca bir süre susuyorum.

"Hadi ama!" diyor Aysevim.

"Çok saçma... Yani bunun anlamı ne söyler misiniz?"

"Daha sonra anlarsın. Sen anlatmaya başla hele, ne kadar rahatladığını göreceksin..."

"Hiç hazırlıklı değilim, kusura bakmayın..."

"Hadi dedim," diye bağırıyor Aysevim. "Konuş, uydur, hadi!"

"Bakın ben yazarım, şey değil..."

"Zor kullanmak zorunda kalacağız sanırım," diyor Aysevim, Ekber'e. "Aletleri isteyelim mi?"

"Bir dakika, aklıma bir şey geldi... Anlatıyorum."

FOTO ÇETİN

Çetin ünlü ve çapkın bir fotoğrafçıdır. Gazeteci olan feminist karısı Leyla, evliliklerinin altıncı yılı başlarında onu ünlü bir tiyatro oyuncusuyla aldatarak terk eder. Küçük çocuklarına anneanne bakmaktadır.

"Çocuk kız mı oğlan mı?" (Aysevim)

"Kız. Dört yaşında. Sarışın, mavi gözlü, çok şirin, çok akıllı. Hani şu büyümüş de küçülmüş yaratıklardan."

"Tamam, geç." (Ekber)

Karısının gidişinden sonra Çetin uzunca bir süre yaşamındaki öteki kadınlarla ilişkilerini dondurur ve Leyla'nın, durumu öğrenip uslanmış olduğunu düşünerek kendisine dönmesini umar.

"Süreyi belirt." (Aysevim)

"Kesin bir şey söyleyemem, yirmi gün ya da en çok bir ay belki. Ama..."

"Neyse, geç. Sonra?" (Ekber)

Çetin gecelerce bekleyip umutlarını yitirdikten sonra yalnızlıktan bunalmaya başlar ve harika bir mayıs gecesi kentin ünlü bir diskoteğine gitmek üzere evden çıkar. Gideceği yer daha çok kısa süreli, özellikle bir gecelik aşkları yeğleyenlerin ortamıdır. Her ne kadar Çetin yeni bir sevgili, yeni bir serüven arayışı içindeyse de o ara uzun sürecek ciddi bir ilişkiye girmeyi düşünmemektedir.

"Neden? Yıllarca aldatıp durduğu karısını çok mu seviyor?" (Aysevim)

"Sanmam. Daha çok kendisinden yakışıklı ve ünlü olan bir adam için terk edilmiş olmak koyuyor olmalı ona. Çünkü bütün istediği Leyla eve döndükten birkaç gün sonra hiç yoktan bir patırtı çıkarıp onu kapı dışarı etmek. Bu plana göre kadın o sırada oyuncuyu da bırakmış olduğu için ortada kalacak."

"Bu öykü uzun mu daha?" (Ekber)

"Uzun. Çok uzun. Evet, nerede kalmıştık?"

"Diskoda." (Aysevim)

Çetin o gece eski sevgililerinden biri aracılığıyla Fulya adlı bir kadınla tanışır. Yirmi beş yaşlarında, bir

yetmiş altı boyunda, saman sarısı saçları punk kesimli, sesi buğulu, çok güzel bir kadındır bu Fulya. Birbirlerini görür görmez etkilenirler ve nasıl olduğunu anlayamadan dans etmeye başlarlar. Çetin, güzel yüzünün kendisine yabancı gelmediğini söylediğinde kadın yedi yıl önce güzellik kraliçesi seçilmiş olduğunu anlatır. Daha sonra mankenlik, fotomodellik yapmış, bu arada üniversite öğrenimini sürdürerek arkeoloji bölümünü bitirmiştir. Bir yıl kadar önce taverna işleten genç bir adamla evlendiği için artık çalışmamakta, evinin kadını olarak yaşamını düzene sokmaya uğraşmaktadır şu sıralar. Kocası Niso askerdedir ve bu yüzden çok yalnızlık çektiğinden geceleri diskolara giderek avunmaktadır. Çetin ona kocasını sevip sevmediğini sorar. Fulya kocasını sevdiğini söyler. Zaten o her şeyi, Tanrı'nın yarattığı ve yaşam bağışladığı her türlü canlıyı sever. Dünyanın sevgiyle güzelleştiğine inanır. Yüreği Allah sevgisiyle dolu olanın, O'nun tarafından yaratılmış olanları sevmekten kendini esirgeyemeyeceğini bilir. Bu biliş onu yüceltir, yüreğini arındırır. Sevgi, evet sevgidir yaratığı insan kılan. Hoşgörü ve bağışlamadır o insanı günahtan arındıran duygu. Kolları Çetin'in boynuna dolanmış, ateş gibi yanan yüzünü yüzüne bastırmış, gövdeleri yapışık ikizler durumunda ağırca salınarak dans ederlerken sevgiden böyle coşkuyla söz eder durur Fulya. Sevgi, der, sevgi... sevgi.

"Yeter, kısa kes. Anladık." (Ekber)

"Ben pek anlayamadım ya, neyse." (Aysevim)

"Bekleyin! Anlatıyorum işte."

Sabaha karşı epeyce içkili olarak Çetin'in evine giderler. Görülmedik bir uyumla sevişirler. Kadın bu işte çok ustadır. Öyle ki onca deneyimine karşın böylesini hiç yaşamamış olduğunu düşünür Çetin. Ama kafası karışıktır. Bacakları birbirine dolanmış zina halinde yatarlarken bile Allah adını dilinden düşürmüyor, Allahım, diye inliyordur Fulya çünkü."

"Günaha girme, doğru konuş. Böyle şey olmaz." (Aysevim)

"Oluyor, inanın oluyor. Çetin de inanmamış önce ama..."

"Devam et." (Ekber)

Çetin kadının kaçık bir fanatik mi yoksa gerçekten dini bütün bir Müslüman mı olduğunu anlayabilmek çabasıyla, sevişmeden sonra, yan yana yatarlarken geçmişiyle ilgili sorular sorar ona. Kraliçe seçildikten sonraki yaşamının boşluğundan nasıl sıkıldığını, tutunacak bir dal aradığını ama bulamadığını anlatır Fulya. O sıralar bir gün Sahaflar Çarşısı'nda amaçsızca dolaşırken rastlantıyla eline bir kitap geçmiş. Şöyle bir bakınca ilgi duymuş. Almış okumuş. Okudukça önünde hiç bilmediği bir dünyanın açıldığını görmüş. Kitap bir tarikat öğretisi üzerineymiş. Bu tarikatla ilişki kurmuş. Kendisine bir hoca verilmiş, eğitilmiş, müritlik yapmış. Sonunda tarikata kabul edilmiş ve mutluluğu bulmuş böylece. İçki içen, örtünmeyen, gecelerini diskoteklerde, günlerini lüks otellerin sauna ve havuz başlarında geçiren bir kadının tarikatçı olmasına Çetin çok şaşırır, akıl erdiremez bu işe bir türlü, inanamaz.

Ama düşündükçe günümüzün kimlik sorunu bağlamında özgünlük ve modernliğin ancak böyle bir sentezle yerine oturtulabileceğini kabul etmek zorunda kalır.

Tam uykuya dalacakları sırada sabah ezanları okunmaya başlanır. Fulya hemen kalkar, gusül aptesi alıp başını bağlar, Çetin'in bornozuyla –o gece üstündeki giysi çok açık saçıkmış çünkü– yatağın yanında namaza durur. Namazını kılıp bitirdikten sonra da uzun uzadıya dua eder. Bu sırada Çetin kendini tam bir gerçeküstü durum içinde duyar kaçınılmaz olarak. Kendisinin dinle imanla yürekten pek yakın ilgisi olmasa da Fulya'nın durumu ona mantıkdışı ve var olan din bilgisiyle bağdaşmaz görünür o anda.

Ne var ki zamanla alışır duruma. Sık sık buluşmaya başlarlar. Çetin, giderek hoşlanmaya bile başlar tarikatçı bir kadınla birlikte olmaktan. Onun koynundan çıkıp sabah namazlarına oturmalarından, ikisi adına da ettiği bağış dualarından garip bir huzur duyduğunu sezer. Aslında kendisi de uzun süredir –ama özellikle İslamcı bir partinin son seçimle işbaşına gelmesinden bu yana geçen bir yıla yakın zamandır– Türk-İslam sentezi düşüncesine çok yakındır. Bunu yadırgamamak gerekir, çünkü sıradan bir gazetede kıçı kırık bir foto muhabiri iken son yıllarda Allah yürü ya kulum demiş ve birdenbire ünlü bir fotoğraf sanatçısı ve işadamı oluvermiştir. Tünel'de ikinci derece tarihi eser sayılan bir binada çok geniş bir stüdyo, Bodrum'da şahane bir yazlık, çok pahalı bir spor araba ile birdenbire çağ ve sınıf atlamasını çekemeyen kimi kö-

tü niyetli kişi ve kurumlar onun dönemin ülke yöneticilerine yakın durup kıç yalayarak, karanlık birtakım işlere bulaşarak –kaçakçılık, sanat eserleri ihracatı, üst düzey UHÖ (Ulusal Haberalma Örgütü) ajanlığı gibi– bu duruma geldiği dedikodularını alıp yürütüyorlarsa da Metin'in yetenek ve yaratıcılığı balçıkla sıvanmaz bir gerçektir. Goya nasıl İspanyol kraliyet ailesinin tablolarını yapıp onları ölümsüzlüğe kavuşturmakla küçülmediyse, devlet başkanı ve aile efradının yarı resmi fotoğrafçısı olmak ve kendisine sunulmuş olanakları sonuna kadar kullanmakta da Metin'i küçültecek bir durum olmaması gerekir diye düşünenler de elbette vardır.

"Çok uzattın ama, kes şu tıraşı artık." (Ekber)

"Metin kim, nerden çıktı bu adam?" (Aysevim)

"Dil sürçmesi... Çetin canım. Çetin tabii..."

Uzatmayalım. Bu arada yaz gelir. Bu ikisi, yani Çetin ve Fulya, birkaç günlük bir tatile çıkarlar birlikte. Güneyde bir otele giderler. Burası, Çetin'in arkadaşı Kerim'in kayınbabasına ait bir yerdir. Aynı günlerde Kerim ve karısı Neyla da aralarındaki buzları eritmek amacıyla otele gelmişlerdir. Ancak Çetin'lerin gelecekleri günün sabahı Neyla beklenmedik bir iş sorunu yüzünden İstanbul'a döner. Sonradan bunun iş değil aşk gidişi olduğu anlaşılır ama neyse, oraya sonra geleceğiz.

O sabah Çetin ve Fulya oteldeki odalarına yerleştikten sonra plaja inerler ve güneşlenmekte olan Kerim'le karşılaşırlar. Kısa bir şaşkınlık yaşanır bu rast-

lantıdan dolayı. Ama asıl şaşıran Kerim'dir. O güne kadar Çetin'i birçok kadınla görmüştür görmesine de Fulya gibisiyle değil. Kadın lacivert tanga bir mayo giymiş, incecik olmasına karşın dolgun bacaklar, uyluklar, butlar. Yadırganmayan irilikte memeler, pürüzsüz, ipek gibi bronz bir ten. Kerim'in soluğu kesilir.

Kadın iki arkadaşın arasına oturur. Bir süre havadan sudan konuşulur, derken susulur. Çetin uzanır, Fulya'nın apış arasını sevecen bir biçimde okşar. Beriki hiç tepki göstermez. Dudaklarında küçücük, gülüşle ürperme arası bir bükülüş belki, o kadar. Az sonra da kalkıp denize girerler. Suyun içinde oynaşarak uzaklaşırlar, ilerdeki şamandıralardan birine birlikte tutunurlar.

Kerim kuma yatıp belli etmeden onları dikizler. Az sonra Çetin şamandırayı bırakıp Fulya'nın arkasına geçer, uzakta olsalar da pek belli olacak biçimde düzüşürler. Çetin kadının arkasında, onu kucağına oturtmuş durumda uzun uzun gidip gelirken..."

"Yeter artık, yeter! Demek bunları yazıyorsun sen öyle mi? Utanmaz herif! İçim bulandı, Allah kahretsin! Elin dini bütün kadınına da dil uzatıyor Allah'tan korkmadan..." (Aysevim)

"Size gerçekleri anlatıyorum! Tabii inanıp inanmamak size kalmış artık."

"Anlatacak başka şey bulamıyorsun değil mi? Ortalıkta bunca sorun ve mutsuzluk varken, anlatılacak onca ince ve gizli duygu yazılmayı beklerken... Ben zaten görür görmez anlamıştım bu adamdan iş çıkmayacağını." (Aysevim)

"Canım bırak bitirsin. O kadar da kötü değil. Tatlı anlatıyor aslında." (Ekber)

"Erkek masalları bunlar. Bunun gibiler yüzünden tükeniyor yazar soyu biliyorsun. Bıktım artık." (Aysevim)

Uzun süren bir sessizlik. Sigara dumanları. Ara bulmak isteyen uzlaşmacı bir ses.

"Hadi laf kalabalığına boğmadan kısaca özetle şunun sonunu aslanım." (Ekber)

"Özetleyemem, çok uzun. Ayrıca ne olacağını ben de bilmiyorum şu anda. Günler aylar geçmesi gerek olayların seyrini izleyebilmem için."

"Yani sen şimdi yazacaklarının sonunu ta başında bilmediğini mi söylemek istiyorsun?"(Ekber)

"Evet. Bunu hiçbir zaman bilemezsiniz. Yazdığınız insanlar yaşarlar ve olayları yaratırlar."

"Bırak bu numaraları. Arkadaşımın seni biraz üzmüş olduğunu kabul ediyorum ama..." (Ekber)

"Evet, tam havaya girmiştim, hevesimi kırdı."

"Çetin'in karısı ne oluyor?" (Aysevim)

"Aslında Çetin'in karısı yok. Çetin bekâr. Ama olsaydı herhalde kanser olurdu. Bakın isterseniz başka bir şey anlatayım. Ne zamandır üzerinde düşünüp durduğum bir konu var kafamda. Sanırım hoşunuza gidecek, oldukça romantik çünkü."

Sorgucularım birbirlerine bakıyorlar. Aysevim bıkkınlıkla omuz silkiyor. Ekber Gürle ise çabucak saatine bir göz atıp piposunu yeniden yakarak koltuğuna iyice yerleşiyor.

İNTİHARCI

Koyu lacivert denizin üstünde, öte yakadaki cami, otel ve bir yığın yapıdan oluşmuş ışıklarla benekli kara kütlenin ardında belli belirsiz bir kızıllaşma sezdiğinde Nedim kendini sabaha çok yakın duydu. Belki de sokak lambalarının turuncu ışıklarının ufka yansımasıydı bu ağarma ama ne olursa olsun gün orada bekliyordu. Yapıların ardında, ilkyaz bulutlarını süpürüp tepenin yamaçlarına yığmış rüzgârın durulduğu yerde.

İlkyaz. Güzelim ilkyaz sabahları. Memurlar, öğrenciler, konfeksiyoncu kızlar otobüslere binip uzak semtlere giderler. Simitçiler iskelelerde, duraklarda, okul kapılarında beklerler. Ev ödevlerini yapamamış çocukların karınları ağrır yollarda. Hava biraz kükürt, biraz yaprak, biraz ekmek kokar. Piyangocular uyanır, *size de büyük ikramiye çıkabilir*. Gürültüyle yayılır, çoğalır kent. İlk ders zilleri, telefonlar çalar. Tam bu sırada Nedim, haritadan silinir.

Çok erken bir uykusuzlukta, etüt odasında sırasının gözünü boşaltır, yeniden yerleştirir. Kosova Meydan Muharebesi'ni ve geviş getiren hayvanları unutmaya çalışır. Sınıfın eski kocaman pencerelerinin demir parmaklıkları ötesinde, geçit vermez bahçe duvarının üstünde yükselen ok biçimi yalnızlıklara bakar. Anne küçük kardeşi giydirip öper bir yerlerde, çok uzak yerlerde. Geniş, temiz cadde boyunca katırtırnaklarının sıralandığı bir kent olabilir orası. Belki gitmiştir o kente, belki de fotoğraftır yalnızca. Hercaimenekşelerin açtığı bir bahçe, mavi tramvaylar, kocaman, renk-

li oyuncaklarla dolu bir park geçer fotoğraftan. Sırasının gözünü boşaltır, coğrafya kitabının arasından bir posta kartı düşer. Hamburg.

Korkunç anlardır bunlar. Tümüyle savunmasız, her şeyden kopuk ve tek başına. Anne tereyağı sürer kardeşin ekmeğine. Etüt bitiş zili çalar. Hurra! Yemekhane. Yağlı tepsilerde pabuç gibi kesilmiş akşam ekmekleri. Çok tuzlu sekiz zeytin. Acımasız bir suçluluk duygusuyla kardeşinden nefret eder Nedim. Ondan sonra doğmuş olmayı ister. Küçük kardeş olmayı özler. Anne ölsün ve kardeşi annesiz kalsın ister. Baba ağlar, pişman olur Nedim'i bırakıp gittikleri için o zaman. Artık kocaman çikolatalar getirecek kimse olmaz. Olmasın zaten. Uçları ok biçimi parmaklıklı okul kapısından babanın yokuş aşağı gidişine bakmasın. Yatakhaneye çıkıp ağlamasın. Rahatlamak için ayakkabısını ve annesinin ördüğü kazağı makasla doğramasın.

Kendisine bakıyor Nedim. Pencerenin önündeki masaya oturmuş, geceye, denize doğru bakan bir adam. Kumral, uzun, bir gözü sarı ela, öteki biraz yeşile çalar ama bir buçuk gözlük yüzünden pek seçemezler. "Kedi gözlü," derdi Eda, "çocuk yüzlü, bu kadar güzel olmak yakışmıyor erkeklere." Beyaz kollarını, yuvarlacık omuzlarını görürdü o an Eda'nın. Yastığa yayılmış alev saçlarını, biraz uzun, hafifçe kemerli burnunu.

Eda'yla birlikteyken içindeki en keskin duygu korkuydu. Gücü kendisini böylesine korkutabilmesinde gizliydi belki de. Eda, Nedim'in ona duyduğu güvensizliği bıkmadan kanıtlamaya çalışır gibiydi sanki ve onu bu güvensizliğin doğurduğu yitirme korkusuyla elinde tuttuğunu iyi biliyordu.

Görünürde ortak çabaları Eda'nın ruhsal sorunları olduğunu kabullenme ve bu sorunları birlikte çözüp iyileşmesini sağlama temelinde yoğunlaşmıştı. Ne var ki hiç de kolay değildi bu. Eda'nın yanlışlarını, tutarsız davranışlarını anlamaya, yanıtsız bir yığın soruya mantıklı açıklamalar bulmaya çalışmaktan yorulmuş, bunalmıştı. Onu seviyordu. Bu yüzden kimi olguların önemli olmadığına inanıyor ya da gerçeği olanca açıklığıyla görmesine karşın yadsıyordu belki de. Ama kendisi de çok dayanıklı değildi ve kızın verdiklerine bir gün minnet duyup ertesi gün ondan yana derin kuşkulara düşmesi, hatta bu zıt duyguların giderek saatten saate, bir andan ötekine değişmeye yönelmesi beraberliklerinin üçüncü yılı sonunda ikisi için de katlanılmaz bir hal almıştı.

İlk yıllarda, hiçbir zaman kopamayacaklarını düşünürdü Nedim. Ama olmuştu, başarmışlardı sonunda. Eda'nın bu anlamsız ilişkiyi sürdürmesinin en önemli nedeni başkalarıyla yattıktan sonra duyduğu acı ve pişmanlığı yalnızca Nedim'e anlatabilmesiydi büyük olasılıkla. Yaptıklarını gelip ağlayarak itiraf edebilmesi ve küçük bir tartışmadan sonra birlikte ağlayabilmeleriydi. Bölüştükleri şey az görülür cinsten olsa da bölüşmeydi sonuçta.

Nedim, önündeki kâğıtları karıştırırken beraberliklerinin ağır yükünü üç yıl boyunca büyük bir özveriyle sırtlamış olduğunu düşünüyor. Eda'nın kendisi için taşıdığı değerin özünün koruma ve kollama duygusuyla yoğunlaşmış hastalıklı bir tutkudan başka bir şey olmadığını ne zaman anladı peki? Onu Metin'in stüdyosunda bulduğu gece mi?

"Bu Metin önceki öyküdeki Çetin mi yoksa?" (Aysevim)

"Ama böyle ikide birde keserseniz anlatamam..."

"Aynı adam mı söylesene canım!" (Aysevim)

"Canım ne fark eder, öykü aynı öykü değil."(Ekber)

"Bırakın da anlatayım."

O yaban, yabancı yüzü Eda'nın. Sevişmişlik sonrası yüzü, doygun, boş, anlamsız. O gece. O korkunç gece.

Gene de hâlâ Eda'nın balkondaki sardunyaları sularken sararmış yaprakları ayıklayıp yeşilleri okşayan parmakları geliyor Nedim'in aklına hep. Yokluğu ıssızlık. Kış. Çocukluk sonu.

Kendine bakıyor Nedim. Üzerinde kısa kollu, lacivert beyaz kareli bir gömlek. Kolları masanın üstünde. Önündeki kâğıda bir şeyler yazıyor. Kalemi tutan elinden koluna doğru yükselen gerilmeyi duyuyor. Yazdıklarına bakıyor:

ÇOK GECİKMİŞ BİR KAYIP

NEDİM USLUCAN

YORGUN VE YARALIYDI
SESSİZLİĞİ SEÇTİ

örtüyor işte gözlerini size bakmaktan
paslı bulutları dokuyor parmakları
gömütlük bu kim yüz kirli çığlıklar
yağmur sonrası öyle ak arı serinkanlı

Nedim Uslucan adına bakıyor Nedim. Şu anda kendisine büsbütün yabancı gelen adama. Kim bu? Ardından neler söylenebilir? Ne önemi var? Söylenenlerin hiçbiri gerçeğe yakın olmayacak. Tanığı ve suç ortağı olmadı onun yaşamının. Kalın çizgilerle özetleyecekler kısaca. Polis bilgisine başvurduğunda Eda şunları anlatacak:

Sorunları olan bir insandı. Öncelikle anne babasının onu beş yaşındayken babaannesine bırakarak Almanya'ya gitmeleri ve onları yılda yalnızca bir ay görebilmesi yüzünden zor bir çocukluk geçirmişti. Babaanne öldükten sonraki yatılı okul günlerini anımsamak bile istemezdi. Ama gene de başarılı bir öğrenci olmuş Anadolu lisesinde. Daha sonra İngiliz filolojisi okumuş üniversitede. O sıralarda sinema tutkusu yüzünden Yeşilçam'da set görevliliği, ışıkçılık, yardımcı kameramanlık gibi işler de yapmış arada. Tanıştığımızda bir magazin gazetesinde çalışıyordu. Sonra daha ciddi bir bir gazetenin dış haberler servisinde çevirmen olarak iş buldu. İşini sevmiyordu, heyecan duymuyordu, ama ataklığı, yükselme hırsı da yoktu pek. İçedönük biriydi, çekingen sayılırdı. Gazeteci değil memur ruhu vardı Nedim'de, memur gibi gider gelirli gazeteye. Ayrıca benim işi yüzünden onu hor gördüğüm saplantısına kapılmıştı. Genel olarak yetenekli, zeki, becerikli, ama yumuşaklığı ve duygusal oluşu yüzünden başarısız bir insan olduğunu söyleyebilirim. Bu ilk girişimi değil. Ayrılmamızdan kısa süre önce de ölmek istedi. Sanırım lisede yatılı okurken de kendini yatakhanenin penceresinden atmaya kalkışmış. Yani intihar saplantısı olan biriydi diyebilirim. Ama iyi insandı, gereğinden fazla iyi.

Saatine bakıyor Nedim, vakit var. Masanın alt çekmecesini açıyor. Bir kutunun içindeki fotoğraflar arasından acele etmeden birkaç fotoğraf seçiyor. Sonra bilgisayarındaki disketi çıkarıyor ve resimlerle birlikte büyükçe bir sarı zarfa koyuyor. Zarfın ağzını bantlayıp üzerine büyük harflerle EDA'YA yazıyor ve onu yeniden çekmeceye kaldırıyor. Hazırladığı ölüm ilanını ise açık olarak masanın üstüne bırakıyor.

Mutfağa gidip ocakta unuttuğu çaydanlığın taşmış ve ocağın sönmüş olduğunu gördüğünde şaşkın olduğunu düşünüyor, kendinde olmadığını. Yirmi dört saattir uyumamış olduğunu, dün gazetedeki son gününde tam on üç sayfalık haber çevirdiğini. Doğu Avrupa'da AIDS Salgını – Birleşmiş Milletler Dağılıyor mu? – NATO Konseyi Toplantısı – Yunanistan'da Terör Azdı – Çin'de Telefon Sapığı Sayısında Büyük Patlama – Bergman'ın Son Filmi – Meyve Ye Kansere Dur De – Jüpiter'de Yaşam İzleri. Böylece en az on günlük stok sağladığını bunu ne diye yaptığını bilmediğini yani ne halt ederlerse etsinler sana ne başkası yapsın zaten bu kafayla yaptıklarından ne hayır geleceğini gecelerdir uyku tutmadığını sabahlara kadar evin içinde dolaşıp durduğunu yorgunluk çektiğini tabii tutmaz bunca sorunu varken ve telefonun çaldığını aralıksız... Kimdir bilmediğini kimseyle konuşmak istemediğini ama hiçbir nedeni yokken belki Eda'nın arayabileceğini durup dururken öyle... yok günlerdir onu aradığını sonunda onun da bakalım ne istiyor diye arayabileceğini. Yalnızca son bir kez görmek için ama aylardır görmemekten belki de onunla artık büsbütün Metin'in sevgilisi olduğunu fakat

bunu kendisinden ve herkesten gizlediklerini ona karşı kim bilir nasıl bir komplo tasarladıklarını ölmeden bu alçaklığı kesin olarak ortaya çıkarmak zorunda olduğunu ama şimdi açık konuşalım belki Metin'den ne olduğu belirsiz bir umut umduğunu aslında Eda'yı kurtarmak zorunda olduğunu tabii dün gece o dengesiz ruh hali içinde Metin'e gittiğini onun yeni yerinde olay çıkacak korkusundan peki gel dediğini ve derken sesindeki sen küçük adamsın oğlum seninle uğraşacak zamanım yok ama hadi neyseyi her şeyi göze alıp gerekirse kavga edip canını almaya kararlı o taklit Nefertiti heykeliyle kafasını ezerek hem de ama gittiğinde itoğlu itin yalnız olmadığını kalamayacaklarını herifin yeni sevgilisi sarışın fıstığın o ne memelerle kanepeye yayılmış ve kuşkusuz yeni atölyede de bir gece... neyse onu geç ve birçok kez ve o gece Eda'yı da attığı kara perdeli karanlık bir arka oda olduğunu belki de aynı ceviz karyolada sevişmek için sabırsızlandıklarından kendisinin bir an önce çekip gitmesini beklediklerini

yani demek ki Eda Metin'le değil ve bu alçak onun defterini dürmüş çoktan bu hem punk hem de dindar karıyı bulmuş durumda eh ara sıra gene giriyordur canım bizimki koynuna zaten hep öyle ara sıra konuşulacak bir şey yok. Zaten ne konuşulur, ikide birde telefonlardan lafı uzatıyor da uzatıyor herifçioğlu santral kurmuş akla gelmez karılar arar zaten telefon manyağıdır telefonda yatar kadınlarla mastürbasyon yaparak yüzde yüz üşütüksün oğlum sen gibi nasıl bıkmış bu baş belasından nefret ve sıkıntıyla bakarak gözüne ama belki son kez orada

bulunduğunu öğrendiğinde yarın pişman olur birlikte sabahlanan içilen gülüp söylenen geceleri hatırlar üzülür ama şimdi buraya gelmekle nasıl aşağılık bir sürüngen gibi davrandığını onların gözünde ve bir kez daha kararının doğruluğunu görüyor gidiyorum diyor buralardan veda etmeye geldim ikiyüzlü aşağılık bir biçimde sen benim ağabeyimsin ağzı bunları söylüyor seni seviyorum aramızda olanları unutmak istiyorum senden çok şey öğrendim çok iyiliğini gördüm boş ver diyor öbürü iki telefon arasında boş ver bir şey geçirdin sen olur bunlar bunalım... bunalım evet... kalkıp gidiyor hasta zavallı diyorlar arkasından. Dışarda gece siyah beyaz film eskimiş çizik çizik orada burada birkaç kadeh içip geçmez zamanı geçirmek işte bu geçmez geceler gündüzler bu yaşam ne ki zaten bu korkunç umutsuzluk ve aşağılanmadan başka ne ki güçlü olan hep güçlü haksız da olsa ve güçsüz olan hep aşağılık haksız haklı bileyken bunun için sürtüp duruyor bu vahşi eşitsizlik bu orman yasaları arasında abi ha abimsin nasıl dedi bunları yuh olsun yoksun sen yok sıfırsın aramızda değilsin ve zaten aranızda değildim hiçbir zamandır ilanda aramızdan ayrıldı demek gerekmedi

çaydanlığın altını yeniden yakmak için kibriti alıyor ve işte tam bu sırada telefon çalmaya başladığı için bu saatte hangi salak diyerek telefona gidiyor Nurten diyor bir herif beni uyuttuğunu sanıyorsun değil mi orospu karı senin kemiklerini teker tekerrr konuşsana sülalesini yanlış numara yanlış sersem seni de namussuz herif seni de geberteceğim aşağılık pezevenk telefonu çarpıp kapatıyor Nurten denen

karıyı görüyor siyah naylon gecelikli biraz tombul kara gözlü röfleli sarı sinirleri boşanıyor tir tir titreyerek mutfağa giderken telefon gene zırlamaya başlayınca zaten canı burnunda koşup kabloya asılarak kopartıyor gaz kokusunu duyuyor o anda korkuyor hayır havaya uçarak değil salak teras kapısını açıyor dışarı çıkıyor pisi pisine olmamalı ne için ama ne için Eda'yı bir kez daha göremeden olmamalı gene de ne fark eder bu ölüm kaçınılmaz biçimde çekecek Eda'yı onu sevenin yaşamından böylesine kökten bir biçimde çıkarılıp atılmaya zor dayanacak yani iyi bir plan bu herhalde en iyisi öç almanın o şipşakçıyı suçlayacak onu görmeye katlanamaz olacak ve tam o sırada denizin üstü doğan güneşle bakır rengi

Korkuluklara yaklaşıyor ağır çekim...

Susuyorum.

"Sanırım yoruldun, anlatımın bozuldu..." (Ekber)

"Zaten yemek saati de geldi." (Aysevim)

"Yemeği buraya getirecekler." (Ekber)

"Tuvalete gitmem gerekiyor."

Ekber kalkıp kitaplık raflarından birindeki bir düğmeye basıyor, gizli bir kapı olan raf geriye doğru açılıyor, içeri girdiğimde kendimi tertemiz bir banyo ve tuvalette buluyorum, İşimi bitirip çıkıyorum. Bu arada yemek gelmiş ve kanepenin önündeki geniş sehpaya sofra kurulmuş. Patetes püreli dana rosto, zeytinyağlı enginar, salata ve sütlaç var mönüde. Birden durumumdan artık kaygılanmadığımı, tersine oldukça hoşnutluk duymakta olduğumu fark ediyorum.

"Görüyorsun ne kadar insanca davranıyoruz gözaltında tuttuğumuz insanlara," diyor Ekber Gürle. "İlerde bir romanda yeri gelirse anlat bunları. Herkes sanıyor ki biz burda..." Gücenik, haksızlığa uğramaktan bezmiş gibi susuyor.

"Sağ olun," diyorum, "ama daktiloma el konmuş olmasından ötürü manevi işkence altındayım şu anda."

"Önce kime ait olduğunu ve herhangi bir olayda kullanılıp kullanılmadığını saptamak zorundayız," diye açıklıyor durumu sorgucum. "İnceleme ve araştırmalar sonucu temiz çıkarsa daktilonu vereceğiz. Tabii bu biraz senin bugün göstereceğin performansa da bağlı."

"Benden ne beklediğinizi hâlâ tam olarak anlayabilmiş değilim," diyorum.

"Anlatacaksın," diye araya giriyor Aysevim, "bıkmadan usanmadan anlatacaksın, işte bu kadar. Şu kadarını söyleyeyim, şimdiye kadar anlattıkların fasarya. Seni uyarıyorum, kendini topla ve doğru dürüst bir şeyler anlatmaya başla artık."

Kahvelerimizi içiyoruz.

"Yemekten önce anlattığım öykünün sonunu merak etmiyor musunuz?" diye soruyorum onlara.

"Sıradan bir intihar öyküsü," diyerek burun kıvırıyor Aysevim. "Ayrıca kahramanın o kadar salak ki bu işi bu sefer de beceremeyecek bana kalırsa."

"Biz burda böyle olaylarla çok fazla karşılaştığımız için ilginç gelmedi," diyor Gürle. "Bence de başka bir öykü anlatmayı denemelisin."

"Bana göre hava hoş," diyorum pişkinlikle. "Yalnız nasıl bir şey istediğinizi söylerseniz işim kolaylaşır."

"Yo, hayır, buna sen karar vermelisin," diyor incelikle.

"Pekâlâ. Umarım bu kez beğenirsiniz," diye gülümsüyorum. "Ama bir sigara içimi düşünmeme izin verin."

BİR KADIN BİR ERKEK

Kadınla erkek, yaşam eğrileri birçok kez birbirine değecek kadar yakınlaştığı halde yüz yüze gelmemiş olacaklar. Bu yakınlaşma anları ortak arkadaşlarıyla geçirecekleri bir geceye, son anda çıkan bir engel yüzünden birinden birinin katılamaması, bir anahtar teslimini kapıcının üstlenmesi, kadının erkeğin de geleceği bir kokteylden erken ayrılması ve benzeri durumlar olabilir. Ayrıca karşılaşsalar bile yeni bir serüvene açık ve uygun konumda olmayacaklardı. Erkek evliydi o sıralar ve kuşkusuz kadının yaşamında da bir başkası vardı. Karşılıklı olarak birbirlerinden söz edildiğini duymuş olabilirler ama ilgiyle dinledikleri ve sözü edilen kişiye karşı gerçek bir merak duydukları söylenemez. Belki de karşılaşmak ve birbirlerinden etkilenmek için başkalarıyla sürmekte olan ilişkilerinin biteceği zamanı bekliyorlardı bilmeden. Bu yorum ilk anda akla uzak görünebilir ama aynı durumdaki birok insan açıklanamaz bir araya gelişlerini gizli güçlerin yönlendirdiğine inanmaktan kendilerini alamadıklarına göre abartılı ve gerçekdışı sayılmamalı. Ayrıca bu

iki kişi hiçbir zaman daha önce karşılaşmamış oldukları için hayıflanmayacaklar, tam tersine onca deney, onca yanlış ilişki ve nice yanılgılardan sonra tam zamanında yüz yüze geldikleri için sevinip duracaklar."

"Adları ne bu kadınla erkeğin peki?" (A.)

"Bilmiyorum, daha karar vermedim. Ahmet ve Selma ya da Cemal ve Gülşen olabilir ama şimdilik kadın ve erkek diyeceğim onlara. Ayrıca lütfen gereksiz sorularla sözümü bölmeyin. Yapmakta olduğum iş yeterince zor zaten."

"Tamam, devam et." (E.)

Bu ikisi, yani kadınla erkek, sonunda yaşam çizgileri bir rastlantı sonucu üst üste geldiğinde Sıraseviler'de gürültülü bir bardan çıkıp haziran gecesinin yağmur sonrası serinliğinde birlikte yürüyecekler ve birbirlerini daha önceden tanıdıkları yanılsamasına kapılacaklar. Erkek kadını bir arkadaşının evinde gördüğü tablodan, ressamı bilinmeyen ve aslında kadına hiç benzemeyen bir portreden anımsadığını söyleyecek. Kadın şaşıracak biraz ama açıklama istemeden karşı çıkacak bu uzak, düşsel tanışmaya. Kendisine benzemeyen bir resme benzemek oldukça garip bir durumdur doğrusu. Gene de erkek diretecek, kadının yüzünün o resmi arkadaşının evinde gördüğü ilk yaz akşamından bu yana arayıp durmaktan ve bulamamaktan duyduğu acıyı çoğaltan bir yüz olduğuna. Kadın kaldırımda bir an duraklayıp düşündükten sonra söylediğini duymamış gibi erkeğin nereden anımsadı-

ğından yeterince emin olamadığını, belki de onun yüzünün herkese benzeyen yüzlerden biri olduğunu söyleyecek.

O gece sokaklarda uzun uzun yürüyüp erkeğin evine geldiklerinde, kadın daha dış kapıda şaşkınlığa düşecek. Henüz beş-altı ay öncesine kadar oturduğu evdi burası çünkü. Erkek dördüncü kattaki dairesinin kapısını açarken kadın küçük bir baş dönmesi geçirecek üst üste gelen zamanı iliklerinde duyarak. Değişik zamanlarda aynı evde oturmuş olduklarını söyleyecek ve aslında hiç de şaşırtıcı olmayan bu rastlantıdan çok etkilenen erkeğe hafifçe gülecek. Yazgılarının çok önceden bir noktada kesişmiş olduğunu, birbirlerini yeni tanıyor olmalarının yalnızca bir ertelenmeyle açıklanabileceğini söyleyecek erkek, kadına heyecanla.

Kadın yazgıya inanmaz. Bir daha gülümser bu sözcüğü duyduğunda. Erkek onun gülümsemesinden küçümsendiği anlamını çıkarır, incinir. Öteki bunu sezer, onarmak için evin kendisinin oturduğu zamankinden daha iyi döşenmiş olduğunu, şimdi daha geniş, daha ferah göründüğünü söyler. Erkek kadının bu evde belki de kötü anıları olduğunu düşünür. Kadın boşalttıktan hemen sonra evde kalmış kasvet dolu havayı anımsar. Boyanması, yenilenmesi, döşenmesi için nasıl uğraşmış olduğunu da.

Kadına, evlendiklerinde karısının bu evi beğenmediğini, bu yüzden kendisinin karısının evine taşınarak sahibi olduğu bu daireyi kiraya vermiş olduğunu anlatır. Hani şu, kadına hiç benzemediği halde benzeyen tabloyu evinde gördüğü arkadaşı Metin, burayı Nedim adlı

bir gazeteci arkadaşının kiralamasına aracı olmuştur o sıralar. Ama kendisi Nedim'le hiç karşılaşmamıştı. Kira bankaya yatmış, anahtarı kapıcı teslim etmiş ve almıştır. Kadın burada Nedim'le birlikte oturmuş olduğunu söyledi tam iki yıl boyunca. Bütün bunlarda yazgıyla açıklanabilecek gizemli bir yan yoktur görüldüğü gibi.

Kadın susar. Erkeğe neden yeniden bu eve dönmüş olduğunu sormaz. Karısıyla ve onun hâlâ evli olup olmayışıyla o anda beraber oluşlarının hiçbir ilgisi yoktur sanki. Bu ilişkinin nasıl olsa gelip geçici olduğunu biliyormuş ya da aslında gelip geçici biri olmayı istiyormuş gibi aldırışsızdır. Bu evde umarsızlıklar, çatışmalar, sapmalar, duraksamalar ve korkularla onca zamanı nasıl yaşamış olduğunu sorar kendine o anda.

Erkek başka bir söylemi sürdürür. Karısı evleri, ev içlerini sevmeyen biridir. Gene de birlikte oldukları sürece kullanacakları tüm eşyayı, perdelerin ve duvarların rengini o seçmiştir. Zevkleri çok ayrıdır. Erkek onun yarattığı ortamlarda kendini huzurlu, mutlu, esen duyamamıştır hiç. Oysa şimdi burda, kendi ortamında, bu kadar az eşyayla, sadelik içinde mutludur.

Mutluluk sözcüğünü düşünür kadın, birçok insanın bu sözcüğü düşünmeden kullandığını. İçi boş, kof, anlamsız gelir ona bu tanım. Karşılığı olmayan, kesinkes bir duyguyu kapsamayan, içeriksiz ve yetersiz bir sözcüktür mutluluk. Zaman hep aynı sıkıcı oyun ve yalanlar, aynı sorular, aynı boşluk ve avuntularla bezgince ilerlemektedir çoktandır çünkü. Kimi insanlar için kimi olasılıkların olur hale gelmesini bekleme süreci-

dir belki mutluluk, diye geçirir içinden. Çünkü gerçeklik anı çok kısadır, her zaman geçicidir, bir andan ötekine gerçekleşmiş özlemlerden daha çabuk nitelik değiştiren şey yoktur.

Kadının kapanmamış yaraları ve bu evde umutsuzluktan daha yıkıcı anıları olmalı. Daha korkunç, daha az dayanılır. Belki de birlikte yaşadığı erkeği mutfakta başını fırının içine sokmuş halde yarı cansız bulduğu bir akşamüstü ya da banyo küvetinin önüne kan içinde yığılmış olduğunu gördüğü bir gece yarısı.

Banyo kapısını açar açmaz kapatıp geri kaçacak çünkü, sararıp kapıya yaslanacak. Çok içmiş olduğunu söyleyecek telaşlanan erkeğe. O sırada kanın kapının altından sızmaya başladığı ana dönecek. Daha öncesini, o gece eve nasıl döndüklerini, kavgalarını ve sonra onun paramparça ve ağlayarak anlattıklarını anımsayacak acıyla. Banyoya girip bir türlü çıkmadığını. Orada yerdeydi, diye geçecek aklından, yerde kan içinde, bilek ve dirsek içlerinde derin kesiklerle.

Susuyorum. Bu kanlı sahneden etkilendim. Nicedir dikkatim dağılmasın diye gözlerimi yerden kaldırmadan anlatıyorum. Sessiz bekliyorlar. Ekber'in kolundaki saate gizlice göz atıyorum. On altı otuza geliyor.

"Ne oldu? Bitti mi yoksa?" (E.)

"Hayır ama sürdüremeyeceğim artık, yoruldum."

"Bırak nazlanmayı da sonunu getir şunun hadi..." (A.)

"Bak, bu kez iyi gidiyordu. Moral vermek için söylemiyorum, önceki öykülere iyi bağladın son anlattıklarını." (E.)

Birden heyecanlanıyorum. Şimdiye kadar önemsememiştim onu ama adam iyi anlıyor bu işten besbelli. Aslında sözünü ettiği bağlantıyı bilinçli olarak kurmuş olduğumu söyleyemem. Kendiliğinden oluyor bu, evet kendiliğinden.

"Anlat hadi. Sonra?" (E.)

"O gece birlikte olurlar ama kadın ertesi sabah erkenden, erkek daha uyanmadan çıkıp gider."

"Niye böyle kaçar gibi gidiyor?" (E.)

"Bilmiyorum. Uydurmak o kadar kolay değil. Yalnız kalıp sessizlik içinde düşünmem gerek."

"Zaten mesai bitmek üzere. Biz birazdan gideceğiz." (A.)

"Eh, anlatacakların yoluna girdi sayılır, bundan sonra kendi kendine sürdürebilirsin artık. Biz olanı biteni öğrenmek için belirli aralarla yazdıklarını okuyacağız." (E.)

"Yazmak için burada kalmak zorunda mıyım?"

"Şimdilik evet. Bütün gereksinmelerin karşılanacak. Şu kanepe açıldığında yatak olur. Rahatına bak. Her gün en az on beş sayfa yazmak zorunda olduğunu da unutma." (E.)

"Aslında ben çok az konuşan biriyim. Dilimin böyle birdenbire çözülmesi. Yani... çok garip."

"Umarım şimdi anlıyorsundur uzun süre yatan kişilerin içerden nasıl yazar olarak çıktıklarını. Merkezimizin başlıca görevlerinden biri yetenekleri olduğu halde bunun farkında olmayan ya da çeşitli nedenlerle yazamayan, yazmak istemeyen yazarları, yaratıcılıklarını, içinde bulundukları koşullar yüzünden körelmeye

yüz tutmuş sanat insanlarını üretici hale getirmektir. Eyigöz üç yıl önce hizmete açıldı. Amacımız sanatı hem üretim hem tüketim açısından yaşam dışı bırakma ve yozlaştırma eğilimlerine karşı mücadele etmek. Teknoloji, medya ve her tür tutuculuk karşısında yenik düşmesini önlemek. Bugüne kadar buradan birçok sanatçı geldi geçti. Başarı oranımız yüzde altmışlara varıyor."

"Sanatçılara destek ve moral vermeniz çok güzel, ancak teker teker ya da toplu olarak yok edilmeleri tehlikesine karşı ne gibi önlemler alıyorsunuz acaba?"

"Kamu düzenini bozucu, bölücü, kışkırtıcı, genel ahlak, gelenek ve göreneklere aykırı şeyler yazmazsan kimse dokunmaz sana. Ayrıca şu anda bizimle polemiğe girecek konumda değilsin!" (A.)

"Koşullar çok ağır ama!"

"Bırakın şimdi tartışmayı! Terör konusu bizim uzmanlık alanımızın dışında. Gene de kaygılarını ilgililere ileteceğim. Gereken yapılacaktır." (E.)

"Teşekkür ederim. Bakın, eğer daktilomu verirseniz daha üretken ve yaratıcı olacağımdan eminim. Sanırım beni böyle heyecanlandıran asıl o oldu. Elimin altında olursa daha istekli çalışabilirim."

Birbirlerine bakıyorlar. Aysevim hafifçe sallıyor başını olur anlamında. Birdenbire bu iki görevli arasında çok kuvvetli duygusal ve cinsel bağlar olduğunu seziyorum. İkisi de evli ve kuraldışı bir aşkın tasasının zorluklarıyla boğuşuyorlar. Aysevim'in huysuzluğu bu yüzden olmalı. Az sonra birlikte çıkıp Ekber'in bekâr bir arkadaşının evinde özlemle sevişecek, sonra ayrılacaklar. Her biri kendi renksiz, anlamsız yaşamı

na, evliliğine doğru yola koyulacak. Aysevim'in kocası uzun yol yük gemisi kaptanı, Ekber'in karısı ise kadın iç çamaşırı ve çorap satıyor küçücük dükkânında. Adları, Saadettin ve Solmaz. Aldatıldıklarını öğrenen bu insanlar dertleşmek üzere bir araya geldiklerinde birbirlerine çılgınca âşık olmuşlar ve hiç ummadıkları bir anda onlar da kendilerini olanaksız bir aşkın çemberi içinde bulmuşlar. Durum çok karışık kısaca.

"Tamam anlaştık. Araştırması bittiyse daktiloyu hemen göndereceğim. Ayrıca sabahtan beri anlattıkların dinleme aygıtı aracılığıyla yazıya geçirildi. Onları da alacaksın." (E.)

Ayağa kalkıp kapıya yürüyorlar.

"Şu kadınla erkeğin isimlerini de bul artık," diyor Aysevim, çıkmadan önce.

Kapı üstüme kapanıyor. Kilitte iki kez dönen anahtarın sesini duyuyorum ve hemen sonra sessizlik içinde kalakalıyorum. Kendimi yokluyorum, sabahki yorgunluk yok üstümde. Tersine, hiç olmadığım kadar canlı ve diriyim. Odanın içinde geziniyorum, pencereye yaklaşıp aşağıya bakıyorum. Bulunduğum yapı yüksek duvarlarla çevrili bir çamlık içinde. Yakın çevrede başka bir yapı görünmüyor. Bahçe çıkışında bir nöbetçi kulübesi ve önünde yeşil üniformalı, silahlı iki görevli var. Park yerindeki resmi arabalardan birine doğru yürüyen Ekber ve Aysevim'i seçiyorum birden. Tartışıyorlar. Belki de benim yüzümden. Ekber bana daha sevecen davranması gerektiğini söylüyor olmalı Aysevim'e ve o da yeteneksiz bir yazara güler yüz gös-

termenin elinden gelmediğini anlatıyor sevgilisine. Ön kapısında kocaman koyu yeşil harflerle EYİGÖZ yazılı beyaz bir arabaya binip gidiyorlar.

Yarım saat kadar sonra kapım açılıyor. Daha önce çay ve yemek getiren genç görevli elinde dedemin, yani Engels'in daktilosuyla içeri girerek götürüp çalışma masasına bırakıyor. Çıkmaya hazırlanırken durduruyorum onu.

"Delikanlı! Bir dakika... Kâğıt da getirebilir misiniz?"

"Masanın çekmecesinde var."

"Akşam yemeği kaçta?"

"Sekizde. Yemeğinizi getireceğim. Başka bir isteğiniz olursa zili çalın."

"Adın ne senin?"

"Acar."

"Peki Acar, yemek salonu filan yok mu burda, yani orda yiyemez miyim?"

"Hayır efendim, odadan çıkmanız kesinlikle yasaktır."

"Şu anda başka yazarlar da var mı burda?"

"Bugünlerde pek gelen olmuyor ama üç-beş kişi var galiba. Ayrıca bir ressamla birkaç besteci de getirdiler geçen gün. Umutsuz vakalar."

"Kendi istekleriyle mi geldiler?"

"Sanmıyorum. Müracaat kabul edilmiyor. Çay ister misiniz?"

"Evet, iyi olur."

Ceketimin cebinde ezik bir sigara paketi bulup bir tane yakıyorum. Şaşkın ve mutluyum. Ne anlatacağı-

mı tam olarak bilemesem de yazmaya başladım sayılır artık. Aylardır başlama gücünü, cesaretini bulamıyordum kendimde. Belki de, bilmeden öylesine korkuyordum ki birkaç yıl sürecek çileli, tüketici bir uğraşın içine dalmaktan, durmaksızın erteliyordum oturup ilk cümleleri yazmayı. Kaçıp sokaklara, eşe dosta, başka işlere, serseriliğe sığınıyordum. Ama yararsızdı bu kaçış, çünkü içimde bezdirici bir ağrı, başa çıkılmaz bir saplantı olarak durup duran yazma isteğini ne yapsam yenemiyor ve her gittiğim yere sürüklüyordum.

Engels'in daktilosunu okşuyorum, doya doya seyrediyorum. Ne var ki tek başına o sağlamış olamaz bendeki bu çılgınca anlatma, yazma isteğini. Üstelik ona sahip olup olamayacağım bile belli değil henüz. Öyleyse kendi dünyamdan, ortamımdan, kitaplarımdan bunca uzak, geleceğim belirsiz ve gri bir odaya kapatılmış halde bu isteği duyuyor olmamı nasıl açıklayabilirim? Bilmiyorum. Çok şaşırtıcı bütün bu olup bitenler.

Çekmecedeki kâğıt tomarından bir kâğıt çekip daktiloma takıyorum. Nerede kalmıştım?

Kadının erkeğin yatağında uyandığı sabahta.

Kadın düş görüyordu.

Ama aslında, o haziran gecesinden, yani kadınla erkeğin yaşam çizgilerinin rastlantı sonucu olmasa da üst üste gelişinden ve gürültülü bir bardan çıkıp geceyi erkeğin evinde geçirmelerinden bir ay kadar önce burada üzerinde önemle durulması ve ayrıntılarıyla anlatılması gereken bir olay var.

Erkeğe, kadını tanıma isteğini yoğun biçimde duyuran bu olay, eski arkadaşı Metin'in stüdyosunda -gerçekte sahibine özel bir bölümü de olan görüntü bankası- salon duvarına asılmış, bire bir yirmi boyutlarında bir tabloyla ansızın karşılaşmasıydı. Bu bir portreydi ve resimdeki kadınla yepyeni bir serüvenin, henüz yaşanmamış bir romanın kahramanları olacaklarını, ikisi arasında geçeceklerin daha önce birçok insan arasında geçerek yazılmış ya da yazılamamış olay ve durumlara hiç benzemeyeceğini, benzese bile gene de -her aşkın kendine özgü olduğu ilkesinden hareketle- tümüyle onlara özgü, anlaşılmaz ve şaşırtıcı olacağını sezdiği an bu andı işte.

O akşamüzeri kendince gerekli nedenlerle dört yıldır çalıştığı işyerini bir daha dönmemek üzere terk edip sokağa çıktığında onu ilkyaz akşamının yatıştırıcı serinliği kucakladı. Gideceği yer yakın sayılmazdı ama sinirleri sıkış tıkış bir dolmuşun içinde oturup kalamayacak kadar gerilmişti. Yürümeye başladığında kendini biraz incinmiş, gene de özgür ve yolunu kesen her türlü engelden kurtulmuş duydu. Kuşkusuz o anda içinde yer alacağı ve yaşamını kökten değiştirecek yeni oluşumlara, asıl önemlisi, yazacağı romana doğru yol aldığını bilemezdi.

Bu adamın, bir resme herkesin baktığı gibi bakıp geçemeyeceğini, başkaları için yalnızca güzel ama daha çok sıradan olan bir yüzün ardındaki öyküyü yakalama duyarlılığına sahip olduğunu tam da burada belirtmek zorunluluğu var.

Onun daha yirmisindeyken koltuğunun altında ilk şiirleriyle yokuşu tırmandığını, gözleri ışık içinde, yaşam önünde dikine de olsa alabildiğine uzanırken nasıl hevesle tırmandığını anımsayalım. Herhangi biri için söze dökülmesi olanaksız duyumların, havadaki bir kıpırtının, kokunun, gözler içinde kanat çırpan anlık bir sevincin ya da koyulaşan kaygının, uzak bir anıyı çağıran bir sesin, sarı bir yağmurluğun, koyverilmiş bir çığlığın ve uzun sürmüş bir ateşin çağrışımlarını yakalayıp biçimlemeye uğraşırken tanrısal bir güçle donanarak yaratılmış olduğundan duyduğu kuşkularla nasıl kıvrandığını unutmayalım.

Gitgide daha çok acı, daha uzun, daha dayanılmaz gecelerde, gitgide daha yoğun, daha yeni, daha az kullanılmış imgeler ve sözcükler arayıp bulma çılgınıydı Kerim, bir zamanlar. Bir zamanlar, çünkü yirmi beşinde bütün bunları 'o zamanlar' kılan kestane saçları hareli ince bir kadın girdi yaşamına. Genç şair birlikte oldukları ilk yıllarda yaşaması için vazgeçilmez bir gereklilik, önemli bir güvenlik öğesi ve arayıp durduğu sevginin daha somut bir şiire dönüşmüş biricik nesnesi olarak gördü onu. Sonuna kadar, birlikte çekilmiş bütün renkli fotoğraflarda mutlu göründüler. Dikkatli bir göz Kerim'in yüzündeki belli belirsiz kaygıyı ve karısının gözlerindeki kayıtsızlığı seçebilir belki şimdi ama artık önemi yok. Neyla kocasının tutkusunu yeteneksiz ama hevesli bir şiir severin fantezisi olarak algıladığından, önceleri biraz direnen, giderek onun haklı olduğunu düşünmeye başlayan, çok sonraları ise ateşi sönüp içindeki şiiri yitiren şair, boşluğunu doğal bir

parıltıyla yanında duran, birlikte yürürlerken herkesin kıskandığı bir kadını elde etmiş olmanın gururuyla doldurdu. Şimdi bunu gerçekten yaşayıp yaşamadığından kuşku duysa da.

Son yıllarda spot lambalarının ışığında yaşayan bu kadının ruhunu satmak için verdiği uğraşın en yakın tanığı olmuştu istemeden. Parıltısının yapaylığını, güzelliğinin sığlığını göre göre onu sevmeyi sürdürmek çaba gerektiriyordu artık. Gene de ilişkilerinin nereye varacağını sık sık düşünmekten alıkoymuyordu bu gayret onu. Suskunluklar, gizlenmeler, gereksiz kırgınlıklar ya da aldırmazlıklar, kısa süren öfke ve bıkkınlıklar dönemi başladı böylece. Akşamları karısını televizyon ekranında gözlerinin çevresini olağanüstü koyulukta boyamış ve yaka dekoltesini her seferinde biraz daha açmış olarak inanılmaz bir bayağılıkla konuşur, aptalca sorular sorar ve birtakım telefon numaralarını silikonla kalınlaştırdığı dudaklarını büze büze tekrarlarken gördüğünde bir zamanlar bu dudakları öpmüş, bu yüzü sevmiş ve bu kadınla iyi kötü bir şeyler bölüşmüş olduğuna inanmakta zorlanır oldu.

Sonra çok geçmeden, bir akşam yemeğinde, hafif müzik, mumlar, Boğaz'ın ışıkları içinde, karısının kentin en pahalı restoranlarından birinde 'düzenlediği' yemekte, aralarındaki sessizlik ve boşluğun elle tutulur hale geldiğini gördü. Neyla kendisine değil, bilinen gazetelerin magazin ve dedikodu sayfalarına malzeme toplamak üzere ortalıkta dolanan foto muhabirlerine gülümsüyor, konuşurlarken gözleri kendisini tanıyabilecek kimseleri kolluyor, kadehini kocasınınkine, yü-

zünde garip, acıklı bir mutluluk maskesiyle ve abartılı jestlerle değdiriyordu.

Şair, bu kadının yaşamında kendisinin pek de gerekli olmayan bir aksesuar, bir zamanlar değerli sayılmış ama artık ağırlık yapan bir yük olduğunu sezdi. Kadın da hemen bu sezgiyi doğrular gibi 'çok önemli yeni bir durumdan' söz etti ona. Nasıl söyleyeceğini bilmiyormuş gibi dolaştırdı konuyu önce. İş için gittiği son yurtdışı gezisinden, geçen dört yılın mutlu anlarından, insanın değişebilir ve duyguların eskiyebilir olduğundan, bölüşememelerden, istediğini bildiği halde ona bir çocuk bile veremediğinden, insanın yeni kişi ve heyecanlara açık olması gerektiğinden falan söz etti. Kısacası, yaşamında yeni biri, yeni bir aşk vardı epeydir. Ama evlilikleri bu yüzden bitmemişti, bittiği için başkası girmişti araya. Yapılacak şey sessizce, olgunlukla ayrılmaktı artık. Yorulmuştu yeni aşkını herkesten gizlenerek yaşamaktan. Göz önünde bir kadındı ve her zaman dostlukla anımsayacağı kocasını incitmek istemiyordu.

Kerim bu basmakalıp sözleri sessizce dinledi. Karısının bencilliği yüzünden çocuk yapmadığını, aslında kendisinin de bunu pek istemediğini, kim bilir ne kadar zamandır aldatıldığını sezdiğinden onunla hiç yatmak istemediğini zaten Neyla'nın olmadık bahanelerle işi savsakladığını ayda yılda bir yatsalar bile ha onunla ha şişme bebekle yatmış fark etmediğini gene de nedense başka herhangi birini aramadığını –sorunun çözümü bu olamazdı çünkü– ayrılma önerisinin karşı taraftan gel-

mesini inatla ve sabırla beklemiş ve işte sonunda bu soğuk savaşın galibi olduğunu ama kansının kendini galip sandığını –olsun varsın öyle sansındı– düşündü rahatladı.

Kendini, kendi evinde, masası başında oturmuş şiirler, romanlar yazan yalnız, bağımsız, huysuz + mutsuz + hoşnut + büyük + kendini beğenmiş + çapkın + mutlu + birinci sınıf bir yazar olarak gördü. Dağılmış mutfağı, yazı masasını, dolu küllükleri, karalanmış kâğıtlarla taşmış çöp sepetlerini, güzelim sessizliği, kulaklarında çoğalan uyaklı sözcükleri gönülden selamladı. Kaldığı yoldan yürüyebileceği yolda çiçekler açtırdı.

Düşündü ki onca yıl kansının yaşamına ayak uydurmaktan ve kendini daha uyumlu hissetme adına onun istek ve beklentilerini yerine getirmekten daha yararlı bir eylemi olmamıştı. Sanki köle-efendi ilişkisiydi aralarındaki. Hemen oracıkta istekle onayladı Neyla'nın önerisini, derhal uygulamaya koymalıydılar. Kadeh kaldırdılar.

Gene de Kerim'in, bu ilk rahatlamanın ardından başka bir erkek yüzünden terk edilmeyi kolayca hazmedebilmiş olduğu söylenemez. Şu var ki bunun nedenini bildiği ve o korkunç erkeklik duygusunu abartmamayı becerebilecek art yetişime sahip olduğu için uzun sürmedi onur kırıklığı. Ama bu beklenmedik değil de birdenbire gelen ayrılığın yarattığı boşluk ve umarsızlık duygusu zaman zaman panik boyutlarına vararak hiç de kısa sayılamayacak bir süre varlığını sürdürdü içinde.

Uzun zaman ayrılık sabahını anımsadı durdu nedense. Neyla salon kapısındaydı. Fıstık yeşili bir takım giymişti, büyük hasır çantası omzundan sarkıyordu, güzeldi. Hayır, güzelden çok göz alıcıydı. Hiçbir duygu yansıtmayan donmuş bir anlatım vardı yüzünde. İçine on günlük gezisi boyunca giyeceği on ayrı giysiyi ve sayısız krem kavanozlarını doldurduğu kahverengi deri valizi antrede duruyordu. Şair değil, kendisi taşıyacaktı onu arabaya. Çünkü başkalarına karşı en küçük özveride bulunamayacak yaradılıştaki bu kadına iyilikle davranmak gereksiz bir aptallıktı. Az önce, kendisi yolculuktan dönmeden evden taşınmasını rica etmişti kocasından. Her şeyi çok önceden, ustalıkla planlamıştı doğrusu. Ayrılmayı Kerim'in evinden kiracısının çıktığı, evin boşaldığı zamana denk getirmişti. Eşya için tartışmak istemiyordu. Neyin kimin olduğu belliydi zaten. Ama kocası gene de çok sevdiği birkaç parçayı alabilirdi, önemi yoktu. Aslında tüm eşyayı yenilemeyi düşünüyordu, bıkmıştı bunlardan.

Şairin içi ezildi. Efendi efendiliğini gösteriyordu gene. Peki ama bir kanaldan ötekine geçerken aldığı yüklü transfer bedelini nasıl ödeyecekti bu kadın? Hangi iğrenç, utanç verici gülüşler ve göz süzüşlerle, hangi yırtık, soğuk sululuklarla? Kendini güzel, çok güzel sanıyordu, çok akıllı, çok çekici, dayanılmaz. Onu saçlarından yakalayıp kafasını duvara vura vura öldürmek geçti içinden. Yalvaracaktı o zaman, ayaklarına kapanacak, bağış dilenecekti. Ama değmezdi, hiç değmezdi katil olmaya.

Ayaklarını kahvaltı masasına uzattı. Erkenden kalkıp kahvaltı hazırlamıştı karısına. İyilikle, hoşlukla ayrılsınlar isteyerek. Oysa o oturmamıştı bile sofraya. Bir fincan çay içmeye gönül indirmemişti. Kendi fincanı da ayağının yanında içine bir zeytin tanesi düşmüş olarak yarı dolu duruyordu öylece. Hiç iştahı kalmamıştı.

Neyla yaklaşıp elini omzuna koydu. Öğrenilip ezberlenmiş o sabırlı, olgun, sevimli, yetenekli + bilgiç + harika TV sunucusu edasıyla eğilip soğukça yanağından öptü. Ensesinde zarif bir topuzla topladığı saçları çimen kokuyordu her zamanki gibi, kuşların öttüğü kırlar gibi kokuyordu. Ama artık hareli kumral değildiler. Sarıydı çoktandır saçları ve ekranda gerçekte olduğundan daha çiğ sarı görünüyordu. Onu hafifçe iterek, "Tamam," dedi şair. "Bırak töreni, gerek yok. Git artık."

Karısı kapıya yürüdü. Çıkmadan önce döndü, başa çıkılmaz birine bakar gibi incitici bir üstünlük ve acımayla baktı ona. O zaman belki ilk kez ölmek, tabancayla beynini dağıtmak, ağzını gaz musluğuna dayamak isteği duydu şair. Bileklerini jiletlemek, boynunu iplere geçirmek, gövdesini azgın sulara ya da ateşlere vermek... İşte bunun gibi kötülükler geçti içinden. Cesedinin başında saçları darmadağınık, suçlu, ezik, pişmanlıklar içinde ağlarken, üstünü başını paralarken düşledi Neyla'yı. İki polis arasında gözünde kara gözlüklerle sorguya götürülürken gördü."

/Acar yemeğimi getiriyor. Aceleyle yiyorum. Kıymalı yumurta, makarna, üzüm hoşafı. Öğle yemeği daha iyiydi. Saat 20:30. Devam. /

İş konusu ayrı bir sorundu. Neyla'nın tanınmış bir mimar ve işadamı olan babasının mimarlık bürosunda çalışıyordu evlendiğinden beri ve eğer onurunu korumayı istiyorsa hemen ayrılması gerekiyordu. Ama bunun için yazmaya başlamayı beklemek doğru olacaktı. Taşınma ve yerleşme işi bittikten sonra sinemalar, barlar, okumalar, dost evlerine dadanmalarla bile dolduramadığı gecelere bir de bomboş gündüzler eklenmemeliydi şu sıra. Kendini yokladı, bütün istediği yazmaktı ama nedense şiirin uzağındaydı, düzyazıyı denemek istiyordu. O sırada şiir kendiliğinden gelirdi belki.

Yazmak. Evet ama ne? Ne yazacaktı? Bunca aradan sonra nereden başlayacaktı?

Eskiden beyninin içinde bin bir türlü anlam taşıyarak dolanıp duran sözcükler, yıldızlar gibi yanıp sönerek kayan görüntüler, belleğinde birikmiş anıların anlık ses, koku, renk, ışık imgeleri geçen zamanın tozu toprağı altında kalıp paslanmışlardı. Tavan arasındaki bu birikintiyi, bu hurda yığınını onarıp parlatmak zaman alacaktı.

İşe en kolayından, karısıyla yaşadıklarını anlatmaktan başlamayı düşündü. Ne de olsa taptazeydi duygular, olaylar. Medyanın günümüzde insanları nasıl kuşatıp teslim aldığı, tüm insanca değerleri insanlık adına nasıl erozyona uğrattığı romanın ana teması olabilirdi. Evet ama anlatılacak ne kadar az şey vardı bu konuda. Medyanın marifetlerini aklı başında, olası okur zaten biliyordu. Öte yandan karısının başkasına âşık olması ve ayrılmaları da sandığı kadar ilginç değildi sonuç olarak.

Acele etmemek, başka bir konu bulmak zorundaydı. Ama önce kendini tüm bağlardan kurtulmuş duyması, yani işini bırakması gerekiyordu; itiraf etti kendine, asıl neden tek başına ne onur sorunu ne de zamandı. Durum daha karmaşıktı.

Karısından ayrıldığından beri işyerinde de saçma, tutarsız bir ruh hali sergilemekteydi. Örneğin eski kayınbabasına, yani patronuna karşı fazla sinik ve saygılıydı. Kendini bütünüyle işine veremiyor, tedirgin ve dalgın ortalarda dolaşıyordu. Çoğu zaman bu hali kendisinin bile sinirine dokunduğundan bir gece önceden ertesi gün neşeli ve aldırmaz olmaya karar veriyor ama bu kez de gereğinden çok hareketli, uyanık, şaklaban ve rahat oluyordu. Kısacası ne yapsa eski normal kendisi olamıyor, ölçüyü tutturamıyordu bir türlü. Kuşkusuz patronun, kızıyla damadı arasında geçenleri hiç merak etmemesi, hatta ayrılmaları son derece doğalmış gibi davranarak yalancıktan bile olsa arabulma girişiminde bulunmaması gönül kırıcıydı. Çünkü böyle davranmakla aslında baştan beri damadını hiç gözü tutmamış, onaylamamış, sevmemiş ve evlendiklerinde işsiz güçsüz şair bozuntusu bir mimar olan bu genci kızına değer bulmamış olduğu anlaşılıyordu. Eh işte, şimdi de öküz ölmüş, ortaklık bozulmuştu. Artık duygularını gizlemeye gerek duymuyor, daha beteri, eski damadına karşı bir güvensizlik, düşüncelerinde, bakışında apaçık karşıtlıklar geliştiriyordu. Bütün bunların kasıtlı değil içgüdüsel olması ise sonucu değiştiremezdi elbette.

Neyse, şimdi düşündüğünde her şey kendiliğinden, bir anda olup bitivermiş gibi geliyor eski şair ve

gelecekte romancı olacak Kerim'e. Olay tam tamına şöyle gelişti:

Odasına gelen eski kayınbabası, paftanın üstüne eğilmişti o yağmurlu öğle sonrasında. Oldukça etli ve kıllı parmağıyla pafta üzerinde bir noktayı işaret ederek, "Bu açıklığı geçmek için bu kadar sık kolona gerek yok," dedi ona, "ayrıca bu duvarı da kaldırabiliriz, taşıyıcı değil çünkü. Ha aklıma gelmişken, o Allahın belası otelden ilk çıkarttığımız röleveyi de kontrol et, ölçüler tutmuyor!"

Bu sırada telefon çaldı. Fotoğrafçı Metin yazarı arıyor ve o gece boşsa yeni stüdyosundaki kutlamaya gelmesini istiyordu. Birkaç kişi daha olacaktı. Birlikte olmaktan zevk alacağından emin olduğu insanlar. "Gelirim," dedi Kerim. Metin'i neredeyse altı-yedi aydır görmemişken bir hafta kadar önce sokakta karşılaşmışlardı. Telefonu kapattı. "İşte şuraya bir kolon koymamız gerekiyor asıl," dedi patronu, inatla paftaya bastırarak eline geçirdiği kalemi. Sesinde bezginlikten doğan bir öfke vardı. "Sanırım beni dinlemiyorsun," diye ekledi. Yanıt bekler gibi sustu. "Haklısınız, dinleyemiyorum," dedi genç mimar. "Ama burası üst kat döşemelerinde sorun çıkaracak," diye yükseltti sesini işadamı mimar. "Yo, yo, bağırmayın öyle," diye karşı çıktı yazar, ellerini onu durdurmak istercesine öne uzatarak. "Sıkıldım artık, çok bunaldım, yapamayacağım, işi bırakıyorum..."

Gidip masasını toplamaya başladı. Özel eşyasını pencerenin içinde bulduğu APS kutusuna doldururken bu kadar az oluşlarına şaştı. "Acele karar verme," dedi patronu, "seni severim, biraz izin yap, dinlen istersen."

"Sağ olun," dedi şair, "ama zaten ne zamandır istiyordum ayrılmayı. Çünkü kızınızla..." Sustu. "Ne ilgisi var canım şimdi?" dedi kayınbabası yarım ağızla. "Aslında babalık yapmanızı beklemedim değil," dedi damat gücenik, "yani sanki hiç..." Gene sustu. Anlamsızdı böyle konuşmak. "İkiniz de yetişkin insanlarsınız, hem ayrıca," derken baba, "Biliyorum, biliyorum, tamam," diye kesti sözünü onun, "konuşmayalım, hiç gerek yok inanın." Yükünden kurtulmuş gibi rahatladı, dikleşti gövdesi. Gurur duydu kendiyle.

Gene de pek birdenbire olmuş gibi geldi Kerim'e olanlar. Ama sonra düşündü ki her birdenbire oluşun ardında olmuş bitmiş, gelişip birikmiş birçok olay, durum, oluşum vardır. Önemli olan insanın bunların bilincinde olup olmadığıdır. Oluş anı yalnızca bir kesinlik, geri dönülmez bir değişimin farkına varma noktasıdır. Zihnin birden aydınlanıverdiği, yapılması ya da olması gerekenin görüldüğü parlak ışığın yandığı an.

Metin'e elindeki kutuyla gitmek istemediği için bürodan çıkınca kutuyu yakınlardaki tanıdık bir dükkâna emanet bıraktı. Bindiği taksiden Taksim'de inip Galatasaray'dan Tünel'e doğru yürüdü. Metin'in kimi kusurlarına karşın özünde iyi bir insan olduğunu ve onun yanında kendisini küçük erkek kardeş gibi duyduğunu düşündü. Bu gece ona yeni tasarılarından söz etmek, görüşlerini almak, daha da önemlisi yalnız kalmamak çok iyi olacaktı.

Cadde boyunca ilerledi. Keskin ışık tozlarıyla karanlığın üstüne dökülürlerken geceyi maviye boyayan

vitrinlerden geçti. İşkembeci, deri giyimci, pastane, dilekçe yazılır, terlikçi, korsecileri, pullu payetli evden kaçmış taşralı kız saçlı çarpık ve topuklu kalın kadını geçti. Yağmur durmuştu.

İki yandan aşağılara doğru birbirini keserek karanlık geçitler halinde uzanan arka sokaklarda, yılların isiyle kirlenip kararmış yapıların kapı girintilerinde bezgin yüzlerle bekleyen adamları bir görüp yitirdi. Han odalarını, yoksul ayyaş ve yasadışı küçük insanların barınaklarını, kırık camlara tıkıştırılmış kirli yastıkları, sobasız bir odadaki çıplak kadının üstünde gidip gelen adamı, o adamın çürük dişlerini, önceki günden kalma kıymalı patates tenceresine kapak niyetine örtülmüş gazeteyi, masanın üstünde, konserve kutusu içindeki küflü salçayı gördü. İlik düğmeci Serpil'in mahalle bekçisi babasını, Mercan'ın meyhanesindeki uykusuz komiyi, tombalacı Hayri'nin felçli anasını ve kirden kayışlaşmış lacivert torbasını, Rukiye'nin Kumkapılı bir garsondan üç yıl önce peydahladığı ve yetiştirme yurdunun kapısına bıraktığı bebeğini, Sotiri'nin kalbinin üstünde taşıdığı fotoğrafı yırtan kulamparasını on sekiz yerinden bıçaklayışını düşündü. Art arda şimşekler çaktı içinde.

Karısı tarafından terk edilmiş tüm erkekleri hemen çıkarıp attı kafasından. Kocasını aldatmış tüm kadınlara lanet edip anında unuttu hepsini. Yazılacak ne çok şey vardı. Dükkânlarda ölü ışıklar içinde ölü yüzler, çökük avurtlar, bıyıklar, yapış yapış saçlar, acı ve isyanla, bakan gözler vardı. Işıklı pencerelerin ardında her biri karmaşık birer öykü ya da roman olabilecek

yaşamlar. Ölüm kalım savaşları, korkunç, inanılmaz gizler. Yitik anılar ve insanlar.

Dış kapının önünde durdu. Yapının cephe boyası da yenilenmişti. Metin, üçüncü kattaki iki daireyi geçen yıl bu zamanlar almıştı. O zamanki harap halini biliyordu, gelip görmüştü. Daireler birleştirilip baştan aşağı yenilendiğine göre çok değişmiş olmalıydı şimdi içerisi. Çok uğraştığını, çok para harcadığını söylemişti arkadaşı geçen gün karşılaştıklarında. Stüdyoyu; çalışanları, donanımı ve iş yoğunluğuyla etkin bir görüntü bankasına dönüştürmekti amacı. Sıcak, bürodan çok rahat bir ev havasının hâkim olduğu tarzda döşemişti içini. Merakla zili çaldı. Açılan kapıdan hangar genişliğindeki taş girişe geçti. Merdivenlere yürüdü. Yukarlardan bir yerden sarkan kablonun ucunda sallanan çıplak ampulün kör ışığında basamakları çıkmaya başladı.

Daire kapısını Metin açtı, sarılıp öpüştüler. Öteki konuklardan gelen yoktu daha. "Vay canına, saray gibi olmuş burası," diye söylendi, kocaman salonun ortasına doğru yürürken. Rahat, geniş mercan rengi deri koltuklar, siyah perdeler, doğal açık renk cilalı ahşap döşemeye atılmış antika halılar, bakımlı yeşil bitkiler ve kırık beyaza boyanmış duvarlarıyla gerçekten çok seçkin bir havası vardı buranın. Aydınlatma gizliydi. Büyük bir esenlik duygusuyla, "Gerçekten çok beğendim," dedi. Aynı anda tam karşısındaki duvara asılmış portreyi gördü. Görür görmez de büyük bir sessizliğin içine düşmüş gibi oldu. Garip bir çekimle resme doğru yürüdü, iki metre kala durdu, ilerlemekle ilerlememek

arasında kalakaldı. Karşısındaki görüntüyle tanımlanmaz bir ödeşme duygusuyla bütünleştiğini duydu. Resimdeki görüntünün geçmişinde, bugününde ve geleceğinde kesin bir yeri olduğunu sezerek ta içten sarsıldı ve böylece ona hazırlıksız, önlemsiz, çırılçıplak yakalandı.

Klasik anlayışta bir portre, aslına sadık kalınarak yapılmış bir model çalışması değildi bu resim. Gelişigüzel gibi görünen fırça darbeleri ve oylumlu büyük lekelerle yorumlanmış çok çarpıcı bir kadın yüzüydü. Tablonun gizi, konu olan kadının yabanıl inceliğiyle ruhunun karmaşık labirentleri arasına gizlenmiş korku ve başkaldırıyı ustalıkla bir araya getirebilmiş ve nedeni belirsiz bir öfkeye uysallıkla boyun eğişi apaçık görünür kılmış olmasıydı belki de. Sonuçta, uyumsuzluğun yarattığı neredeyse mistik, mantıkdışı bir uyum çıkmıştı ortaya.

Bu yüz, eşi benzeri olmayan düş yıkımlarını, acıklı uzun şarkıları, bomboş sokakların irkiltici yalnızlığını, yıllarca süren uykusuzlukları anımsattı Kerim'e.

Alev rengi saçları yumuşacık sarmalayan yatır yeşili bir leke –şapka mı, başlık mı, örtü mü?– ve onun altında alnın ince eğimiyle başlayarak altın ışıltılarıyla ağaran pırıltılı bir yüz. Bu yüz onu hemen ilk anda, tehlikeli ve karanlık bir çağrının içine çekti. Gözlerin iri siyahlıklarına yüklenmiş melankoli, gözbebeklerindeki ateş gölgeleriyle ürkütücü bir erotizme varıyor, bağışlamazlık mı, istek mi, hain bir sevinç mi, yoksa güçsüzlüğün yerini almış çekingen bir meydan okuma

mu olduğu belli olmayan gizemli bir bükülüşle ve koyu kan rengiyle öne çıkmış dudaklar, çılgın, inanılmaz bir öyküyü kaçınılmaz boyutta gerçek kılıyordu. Hiç kimseye, ne kendisine ne de bir başkasına benzemesi olanaksız bu kadın, insanı sonu olmayan bir yolculuğa, gerçekdışı, ölümcül bir oyuna çağırıyordu.

Kerim, abartılı karmaşık betimlemelerle kendince şiirsel ama oldukça çelişkili anlamlar yükledi portreye böyle işte. Kendi kendini coşturdu, inandırdı aradığını bulduğuna. Bu ilginç resimden yola çıkarak yaratacağı öykünün içine ölçüp biçmeden, gönüllü olarak balıklama daldı. Resimdeki kadının dayanılmaz çağrısına uyarak sonunun nereye varacağı belirsiz bir serüvenin içindeki yerini ve yazar olarak başına geleceklerin tümünü göze almış oldu böylece.

O gece, Metin'in öteki konukları –yaşlıca bir şair ve boşandığı karısı, caz şarkıcısı esmer kız, film yönetmeni genç adam– gider gitmez baş başa kaldık. Metin'e, o gün işimi bıraktığımdan, bir roman yazmaya hazırlandığımdan ve Neyla'dan söz ettim. Onun kendini nasıl rezil kepaze ettiğini, âşığının daha önce birlikte olduğu kadının bunlara rahat vermediğini, yakında bu ilişkinin suyunun çıkacağını söyledim. Evliliğe karşı olan ve arkadaşlarının karılarını olduğu kadar bütün evli kadınları hor gören Metin, Neyla'yı da hiç sevmemiş, evliliğime bir türlü ısınamamıştı zaten. Bu konudaki düşüncesini hiçbir zaman söze dökmemiş olsa da evli kaldığım sürece Metin'le arkadaşlığımız uzun aralıklarla ve Neyla'sız, baş başa görüşmelerle sürmüştü.

"Çok yalnızdın zaten," dedi Metin. "O varken de yalnızdın. Senin için değişen bir şey yok sanırım. Ama artık yeni birini bulmalısın."

"Rasgele biriyle olamam ben," dedim. "Ayrıca bugünlerde beni ilgilendiren en önemli şey yazmak."

Kanepenin iki ucuna oturup birer sigara yaktık. Portre tam karşımızdaydı. Gece boyunca konuyu ona getirebilmek, üzerine uzun uzun konuşabilmek için yalnız kalacağımız anı beklemiştim. Resmin bende uyandırdığı duyguları anlaşılmaz bir kıskançlık, belki de çekingenlikle öteki konuklarla bölüşmek istememiştim sanırım. Ama hâlâ konuya giremiyordum. Bilmediğim bir nedenden ürkütüyordu bu resim beni. Yoksa umutlarının boşa çıkacağı korkusuyla mı erteliyordum soracaklarımı?

"Sevgilin nasıl?" diye sordum Metin'e.

"Hangisi? Kimden söz ediyorsun?"

"Hani şu modern tarikatçı..."

"Ha, onunla birbirimize âşıkmışız oyununu oynuyoruz hâlâ. Bilmiyorum. Kadın belki de gerçekten inanıyor buna. Ya da elinde olmadan inandırmaya çalışıyor kendini. Âşık olduğu için Allah'ın bağışlayacağını umuyor olmalı. Rastlantı işte, kocasını tanıdım geçenlerde. Genç, yakışıklı bir adam. Pek sıradan birine de benzemiyor. Biraz keyfim kaçtı aslında."

'"Sen evli kadınlara yanaşmak istemezdin bildiğim kadarıyla ama..."

"Doğru, sevmem onları. Ama bu kadın çok egzotik. Çok güzel ve iyi de sevişiyor ayrıca."

"Ama başkaları da var öyle değil mi? Şu caz şarkıcısı kız örneğin..."

"Dostum, insanın adı çıkacağına canı çıksın. Yanında birini görmesinler, manşetten haber oluyorum hemen. Ne seks manyaklığım kaldı ne oğlancılığım... Aslına bakarsan artık âşık olma yeteneğimi yitirdim galiba. Değişiklik hoşuma gidiyor. Belki de kadınlar hep biraz eksik. Birkaçının toplamı ancak doğru dürüst bir kadın ediyor. Gülme... Sonra ilişki biraz uzun sürünce tadı kaçıyor. Ama Fulya'yla böyle olmadı şimdilik. Onun gibi her bakımdan orospusunu hiç tanımamıştım. Duygularım karmakarışık, bilmiyorum ne olacak. Kimi zaman sinirime dokunuyor, kimi zaman... Neyse, boş ver şu kanı kız muhabbetini."

"Şu resimden söz etsene bana biraz," dedim birdenbire. "Nereden buldun onu, kim yapmış?"

"Görür görmez çarpıldığının farkındayım," dedi Metin. "Bende de aynı etkiyi yaptı gördüğümde. İyi bir resim. Ressamı tanınmış biri değil ya da belli değil. Birkaç ay önce antikacı bir arkadaşımdan aldım. Pek kolay olmadı tabii, satmak istemiyordu, değerinin çok üstünde bir bedel ödemek zorunda kaldım."

"Ama bu yüz," dedim, "çok tamdık geliyor bana. Daha önce gördüğüm birini anımsatıyor sanki."

"Her görende aynı etkiyi bırakıyor," dedi Metin. "Güzelliği de burda bence. Resimde tarih bile yok. Değeri sıfır, ama öylesine nahif ki çok sevdim. Biraz eski bir portre, üstü boyayla büsbütün kapatılmadan amatör işi yeniden boyanmış, elden geçirilmiş. Yani eski resim üstünde oynanmış. Gel bak..."

Kalkıp resme yaklaştık.

"Görüyor musun? Hem eski hem taze boya var tu-

valde," dedi Metin. "Eski boya tabakası yer yer saydamlaşıp çatlamış. Klasik bir portrenin üzerine daha çağdaş bir yorumla ve alttaki lekelerden yararlanılarak yapılmış bir çalışma bu. Yeni boyanın ince sürüldüğü yerlerden de alttaki çizgi ve renkler görünüyor. Bir tür pentimento yani."

"Bence resim asıl bu ikinci boyamada can kazanmış," dedim. "Belki de bu eşsiz gizemi yaratan eskiyle yeninin bu biçimde kaynaştırılıp dördüncü bir boyut oluşturmasıdır. Gene de kesinlikle biri olmalı bu kadın. Çünkü bu yüzde inanılması güç bir gerçeklik var, neredeyse elle tutulur bir ruh!"

"Döktürdün gene şair!" dedi Metin. "Biraz abartıyorsun ve resmin ille de bir gizi ve öyküsü olduğuna inanmak istiyorsun." Güldü.

"Evet var, kesinlikle var, hiç kuşkum yok," dedim. "Belki satın aldığın arkadaşın biliyordur."

"Resmi bana satan kadın sevgilisiyle birlikte senin evinde oturdu bir ara, kiracın olan gazeteciyi anımsıyor musun?" diye sordu Metin."

Gün ışığı masa lambasının ışığını soldurarak yavaşça sokuluyor odaya. Saatlerdir yazıyorum. Gece yirmi dört sularında biraz uzandım, iki saat kadar uyumuşum. Zamanı bir yerlerde saat başlarını ve buçukları vuran saatin sesiyle belirleyebiliyorum. Saatimi Acar'a verip baktırmalıyım.

Kalkıp yorulan kollarımı ileri geri sallayarak dinlendirmeye çalışıyorum. Sonra pencereye gidip aşağıya bakıyorum. Kimseler yok kapıdaki nöbetçiler dışın-

da. Üzerlerinde EYİGÖZ yazılı arabalar kapı önündeki kaldırıma yanaşık park etmişler. Birden kısa boylu, iyi giyimli bir adamın elinde kocaman bir hortum, çimleri suladığını görüyorum. Dikkatle bakınca adamın Anakent Belediye Başkanı Ramazan Turhan Erdöven olduğunu anlayarak şaşırıyorum. Onun kaldırımları ve sokaklardaki trafik işaretlerini yeşile boyadığını biliyordum da, her sabah erkenden kalkıp gönüllü olarak, bunca özveri ve hevesle daha yeşil bir kent yaratmaya çalıştığını hiç yazmamışlardı gazeteler.

Kahvaltımı ettikten sonra yazdıklarıma göz atıyorum biraz. Dün anlattıklarımı yazıya geçirirken bir yığın yazım yanlışı yapmışlar. Ama şimdi bunları düzeltecek zamanım yok. Az sonra okumak üzere almaya gelebilirler. Başarısız olduğumu düşünüyorum. Öykümü karmaşık ve sıkıcı bulacaklarından neredeyse eminim.

Umutsuzca bir sigara yakarken kapının açıldığını duyarak dönüyorum. Ekber Gürle akşamdan kalmış kötü bir yüzle içeri giriyor.

"Bitirdin mi?" diye soruyor masaya doğru yürürken.

"Ne yazık ki hayır," diyorum. "Çok çalıştım ama anlatılacak o kadar çok şey var ki dar zamanda bitirmek olanaksız."

"Evet, anlıyorum ama hiç olmazsa kadının erkeğin yatağında geçirdiği geceyi ve ertesi sabahki gidişini yazmış olmalısın."

"Daha oraya gelemedim," diyorum yavaşça.

"Ne demek bu şimdi? Dün zaten orda kalmıştın öyle değil mi?" diye yükseltiyor sesini.

"Aslında baştan beri sıra birkaç kez oraya geldi ama elimde olmadan yan çizdim sanırım," diyorum, bezginlikle yerimden kalkıp kanepeye otururken. "Zor o geceyi ve sabahı anlatmak çünkü. Çok zor."

"Ne diye zor oluyormuş, otur düpedüz olduğu gibi yazıver işte!" diyor Gürle, tepesi atmaya başlamış gibi huysuzlanarak.

"Şundan zor," diye açıklıyorum, "öncelikle sigaram bitmek üzere, sık sık kahve içemiyorum, ama asıl sorun o geceyi ve sabahı kadının ağzından, daha doğrusu bilincinden anlatmak zorunda olmam. Onun ne yaşadığını, yaşadıklarını nasıl algıladığını, bunun sonucunda ne olup da kaçma noktasına geldiğini yazarın ağzından anlatmak inandırıcılık ve gerçeklik açısından yetersiz kalacak. Ayrıca bu garip kadının karmaşık ve gizlerle dolu dünyasını oldukça becerikli bir yazarın bile tam bir doğruluk ve yanı sıra incelikle kavraması hemen hemen olanaksız. Şu da var, elbet ben de artık karanlıklarda gizlenmiş bir gözleyici, her şeyi ve herkesi bilen + anlayan + sezen, anlatıcı-yazar olmaktan sıkıldım. Tabii portreyi gördüğüm anda öykünün içindeki baş erkek rolünü üstlendim ama bu konumda kadını henüz tanımadığım unutulmamalı."

"Anladıysam arap olayım," diyor Ekber Gürle. "Kardeşim nasıl anlatırsan anlat işte. Kadın konuşmuş sen konuşmuşsun ne fark eder? Sana hemen sigara ve kahve gönderirim. Her şeyi ne kadar da büyütüyorsun... Peki kadınla erkeğin adları belli oldu mu bari?"

"Evet, sanırım buldum," diye yanıtlıyorum. "Kadın, Melike Eda. Erkek de, Kerim."

"Eh bu da bir aşama hiç değilse," diyor sorgucum. "Kerim, şu Metin'in arkadaşı olan çocuk mu? Hani otelde..." "Bilmiyorum, belki de odur," diyorum. "Daha belli değil." Güler gibi ağzını eğerek bakıyor yüzüme bir an. "Bakalım nereye varacaksın!" diyor. "Bugün seninle pek ilgilenemeyeceğiz. İki baskın var ve burada ilk sorgular için uzman personel sıkıntısı çekiyoruz."

"Burada olduğumdan yakınlarımın haberi var mı?" diye soruyorum.

"Şimdilik gerek görmüyoruz duyurmaya," diye yanıtlıyor beni. "Ama uzun sürerse düşünürüz. Ayrıca seni merak edecek yakının da yok pek, öyle değil mi?"

"Açık havada volta atmama ne zaman izin vereceksiniz peki? Bu her tutuklunun en temel hakkıdır."

"Tutuklu değilsin, gözetim altındasın yalnızca. Çok yakında özgür de olabilirsin. Tabii bu senin özgürlükten ne anladığına bağlı. Dışarıda daha mı özgürsün sanki?"

"Yok, pek değilim sanırım."

"Gördün mü ya! Şimdi iyimser ol ve otur çalış. Yüreğini yazma ateşi sarmış birinin bir parça ekmek, üç-beş zeytin ve ot bir yataktan daha fazlasına gereksinmesi yoktur."

"Evet, hep böyle sanılır."

Ekber Gürle çıkar çıkmaz kanepeye uzanıyorum. Hemen uyumuşum. Düşümde Neyla'yı görüyorum. TV'de yeni başlayan bir dizide kadın polis Melda rolünde oynuyor. Gizliden tarikatçı olan polis şefi gizliden gizliye korkunç âşık ona ve tehditle kendisiyle yatmaya zorluyor. Neyla deli olma raddelerinde sinirinden. Adamı şikâyet edip terfisine engel oluyor. Yalnız

bizim kızın ayakları çok kötü görünüyor filmde. Ayakları büyük ve çirkindir, ayaklarını kadra sokmamalıydılar. Ama kaçakçı ve katilleri kovalarken ayakları göstermemek olanaksızdır hiç kuşkusuz. Polis şefine kızan dürüst polis memurları Melda'dan 'Kürekayak' diye söz ediyor olmalılar ama tabii bu filmde geçmiyor.

Öğle yemeğinden sonra –fırın tavuk budu, bezelyeli pilav, yoğurt, meyve– dinlenmiş, istekli, yeniden yazmaya oturuyorum. Ne olursa olsun o sabahı anlatmak zorundayım bugün.

FELEKTEN BİR GECE

Melike Eda ve Kerim yatakta yan yana uyuyorlardı. Oda karanlık olduğu için ayrıntılar seçilmiyordu pek. Gene de karanlığın içinde, koltuğun üzerinde, yerde aceleyle çıkarılıp atılmış çamaşırlar görünüyordu belli belirsiz. Yıllardır evli çiftler gibi üstlerindekileri çıkarıp düzgünce katlayarak bir kıyıya koymaları beklenemezdi onlardan elbette. Yakınlaşmaları kendiliğinden, sabırsızca, ayrıntıları önemsiz kılacak bir heyecan dalgası içinde ve ulaşılacak son noktaya ulaşmak üzere giderek yoğunlaşan bir gerilimin sonunda birdenbire olmuştu çünkü. Öyle ki nasıl soyundukları-nı ikisi de anımsayamadılar sonradan. Her neyse, gece ne olmuşsa olmuş, sabaha karşı Kerim'in yatağında yorgun, uykuya dalmışlardı işte. Kerim'in kolu Eda'nın belindeydi. Eda, rüya görüyordu:

Bir zamanlar Nedim'le oturduğu ama şimdi Kerim'e

ait olan evin bir üst kat daire terasında kurulmuş bir sofrada yedi kişiydiler. Batan güne karşı oturuyorlardı konuşmadan. Teras bahçe gibiydi. Fuller, sardunyalar, kel bir limon ağacı, kirlihanımlar, zambaklar, horozibikleri, akşamsefaları ve saymakla bitmeyecek birçok bitki vardı, saksı, fıçı, yağ tenekesi ve benzeri kaplar içinde. Ev sahibi Gülümser bir zamanlar Eda'nın ama şimdi Kerim'in üst kat komşularıydı. Kocasına inme inip yatağa düşünce Göztepe çarşısındaki kitap-kırtasiye dükkânını yürütmek Gülümser'e kalmış, daha önce yalnızca dini, maneviyatçı, mukaddesatçı kitaplar satmakta direnen kocasının tersine her tür kitabı –hatta toplatılmış, yasak ve müstehcen olanları bile el ve tezgâh altından– satmaya koyulmuştu. Böylece kitaplar arasında yaşamaya başlayan, birkaç kez polis tarafından alınarak öğüt ve gözdağı verilen kadın bir süre sonra gizli kalmış yeteneklerinin farkına vararak şiirler yazmaya başlamıştı. 'Hüzün Yaylaları' adıyla bastırdığı ilk şiir kitabını iyi alışveriş yapan müşterilerine armağan etmek hoşuna gidiyor, eleştirmenlerin kayıtsızlığından yakınıyor ve entel çevre ile iyi ilişkiler kurmaya özel bir önem veriyordu.

Bu gece Gülümser'in konukları olan kişiler Eda'dan başka, fotoğrafçı Metin, felsefe profesörü üstat şair Erkböke Sağlam, onun eski karısı ve asistanı Tuhfe, özel dedektif Kerim, film yönetmeni Gülender Akça ve sevgilisi Meltem Zorlu'ydu.

Kerim içki servisi yaptı. Kadehlerdeki buzlu rakılara deniz ufkunda batan günün kızıllığı vuruyordu. Allah aşkına buyrun, dedi Gülümser, sofrayı eliyle göste-

rerek. Ama tam o sırada eksiği gördü. Tokyolarını şıpırdatarak gidip teras duvarının dibindeki geniş çiçeklikten bir demet maydanoz yolup geldi, sofradaki barbunya pilakisinin üstüne doğradı. Gülümser'in, böyle seçkin bir toplulukta tombul memelerinin birleştiği yerde kruvazesi eğilip doğruldukça cömertce açılan mor çiçekli basma ev giysisi ve plastik terliklerle dolaşması Eda'nın canını sıktı. Üstelik meçli saçlarını ortaokul öğrencisi bir kız çocuğu gibi iki yanda örüp göğüslerinin üstüne salmıştı ki, yakışmıyordu bu hafiflik çoktan menopoza girmiş bir kadına.

Kadehler kalktı, birer yudum aldılar. "Kerim'le tanıştırayım seni," dedi Metin, Eda'ya, "şair ve mimardır." Kerim, Eda'ya bakıp gülümsedi. "Hayır, ben aslında özel dedektifim," dedi. "Şimdiye kadar Amerikan filmleri dışında özel dedektif görmemiştim," dedi Eda. "Sevindim, belki müşteriniz olurum ilerde."

Bu sırada Gülümser içerden udunu alıp gelmişti. Kısa bir taksimden sonra çalıp söylemeye başladı:

Bu gece çamlarda kalsak ne olur
Felekten bir gece çalsak ne olur...

Erkböke Sağlam sinirli bir el hareketiyle bardağına uzandı, alaturka müziği hiç sevmediğini ve kalitesiyle bağdaşmayan böyle bir toplulukta bulunmaktan duyduğu pişmanlığı belli etmeye çalışır gibi kararttı bakışlarını. Tuhfe eski kocasına yaranmak için Gülümser'e düpedüz, apaçık horgörüyle baktı. Eda üzüldü, başını çevirdi ve birden evin terasa açılan kapısında Gülüm-

ser'in yatalak kocası Hacı Şerafettin'i gördü. Hacı, koltuk değneklerine abanmış, gecelik entarisi ve başında takkesiyle güçlükle ayakta durmaya çalışarak nefretle onlara bakıyordu. Eda bu evin alt katında otururken Gülümser'le Şerafettin'in sabahlara kadar, baş bağlayıp bağlamamak, namaz kılıp kılmamak yüzünden kavga ettiklerini, kadının bağıra bağıra ağladığını, hırsından gece yarıları duvarları yumruklayıp kapıları tekmelediğini ve adamın onu bir türlü doğru yola sokamadığını anımsadı.

Şerafettin düşecekmiş gibi sendeledi ve terasa doğru okkalı bir tükürük attı. Sonra, "Allahım!" diye bağırdı, "cayır cayır yanın inşallah kâfirler! Ezan okunuyor, duymuyor musunuz?"

Allahüekber... Allahüekber...

Sabah ezanı Eda'nın kulağının dibinde patladı, rüyasını delip geçti. Evin caminin bulunduğu yerden bir sokak ötede olduğunu anımsadı. Yeni uyumuştu daha. Allahım, nasıl da bağırtıyorlar böyle, çok erken çok erken, geçti içinden. Burada oturduğu günlerde hoparlörün kaldırılması için Nedim'le iki kez dilekçe vermişler, ancak yararı olmamıştı.

La ilahe illallah...

Kulak üç bölümdür. Dış kulak, orta kulak, iç kulak. Timpan zarı geriliyor şekil 129.

Gülümser kulağının arkasına kırmızı karanfil takar çok şişmanlamış dolunay gibi parlıyor yüzü ay hiç değişmemişsin Gülümser Abla niye değişeyim kız değişen boyutların evet boyutlar

çok değişti güzelim terasta küçük tüpte kandil pişisi kızartıyor alevi o yana bu yana üfürüyor rüzgâr şalvarında mavi güller göğsüne bembeyaz bir kurulama bezi sokuşturmuş terini silmeye

Hayye alal salah...

Hayye alal felah...

Eda hafifçe sıçrayarak gözlerini açtı. Alacakaranlıkta odanın eşyası köşeleri yaldızlanarak parlıyordu. Kapı, dolaplar, pencere yön değiştirmişti ve o altındaki yatakla birlikte boşlukta asılı kalmıştı. Birden yanındaki tümseği seçti. Anladı, gene yanlış bir yerde, aslında olmadığı bir ülkedeydi. Yanındaki uyanmadan, onunla yüz yüze gelmeden bu evden hemen çıkıp gitmek zorundaydı. Güçlükle kalktı, sersem sepelek, el yordamıyla oraya buraya dağılmış giysilerini topladı, sessizce giyinerek odadan çıktı. El çantası salonda, kanepenin yanında yerde duruyordu (büyük olasılıkla), aldı. Çok yorgundu (kesinlikle). Bir koltuğa oturup biraz toparlanmaya çalıştı. İçerde uyuyan adama (bana) bir not bırakmayı düşünüp hemen caydı. Bir daha görmese de önemi yoktu (kuşkusuz). Gürültü çıkarmamak için ayakkabılarını antredeki paspasın üstünde giydi (sanırım). Kapıyı açtı, çıktı. Merdivenleri kaçarcasına indi. Kaldırımda bir an bekledi ve sokağın köşesindeki taksi durağına yürüdü.

Öğleye doğru uyandığımda yanımda değildi. Kalktım, evin içinde onu aradım. Yoktu, gitmişti. Bir yerlere bir not, bir telefon numarası bırakmış olabileceğini düşünerek en akla gelmeyecek yerlere bile baktım. Bi-

rakmamıştı. Birlikte geçirdiğimiz geceden sabaha hiçbir iz, hiçbir özel işaret kalmamıştı. Yanlıştı böyle gidişi, ikimizi de küçültücüydü. Çirkindi, kötüydü, yakışıksızdı.

Gece ona ulaşmak için zorlandım. Alanına girmek, onun tarafından kabul edilmek, ruhumu onunkiyle birleştirmek olağanüstü bir aşkın başlangıcı için tartışılmaz bir güzellik olacaktı. Ama onu yeterince etkileyemediğimin farkındayım şimdi. Şu var ki bütünüyle benimle ilgili değil bu başarısızlık. Eda'nın en zayıf anında bile, bilinçsizce, neredeyse içgüdüsel bir direnmeyle duyduğu isteği bastırmak için çaba harcamasıydı asıl sorun belki de. Kırıldım ve düşündüm. Keşfetme isteğiyle yanıp tutuştuğum bu kadın kimdi gerçekte? Metin'in onun hakkında söyledikleri herhangi bir ipucu verecek değerde ve önemde değildi. Bir taşra kasabasında, dindar bir aile çevresinde baskı altında büyümüş. Sonra başkaldırma. Akademide resim okumuş, uzun zamandır tanışırlarmış, akıllı kızmış, Nedim adlı ahmak ve yeteneksiz bir gazeteciyle birkaç yılını harcamış, tanınmış bir antikacı olan dayısıyla birlikte çalışıyormuş bir süredir.

Akıntıya kapılıp umulmadık bir geceyi bölüştü benimle ve bu kadarla kalsın istedi belki. Eda açısından olayın yorumu bu kadar yalın olmalı. Ama eğer böyleyse benim için yorumlanması olanaksız bir düşten başka kalan yok geriye şimdi. Yok hayır, bu kadar kolay değil biliyorum. Onu kollarımda tutarken yalnızlığını, kırılmışlığını, kararsızlıklarını, bezginliğini, gereksindiği sevecenlik ve yardımı sezdim. Ona baktığımda eksiklerimi, yanılgılarımı gördüm. Yatışmış bir acıyı,

gerekenden daha uzun zaman taşıdığım eski bir sızıyı yeniden duydum içimde. İncitmekten sakınarak, uslandırılmış bir coşkuyla öptüm yüzünü, nedenini bilmediği bir mutsuzluğun koyulttuğu gözlerini, dilsiz ürkek göz kamaştırıcı gövdesini.

Sessizlikler. Benzersiz sorular. Taraf tutma ve kayıtsızlıklar. Bilinen aldanışlar. Hepsi. Gitgide daha zor. Öyküsüz.

O gün akşama kadar ne yapacağımı bilmez bir halde dolaştım evin içinde. Eda'nın telefon edebileceği umuduyla bekledim. Aramadı. Akşamüzeri birkaç kadeh içtikten sonra Metin'i aradım. Sesi soğuk ve uzaktı. Uygunsuz bir zamanda aramış olduğumu düşündüm. Belki de Fulya'yla birlikteydi. Konuşmamız şöyle gelişti:

"Seni çok tutmayacağım, bana Eda'nın telefon numarasını verebilir misin?"

"Dün gece birlikte olduğunuzu sanıyordum, niye kendisinden almadın?"

"Bu sabah ben uyanmadan gitmiş, not bırakmadan."

"Seni yeniden görmek isteseydi bırakırdı, öyle değil mi?"

"Bilmiyorum, belki..."

"Durum umutsuz oğlum. Boş ver, üstünde durma. Belki daha sonra arar."

"Senden öğüt dilenmiyorum, onun telefon numarasını istiyorum yalnızca."

"Bana bak, onu hiç tanımıyorsun. Belki de sana uygun biri değil tamam mı? Hadi üzülme, olur böyle şeyler."

"Numarayı ver."

"Yok bende. Aslında senin için böylesi daha iyi, unut gitsin."

"Numarasını söyle."

"Kendinde değilsin! Daha sonra konuşalım. İyi geceler!"

Başlangıçta benden yana olup Eda'yla tanışmamı sağlayan Metin'in şimdi aramızda gelişebilecek herhangi bir yakınlığa tavır alıyormuş gibi davranması ve konuşmamızı telefonu kapatarak bitirmesi çok canımı sıkmıştı. Belki de ilişkileri bana söylediğinin ötesindeydi de o gece Eda'nın kalkıp benimle gelmesine bozulmuştu.

Telefon rehberindeki bütün Sezer'lere baktım. Melike ya da Eda adına bir kayıt yoktu. Bilinmeyen numaralara sordum, hayır, yoktu.

O gece, bir gece önce onunla olduğum yatakta kendimi budala, beceriksiz ve gülünç duyarak gözümü kırpmadan yattım. Yastığımda hâlâ kokusu vardı. Bu kokuyla sıcak tenini, eşsiz çıplaklığını yeniden avuçlarımda duyuyordum ve bu yüzden yokluğu öyle somut bir acıyla içimi burkuyordu ki onu ne olursa olsun bulmaya, ondan gelecek her türlü kötülüğe direnmeye ant içtim.

Yürüyüşü geldi gözümün önüne. Hafifçe yaylanır gibi, ama dik, asıl taşıdığı oldukça ağır bir gurur yü-

küymüşçesine alımlı ve mağrur. Duruşunu anımsadım, kayıtsız, gizlice pervasız ama gene de ölçülü. Belki de bana olan duyarsızlığı, önemsemezliği, yerime koyacağı bir başka erkek ya da yeğleyebileceği farklı durumların tümünü derin bir aldırışsızlıkla bir yana itmişliğiyle açıklanabilirdi. Rasgele karşılaştığı herhangi bir erkektim onun için. Bir anlık bir etkilenmeyle seçtiği, mutluluk ya da mutsuzluk beklemeksizin birlikte olmayı deneyip kolayca terk edeceği biri.

Sabaha karşı biraz dalmışım. Uykum, derinliksiz, su yüzeyinde batmamak için çırpınıp durduğum yorucu bir dalgınlıktı. Belleğimde Eda'yla ilgili bir sürü görüntü, ses, devinim, çelişik, karmakarışık bir aradaydı. Onun dün sabah bu yatakta uyandığı ve buradan çıkıp gittiği ana kadar neler düşündüğü, neler duyduğu hem benim için hem de olacaksa geleceğimizi belirlemesi açısından çok önemliydi. Oysa ben o ana kadar çok sıradan olasılıklar ve varsayımlar üretmiştim. Eda düzeyinde bir kadınla bağdaşmayacak kolay, ucuz yorumlar. Yapmam gereken şey herhalde Eda'yı, Eda'nın kendisinde aramak, ona içsel bir yolculuğu göze alarak ulaşmaya çalışmak olmalıydı.

Bilincimi boşaltmaya, genel geçer yargılardan arındırmaya uğraştım. Gergin gövdemi uykulu bir karanlığın içinde hafiflemiş, erimiş duyana kadar bekledim. İçimde benden öte ama benden çok başka olmadan yaşamayı sürdüren birinin gözlerini aradım.

Aynı anda sabah ezanları kulağımın dibinde patlayıverdi.

Allahüekber! Allahüekber!

ber allahü hü alla ekber ber lahü lahü la ilahe ber lahe lahe ila ekber ber ber ber...

Sen de bir zaman şer ile hayrın yol kavşağındaydın cehennem dolmadan yetişeyim diye sabırsızlanıp sen de şer yoluna isteyerek sapmadm mı ey gafil şer yolunu seçenin o yola gitmesine Allah elbet izin verir ki dünya bir imtihan yeridir. Ebabiller ve turnalar göğün yeşil kapılarına doğru uçarlar. Günler geçer yanlarından, hayırlı perşembeler mübarek cumalar. Durmaksızın yorulmaksızın o büyük kapılara doğru kanat çırparlar.

Neredeyim?

Uyuyorsun. Yaprak üstünde beyaz bir tırtılsın. Bir akarsu gürültülerle üstünden akıyor. Koyu bir sıvı içinde karanlıkta diplerdesin. Saçlarına çürük ağaç kabukları takılıyor. Dilinde yosun tatları. Suyun içinde bu kadar hızlı kayarken anımsamak ve bilmek ne kadar zor. Neredesin? Duvarları kaba taştan oyulmuş bir mahzendeydin. Bambu koltuklarda oturuyordunuz, büyük cam masanın çevresinde. Nerdeler şimdi, kimdi o genç adam?

Odandasm, eski odanda. Nedim yok. Açık mavi bir yatak örtüsü. Beyaz dolap kapakları.

Eşhedü enla ilahe illallah!

Sabah namazı dört rekâttır. İki sünnet iki farz. Ellerini çenene değecek kadar kaldırır Allahüekber dersin

sağ elinin avcunu sol elinin üstüne koyar bağlarsın sağ elinin küçük ve başparmaklarıyla sol elinin bileğini tutarak ellerini göğüslerinin üstüne koyarsın sonra ayaklarının arasını dört parmak açarsın.

Merdivenleri çıkarken adam koluna giriyor ama sen bu merdivenleri biliyorsun. Gülümser Abla'nın kovalarla su döküp yukardan aşağı yıkadığı merdivenler bunlar. Süpürgesi süpüre süpüre küçülüp sırf sap kalmış. Niye o süpürüyor, kapıcı süpürür ama işte öyle alışmış zevk alıyor kadın terastan aşağı şakırdayan suların içinde süpürgenin fışırtılı müziğini duymaktan. Kocası öleli iki yıl olmadı mı, kuyumcuyla evlenip İzmirlere gitmedi mi? Öyleyse şimdi ne arıyor buralarda?

İzmirlerde bir akşamüstü ak saçlı bir adam kapıyı açıyor giriyorsun. Hol tavana kadar yığılmış eski gazetelerle dolu. Oymalı koltuklar, Hereke halıları, kök maun Fransız konsol, eskimişlik, toz ve yalnızlık kokusu ampir masa için... evet bin sekiz yüzlerdendir karyatid ayaklar bakın figürlerin zarafetine göğüslere bakınız hanım kızım kadın memeleri üç çeşittir elma armut bunlar ah çok heyecanlıyım iki yıldır yalnızım mazbut bir adam ne yapabilir bakın elimi tutun elinizi kalbime koyun bakın kulplar bronzdur –...özür dilerim zannetmeyin ki ben öyle kaba saba yanlış anladınız ilk kez başıma geliyor efendim ben bir hanım istemeden bu işin incelikleri olmak gerekir fekat sağlığım yerindedir halbuki– fekat genç hanımları severim laf aramızda karım öldü çok yalnızım olmadık zamanlarda ölümü düşünür oldum sizinle bir hafta İsviçre'ye gidelim...

geçen hafta getirdim birini çok da genç fekat ben uyuyunca cüzdanımı alıp güven olmuyor ki üç bin dolar gitti bir kızım var görmüyorum avukattır bir katili sevdi ölümümü bekliyor altmış beş yaşındayım evet fekat sıkıldım efendim bu eşyadan sıkıldım bakamıyorum çok severdim rahmetliyi zaten son iki yılında hastaydı insan özlüyor kadın özledim. Kalkıp tuvalete gidiyor önünü ıslatmış geliyor güzelsin diyor seninkiler elma.

Memelerini tel dolaptaki pirinç tasıyla ölçmüştün. Kabarmaya başladılar mı ölçmek gerekir diye duymuştun. Büyük tasla ölçersen büyük, fincanla ölçersen küçük olur. Pirinç tası ortaydı.

Dayan bana, diyor, içkiden değil, diyorsun. Bu rastlantı... Her şey çok garip bu gece, sarhoş değilim. Dikkat et, dayan korkma. Korkmuyorsun. Hadi bir kat daha, sana kahve yapacağım. Ama çok içmedim. Ötesi yoksa öteye gidemezsin bunu biliyorsun. Bir gün başkaları da bilip anlayacaklar, ne ki iş işten geçmiş olacak. Kim başkaları? Başkaları yok. Sonsuz bir karışıklık ve sonrasızlık hepsi bu.

Her şey cam. Masanın çevresinde otururken ağızlarımız, dişlerimiz at. Kafalar at kafaları. Gülüşler at gülüşleri. Orda burdaki aynalardan biliyorsun, aynalarda gözlerin yüzün burnun eğri uzun. Yelelerin uçuşuyor. Donuk kör bir ışık karanlık gerçeğini yakalamış, yüzlerce parça halinde camlara vuruyor. Yanındaki adam, bana mı gülüyorsun, diye soruyor ama sen Çinli gözlü keçi sakallı felsefeciye gülüyorsun, üstat ikide bir kaş göz

ediyor uzaktan, ne demek istiyor, birlikte çıkalım mı? Peki Tuhfe'yi ne yapacak? Tuğfe mi, Tuğçe mi sarı, çilli, uzun bacaklı siyasi gözlemci: Halkın uluslaşma sürecinde İslam'ın bütünleştirici işlevinin inkâr edilemeyeceğini ama... şu anda geliveren bir şiiri okuyor şair şimdi kulağının dibinde:

Bakışı kör bir koyu maviye sürgün
Okşar duruşuyla kendini kelebek
Gün ışığı eylenir eskimiş aynalarda
Sen olduğun gümüş saati bekleyerek

...yani İslami hareketin özünde küçük burjuvazinin istek ve beklenti çizgilerinde gelişebilecek bir yenileşmeye kapalı olması... gökleri yedi kat üzerine yaratan O'dur, O'nun yaratmasında bir düzensizlik bulamazsın

Burcunuz ne, diye soruyor Meltem, dur söyleme ben bileyim, akrepsin değil mi? Hayır, doğru değil, yanıldın. Balık? Hayır. Ama şekerim asıl önemlisi yükselen burcun. Doğduğun saati biliyor musun? Metin piposunu cam küllüğe sertçe vurarak boşaltıyor.

...hem etnik gruplar hem de yaşama biçimi ve kültürleri toplamı olarak bakıldığında farklılıklar arasında birlikte yaşama geleneği sağlanamamış ve biz-onlar ayrımı...

Erkböke soluklanıp bir yudum su içiyor. Peki, diye sözü yeniden kapıyor Tuğfe, değişen nedir? Değişen değerler nedir? Bu kızlar cinselliğe en aç ve açık oldukları dönemde hem böyle rahat, toplumsal ölçülere gö-

re kuraldışı ilişkilere doğallıkla giriyorlar, hem de mistisizme sapıyorlar. Durmadan fal bakıyor, burçlardan, gizil güçlerden medet umuyor, dine imana tarikata, Tanrı'ya, hatta cinlere sığınabiliyorlar. Bu gençleri kim yarattı peki? Eğer yirmi yıl önce olsaydı bu kızların hepsinin fanatik komünistler olacağından kuşkum yok. Hoop yavaş ol, diyor Gülender, kızı dişine göre buldun galiba. Kolunu omzuna atıp kendine çekiyor Meltem'i, burnuna bir öpücük konduruyor. Çoktandır uzağındayım bu çevrenin, diyor şair, değişen bir şey yok. Işıklar geçiyor gözlerinin içinden. Sözlerini onaylamanı bekliyor. Gülümsüyor, susuyorsun.

Sinirlerim bozuluyor, diyor Tuğçe, iştahım kesik, uykusuzluk çekiyorum ve çok umutsuzum. Elini ver de falına bakayım, diyor Meltem. Beni asıl biyoteknoloji alanındaki gelişmeler kaygılandırıyor diye araya giriyor Metin ama Erkböke Sağlam alıyor sözü gene: Yakın zamana kadar dünya canlılarını daha ileri bir düzeye ulaştırma konusunda geleceğin çok parlak olacağına inanıyordum ama şimdi? Yani tavuklara tek hücre aşamasında yeni genler aşılanmasına tepki duyuyorum, ya korkunç yaratıklar, hilkat garibeleri çıkarsa ortaya? Evet, bu değişimin felsefeyi ve şiiri son derece olumsuz etkileyeceğinden kuşkum yok, diye bağlıyor Metin sözü, alayla. Ya domatesler, diye bağırıyor Gülender Akça, Tanrım, domateslerin eski tadı yok ve yakında küp biçiminde olacaklar! Domatesler değil toplumdaki çöküntü ve kargaşa ürkütüyor beni, diyor Tuhfe, adamlar iktidar oldular, herkesi aynı torbaya doldurup, dar, akıldışı bir yaşama biçimine zorluyorlar alttan alta. Ya-

rın bir gün... Şekerim demokrasinin cilveleri bunlar, diyor üstat, önemli olan hoşgörü ve diyalog... Yani hangi demokrasiyi savunuyorsun, söylesenize niye bu kadar kör ve sığsınız? A, sıktın ama artık, diye azarlıyor Erkböke eski karısını. İki kadeh içtin ya cıvıttın! Sen kurtaramazsın kızım bizi... Kim, ben mi? Asıl cıvıtan kim acaba ha? Olup bitenlere bu kadar kayıtsız kalmayı nasıl becerebiliyorsunuz? Hani aydın kimliğiniz nerde? Yobazlar yarın hepimizi kesecekler! Tarafsız kalanları bile! Onlardan olmayan herkesi yakacaklar anlıyor musunuz? Off, gene testerelerle paranoyak ve modası geçmiş laisizm edebiyatına kırdın direksiyonu güzelim, diyor Metin. Bence sen bu gözlemcilik işini bırakıp bir tavuk çiftliği kurmalısın, çünkü aklının ermediği kaygan zeminlerde gezinmektesin. Her an bir kazaya uğrayabilirsin. Sen konuşma, hedefim sen değilsin, sen anamı bile satarsın, diyor Tuhfe. Kesin artık, diye bağırıyor Erkböke, tamam, öncelikle tavukların ve domateslerin kurtarılması gerekiyor. Haydi, içiyoruz, dalga geçiyoruz, yarasın! Bardağını kaldırıyor.

Neler yazıyorsunuz? diye soruyor Gülender, Kerim'e. Hiçbir şey, daha başlamadım, diyor şair. İkimizi yaz, diye üsteliyor öteki, Meltem'in dudaklarından küçük bir öpücük alarak. İki feminist kadının romanı, çok moda, sana anlatırım. Hayır, hiç ilgilenmiyorum. Bilimkurgu ya da kurmaca bir şey dene, diye öğüt veriyor Erkböke, romantizm öldü artık, ayağa düştü, direnenlerin son temsilcisi benim. Zaten şiiri bu yüzden bıraktı Kerim, diyor Metin. Şiir bırakılmaz, diye karşı çıkıyor üstat, o seni bırakır. Evet, o beni bıraktı, diyor Kerim, hiç direnmedim. Çekti gitti.

Oğlum baksana, diye sesleniyor felsefeci, garsona. Nerde benim içkim yahu? Sesi iniltili, biraz küflü, çok nemli ve gizlice buyurgan. Riske girmiyor, kimseyi sevmiyor, sevdikleri değil alışkanlıkları var. Yazmak yalnızlıktır, buyuruyor, kendini bağışlamaktır, yavaşça intihar etmektir. Bakıyorum da şimdi eline kalemi alan yazarım diye ortaya çıkıveriyor, bu ne bolluk böyle yahu, kolay mı yazmak?

Sen düşündün mü hiç? İstedin mi yazmayı, aklına geldi mi? Bir gün kendini gerçek anlamda esirgememeyi öğrenirsen belki denersin. Günler çabuk geçiyor. Günlerin, böyle gecelerin sıkıntısı siniyor yüzüne. Konuşmak istemiyorsun. Hiç istemiyorsun. Yazmak kolay mı?

Uyuyamıyorsun. Kolunu kaldırıp saatini görmeye çalışıyorsun. Altı. Gövden boş, kof. Yüzünü yastığa gömüyorsun. Sürüp giden ezanlar, akıp geçen sabahlar alıp götürmesinler diye saklıyorsun. Bu kabir azapları, bu ölü yıkayıcılar, bu cennetler cehennemler, ödünç günler, sabah öğlen ikindi yatsılar, sabah akşam sabahlar. Ne kadar yorgunsun...

Eski odan. Tek pencereli. Perdenin aralığından sızan gün ışığı incecik bir çizgi halinde yere, halının üstüne uzanırken açlıkla kemirip oyuyor içerinin karanlığını. Yatağa yapışık gövdeni duyuyorsun. Omuzlarını, kalçalarını, bacaklarını yeniden. Usulca yukarı kaydırıyorsun kendini. Görüyorsun, Kerim'in uzun, biçimli, bir erkek için oldukça narin sayılabilecek kolu üstünde. Eli belinin oyuntusundan sarkıyor savunmasız. Se-

ni kavrayışını, dudaklarının yumuşaklığını anımsıyorsun, ürperiyorsun. Ne tiksinti ne özlem. Panik belki ya da öylesine bir üşüme sabahın serinliğinden.

Örtünün altında yüzükoyun, dümdüz uyuyor. Yastığın üstünde kumral bir baş, çıplak, güneş yanığı omuzlar. Yüzü öte yana dönük. Uzunca saçları yumuşak, dalgalı. Neler olabilir? Hiç. Birazdan kalkıp gidersin, gider unutursun.

Mavi perdeler odayı grimsi bir ışığa boğarak hızla aydınlanıyor. Dolabın yanında eski bir şifoniyer, pencere önünde ufak bir koltuk. Yan duvarda çerçevelenmiş bir film afişi: *Casablanca*. Oda Nedim'le seninken perdeler çiçekliydi, yatak da çift kişilik bir somya. Bitpazarından aldığınız iki kapaklı antika ceviz dolap kapının yanında dururdu, bir gözü senin, öteki Nedim'indi.

Sürerse neler olacağını biliyorsun. Katlanma ve biraz sevecenlik. Çürütücü zamana karşı kendini savunmayı öğrendin artık. Sevgiyle kucaklaşmanın acılar getirecek bağlanmalara yol açacağını çoktan öğrendin. Aradığın o bir anlık yükseliş, dağılıp patlama, –bulamadığın umutsuzca arayıp durduğun– kendini koyveriş yalnızca. Metin'le, Doktor Savaş'la birkaç kez. Sevmediğin, kayıtsız olduğun, seni sevmediğini bildiklerinle. O zaman sınırsız haz duydun, bağırdın, bitmesin istedin, yok olmak istedin. Acı duydukça daha çok istedin. Ürkerek, korkudan esrikleşerek kanatmak istedin avuçlarının kavradığı teni. Ama hiçbir zaman burdan öteye geçemedin. Çemberini kıramadın. Güzeldi gene de bir insanın sıcaklığını duymak kısacık bile ol-

sa. Ama hemen yalnızlığını özlersin yeni birini aramayı sürdürmek için. Her zaman yeni biri vardır. Sonrası biraz pişmanlık ama kayıtsız dinginliktir. Hafif bir iç bulantısı, boşluk anlamsızlıktır. Hiçbir zaman çiçekler açmaz, gökten yıldız yağmaz. Salgılar, kokular, kıllar, pörsüyen gülümsemeler, biraz hüzün ve yabancılıktır geriye kalan. Olsun, ne olursa olsun bu bir erkekle eşitlenme anıdır. Çırılçıplak ve yalın.

Hafifçe yan dönüp başucundaki komodinin çekmecesini dikkatle, yavaşça çekiyorsun. Bir aspirin kutusu, kâğıt mendiller, banka cüzdanları. Eski bir kol saati, çalışıyor. Altıyı altı geçiyor. Ancak iki saat kadar uyumuş olmalısın. Eve geldiğinizde oldukça geçti ve sonra da... Ama nasıl oldu bu, niye geldin onunla? Nicedir herhangi biriyle olmayı göze alabilecek yoğunlukta bir merak ve istek duymadığına göre bu çocuksu, ince ruhlu, sevecen genç adamla olmaktan ne umdun da takıldın peşine?

Artık kendini sevmiyorsun. Bir zamanlar içinin soğuk odalarında gezinen kırık, üzgün, yaralı kızı öldürdün. Sağlam kalmış olduğuna inandığın tek şey çekiciliğinin karşı konulmazlığı. Buna aralıksız yeniden inanabilmek istiyorsun. Baştan çıkarma oyununda galip geldiğini görmek yeter sana. Gövdenin uyarılabilme umudu çok sınırlı olsa da.

Alt katta bir çocuk ağlıyor tıkanarak. Bulanık suda, alaca ışıkta sallanıyorsun ve bitmişlik içinde parçacıkları birbirine eklemeye uğraşıyorsun. Dün gecedesin.

İçiyor ve bekliyorsunuz. Kimse kimseyi sevmiyor. Bir cinayet işlensin diye bekliyorsunuz. Sakallı piya-

niste bakıyorsun. Unchain My Heart'ı çalıp söylüyor. Yorgunluğu, farkında olmadığı bir yalnızlığı taşıyor sesi. İçiyorsunuz. Bardaklarınıza uzanıyorsunuz. İğreti duruşlarınız, donuk bakışlarınızla yaşayamayacağınız aşkları özlemeyerek oturuyorsunuz.

Kimsin sen?

Kendinle ilgili yargıların gerçeği yansıtamaz. Kendine dıştan, dikkatli bir gözlemcinin bakışıyla bakamadığın sürece yanılırsın. İnsanın kendi varlığına ilişkin düşüncesi tarafsız ve somut olamaz. Belki de en az tanıdığımız kendi benimizdir. Her anlamda aynalara yansıyan görüntümüz bile biz değiliz. Çoğu kez boşluğa bakarız çünkü. Aynada gördüğümüz, görmeyi istediğimiz biridir bu yüzden. Bir zamanlar bu durumu bilimdışı bir umutsuzlukla yorumlayan kitaplar okumuştun. *Film çekme ve ses alma makinelerini icat edenleri yaratan Allah kullarının yaşamını filme alabilir, seslerini kaydedebilir. Belleklerimize yığınla bilgiyi yerleştirdiğine göre yaşamımızın her anını, her düşüncemizi bilgisayarlarına geçirebilir. Böylece kıyamet günü geldiğinde...* Bu, insanın kendini her yönüyle tanıması için eşsiz bir fırsat olacak kuşkusuz! Ama ne kadar geç!

Bildin mi hutame nedir?

O Allah'ın tutuşturulmuş ateşidir...

bildin mi nedir cehennem ateşleri kan köpükleri kör testereler keskin cımbızlar ateş döşekleri *ateş dedikse soba ateşi sanma* ah o uğursuz salılar ağlayan çocuklar çarşamba ve cadı kazanları anaforlar deniz dibi canavarları kasırgalarda batmış gemiler kırk bir kollu zebaniler zakkumlar sütleri kurumuş memeleri pörsümüş analar. Artık çok geç.

Korkuyorsun, çok korkuyorsun.Yalvarıyorsun, *ne olur seninle yatayım anneciğim ne olur!*

Akşam ezanı sokaktaki çocukların inatçı, oyunbozan çığlıklarını bastırıyor. Onlara bakıyorsun o uzak eski evin penceresinden. Kör bir noktada kayıp, yapayalnız. Kulaklarında bir ses büyüyor, kesin ve yasak: *HAYIR!* Ezan sesi çelimsiz kollarını dayadığın pencere pervazını titretiyor. Gökyüzü koyu mavi dümdüz. Arka bahçede yıkık bir ahır, çatlak betonun ortasında hıçkırıklı bir tulumba, bakımsız ağaçlar. Yaz güneşiyle sararmış otların arasında fes rengi iri çiçekleriyle hatmiler. Tuğladan örülmüş bahçe duvarının üstünde çimentoda dondurulmuş cam kırıkları. Namaz vakti! diyor annen, arkanda odanın arapsabunu ve ıslak tahta kokan loşluğunda telaşla seccadeyi çıkarırken yüklükten. Örtünü al! İçini donduran bir korkuyla o gizler ve suçlarla dolu dünyaya doğru yürüyorsun ve karanlık bir kuyuya düşüyorsun birden. Anlamlarını bilmediğin, dilinin söyleyemediği, senin için yalnızca ürkütücü bir kutsallık taşıyan dualar, günahları, görülmemiş cezaları, cin çarpmalarını, ölümleri, ıssız mezarlıkları, kara toprakları çağrıştırıyor. Kara kaplı kocaman defterler başının hizasında, gökyüzünün göremediğin bir katında asılı duruyor. Seni oradan gözleyen melekler kızgınlıkla çeviriyorlar defterin daha şimdiden epeyce dolmuş olan sayfalarını. Tuz döküyorsun yere çünkü, ekmeğe basıyorsun *ama kazayla – olsun.* Ahirette kirpiklerinle toplayacaksın tuz taneciklerini yerlerden. Yüznumaraya sağ ayakla gir. Sol elinle teharetlen. Eşiklerden besmeleyle geç. Büyüklerine karşı gelme. *Ama ba-*

bam bana-sus baban o senin-ama benim-sus dedim sana yemeğini bitir dua et. Yatar kalkarken. Allah'ın seni gözlediğini unutma! Seni kim yarattı? Allahü Teala. Rabbin kimdir? Allahü Teala. Bilmeyen kâfirlere azaplar vardır. Allah'ın melekleri kaç tanedir? Dört tanedir. Azrail bütün canları alır. *Korkuyorum anneciğim!* Böcekler geziniyor içimde, kurtçuklar, solucanlar, çok üşüyorum... Namaz vakti.

Rabbe hazıhidda vetiltanmeti vessalatil...

Kerim dönüyor ve dönerken yorulan kolunu alıyor belinden. Gözlerini aralayıp yüzüne bakıyor bir an, tanımış gibi gülümsüyor ve hemen yeniliyor uykuya yine. Ona bakıyorsun. Karmakarışık bir geceden bu sabaha kalan tek gerçek o şimdi. Gerisi pek açık değil. Yüzleri net olarak adlandırmak, kişiler arasında mantıksal ilişkiler kurmak, zamanı doğru olarak kavramak ve bir andan ötekine sıçramalar yapabilmek çok zor şimdi. Geceyi fazla yanılmadan, gerçeğe en yakın biçimde anımsamak ve açıklayabilmek çok zor.

Sınırlar ve kalıplar kırılamıyor. Hiçbir şeyimiz bizim değil. Maskeli yüzlerle maskeli yüzlere bakıyoruz. Gizlenmiş korkular, düşmanlıklar, inceltilmiş saldırılar, sonra geri çekilmeler. Nasıl da yabancı ve ayrıksın hâlâ, bunca zamandır alışamadın. Bayatlık. İnsanların, nesnelerin, sözcüklerin, günlerin gecelerin eskimişliği. Olağandışı hiçbir şey yaşanmıyor ve sonra sen bir cenazeden döner gibi gidiyorsun evine. Zor soluk alıyorsun. Uyuyamıyorsun. Sonra sabah kalkıp, bugün ne giysem acaba, diye düşünüyorsun. Ne fark eder ki, ne fark eder? İnsanlarla aranda bunca kalınlık varken

Eprimiş bir zamanın yorgun iplikleri arasında yolunu yitirmişken. Kocaman bir durgunlukta baş aşağı asılı kalmışken ne fark eder artık?

Ne zamandır uzaktın onlardan. Niye çağırdı Metin seni dün gece?-Seni özledim-Sen kimseyi özlemezsin-Yapma n'olur-Gülender'i sevmediğimi biliyorsun-Önemi yok başkaları da gelecek-Neden son sevgilinle gitmiyorsun?-Aramız birazcık açık. Bak bir şair arkadaşım da gelecek seveceksin onu.- Ne yapmaya çalışıyorsun bilmiyorum ama...

Metin'e karşı çıkamazsın. Üzerinde seni bir süredir düşündüren gizli bir egemenliği var. Yalnızca birlikte yaşadıklarınızla açıklayamıyorsun bunu. Çevresinde kuşkular uyandıran gizemli kimliği, belki de kendisinin bile isteye yarattığı bu hava seni etkiliyor. Onu hiçbir zaman tam olarak anlayamamış olmandan doğan korkuyla karışık bir bağlılık belki bu. Seni tüm zayıflıklarınla oldukça iyi tanıyor olmasının getirdiği garip bir çekingenlik de eklenebilir mi bunlara?

Bende gördüğün resmi Eda'dan aldım, diyor Metin, Kerim'e. O kadın sensin diye sana dönüyor Kerim. Hiç ilgisi yok, diyorsun. Nerden buldun onu? Ben antikacıyım. Ama resmin üstünde taze boya da var. Ne çıkar? Onun değerini düşürür bu yalnızca. Gördün mü, resim benim elime geçince birdenbire değer kazandı, diyor Metin. Hiçbir sanatsal değeri yok, diyorsun. Resmi ben de gördüm diye söze karışıyor Erkböke Sağlam. Araştırdım, bana kalırsa ilk resimdeki kadın II. Mahmut'un kızı Mihrişah Sultan. Yirmi dört yaşında Ferik Mehmet Sa-

it Paşa ile evlenmiş ve iki yıl sonra veremden ölmüş. Hastalığının son döneminde ateşler içinde yanarken bilinmeyen bir ressam tarafından yapılmış bu portre. Hocam yavaş, diyor Metin, düş gücünüzden hiç kuşku duymam ama... Hayır, hayır, diye susturuyor onu Tuhfe, o Paris-Teksas karayolu üzerindeki bir barda gizemli bir cinayete kurban giden Ada adında bir kadın. Dinleyin, anlatıyorum. Bir zamanlar bu barda gizli servis görevlisi olarak garsonluk yapıyordum. Vay canına, ben niye bilmiyorum bunu sevgilim yahu, diyor Erkböke. Neyse, anlat anlat...

Tuğfe anlatıyor. Ada bir akşamüstü tek başına gelmiş bara. Üstünde yakası derin V biçimi açık, siyah uzun bir giysi varmış. Çok güzelmiş. Kızıl saçları altın ışıltılar serpiyormuş duru tenine. İri siyah gözleri bir şeylerden korkar gibi ürkek ama kararlı ve karanlık bakıyormuş, Göğsünde, tam kalbinin olduğu yerde kan kırmızısı bir gül takılıymış.

Kerim can kulağıyla dinliyor, Metin kayıtsız pipo suyla oynuyor. Gülender, Meltem'in gözlerinin içine dikmiş bakışlarını, yüzü şişmiş, bozulmuş kıza duyduğu esrik istekten. Sinirli bir kahkaha atıyorsun. Sana bakıyorlar. Başını eğip bir sigara alıyorsun masadaki paketten, Metin altın Dunhill çakmağıyla yakıyor. Tuhfe'ye, gül motifi fazla, diyorsun, resimde gül yok. Onu sen taktın. Dinliyoruz, diyor Erkböke, bir sınıf dolusu yaramaz çocuğu uyarıp düzene çağıran sesiyle.

Ada, Tuğçe'den –o zamanlar adı Tracey'miş–... Haydi ne demek oluyor bu şimdi, diye kesiyor Metin, açıkla. Öykü bin dokuz yüz on birde geçiyor, diyor

Tuğçe, yani benim önceki yaşamımda. Evet, Ada benden bir kadeh şampanya istedi. Getirip kadehi önüne bıraktım. İçerisi boştu. Yalnız barda bir adam vardı –ki o da Ada'dan birkaç dakika önce gelmişti zaten–, arkası dönük birasını yudumlamaktaydı. Başında yüzünü gizleyecek biçimde öne eğdiği bir şapka vardı ve Ada gibi siyahlar giyinmişti. Ada'nın içkisini bırakıp geri dönerken adamın bar taburesinden sarkan uzun ceketinin altından çıkan kuyruğunu gördüm birden. Sonra da bira bardağını tutan kemikli, uzun elini ve kan kırmızıya boyanmış tırnaklarını... İşte o zaman onun kim olduğunu anlayarak çok korktum. Neler olup biteceğini ölesiye merak etmeye başladım. Barın arkasında bardakları kurular gibi yaparak onları gözlemeye başladım. Ada göğsündeki gülü çıkardı ve ince, beyaz ellerini çok zarif bir biçimde kullanarak taç yapraklarını tek tek koparıp ağır ağır çiğneyerek yedi. Uzun sürdü gülü şampanyasına katık edip bitirmesi. Sonra bardaki adama baktı. Sevgilim, diye seslendi ona, ben hazırım. Adam döndü, şapkasını geriye itti ve beni çok şaşırttı, çünkü yüzü Ada'nın yüzüydü. Çizgileri biraz daha sert, daha erkeksi ama aynı yüz. İri siyah gözler, kızıl saçlar, aynı biçimli ama dokunaklı dudaklar. Kalktı. Uzun deri çizmelerinin nalçaları döşemede tiz tesler çıkarırken çevik adımlarla Ada'ya doğru yürüdü. Bir adım kala durdu. Gerçekten istiyor musun, diye sordu ona. Evet, evet gerçekten çok istiyorum, diye mırıldandı Ada, kendinden geçmişçesine.

Tuğçe susuyor. Bir an ona bakıyorsunuz hepiniz. Bu sahneyi sıradan bir Amerikan korku filminden yü-

rütmüş olmalısın, diyor Gülender, ne aptallık seni kuzu kuzu dinlemek. E, sonra? Silah yoktu, herhangi bir silah yoktu, yemin ederim görmedim, diyor Tracey, adam elini uzatıp Ada'nın kalbine koydu. Yalnızca bir saniye, evet o kadarcık dokundu kadının göğsüne Ada kalkıp ona doğru yürümek istediğinde vurulmuş gibi sendeledi, sallandı. Adam hemen kucakladı onu, kollarına yatırdı. O zaman yüzüne baktım ve ölmüş olduğunu anladım. Açık kalmış gözleri boşluğa bakıyordu ve başı geriye düşmüştü çünkü. Yarı aralık dudaklarında birkaç damla kan gördüm. Donakaldım. Siyahlı adam kucağında Ada'nın cansız vücuduyla ağır ağır kapıya yürüdü. Kederden koyverdiği kuyruğu ardınca yere sürünüyordu ve yüzü gözyaşlarıyla sırılsıklamdı. Yaşadığım şok şerife haber göndermeyi bile akıl edemeyeceğim kadar büyüktü. Zaten en küçük bir kanıt da yoktu...

İşte, hepsi bu kadar, diyor Tuğfe. İlk yaşamımdan anımsadığım en önemli olay bu. Sonra 1918'de bir İngiliz karşı casusluk elemanı tarafından Ada'nın ölümüne çok benzer bir biçimde Paris'te bir barda zehirlenerek öldürüldüm. Onların köstebeklerinden biriyle inanılmaz bir aşk serüveni yaşıyordum o sırada. Öyle güçlü bir tutkuydu ki bu, bir yıl sonra yeniden doğdum Kiev'de. Adımı Irina koydular. Yirmi altı yaşındayken önceki yaşamımdaki sevgilim Christian ile yeniden karşılaştım. O da yeniden dünyaya gelmişti ve bu kez bir Türk subayı idi. Onun peşinden İstanbul'a geldim. Bahtışen Bey... Ah, aşkımız herkesin dilindeydi. Tam beş yıl sürdü yasak ilişkimiz. Tanrım! Yine zehirlenerek

öldürüldüm. Tarlabaşı'ndaki evime gizlice giren ajanlar sütüme zehir katmışlardı...

Bir an susup bize bakıyor, sonra çılgın kahkahalarla katılarak gülüyor, gülüyor...

Keser misin artık hayatım! diyor Erkböke Sağlam. Düşler ülkesinin kapılarını zorluyorsun. Hiç de iyi bir öykücü sayılmazsın doğrusu. Ama öcümü aldım ya, hepiniz ağzıma baktınız işte siz, sizin yaşamınız pembe dizi, alacakaranlık kuşağı, diyor Tuğfe gücenik bir sesle, suç bende değil. Kaç yıl evli kaldınız Hocam siz? diye soruyor Metin, Erkböke'ye, iyi dayanmışsınız. Birden ayağa kalkıp çantasını alıyor Tuhfe. Otur oturduğun yerde saçmalama, diyor felsefeci. Anlamanız gerekmiyor ama canım sıkılıyor sizinle birlikte, diyor kadın ortaya konuşarak. Bırak gitsin, diyor Gülender, çekilmiyor zaten. Yahu yıkılıyor, bu halde nasıl gidecek? Bırak beni! Kerim gözlerini şaşkınlıkla açmış Tuhfe'nin arkasından bakıyor.

Başın dönüyor, midende bulantılı bir ağrı. Soğuk bir ter boşanıyor sırtından. Tuvalete kadar gidebilirsen... Kalkıyorsun. Ben götüreyim, diyor Kerim.

Tuvalet aynasında birdenbire Ada ile karşılaşıyorsun. Saçların başının çevresinde, ışığın altında kıpkızıl ışıltılarla çoğalıyor. Siyah giysinin V biçimi oyuk yakası kaymış, bir omzunu açıkta bırakmış. Rengin beyaz, gözlerin ışıltısız, kapkara. Vurulduğunda tam gülün olduğu yerden vurulduğunda siyan ilk anda göstermeyecek kanı. Ama elini kalbine götürüp yokladığında parmakların kana bulanacak.

Çıktın. Kerim holde bekliyordu. Buradan gitmek istiyorum, dedin, masaya dönmeyeceğim. Bekle biraz, dedi o. Antrede bekledin. Masaya gidip geldi, dışarıya çıktınız. Kırmızı bir gül aldı kapıdaki çocuktan, sana verdi. Yürüdünüz.

Yürüdük. Yaz yağmurundan sonra tertemiz, saydamdı gece. Hava toprak ve yaprak kokuyordu. Dolunayın ve yıldızların serptiği ışık şeritleri arasında yürüdük.

Uzundu, senden uzundu. Soru işaretlerinin, virgüllerin, iki nokta üst üstelerin arasından yürüdük. Dedemin adı Bahtışen'di, dedi. Benim göbek adım da Bahtışen ama kimse bilmez bunu. Bahtışen Kerim otuz üç yaşında ve aslında utangaç biriymiş. Metin nasıl senin arkadaşın olur ki? dedim, çok başka birisin sen, Metin kurttur, itoğlu itin tekidir. Çok eski arkadaşım, ilkokulu liseyi birlikte okuduk, belki onda nostalji uyandırıyorum, son yıllarda çok değişti ama gene de severim, dedi Kerim. Benim ona duyduklarım bu kadar kolay anlatılacak şeyler olmadı hiç, dedim. Aşk mı? diye sordu. Hayır, ilgisi yok, çok daha karmaşık, dedim. Birden bütün bunları daha önce de yaşadığımı sandım ve bunu ona söyledim. Bana baktı, gözleri sarıyla yeşil karışık ela, yorgun bir ela. Gülümsedi. Nedim'i içimdeki buz tutmuş suyun altında duydum. Bir an. Hep aynı şeyleri yaşıyoruz dedim. Döne döne. Usandırıcı bir şey bu. Yaşadığımız her an geçmişimizin izdüşümüdür ve asıl yaşadıklarımız yaşayamadıklarımızdır filan gibi şeyler geveledi genç adam. Geçmişim yok benim, dedim. Öldürdüm.

Şeytan oradaydı, gördü. Şeytan maymuna benzer. Belki kuyruğu daha uzundur, görmedim.

Şeytan herkese benzer.

Geçmişi insanın gideceği yolu belirler, dedi. Çok safsın, dedim. Ben yeniden çizilmiş bir yolda yürüyorum. Nereye? Belli değil.

Seni bekliyordum, dedi, yazmaya başlamak için seninle karşılaşmayı bekliyordum. Şimdi daha iyi anlıyorum bunu. Beni mi yazacaksın, diye sordum gülüp hafifseyerek. Sen bir çıkış noktası olacaksın, dedi. Her şey bu kadarla kalsa bile düşleyip yaratacağım bir öyküye sahip olduğunu biliyorum. Ama hayır, dümdüz benim öyküm, dedim, taşralı bir kızın bildik öyküsü. İnanmadı.

Parka girdik, bir banka yan yana oturduk. Tuğfe'nin anlattığı öykünün sonunu anlayabildin mi? diye sordu. Boktan bir kıskançlık numarası bu, dedim, başı sonu yok. Erkböke bütün gece bana baktı durdu, sinirlendi kadın. Sen anlatsaydın nasıl bitirirdin peki. Ne kadar safsın! Karşına da hep böyleleri çıkar zaten. Peki önce sen söyle bakalım, mademki özel dedektifsin! / Bence Ada bir değişim geçirdi orada. Dişi yanını erkek yanına öldürttü. / Hayır, Ada oraya geldiğinde zaten vurulmuştu. Kendi ölümünün tanığı olmak, ölümünü kutlamak istiyordu. Aslında önceden, çok önceden tam kalbinden vurulmuştu. Kendisinin bilmediği bir zamandan beri vurulmuştu anlıyor musun? / Kalbinden vurulsaydı hemen ölürdü. / Bu mantıkla roman yazamazsın ama sen, olmaz. / Neden? / Tuğfe, Tracey olabiliyorsa, Ada da istediği zamana kadar ya-

şayabilir değil mi? / Ama sana verdiğim gülü yiyorsun! / Evet, ben Ada'yım çünkü.

Nasıl çocuk, nasıl sevecen ve kaygılı. Kim vurdu seni? diye soruyor ciddi bir üzüntüyle. Bunu sana söyleyemem, diyorum. Şimdi söyleyemem. Korkarım. Ama belki bir gün birilerine söylerim, bilmiyorum, söylemeden duramayacağım biri olur belki anlıyor musun? İkide bir anlıyor musun diye sorup durma, anlıyorum, diyor, seninle konuşurken hangi adını kullanayım istersin? Melike'yi mi, Eda'yı mı? Hangisini istersen, diyorum. Yüzüme eğilip, Melike, diyor. Melike bu gece benimle gel ne olur! Ah, hayır. Eda de bana...

Yürüdünüz. Koluna girdin onun. Işıdı gözleri. Boynunda küçük bir jilet kesiği. Şu dedektiflik işi de nedir söylesene, dedin. Gülüşü güzel ve biraz kırık. İnsanların örselenmiş yaşamlarını sözcüklere yüklemek, görünür sıradanlıkları ötesindeki iç gizlere ulaşmak dedektiflik gerektiriyormuş bir anlamda. İnsanın başına gelenler, gelebilecek olanlar yazılmaya değmez, çünkü üç aşağı beş yukarı aynıdırlar aslında, dedi ders verir gibi bir tonda. Bunlarla bir öykü ya da roman yazamazsın. İçinde yaşadığımız bu yabanıl dünyayı yorumlama çabası olmalıdır yazmak eyleminin asıl amacı. Yazmak bütün karmaşıklığı ve zalimliğiyle yaşamın ta kendisini anlatabilirsen anlam taşır. İşte bütün sıkıntım bu. Bunu nasıl yapabileceğimi bilmiyorum. Kafamın içi başı sonu olmayan öykücükler, bir yere varmayan düşler, fantezıler, ordan burdan anı parçacıkları, geçip gitmiş anlık sevinç ve mutluluklar, karanlıklarda gizli tozlu paslı acılar ve sayamayacağım kadar çok

yargı, deney, çıkarsama, korku, kaygı ve şaşkınlıkla dolu. Yaşamımız bütün bunlardan oluşuyor. Ama iş yazmaya gelince sıraya sokamıyorsun hiçbirini. Nereden başlayacaksın? Nasıl anlatacaksın? Kasaba evlerinin loş odalarında sıkılan sümbül gözlü kadınları, yakaları çiçekli erkekleri, uzak yol işçilerini, dağlarda vuruşanları, pişmanlıkları, ölümü, küçük bir dokunuşu, rüzgârı içinde duyabiliyor musun? Yaşamın milyonlarca ayrıntısını yakalayıp beyninin kıvrımları arasına yerleştirebiliyor musun? Of, sıktım seni, sıktım değil mi? / Hayır, sıkmadın. Ama neden kendini yazmakla görevli sayıyorsun? / Sana öyle mi geldi? / Buna benzer sözleri daha önce de duydum. Duyduğum insanların çoğu da bugüne kadar bir şey yazamadılar. / Umudumu kırıyorsun ama! / Yürekli olmalısın, kimi insanlar yazıyor, kimileri de en iyisini yazma düşüyle ölüp gidiyor. / Seni seviyorum Melike Eda, bu gece yanımda kal, her zaman yanımda kal! / Çocuksun sen, evet küçük bir çocuk.

Yürüdük.

Dönüp ona bakıyorum, ne kadar derin uyuyor. Bacağının birini örtünün üstüne atmış, göğsü açılmış. Uzanıp yavaşça örtüyorum. İçimin bir yerlerinde bir tohum umutsuzca kımıldıyor, toprağı itmek, gelişip büyümek istiyor. Ama hayır, boşuna. İkimiz için de çoktan kaybedilmiş bir oyunu sürdürmek olur bu. Yavaşça doğrulup kalkıyorum. Sessizce giyinirken ona bakmıyorum artık. Bakamıyorum. Dönüp baksam belki gider okşanın yüzünü, dayanamam.

Loş hole çıkıyorum. Koridorun sonundaki oda Nedim'in çalışma odasıydı eskiden. Kapısı aralık. Yaklaşıp içeri bakıyorum. Yazı masasını pencerenin önüne koymuş. Nedim'inki duvar dibindeydi. Camdan sokağın karşısındaki park görünüyor biraz kuşbakışı. Duvarlar kitaplıkla kaplı ve kitaplar düzgünce sıralanmış.

Banyo kapısında bir an duraksıyorum. Ama geçti, çok oldu. Nedim yaşıyor. Yeni bir kız arkadaş bile bulmuş olmalı kendine. Ufak tefek, esmer, iri mavi gözlü. Tam ona göre. Kızı rüyamda gördüm.

–Kız arkadaşım, diyor Nedim, bizim gazetede çalışıyor, adliye muhabiri. Kızın uzattığı eli sıkmıyorum. Herhangi bir adliyede küçük, pis, havasız bir odadayız. İzmaritlerle dolu küllükler var tozlu memur masalarının üstünde, kalıntıları kurumuş boş çay bardakları. Gidelim, diyorum Nedim'e. Esmer kızın bir de erkeklik organı olduğunu ve orda burda çıkarıp övünçle gösterdiğini biliyormuşum. Gitme, diye yalvararak asılıyor Nedim'in koluna. Sen git, diyor Nedim bana, evde görüşürüz. Dışarı çıkıyorum. Kapıyı kapatıyorlar. Gözleme deliğinden içeri bakıyorum. Öpüşüyorlar. Nedim kızı bir masaya dayıyor, pantolonunun önünü açıyor. Sinirleniyorum. Bu ne adilik! Kapıyı açıp sesleniyorum ona, gidemem, taksi param yok! Başım çevirip, bekle o zaman, diyor, işimi bitireyim gideriz. Kapıyı örtüp bekliyorum. Az sonra çıkıyorlar. Kız tuvalete giderken yanımdan geçiyor. Aşağılık birisin sen! diyorum ona. Neden? diye alaycı bir kibirle gülüyor. Nedim'e, seninle birlikte olmak istemiyorum artık, ayrılalım, diyorum. Evet, iyi olurdu ama çoktan

ayrıldık biz unuttun mu? diye yanıtlıyor beni kemerini bağlarken, zaten seninle hiçbir zaman bu kadar güzel olmadı...

Banyo bütünüyle yenilenmiş. Aynanın kıyısına bir demet kuru unutmabeni çiçeği asılmış. Aynada iyi görünmüyorum. Yorgun, uykusuz, çirkinim. Yüzüme soğuk su vuruyorum. Havlu kirlenmiş, sertleşmiş biraz.

Çantam salondaki siyah deri kanepenin üstünde. Gece eve geldiğimizde önce burda oturduk. Öptü, dudaklarım soğuktu. Bir erkekle birlikteyken onu daha önceden tanıdığım sanısına kapılıyorum ve bu duygu birliktelikten duymayı beklediğim heyecanı öldürüyor, dedim. Yani, dedi. Sustu. Gözleri kısık ileriye doğru bakarak gururu kırılmış gibi oturdu koltuğun öteki ucunda. Küllükte tüten sigarasını unutup bir tane daha yaktı. Bu tavırlar çok tamdık geliyor, dedim, söylemek istediğim buydu. Sıkıldıysan evine götürebilirim seni, dedi düş kırıklığı içinde. Henüz değil ama böyle davranmayı sürdürürsen birazdan çok sıkılacağım, dedim. Sanırım haklısın, unutalım, senin de bu evde oturmuş olman ne rastlantı ama, öyle değil mi? dedi. Değil, dedim, oldukça olağan bence. Romantik biri değilsin sanırım, dedi, ya da düş kırıklıklarından korkuyorsun. Düşlerim yok, dedim, beklediğim hiçbir şey yok. Yüzüme uzun uzun anlamaya çalışır gibi baktı, sonra kalkıp birer içki koydu. İçtik, başka şeylerden konuşarak güldük.

Eğilip başını saçlarımın arasına soktu. Kollarımı, omuzlarımı okşadı, yumuşak, çok yavaş. Yeniden öptü. Güzel öpüyordu, ısındı dudaklarım biraz. Gene de

ateş alacak bir kıvılcım parlamadı aramızda. Gövdem katı ama denemeye yatkındı umutsuzca. Beklentisiz. Kısacık bir şimdi yaşanacaktı yalnızca, öldürülecek bir parça zamanım vardı. Elimden tutup kaldırdı, arkamda yürürken dirseklerimin dışından tutup yönetti. Benim odam, artık Nedim yok. Sevişip sevişemediğimiz geceler yok. Kavgalar, hırçınlıklar, gözyaşları yok. Duvarlar kirli beyaz artık, yatak örtüsü sarı değil.

Gövdemi kavradı ve dik, gergin gövdesini bana verdi. Sevince benzer bir ürpermeyle içimde duydum onu, tanımak bilmek istedim, beni alıp götürsün, birlikte boğulalım. Hayır, bu sevincin arkasında buzlanmış bir alan var. Umarsız bir kilitlenme. Düş gördüğünü bilerek düş görmek gibi yarı uyanıklık hali. Bırak kendini, bırak bana. Sesi boşalmış, yabancı. Ahtapot kolları. Karanlık... Gece,

öğleden sonraları ya da

gece olurdu gelirdi gıcırdayan tahta merdivenleri ayağıyla yoklayarak kör bir duyuyla sezerek çıkar kapıyı açar rüzgârını duyardım dizlerim boşalarak soluksuz sesi derinden çok uzaktan gelir gibi adımı söyleyerek

...düştü.

Belli belirsiz bir yersiz yurtsuzluk duygusu. Boşluk. Hafif bir zonklama kasıklarımın arasında. Neden Eda, neden? Eski zaman külleri pişman çelik mavileri. *Allahım, Allahım sen biliyorsun!* Çok zehirli yeşiller. *Annecğim! Melike cehennemim, Melike cennetim ve cehennemim.*

Yalnızlıktı.

Daire kapısına ikinci bir kilit taktırmış. Anahtar üstünde. Çıkıp yavaşça çekiyorsun kapıyı. Merdivenler karanlık, el yordamıyla otamatiği buluyorsun. Ağır ağır iniyorsun.

Kaldırımda bir an durup gideceğin yönü saptamaya çalışıyorsun. Cadde boyunca yürümeye başladığında içinde bir şey yitirmişsin gibi bir eksiklik duygusu var. Durup bir an arkana, geldiğin yöne bakıyorsun, ama bir an.

Arabanın sallantılı uğultusunda sinirlerinin, kaslarının, damarlarının atışını duyuyorsun. Küçük dişliler, çarklar birbirinin içinde dönüyor, borular, silindirler inip kalkıyor, dolup boşalıyor. Organların işlevlerini kusursuz bir biçimde yerine getirerek bedensel canlılığını sağlıyorlar şimdilik. Ama ruhun teninin altında güdük kalmış bir bitki. Kendinden kaçıp kurtulmayı, büyümeyi başaramayan bütün rüzgârlara duyarsız, ışığa kör, özsuyu kurumuş cılız bir uç.

Uyandığımda Ekber Gürle'yi yazı masasının başında durmuş yazdıklarıma göz gezdirirken buluyorum.

"Günaydın," diyor, "nasılsın? Seninle ilgilenemedim iki gündür ama iyi çalışmışsın." Daktilodaki kalmış yarım sayfayı çıkarıp ötekilerin üstüne koyuyor. "Yazdıklarını alıyorum."

"Daha bitmedi ama," diyorum. "Yazarken önceden yazdıklarıma bakmam gerekiyor bazen, zorlanıyorum. Tutarsızlıklar, tekrarlar olabiliyor yani."

"Canım önemli değil, sonra düzeltirsin onları. Biliyorsun anında değerlendirme yapmak zorundayız."

"Bir şey daha var," diyorum yatakta doğrulup otururken. "Gerçekten sıkıldım artık böyle emir komuta zinciri altında kapısı kilitli bir yerde çalışmaktan. Buradan hemen çıkmak istiyorum."

Bana çok şaşırmış gibi bakıyor.

"Ama kilit filan yok ki," diyor. "Kapın dünden beri açık. Biz buraya gelen sanatçı takımını yalnızca ilk kırk sekiz saat kilit altında tutarız. Amacımız onları dış dünyanın çekiciliğinden ve aylaklıktan kurtarıp yazmaya başlamalarını sağlamaktır. Sağda solda dağıttıkları düşünce ve enerjilerini yazıya dönüştürme isteği duymalarını bu yolla yaratırız. Zorlama başlayıncaya kadardır. Ondan sonra korkmayız. Yerde mi gökte mi, dışarda mı hücrede mi olduklarını pek fark etmezler. Ölümüne yazar dururlar. Yorgunluktan pestilleri çıkmadan ya da bitirmeden kalkmak istemezler masanın başından. Arada bir tutulan bacaklarını açmak ya da bir düğümü çözmek için yürüyüşe çıksalar bile parlak bir buluşla hemen geri dönüp gelirler. Yazdıklarının, yazacaklarının ve kendi kendilerinin tutsağıdırlar artık anlayacağın. Bazıları çabuk yazar. Bazılarınınki de yıllarca sürer. Şimdiye kadar burda yazılan en hızlı romanın bitiş süresi on iki gün oldu. Bu aynı zamanda dünya rekoru sanıyorum."

"İyi de amacınızı bir türlü tam olarak anlayamıyorum," diyorum sinirlenerek. "İnsanlar yazmış yazmamış size ne bundan? Sonuçta kimsenin okumayacağı, şöyle bir göz atan eleştirmenlerin dudak bükeceği, bir-

takım kişi ve kurumları karalıyor sanısına kapılan çevrelerin yazarının başına dertler açacağı bir romanın ortaya çıkmasının size ne yararı olacağını açıklar mısınız bana?"

Ekber Gürle masanın önündeki sandalyeyi çekip, tam karşıma oturuyor. Bu sabah çok şık. Üstünde balıksırtı açık gri, tiril tiril bir takım, içinde uçuk mavi ipek bir gömlek ve boynunda dinozor desenli bir kravat var. Ceketinin göğüs cebine kravatın kumaşından bir mendil sokuşturmuş. Cebinden bir Davidof paketi çıkarıp sigara yakıyor, sonradan anımsamış gibi bana da uzatıyor paketi, almıyorum.

"Henüz kahvaltı etmedim."

Zili çalıp çay istiyor.

"Kötü niyet arıyorsun gösterdiğimiz ilgi ve yakınlıkta," diyor sonra. "Haklısın. Çok uzun bir süre yazarlar halk ve toplum düşmanı sayıldılar. Ülkemizdeki yeni oluşumlar, iktidar partisinin tutucu anlayışları ve sanatçılara yönelen şiddet yüzünden şimdi daha da zor günler yaşadıklarına kuşku yok. Merkezimizin amacı bu zor dönemde sanatçılarımıza destek olmak, onları kollayıp korumak ve toplumun onlara bakışındaki çarpıklığı düzeltmek. Merkezimiz özerk ve bağımsız bir kuruluştur. Dostumuz ve müttefikimiz büyük bir ülkenin yardımları ve isteğiyle kurulduk. Ama asıl desteğimiz ezilip sindirilmiş, yüzlerine tükürülmüş, canlarına kıyılmış ve çeşitli yollarla aldatılmış insanlar ve demokrasi yanlılarıdır. Tüm gücümüzü onlardan alıyoruz ve baskılara karşı koyup ayakta kalmaya çalışıyoruz. Neden? Çağ değişiyor, değerler değişi-

yor, ele güne ayıp oluyor. Kimsenin yüzüne bakamıyoruz. İnsan haklarının, sanatçı ve yazarlık imajının uygar dünyanın ölçüleri içinde ele alınması kaçınılmaz bir zorunluluk artık. Tabii bunun için önce yazarları değiştirip dönüştürmek gerekiyor."

"Nasıl bir değişimden söz ediyorsunuz?" diye soruyorum kaygıyla.

"Bugün dünyada eklemlenme ve küreselleşme süreci yaşanıyor. Ne var ki bu gelişme içinde insan soyunun kendine ve toplumuna yabancılaştığı da bir gerçek. Yükselip çökmüş değerlere tepki olarak ortaya çıkan ve beklenmedik bir hızla yükselip iktidar olan köktendinci akımlara karşı sistemi bütün olanaklarımızla savunmak zorundayız. Değerlerimizden kopmadan, şanlı geçmişimizi yadsımadan bir orta yol aramalıyız. Evet, yanlışlıklar yapılmış olabilir, gereğinden çok ödün verilmiş olabilir bu kesime ama şimdi toparlanma zamanı. Bu arada yazarlar ve sanatçılar sistemi koruma ve yeni dünya düzeniyle bütünleşme çabamıza destek vermek zorundalar."

"Bu güzel nutuk için teşekkürler. İyi ama hangi sistem? Politika bu dille konuşur hep. Sanatın özü ise karşıtlıktır. Düzenle uyum sağlamış insan sanatçı olamaz."

"Tarihin karanlıklarına gömülmüş bir düşünce bu. Günümüzde insanların zararlı ve karamsar yapıtlar yerine moral verici, iyimser, neşeli, eğlendirici ve oyalayıcı hafif yapıtlara ilgi duydukları bir gerçek. Sorunlar yok mu, var, ama onların üstüne üstüne gitmek neyi çözer? Biz yazarlarımızın böyle hoş, zekice, toplumda birlik ve beraberlik ruhu yaratacak kitaplar üretme-

lerini özendirmek için uğraşıyoruz. Eğer ilk sorgunda yazacaklarının gereksiz ve uygunsuz olduğunu görmüş olsaydık seni daha zararsız konulara yöneltmeye çalışacaktık kuşkusuz. Aslında senin de tahmin edebileceğin gibi bir türlü ikna edemediğimiz inatçı ve geri kalmış tiplerle de karşılaşıyoruz. Bu durumda bu tür yazar bozuntularının yazdıklarına bitinceye kadar karışmayız ama kitap kazayla piyasaya çıksa bile çok değişik yöntemlerle icabına bakılır."

Dehşet içinde Ekber'e bakıyorum. Sonra çabucak yataktan çıkıp odanın içinde volta atmaya başlıyorum. Bütün bunları niye düşünemedim, niye?

"Denize düştünüz ve yılana sarılıyorsunuz. Ama gene de bir tür sansür kurulu olduğunuz anlaşılıyor," diyorum, "korkunç bir şey bu, korkunç, iğrenç! Büyük bir gözaltı örgütü belki de. Öyle, çünkü kafanız karmakarışık. Amacınızın ne olduğu hiç anlaşılmıyor, abuk sabuk, birbirini tutmaz sözler söylüyorsunuz. Buradan hemen gitmek istiyorum. Zaten ben yazar falan da değilim. Bir yanlışlık oldu sanırım. Yazmak istemek başka, yazar olmak başka..."

"Yazarsın," diyor. "Bir şiir kitabın yayımlanmış on yıl önce."

"Evet ama hiç beğenilmemişti. Üstelik elli sayfalık bir şeydi ve kendim bastırmak zorunda kalmıştım... Yani bu durumda yüzlerce insan varken niye ben?"

"Hiç akıllı değilsin!" diyor. "Yasaklı bir daktiloyu çalarken yakalandığını ne çabuk unuttun. Yazma hevesinin derecesini gösteriyor bu. Biz yıldırılmış, artık yazmayan, dolayısıyla düşünmeyen insanların yeni-

den yazmalarını, düşünmelerini sağlamaya çalışıyoruz. Tepkisiz bir toplumda insanların neler kurduklarını öğrenebilmenin en iyi yolu bu. Sizler toplumun aynası değil misiniz?"

"Ayna mayna değilim ben," diyorum öfkeyle.

Tuvalete girip yüzümü yıkıyorum. Kullandığım diş fırçası ve tıraş takımı onların. Toplayacak eşyam yok. Öfkeyle odaya dönüyorum. Masanın üstünden yazdıklarımı alıyorum.

"Bırak onları bakayım, senin değil onlar artık!" diye azarlıyor beni Ekber.

"Beni dinle," diye ekliyor, "duygusal davranma, aklını başına topla. Buradan gidebilirsin ama romanın bitinceye kadar ilişkimiz sürecek istemesen de. Yoksa yazamazsın."

"Umurumda değil!"

"Sana ummadığın olanaklar sağlayabiliriz. Yazdıklarında adı geçen, ancak şu ana kadar eylemlerine anlam veremediğin kişileri, çözemediğin gizleri senin için araştırırız."

"Nasıl yani?" diye soruyorum merakla.

"Bu kişileri izleriz, gerekirse sorgularız, seninle bir araya getiririz. Her türlü yardımı yaparız kısaca. Hem bizim de işimize gelir bu. Bakalım senin uydurduklarının, onlara yakıştırdıkların gerçeklerle ne kadar ilgili? Bakış ve yorum çarpıklıkları nerden kaynaklanıyor? Neler gizleniyor, neler yazıya geçiyor? Örneğin senin şu boş sayfaların..."

"Boş sayfalar mı? Ne demek oluyor bu? Bütün sayfaları dolduruyorum ben."

"Neyse, neyse...: Sana her şeyi açıklayacak değilim. Çok konuştum zaten."

Koltuğa çöküyorum. Başım ellerimin arasında ne yapabileceğimi düşünüyorum bir süre. Ekber Gürle sessizce kahvesini içiyor. Hayır, onunla işbirliğine yanaşamam. Bu gözü peklik, bu aşağılık anlaşma bana pahalıya patlayabilir.

"Size güvenmiyorum," diyorum. "Bu yüzden önerinizi kabul edemeyeceğim. Kendi kahramanlarım karşısında beni pis bir ajan konumuna düşürmenize izin veremem."

"Olayı saptırıyorsun," diye çıkışıyor Gürle. "Senin yararına bilgi toplayacak olan biziz."

"Bana bilgi değil düş gücü, yaratıcılık, sezgi ve deneyim gerekiyor daha çok," diyorum. "Eğer bilgiyle roman yazılabiliyorsa, oturup kendiniz yapın bu işi."

Umutsuz, küçümser gibi bakıyor bana bir süre. "Anlaşıldı," diyor sonra. "Demek anlaşamayacağız. Çok yazık. Oysa epey iyi gidiyordu çalışman, senden umutluydum. Gene de bir düşün." Ayağa kalkıyor, kapıya doğru yürürken birden durup dönüyor.

"Ah!" diyor, "unuttum söylemeyi, üzücü, çok üzücü ama bilmen gerekiyor, gazeteci Nedim birdenbire ortadan kayboldu."

Uzunca bir sessizlik oluyor. Belki ilk anda anlayamıyorum olayın anlamını, belki de şaşkınlık yaşadığım. Neden sonra,

"Nasıl?" diye soruyorum güçlükle, "yani nereye gitmiş olabilir sizce?"

"Kimse bir şey bilmiyor," diyor, "külüstür Doğan arabası terk edilmiş olarak Boğaziçi Köprüsü'nde bu-

lundu bu sabah. Polis soruşturma yapıyor. Bursa'ya annesini görmeye giden ve salı sabahı eve dönen kız arkadaşı Beylem Şen, Nedim'in masasında hazırladığı ölüm ilanını bulmuş. Kötü bir şaka olduğunu düşünmüş tabii. Kız onunla aynı gazetede çalışıyormuş, adliye muhabiriymiş. Aradan üç gün geçip de Nedim ortaya çıkmayınca paniğe kapılıp polisi aramış. Olay araştırılıyor. Cinayet de olabilir elbette."

"Köprüden atladığını ya da atıldığını gören var mı?"

"Hayır, yok."

"Bu durumda ölmüş olduğunu düşünemeyiz," diyorum. "Belki bir yerde gizleniyordur ya da ne bileyim, yolculuğa çıkmıştır... Ayrıca kimseye zararı olmayan birini kim ne diye öldürsün ki?"

"Eldeki verilere bakılırsa bir cinayete kurban gitti," diyor Gürle. "Ama herkes onun intihar etmiş olduğunu düşünecek."

"Bunu kim yapmış olabilir ki?" diyorum yeniden, kaygıyla.

"Hadiii, kafanı topla, aptallık etme!"

"Yoksa onu benim öldürdüğümü mü düşünüyorsunuz?" diyorum şaşkınlıkla. "Hayır, yalnızca bir deneme daha yapacaktı o sabah. Evinde, uyku haplarıyla ve adı neydi o kızın, evet Beylem, bu adı da nerden buldunuz bilmem, gelip kurtaracaktı onu. Yani eğer öldüyse, bunu nasıl yapar anlayamıyorum. Çok erken oldu. Atlattı beni. Dördüncü bölümden önce ölmemesi gerekiyordu."

"Beni dinlemezsen bundan başka tersliklerle de karşılaşabilirsin," diyor Ekber. "Neyse, duyar duymaz

evine gittim, çekmecedeki zarfı kimsenin eline geçmeden gizlice almayı başardım. Bunu niye yaptım dersin? Senin için kaz kafa!"

"Disket ve fotoğraflar sizde mi yani şimdi?" diye soruyorum soluğum daralarak.

"Kendisi de rasgele birilerinin eline geçmesini istemezdi," diyor Gürle, kurnazca ve bana ne kadar akıllı olduğunu göstermek ister gibi bükerek dudaklarını.

Heyecandan yerimde duramıyorum. Nedim'in ölmüş ya da yaşıyor olmasının hiç önemi yok artık. Peşinde olduğum hazine yanı başımda şimdi.

"Aslında çok zor durumdaydım," diyorum. "O disket olmadan yazmayı sürdüremeyeceğim bir yere gelmiştim. Kaç gündür ne yapacağımı bilemiyor, lafı geveleyip duruyorum. Ne zaman alabilirim onu sizden?"

"Burada bizimle kalmaya ve yardımlarımızdan yararlanmaya karar verdiğinde. Kalıyorsun değil mi?"

Beni köşeye sıkıştırdı.

"Bu durumda başka ne yapabilirim ki... Yani aslında Kerim de o disket ve resimleri istiyordu ve bu yüzden belki de elimde olmadan bir cinayete karışacaktı."

"Biliyordum. Nedim, eninde sonunda, şöyle ya da böyle ölecekti zaten."

"Bana kalırsa henüz ölmedi, bir yerlerde gizleniyor."

"Bak dostum, eceli geldi. İnan bana, yaşarsa işin içinden çıkamazsın, romanın sürüncemede kalır."

"Ama size söyledim ya, dördüncü bölümde Metin'in atölyesinde..."

"Tamam anlıyorum, herhalde şöyle halledecektin onu," diyor Ekber, "bu son intihar denemesinden sonra

dengesi iyice bozulan ve küçük düşen Nedim, Eda'yla ayrılmalarının nedeni olarak gördüğü Metin'e duyduğu nefret bu arada saplantı boyutuna vardığından bir gece çok içkili bir halde onun stüdyosuna gider ama Metin o saatte orada değildir. İstinye sırtlarında yeni aldığı villadadır."

"Metin orda villa mı aldı?"

"Senin de hiçbir şeyden haberin yok yahu... Neyse, bizim gazeteci bozuntusu takasına atladığı gibi soluğu orda alır. Metin yatmak üzere olduğunu söyleyerek onu içeri almak istemez, ancak herif ayağını kapıya koyarak bir dilenci gibi zorla girer. Ağız dalaşı yumruk yumruğa kavgaya dönüşür. Çılgınlaşan Nedim çelik kâğıt keseceğini Metin'in omzuna saplar. Metin de can havliyle onu şiddetle iter. Salonun ortasını bir paravan gibi bölen ağır kitap rafına çarpan Nedim, rafın üstüne devrilmesiyle ağır yaralanır ve iki gün sonra ölür. Tamam mı?"

"Doğrusu aşağı yukarı buna benzer şeyler düşünüyordum, bu sahneyi bir filmde görmüş, çok beğenmiştim," diyorum. "Ama Nedim ölmeyi kafasına koymuştu zaten, asıl amacı Metin'in başını derde sokmaktı bir biçimde. Bu yüzden..."

"Böyle bir şeyi istemiş olabilir ama ilginç ve kusursuz bir intihar ya da cinayet planı yapabilecek yetenekte değildi o. Düş gücü sınırlıydı, yeterince polisiye roman okumamıştı ve duyguları değişkendi. Ayrıca buna izin veremezdik, rezalet çıkabilirdi..." Ne diyeceğini bilemiyormuş gibi susuyor bir an, sonra telaşla açıklıyor: "Başını pisi pisine belaya sokacaktın yani bu çok sıra-

dan, tatsız, hiçbir gizi ve estetik değeri olmayan bir ölüm olurdu. Hem sen de söylüyorsun ya, Nedim ölmeden dördüncü bölüme gelemezdin. Üçüncüye bile giremezdin."

"Kafam çok karıştı," diye yakınır gibi söyleniyorum. "Peki ama şimdi ne olacak?"

"Polis, Nedim'i tanıyan ya da yakınlığı olan kişilerin bilgisine başvuruyor şu sıralarda, daha sonra bizimle, daha doğrusu senin romanınla ilişkileri açısından aynı tanıkların görüşlerini biz de alacağız."

"Arabasını ne yaptılar acaba?"

"Polis, evinin arka bahçesindeki parka çekmiş. Mirasçıları ortaya çıkana kadar..."

"Öldüyse ceset ne zaman bulunabilir sizce?"

"Çok zor. Hiç şansı yok... Yani akıntı var, köpekbalıkları filan..."

"Kendini köprüden denize atmış numarası yapmış olamaz mı?"

"Sanmam. Herkes öldüğünü düşünüyor. Oldukça kuvvetli bir olasılık atlamış olması. Daha önce değişik ölüm yöntemlerini denemişti bildiğim kadarıyla..."

"Cesedinin bulunması gerekir. Yoksa öldüğüne inanmaz kimse."

"Önemi yok, onu merak eden olmayacak. Kimsesi yoktu, kolayca unutulur."

"Nasıl emin olabilirsiniz ki? Kız arkadaşı var. Ya bir sorun çıkarsa..."

"Hayır hiçbir sorun yok. Her gün onlarca kişi kayboluyor bu memlekette. Beylem denen o kadına gelince, neyse boş ver, kafanı karıştırmayayım şimdi..."

"Söyle ama, çok merak ettim..."

"Kadının ne olduğu belli değil. Gizli servisten olabilir."

"Olamaz!"

"Sen öyle san gene... Artık gitmek zorundayım, çok işim var. Sen de biraz dışarı çık, hava al, dinlen bugün. Hadi, görüşürüz."

"Gelişmelerden haberim olacak değil mi?"

"Elbette.."

Ekber çıkar çıkmaz aceleyle traş olup giyiniyorum. Onunla anlaşmış olmam bir anlamda ölüm ortaklığı sayılabilir belki. Öte yandan içinde bulunduğum koşullar yüzünden normal, dürüst ve onurlu bir vatandaş gibi davranmam da olanaksız. Öncelikle bu romanın yazılıp bitirilmesi, eğer kuşkularımda yanılmıyorsam, Gürle ve (büyük olasılıkla) ekibi için –Nedim'i ölü ya da diri ortadan kaldırmayı bile göze aldıklarına göre– çok önemli. Bunu başaramazsam yazgımın Nedim'inkine benzemesi kaçınılmaz olacak. Yani ne yandan bakarsam bakayım kıskaçtayım. İkincisi, bu romanı Eda'yla başlayan ilişkimi sürdürmeyi ölesiye istediğim için yazmak zorunda oluşum kuşkusuz. Tam her şeyin bitmiş olduğunu düşündüğüm sırada Nedim'in kayboluşu önümü açıverdi. Onun bıraktığı disket ve belgelerle işi bitirebilirim. Genç bir insanın ölümüne üzülüyorum ama bu ölümün Eda'ya ulaşmada bana sağlayacağı kolaylıklar içimi sevinçle dolduruyor. Kendimden, insanlığımdan utanç duysam da gerçek bu. Kuşkusuz Nedim, Metin'i de es geçmemiştir günlüklerinde ve yargıları ne denli öznel olursa olsun çok işime yarayacak onun hakkında yazdıkları.

Birden durumumu garipsiyorum. Bu insanlar benim kahramanlarım ve hepsi anneannemin bodrumunda yakalandığım ana kadar kendi hallerinde yaşayıp giden zararsız insanlardı. Birden ortaya çıkıp yaşamlarına daldım ve ortalığı karıştırdım. Her ne kadar şu ana dek karışan yalnızca benim yaşamım gibi görünüyorsa da daha işin başındayız. Kim bilir neler olacak, başlarına ne felaketler gelecek durup dururken.

Kapıyı açıp dışarı çıkıyorum. Görünürde kimseler yok. Birbirine ulanan koridorlar boyunca yürüyorum. Ortalık beş yıldızlı bir otel kadar temiz ve iç açıcı. Yerler tirşe yeşili halı kaplı. Beyaz boyalı duvarlara ülkenin tanınmış ressamlarının tabloları asılmış, koridorların birbirlerini keserek genişlediği yerlere çok iyi seçilmiş büstler, soyut heykeller yerleştirilmiş. Orta avluya bakan geniş pencerelerin önünde bakımlı tropik bitkiler var. Eh, bundan daha iyisi olamaz. Çalışmak için kimsenin beni rahatsız edemeyeceği bir kampa çekilmiş sayabilirim kendimi. İşsiz olduğum da düşünülürse burada ekmek elden su gölden yaşamak arayıp da bulamayacağım bir nimet değil mi? Artık Ekber'e, buradan gitmekten kesinlikle söz etmemeli, tersine, daha uyumlu ve yakın davranmalıyım. Açık konuşmak gerekirse Nedim pürüzünü ustalıkla çözmesi onun gözümdeki önemini ve değerini artırdı.

Asansörle zemin kata iniyorum. Kapıdaki görevlinin yolumu keseceğini sanıp bir an duraksıyorum ama o hiç umursamıyor beni. Hararetle biriyle konuşuyor telefonda. Bahçeyi geçip dış kapıdan da aynı rahatlıkla çıktığımda yanılmadığımı görüyorum. Pendik tren istasyonu az ilerde.

İstasyonda yaz güneşinin altında bekliyorum. Ortalık bayramyeri gibi kalabalık. Nerelerden gelip nerelere gittikleri belli olmayan bir yığın insan, şaşkın, yorgun, sıkkın bıkkın banliyö trenini beklemekteler. İçlerinde, hiçbir zaman bir kitabın kapağını açmamış, ders kitapları dışındaki bir kitaba elini bile sürmemiş olanlar da dahil olmak üzere, bütün kitapların saçmalıklarla, yazarların zırvalarıyla, gerçek yaşamdaki acı ve yoksunluklarla ilgisiz uyduruk serüvenlerle dolu ve zaten kendileri için yazılmadığına yürekten inanmışlar büyük bir çoğunlukta. Bu insanlar 'yazar' diye adlandırılan işsiz güçsüz serserilerden korunmak için onların ne diye ve neler yazdıklarını hiç mi hiç merak etmiyorlar ve etmemeye de kararlılar.

Bu gerçek, birden sıkıntı ve bezginlikle dolduruyor içimi. Ne kadar uzaktayım aynı toplumda birlikte yaşadığım bu insanlardan. Aslına bakılırsa bu sıkıntı ve utanç öteden beri vardır içimde. Şiirlerim dergilerde yayımlandığı sıralarda, biri beni bu insanlardan birine, bakkala, elektrikçiye, muhasebeci ya da kuyumcuya, şair, yazar, diye tanıttığında yerin dibine girer, terler, bunalırdım. Kayıtsız gülücüklerinin ardında, içlerinden geçenleri bilirdim çünkü: İşte, beş para etmez bir düşçü, boş gezenin boş kalfası, tembel, başarısız ve güvenilmez bir ukala dümbeleği, hem züppe hem çulsuz!

Trende biraz uyukluyorum ve evden bir haftayı aşkın bir süre uzak oluşum bana bir an gerçekdışı görünüyor. Oysa gerçek işte. Başıma gelenden kimseye söz etmemeye, bunun için de öncelikle kimselere görünmemeye karar veriyorum. Böyle şeyleri anlatmak ko-

lay değildir ve hakkınızda bir yığın kuşkuya, dedikoduya yol açabilir.

Göztepe'de inip fırından taze ekmek aldıktan sonra –bunu hep yaparım– yürüyerek eve gidiyorum. Kapıcı bugünün gazetesini bırakmış kapıya. Tarihe bakıyorum 22 Haziran. Evi ne kadar da dağınık bırakmışım. Koltuğun üstünde krem rengi bir sutyen buluyorum. Yoksa Eda mı unuttu da görmedim daha önce? Şu var ki Eda'nın göğüslerine uymayacak kadar küçük beden bu sutyen. Tuhaf!.. Dolaptan peynir çıkarıp taze ekmekle yiyorum ve o arada TV'ye bakıyorum, belki Neyla'yı görürüm diye. Ama bu saatte programı yok. Akşamları çıkıyor. Çizgi film izliyorum biraz. Pazar sabahı bodruma inerken aceleden yatağımı bile toplamamışım. Yerlere atılmış birkaç giysi var, oysa ben atmam böyle, çok garip, atmışım işte. Eğilip Eda'nın başını koyduğu yastığı kokluyorum. Çok hafiflemiş olsa da duyuyorum hâlâ o yasemin-baharat karışımı nefis kokuyu. Ama ev çok sıkıcı görünüyor gözüme. EYİGÖZ'de değil de burda olsam ne yapacağım sanki?

Telesekreteri dinliyorum. Annem kocasıyla Çeşme'deki yazlığına gideceğini söylüyor. İstersem bir ara ben de konukları olabilirmişim. Bütün yaz orada olacaklarmış. Dört gün önce aramış. Arkasından birden Eda'nın sesiyle irkiliyorum. "İstanbul'da değildim, yeni döndüm, beni arıyormuşsun, önemliyse bir dört beş sekiz sekiz beş sekiz."

Numarasını kalp atışlarım iyice hızlanarak çeviriyorum. Zil sesini dinlerken onun Nedim'le ilgili olarak tanıklık için poliste olabileceği geliyor aklıma. Ama telefon açılıyor.

"Kulpantik," diyor yabancı, istenerek boğuklaştırılmış bir kadın sesi.

"Eda'yla görüşebilir miyim?"

"Eda Hanım az önce çıktılar efendim."

"Ne zaman gelir acaba?"

"Bilemeyeceğim. Dışarıda işi vardı."

"Ev telefonunu rica etsem..."

"Özür dilerim, veremiyoruz..."

"Bakın, ben arkadaşıyım."

"A, o zaman ev numarası olmalı sizde efendim, lütfen defterinizi kontrol edin."

Telefonu kapatıyorum. Eda sıkı bir yardımcı bulmuş kendine. Nerede olabilir? Evde mi? Karakolda mı? Ekber ve Aysevim'le sorguda mı? Birden korkuya kapılıyorum. Eda'yı o ikisinin eline bırakamam. Aceleyle birkaç kitap, pijama, don, gömlek atıyorum bir çantaya. Kafamın içindeki görüntüde Eda iplerle bir sandalyeye bağlanmış, gözlerine parlak bir ışık tutulmuş sorgulanıyor. Ekber Gürle'nin dişçi gömleğinin göğüs cebinden bir kerpetenin ucu görünüyor. Aysevim uzun bacaklarıyla, uzun bacaklı bir tabureye tünemiş sigara içiyor keyifle.

Kapıcıya artık gazete bırakmamasını belirten bir not yazıp kapıya iliştirdikten sonra sokağa çıkıyorum. İlk rastladığım bankamatikten para çekerek bir büfeden sigara, dergi ve içki alıyorum, evden aldığım çantaya atıyorum. Sonra bir taksi bulmak üzere caddeye doğru hızlı adımlarla yürüyorum.

Ekber Gürle'yle acil görüşme isteğim merkezdeki görevlilerce önemsenmiyor. Sorguda olduğu ve hiçbir

biçimde rahatsız edilemeyeceği söyleniyor bana. Oldukça sert tavırlarla ortalıkta dolaşmamam ve gidip odama kapanmam konusunda uyarılıyorum. Buna bozulmadığımı söyleyemem. Sabahtan o ana kadar kendimi inanılmayacak kadar özgür hissetmiştim ama bu yalnızca bir görüntü, aldatmacaydı demek. Akşama kadar iyice bunalmış bir halde odamda oturuyor ve gizlice biraz içki içiyorum. 1414 numaralı hücre sorumlusu Acar çayımı getirdiğinde cesaretimi toplamış durumdayım hemen hemen. Çocuğun cebine iki yüz elliliği sıkıştırınca gereksindiğim bilgiyi kolayca alıyorum ondan:

Neyla Güleç adlı TV sunucusu Nedim ya da Kerim diye birini uzaktan yakından tanımadığını, iki kez evlenip ayrıldığını, ancak kocalarının adının Mengü ve Sungur olduğunu, hakkındaki tek doğru bilginin şu andaki yasak ilişkisi olduğunu, ama bu da 'çok mahrem' olduğundan TV'deki 'Çok Mahrem' programı dışında kimseye hiçbir açıklama ve yorum yapmayacağını söylemiş, sorguya alınmaya şiddetle karşı çıkarak buna kalkışanlara tehditler yağdırmıştı. Metin bulunamamıştı. Sekreteri on günlük bir iş gezisiyle Fransa'ya gittiğini, oradan Arabistan'a uçacağını söylüyordu. Dolayısıyla ve zorunlulukla onun sorgusu hem polis hem de merkezce dönüşüne ertelenmişti. Metin'in son sevgilisi olduğu öne sürülen Fulya adlı bir kadın ise aranmış ve büyük talihsizlik eseri otelin birinde ünlü bir Amerikalı zenci basketçiyle zina halinde bulunmuştu. Olayın örtbas edilmesinde kadınla aynı tarikata üye olan komiserin ve basketçinin oynadığı kulübün başkanı olan ünlü işadamının çok büyük etkisi ol-

duğu söyleniyordu ama işin aslını kim bilebilirdi ki? Fulya daha sonra Ekber Gürle tarafından Aysevim'i çi-leden çıkaran bir incelikle konuk edilmiş, Nedim'i ilk ve son kez pazartesi akşamı Metin'in stüdyosuna gel-diğinde gördüğünü, halinden aklı başında biri olmadı-ğının açıkça belli olduğunu, zaten çok kalmayarak çe-kip gittiğini söylemişti. Başka bildiği yoktu. Efendim? Evet gerçekten intiharın eşiğinde biri gibi deli deli bak-maktaydı o gece Nedim. İntihar etmiş olması büyük bir olasılıktı. Evet, evet. Her haliyle Boğaziçi Köprü-sü'nden atlayacak biri olduğu anlaşılıyordu. İşte takdi-ri ilahi insanı sınamak için böyle...

"Boş ver," diyorum Acar'a. "Şunu merak ediyorum, nasıl öğrendin bütün bunları söylesene?"

"Tutanak görevlisi Necla nişanlımdır," diyor.

"Hani şu sarışın, iri kalçalı?"

"Yok, normal bence. Evleneceğiz ama ev kurmak çok zor. Gene de epey kolayladık sayılır. Bulaşık maki-nesi, video, su yatağı ve mikrodalga fırın kaldı yalnız-ca. Düğün parasını da denkleştirdik miydi işi bitirece-ğiz. Sheraton'da olsun istiyoruz da..."

"Baksana, benim sorgumu da o mu tutanağa geçir-di?"

"Evet, yan odadan dinleme aygıtı aracılığıyla bant kaydı yapar ve sonra bantları çözüp yazıya geçirir."

"Söyle ona yazım kurallarına biraz daha dikkat et-sin. Benimki yanlışlarla doluydu."

"Ekber Bey çok tutar onu, beğenir. Ama söylerim."

"Neyse konuyu dağıttık, Eda diye biri geldi mi bu-raya bugün?"

"Bilmiyorum."

Çabucak, yeniden para sıkıştırıyorum cebine Acar'ın.

"A, galiba geldi!" diyor. "Ama daha görüşmeye alınmadı. Sırasını bekliyor. Aysevim Hanım ve Ekber Bey şu sırada Beylem Şen'le sohbet ediyorlar. Sanırım onun arkasından Eda Hanım'ı alacaklar ve akşam yemeğini hep birlikte yiyecekler."

Akşam yemeği iyi (balık, salata, irmik helvası, barbunya pilaki), ancak ben çok iştahsızım. Neyla'nın geçmişimizi yok saması ve beni yaşamından bu ölçüde büyük bir nefretle çıkarıp atarak adımı bile unutmuş olmasından sarsıldım. Ayrıca sorguya alındığını öğrendiğim Eda'dan yana oldukça huzursuzum. Baştan beri terslikler yakamızı bırakmadı. Eda o sabah not bırakmadan çekip gideceği yerde benimle kalmış olsaydı geç kalkacak, birlikte uzun uzun kahvaltı edecek, belki kahvaltıdan sonra yeniden sevişecek, daha sonra da çıkıp bir tekne kiralayarak Boğaz'da gezinti yapacaktık. Teknede bir kez daha sevişebilirdik kuşkusuz ve bütün günü birlikte geçirdikten sonra kalkıp Eda'nın evine giderdik. Blues dinleyerek omlet ve salata yapardık. Sabaha kadar konuşur, içer, sevişirdik. Ertesi sabah gecenin yorgunluğunu atmak için Belgrad Ormanı'nda yürüyüşe çıkardık. Ah Eda ah... Böylelikle kimsenin bizden haberi olmayacaktı. Bana da şimdi bir komplo olduğuna iyiden iyiye inandığım o mektup gelmeyecekti. Gelse bile ben evde olmayacaktım. Olsam bile çok mutlu olduğum için umursamayacak, böyle bir saçmalığa inanmayacak kadar aklı başında ve uyanık davranabilecektim.

Kalkıp daktiloyu inceliyorum. Yuttuğum yem bu işte. Ama ne kadar da güzel! İnanamıyorum onun sahte olabileceğine. Güzelliği beni kandırıyor ve o kadar gerçek görünüyor ki... Eda görse anlayabilir belki onun sahte mi yoksa gerçekten Engels'in daktilosu mu olduğunu. Mademki antikacı, gerçeği bilir. Gerçek? Ama hangisi? Eğer bu daktilo bitpazarından alınıp allanıp pullandıktan sonra Engels'in daktilosu olarak bana sunulduysa ve ben buna geçen bir hafta boyunca yürekten inandıysam, bu inanç gerçekdışı olabilir mi? Gerçek ne denli aldatıcı olursa olsun yalnızca yaşanan ana özgü değil midir? Geçici, değişken bir dünyada hangi gerçek, hangi inanç kalıcı, süreğen ve kusursuzdur ki?

Yeniden Eda'yı düşünüyorum. Ona âşık mıyım? Eda da bir yanılsama mı yoksa? Dağ başında bir keçiyolu, tünelin öbür ucundaki ışık mı? Peki neden kapandaki peynir olmasın? Başlı başına bir uyumsuzluk ve hırpalanma olan yazma sürecine dayanabilmek için yaratmış olamaz mıyım onu? Önümdeki çukura bile isteye atladıktan sonra fazla yaralanmadan çıkabilmek için Eda'nın eteklerine mi sarılıyorum? Aşk! Harika! Aşkı anlatmak. Ama nasıl? Artık, aşkların aşka, yazılanların yazılmışlara, serüvenlerin önceki serüvenlere, kahramanların eski kahramanlara, insanların tanıdık insanlara, olayların bilinen olaylara, duygulara, ruh hallerine, izleklere, gözleklere hiç benzemediği, benzememesi gerektiği ve benzeyenlerin beş paralık değer taşımadığı bir çağda, her şeyin kırılıp atıldığı bu ortamda hangi kırıklıkları, hangi kırık söylemle ne kadar ka-

rıp dökerek anlatabilirim? Bilmiyorum. Bu karmaşanın içinden nasıl çıkacağımı, peşimden sürüklediklerimi nasıl kurtaracağımı bilmiyorum.

Saat yirmi dördü geçiyor. Az önce içme suyu getiren Acar'dan Eda'nın hâlâ sorguda olduğunu öğreniyorum. Biraz uzanıyorum ama yatak batıyor sanki. Sinirlerim yay gibi gergin. Az sonra çıkıp bahçede dolaşmanın bana daha iyi geleceğini düşünerek aşağıya iniyorum. Ama dış kapıya yöneldiğimde beklemediğim bir durumla karşılaşıyorum. Gece bekçisi yolumu keserek:

"Nereye hemşerim?" diye soruyor.

"Bunaldım, çıkıp biraz dolaşacağım."

"Yok öyle şey, gece ondan sonra çıkamazsın, otel mi burası? Kaç numarasın sen bakayım?"

"Bin dört yüz on dört..."

"Odana dön arkadaşım."

Olay çıkaracak durumda olmadığım için geri dönüyorum. Asansörden iner inmez holde beni arayan Acar'la karşılaşıyorum. Ekber Gürle'nin beni görmek istediğini söyleyerek önüme düşüyor. Bir kat aşağı inip koridorun sonundaki çift kanatlı camlı kapıdan küçük bir bekleme odasına geçiyoruz. Acar odanın dibindeki ağır ahşap kapıyı tıklatıp açtıktan sonra kenara çekilip yol veriyor bana. İçeri giriyorum.

Kitap ve dergilerle dolu büyük bir kitaplık, kocaman bir akvaryum, dev ekran televizyon ilk anda dikkatimi çekiyor. Olağanüstü şık bir yer burası. Yüzleri beyaz deri kaplı İtalyan koltuklar deniz yönüne bakacak biçimde yerleştirilmiş. Duvarlar çok açık somon rengi ve ışık düzeni kusursuz.

Önce Eda'yı görüyorum. Siyah, kolsuz bir giysi var üstünde. Dağınık kızıl saçlarıyla öyle çarpıcı bir uyum yaratıyor ki bu siyah; beyaz-bej tonların hâkim olduğu geniş salonun ortasında dikkati ilk anda üzerine çekiyor. Bir an olduğum yerde kalıp bakakalıyorum. Geniş bir sehpanın çevresinde Aysevim, Ekber Gürle ve o, kırk yıllık dostmuşlar gibi bir havada oturuyorlar.

"Gel dostum," diyor Gürle bana dönüp yerinden kalkmadan. "Gel, sen de katıl bize."

Gözlerimi Eda'dan alamadan yürüyorum.

"Tanışıyorsunuz değil mi? Kerim Bey, Melike Hanım..."

Güzelliği başımı döndürüyor. Ayaklarım dolaşarak yaklaşıp elini sıkıyorum. Kokusu...

"Evet tanışıyoruz," diyor Eda. "Nasılsın Kerim?"

"İyiyim. Ya sen?"

"Altüst. Nedim'in ölümüne inanamıyorum..." Güzel dudakları küskün bükülüyor. "İnanmıyorum. Öldüğünü görmeden inanamam. Çok severdim onu. Çok sevecendi. Göreceksiniz ortaya çıkacak bir gün. Onun intihar edebileceğine hiçbir zaman inanmadım aslında. Yaşamı çok severdi. Ölüm oyununa tutkun bir çocuktu o yalnızca... Gene de korkuyorum." Gözlerini kuruluyor.

"Eee işte!" diye araya giriyor Aysevim kabaca. "Boşuna dememişler şaka kaka oluverir diye..."

"Yeni bir gelişme var mı?" diye soruyorum.

"Hayır, polis dosyayı kapadı," diyor Aysevim.

"Ne içersin?" diye soruyor Ekber. Hepsinin önünde konyak kadehleri var.

"Aynısı olabilir," diyorum.

Kalkıp bir dolaptan kadeh çıkarıyor, konyak doldurup getiriyor.

"Öğleden sonra Aysevim'le, son yazdıklarını okuduk," diyor kadehi önüme bırakıp otururken. "İtiraf etmeliyim ki çok ilginç bulduk. Yer yer kopukluklar, anlam kaymaları, mantıksızlıklar var ama bunlar düzeltilebilir sonradan. Genelde senden hiç ummadığım kadar iyi."

"İlginç tanımlamasıyla belirtmek istediğiniz nedir?" diye soruyorum. "Sürükleyici mi, zararsız ve hoş mu, ne bileyim yani nedir?"

"Bizim birtakım ölçütlerimiz var, ancak sen bunları bilmek zorunda değilsin," diyor Aysevim, dik bir sesle.

"Siz Bayan Aysevim, benden niye hiç hoşlanmıyorsunuz acaba?" diyorum birden, ağzımdan çıkanlara kendim de şaşarak. "Söylesenize ne yaptım size ben?"

"Çok sevimli bir soru," diyor Aysevim. "Ne kadar alıngansın. Yapım ve işim gereği böyleyim herhalde. Gene de sana başkalarından daha yumuşak davrandığımı bilmelisin."

"Dış görünüşü serttir ama aslında çok yufka yüreklidir Aysevim, bilemezsin," diyor Eda, gülümseyerek. "Akşamdan beri bana neler yaptı anlatamam. Ama sonunda anlaştık."

"Sende şeytan tüyü var şekerim," diye bir kahkaha atıyor Aysevim.

Gözlerime, kulaklarıma inanamıyorum, ne kadar da içli dışlı oluvermişler birkaç saatin içinde. Durumu anlamaya çalışan gözlerle Ekber'e bakıyorum. Çakırkeyif gülümsüyor.

"Evet, konuya gelelim," diyor sonra ciddileşerek. "Melike kendisiyle ilgili bölüme şöyle bir göz attı. Ne düşündüğünü sana söylesin."

"Doğrusu bir roman kahramanı olmayı hiç düşünmemiştim," diye başlıyor Eda. "Benim yaşamıma her anlamda karmaşa ve düzensizlik yön verdi bugüne dek. Eğer biri yaşamöyküm yazmaya kalksa baştan aşağı doğru olsa bile gerçekdışı, kusurlu ve gülünç gelir bana bu öykü. Benim kendi yaşamıma bakışım, benim dışımdaki birinin kendini içinde buluverdiği için oynadığı bir oyunu gözlemekten başka bir şey değil çünkü. Ama senin sezgi ve kavrayışından etkilendim. Doğruluktan söz etmiyorum. Yazdıklarındaki Eda, benim senin bakışınla, senin bulunduğun yerden görünen yüzüm yalnızca. Sınırlarının dışına taşmış bir yansıma. Bölünmüş ve umutsuz. Ama gerçekdışı ve aptalca değil. Tam tersine..."

"Yalnızca bir denemeydi," diyorum.

"Dokunaklı bir oyundan küçük bir sahne. Ama o kadar iyi ki oyunun başını ve sonunu çok merak ediyorum şimdi."

"Elimdeki ipuçları çok yetersizdi. Sürdürmek için daha çok bilgiye gereksinmem var."

"Biliyorum. Ama sana yardım edebileceğimi düşünüyorsan gereksiz yere umutlanmış olursun."

"Umurumda değil," diyorum kızgınlıkla. "Beni yazmam için zorlayanlar onlar. Benim bir an önce burdan çıkıp gitmekten başka isteğim yok."

"Eh öyleyse sorun yok," diyor Eda kayıtsızca Aysevim'e bakarak.

"Canım elbette yardım edecek," diyor Ekber, bana dönerek. "Hepimiz bu işin içindeyiz artık. Romanının yarım kalması söz konusu bile değil. Herkes üzerine düşeni yapacak."

"Pekâlâ, ne öğrenmek istiyorsun?" diye soruyor Eda kaygısızca.

"Yanıtlayamadığım bazı sorular var..."

"Yardımcı olmayı kendisi istedi." diyor Ekber, bana dönerek. "Kesinlikle zorlamadık onu."

"Sorularına açık ve doğru yanıtlar veremeyebilirim," diyor Eda, biraz bezgin ve sanki Ekber'i yalanlamak istermiş gibi sesini yükselterek. "Özel yaşamımın gizlerini seninle bölüşeceğimi sanmıyorsun değil mi? Bunu neden yapayım ki!"

"Hayır, hayır!" diye atılıyorum. "Rica ederim! Yanlış anlaşıldı herhalde. Böyle bir şeyi nasıl isterim? Biyografi yazarı değilim ben."

"Ama özel dedektifsin ya!" diye gülüyor.

"Küçük ipuçlarından iz sürmeyi yeğlerim. Heyecan duymam gerek. Bir süre sık sık görüşebilsek ve havadan sudan konuşsak bana çok yararı olabilirdi."

"Demek havadan sudan öyle mi?" diyor Eda, iri siyah gözlerini gözlerime dikerek.

"Koşullar uygun değil," diyor Aysevim. "Birlikte olamazsınız. Eda'nın işi gücü var, sen de gözlem altındasın. En iyisi yazışmanız."

"Aslında zamanım dar ve yazma yeteneğim de yok pek," diyor Eda.

"Ayrıca birbirimize yazdıklarımızın sansür edilmeyeceğinden emin olamayız," diyorum. "Özür dilerim,

bu koşullar altında sağlıklı, gerçekçi olmaz yazacakla-
rım."

"Bence doğrudan ilişkiyi denemekte yarar var," di-
yor Eda. Sanırım ben ara sıra buraya seni ziyarete gele-
bilirim ve sen de hafta sonları evci çıkarsın."

"Ama böyle konuşmamıştık!" diye mızıklanıyor Ay-
sevim.

"Denesinler, bırakalım denesinler," diye yatıştırıyor
onu Ekber.

"Daha çok ikinci üçüncü kişilerle ilgili bilgiler için
yardımın gerekebilir," diyorum. "Ama beni asıl ilgilen-
diren sensin. Seni tanımak istiyorum."

"Biraz korkuyorum," diyor Eda. "Sanırım kendimi
sakınmam gerekecek."

"Korkacak bir şey yok. Sen bir roman kahramanısın,
seni kimse yargılayamaz, ben bile," diyorum heyecanla.
"Önemli olan senin unutulmaz ve ölümsüz biri olman.
Yanımda ol, bana destek ver ve seni bana ait olan Eda'-
ya nasıl dönüştüreceğimi gör."

"Sanırım epey eğlenceli bir oyun olacak..."

"Ona çocukluğunu, aileni, yaşadığın önemli olayla-
rı anlatırsın," diyor Ekber, ille de karışması, yönlendi-
rip denetlemesi gerekliymiş gibi sanki.

"Kolay değil. İnsanın geçmiş yaşamını söze dökme-
si tarafsızlık ve güçlülük gerektirir."

"Yapabilirsin," diyor Aysevim, Eda'ya eğilip elini
avcunun içine alarak. "Güçlüsün sen. Biliyorum."

"Ama gene de," diyor Eda, elini usulca çekerek on-
dan, "insan kendini ve başkalarını anlayabilmek için
onların belli, açık ve kolayca söze dökülebilir yanları

dışında kalana eğilmek zorundadır. Bu da yargılanma ve yargılama demektir açıkçası..."

"Kolay olmayacağını ben de biliyorum," diyorum.

"Seni ilk fırsatta arayacağım," diyor cesaret verir gibi gülümseyerek. Çantasından çıkardığı bir karta ev telefonunu yazıp veriyor. "Aramakta gecikirsem sen beni ararsın."

"Eh, bizden bu kadar. Bu işi de tatlıya bağladık," diyor Ekber, Eda'yla bana bakarak. Esneyerek yerinden kalkıyor. "Yorucu bir gün geçirdik, çok geç oldu. Gidelim mi?" diye soruyor Aysevim'e.

"Gidelim," diyor Aysevim. Sonra Eda'ya dönüyor. "İstersen bu gece gel bende kal hayatım, bu saatte karşıya geçme."

"Çok iyi olur, öyle yapayım."

"Siz ikiniz ne çabuk kaynaşmışsınız böyle," diyorum içkinin verdiği boşboğazlıkla.

"Çabuk mu? Ne demek istiyorsun?" diye soruyor Eda şaşkınlıkla.

"Bilmiyor ki, ne bilsin," diyor Aysevim.

"Neymiş bilmem gereken?" diyorum, iyice kızarak.

"Şu," diye ayağa kalkıyor Aysevim: "Eda benim kuzinimdir. Teyze kızlarıyız biz!"

Sabaha karşı çok fazla uyumuşum duygusuyla hemen hemen ayılmış olarak uyanıyorum. Dün gece odama nasıl, hangi yoldan geçerek geldiğimi bilmiyorum ama soğuk duşun altına girdiğimi, çocuktan kahve istediğimi anımsıyorum. Sonra Ekber'in ben yokken odama gönderdiği ve üstünde Eda yazan –kocaman

harflerle Eda yazan– sarı zarfı hemen açıp içindeki fotoğraflara bakmak için biraz olsun aklım başımda olmam gerektiğini düşündüm ve sarhoşluğum yalnız içkiden olamayacağı için ayılmayı pek başaramadan devrilip uyudum.

Rüyamda koyu yeşil, kirli bir suyun içinde çırpınıyor, birkaç metre ötemdeki kayalıklara ulaşabilmek için gayret sarf ediyordum. Ama ben yaklaştıkça uzaklaşıyordu kara. Aysevim ve Eda yanlarında iri köpeklerle kayanın üstünden bana bakıyorlardı. Aysevim'in siyah çizmeleri baldırlarına kadar uzundu ve yüzü suyun yüzeyinden yansıyan ışıkla yemyeşildi. Eda'nın yüzünü göremiyordum. Rüzgârın savurduğu saçları örtüyordu.

Yeşil battaniyenin üstündeki ellerimi görüyorum. İri, şiş. Yalnız. Yalnızım. Biriyle birlikte olmak istiyorum. Bu işin nereye varacağını, bana ne yapmak istediklerini açık açık, içtenlikle anlatacak ve korkma, diyecek biriyle. Yüzümü, ellerimi okşayıp, beni hepsi geçecek inan, diye avutacak biriyle olmak istiyorum. Bir sabah evimde, yatağımda uyanmak ve bütün bunların yalnızca bir rüya olduğunu anlayıvermek... Ama ya Nedim?

Nedim'i düşünüyorum. Terasa çıkıp parmaklıklara doğru yürüdükten sonra ne oldu?

Bunu öğrenmek zorundayım.

FOTOĞRAFLAR

Zarfın üstündeki ad beni onu açıp açmama konusunda bir an kararsız bırakıyor. Nedim'in Eda'ya bı-

raktığı kalıtı hiç de dürüst olmayan yollardan ele geçirmiş olmam şimdiye kadar hesap edemediğim bir rahatsızlık yaratıyor içimde. Açmasam ve ilk buluşmamızda Eda'ya versem, en doğrusunu yapmış olurum, diye düşünüyorum. Ne var ki onun Aysevim'le akrabalık bağlarına ek olarak işbirliği içinde görünmesi tatsız kuşkular uyandırıyor bende. Gerekirse ona anlatırım olanları diye geçiriyorum içimden. Disketi okuduktan sonra veririm.

Zarfın ağzındaki bandın daha önce açılmış olduğunu görüyorum. Ekber Gürle'nin merakını yenemediği belli. Ters çevirdiğimde önce fotoğraflar düşüyor içinden. Değişik boylarda altı-yedi fotoğraf:

1. Bir grup fotoğrafı. Renkli. Kırda, bir ağacın altında sırt sırta yaslanmış Eda ve Nedim. Önlerindeki kır sofrasının başında yüzü büyükçe bir sepete eğik, Metin. Eda'nın ayakları çıplak, bez terlikleri gerçekte olduklarından daha büyük olarak ön planda. Resmin arkasında hiçbir kayıt yok.

2. Eda, Nedim ve daha başkaları, arka fonda denizin göründüğü bir masa başında. İçki bardakları birbirine uzanmış. Eda, esmer, kıvırcık saçlı, iri burunlu genç bir adama daha yakın, ona bakıyor gülerek. Resim arkası: *Ortaköy. Yeltekin'le son resim.*

3. Eda. Çocukluktan genç kızlığa henüz geçmiş gibi yüzü. Kumsalda, bir kayanın üstüne oturmuş, başını rüzgârdan korumak ister gibi yana eğmiş. Ardında deniz, köpüklü beyaz çizgilerle dalgalı. Uzun saçları uçuşuyor, çözülmüş örgülerin ev kızı kıvırcığı yol yol. Kü-

çük kasaba güzeli. Büzgülü basma eteklik, uzun kollu beyaz bluz, beli sıkan enli kemer, kapalı, düz, kaba ayakkabılar. Arka yüz: *Güzelsu. Eylül... Dayım geldi, sahilde gezindik, bu resmi çekti.*

4. Eda, Aysevim. 6X9 kart. Renkli, iki genç kız başa başa. Saçları birbirine karışmış. Foto Muhsin. Aysevim'in kolu Eda'nın omzunda. Ne kadar saf, ne kadar çocuk ikisi de. Arka: *26 XI 19.. Güzelsu. Saat 15:30. Perşembe. Biricik Eda'ya...*

5. Nedim ve Metin. Köy yoluna benzer bir yolda yürürlerken. Nedim daha arkada. Renkli. Eda yok. Resmi o çekmiş olmalı. Arkası boş.

6. Grup. Renkli. Kot pantolonlu esmer topluca bir kızın yanında türbanlı, tesettür pardösülü iki kız daha. Akademinin bahçesine benzer bir yerde. Uzun boylu olanın yüzü Eda. Eda mı? Eda'nın gözleri, ürkek gülümsemesi. Eda. Evet o. Kesinlikle. Ama nasıl mahzun!

7. Renkli. Eda. Arkadan. Balkon korkuluğundan sarkmış, eğilmiş, güzel uzun bacaklarının bittiği yerden külodu görünüyor birazcık. Son anda objektife dönmüş, şaşkın, ağzı açık, sabah sersemi. Ayaklarda şıpıdık terlikler. Gecelik kısa, beyaz. Arka yüz: *Foto Alçak! 22 Ağustos 19.. Fethiye.*

Bu fotoğrafların anlamını disketi okuduktan sonra çözebileceğim çok açık. Ama bence en garip olanı Eda'nın tesettürlü göründüğü fotoğraf. Bu bir şaka mı, yoksa bir zamanlar öyle mi dolaşıyordu?

Zili çalıyorum, az sonra Acar kahvaltımı getiriyor.

"Bana bir bilgisayar gerekiyor..."

"Biliyorum, Ekber Bey söyledi, sanırım kahvaltınız bitince size küçük bir bilgisayar gönderecek."

"Tamam, sağ ol."

Kahvemi soğutma pahasına acele bir duş yapıyorum. Kafam hâlâ sersem gibi. Ama acıkmışım. Silip süpürüyorum kahvaltı tepsisindekileri. İbriğin dibindeki kahveyi fincanıma koyarken kapı vuruluyor. Teknisyen kılıklı bir görevli elinde küçük, çanta biçiminde, taşınabilir bir bilgisayarla içeri giriyor.

"Nereye koymamı istersiniz?"

Kalkıp daktilomu masanın kıyısına çekerek yer açıyorum ona.

Nedim Diye Biri

29 Ocak Cuma 22.30

Kandil. Hicri şaban. Rumi ocak. Günün uzaması 3 dakika. (General K.K.'nin ölüm yıldönümü.) Saatli Maarif Takvimi.

İnsana benliğini kazandıran, geçmişi ve asıl o geçmişten kalan anılardan başka nedir ki? Geçmiş zaman düzenli vuruşlarıyla belleğinizde sürer gider. Sizin bir adım önünüzde yürür, anayola açılan sayısız tali yol ve dönemeçler boyunca. Karanlık koyulaşır gitgide. Gölgeler ayak sesinizle titreşir. Sokaklar ıssızlaşır. Şurada burada tek tük ışıklar yanar ve yağmur kokulu bir akşamda bulursunuz kendinizi birden. Naftalin, sabun, tütün, çürük ot, saman ve ahır kokusu. Siz değilmişsiniz, hiç olmamışsınız gibi olursunuz. Sonra bu yokluğun ne anlama geldiğini sorarsınız kendinize.

Şimdiye kadar günlük tutmadım. Olan biteni kaydetmediğim için de birçok şeyi unuttum. Unutmak temizliktir. Yerinde sayan, gelişmeleri durmuş sıradan insanlar yaşadıkları en sıradan olay ve durumları büyük bir açıklıkla anımsarlar, ilkokuldaki sınıf arkadaş-

larının adlarını eksiksiz sayan, öğretmeninin kaç çocuğu vardı ve adları neydi unutmayan, çocukken hangi tarihte eve hangi konuk gelmişti ve ne giymişti ve o gece ne yemek yenmişti kesinlikle bilen, ama bu gereksiz biriktirme daha yeni bilgilere yer bırakmadığından kendi evinin telefon numarasını zor çıkaran ve çantasını, çakmağını orada burada unutan yetişkin insanlara normal denemez bence. Bunlar gereksiz bir geçmişi sırtlanmış bir tür bellek hamallarıdır. Nedense kendilerini mutlu saydıkları zamanları yüklemiş olsalar da kafalarına. Hayatta başarı kazanmak olasılıkları yoktur. Geçmişin içinde debelenip dururlar çünkü ve o beş para etmez gençlikleri için hayıflanırlar. Sandık kokan masallarını önlerine gelene anlatmaktan korkunç zevk duyarlar.

Anımsayamamak güzeldir. Belirli aralıklarla, beş on yılda bir, dip bucak bir temizlik yapıp eski kayıtları silmek ve yeni kayıtlar için yer açmak gereklidir. Böylece anımsayamadığım olaylar başımdan geçmemiş olur bir bakıma. Bu yüzden de beni üzmez, ürkütmez ve bana acı vermezler.

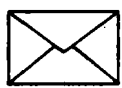
Bu gece ilk kez gerçeği gördüm yüzünde. Masanın yanında ayakta duruyordu, elinden gelse o anda hemen çıkıp gidiverecekmiş gibi sıkılmış ve yorgun benden. Gözleri bana söyleyemediklerini, söylemek istemediklerini anlatıyordu. Hepsini. Ne zamandır beklediğim sonun geldiğini, yapacağım ve söyleyeceğim hiçbir şeyin artık bu sonu değiştiremeyeceğini anladım. Aramızdaki uzaklığı duydum tenimde, ürperdim. Ve

da sözlerini söylesin diye bekledim, bırakılacak olan bendim, karşı çıkmayacaktım. Ama sustu. Olmayacak bir şey söyler de o anın gerginliği yok olur, uğraşa didine yarattığı bu geri dönüşü olmayan durumu kendi elleriyle yıkıverir diye korkarak bekledi. Yaşadığımız onca güzel anıyı böyle bir anın umarsızlığı çirkinleştirmesin istedim. Paltomu giydim, sokağa çıktım. Uzun uzun yürüdüm. Yağmur yağıyordu. Unutmak sözcüğünü düşündüm. Derin bir çukur kazıp bana acı veren her şeyi –ve onu– gömmek, üstünü örtmek ve bu mezara işaret koymamak demekti unutmak. Gerisi boşluk.

Aramızdaki sevgiyi yok eden doğal afetleri düşündüm. Kıtlıklar, sel baskınları, depremler, savaşlar, yangınlar, salgın hastalıklar yaşamıştık birlikte. Ayakta kalmayı becermiştik. Biz. Biz ikimiz. Sevgi diye adlandırdığımız mutsuzluğun içinde başarmıştık bunu. Ama ne yazık ki çoktandır içi boşalmıştı bu sözcüğün, bizimle ilgisiz bir tanımlama haline gelmişti. Yerine koyabileceğimiz başka bir sözcük bulamadığımızdan ve biraz da kolayımıza geldiğinden, yani alışmış olduğumuz için kullanmayı sürdürüyor olsak da.

Onu gerçek anlamda ilk gördüğüm an, ben ve biz arasındaki ayrımı yaşamımda ilk kez derinden kavrayıverdim. Ben bendim, o ise yanındaki adamla biz görünüyordu. Gene de nasıl olduğunu bilmeden o ikisinin üzerinde bulundukları alanın zorlama ve kayıtsızlıkla örülmüş bir ağdan oluştuğunu sezdim. Bu sezgi adamı birden üçüncü kişi konumuna düşürdü ve devreden çıkardı. Kadının yalnızca dış ve ana hatlarını gö-

rebildiğim halde ışık, kül, güvercin kanadı ve deniz köpüğünden oluştuğunu seçtim içim yanarak. Bütün süslerimden, örtülerimden soyunup ilkyaz sabahı ılık ılığındaki karasularına girdim duraksamadan ve ona doğru yüzdüm. Hiç gerekmediği ve tersi daha iyi olacağı halde başarısız bir romanın kişileri, pencerede kopya edilmiş bir resmin aslı ve biraz titrek ikincisi, iki adet ceviz ya da testi kadar birbirimize benzediğimizi anlamıştım o anda çünkü. Anlamıştık. En kısa zamanda birimiz + birimiz = ikimiz olduk. Ama şimdi o anlamanın yalnızca bir yanılgı olduğu ve önemsenecek bir benzerlik taşımadığımız ortaya çıktı, ben ve sen olduk yeniden. Hatta bundan daha kötü duruma geldik. Bunun nasıl olduğunu şöyle açıklayabilirim şimdilik:

Şifre kodu: Q6Q8Q

İpucu: Ben ve sen arasındaki yolun çatallandığı bir yer vardır bir yerlerde.

28 Ocak
Yem.List: Bamya (Kuru) Keşkül
Sis - Hava Kirliliği

Kötü hava. Konuşamıyoruz. Hiçbir esinti yok aramızda. Korkuyorum.

Yatak odasına, banyoya girip çıkıyor, bir şeyler topluyor sanki, belki de yerleştiriyor; saçlarını kuruttuğunu duyuyorum; üç gün sonra doğum günüm, bana daha iyi davranması gerekmez mi? Oturduğum yerden gözetliyorum onu ayağı holdeki pabuç tekime takılınca tekme atıyor pabucum kapıya çarpıyor sinsice gözlediğim için sinirlendiriyorum protesto ediyor pabucumu tekmeliyor benim yerime. Zorla tuttuğumu sanıyor kendisini. Bırakıp gidecek cesareti bulamadığı için buna inanmaya çalışıyor. Ben çıkıyorum, diye bağırıyor holden. Nereye diye sormuyorum, ilgilenmiyorum artık, kokusu geliyor, çok sürmüş, ne zaman dönersin diye sormuyorum ilgilendirmiyor beni. Uzun siyah bir etek yeşil gömlek giymiş bir omzuna kırmızılı yeşilli şal atmış işte sonunda bu hale geldik. Sorular yok. Bazen o beyaz kuğu boynunu koparıvereyim diyorum. Dikkatli olmalı, çatalın bir ucu uçurum.

Hiç kimse benimle ilgilenmiyor.

Neden böyle duruyorum konuşmuyorum soru sormuyorum olanı biteni olduğu gibi kabul ediyorum etmiyorsam etmediğimi niye belli etmiyorum önemsemiyorlar bile.

Artık yavaş yavaş konuşmayı öğrenmeli ve kendi sessizliğimden kurtulmalıyım. Bu benim için gerçekten yaşamsal bir önem taşıyor. Varlık yokluk sorununa geliyorum. Şunu demek istiyorum, alıştığım, yani düşündüğüm, konuştuğum ve görebildiğim dilin ötesin-

de bir dil olmalı. Kendimi bu dille anlatmayı beceremiyorum. Biliyorum herkes anlaşılmamaktan yakınır. Bana da başkalarının şöyle hissediyorum, böyle düşünüyorum, istiyorum, yapıyorum demeleri onları anlamada da son derecede yetersiz gelmiştir oldum olası. Hele sustuklarında, küsüp somurttuklarında. Evet bunu hiç anlayamamışımdır. Bunlar bana ilkel, sıradan ve ancak kendini bir türlü, hiçbir biçimde ifade edemeyecek derecede âciz, düz, dar kafalı ve kıt zekâlı insanlara özgü gelişmemiş davranışlar olarak görünmüştür. İşte apaçık kaç gündür aynı durumdayız, aynı umutsuz durum ve umarsızlık içinde ve anlıyorum ki bazen eğer sen bile bilmiyorsan, neden içinde dünyaya karşı bu öfkeyi taşıyorsun, kimse seni anlayamaz. Ani, kesin kararlı bir tutum ve eylem içinde olamıyorsan zayıfsın. Çok kırılmışsın, gücün kalmamış demek ki. Bu genel kırıklığı kavramada bu sıradanlığın dışında bambaşka bir yol, evet yol yordam bulunmalı. Sorun şu, sözcükler ağzımızdan çıktığı anda iç sesimizi yansıtmaz oluyor, fazla somut nesnelere ve durumlara dönüşüyor, kesinleşiyor. Oysa iç yaşam düşseldir, bütünüyle soyuttur. Sözcüklerle kolaya indirgenir. Bu yüzden konuşmak istemiyorum. Konuşamıyoruz. Bana görünmez bir dil gerekiyor ve ince ama aynı zamanda daha atak bir tavır. Kimi insanların bana zararsız bir deli gözüyle bakmaları tehlikesine karşın buraya yazacaklarımda bu cesareti gösterebilmeyi denemek istiyorum. Kuralsızlık, sınırsızlık, içtenlik denemek istiyorum. Otokontrol yok, kafadan geçtiği gibi, yazı diline dönüştürmeden. Yazı dili yapaydır. Kurulur, yapıntıdır.

Yıllardır aynı yavan ve kalıplaşmış sözcüklerle uğraşarak onları bir dilden ötekine aktarmış bir insan olarak kendi sorunlarını ve acılarını da –Eda haber diliyle der– korkunç bir yüzeyden kavrayışla yaşamaya alışmış olmakla suçlandığımdan bunu nasıl yapabileceğim konusunda en küçük fikrim yok. En küçük, en küçük ama, seziyorum ki insanın kendi kendini anlayıp durumunu belirlemesi kendi içindeki yaralı noktayı keşfedip korkmadan üstüne gidebilmesine bağlıdır. Korkmadan. Yaralanmalar genelde sanıldığı gibi insanın yaşamının ilk yıllarında geçirdiği ruhsal sarsıntılarla, yoksunluklarla kolayca açıklanabilecek kazalar değil bence. İnsanlar yürek ceplerinde bencillik, acımasızlık ve hemcinslerine karşı yoğun bir duyarsızlıkla doğuyorlar, ilkel insan soyunun bu özellikleri yüz binlerce yıldan bu yana ne yazık ki bütünüyle ıslah edilemedi. Uygarlık, insan denen yaratığı yeniden biçimlemede başarısız kaldı. Tüyleri döküldü, iki ayağının üstüne kalktı... ama... ne diyorum ben, ne anlatıyorum - dum?

İnsanlar acılarınıza içgözle bakamazlar. Yaptıklarına karşılık sizden anlayış beklerler hak etmedikleri halde ya da daha kötüsü meydan okurlar. Sizden aldıklarının size fazla olduğunu, çünkü zaten sizin ağlayıp sızlanarak yaşamını sefilce sürdürmekten başka bir şey yapamayacak olan o yaşasa da olur yaşamasa da-lardan olduğunuzu düşünürler gönül rahatlığıyla.

Bay Metin Gedik bu insanların en tipik temsilcisidir. Büyük olasılıkla Adapazarı'nın adı sanı bilinme-

yen bir köyünde, kesin olmayan bir tarihte –anasının dediğine göre harman zamanı– çerçi bir babayla kayıtsız tarım işçisi bir anadan yedi aylık doğmuş olmalıdır. Yaşamını o tarihten başlayarak müthiş bir giz perdesinin ardına gizlemiş oluşu, hakkında daha ayrıntılı bilgiler edinmemizi engelliyor. Yani bilmiyoruz, kaç aylıkken ayakta durmayı başardı, kaç yıl ana sütü kaç yıl yalancı meme emdi hangi çocuk hastalıklarını geçirdi aşı oldu mu olmadı mı olmadıysa niye olmadı olmadığı halde kuşpalazı boğmaca kızıl çocuk felci niye geçirmedi niye çığ altında kalmadı eşek tepmedi traktör çiğnemedi yanlışlıkla DDT ya da fare zehri içmedi bilmiyoruz. Bildiğimiz doğanın hep kötülere arka çıktığı mazlum bir çocukcağız olsa örneğin ben çok cılızmışım doktor zor yaşar demiş babaannem yumurta içire içire sırf bu yüzden terasta tavuk besledi kadıncağız gene de ne badireler atlattım tavukların gözleri kırmızıydı senin içinde maraz var derdi rahmetli seni götürseler ölürdün yaban ellerde. Neyse bu Metin bütün çocukları döverdi sokakta oyuncaklarını, aşık kemiklerini kavallarını topaçlarını çemberlerini alırdı ellerinden öyle haindi.

Metin'in Çamlıca'da ya da Kızıltoprak'ta on odalı bir evde dadılarla büyüdüğü ve henüz altı yaşındayken hizmetçileri anahtar deliğinden dikizleyerek sonradan ne yaman bir çapkın olacağının işaretlerini verdiği, hatta bir gün dayanamayıp gündelikçi terzi Bahriye'nin çırağı olan ve dikiş odasında etek baskısı yapan Feride adlı kızın bacaklarına saldırdığı sırada babası tarafından yakalanıp merdiven altına kapatıldığı

yolundaki aktarımları onun kendisiyle ilgili çarpık kavrayışının bir ürünü olup, bütünüyle kadınları etkilemek için uydurduğu masallardır.

Aslında çocukluğundan anımsadığı ilk yer Kula ya da oraya benzer bir küçük kasabaydı. Cumhuriyet savcısı olan babası akşamlarını şehir kulübünde içip kâğıt oynayarak geçirdiği için annesi mutsuz ve hırçın bir kadındı. Her gece saat onda Metin'i kulübe gönderirdi babasını eve çağırması için. Küçük Metin karanlık dar sokaklardan gölgesinden ürkerek, yüreği gümbürdeyerek geçerken iki yandaki evler üstüne yıkılacakmış gibi gelir, kendini büsbütün savunmasız, anasız babasız, terk edilmiş duyardı. Kulubün meyhane kokan salonunda, masa başında, birtakım adamlar ve sigara dumanları arasında sararmış, orta yaşlı, yorgun otururdu babası. Hadi baba, annem çağırıyor, hadi baba, eve gidelim baba, diye yalvarırdı ona, ceketinin eteğini çekiştirerek. Sen git ben birazdan gelirim, ama baba, git dedim, gelmezsin, gelirim. Annesi Müjgân Hanım uzun siyah saçlarını yandan ayırarak tepesinde toplar, en üzgün günlerinde bile dudaklarını ve tırnaklarını kıpkırmızı boyamayı aksatmaz, sıradan komşularla görüşmemeye özen gösterirdi. Yalnızca kaymakamın, belediye başkanının, yargıcın, doktorun ve eczacının kanlarına gider gelir, radyo tiyatrosu ve arkası yarınları kaçırmaz, bu arada Metin'e olur olmaz sinirlenirdi. Onu tokatladıktan hemen sonra korkunç bir pişmanlıkla kucaklayıp hıçkıra hıçkıra ağlaması çocuk için bile anlaşılır bir durumdu belki de. Annesinin mutsuz yaşamının, kocasını bırakıp gidemeyişinin asıl nedeni

kendisiymiş gibi ortadan kaldırılamaz varlığından sınırsız üzüntü duyarak pişmanlıklar içinde yaşardı Metin. Oysa okul arkadaşı Mücella'nın ağabeyi olan kocasına çılgınca âşık olarak evlenip Pülümür'e bile gitmeye razı olan annesiydi, genç adam çok yakışıklıydı çünkü ve mahallenin bütün kızları peşindeydi. Ferdi Bey bu aşka neden yeterince karşılık veremedi de gecelerini kumar masasında oturarak tüketmeyi yeğledi, neydi iç sıkıntısı bilen yok. Kasaba bunalımı belki, geçici bir sakatlık. Müjgân da aynı boğuntuyu yaşayıp kocasını o denli kıskanmasa o dönem geçer giderdi. Ama elinde mi kadının İstanbul'da olmak, tiyatrolara, gazinolara, büyük otellerdeki düğünlere gitmek istiyor, büyük olasılıkla briç bilen bile yok üstelik. Ferdi, Robert Taylor'a ikiz kardeşi kadar benziyor. Şimdi bu Metin o güzel adama niye hiç benzememiş acaba, kime çekmiş? Bu da ayrı bir konu, yani o da çirkin sayılmaz ama işte o kadar. Aslında annesi de güzel kadınmış. Balıketi, duru beyaz ten, iri yeşil süzgün gözler, biçimli bir burun. Kör talih çocuğun burnu ne anaya ne babaya benziyor, büyük büyük paşa dedenin kemerli Osmanlı burnunu kapmış onca olumlu burun geni arasından. Neyse bundan dolayı mutsuz olduğu söylenemez, tersine burnunu olası burunlarından daha erkeksi ve soylu bulduğu gerçek. Evet. Baba sabaha karşı gelirdi. Annenin gözyaşlı yakınmaları babanın uzlaşmaz yanıtlarıyla kavgaya dönüştüğünde uyanır, yatağının içinde büzülürdü Metin. Kendini ışığın ve havanın giremediği korkunç bir mağarada duyardı. Bazı geceler kavga sonu sessizliğinin hemen ardından neden ve na-

sıl olduğuna akıl erdiremediği barış sesleri gelirdi kulağına. Babası hızlı hızlı soluyup inler, annesi küçük çığlıklar atıp yatışmış bir sesle mırıldanırdı. Böyle gecelerin ertesinde Müjgân Hanım biraz iyimser, biraz sevecen, canlanmış ve daha güzel olurdu kısa süre için. Mandolin çalmayı öğretirdi Metin'e, ince sesiyle şarkı söyleyerek. *Kuş uçar yavrular yuvalarda cıvıldar – göğe bak ne parlak ne saf ne berrak...* Ama ender zamanlardı bunlar. Oldukça seyrek. Nitekim bir sabah anne valizlerini aceleyle hazırlarken; bir yaz sabahı, okullar tatil olmuş, Metin ikinci sınıfa geçmişti, İstanbul'a gideceğiz, dedi ona, bir daha da dönmeyeceğiz buraya. Tam o sırada mensucat fabrikasının vardiya düdüğü çalıyordu.

Dönmediler. Dedenin Kızıltoprak'taki evine sığındılar. Genişçe bir apartman dairesiydi burası, paşa konağı değil. Gene de koyu kırmızı kadife perdeler vardı pencerelerde. Koltukların baş ve kol konacak yerlerinde kolalı beyaz örtüler. Kristal küllük ve abajurlar. Geceleri ceviz karyolayı kemiren kurtçukların sesi. Bu evde kavgalar, uyuşmazlıklar, geçici barış sözleşmeleri, çığlıklar yoktu. Dedenin yaşlı öksürükleri, annenin gizlice döktüğü gözyaşları, ara sıra tango plakları, büyükannenin reçelli çörekleri, naftalin ve lavanta kokan kucağı, kabullenmeler, dinginlik, uyku vardı. Bir yıl sonra dede öldü. Anne at yetiştiren evli bir adamla uzun süren bir ilişkiden ve –belki– basılma olayından sonra evlenip Çatalca'da bir çiftliğe çekildi. Bu öykü uzadıkça uzar ama geçelim. Birkaç küçük not: Babası Ferdi Bey evlenene kadar elinden geldiğince aradı sor-

du Metin'i, ilk fotoğraf makinesini o aldı oğluna. Sonra yeni karısı Müzeyyen Hanım'dan art arda iki kız olunca azaldı ilgisi giderek. Müjgân Hanım ise ne yaptı etti oğluna orta ve liseyi Fransız Okulu'nda okuttu. Ama üniversitede çuvalladı bizimki. İktisatta iki yıl olmuyor, karar değiştiriyor, kime özendiyse sanatçı olacak... Resim okumaya başlıyor.

Metin'i tanıdığımda manşetten çırılçıplak haberler yayımlayan bir-iki günlük gazeteye ünlü yıldızların gizli ilişkilerinin ve üçüncü sınıf çıplak oyuncuların resimlerini çekmek için koşturup duran biriydi. Kınamıyorum, dedikodu gibi olmasın, çalışkandı, kolay ilişki kuruyordu insanlarla ve özellikle kadınlarla. *O yo yo yo, siz mavi giymelisiniz eflatun ve sonra verin şu eşarbı bana bakın şimdi on sekizden fazla değilsiniz bakın gördünüz mü ışık çok önemlidir öperim seni ben hayır en gizli yerinden aş kendini güzelim yukarı biraz*larla onları aptallaştırıp böcekmişler gibi davrandığı halde. Çektiği resimler iyiydi, piyasası vardı. Birikimi olan hoş bir çocuk diye düşünmüştüm ilk gördüğümde. Çocuk değil tabii, sözün gelişi. Altı yaş büyüktü benden. Olaylar yüzünden akademiyi de bırakmak zorunda kalmış, ne olayı, ne ilgisi var, solculuk buna mı kalmış? Bana yaranmak için uyduruyordu. Ama tabii o zamanlar inanmıştım. Aslında resme yeteneği yok, hocalarla geçinemiyor ayrıca, kan kız iş peşinde koşmaktan okula uğrayacak zaman da kalmıyor. Ninesi ölünce annesi Kızıltoprak'taki evi satıp parasını buna veriyor (emin değilim), bu da gidip yurtdışında, Fransa'da bir şeyler okuyor. İlgisiz bir şeyler, belki sosyoloji, belki sanat, belki kurs bunlar

kim bilir, kıytırık bir fotoğraf meslek okulu da olabilir. Belki de gezdi dolaştı, o kadar. Şimdi kim inanır o zamanlar devrimci olduğuna halk çocuğu olduğunu söylerdi oralarda bulaşıkçılık yapmış sözde hastanelerde hasta beklemiş sürgü dökmüş kıç silmiş yük taşımış garlarda okul masraflarını çıkarmak için. Derken ünlü bir moda dergisine girmiş bedavaya tabii uyduruyordu belki sehpa araç gereç taşımıştır yerleri süpürmüştür atölyelerde yoksa ne diye dönsün gelsin ama bir sürü şey öğrenmiş çok bilirdi hangi kadın ne giymeli ayakkabısının topuğu ne kadar yüksek olmalı nasıl yürümeli, makyajı nasıl yapılmalı saçını nasıl taramalı çok iyi anlar anlatırdı sokakta bir kadın dikkatini çekince onu öyle bir düşler giydirir süsler güzelleştirirdi ki ağzım açık dinlerdim. Sevimliydi sevimli görünebilmeyi çok çalışıp iyi öğrenmişti belki boy aynaları karşısında aylarca talim etmişti *a... a... a, oooo... oooo... bir saniye bekle hayatım, demiştim ama ya... okkey dostum... olabilemez... hey bu ne güzellik alçak karı* ve benzerlerini. Bütün bunlara uygun mimik ve jestleri.

Sonradan, zaman içinde bir büyüklük hastalığına tutuldu, birdenbire ana tarafından büyük + büyük dedesi saray nazırı paşa çıkıverdi. Bir soyluluk, Osmanlılık merakına kapıldı, soyağaçları araştırdı, o arada anasının süper lüks bir randevu evinde basılmasından haberi oldu mu? Belki dedikodu, işte at yetiştiren adama karısını boşatmış ne de olsa, eski karı, belki böyle olmadık şeyler uydurmuş olabilir ama işte soyu sopu karıştırınca her şey çıkabilir. Fazla deşmemek gerekir. Sorun bu değil ilk çalıştığım gazeteye o paçavraya gir-

meme inkâr etmiyorum elimden tutmuştur o ara zor durumdaydım film setlerinde paranı alamazsın ne oyuncu ne de başka bir şey olamayacağım ortada bitmiş piyasa babam feci bir iş kazasında ölmüş annem oralarda kalmış o kadar yıl iki yakalan bir araya gelmemiş nedense kalkıp bakkal dükkânı açmış elde avuçta ne varsa o da pek yürümüyor zaten babaannemden iyi bir şey duymadım annemle ilgili katılırım doğrudur uzun zaman sevdim onu çocukça bir içgüdüyle özledim çok özledim sonra sevgim umutsuzca onulmaz bir kırgınlığa dönüştü öyle kaldı. Suçlamıyorum, anlayamıyorum insan nasıl ayrım yapabilir doğurdukları arasında. Belki göremekten. Uzaklıktan. Aramızda, bir insan yavrusunun büyüyüşünün, insan oluşunun, o büyük serüvenin en yakın tanığı olmanın yaratacağı bağın oluşmamasından. İşte o sırada kardeşim Selim, Köln'de mühendislik okuyor, yani artık herkes kendi hayatını yaşıyor. Okul bitmiş, iş yok, babamdan aldığım kaza aylığı kesilmiş, askerlik kapıda, sette tanışıyoruz, dostluk gösteriyor, magazin muhabiri olarak aldırıyor beni, iyiliğini inkâr edecek değilim. O zamanlar iyiydi.

O günlerde Hasanpaşa'da bir evde Yeltekin adlı bir arkadaşımla oturuyordum. Almanca öğretmeniydi. Ama öğretmenlik yapmıyordu. Çocuk denecek yaşta sol bir örgütle ilişkisi olmuş darbeden önce ve iki yıl yatıp çıkmış. Kürtçü, özgürlükçü bir dergide çalışıyordu. Ortada solculuk filan kalmamış ama bu caymıyor, neyse şimdi geçelim, korkuyorum benim başımı da derde sokacak. Timler ev basıp insan avlıyorlar, işken-

ce gırla. Durmadan okumama, o günlerde hâlâ sola, demokrasiye inanmama ve anlattıkları inandırıcı olmasına karşın bulunduğum konum herhangi bir hareket ya da parti içinde yer almama uygun değil. Okulu yeni bitirmişim, zar zor iş bulmuşum. İşimi kaybetmekten çok korkuyorum öncelikle. Ayrıca yaradılıştan eylemci bir yapıya sahip değilim. İşin düşünsel yanı daha çok ilgilendiriyor beni.

Dünyanın değişmesi gerekliliğine inanmakla değiştirmeye sıvanmak farklı şeylerdi. (Metin'den) bir yığın sorunuma yeni sorunlar eklemeye maddi manevi koşullarım el vermiyordu. (Metin'in görüşüne göre) aylığım çok azdı, oturduğumuz yer iki oda bir mutfak, banyosuz, karanlık, küçücük, ucuz bir daireydi. Su ısıtıp tuvalette yıkanıyorduk. Yeltekin'in geleni gideni eksik olmuyor, sabahlara kadar sigara içip tartışan bu adamlar yüzünden iyi uyuyamıyordum, sinirlerim ve –her akşam yumurta ve makarna yemekten– sindirim sistemim bozuktu. Akan çatıyla, hamamböcekleriyle, soğukla baş edemiyorduk. Bu sorunları çözmeden ülkenin sorunlarını düşünecek gücü bulamıyordum kendimde. Üstüne üstlük yapıma hiç uygun olmayan işimi sevmiyor, şarkıcı, manken, ıvır zıvır karıların peşinde haber aramak yerine yapabileceğim ve yapmam gereken daha iyi şeyler olduğunu düşünerek sürekli rahatsızlık içinde yaşıyordum. O kadar çok sevdiğim sinemada kendime şöyle ya da böyle bir yer bulamamış olmanın üzüntüsünü gizlice içimde taşıyordum belki de.

Yeltekin'le altı ay kadar birlikte oturduk. Daha sonra şimdiki işime geçtim. Ek olarak Metin'in önerisi ve aracılığıyla yayınevlerine sıradan serüven kitapları çevirileri yapmaya başladım. Birkaç yıl sürdürdüm bunu ve başardım da. Ekonomik durumum böylece düzeldi ve tek başıma bu şimdi oturduğum daireyi kiraladım. Eda'yı da o günlerde tanıdım zaten. Sonra birlikte oturmaya karar verdiğimizde yanıma taşındı – evin denize bakan güzel geniş balkonu yüzünden. Derken ev sahibesi kadın yeniden evlenip İzmir'e taşınınca evi akrabası olan genç bir mimara sattı. Kerim adlı bu adamı bir kez gördüm yalnızca ve çok beğendim. Metin'i de tanıyordu, çocukluk arkadaşıymış. Bu evin yerinde bir köşk varmış eskiden. Çocuklukları buralarda geçmiş. Ama ne gereği var bunları anımsamanın şimdi. Çok içim sıkılıyor, evet işte öldürücü bir ruh halinin en basmakalıp anlatımı budur: Can sıkıntısı.

22 Ocak. Güneşin kova (delv) burcuna girmesi
Güneş kova burcunda 30 gün kalacaktır. S.M.T.

Bir Rus halk şarkısı:

Her şey geçip gidiyor
Acı da, eğlence de
Her şey geçip gidiyor ne yapalım
Her şey geçip gidecek
Ama siz aşkın, ah aşkın gene de
Sonsuza kadar süreceğine inanacaksınız...

Aylin Sökmen adlı bir şarkıcı vardı. İri kalçalı bir kadındı. Kalçasını iki yana sallayarak çıkı çıkı diye şarkılar söylerdi. Sonra kanserden öldü. Dünyaya gelmek ölüm yolculuğuna çıkmak değil mi? Bazen uzun sürüyor, bazen de evden bakkala gitmek kadar kısa. Ekmek almak için çıkıyorsun ve dönmüyorsun. Hepsi bu kadar.

Öncelikle olası bundan böyle bir arada olamama durumumuzu sağlıklı bir biçimde yorumlayabilmek ve gerekli önlemleri acilen alıp eski –mutlu– günlerimize dönmek için geçmişimizi anımsayıp araştırmanın –sıkıcı da olsa– gereksiz olmadığına karar verdim. Şu anda evde, odamda oturmuş bunları yazıyorum. Art arda sözcükler diziyorum.

Başlangıçla ilgili olarak anımsamak istediğim bir an var ama o anın büyüsü uçup gitmiş olduğundan bulunduğum anla o an arasında bağlantı kurulamıyor, mantıksal bir koşutluk kurulamıyor ve niye ille de o anı anımsamakta direndiğimi bilmiyorum, çünkü çok özel bir anlam yükü taşımıyor.

Sigara dumanlı ve adı 'Şeytan İni' gibi tuhaf bir yerdeyim. Metin, Eda, Yeltekin, ben, birkaç kişi daha sonradan yaşamımda hiçbir biçimde yer almadıkları için bellek kayıtlarını sildiğim birkaç kişi, yüzleri bile yok. Eda sigara alıyor, ben atılıp yakıyorum ve onu ikinci mi üçüncü mü görüşüm bilmiyorum iyice ama ilk görüşüm asıl o an oluyor. Uzun kirpikli iri siyah gözlerini –ki derin, sarsıcı, aldırmazlık içinde alevli–, dünyanın bilmediği hiçbir gizi kalmamış bıkkınlığıyla dolu ama gene de meraklı ağzını, gülüşüyle sol yanağındaki

garnzenin bu merakı çabucak şakaya döndürüşünü görüveriyorum. Önündeki bira bardağını iterken elime değiverişindeki sanki yanlışlıkla ama gene de içinden bir duygu itivermiş de istemeden dokunuyormuş fettanlığıyla karışık içtenliği. Sonra gerekmediği halde şaşkınlıktan kalkıp tuvalete gidişimi, işerken yanımda işeyen herifin bana sulanmasını ve onu tersleyip –git işine, sandığın gibi değilim ya da çek arabanı lan başka kapıya, ürkerim bu tiplerden– çabucak masaya dönüşümü. İşte herif rezil ediyor o anı böyle birdenbire ortaya çıkarak. Gene de Eda'nın kolları, incecik bilekleri, dirseklere doğru o incelikten beklenmeyecek dolgunlukla yavaşça yükselerek zarif bir kıvrımla... Allahım!

Yüksek gerilim. Yazdıklarım hiçbir şey anlatmıyor.

Ben küçücük bir çocukken Çatalca'da bir çiftlikte yaşardık. Babam çiftlikteki atlara bakardı. Üç at vardı unutmadığım. Derviş, Şaheser, Sürmeli. Onlara havuç ve üzüm verirdim bazen. Annem mutfakta çalışırdı. Artan yemekleri bize getirirdi ama net değil bunlar, aklımda kalan en üzücü olay bir yarışta Derviş'in bacağının kırılması ve onu vurduklarını duymamdı. Yarışa gitti, bir daha geri dönmedi. Babam acı çekmesin diye vurduklarını söyledi ama bunu bir türlü anlayamadım o yaşta. Bu olaydan birkaç ay sonra da çiftlik sahibi Sedat Bey'in karısının İstanbul'daki evlerinde kendini havagazıyla öldürdüğü haberi geldi. Çiftlikte çalışanlar günlerce bu intiharı konuştular. Kimileri kadının öteden beri ruh hastası olduğunu, kimileri çocuğu olmadığı için yoğun bir mutsuzluk yaşadığını söylüyordu ama babam asıl nedeni Sedat Bey'in şoföründen öğren-

mişti, Sedat Bey onu boşayıp Müjgân adlı bir dulla evlenmek istiyordu. Yavaş konuş çocuk duyacak, diyordu annem. Yer yataklarında yatıyorduk, karanlıktı. Uyudu çoktan, diyordu babam, karnım ağrıyordu, uyumuyordum. İlhan Hanım Sedat Bey'i bu Müjgân denen karıyla bastırmış diyorlar, artık sonra ne oldu bilmem yani niye öldürdü kendini madem yakalattı öyle değil mi polis sorguya çekmiş bizim beyi ama bir şey çıkmamış kumardaymış o ara tadı kaçtı buranın da artık herkes Almanya'ya gidiyor biz de mi gitsek ha ne dersin? Sedat Bey'in karısı ara sıra çiftliğe gelirdi, kara kuru çok uzun boylu bir kadındı, kara gözlükler takardı, güldüğünü gören hiç kimse yoktu. Onu düşünüyordum. Ölünce nasıl görünürdü insan? Nasıl görünürdü atlar? (Bu sorularıma çok sonra *Atları da Vururlar* filmini görünce yanıt buldum.)

Kardeşim Almanya'da doğdu. Benimkiler terk edip gittikleri, bakamadıkları bir çocukları varken ne diye bir çocuk daha yaptılar hiç anlayamadım. Neyse.

Dün Eda'ya içinde bulunduğumuz çözümsüz durumdan kurtulabilmek için birlikte olduğumuz üç yılı kendi bakış açımla irdeleyerek bilgisayar günlüğüme geçirmeye başladığımı, yazdıklarımın gizlisi olmadığını, okuyup eğer gerek görürse aralara girerek kendisiyle ilgili açıklama, düzeltme, savunma yapabileceğini, ayrıca onu anlamamı kolaylaştıracak özgün –benim bilmediğim– anılarını da yazabileceğini söyledim. Öneri, diye açıkladım, iyi niyetle yapılmış bir öneri, zorunluluk yok. Bana başa çıkılmaz bir çılgına bakar gibi bakarak usanmışçasına soluğunu koyverdi:

"Offf! Yeter artık ama Nedim, yeter! Yararı yok! Neler yazabileceğini biliyorum. Asıl amacın bana yazdıklarını okutmak ve etkilemek öyle değil mi?"

"Hayır, ama sürekli tartışıyoruz ve sözler uçup gittiği için hiçbir sonuca ulaşamıyoruz," dedim. "Göreceksin bu çok iyi bir yöntem."

"Seni kırmadan ayrılmayı istiyorum," dedi. "Bu yüzden de aklına gelen her yeni ve parlak buluşla benim bu isteğimi kullanmayı sürdürüyorsun."

Beni kırmamak için. Zaten çoktandır yaptığı her şey beni kırmamak için. Bütün karşı çıkış ve yalvarmalarına karşın Metin'le yattığı, o itin bana attığı iftiraları ısrarımla bana anlattığı ve benim umutsuzca neredeyse yaşamımı sona erdirecek olayı yarattığım geceden bu yana geçen dört aya yakın zamandır kendini bağışlamaya uğraşıyor, bana katlanarak. Katlansın, katlanmak zorunda.

"Aklına geleni yazıver işte," dedim ona. "Sonra ikimiz birlikte okuyalım."

"Denerim," dedi isteksizce, bezgin. "Tamam denerim."

İki gündür eve gelmiyor.

Burada bir düzeltme yapmak zorundayım. Metin'in babası kaymakam değil keresteciydi. Metin bir gece yolculuğu sırasında otobüsü ihtiyaç molası verdiğinden Kula'da yarım saat kadar kaldı ve bulaşık bezi kokan bir yerde masaya değmemeye çalışarak karbonatlı çayını içerken şehir kulübünü, orda kâğıt oynayan

babaların karı ve çocuklarını düşündü. Tam o sırada mensucat fabrikasının vardiya düdüğü ötmekteydi. Hepsi bu.

17 Ocak. -Fırtına.- Gün kısalması: 1 dakika.
Y.List: Beyin haşlama, Ebegümeci.
S.M.T.

TV'de başkan konuşuyor:

"İlerlemeye, ilim ve iktisatta Batı'yla eşit olmaya çalışacağız. İlim elde etmek erkek olsun kadın olsun bütün Müslümanlara farzdır. Fakat bizim istemediğimiz şey Batılı gözüyle bakıp düşünmektir, Batı'nın kokuşmuş hayat şekline pek iyiymiş gibi özenmektir."

Ardından Neyla Güleç, konuklarıyla söyleşiyor. Konu yok. Dereden tepeden. Oldukça kapalı giyinmiş. Ustalıkla, makyajsızmış gibi görünecek biçimde boyanmış. Şunları yumurtluyor ünlü sunucu: Bilmem siz de farkında mısınız efendim havaların bu yıl ne kadar ılık geçtiğinin, yani nerdeyse kış ortasında bahar geldi değil mi? Pembe çiçekler açmış dallar görüyorum, bilmem sizin de gözünüze ilişiyor mu? İnanın içim sevinçle, huzurla doluyor ve cennet vatanımız Allah'ın bize lütfudur diye düşünüyorum. Evet, şimdi bakalım vatandaşlarımız neler söyleyecek bu güzel havalarla ilgili, evet arkadaşlarımızdan rica ediyoruz çektikleri magazin filmini... sevgili izleyicilerimize... sokaktaki adam ne diyor bakalım... ama önce reklamlar...

Gazetede çalışmaya başladığım sıralarda bir kız arkadaşım oldu. Gazetenin telefon santralında çalışırdı. Güzel olmasına karşın yalnız yaşamaktan ve içindeki aralıksız yer sarsıntılarından sararıp solmuş bir kızdı. Daha sonra ciddi bir bunalım geçirdiğini ve sokağa düştüğünü öğrendim. Yakın zamanda da kendisini pazarlayan serseriyi bıçaklayıp öldürmüş. Tamam, fotoromana benzediğini kabul ediyorum ama gerçek, her gün yaşanıyor buna benzer olaylar işte. Kızcağız bir şeye dokununca ellerini kolonyayla temizlemeden başka bir şeye dokunmak istemezdi. Aşırı ürkekti. Sürekli acil durum yorgunu, kar altında, loş, adı Gülperi.

Evlenmeyi çok istiyordu ama bu evlilik ona ölene kadar heyecan verecek bir sevgi ilişkisi kurabileceği bir erkekle olmalıydı. Gazetedeki çıplak fotoğraflara çok kızardı. Kesin bir tutku, kayıtsız koşulsuz bağlanma, ölesiye sadakat istiyordu erkeğinden ki başka kadınların çıplak fotoğraflarına bakmak bile yasak. Yasak demiyor, gerek duymayacak diyor. Yalnız o olacak, bir tek kadın, çılgınca sevilen. Böyle bir erkek var mı, varsa sonsuz tutku ve romantizmi yaratıp sürdürebilecek zekâ düzeyine sahip olabilir mi? diye sorduğumda karşılığında her şeyi vermeye hazır olduğunu söylemişti bana. Her şeyin kapsamı? Sinirlenmeye başlıyordum ona –beni gözüne kestirmiş görünüyordu çünkü–, bu kıskanç göçmen mavisi gözleri, küçücük zavallı göğüsleri, kolonya kokan elleriyle bu kadar seven bir kadın ne kadar süre çekici olmayı sürdürebilir, ne kadar zamanda azılı bir düşmana dönüşür?

Bana çocukluğunu anlatmıştı, babasıyla arasındaki sevgiyi. On bir yaşındaykan annesi ölmüş. Astsubay olan babasıyla kalmışlar. Adam onu çok sevdiğinden üvey ana eline bırakmamak için evlenmemiş bir daha. Ailenin yükü Gülperi'ye kalmış. Liseyi zar zor bitirmiş. Babası çok kıskanç ve sinirliymiş ama onu döverken bile aralarındaki sevgi yara almamış hiç. Evet, kızı kemeriyle kamçılarken bile. Öldüğünde günlerce hasta yatmış.

Birkaç ay sürdü ilişkimiz. Kocasına sakladığı zarı koruyarak seviştik hep. Sonra bir gün kendini tutamadı, bakire olmadığını anladım. Sandığın gibi değil, diye ağladı acı acı, sandığın gibi değil, sandığın gibi değil... Bunun beni ilgilendirmediğini, boş yere sorun ettiğini anlattım. Bakireliğin önemsiz olduğunu filan. Yatıştıramadım, boğulur gibi ağlıyordu, kriz geçiriyordu. Çok sevdiğin biriyle mi oldun, öldü mü yoksa sonra? diye sordum. Normal durumda kesinlikle söyleyemezdi biliyorum ama benim sevecenliğim –kollarıma almış, bebek gibi avutmaya çalışıyordum onu o anda– onun çözülmüş olması yüzünden, evet, babam... dedi. Gene de birbirlerini çok sevdiklerini, onun iyi bir insan olduğunu, kendisine kötülük yapamayacağını, eğer ortada bir suç varsa bunun tek başına babasma ait olmadığını söyledi. Genç yaşta yalnız kalmış bir adamdı. Sonraları, büyüdükçe kendisi de istemişti hem... Dehşetten donakaldığımı anımsıyorum o anda, bu hem kurban hem sanık karşısında.

Bu korkunç gerçekten çok etkilenmeme karşın birkaç kez daha birlikte oldum onunla. Sevgiden çok acı-

ma duygusundandı onu kırıp atmak istemeyişim. Gizini benimle bölüştükten sonra bir yandan belli ölçüde rahatlamış görünüyordu ama öte yandan bunu bildiğim için onunla kesinlikle evlenmeyeceğim kaygısı içindeydi. Evlenme sözü vermiş değildim ona daha önceden de kuşkusuz ama eninde sonunda umuyor olmalıydı. Başım dertteydi. Neler yapacağı belli olmazdı, yumuşak görünüşünden beklenmeyecek sahip olma hırsı ürkütüyordu beni. Biraz da onun yüzünden kalkıp askere gittim.

Dün gece eve dönen Eda'yla sabahladık ve nerden aklıma geldiyse ona Gülperi'yi anlattım. Buraya yazdığım gibi anlattım. Beni çok şaşırtacak ölçüde tepki gösterdi:

"Biliyorum, o kızı daha önce de anlatmıştın, nedir senin amacın, durup durup bu zavallıyı ne diye anlatıyorsun, kendi gaddarlığını unutamıyorsun tabii değil mi, işte siz hepiniz böyle..."

"Anlatmıştım ama öylesine... Babasıyla kendi isteğiyle yattığını ve onu tutkuyla sevmiş olduğunu söylememiştim..."

"Ben anlamıştım. Sen hiçbir şeyi gizleyemezsin zeten, adını koymasan da apaçık söylersin."

"Tamam olabilir, peki, benim ne suçum var? Yani ne yapabilirdim ki? Hop diye evleniverse miydim onunla? Hem ne oluyor sana böyle? Konunun benimle ilgisi yok. Ortada normal olmayan bir olay var..."

"Normal olmasa da, çoğu kez aile içinde gizli kalsa

da oldukça yaygın bir durum ensest ama... Neyse şimdi oturup seninle bu olayı tartışacak değilim. Aslında ne söylemek istediğini çok iyi anlıyorum! Bu da yeni değil."

sağ ayağı yerde terliğini arıyor sinir içinde

"Ne demek istiyorum? Hadi söyle ne demek istiyorum?"

"Aman! Belki on kez sordun bana tecavüze uğrayıp uğramadığımı! Hayır, hayır, hayır!"

"Ben sana ensestten hiç söz etmedim. Tecavüz başka bir şey ve kadın erkek herkesin başına gelebilir. Sana böyle bir soru sormuş olmamın kendimce haklı nedenleri var. Bunları biliyorsun. Uykunda sana dokunduğumda korkman, bir türlü orgazm olamaman... ilişkiden sonra ovuna ovuna yıkanman... Dayanabildiğin, istediğin tek şey kedi gibi sokulup okşanmak... Eh, bunun için de..."

"Tamam, lütfen kes artık..."

"Kaldı ki ben ensestin bizim toplumumuzda pek yaygın olduğunu sanmıyorum. Yani tabii türlü türlü manyak var, tek tük böyleleri de çıkar aralarından ama... Yo, doğrusunu istersen çok yaygın olduğuna ama gizli kaldığına eminim."

"Yeter dedim Nedim, yeter! Her şey çok eskidi artık, sus, dayanamıyorum!"

eliyle kulaklarını kapatıyor

"Çok eskidi, evet çok eskidi, katılıyorum. Birbirimize anlatacak yeni şeyler bulamıyoruz artık. Ben senin kaçık anneanneni, onun sekiz köşeli evini, Aysevim'in

sevgililerini, annenin tarikat toplantılarını, soyunu sopunu dinleye dinleye ezberledim, sen de benim..."

beni çoktan bıraktın sen çoktan saçını öyle büküp büküp bırakma karşımda bakma öyle hain hain buruvereceğim o boynunu yoksa

"...anlattıklarımı. Kafam karıştı işte... Demek istediğim asıl konuşmak istediklerimizi konuşalım, çünkü engelleyip duruyorsun beni..."

"Çok saldırgansın!"

"Evet, çünkü yaralıyım, yaraladın beni! Ama korkmuyorum, hadi konuş, anlat bana!"

"Benim anlatmak istediğim bir şey yok. Konuştukça batağa saplanıyoruz görmüyor musun?"

"Şimdi yanıtını aramamız gereken asıl soru şu: Birlikteliğimizin neresinde birbirimizi sevmemeye başladık biz? Sevmediğimiz halde niye bir arada olmayı sürdürdük?"

bunu merak ettiğim filan yok tabii öylesine konuşuyorum çünkü artık kafa patlatacak bir durum yok ortada bitmişse bitmiştir ne fark eder ama öyle kolaycacık bırakıp gitmesine karşı çıkmak zorundayım biraz da o yorulmalı

"Bağımızın sevgi olmadığını, hem de senin ve benim bilemediğimiz bir zamandan beri olmadığını ne kadar da kolay söylüyorsun! Kusursuz olmasa da sevdim seni ben."

eh bu saatte birer şişe şarap içmişiz başka türlü konuşamaz

"Biliyorum, aslında tersini savunup seni avutmamı beklediğin için böyle konuşuyorsun Nedim. Bence se-

nin durmadan beni seviyor musun diye sorduğun, sevdiğimi söyleyince de bir türlü inanmadığın günlerde başladı kopuşumuz."

"Tam olarak ne zaman yani?"

"Aşağı yukarı bir yıl kadar oluyor..."

şimdi desem ki senin önüne gelenle yatmana daha ne kadar dayanacaktım yani ne diyeceğini biliyorum sevgiyle ilgisi yokmuş bunun onun için kavga etmeye gücüm yok dizinin dibine çöküyorum

"Bak canım, geçmişte kalmış, dolayısıyla değiştirip düzeltemeyeceğimiz yanlışlıklar yapmış olabiliriz ama istersek onarabiliriz kırılıp dökülenleri..."

inanmadan söyledim inanmıyorum

"Yok artık yama tutmuyoruz, hayır. Yeniden aynı şeyleri yaşarız hiç kuşkun olmasın."

yok zaten hiç kuşkum yok

"Biz sevgi yoksunluğuyla büyümüş insanlar olarak gereksindiğimiz duygusal güvenliği birbirimizde aradık, bir süre bulduk da. Ama bundan böyle olanaksız. Ben sürekli gönlünü almam gereken birini değil, bana kolaylıkla sevecenlik gösterebilecek insanı aradım hep Nedim ve seni tanıyıncaya kadar bunun bir erkek olamayacağını düşünüyordum, çünkü bir erkekle yaşarken bir kadının kendisi için istediği yaşama alanı, rahatlık ve özgürlüğe sahip olamayacağını öğrenmiştim, bana koyma çok içtim. İlk zamanlar yanıldığımı kanıtladın bana ama sonra düş kırıklığına uğrattın, dayanıksız ve olgunlaşmamış olduğun ortaya çıktı."

dişleri ne güzel ne güzeldir hafif öne çıkık ön ikisi irice ne güzel görünür konuşurken loşluk içinde sedef-

lenir öpmek isterim o ağzı o zaman hep kendine yontar hep durmadan bunları söyler

"Ayrılmak zorundayız Nedim, kabul et artık."

"Ne kadar bencilsin. Kabul ediyorum ama bana biraz zaman ver, alışmam gerek bu zorunluluğa, yıllardır varlığın biçimliyor yaşamımı, birdenbire boşluğa düşmekten korkuyorum, zaten kuyunun içindeyim ama daha derine inmekten korkuyorum. Sen durumumuzu benden daha iyi görebilecek konumdasın ama ben hâlâ çok duygusalım. Az kaldı, şu şişe bitsin, uzat bardağını..."

"Seni bu kadar zayıf görmek istemiyorum, biliyorsun üzülüyorum."

hayır korkuyorsun umarsız kıstırılmış bakıyorsun

"Bu durumda daha ne kadar bekleyebilirim? Bunun sonu yok. Kendine zarar vermenden korktuğum için seninle kalıyorum aylardır ama biraz daha kalırsam iyice düşman olacağız birbirimize. Hem bu intihar silahını da bırak elinden artık, zorbalık bu..."

"Git o zaman, çek git! Hemen git, asıl sorun bıkkınlık çünkü. Ne ölümüm ne çektiğim acı, hiçbir şey umurunda değil senin..."

buz gibi bakıyor

"O acının benimle hiçbir ilgisi yok. Sen benden daha bencilsin ve varlık nedenin yarattığın acılara tutunmak. Korkunç şeyler yaşanıyor bu dünyada, gerçekten korkunç acılar. Ama... sen... sen bir böceksin. Ahh! Hayır, ne kadar kızarsam kızayım bu düzeyde tartışmak

istemiyorum seninle, bırak Nedim! Senin yanında soluk alamıyorum artık görmüyor musun?"

"Eda... Biliyorum, hangi açmazın içinde olduğumuzu biliyorum..."

"Birkaç güne kadar gideceğim. Lütfen hazırla kendini."

"Madem karar verdin niye hemen gitmiyorsun? Git evet; bana, bu pis böceğe aldırma!"

"Sakin ol, seni kırmak değil amacım. Evin elden geçmesi gerekiyor. Dayım ilgilenecek. Herhalde bir süre Aysevim'le kalacağım."

Aysevim, şu sürtük!.. Onun adını duymak bile kanımı donduruyor ve bunu bile bile kalkıp onunla kalmaya gidiyor ve o sersem şeker renklerinde giysileriyle iğrenç ruhunu gözlerden gözleri boyayarak saklamaya çalışsa da beni kandıramadı hiçbir zaman. Delici soğuk şişe dibi aç bakışlarından, obur ağzından, düz dik yaşamayan sesinden nasıl tiksiniyorum! Aysevim çevresine ve insanlara görmüyormuş, boşluğa bakıyormuş gibi bakar. Onlardan çok kendi zayıflıklarından korkuyormuş gibi dağlar denizler koyar araya. Eda'nın bizi tanıştırdığı akşamdan başlayarak hep rahatsızlık duydum ondan. O bir orospudur çünkü ve ancak parası varsa önemlidir bir erkek onun için. Tek ölçütü budur. O uzatmalı sevgilisi –mi artık yoksa düşmanı mı– iğrenç herifi bile parmağında oynatır durur ki kaçın kurası. Böyle olunca Eda'nın ne diye benim gibi hiçbir özelliği, parası, önemsenecek konumu ve ünü olmayan birini sevdiğini anlayamaz. Üstelik teyze kızı

bu sefil serseriyi ister istemez onun yaşamına da sokmuştur. Hiç uygun bulmadığı bu ilişkiye katlanıyor oluşunu aşırı derecede belli etmeye yerden göğe hakkı vardır öyleyse.

Bir süre sonra onunla birlikte olmaktan kaçınmaya başladım, çünkü her seferinde dışlanıp küçümsenmekten incinip yoruluyordum. O adi karının bu hale gelmemizde parmağı olduğuna kalbimi basarım. Ama Eda'ya şaşıyorum. Bu basit, isterik karanlık ruhlu kadına bütün saydamlığıyla teslim oluşuna... Hoş, şaşacak bir şey yok bunda, sonuç olarak ikisi de aynı bokun soyu zaten. Yeri onun yanı. Gitsin, cehenneme kadar yolu var kaltağın!

Peki gerçekten bitti mi?

13 Ocak Çarşamba
(Haşaratın gizlenmesi) Fırtına.

Rüzgâr uğultuyla dört dönüyor sokaklarda. Yağmur camları dövüyor. Gece. Belki de gün ışığı hiç uğramayacak semtime artık. Bitti. Penceresiz, karanlık biriyim.

Onun için bütün katlandıklarımdan sonra bitti mi?

Onun için bütün ağladıklarım, bütün sevdiklerim, kızdıklarım, sevindiklerim, korktuklarım, beklemediklerim, umduklarım, ummadıklarım, yarım bıraktıklarım, değiştiklerim, hep aynı kaldıklarımdan sonra.

Ufak tefek şeylerden, gölgelerden, sinema biletlerinden, şarkılardan, gülmelerden, inceliklerden, birden mahzunluklardan, çiçeklerden, renklerden, yolculuklardan, gidip geri dönmelerden sonra.

Ve daha büyüklerinden ki nedir olsa olsa, bilemiyorum, hiç bilemiyorum. Ya bu dinmek bilmeyen fırtınadan ufalamp dağıldılar, ya da onlar sözcüklerle söylenemez olanlardır.

30 Ocak

(Hayvanların çiftleşme zamanı) Fırtına, soğuk.

Yan yana yatar, yağmurdan ve gök gürültüsünden korkmadan uyurduk. Sabah olurdu, güneşli sabahlara uyanırdık. Öğleye doğru erikler çiçek açmış olurdu. Dışarı çıkardık el ele. Günlerden pazar olurdu, dükkânlar kapalı. Bir serçe ayağımızın dibindeki birikintiden su içer, başımızın üstünden uçarak çınar ağacına konardı. Daha neler neler olurdu biz ikimizken.

Gitti.

Ortak bir suçluluk duygusu içinde kahvaltı yaptık. Çay koyarken ellerimiz birbirine değdi. Bizim seslerimize alışmış odayı kesin bir sessizlik doldurmuştu. Sokaktan geçen otomobillerin gürültüsü ve patates-soğancının bağırtısı duyuluyordu yalnız. Aramızda saydam incecik bir cam vardı da sanki konuşup onu paramparça etmekten ürküyorduk. Çıkacağı sırada kaygılı bir tatlılıkla baktı yüzüme, hoşça kal, dedi. Görüşürüz, dedim. Görüşmeyelim, dedi.

Yarın doğum günüm. Zamanlaması kusursuz.

Eşyasını da taşıdı. Zaten pek bir şeyi yoktu. Getirmemişti. İki yıl önce birlikte oturmaya karar verdiğimiz sıralarda Eda dayısının Mühürdar'daki eski ahşap evinin –alt katı antika deposu– üst katında –iki oda bir sofa, sonradan ekleme şirin bir mutfak, alaturka mermer bir hela– oturuyordu. Öylece bıraktı geldi. Güzel bir evdi orası, hoş döşemişti, sevmiştim ama sobalıydı, biraz küf kokardı. On sekizinde yayan yapıldak baldırı çıplak İstanbul'a geldiğinde tutmuş orayı dayısı, ne öykü... Alt katını dükkân olarak kullanmış, üstte barınmış. Daha sonra evi satın almış, biraz onarmış. Yükünü tutunca da beğenmez olmuş. Levent'te bir villa yaptırmış. Bana ne bana ne sana ne sana bana ne bunlardan!

Bitti. Bitti. Bitti bitti bitti bitti...

Her şey eski haline döndü. Eski haline... Ben hariç. Her şey Eda'dan önceki haline döndü. Ben değil. Önceki hal. Yalanların bile yalan olmadığı, gecelerin yalnız ama lekesiz, gözyaşlarının gözyaşı ve sevinmelerin sevinme olduğu hal haller. Acımalar ve şaşkınlıklar birbirine karışmamıştı o zaman daha şeker kavanozu rafta cezveler sağ gözde olurdu nefretler ve pişmanlıklar ayrı çekmecelerde dururdu. Kaşkol ararken çorap gelmezdi elime bornozun yeri banyo kapısının arkasındaki çiviydi sevgi sokak kapısının yanındaki askıda sevdi mi beni hiç sevdi mi sevdi mi sanmam zamanı boşluğa tutturmuştuk sallanır dururdu esintimizle saat başı bir kuş kafasını çıkarıp guguk diye alay ederdi benimle... ağlardı o güzel saçlarını okşardım avuturdum

anlatmak ister anlatamazdı içinde iç çok iç yerlerinde ne olduğunu ne aradığını arayıp arayıp arayıp arayıp bulamadığını anlatamazdı ağlardık sarılırdık coşardı isterdi çok isterdi öperdim emerdim içerdim içime çekerdim ölürdüm soğurdu kalırdı sevmeseydim derdi sevmeseydim sevmeseydim keşke sevmeseydim seni neden böyle derdi sever miydi neden küserdi gözleri neden üşürdü öyle bakışı gazal bakışı susardı susardık.

Susardık

Gidişine baktım pencereden. Dönüp el eder belki diye bekledim. Dönmedi.

İçeri girdim. Ekmek kırıntıları vardı mutfak masasında. Ekmek kırıntıları. Çay kaynıyordu hâlâ. Kokusu eşikte bekliyordu. Yasemin, tarçın. Memelerinin arasına sokardım başımı, yasemin, hanımeli, amber kokardı. Öperdim saçlarını öperdim. Karnını okşardım. Fildişi gergin ılık. Kızıl yumuşak tüyleri şimşirlerin altında gizli kederleri aslanağızlarını kollarını bacaklarını soluk almak için durur yüzüne bakardım çiçek gibi açılırdı ağzı koklar gibi titreşirdi burun kanatları. Zaman. Örümcek ağları. Ekmek kırıntıları. Odaları dolaştım, eskimiş, solmuş, boşalmış odaları. Yarıya kadar içilmiş bir sigara, bir eldiven teki, saç tokası, kâğıt mendilde dudaklarının izi. Kırıntılar kokular gölgeler sessizlik...

Neden aklı başında, iyi bir kızla anlaşıp da bir yuva kurmadım? Sıradan biri olduğumu, sıradan bir yaşamı özlediğimi ve asıl gereksinmemin uyumlu, dengeli, bana biraz da analık edip çekip çevirecek bir kadın oldu-

ğunu neden bu kadar geç anlayabildim? Eda gibi birine niye kapıldım? Bu zor bir bilmece.

Onu tanıyana kadar kadınlar konusunda kendime güvenim tam olmadı. Onlardan uzak durdum demek istemiyorum, tersine, epeyce deneyimim vardı ve kadınların tehlikeli oldukları yolundaki genel geçer önyargıları büsbütün göz ardı etmemekle birlikte erkeklerin onlara karşı hoyrat ve kaba olduklarına inanıyordum. İşin garibi kadınların bu tür erkeklere daha fazla ilgi duymaları, bir bakıma doğuştan mazoşist eğilimler taşımalarıydı. Benim gibi yumuşak başlı bir erkek bir kadına iyi bir arkadaş, dert ortağı olabilirdi belki ama gözü kara bir sevgili olamazdı. Daha doğrusu kadınların beni böyle gördüklerini biliyordum. Bu yüzden de bir kadına duyduğum gerçek ilgi çabucak reddedilme ve kaybetme korkusuna dönüşüveriyordu. Çelişkiler içindeydim. Bir yandan kendimi çekingen, beceriksiz, bir kadını elinde tutacak niteliklerden bütünüyle uzak, fazla ciddi, bunalımlı ve kılıksız buluyordum, öte yandan dünyaya bakışım, o güne kadarki birikimim, fizik görünümüm, doğal incelik ve sevecenliğim gurur veriyordu bana. Kesinlikle sıradan biri olmadığıma göre ancak sıra dışı biriyle kalıcı, en azından uzun süreli bir ilişki kurabileceğimi, yalnızca çok duyarlı ve acı çekmiş bir kadınla –rasgele anlamsız bir ilişki yerine– duygusal yönden inişli çıkışlı, zor, oldukça yorucu ama olağanüstü yoğunlukta duygular yaşayabileceğimi düşünüyordum. Umutsuz değildim, günün birinde böyle bir kadın, bir gazetede pek de akıllıca sayılmayacak bir iş yapan ama bu işte başarılı olan, bununla ye-

tinip çevresindekilerce büyük tutku ve hırsları olmayan kendi halinde biri olarak tanınmaya aldırmayan birinin sırça kalbini sezip anlayacaktı. İyi ama ne diye anlatıyorum şimdi bunları?

Çok tatsızım. Evet evet evet, aklı başında biri değilim. Sıktım kendimi artık. Sıkıcıyım çok sıkıcı... Kupkuru.

Şu Neyla karısına akla gelmedik şeyler yaparak

Kendi kendimi okşayıp yatıştırdım dün gece. Eda'yı çok özlüyorum.

Hayır, ikiyüzlülüğe gerek yok. Çoktandır sevmiyordum onu, soğumuştum. Bir tuzağın kurbanı olduğumu anlamıştım ama öyle çiğnenip geçilecek bir yol değilim ben neyse gitti öfkeliyim yalnızca düşünmek istemiyorum kendimi toplamalıyım ondan kurtulmak için biraz geriden de olsa savaşıyordum evet yaşamım yeni başlıyor daha bizi birbirimize yaklaştıran kırıklıklarımızdı unuturdum bana yaptıklarını boynunu eğiverince gene unuturum çıkıp geliverse ama olmaz hiçbir yara izi kalmamalı.

? Şubat

Dün gece içkiyi fazla kaçırmışım.

Gazeteden çıkınca Beylem'le Pasaj'a gidip geç vakte kadar içtik. –Şimdilik içki yasağı yok Pasaj'da ama yakında kapatılacağı söyleniyor.– Doğum günümü kutladık. Gece yarısına kadar Eda'yı anlattım ona. Bil-

diği şeyler ama anlatmak istiyordum. İlk yılımızda nasıl mutlu olduğumuzu, onu yaşamında ilk kez gerçekten, kolayca, içtenlikle ve saflıkla sevildiğine inandırdığımı ve onun da bu coşkuyla bana elinde olmadan bağlandığını, minnetini sık sık dile getirdiğini ama sonra onun benim sevgi ve korumamdan sıkılmaya başlayarak özgürlüğünü kısıtladığımı söylemeye başladığını ve aramızda güvensizlik tohumlarının nasıl boy attığını, gene de birbirimizden kopamadığımız için birinci yılın sonunda aynı evde oturma kararımızı daha yakın, daha sıcak olur her şey diye aldığımızı ama ondan sonra hep bunalımlar içinde yaşadığımızı... Uzun hava... Beylem beni olaylara yalnızca kendi açımdan bakmakla suçladı sabırla dinledikten sonra. Genç bir kadının ne istediğine karar verebilmesi için her şeyi yeterince denemesi gerekirdi. Kendi kendini ve gövdesini denetleyebildiği sürece –eğer çocukluğundan kalma bir incinme, korku ya da cinselliğini bastırma güdüsü yoksa– sağlıklı sayılmalıydı bu arayış. Eda söz konusu olduğunda yetişme koşulları önem kazanıyordu. Herhalde içinde bulunduğu çevre, din baskısı, kadın ve dişi olarak kimliğini tanıma ve bulmasını geciktirmişti, başından bir evlilik geçmiş olmasına karşın. Başlangıçta bana kayıtsız şartsız bağlılık sözü vermiş miydi? Hayır değil mi? Belki de gelip geçici bir hevestim ben onun için ki tahmin edemeyeceği kadar uzun sürmüş olması bile beni bir süre sevmiş olduğunu gösteriyor. Hem neyi arıyordum ki? Sonsuz aşk diye bir şey olamazdı. Bitmişti işte, bu ka-

dar kahrolacak ne vardı? Kendisi bu gibi durumlarda hemen yeni biriyle başlıyordu ve gerçekten iyi geliyordu bu, denemeliydim. Onun daha üç ay önce Taylan diye bir salaktan ayrılırken ne acılar çektiğini ve henüz kimseyi bulamadığını bildiğimden önerisi mantıklı geldi bana o anda ve iki kalbi kırık birlikte döndük eve. Bitirmeyi bilmek de çok önemlidir, dedi bana. Uçarı olduğumu düşündürebilir sana bu sözüm ama öyle değilim. Dürüst olmalı insan. Onurlu davranabilmeli. Seninle olmak istiyorum, ama bittiğinde birbirimizi sıkboğaz etmeden ayrılabilmeliyiz. Söyledikleri daha önce de duyduğum şeyler olmasına karşın içkili kafayla hoşuma gitti. Hep böyle derdi de, iş o noktaya gelince... neyse, iki iyi arkadaş olduğumuza göre çok uyumlu iki sevgili de olabiliriz diye düşünüyorduk iyimserlikle. Gerçekten güzel seviştik. Yatağımda hâlâ Eda'nın kokusu olduğu halde. Aslında bu beni daha da hırslandırdı. O kokudan, ondan öç alır gibi coştum. Bugün daha iyiyim. Yalnızlık içinde katlanıyor acılar. Yalnız kalmamalıyım. Dün gece sevişirken uzun zamandır Eda'yla ilişkimin bitmesini beklediğini, benden çok hoşlandığını söyledi Beylem. Taylan'dan sonra mı yani? diye sordum şaşırarak. Taylan araya girdi, umutsuzdum çünkü, dedi, çok daha önceden, seni gazetede ilk gördüğüm günlerde başladı ama arada Eda vardı. Biliyordum, farkındaydım bunun zaten. Belki de uzun zamandır dertlerimi ona anlatıp durmam Eda'yla olan birlikteliğimin bitiş sürecinde bilinçsizce yeni bir ilişkiyi olgunlaştırıp hazırlamak iste-

gindendi. Bilmiyorum. Bunca yorgunluğumla yeni birini bulmam kolay olmayacaktı. Güzel kız. Ufak tefek ama çok sevimli. Mutluyum.

Çok bıkmışım demek ki Eda'dan. Bıktığımın da farkında değilmişim üstelik. Gider gitmez... Elbette... Ne sanıyordu ki!

Otuz dördüncü yaşıma yeni umutlarla giriyorum.

5 Şubat

HATIRLAMA
Sen akşamlar kadar büyülü, sıcak
Rüyalarım kadar sade, güzeldin
Baş başa uzandık günlerce ıslak
Çimenlerine yaz bahçelerinin.
Ömrün gecesinde sükûn, aydınlık
Boşalan bir seldi avuçlarından
Bir masal meyvesi gibi paylaştık
Mehtabı, kırılmış dal uçlarından.

A. Hamdi Tanpınar (Saatli Maarif Takvimi)

Çok özlüyorum onu. Çok özlüyorum. Hep aynı şeyleri yazıyorum bu yüzden.

Dün gece yatmadan önce mutfaktaki bardak dolabında Eda'nın gitmeden bir gece önce bana yazıp bükülü olarak en dipteki bardağın içine bıraktığı bir mektup buldum. Bu bardak temiz kalan son bardak olmasaydı bulamayacaktım belki de.

30 Ocak
Göztepe

Nedim,

Uyandım ve bir daha uyuyamadım. Hani bazı geceler yanında birdenbire korkunç bir rüyadan uyanırdım, gene öyle. Ama bu gece sen öteki odadaydın. Son gecemizi sana sıkı sıkıya sarılarak geçirebilmek, eskisi gibi gözyaşlarımı seninle bölüşebilmek isterdim. Ama böylesi seni yeniden umutlara düşürürdü ve düş kırıklığını görmemek için yenilebilirdim belki ben de.

Ben sana hiçbir zaman açamadım kendimi. Açamazdım, ne sana ne de bir başkasına. Böyleydim, elimde değildi ilk karşılaşmada tüm yaşamlarını anlatıveren o sıcak, içten, çocuksu insanlardan olamayışım. Senden gizlediklerim benim seni tanımadan önce yaşadığım ve yalnızca bana ve yaşadığım insanlara ait olması gerektiğine inandığım gizlerdir. Hiç kuşkun olmasın ki seninle yaşadıklarımdan da sen yaşadığın sürece kimseye söz etmeyeceğim. Her ilişkide o ilişki sürüp giderken yaşayanlarca bile çözülemeyen kimi belirsizlikler, anlaşılmazlıklar ve karanlık noktalar vardır. Bu yüzden o öyküyü üçüncü kişilere anlatırken korkunç yanılgılara düşebiliriz. Haklı çıkma kaygısıyla bilmeden haksızlık edebilir, günahlarımızı tümüyle unutup iyiliklerimizi abartabiliriz.

Yazdıklarını okumadım. Ayrıca aralara girip düzeltme, karşı çıkma ve eklemeler yapmam önerin çok saçmaydı. Duygu ve düşüncelerini içtenlikte kendi gerçeğine uygun biçimde, kendin için yazmalısın, başkaları okuyup da sana acısınlar diye değil. Yalnızca bu seni rahatlatabilir. Kuşkusuz yaşadıklarımıza, kendine ve bana bakarken çok yönlü ve

tarafsız düşünmek yararlı olacaktır. Şimdiye kadar tek yön, tek yol bir çizgide yürüdün kafanın dikine. Oysa ışığın asıl gerçeği prizmadan geçirildiğinde çıkar ortaya. Kendinden bile gizlediğin birçok şey var, kabul et. Onları bul, ortaya çıkar. Bildiğin halde anlatamadığın, yaşadığın halde yaşayamamış ya da yaşamadığın halde yaşamış gibi yaptığın, sezdiğin halde tam olarak anlayamadığın ne varsa, hepsini. İnan bu sana çok iyi gelecek.

Şiiri bıraktığını söylemiştin bana. Yeniden dene. Öykü ya da roman yazmayı dene.

Son günlerde beni en çok üzen nokta senin sevgi anlayışının aslında ne denli sıradan, alışılmış, basmakalıp ve çarpık olduğunu açıkça görmem oldu. Öncelikle seni herhangi bir erkek olarak görmediğimi bilmelisin. Sen benim için cinsiyetin çok ötesinde bir anlam taşıyordun. Kimseyle, kadın arkadaşlarımla bile kuramadığım bir yakınlık, dostluk duygusu seninle ilişkimin en önemli yanıydı. Kadınlar birbirlerine hem çok yakındırlar hem de –bazı durumlarda– o ölçüde acımasız. Rekabet, yaşamlarına egemen olan ürkeklik ve bastırılmış cinsel öfkeler kadınları kendi cinslerine karşı, erkekler arasındaki yarışın kurallarını hiçe sayacak derecede ölçüsüz bir alçaklığa, kalleşliğe zorlayabilir. Sevgi ve nefret, sevecenlik ve bağışlamazlık, bağlılık ve öfke çoğu zaman iç içedir onların ruhunda çünkü. Gene de korkunç acılara katlanırlar bir arada kalabilmek için. Bütün ezilenler gibi. Gülümsemelere ve aldatılmalara, yürek yakan yenilgilere böylelikle dayanırlar. Yaşamımın değişik dönemlerinde çok yakın olduğum ve güvendiğim kadınlar tarafından küçük çıkarlar, kıskançlık ya da duydukları korkular yüzünden epeyce örselendim. Bu yüzden karamsarlıkla suçlama beni.

Beni kısıtlamayacak, şu ya da bu nedenden kınamayacak, eşit, özgür bir sevgi ilişkisi kurabileceğim, kaygılarımı, ilgilerimi ve sevinçlerimi bölüşebileceğim birine gereksiniyordum seni tanıdığımda. Ama erkekler konusunda duyduğum umutsuzluğun da kadınlara duyduğumdan aşağı kalır yeri yoktu ve bir seçim yapma zorunluluğum olsaydı yeğleyeceğim insan her şeye karşın, yine de bir kadın olurdu. Ben sevgi ilişkisinin dolaysız olarak dostluğa bağlı olduğuna inanıyorum. Aslında bütün insanların üreme içgüdüsü dışında cins ayrımı olmaksızın birbirleriyle olabilecek eğilim, yapı ve duyarlıkta olduklarına ilişkin düşüncem de giderek güçleniyor.

Bunları seninle zaman zaman konuştuk, biliyorsun, tartıştık. Evet, önceleri biraz kırılgan, ama kalıpları, önyargıları olmayan bir erkek arkadaş olarak yaşadım seni ve iki yıl boyunca aradıklarımı bulmuş olduğumu düşünerek çok sevdim. Kimi konularda, örneğin cinsellik, ikimizi de bütünüyle doyuran, çok heyecan verici bir uyum içinde olamayışımız benim açımdan hiçbir zaman sorun olmadı. Büyük ölçüde benden gelen bir eksiklikti bu. Ama sen zaman içinde garip bir tavır takındın ve durumu kendi açından yetersizlik ya da sevgi eksikliği olarak değerlendirip çok önemser oldun. Aslında her konuda çok değiştin. Bunun nedenini hiç anlayamıyorum. Hele evlenme önerin bu gerilemenin doruk noktasıydı. Bunu yapamayacağımı bilmeliydin. İşte görüyorsun, sorunları olmayan yerlerde arayıp (Metin filan gibi) olayı karmaşık bir düzleme çekmeye çalışmanın yararı yok. Birbirimizi birkaç yıl sevmiş olmamızın geleceğimiz açısından bir teminat olmayacağını sen de biliyor olmalıydın. O sevgi öldü ve kesinlikle dirilmeyecek. Bana duyduğun sevginin ge-

çerli ve önemli temelleri yok aslında, yaşadığın yalnızca panik ve hüzün. İçinde bulunduğun durumda beni gerçekten anlayabileceğini sanmıyorum. Bir süredir o kadar ayrı dünyalarda yaşıyoruz ki. Dürüst davranmış olmamın bile senin için bir avuntu olamadığını görüyorum.

Senden ayrılma nedenim büsbütün sevgi yokluğu değil, geleceğimi iyice belirsiz ve karanlık hale getirmenden duyduğum korku. Geçmişim güçlükle yıktığım anılarla, harabelerle dolu. Önüme bakmak istiyorum ama gölgenle yolumu kesiyorsun. Sana bunları benimle ilgili hiçbir umudun kalmasın isteğiyle yazıyorum. Bunu yapmak zorundayım.

Bağışla, senin için yanlış biriydim...

EDA

Bu satırı okuyunca ağladım.

Vardı bir yarası. Vardı.

Geceleri garip düşler görürdü sık sık. Bir gece soluk soluğa uyanıp anlatmıştı, bir kız çocuğu doğurmuş düşünde ama bebeğin belden aşağısı yokmuş. Kız olduğunu nerden anladın o zaman? diye sormuştum onu kucaklayarak, yatışmıştı, gülmüştük.

Ama bilmediğim, ilginç olan ne yazmış ki...

6 Şubat

Metin, askerliğini tankçı olarak Diyarbakır'da yaptı.

Aslında, (ilişki sırasıyla) emekli astsubay, hemşire, doktor, başhekim ve daha üst düzey bazı kişilerin maddi manevi yardımlarıyla ve sürekli üçer aylık ha-

va değişimleriyle bir süre İstanbul'daki stüdyosunda sürdürdüğü vatani görevini birdenbire yakalandığı ileri derecede eklem romatizması nedeniyle çürüğe çıkarılarak çabucak bitirdi. Diyeti biraz pahalıya patladı kuşkusuz, çünkü şebeke elemanlarının her birine yüklü ücretleri dışında oldukça pahalı armağanlar alması da gerekti. Örneğin hemşireye iki kapılı non frost buzdolabı, dört adet yirmi iki ayar bilezik, zaman ayarlı bir fırın vb. Bu armağanların içinde en garibi başhekimin telefon ederek evinde vereceği davet için Metin'den en irisinden dört kilo karides, ıstakoz ve altı adet pavurya istemesiydi.

O sıralar Metin çoktan işadamlığına soyunmuş, –şimdi burda siyasi konulara girecek değilim– oldukça önemli biri olma yolunda büyük yol almıştı. –Gerek yok şimdi bazı söylentilere, mücevher kaçakçılığı filan kanıtlanmış değil.– Sık sık yolculuğa çıktığı ve ben artık onun için çok önemsiz biri olduğumdan, hemen hiç görüşmüyorduk. Bir akşam bir ödül töreninde karşılaştık. Yanında bir kadın vardı. Tanıştık. Bu Eda'yı ilk görüşümdü. İlk izlenimim de şu: Çarpıcı değilse de adamakıllı güzel ve kim bilir ne yüzden borçlu olduğu Metin'in yanında sıkıntılı bir durgunlukla –kocasından, sevgilisinden, bir erkekten ayrılmış gibi– biraz boynu eğik duran hafif rüküş bir kadın. Niye rüküş iyice anımsayamıyorum ama çok boyanmıştı sanki, doğallıktan uzak bir abartıyla. Aynada kendini değil olmadığı kadını görmekteymiş gibi özentiyle. (Ayrıldıkları ya da ayrılacakları sıra böyle olur kadınlar, kimlik arama sorunu, parmağında alyans vardı hâlâ

ama besbelli yürümüyordu, zaten yürüse Metin'le ne işi var?) Sonradan bir daha öyle görmedim onu. Oldukça kısa ve dar mor eteğinin üstüne (bacakları harikaydı, ah, sevgilim, sevgilim, kimse onun gibi olamaz) parlak kumaştan siyah bir bluz giymişti ve boynuna birtakım süsler takmıştı. Ha, bir de ayakkabıları ucuz ve çirkindi, ayağına göre değilmiş gibi görünüyordu ve demek Metin henüz zaman bulamamıştı ona nasıl ayakkabı giyeceğini öğretmeye. Konuşmaya başladıktan sonra aslında çok çekingen olduğunu ama bunu gizlemek için belli olacak derecede gayret gösterdiğini sezdim. Metin, Eda'nın antikayla uğraşan bir arkadaşının yeğeni olduğunu ve yakında dayısının yeni açacağı dükkânda çalışmaya hazırlandığını söyledi. Metin'in yanında bir kadın gördüğümde, kendisi nasıl açıklarsa açıklasın onun sevgilisi olduğundan hiç kuşku duymam. O gece de öyle düşündüm ve bu karşılaşmayı çabucak unuttum.

Birkaç ay sonra, yaz sonunda Metin beni aradı ve o hafta içinde bir akşam birlikte olmayı istediğini söyledi. Olur, dedim. Buluşacağımız bara Eda'yla birlikte geldi. Bir saat kadar havadan sudan konuşarak oturduk. Onun bana gösterdiği bu beklenmedik ilginin bir nedeni olduğunu düşünüyordum ve ne istediğini anlatacağı zamanı bekliyordum sabırla. Derken bizimki telefonla arandı ve durum çok acil olduğundan bizi bırakıp gitti, Eda'ya göz kulak olmamı isteyerek elbette. Durum bana inandırıcı görünmediği için Metin'in Eda'yı bana yamamak istediğini düşündüm ama neden?

Eda'ya Metin'le ilişkisinin ne kadar zamandır sürdüğünü sordum. Arkadaşlıktan ileri bir yakınlıklarının olmadığını, zaten kendisinin evli olduğunu, ayrılmak üzere olduğu ve boşanma şokunu yaşadığı bugünlerde onun kendisine yardımcı olmaya çalıştığını anlattı. Dayısı Niyazi Coşkun tanınmış bir eski eser ve antika uzmanıydı. Sık sık müzayedeler düzenlemekteydi ve eserlerin fotoğraf çekimleri, kataloglar hazırlanması ve benzer konularda uzun süredir Metin'le birlikte çalışmaktaydılar. O gece uzun saatler birlikte oturup içtik. Bu bir araya getirilişte bit yeniği sezdiğimden çok dikkatliydim, öyle ki Eda'dan etkilenmemek, ne olursa olsun pis bir oyuna gelmemek için elimden gelen gayreti gösteriyordum. Bana kocasını, neden ayrıldıklarını anlattı.

Pek birdenbire evlenmişlerdi Yeltekin'le. Sevgiden çok arkadaşlık ve dayanışma duygusuyla verilmiş bir karardı bu. İkisi de çok yalnız ve yorgun hissetmekteymişler kendilerini o sıralarda. Yeltekin Almanca öğretmeniymiş. Bunu söyleyince birden eski ev arkadaşımı anımsadım. Çünkü tanıdığımda Almanca bölümünde okumaktaydı. Eda'dan kocasını tarif etmesini istedim. Evet, orta boylu, esmer, biraz kalın, bıyıklı. Rastlantıya bak, oydu. Anlattım ona sefil evimizi, ordan nasıl kaçtığımı filan, güldük ama sonrası üzücüydü. Ben ordan ayrıldıktan hemen sonra bir yazısından dolayı bölücülük suçlamasıyla yeniden gözaltına alınmış, işkencelerden geçmiş. Tutuklanıp bir yıl kadar yatmış. Tanıştıklarında cezaevinden yeni çıkmış, işsiz ve uyumsuzmuş. Daha sonra sokaklarda sergi açarak kitap satma-

ya başlamış. Eda ise çeşitli nedenlerle bunalımın eşiğindeymiş. Evlilikleri iki yıldan biraz fazla sürmüş. Ayrılmalarından kendisinin sorumlu olduğunu söyledi. Evliliğe uyum sağlayamamış, yürütememişler. Ama eski kocasına çok şey borçluydu, Eda'yı yepyeni bir insan haline getiren oydu. Dostça ayrılmışlardı ve öyle kalacaklardı.

Geç vakit onu evine bıraktım. Beni dükkânının açılışına davet etti. Çok özel bir yer olacaktı. Özellikle takı, aksesuar, değerli taş ve özgün eski cam eşya üzerine çalışacaklardı. Acaba gazetede bir haber yapılabilir miydi? Bir arkadaş gelip birkaç fotoğraf çekebilir miydi? Gerçi Metin tanıdık bütün gazetecilere rica etmişti ama... çok iyi duyurmak gerekiyordu. Birden anladım, demek Metin bu yüzden... Ama telefonla da isteyebilirdi benden bunu. Yo, öylesi daha garantiliydi, işini iyi bilir o... Magazin şefi ile görüşüp bir arkadaşımı göndereceğimi söyleyerek kesin söz verdim Eda'ya. Çok heyecanlı ve mutluydu. Okulu bitirince dayısının yanında çalışmaya başlamış, yokluğunda –çok geziyordu işi dolayısıyla– onun işlerini yürütmeye çalışmış, konuyu iyice, incelikleriyle öğrenmişti. Ama şimdi ortağı olduğu ve işletme sorumluluğunu tek başına üstleneceği çok şık ve sevimli bir yerde çalışacaktı. Başarmak, dayısının güvenini boşa çıkarmamak istiyordu, evet, çok istiyordu.

Konuşması içten, yapmacıksız, işlek ve canlıydı. Bütün varlığı ağzından çıkanlara yürekten katılıyordu sanki. Anlattıklarının karşısındakinde bırakacağı etkiyi hesap etmek gibi bir kaygısı yoktu, havadan sudan konuşsak da. Ayrılırken ona dış görünüşüyle hiç bağdaş-

mayan çok saf, çok dokunulmamış bir yanı olduğunu sezdiğimi söyledim, gülümsedi, evet öyle ama sen de öylesin, dedi, biliyorsun değil mi pek kalmadı artık böyleleri. Gene de dış görünüşümün sende bıraktığı etkiyi merak ettim. Bir an ne diyeceğimi bilemedim, bakakaldım ona. Sonra cesaretimi toplayıp, o kadar güzelsin ki, dedim, tehlike sinyalleri alıyorum... Güldük. İyi anımsıyorum, şu Yeltekin'e de bak, diye düşündüm, bu kadar hoş bir kadını nerden de bulmuş kerata!

Sonra onu daha iyi gördüğüm gece, işyerinin açılış kokteylinden sonra gittiğimiz Şeytan İni adlı bardaki gece oldu.

Yeltekin de ordaydı. Aradan geçen altı yılda değişmişti sanki, daha olgun, daha ağırdı davranışları, konuşması. Kendimizi zorlayarak biraz eski günlerden söz ettik. İçerde geçirdiği bir yıla hiç değinmeden. Beni pek önemsemediğini sezdim. Metin'e karşı ise hiç de hoş duygular beslemediği, bakışlarından, onun söylediklerine kısa, ters yanıtlar vermesinden belli oluyordu. İki arkadaşıyla birlikte yayınevi kurmaya hazırlanıyordu ve Kürt sorunu ile ilgili kitaplar basmayı planlıyorlardı. Metin ise bu tür kitaplar yayınlayarak üç-beş kuruşla kurulmuş amatör işi bir yayınevini kısa sürede batıracaklarını, yayıncılığın artık büyük yatırım gerektirdiğini, seçecekleri kitapların sokaktaki sıradan insanın ilgileneceği popüler konularda olmasının iyi olacağını söylüyordu. Başarmak için ille de yozlaşmak gerek, öyle mi? diye sordu Yeltekin. Ticaret yapmayı bilmenin adı buysa, öyle aslanım, dedi Metin. Yeltekin, Eda'nın yanında oturuyordu. Geçen süre içinde boşan-

mış olmalılardı ama Eda'yı kırmamak için onun açılış gecesine katılmıştı gene de. Neydi onları bir araya getiren merak ediyordum. Eda'yla, bu doğulu biraz kaba saba genç adam arasında bağlantı kurabilmek kolay değildi.

O geceden sonra Eda'yı aklımdan çıkaramadım ve sık sık çalıştığı dükkâna gitmeye başladım. Herhangi bir beklentim yoktu, doğrusu kendime güvenim de yoktu. Ama ilgime umulmadık ölçüde cömert bir karşılık gördüm.

Metin önce pek sevinmiş göründü birlikteliğimize. Kendine pay çıkardı, tanışmamızı sağladığı için. Ama ciddiye almadığı belli oluyordu. Gelip geçici bir serüven, uzun sürmeyecek bir gönül oyunu diye baktı ilk günlerde aramızdaki yakınlığa, özellikle Eda yönünden. Ben yeteneksiz, sıradan gazeteci, kaç kuruşluk adamdım ki Eda gibi bir kadını bana kaptırsın! Ama ilişkimiz derinleşerek sürdükçe bu aptalca duruma hem kızmaya hem de asıl suçlu olarak gördüğü bana cephe almaya başladı. Oldukça sık birlikte oluyorduk ama kendi düzeyinde olmayan benim gibi birine Eda yüzünden katlanmaktan çok rahatsızdı. O artık benim gibi sıradan insanlarla arkadaşlık edecek konumda değildi. Tepelerden bakıyordu aşağıya, ayak altındaki işe yaramaz insan kalabalığına. Unutamıyorum, bir gün şöyle demişti: Bu ülkede insan sayılabilecek en çok beş milyon insan var. Gerisi yaşamasa da olur, hatta daha iyi olur. Herhalde bu gereksiz insanlardan biri de bendim onun gözünde. Ama sürekli incindiğim halde

Eda'ya yakınmadım onun bu küstah, bencil, yakışıksız tutumundan. Aslında Eda da görüyordu beni nasıl hor kullandığını ama karşı çıkmak ona düşmüyordu kuşkusuz.

Elimde olmadan sindim bu saldırganlık karşısında. Bilmiyorum, bir zamanlar benim için yaptığı iyiliklerin hatırına mı, yoksa kavgayı, kabalığı sevmeyen biri olduğum için mi dayandım ona. Birlikte olduğumuz zamanlarda çekingen, suskun, daha çok dinleyen, hoşgörülü ve kişiliksiz biri gibi davranmaya başladım bilmeden. Onu gözlüyordum daha çok. Sahne üzerindeydi sanki. Oynadığını bilerek yaşıyordu. Konuşması, ses tonu, hareketleri karşısındaki insanlara, olaylara ve çıkarlarına göre akıl almaz bir yapaylıkla ama hiç zorlanmadan değişebiliyordu. Kimi zaman gereğinden daha dingin ve olgun, kimi kez de küçük bir çocuk kadar günahsız ya da şımarık oluyordu isteyerek. Bazen incelikten uzak abartılı bir coşkunluk içinde gülünç, çoğu kez yersiz ve acımasız bir büyüklük oyunu içinde beceriksiz ve itici...

Sonra benim her ne kadar işe yaramaz biriysem de zararsız olduğuma iyice inandı sanırım. Bu inanca, Eda'yla ilişkimizin onun sandığından çok daha uzun süreceğini kavraması da eklenince bana karşı daha gerçekçi bir tutum takınmak zorunluluğu ortaya çıktı. Yeni rölü hoşgörülü ve alaycı büyük ağabey, koruyucu güçlü dayı, akıl hocası deneyimli dost oldu. Harcanmasın diye ilgilenilmesi gereken önemsiz arkadaş, acemi çaylak, ona muhtaç küçük adam, ben, bu yeni taktiğe de boyun eğdim. Eda yüzünden.

O ikisinin ilişkisine baktığımda, bunun daha çok bir giz ortaklığına benzediğini görüyordum. Eda'nın benliğini bilmediğim bir nedenle ele geçirmişti sanki Metin, çok da istekli olmadan ve bunu bir yük, sorumluluk gibi taşımaktaydı görünürde. Hayır, Eda'ya davranışı genelde saygıdan, sevecenlikten uzak değildi. Ama kızın ona bakışlarından, onunla birlikteyken belli bir sınırı aşmamaya çalışan ölçülülüğünden, oldukça kapalı bir kendini kollama içgüdüsünün gözlerine ürkekçe yansımasından, aralarında benim bilmediğim bir bağ –ama kesinlikle aşk ya da sevgi değil– olduğunu seziyordum. Bu kuşkumu Eda'ya açtım, konuşmak istedim onunla kaç kez ama konuyu hemen kapattı, şiddetle ya da alayla karşı çıktı bana. Kuruntuydu bunlar. Değer verdiği biriydi Metin. Ağabey gibi sevdiği biri. Eğer rahatsız oluyorsam Metin'le birlikte olmak zorunda değildim. İkili ilişkilerde birinin sevdiği insanı öbürünün de sevmesi gerekmezdi alışılagelmiş uygulamaya ters olsa da anlayışı. Öte yandan karşılıklı olarak daha önceki ilişkilerimize ambargo koymaktan kaçınmalıydık. Benim nefret ettiğim bir insandan çok hoşlanma ve onunla birlikte olma hakkını korumaya kararlıydı.

Boş şeyler konuşulurdu üçümüz birlikteyken. Daha çok ikisi gevezelik ederlerdi. Bense yalnızca varlığımla Eda'yı Metin'in kötülüklerinden korumaya çalışır gibi suskun otururdum yanlarında. Aralarında geliştirdikleri özel bir dil vardı sanki. Uçsuz bucaksız bir can sıkıntısını üstü örtülü anıştırmalar, sözcük oyunları, karşılıklı sevecen sataşmalar, ortak tanıdıklarının kimi ilişkilerini alaya almalar, ipe sapa gelmez konular-

da gereksiz tartışmalarla gidermeye çalışır gibiydiler. Yürekten gelen, gerçek olan hiçbir duygu, en küçük bir içtenlik, ve kesinkes anlık bir çözülmeyle kendi kendileri oluverdikleri bir süreç yoktu bu akşamüzeri sohbetlerinde. Sırf dışarda kalmayayım, oyun olsun diye kimi kez onlara katılmak istediğim olmadı değil. Ama Metin çok aykırı, çok saçma, yersiz sözler sarf etmişim gibi soğuk, ya da beceriksizliğimle haddimi aşmışım gibi bıkkın bakıverirdi bana çabucak ve susardı onlarla arama kalın bir çizgi çekerek.

Onları taşıdım yıllarca. Şimdi anlıyorum, iki büklüm sırtımda taşıdım.

Acı önemli değil, acı bir şey değil. Evler yaşamıyor, sokaklar kimsesiz kedilerle dolu. Çöpler toplanmıyor. Çoktandır gökkuşağı görülmedi. Mezarlıklar tez zamanda kuruyup sararacak fidanların dikildiği parklara dönüşüyor hızla. Gece bekçilerinin hepsi emekli edildi. Yirmi yaş dişleri çıkmıyor artık. Bütün camlar buzlu. Sözcükler kırık dökük.

Yakında.

Buzul çağı.

7 Şubat

Ağaç dikme zamanı.

Yalnızlık.

Ev sahibi karısından ayrılmış, burada kendisi oturacakmış. Umurumda değil. Tek başıma ve eski kirayla oturuyorum diye yapıyor belki. Bekâr olduğum için

apartmandaki dini bütün aileler de şikâyet etmiş olabilirler. Zaten Eda'yla nikâhsız oturmamız da büyük sorun olmuştu. Evleneceğiz diye bekleyip durdular, şikâyet ettiler ve bu yüzden evlenelim bari demiştim ona şakadan, hiç değilse bir imam nikâhı yapalım, çağıralım görsünler, ama bunu bile sorun etti ciddiye alıp. Neyse belki de doğrudur boşandığı adamcağızın. Gerçek niyetini öğrenip anlaşmaya çalışmalıyım onunla. Boşandığı karısının özel bir TV kanalında çalıştığını duydum. Aslında bu gibi durumlarda güçlük çıkarmayı sevmem ve bu kira da bugünlerde tek başıma zorluyor beni. Ayrıca burada kalmak ruh sağlığım açısından da uygun değil. Beylem birlikte otururşak ekonomik olarak ikimizin de rahatlayacağını söyledi. Bir kız arkadaşıyla kalıyor Maltepe'de. Bilmiyorum. Tam birinden kurtulmuşken yeniden boyunduruk altına girmek istemiyorum. Beylem iyi hoş da bir eksiklik var, ne olduğunu bilmediğim bir gedik. Uzun saatler birlikte olduğumuzda sıkılıveriyorum. Kaçmak, çıkıp sokaklarda dolaşmak istiyorum. Çok mu konuşuyor, gereksindiklerimi beni boğacak ölçüde aşırı mı karşılıyor, bir onursuzluk, üzücü bir boyun eğiş mi algılıyorum onun her an hazır çevremde dolaşmasından?

Asıl sorun henüz yeni bir ilişkiye hazır olmayışım sanırım. Pek çabuk girdi yaşamıma Beylem ve o kadar yalnız ve bezginim ki ona hayır diyecek gücüm bile yok.

6 Mart
(Üçüncü cemre: Toprağa.)

Birlikteliğimiz boyunca Eda'nın bana kendisiyle ilgili olarak ne kadar az şey anlatmış olduğunu görüyor ve şaşıyorum. Ne biliyorum onun hakkında? Sıradan yaşamına ait her şeyi.

Melike Eda Sezer, Güzelsu kasabasında doğdu. Babası yoksul bir kasaba yerlisi, ana tarafı Yugoslav göçmeniydi. Küçücük bir kızken ezan sesinden çok ürker, duyunca ağlamaya başlardı. Korkmasın diye ona ezanı dedesinin okuduğunu söylerdi anne babası. Sonra ilkokula başladı ve yaz aylarında anası tarafından Kuran kursuna gönderildi. Uykuları ve midesi bozuldu, çünkü hocaefendiden korkuyordu bu kez. Babası gitmesine karşıydı zaten ama anası hocaefendinin çocukları kaçamak mıncıkladığı ortaya çıkana kadar göndermekte diretti, iki yıl. Melike sekiz yaşındayken babası akciğer kanserinden öldü. Bir yıl sonra da annesi amcasıyla evlendi. Amca Behzat, belediye buzhanesinde memurdu. Yengesi ile evlenince işinden ayrıldı. Ağabeyinin zahireci dükkânının başına geçti. İlk karısı Türkân eşraf kızıydı ve yaşamı çeşitli dedikodu ve söylentilere neden olacak bir biçimde gaz zehirlenmesiyle son bulmuştu. Kadın evliliklerinin yedinci (kimilerine göre altı) ayında normal (üç buçuk kg) bir çocuk doğurmuştu ve iki aylık çocuk da anasıyla sizlere ömür olmuştu. Üvey baba olan amca çok dindardı. Biraz palazlanınca Yeni Düzen Partisi'ne girdi. Kısa sürede yükseldi. Bu arada Melike'nin annesi Safiye Ha-

nım daha da dindarlaşmış(!), tarikata girerek ayinlerle, dualarla, toplu namazlarla vakit geçirmeye koyulmuştu. Melike'yi sekiz yaşında namaza başlattı. Kız, on üç yaşındayken komşunun on altı yaşındaki oğlu Necmettin'in ilgisini çekmeye başladı ve bunu sezen aile zavallıyı hemen kapadı. O tarihten sonra Eda okula bile tesettürlü kılığıyla gitmeye başladı ve örtüsünü ancak sınıfta (zorunlu olarak) ve evde çıkarabildi. Bu arada ne biçim bir yüzü olduğunu bile bilmediği Necmettin'e de kargışlar yağdırıyordu içinden. Ne var ki yalnızca komşunun oğlu değildi başına gelenin nedeni. Erken gelişmiş gösterişli bir kızdı. Herkesin gözü ondaydı.

1. Bölümün Sonu. (Sürecek)

Nereye gidiyoruz?

Dükkânlarda içki satışı durduruldu. Belli yerlerde açılan resmi Tekel bayilerinden adınızı yazdığınız bir formu doldurarak mesai saatleri içinde içki alabileceğiz bundan böyle. Günde yalnızca bir litre.

Sular gene kesik. Beylem, Bursa'ya küçük Mehmet'i görmeye gitti. Çocuğuna annesi bakıyor. Onunki de ayrı bir öykü. Biraz biliyordum ama ilk kez önceki akşam ayrıntılarıyla anlattı bana evliliğini ve kocasını. Öyle üzüldüm ki... gidip evini gördüm. Gecekondudan halliceydi. Kahroldum. Ne kadar yıkık bir yaşam. Hiç de hak etmediği halde. Şimdilik evden çıkmamaya, onu yanıma almaya karar verdim. Gerekirse evleniveririz.

Bu ortamda bizim gibi iyi yetişmiş, yetenekli sayılabilecek insanlar bunca zorlanırken kimilerinin kolayca ve hiç çaba harcamadan bir yerlere, doğru yanlış bir yerlere geldiğini görmek, belki oyunu kurallarına göre oynayarak, yaygarayla, kurusıkı atarak ama kesinlikle aşağılık yöntemlerle köşeler kaptıklarını bilmek ne korkunç bir umarsızlık duygusu uyandırıyor insanda.

9 Mart

Beylem gereksiz eşyasını elden çıkararak yanıma taşındı. Bu iyi oldu sanırım, çünkü yalnız kalıp karamsarlığa ve umutsuzluğa kapılmaya karşı koruyor beni varlığı. İyi anlaşıyoruz. Ufak sorunlar olabilir, evde tek bir çalışma odası oluşu ve onun akşamları aralıksız TV izlemesi gibi. Ama bir süre böyle idare etmekte her bakımdan yarar var. Benim için bir geçiş dönemi bu. Belki bir süre sonra Beylem'le daha ciddi bir birliktelik düşünebilirim. Yeni bir eve taşınırız, her şey yoluna girer. Neden olmasın? Eda'nın özellikle şu son bir yılda beni ne kadar yormuş olduğunu daha iyi anlıyorum şimdi.

Onu iki aydır görmüyorum. Birkaç kez telefon ettim. Her seferinde telesekreter açıldı. Not bırakmadım. İşyerinden aradığım zaman da yardımcısı olan kız açıyor ve 'dışarda' diyor. Artık aramayacağım, anlamı yok. Yaşamından kökten söküp attı beni. Bir dergimin sosyete sayfasında Metin'le fotoğrafı vardı geçen gün. Dayısı da yanlarındaydı.

Niyazi Bey eşcinseldir. Genç çocuklarla birlikte olur ama onlarla ortalıkta görünmemeye özen gösterir. Aslında çok renkli bir kişiliği vardır, yanında zamanın nasıl geçtiğini anlamaz insan. Eda'yla birkaç kez gittik evine. Bir kasabadan çıkıp hiç yoktan bu düzeye gelişi şaşırtıcı kuşkusuz, işte orda liseyi bile bitirmiş mi belli değil. Bitirdi, diyordu Eda. On dokuzunda annesinden kendi payına düşen toprakları elden çıkarıp yayan yapıldak İstanbul'a geliyor. Asıl ilgisi tiyatro. Orda burda dekor çakıyor, boyuyor, küçük uşak, kapıcı rolleri oynuyor, yetenek de yok pek ya, anlaşılan jigololuk filan da yapıyor o sıralarda, yaşlı kadınlar, ünlü erkekler filan derken iyi aile çocuğu, okumuş, varlıklı bir oğlanla birlikte oluyorlar. Narin bir çocuk, incecik, uzun saçlı. –Eda, dayısı, o, adı neydi? Uğur mu? birlikte bir fotoğrafları var gördüğüm kırda çekilmiş, daracık çizgili bir pantolon giymiş Uğur, boynuna şangırtılı bir kolye takmış.– Çocuk antika işiyle uğraşıyor, işi iyi biliyor. Ortak bir yer açıyorlar, beş-altı yıl sürüyor. Sonra kıskançlıklar yiyor başlarını, ayrılıyorlar. İşte böyle kalite insanlarla birlikte ola ola adam oluyor, her şeyi öğreniyor taşra çocuğu Niyazi. Yani eşcinsel olmasa o çevrelere nerden girecek? Onun özelliği ve değeri de burda. İşte böyle antika işini öğrenmiş, belli bir çevre edinmiş. Sürdürüyor. Büyütüyor. Birkaç kez eski eser kaçakçılığı ihbarıyla gözaltına alınıyor, yargılamyor, hatta bir seferinde birkaç ay yatıyor. Aslında bilmeyen yok ama kanıt da yok, bir şey olmuyor. Eda şiddetle karşı çıkıyor elbette bu 'iftiralara' ama bir adamın durduk yerde iki

dükkânla bu kadar zengin olması inanılacak şey değil. (Ne kadar dedikoducu bir adamsın sen, hayret! diyor Eda.) Küçük parçalara çalışıyor, sikke, özellikle tak, gördüm, ona gitmiştik bir gece Eda'yla, bize zevkten titreyerek göstermişti gizli bir kasada koruduğu biri yakut öteki safir taşlı Urartu iki altın yüzüğü. Gerçekten olağanüstü güzellikte parçalardı. Daha neler var, demişti Eda, daha neler! Neyse bu işlerden hiç anlamam. Eda'yla yaşadığım sürece biraz ilgi duydum, onun alıp sattıklarını dinleye dinleye ama o kadar. Meissen porselenleri, Roma camları, Beykoz kandil ve şişeler, Fransız ayna ve şamdanlar, Osmanlı ve İznik tabaklar... Kulağımda kalan adlar...

10 Mart

Eda, liseyi on yedi yaşında bitirdi. Annesi ve üvey babası onu evlendirmek istiyorlardı ve uygun buldukları damat adayı da kasabalı bir giyim mağazası sahibinin oğlu olan ve seme olarak bilinen şişko Cemil'di. Eda karşı çıktı kuşkusuz bu tasarıya. Aslında başka isteyenler de vardı onu ama neden geri zekâlı birinin yeğlendiği bilinmiyor. Eda'ya bakılırsa, varlıklı aile, rahat eder diye düşünmüş olmalı büyükler. Ancak Eda, ne onunla ne de başkasıyla evlenmemeye, okumaya kararlıydı. Resim yapmayı çok seviyordu çocukluğundan beri. Evde resim yapması –din kurallarına göre– yasaklanmış olmasına karşın annesinden ve amcasından gizli resim yapmayı sürdürüyordu. Lisedeki öğretmeni de destekliyordu onu akade-

miye gitmesi için. Üniversite sınavını kazanmıştı ama o yaz sonu İstanbul'a gidip yetenek sınavına girmesi gerekiyordu. Annesi ve özellikle üvey babası göndermeye pek yanaşmadıkları için Eda çok sevdiği dayısına mektup yazarak yardım istedi. Dayı on gün sonra Güzelsu'ya geldi ve Eda'yı annesinin okumak için para göndermeyeceği yolundaki tehdidine karşı rahatlattı. Gerekirse kendisi yardım edecekti. Aileye karşı birlikte direndiler ve kazandılar. Ama özellikle üvey baba dayısıyla oturmasına izin vermiyordu –o sıralar bugünkü konumunda olmayan Niyazi için de olanaksızdı bu zaten– ve kendisinin araştırıp bulduğu kapalı ve inanmış kızların barındığı bir yurtta kalmasını şart koşuyordu. Burada, aradan geçen zaman içinde Behzat Bey'in Yeni Düzen Partisi il başkanlığına kadar yükselmiş olduğunu belirtelim. Partinin başlıklı kâğıdına yazılan ve yurt ilgilisine verilecek mektup Eda'nın eline sıkıştırıldı ve kızcağız her yanı örtülü olarak dayının yanına katılarak İstanbul'a gönderildi.

Bu gidişten birkaç yıl önce, Niyazi Bey'in tiyatroda kadın kılığında bir role çıktığı ve İstanbul'da ibnelik yaptığı kulaktan kulağa geçerek kasabaya ulaşmıştı. Ama Niyazi'nin de bunu sakladığı yoktu zaten. Hatta bir gelişinde sevgilisi olan oğlanı da getirmiş, birlikte Aysevim'lerde kalmışlardı. Aysevim'in annesi kardeşinin bu ilişkide erkek konumunda olduğu görüşüyle savunuyordu Niyazi'yi kocasına karşı. Süleyman'ın da pek umursadığı yoktu aslında. Niyazi değişik, İstanbullu biriyle geliyor, tatlı tatlı anlatıyor, birlikte

oturup güle oynaya içiyorlar, hoşça vakit geçiriyorlardı. Süleyman polis emeklisiydi –malulen– ve yaşamın her türlü çeşitliliğini görüp yaşamış bir adamdı. Emekliliğine birkaç yıl kala bir baskında dört kurşun yarası almış, ölümlerden dönmüş olması biraz garipleştirmişti onu kimilerine göre. Ava meraklıydı. Dağa gidip birkaç gün gelmediği olurdu. Ama çoğu kez karısının meyve bahçesindeki kulübede oturup saatlerce gazete okur, köpeklerle oynar ve –Eda'ya göre– esrar çekerdi. Yani Niyazi'nin durumu aile içinde daha çok Safiye Hanım ve Behzat tarafından önemseniyor ve utanç yaratıyordu. Muhafazakâr bir partinin il başkanının kayınbiraderinin 'o biçim' biri olması yüz karasıydı kuşkusuz. Gene de çevrenin sağduyusu sorunu bütünüyle kişisel düzlemde algıladı denebilir. Üstelik, Niyazi'nin şöyle ya da böyle ama iyi para kazanan saygın bir adam olma yolunda attığı adımlar başarıya ulaşmış olduğundan, hemşerilerinin gözünde genel geçer ahlak kurallarıyla yargılanacak sıradan bir adam olma durumunun dışına çıkmışlığı da unutulmamalı. Başarının asıl ölçütünün para ve ona dayalı güç olduğu bir çağda, kurallar ancak güçsüzler ve zavallılar için işlerlik taşır. Bu yüzden Behzat Bey ve karısı muhaliflerinin dedikoduları dışında önemli bir zarara uğramadılar onun yüzünden.

Eda yetenek sınavına başını açarak girdi ve kazandı. Sonra bir sürü kızın bir arada barındığı yurda yerleşerek İstanbul'daki yeni yaşamına başladı.

(Arkası yarın)

12 Mart

Bir dönüm noktasındayım gibi geliyor bana. Bunun açıklanması ise uzun ve karışık. Yani yaşamımda birtakım olağanüstü ve dramatik değişimler yok. Daha çok yapısal bir yeniden değerlendirme, yepyeni yönler ve ilkeler çizme isteği söz konusu olan.

Akşam haberleri.

Anayasanın bazı maddeleri muhalafetin de katılımıyla değiştirilmiş. Sonun başlangıcı niteliği taşıyan bu değişiklikler belki de bir tarih yaratacak.

12 Mart
Gecegecegece

Mutluluk kendi tarihini oluşturabilecek bir süreç değil. İnsan asıl acılarını anlatmaya yatkın bu yüzden. Acı çekme güdüsü, bir bakıma insanın var olduğu günden bu yana katlanmak zorunda kaldığı her şey yüzünden kalıtsal olarak genlerine yerleşmiş olabilir. Direnme ve karşı çıkma istenci ise, türün genelde becerikli, korunaksız, yürekli, korkak, duygusal, acımasız, hırslı, zayıf, ikiyüzlü vb özellikleriyle çelişkili ve karmaşık davranışlar biçiminde ortaya çıkıyor.

Gerçek insanlık tarihi, insan acılarının tarihi sayılmalı. Tıpkı bireylerin birbirine benzer ama ayrıntılarda küçük çeşitlilikler gösteren tarihleri gibi. Çarpık tarih savaşlardan, fetihlerden, zaferlerden, büyük kumandan ve imparatorlar, güzel ve güçlü kraliçelerden, büyük dönüşümlerden apaçık kuşkular uyandıracak bir dille söz eder. Çoğunluğun ödediği bedelleri, yıkımla-

rı, kıyımları, açılan yaraları, sindirilmiş kederleri konu etmez ya da işine geldiğince anlatır. Acılar, duygusuzca kabataslak sözcüklere, sayılara, genellemelere indirgeniverir. Kabul edilebilir yuvarlak yargılara dönüşür. Kaba tarihi, şan ve şerefler, kahramanlık öyküleri, taçlar doldurur. Sıradan kalabalık her zaman gereğinden fazla üreyip çoğalabilen, ilkel, budala ve kolaylıkla güdülebilecek nitelikle bir sürüdür – büsbütün yanlış değil kuşkusuz. Gene de bu yığının olası başkaldırısına karşı insanlık tarihi kadar eski ve kesinlikle tartışmaya kapalı çok etkili bir kurum var olagelmiştir. Din.

İnsan soyunun düşünebilmenin olağanüstü gücüyle özgürleştiğini, böylelikle türler üzerinde sürüp giden egemenlik ve ölümsüzlüğünü haklı çıkardığını kabul eden biri olarak benim, bu gerçeği benimsemeyen, bilinçsiz kitleleri kendi çıkarları doğrultusunda, gizlerle, yasaklarla, mucizelerle, yaşamı ikinci bir dünyaya erteleyen anlayışlarla avutmaya çalışan ve böylece bu dünyaya ait olmayan, düşünüp yorumlayamayan, yalnızca kabul edip razı olan bir insan tipi yaratmaya yönelik çaba ve öğretilere karşı olmam son derece doğal. Bu temel üzerinde özgür, bağımsız, kuşkucu, dört başı bayındır bir aydın olmayı düşlemem de öyle.

Gerçekten hep bunu istedim yirmili yaşlarım boyunca. Kendimi bu yönde geliştirip, alanımda –edebiyat, kültür, toplumbilim– uzmanlaşabilmeyi kurdum. Ne var ki kişisel ve duygusal sorunlarım göstermem gereken çabanın önüne geçti. Her bakımdan dirençli ve sağlıklı olmayan birinin, yani normal bir yaşama biçimine –bu da tartışılır ayrıca– sahip olamayan bir in-

sanın kesin doğrulara bağlanarak bir alanda derinleşme çabası gösterebilmesi çok zordur. Üstelik aydın olabilmek için yalnızca bilgi ve kültür birikimi de yetmez, insanın yaşamının tümünü inandığı yolda dümdüz gitmeye adaması gerekir. Yol üstündeki coğrafi ve moral engelleri aşmak için yırtıcı, güçlü ve dikkatli olmak zorunluluğu da vardır. Belki sonuçta o yere varıp varmamak o kadar önemli değil. Aydın olmak bu çabanın ta kendisidir belki. Sürünün içinde ayrıcalığının bilincinde olarak yaşamak, ileriye bakarak, sapmadan, yorulmadan yürümek ve bu yolda ömür tüketmektir. Tüm düşünce ve eylemini, kimilerine büyük ve saygın, kimilerine ise saplın, koşullanmış ve gülünç görünen bu doğrultuda sürdürecek böyle birinin yıpranmaz bir istence ve küçük, gündelik kaygıların dışında kalabilmek üzere yaşamının bütününü kapsayan kusursuz bir dengeye gereksinimi vardır.

Zaman içinde –son birkaç yıldır– bu tip bir özlemin oldukça özenti ve daha çok –benim için– boşuna olduğunu kavradım. Başarılı olabilmeyi çok isterdim ama politik, toplumsal ve insanlar arası ilişkiler konusundaki kimi değişim ve gelişmeler temel anlayışlarının, temelsiz, hatta eksik bilgilere dayandığı kuşkusuna, –hayır, daha çoğu– sonucuna götürdü beni. Şimdi topluma egemen olan değerler açısından başarılı olmak, beğenilmek, önemsenmek çok önem taşımıyor artık gözümde.

Daha önce başarının önkoşullarını tanımlayabilir ve bunun öncelikle sağlam bir dünya görüşüne dayanması gerektiğine inanırken, şimdi dünya görüşünün

sağlamlığı ilkesinin çelişkili ve tartışılabilir bir hal aldığını, daha doğrusu ve kötüsü, günümüzün 'yükselen değerleri' bağlamında genel dünya görüşünün, bir yanıyla, çürük çanklık, yüzeysellik, kaypaklık, bencillik ve umursamazlık, öte yanıyla her türlü çözümü Tanrı'ya bırakıp işin içinden sıyrılmak olduğunu her gün, her köşe başında görmek düşlerimi yıktı, yok etti.

Çeşitli alanlarda öne çıkmış yaşıtlarıma özenmiyorum bu yüzden. Çoğu, becerikli, hırslı 'yuppie'ler oldular. Bazıları düşünce ve yaratıcılıklarını ilahçı tecimenlere ya da onlar kadar tehlikeli başkalarına satarak beyinlerini hiç uğruna boşalttılar. Bu değişime ayak uydurmaya çalışan daha az yetenekliler ise giderek yoğunlaşan bir yorgunluk ve sıkıntıyı bilmeden omuzlarında taşıyarak düz, kolay, sıradan bir yaşamın, sürünün içindeki yerlerini aldılar. Duygularından, ülkülerinden, özgürlüklerinden ve bir zamanlar erdem sayılan insan değerlerinden uzağa düştüler. Onlara sunulan 'yeni'yi sorgulamadan benimsemeyi yeğlediler.

Ama belki de onlar benden daha akıllıydılar ve benden önce gördüler bir ülküye bağlanmanın, bir amaç edinmenin bu ülkede, geri kalmışlıkla, aptallıkla, ucuz kahramanlığa heveslenmekle eşanlamlı olduğunu ve insanın çabalarının –düşünen insan olma çabasının– hiçbir zaman, hiçbir yere varmayacağını. Bunun insanı, yaşamaktan ve başarmaktan alıkoyduğunu ve yaşamımız zaten yeterince zorken onu çekilmez hale getirmenin tükenmekten başka yere varmayacağını. Kaldı ki aydın denilen yaratığın sonuç olarak sürü top-

lumu tarafından son derecede zararlı ve görüldüğü yerde böcek gibi ezilmesi ya da yakılması gerektiği anlayışına karşı durmanın ne yaman bir cesaret ve dayanıklılık gerektirdiğini. Evet onlar benden önce gördüler bunları. Çağımızın en yüce değeri bu değil mi zaten? İleriyi görebilmek!

Bay Metin Gedik'in bu konuda tartışılmaz bir üstünlüğü olduğunu söylemeye gerek var mı? Eda'nın söylediğine göre son sevgilisi tarikatçıymış. Bu bile onun ne denli yetenekli ve 'vizyonu' olan biri olduğunun kanıtı değil mi?

Metin, Allah'a inanmaz ama din konusunda katıksız ve tipik bir üçkâğıtçıdır. İnanmadığını uluorta söylemediği gibi, gereken yer ve durumda son derece inançlı bir insan olduğu havalarına girmekten çekinmez. Oyunculuk yeteneği göz önüne alındığında dini bütün biri gibi davranmak çocuk oyuncağıdır onun için. Kuran kurslarını, imam hatip okullarını ve cami yaptırma derneklerini hiç sevmediği halde cömertçe bağışta bulunmaktan geri kalmaz ve bu bağışları toplayanlara son derecede sevecen davranmayı görev bilir. İki yıl önce dönemin başkanıyla birlikte –sözde fotoğraf çekmek üzere– hacca bile gitmiş ve hacı olmuştur. Her yerde olduğu gibi oralarda da birtakım çevrelerle ilişkiler içinde olduğu söylentileri ise kendisinin ajan olduğu yolundaki kanıları güçlendiren... neyse bunu geçelim. Onun en büyük çelişkisi şudur ki, gerçekten inanmaktan başka tutunacak dalı olmayan insanlara kızar, onları kullananlar yerine. İşte, gene de Metin, görüldüğü gi-

bi gelişen durum ve politikalara kıvrak zekâsı ve erişilmez yeteneğiyle çabucak uyum sağlamış olduğundan hızlı yükselişinin önündeki engelleri bir çırpıda yıkıp geçmiştir. Belki yakında politikaya da atılır ve tarikatçı sevgilisiyle gözünü kırpmadan evlenir.

Ve işte benim gibiler...

Ne yazık ki hâlâ ahmakça ve tembelce bir arayışı sürdürmekte olup da hiçbir şey olamamışlar...

Demek ki, yaşamının geri kalan bölümünün kesin sürekli bir arayış içinde geçeceğini kavramış ama ortalıkta aranacak bir değer kalmadığından bu kavrayışa uyum gösterir bir tutum içine girememişler sınıfındanım ben. Bu gerçeği kabul etmek zorundayım. Hiçbir zaman, 'Bilardo Sevenler Derneği' üyesi bile olamayacağım. Yaşamın boşluğu ve anlamsızlığı yüzünden sürekli bir alacakaranlık içinde, kafasında intihar tasarıları, cebinde veda mektuplarıyla dolaşan biri olmak benim seçimim mi?

Tarih, büyük çoğunluğun acılarını yazmıyor. İnsan acılarının ayrıntılarına girmiyor. Yüreğin, ruhun, var olmanın dayanılmaz acılarını söz konusu bile etmiyor...

13 Mart
Kırlangıçların gelme zamanı

Durum çok kötü. G.....'deki 'Özgürlük ve Demokrasi Paneli', 'İntihar Gönüllüleri' tarafından basıldı. Toplantı salonunda çıkan kargaşa ve yangın sonucu on dört ilerici insan taşlanarak, yakılarak öldürüldü.

Onlarca yaralı var. Hükümet toplantının izinsiz olduğunu ileri sürerek saldırganlara arka çıkıyor. Hastayım. Çok umutsuzum.

17 Mart

Bir insanın şuna ya da buna inanmasını, sonra da inançlarının değişmesini yadırgamıyorum. Bana ters gelen, bu insanın insan düşüncesinin evrimine aykırı olarak ileriye değil, geriye bakabilmesi. Burada ileri ve geri kavramlarından ne anladığım üzerinde durmayacağım. Ortaçağ insanı, düşüncesi ve kurallar sistemiyle, bugün olarak ele alıyorum sorunu. Bu ya koyu bir umutsuzluk ya da doğrudan kişisel çıkar sağlama amacıyla gerçekleşiyor bilinçli ya da bilinçsiz. Başka nedenler de olabilir kuşkusuz. Bir yere, bir gruba ait olma istek ve duygusu. Öyle bir boşluk ve umarsızlık ki, dar, kısıtlı, kurallarla sınırlanmış özverili bir yaşamı yeğlemeye götürüyor insanı. Bütün bunları Beylem'in eski kocasını yeniden anımsadığımda düşündüm. Yaşamının otuz yılını gerçekçi bir düzlemde düşünerek yaşamış bir adam için nasıl açıklanabilir bu? Anlamaya çalışıyorum. Bu değişimde dünyanın değersizliği ve yüksek ahlaki değerlere –tartışılır– uygun yaşamanın ödülü olan sonsuzluk vaadinin payı nedir? Çekici gelen nedir dünyayı kavramış sayılacak insana?

18 Mart
Kırlangıç fırtınası

Kentin bazı yerlerinde kayıp ilanları görüyorum. Yaşlı çınar ağaçlarına, bakkal dükkânlarının vitrinlerine, otobüs duraklarına asılmış, teksirle çoğaltılmış ilanlar. Bir sabah, öğle ya da akşamüzeri çarşıya, akrabalarına, işine ya da sinemaya gitmek üzere evinden çıkan ve bir daha dönmeyen insanlardan söz eden acıklı öyküler anlatılıyor bunlarda.

Bu da bir ölüm biçimi arkada kalanlar için.

Bir sabah evden çıkmak ve kendini kentin, zamanın, bilinmezin akışına bırakmak.

Neden olmasın?

Ama bir de sabah, akşam ya da gece yarısı bir yerlerden alınıp da bir daha kendilerinden haber alınamayanlar var.

Kayıplar giderek çoğalıyor.

21 Mart

Beylem'in koyu mavi, gözkapaklarını gölgeleyen sık, uzun kirpikli gözleri küçük yüzünde olduklarından büyük görünürler. İçlerine düş kırıklıklarını ve gerçekleşmeyeceklerini bildiği özlemlerini doldurduğundan, yakınarak bakarlar dünyaya. En iyi zamanlarında bile!

Gözleri yüzünden adının bana çağrıştırdıkları çelişik. Yağmurlu bir akşamüstü denizi. Yaban otları ara-

sındaki erkenci, mor ballıbabalar, karanlık bir odaya girip de ışığı açmadan hemen önceki an. Belli belirsiz bezginlik.

Beylem. Ufak tefek güvercin kemik. Dar kalça, gövdeye göre uzun bacaklar. İyi niyet, biraz saflık. Teslimiyet.

Duygudaşlık ya da aşk değil. Aşkın mayası yüksek dozda kuşkuyla karılmıştır. O gemi durgun sularda seyretmez. Belirsizlik, kaygı, şiddet ve korkuyla çifte kavrulmuştur. Güven ve can sıkıntısına gelemez. Aşk, sadomazoşisttir.

Yaşamla ilgili olarak edindiğim görüşlerin çoğunu kadınlardan öğrendim. Belki kadınlar da erkeklerden öğrenirler. Sanırım yeterince açık değil söylediklerim, bir daha deneyeyim: İnsan dünya üstüne felsefesini cinselliği yoluyla ediniyor. Yargılarını cinsel deneyimleri çerçevesinde oluşturuyor. Cinselliği düşüncesini baştan çıkarıyor ya da düzene koyuyor. Yaşama biçimini, ilişkilerini, ruh halini belirliyor. İnsanın yüreği cinselliğinin ellerinde. Bütün bunları Beylem'le dün geceki tartışmamızdan sonra düşündüm.

Seviştikten sonra yan yana uzanıp sessizce sigara içtik. İsteksizdim, o istediği için yatmıştım onunla. Bana acı veren bir yetersizlik, biraz utanç ve yoğun bir mutsuzluk duygusu içindeydim o anda. Kendimi yorucu, uğraşılmaya değmez ve yalancı buluyordum Beylem açısından. Onun bana gösterdiği sabır ve sevgiye daha fazla katlanamayacağımı sanıyordum.

"Bana küçük bir çocukla annesi arasındaki cinselliği anımsatıyorsun," dedi. "O kadar yumuşak ve ma-

sum ilişkimiz sanki. Son günlerde benimle yatmanın senin için bir gereksinmeden çok yerine getirilmesi gereken bir görev olduğu gibi bir duygu yaşıyorum..."

"Sevgi istiyorsun benden," dedim, biraz hırçınlaşarak. "Oysa şu aşamada sığındığım birisin sen biliyorsun. Henüz geçiştiremediğim bir acıyı yaşadığımı anlamıyor musun?"

"Burada benimle birliktesin ama her an çekip gideyim diye beklemekle kalmamı istemek arasında bocalamaktasın," dedi. "Gözümün önünde yaşadığın bu kararsızlıktan elimde olmadan etkileniyorum. Batan geminin aynı kırık tahtasına tutunmuş iki kazazede gibiyiz bu evde. Gene de senin Eda'yı gerçekten sevmiş ve hâlâ seviyor olduğuna hiç mi hiç inanmıyorum. Şimdi daha iyi anlıyorum, sorun Eda değil, sensin. Kesinlikle normal birini sevemezsin sen. Bütün yanlışlarıyla, uzaklığıyla yaşamına kattığın Eda'yı yalnızca sevdiğini sandın. Bir tutkun olsun diye tutuldun ona. Sevmek ve tutulmak farklı şeyler bence. Senin içinde var olan mutsuzluğun, nedensiz acının öznesi oldu Eda. Bir yalanı sürdürmekten kurtaramıyorsun kendini şimdi. Tersine, o kadın senin için eskisinden daha büyük, daha korkunç bir çekicilik kazandı ayrılmanızdan sonra."

"Saçma şeyler bunlar, çok yorgunum," dedim. "Sana sarılıp barış içinde uyuyabilmekten başka bir şey istemiyorum. Ama sen aramızda dostluktan daha derin bir sevgi ilişkisi yaratmak çabasındasın ve bunu bilmek çok itici. Bana duyduğun yakınlığa biraz sevgi sosu katarak aslında pek apar topar olan bir araya gelişi-

mizi kendince haklı çıkarmak istiyorsun. En uygar kadının bilinçaltında bile Havva'dan kalma bir günah duygusu yatar çünkü."

"Bu kadar sıradan bir yorum beklemezdim senden doğrusu," dedi Beylem.

"Bir erkeği suçlarken daha duyarlı olmalı kadınlar," dedim. "Hem sonra beni kurtarmaya, iyileştirmeye çalışma artık. Neden kendine bu rolü uygun görüyorsun?"

Yüzünü duvara çevirip küskünlükle sustu. Döndüm, ona sarıldım. Hasta bir kız kardeşe sarılır gibi.

24 Mart

Bu sabah uyandığımda anımsadım birden.

Yağmurlu bir ilkyaz sabahıydı. Saat sekiz suları. Boş bir sokakta yağmur altında kendime doğru yürüyordum. O sabaha kadar ertelenmiş sevinçlerimin tümünden vazgeçmiştim. Yürüyor, yürüyor ama kendime bir türlü yaklaşamıyordum. Tersine, ben yürüdükçe kendim uzaklaşıyordum. Sonunda koşmaya başladık. Karaköy rıhtımı boştu. Bütün gemiler çekip gitmişti bilmediğim denizlere.

Hayır. Bu sabahı anımsamak istemiyorum.

Neyle uğraşsam anlamsız, nereye gitsem yabancıyım. Her zamanki sıkıntı. Kurallar karmaşası içinde didinip durmak ne boş bir çaba! Tehlikeli bir durumun içinde olmak –savaş muhabirliği gibi– istiyorum gizliden gizliye. Oysa savaşın gözüne de gitsem benim için değişen bir şey olmayacak belki de. Aynı rahatsızlığı,

huzursuzluğu ve işe yaramama duygusunu yaşayacağım. Sıradan biri olarak sıradan bir yeri dolduruyorum ve ben olmadığım zaman çabucak yeni biri alabilir yerimi. Hatta benden daha yetenekli, çalışkan, akıllı ve sevimli biri. Kısaca her durumda yeri kolayca doldurulacak biriyim. Belli bir özellik ve değerim yok. Çevremin benim için çizdiği sınırların dışında biri olduğumu bilmemin ne önemi var? Belirleyici olan başkalarının yargıları.

1 Nisan

Boş evlerde akşam yüzleri takınmış anneler yok ama eve dönüş zamanı. Paltomu da unutmuşum. Ayaz durdurmuş akşamüstünü. Akşam olmayacak, boşuna bekleme.

Temmuzu düşünüyorum, ağustosları duymaya çalışıyorum, zeytin ağaçlarında cırlayan cırcırböceklerinin sıcaklığını yokuş aşağı inerken. Ellerimi ceplerime gizliyorum. Bir adam ananas kivi satıyor bir adam da plastik soba deliği kapağı pembe mavi sarı badanamıza uygun renkte bir adam her şey elli bine bir adam çay tohumu kim alır kim eker kim yetiştirir çay gibi çay mıdır biri leblebi üzüm biri fıstık geçecek yer kalmamış kaldırımlarda karşıya da geçilmiyor işte hep kırmızı yanıyor ya da hep yeşil geçilmeyen hiçbiri benim için değil hepsi bana karşı aleyhime kimseye bakmadan yürüyorum tanıdık biri çıkar şimdi konuşacak durumda değilim.

Şefe savaş muhabiri olmak istediğimi söyledim yani beni göndersinler bir yere şaşırdı güldü gülümsedi sapıttım mı gibi baktı bir tuhafsın neyin var ne ilgisi var ama neden olmasın git işine ne arıyorsun? Ölümümü arıyorum ama nerede.

Bu kent tüketiyor beni. Soğuk kulaklarımda uğulduyor. Birkaç yıl önce kar yağmıştı nisan ortasında. Nisan ayazları bunlar, içimdeki köz böyle soğuyor, bu havalar yüzünden külleniyor. Büfelerin hamburgercilerin önünde birtakım insanlar uzaktan yakından tanımadığım ve ilgilenmeye gerek duymadığım ilgiye değmez insanlar alana doğru denize doğru sürükleniyorum sürüyle birlikte ister istemez. Düşünmek gelmiyor içimden. Dükkânlarda televizyonlar açık, pembe diziler saati.

Kırtasiyecilerin önünden çakmak dolmakalem tespih tansiyon aleti tükenmez kalem hesap makinesi dizili vitrinlerin önünden saatlerdir yürüyorum karınca duası tebareke Müslüman gencin el kitabı kolay namaz hocası rüya tabirleri yasinişerif kankalesi cengi kimsesizliklerin avuntusu itilmişliklerin geçmişi neye nasıl inanmalı neye neden inanmalı içimi karmaşa bürüyor.

kimse kimseyi sevmiyor artık kimse beni ben kimseyi kimse kimseyi

Nisan başları
Karabasanlar

Hiç bilmediğim bir kente sabaha karşı kara bir trenle geliyorum. Kara bir istasyona giriyorum, isler, dumanlar, lokomotif buharlarıyla oflaya puflaya. Kara

peronda simitçiler, ayrancılar, poğaça börekçiler, kara çarşaflı kara peçeli kadınlar, cılız, yol yorgunu içi bulanan çocuklar, kara paltolarının yakalarını kaldırmış kara gözlüklü, ellerinde kara bond çantalarla trenden inenlere bakan ve kışkırtıcıları saptamaya çalışan adamlar. Çantalarda çekler senetler, ateşli ateşsiz silahlar, imha planları, kaldırım taşları. Trenden inip yürüyorum kara kaldırımlarda.

Gitme çok uzaktır demişler, dinlememişim. Yorgunum, geç kalmışım, ıssız bir karaltıyım alacakaranlığın içinde. Belamı ve ölümümü arıyormuşum.

Yürüyorum, arada bir başımı geriye çevirip bakarak kuşkular içinde yürüyorum. Hani ıpıssız bir yolda ıpıssız giderken, hani ödü patlar gibi olur da kaldırım taşlarını, adımlarını sayar ya insan, işte öyle yürüyorum. Bacaklarımdaki dermansızlığa anlam veremeden, hiçbir yere varamayacakmışım korkusuyla. Aydınlık bir kahvehaneyi özlüyorum. Sıcak, bol sigara dumanlı, radyosunda eski bir sarkı söylenen. Sonra sabah gazeteleri, simit. Ama aylardan ramazan, her yer ve kahveler kapalı, sımsıkı sımsıkı kapalı ve mübarek ramazan münasebetiyle kapkapalı.

Kara kavak ağaçlarının yanından ve bütün ışıkları yanan bir caminin önünden geçiyorum. Kupkuru, kapkara zamanın içinden geçiyorum.

Daha önce hiç gelmediğim bu kentin hiç görmediğim bir caddesindeki hiç bilmediğim bir otele gidiyorum zorunluluktan ve içeri girer girmez güvenlik güçsüzleri tarafından sorguya alınıyorum. Merak ettikleri şunlar:

1. Sabıka kaydım var mı? Yoksa neden yok?

2. Kente niye geldim, burada herhangi bir yakınım var mı?

3. Ne iş yapıyorum, aylık gelirim ne kadar, arabam ne marka?

4. Dinim mezhebim nedir, peygamberim kim, neden oruçlu değilim?

5. Asıl amacım halkı galeyana getirip karışıklık çıkarmak mı?

Camların ötesinde kara bir dağ, başı dumanlar içinde. Meydandaki heykelin ötesinde çocukluğumun hiç geçmediği bir kentin kara gölgesi.

Gözlerimi bağlayan görevsiz anlayamadığım resmi bir belgeyi okuyor, anlaşılır biçimde okuyamıyor ya da anlamayayım diye bile bile yapıyor ve okuduklarını kabul edip imzalamamı istiyor. Anlamadığım halde durum aleyhime göründüğünden suçlamaları ve belgeyi imzalamayı kabul etmiyorum. Bu durumda beni dışarıda bekleyenlere teslim etmek zorundalar, çünkü o sırada, şeytanın kente geleceğini duyan bir kalabalık birikmiş kapıda ve tek zanlı kişi benim bu sabah gelenler arasında.

Şenlik ateşleri yanıyor meydanda. Suçlamaları kabul etmiyorum. Kesinlikle etmiyorum.

Ne oluyorsa oluyor ondan sonra artık. Ateşle boğuştuğumu, dumandan ve ateşten kapkara kesildiğimi, karanlığın her yanıma, içime sindiğini, belki de öldüğümü görüyorum.

Ölümümün içinde gün cumartesi olsun istiyorum. Evimde, yatağımda henüz uyanmamış olayım. Eda

mutfakta kap kacağı tıngırdatsın. Güz olsun. Gazetelerde dişe dokunur bir haber olmasın. Bombalama, yangın, baskın, çatışma, kaza, batık, kayıp, açlık, savaş haberleri olmasın masamda bir demet kasımpatı acı acı koksun mor mor pembe beyaz eflatun olsun. Eda duştan yeni çıkmış saçları ıslak olsun bornozunun yakası açılsın yüzünün ışıltısı sofraya vursun kahvaltıda omlet olsun ortalık günlük güneşlik olsun kediler kaldırım kıyılarında güneşlensin muslukçu geçsin sokaktan bağırarak bar bar bağırarak geçsin herkes mutlu olsun ezan okunsun inanan inansın inanmayan inanmasın güzellik hoşluk olsun mutfak çay kızarmış ekmek koksun

ama karanlık gürültülü kent karanlık bir düş görüyor yanık et kokuları geliyor burnuma cam şangırtıları kulaklarımda alevler gözlerime yürüyor burun deliklerim boğazım kuruyor ben buraya bu yangında yanmış bir trenle geldim dönemezsin dediler dinlemedim.

şimdi deşilmiş bir yara içi irin dolu öylece kapatılmış sağaltılmadan

gece iniyor

Seni anımsıyorum. Akşamın bu saatinde yaprak serinliğindeki bu saatte, bu yeşilimsi karanlık içinde seni karşımda buluvermek ve yüzüne bakabilmek isteğiyle yanıyorum, izin ver, izin ver bakayım sana doya doya. Gözlerime yer ayır yüzünde. Akşamın durağan karanlığının gölgelerle bezediği yüzünde yer ayır öpüşlerime.

Dalgın olurdun böyle akşamlarda. Domatesleri doğrarken, tavaya soğanları boşaltırken, salata yap-

raklarını musluğun altında tek tek yıkarken, ne yaptığını bilmeden bunlardan çok başka şeyler düşünür ve yaşamın gizlerini çözmeye çalışır gibi kederlenirdin. Pencere önünde durup bir sigara içerdin sonra. Akşam yol kıyılarında hızla kararırdı. Aralık kalmış perdelerden ev içlerini görmeye çalışırdın. Mutfaklarda o yana bu yana aceleyle seğirten kadınları, çok açılmış televizyonları, gazete okuyan pijamalı bir adamı. Başka yaşamları merak ederdin bilmeden. Ben kalkıp sofrayı kurardım. Sana doğru, hep sana doğru yürüdüğüm bir yolculuğa çıkardım. Beni her defasında şaşırtan yeni yollar, patikalar, keçiyolları, ayak izleri yakalardım gözlerinin hat boylarında. İçimden incecik bir sızlama geçerdi.

Şimdi sağır bir karanlıkta, sessizliğe bitişik bunları düşünüyorum. Bu günler geceler, bu uzun saatler nasıl geçecek yoksa?

Gideceğim hiçbir yer yok. Gideceğim her yer çok uzak, çok yabancı. Hiç görmediğim kentlerde hiç tanımadığım insanların yaşadığı yerlerde bilmediğim otelleri dolaşıyorum. Yer yok!

11 Nisan

Beylem haklı.

Başkalarıyla olup da dönüp bana geldiğinde kendinden ne istediğini sorardım. Niye böyle aşağıladığını gövdesini, ruhunu niye kirlettiğini? Elimde değil, derdi titreyerek, dişleri birbirine vururdu yaz akşamlarında

bile. Koltuğa büzülürdü. Bilmiyorum, derdi, biri beni istiyor, gidiyorum, karşı koyamıyorum. Kötüsün, derdim, çok kötüsün. Sevme beni, diye yalvarırdı. Gene severdim. Bana eziyet etmesini, umutlarını hep boşa çıkarmasını, acımı durmadan koyultmasını severdim. Onu sevmeyi severdim. Onun umulmadık bir yerde, olmaması gereken bir yerlerde bir kaza ya da cinayete kurban gitmesinden, cesedinin üstüne bir gazete örtmelerinden korkardım. Gazetenin ucunu kaldırıp yüzüne bakmak zorunda kalmaktan günlerden bir gün, gecelerden bir gece. Yüzünün yanında yorgun, biraz boynu bükük beyaz güller... Çantasında bir mektup, bir paket mendil, kulağını sıkan gümüş küpeleri. Cüzdanında vesikalık eski resmim... Bundan korkardım.

Ya da kaybolmasından...

12 Nisan

Eda dindar kızlar yurdunda altı ay kadar kaldı. Burası yurttan çok bir tarikat evine benziyordu ve gelip giden kızlarla kalanların sayısı sürekli değişiyordu. Oldukça iyi döşenmiş bu evde on-on iki kişilik yer vardı aslında ve kızların pek azı üniversite öğrencisiydi. Daha çok ordan burdan toplanan yoksul ortaokul ve liseli kızlar getiriliyordu. İşleyiş düzenli, yemekler güzel, harçlık boldu ama gene de bu kızlardan çoğu evde fazla kalmıyor, bir fırsatını bulup kaçıp gidiyorlardı. Dini telkinler, katı kurallar ürkütüyordu onları. Öte yandan beyinleri yıkananlar, çarşaflara bürünenler de az değildi kuşkusuz.

Eda dayısının da etkisiyle kapalı giysilerinden kurtulmayı istiyordu. Sanat öğrencisi bir kızın okula bu kılıkta gitmesi hiç de hoş karşılanmıyor ve Eda'yı yalnızlığa itiyordu. Ama kaldığı evdeki koşullar açısından bir gereklilikti bu.

Eda'yı tanıdığımda onun bir zamanlar kendini bu biçimde kapatmış oluşuna kesinlikle inanamazdım. Sonradan öğrendim bu durumu. Ama artık önemi yok, niye anlatıyorum sanki bunları? Ne anlamı var? İnsanların şu ya da bu biçimde giyinmeleri beni ilgilendirmiyor artık. Şuna ya da buna inanmaları da. Önemli olan bireyi, bireyleri özellikle kadınlar bakımından harcayan, yok eden, yaşama haklarını ellerinden alan, onları yokluğun ötesinde bir varlık aramaya iten öğretilerin doğruluğuna inanmaya zorlayan her türlü toplumsal dönüşüme ve birtakım insanların bunu politik çıkarları uğruna kullanmalarına karşı olmam. İnsan kendi doğrularını kendi bulmalı. Neye inanıp neye inanmayacağına kendisi karar vermeli. Bana neyin doğru neyin yanlış olduğunu söyleyen insanın bakış açısı, görüş alanı hangi genişlikte? Önemli olan bu.

13 Nisan

Beylem, Bursa'da doğdu. Kız lisesi ve Basın Yayın Yüksek Okulu'nu bitirdi. Yirmi üç yaşındayken Ender'le evlendi. Ender İtalya'da mimarlık ve sanat tarihi okumuştu ve evlendiklerinde babasına ait sigorta acenteliğinde çalışıyordu, işini sevmiyor, kendi alanıyla ilgili bir iş sahibi olmayı özlüyordu. Bu konudaki

huzursuzluğu zaman zaman ilişkilerine yansıyor olmasına karşın evlilikleri ilk üç yılda sorunsuz sürdü, ikinci yılda bir de erkek çocukları oldu.

İşte tam bu sıralarda Şükrü girdi yaşamlarına.

Şükrü ilkokul öğrenimli bir müteahhitti. Kırk beş yaşlarında, kısa, kalın gövdeli, hafif kambur bir adamdı. Küçük kara gözleri yuvalarında kıpırtısız, hiçbir yere doğrudan bakmıyormuş ve görmüyormuş gibi donup kalmıştı sanki. Uzun birliktelikleri boyunca Beylem'in ondan anımsadığı en belirgin özellik bu oldu. Ortak oldular Ender'le. Kalamış'ta eski bir ev aldılar birlikte. Babasının yardımıyla, borç harç Beylem'in takılarını bile bozdurarak girişti bu işe Ender. Evi yıkıp yerine apartman yapacaklardı ama bir terslik çıktı. Ev eski eser kapsamına giriyordu. Uğraştılar uzun süre. Bu arada Şükrü'yle ilişkileri umulmadık derecede ilerledi. İş ortaklığının ötesinde bir boyut kazandı. Beylem için çok şaşırtıcıydı bu durum, çünkü bu cahil, aşırı dindar adamın Ender gibi seçici birini bu denli etkilemesindeki giz anlaşılır gibi değildi. Şükrü hemen her gece onlardaydı. Uzak bir semtteki evinde altı kız çocuğu, silik zavallı bir karısı vardı, bir akşamüstü birlikte uğradıklarında görmüştü onları Beylem. Ama asıl ailesi, konakladığı yer onların eviydi artık. Birçok kez tartıştı kocasıyla bu sevimsiz tutucu adamdan ne denli sıkıldığını anlatarak. Kocasının heyecanını anlamıyor değildi, bu işi başarmak zorundaydı, hem kendisi hem de ona pek güvenmeyen ve sigorta şirketindeki işini bırakmasını onaylamayan babası için. Çok kaygılıydı Ender. Huzursuzdu. Şükrü'ye göre ise sorunu Al-

lah çözebilirdi yalnızca. Allah onlara yardımcı olacaktı, kuşkusu yoktu bundan. Ender'in, katı bir maddeci olmasına karşın bu zor durumda Şükrü'nün işi Allaha havale etmesine, sessiz kalmasına inanamıyor, içten içe tepki gösteriyordu Beylem.

Bilirkişinin gelip evin eski eser olup olmadığına karar vereceği günden bir önceki gece Şükrü gene onlardaydı. Durum umutsuzdu. Evin eski eser sayılmaması ancak bir mucize olabilirdi. Ortalıkta bir felaket havası esmekteydi. Ertesi gün, ertesi sabah belli olacaktı gelecekleri. Beylem sofrayı kurmuş ama hiçbiri doğru dürüst bir şey yiyememişlerdi.

Mutfakta bulaşıkları yıkarken Ender'le Şükrü'nün salonda konuştuklarını duydu ama ne konuştuklarını anlayamadı. Bebeği yatırıp uyuttu, bulaşıkları kaldırdı, salona döndü ve ilk anda düş gördüğünü sandı.

Ender kıbleye doğru oturup namaza durmuş, ellerini açmış dua etmekteydi Şükrü'yle yan yana. Tüm umutsuzluğu, tüm boyun eğişi ve umarsızlığı içinde yakarmaktaydı Allah'a, onun söylediklerini tekrarlayarak. Sonra sessizce, içten içe yalvararak kendi kendine sürdürdü dualarını, neredeyse sabaha kadar. Garip bir sarhoşlukla, durup dinlenmeden.

O gece sabaha karşı, yatakta, ona tanıtanımaz olduğunu anımsatan Beylem'e şöyle dedi: "Eğer varsa göstersin gücünü, çünkü yarın bu iş olmazsa mahvolduk..." "Demek sınıyorsun Tanrı'yı..." dedi Beylem. "Bu gece belli olacak, karar olumlu çıkarsa inanacağım ona," dedi kocası. "Ruhumu temizleyecek ve sonsuza kadar inanacağım." "Hiçbir şeyi kanıtlamaz bu, yap-

ma..." diye yalvardı Beylem. "Gerçek bize göründüğü kadar basit olmamalı," dedi Ender. "Bu sığınma duygusuna ve onun beni doğru yola götüreceğine inanmak istiyorum, yoksa umutsuzluktan öleceğim." "Dünyanın sonu değil bu," dedi Beylem. "Olmazsa olmaz. Zor da olsa öderiz borçlarımızı, yeniden başlarız... İnanamıyorum, nasıl da etkiledi ve değiştirdi seni bu iki paralık adam. Nasıl da onun ağzıyla konuşuyorsun..."

Karar olumlu oldu.

İlk günler ateşli ölümcül bir hastalığa tutulmuş gibiydi Ender. Gözleri ateşler içinde yanarak parlıyor, dili ağzına sığmıyormuşçasına peltek, tutuk konuşuyordu. Geceleri sık sık sıçrayarak uyanıyordu uykusundan. Salavatlarla sağa sola dönüyor, ağlıyor, sonra yeniden ağır taş gibi uykulara dalıyordu. Başka bir dünyadaydı. Bütün öğrenip bildiklerini unutmaya çalışıyor, otuz yıldır beyninin kıvrımlarında birikmiş onca şeyi, matematik, felsefe, şiir, anılar, ne varsa silmeye çalışıyordu sanki. Beylem'e her türlü yanılgı ve önyargıdan kurtulduğunu, benliğinin cam gibi saydam, süssüz ve arı hale geldiğini söylüyordu. Kendini bildi bileli böyle bir iç huzurunu hiç duymamıştı.

Tanrı ölüm gibi girdi aralarına. Tanrı kocasını Beylem'den böyle aldı işte.

Ona karşı çıkmak, sarsmak elinden gelmedi. Ölüm acısına benzer bir acıyla onu yitirdi ve hiç tanımadığı yeni biriyle yaşamaya koyuldu istemeden. Ender onu terk etmiş, unutmuş olsa ya da ölse daha az acı çekerdi Beylem belki. Ama sakatlanmıştı ve o haliyle sürekli gözünün önündeydi. Dayanılmaz olan buydu işte.

Heyecanı, atılım gücü, canlılığı bitmişti. Gitgide gizli, tanımlanması güç bir mutsuzluk sindi yüzüne. Bu aklın değil ama vicdanın emrettiği karşı konulmaz bir oluş, bir buyruktu sanki. Pişmanlığa geçit vermez bir yazgı.

Tek başına olsaydı, aralarına bir üçüncü kişi girmemiş olsaydı kocasının yeni kimliğini gene de öylece kabul edip saygı gösterebilirdi Beylem. Ama o artık bütünüyle Şükrü'nün güdümündeydi ve onun ikisiyle ve özel yaşamlarıyla ilgili her şeye hükmetmesine izin veriyordu. Şükrü onlara egemendi. Eve alınacak verilecek her şey onun onayından geçiyordu. Çocuk hangi yuvaya gidecek, duvarlar ne renk boyanacak, Beylem nasıl giyinecek, Şükrü'nün görüşü alınmadan yürürlüğe konamıyordu. O Tanrı'nın aile içindeki temsilcisiydi. Aileyi iyiye ve doğruya ulaştıracak kişi oydu. Onsuz yanlış, günahlı ve eksikliydiler.

Derken o bitmez tartışmalarına başladı Beylem, Ender'le. "İnanacaksan inan ama bu adamı yaşamımızdan çıkar," diyordu. "Gitsin kendi sefil karısı ve çocuklarıyla ilgilensin, onlara bakmıyor bile... Bizi bu kadar niteliksiz bir adamın yönetmesine neden izin veriyorsun? Niye Ankara dönüşü gara beni karşılamaya sen değil de o geliyor? Niye ikide bir başımı bağlamam için kışkırtıyor seni gizlice? Niye bütçemiz onun elinde?"

Boşunaydı bu sorular. Beylem kocasının garip bir aptallıkla şişmiş, sararmış yüzüne bakıyordu, yanıt bekleyerek, boş gözlerine. O gözler, ilk günlerde hiçbir yerde bir saniye olsun durup dinlenemeyen bir tedir-

girliklikle, sorgucu, kuşkulu, korkak bakmışlardı kendisine, hatta çocuklarına. Şimdiyse artık iyice uzak, bir zamanlar nasılsa şöyle ya da böyle, rasgele yaşamına katılıvermiş bir yabancıya bakar gibi kayıtsız ve bomboştular. Söylediklerine ise kapalıydı kulakları. Tepkisiz, ağır, tam anlamıyla uykudaydı. Tüm varlığıyla yitip gitmişti. Hep aynı sözcüklerle yanıtlıyordu Beylem'i: "Şükrü'nün varlığında Allah bana doğru yolu gösterdi çok şükür. Binlerce şükrolsun Allahım sana."

Kendini vermeden katı bir ilgisizlik ve salt bedensel sağlığı için bir gerekliliği yerine getirir gibi yatıyordu karısıyla. Avuçları soğuk ve ter içinde kımıltısız ve şaşkın kalıyordu yanında sonrasında. Kendi de bilmiyordu nerede olduğunu sanki. Dünyanın dışına düşüvermişti apansız. Umutsuzca ama iyi niyetle onu uyandırabilmeyi denedi Beylem bir yıl boyunca. Başaramadı. Ayrıldılar.

Yaptıkları evden zarar ettiler. Ümraniye'de Şükrü'nün iki katlı gecekondusunun alt katında oturuyor Ender şimdi, semt pazarlarında elişi boncuklar satan bir kadınla birlikte, imam nikâhıyla.

Bakkal Mustafa kara çarşaflı bir kadınla söyleşiyor. Kırkına kadar ağzına sigara koymadığını, altı ay kadar önce birden içmeye başladığını anlatıyor kadın. Şeytanın işi bu, diyor. Kuşkusuz, diyor Mustafa. Şeytan! Şeytan kışkırttı tabii...

Şeker alacaktım caydım, almadan çıkıp gittim.

Beylem'e kendisiyle ilgili öykümü okudum. Yetersiz ve yüzeysel buldu. Ayrıca bakış açım fazla önyargılı ve tepkiselmiş. Senin bana anlattıklarını yazdım, diye karşı çıktım ona. "Evet ama sana anlatabildiklerim yaşadıklarımın dış görünüşüydü yalnızca," dedi. "Bir yıldan uzun süren bütün o geceleri, sevdiğim insanın yavaş yavaş avuçlarımdan kayıp gidişini unutmaya çalışmak beni nasıl yaraladı ve yordu kimse anlayamaz çünkü. Sıradan biri olsaydı belki daha kolay kabul edebilirdim olanları. Ama çok nitelikli biriydi. Çok duygusal, çok sevecen, tutkulu ve aydınlık yürekli biri. O adam ortaya çıkıncaya kadar öyle mutluyduk, birbirimize öylesine düşkündük ki hiçbir olumsuzluğun bizi yıkamayacağına yürekten inanıyorduk." Onu dinlerken bu olayın yüreğine kanatılarak kazınmış olduğunu ve Ender'le olan ilişkisinin ona sandığımdan daha çok acı vermiş olduğunu sezdim.

Bu kıza karşı daha iyi olmalıyım.

Nisan ortaları

Bond çantalı küçük adamlar üzerine:

Her zaman aceleleri vardır. Tam zamanında yetişmeleri gereken bir yerlere gidiyorlardır patronları adına. Çelimsiz gövdelerini bir sağ bir sol ayaklarına yıkarak yeşil ışığın yanmasını beklerler kaldırımlarda. Sık sık saate bakarlar. Konumlarından hem çok hoşnut hem de hoşnutsuz olmaları eğitimle elde edemeyecekleri çok önemli bir gerçeğin farkına varmalarını sağlar zamanından çok önce. Başarıya ulaşmak, bond çantalarını taşıt-

ma aşamasına gelebilmek için bir süre sürünmek, ağız kokusu çekmek ve sonra acımasız ve elverişli rastlantılar yaratabilecek yeteneğe sahip olmak gerekir. Gençtirler. Çocuklukları, batakhaneler, tavanı delik ve kalabalık uyku odaları, kaldırımlar, şehirlerarası otobüslerin en arka koltukları, pastane mazgalları, halı kaplı bürolar, karakollar ve sur diplerinde geçmiştir. Taşralı, hem ezik hem arsız, hem atak hem korkaktırlar. Yerine göre. Kimi zaman çaycılıkla başlayıp ayak işlerine yükselirler. Otopark biletçiliğinden, komisilikten, simitçilikten gelenler vardır içlerinde. Arabesktirler. Girdiyi çıktıyı öğrenir öğrenmez işgal edilmemiş bir köşe kapmak için koşturur dururlar. İnançları belirsiz ve kaypaktır. Tek özlemleri sınıf atlamaktır. Gözleri keskin, köpeksi ve bilgiç bakar. Gürültülü, kirli, kalabalık kentlerin sokakları onlarındır. Gece ve gündüz. Sabahları çok erken, ayılmamış uyanırlar. Dünyaya gelişlerinin ve geleceğin yönünü kavrayabildiklerinde gündelik özlemlerinin ötesinde tecimsel ve tinsel amaçlar edinebilirler. Saldırı ve eylem planlarının başoyuncuları olarak kullanılmaya gönüllüdürler. Parayı verenin düdüğünü çalarlar. Gene de her türlü kazaya uğrayanlar içinde çoğunluğu oluşturmalarını engellemez bu uyanıklık. Dünyaya gelişleri gibi gidişleri de kolay ve rastlantısaldır çünkü. Yakınları yoktur. Cesetlerini belediye kaldırır.

Eda bu sabah gazeteye telefon edip bende kalan tabloyu istedi. Giderken son anda arabaya sığdıramadığı için sonra almak üzere bırakmıştı onu. Şimdi o resmi sevmediğim aklına geldikçe huzursuzlanıyor-

muş. Uygun bir zamanda uygun bir yerden alabilir miymiş acaba? Tatlılıkla konuştu, sevecenlikle. Çok heyecanlandım.

Aslında bu resim ikinci yorumlanışmdan sonra beni sürekli rahatsız etti. Bu rahatsızlığın onunla ilgili tatsız anılardan mı, yoksa doğrudan resmin kendisinden mi kaynaklandığına hâlâ karar verebilmiş değilim. Belki her ikisi de. Ama Beylem yanıma taşınalı bir dolabın arkasına sokuşturulmuş öylece duruyor. Eda'nın onu ne zaman isteyeceğini merak ediyordum zaten. Bende kalmış başka eşyası da var ayrıca. Yeşil yün eldiveninin teki, birkaç parça çamaşır, kitap, hasır bir saç tokası...

Bunca zaman sonra sesini duymak öyle sevinç vericiydi ki... Tanımlanamaz bir duygu karmaşasına kapıldım. "İyi misin canım?" diye sordu. Canım, dedi, canım... Küçücük bir geriye dönüş umudu taşıyordu bu ses sanki. Biraz konuştuk. Beylem'den hiç söz etmedim. Ama sanki bir şeyler duymuş gibiydi. "Resmi dükkâna getiririm," dedim, "seni de görmüş olurum hem." "Zahmet etme, ben aldırabilirim," dedi. "Bırak getireyim," dedim. "Ne zaman ordasın?" "Bilmiyorum, dışarda bir işim çıkmazsa burda oluyorum genellikle ama ben olmasam da yardımcım var. İstersen gelmeden önce telefon et."

Az önce aynada yüzüme onun gözleriyle baktım. Onu gördüğümde nasıl gülümseyeceğimi prova ettim. Nasıl da zayıflamışım... avurtlarım çökmüş, yüzüm uzamış. Kulaklarım olduklarından daha büyük ve uzun görünüyorlar. Eşek kulakları bunlar!

Çok acele ettim Beylem'i yanıma almakla. Her zaman yaptığım her şeyden pişmanlık duymam ne öldürücü bir duygu. Anlık kapılmalar, kaçışlar, esintiler yönlendiriyor yaşamımı sürekli. Geri dönülmez yerlere götürüyor bunlar beni her seferinde. Ummadığım, beklemediğim durumlara götürüyor.

Beylem yattı. Odamda bir şeyler içerek yazıyorum bunları. İçki dedim de, içki kuyrukları öldürüyor beni. Bir şişe içki için saatlerce beklemek gerekiyor. Hayır, içmekten vazgeçmeyeceğim. Resmi çıkarıp karşıma koydum az önce. Eda bu resmi ilk kez lise ikinci sınıfa geçtiği yaz yapmış. Anneannesinin hastalığının başlangıcında. Uzun saatler sessizce oturup kendi içini dinlediği dönemde kadıncağızın. Tuval, Niyazi dayısının bir zamanlar ressam olmaya heveslenip de annesini model olarak kullanarak başladığı ama sonra sıkılıp yarım bıraktığı eski bir resimmiş önce. Eda taslak halinde kalmış bu resmin üstüne yeniden yaşlı kadının portresini yapmış dayısından kalan boyalarla. Üç gün boyunca, öğleden sonraları anneanne verandadaki hasır koltukta öylece otururken söze dökülmeyen bir anlaşma ile poz vermiş torununa. Niyazi beceremediydi, demiş resim bittiğinde, o kadar.

Bu tablo daha sonra anneannenin evinin bodrumunda bir köşeye atılmış. Dedenin imam nikâhlı karısı Kadriye bir gidişinde Niyazi'ye söz etmiş bundan. O da alıp getirmiş İstanbul'a, onarıp temizlemiş, Eda'ya vermiş. Birlikte oturmaya başladığımızda resim Eda'daydı. Oldukça sıradan, biraz çocuksu, özenle boyanmış yaşlıca bir kadının portresiydi ilk hali. Gene de dikkatle bakıl-

dığında ürkütücü, kötücül bir çekiciliği vardı bu yüzün. Acının eşiğini aşmış gibi dünyaya küçümseyerek, hatta biraz alayla bakıyordu büyükannenin Eda'nınkilere benzeyen iri kara gözleri.

Eda, hastanede yatan anneannesine ziyarete gidip geldikten ve onu yıllar sonra ilk kez görüşünden sonra, bir gece resmi yeniden boyadı. Ona anısı olan bu tabloyu niye bozduğunu sorduğumda, "Bozmuyorum, tamamlıyorum, çünkü bu o değil," dedi. "Bu kadın hiç kimse değil. O zaman göremezdim ama artık biliyorum. Bir eksiklik var." "Nasıl bir eksiklik?" diye sordum. "Bilmiyorum, arıyorum ve bulmaya çalışıyorum," diye yanıtladı beni. "Gözleri birçok şeyin ötesini görüyor şimdi. Bütün ruhuyla bakıyor çünkü, kendini görmek istemediklerinden sakınmayı düşünmeden." Sarının bu ziyaretten çok etkilenmişim. –Ama bunu o zaman anlayamadım. Sonradan farkına vardım.– "Biliyor musun, onunla beni bütünleştiren, özdeşleyen bir duyguyu yaşadım orada," diye sürdürdü sözünü, fırçayı bir an tuvalden kaldırıp elinde tutarak. "İşte asıl yakalamak istediğim o, bu yüzde... Ne olduğunu bilmiyorum, ya da sözcüklerle anlatamıyorum. Belki yalnızca bir düşünce bu, ya da arayış." Çalışması birkaç gün aralıklarla sürdü. Resimle kavga ediyor, aradığını bulamadığını söyleyerek hırsla uğraşıp duruyordu. Derken yorulup bıraktı. Artık eski resimdeki anneanneye hiç benzemeyen ama gene de biraz o, daha çok da Eda olan ve inanılmaz biçimde Eda'ya da benzemeyen bir portre çıkmıştı ortaya bu çılgın çalışma sonunda. Doğrusu öncekinden çok etkileyici idi bu yeni yorum.

Beni çarpan, huzursuz eden yanı göz oldukları varsayılabilecek öğelerin her bakışımda apayrı anlamlarla yüklü görünmeleriydi gözüme. Temelde olgunlaşmış bir burukluk, tamamlanıp yumuşamış bir acı baskın çıkıyordu bakış denemeyecek o bakışlara ama yadsınamayacak ölçüde tutkulu ve kavgacı bir biçimde.

O günlerde çok hırçındı Eda. Üç-dört hafta boyunca durmadan ters düştük onunla. Önerdiğim her şeye olumsuz yanıt verdiğini anımsıyorum. Önceleri bezgin ve uyuşuktu. Buna karşın inatla sürdürdüğü bir kendi kendine yetme inancıyla yardım isteğime karşı koyuyordu. Daha sonra kendini her bakımdan aşırı derecede yorarak, gereğinden çok içmek, çok çalışmak, birkaç gece eve gelmemek gibi kısa, benim dışımda mutluluklar denedi, unutmak istediği acıyla –her neyse o– baş etmek için. Ama pek işe yaramadı. Pek de kararlı olmadan bana ilk kez ayrılmaktan söz etti. Karşı çıktığımda benimle birkaç aydır bölüştüğü bu düzenli yaşamdan sıkıldığını, aslında kendinden başkaları açısından son derecede tutarsız biri olduğunu ama kendisinin yaşamı ancak bu dağınıklık içinde yeterince algılayabildiğini, bağlılık ve düzenin, düşüncesini ve sonsuz arayış tutkusunu güdükleştirdiğini söyledi, ilk ve en büyük çatışmamızı yaşadık sonra.

Bir akşam saçlarını kestirip geldi. Oğlan çocuğu kadar kısa kestirip geldi. Birkaç gündür uzun suskunluklar içinde kalıyorduk durup dururken. Suskunlukları yenebilmek için gözle görülür çabalar harcıyordum. Ara sıra görünüşünde küçük değişiklikler yapmayı severdi. Tırnaklarını kırmızıya boyar, yeni bir

giysi ya da ayakkabı alırdı gereksinmediği halde. Ama bu kadar köktenci bir eyleme girişmemişti hiç. Karşımdaki divana oturdu. Yalnız suskun değildi. Fiziksel olarak da çirkinleşmiş görünüyordu bana. Sanki küçülmüştü. Yüzü solgundu, süzülmüştü. Birden benden çok önemli bir durumu, görülmemiş bir hesabı, ağır, ezici bir olayı gizlediği duygusuna kapıldım. Korktum. Ona neyi olduğunu sordum. Kaygılı, tetikte, yanıtını bekledim.

Yaz gecesiydi. O geceden en çok Eda'nın, canlı, yerinde duramayan, nerdeyse saldırgan devinim ve değişkenliklerinin görüntüleri kalmış belleğimde. Bana coşkuyla, sınırsız bir yüreklilikle içini dökerken, ikide bir ayağa fırlayışı, pencereye gidip gelişi, sesinin yükselip alçalışı, elini kolunu sallayıp saçlarını çekiştirmesi. Durup yeniden başlayışları...

Arada bir çelişik duygularını düzene koymaya çalışır gibi bocalayıp susuyor ama sonra öncekinden daha yıkıcı sözlerle ve benliğimi derinden sarsan bir acımasızlıkla ona olan inancımı yerle bir ediyordu. Başkalarının gözündeki Eda'yla kendi gerçeği arasında hiçbir ilinti yoktu. Bu bana garip gelmemeliydi, çünkü hepimiz böyleydik. Bizim kendi kendimizle ilgili imgemiz başkalarının gözündeki imgemizle kesinlikle bağdaşamazdı. Birine kendimizi açarken bile iyice gizleniyorduk. Gene de her zaman kendimizle ilgili kuşku ve kaygılarımızın ne kadarını ele verdiğimiz sorusundan bir türlü kurtulamıyorduk. Ama kuşkusuz o en çok kendisinden korkuyordu. Kendine ihanet etmekten, yanıltmaktan. Kendi gözündeki beni parampara edi-

vermekten. İkiyüzlüydü çünkü. Kendisini anlatırken, sunarken eleklerden geçiriyor ve eleğin içinde pek az çöp bırakıyordu her zaman. Birkaç iri parça, o kadar. Olağan ve kolay anlaşılır parçalar. Benlik yitimi bu noktada başlıyordu. Böyle böyle giderek inanır oluyordu elenmiş, ayıklanmış kişiliğine. Bizler, hepimiz bu yolla siniyor, bizim için uygun bulunan kalıba sığınıyorduk zaman içinde. Onu hiç tanımıyordum. Yüreği kötülüklerle doluydu, göstermiyordu bana nicedir ama artık neyse o olmalıydı, kişiliğini bana karşı güvenceye almaya karar vermişti.

Bir süre benden yanıt bekler gibi sessizce sigarasını içti. Ona bakarken yüzünde nice bozgunun izlerini yakaladım o anda. Umutsuzluğu, sonsuz hüznü gördüm gözlerinde. Bunları gizleyemiyordu ataklığı. İçim sızladı. Ona yaklaşarak kucaklamak, yüzünü okşayıp avutmak istedim ama bunu sezdi, aceleyle ve aramıza aşılmaz bir uzaklık koymak istermiş gibi soğuk bir sesle yeniden konuşmaya başladı. İlişkimiz başlayalı benden başkasıyla ilgilenmemişti. Benden önce birçok erkekle birlikte olmuş, kimi zaman onların adlarını bile anımsamayacak ya da birbirine karıştıracak kadar yoğun ama sıradan ve kısa serüvenler yaşamıştı. Bunca uzun zaman sadık kaldığı ilk erkek bendim. Dolayısıyla bunları bilmeyi hak etmiştim artık. Doğrusu bu uçanlıktan yorulduğu bir dönemde karşılaşmıştı benimle. Durulup dinlenmeyi özlüyordu artık. Oraya buraya savrulmaktan yorulmuştu. Gerçekte böyle yaşamayı istiyor değildi. Her seferinde yoğun bir boşluk ve pişmanlık duygusuna kapıldığı halde sürüp gitmişti elin-

de olmadan bu dağınıklık. Ben bir umut olmuştum onun için ama ne yazık ki gerçekleşmeyecek bir umut. Beni suçlayamazdı, hayır, değişemeyeceğini anlamıştı yalnızca ve bu gerçeği kabul ediyordu.

Az sonra, bütün bunları, bir önceki gece boyunca Metin'le birlikte olduğunu söylemeden önce beni iyice yıldırmak, her türlü şoka hazırlamak, bağımsız, açık sözlü, dürüst, saçma, güçsüz ama sonuçta neyse o olduğunu kabul ettirmek için anlattığını anladım. Metin adını duyduğumda buz kesildim. Şaşırdığım için değil, nicedir kuşku duyduğum bu gerçeğin bundan böyle en küçük bir yadsımaya yer bırakmayacak biçimde bilmeye dönüşmesi yüzünden. Beni asıl şaşırtan o anda Eda'nın bana suçlayan, yargılayan bakışlarla, sanki onu Metin'in kollarına atan benmişim gibi bakmasıydı. Kendimi savunmak için yanımdaki sehpada yanan lambayı söndürdüm ve yere kayıp halının üstüne boylu boyunca uzandım. Sanırım etkileniş biçimim ve suskunluğum onu ürküttü, çünkü yeniden konuşmaya başladığında sesi titrek, duyulur duyulmaz, yılgın ve yaralıydı. Benimle birlikte olduğundan bu yana ilk yatışıydı Metin'le. Ama öncesi de vardı kuşkusuz, bana yalan söylemişti. Yıllar öncesinde başlamış ama hiçbir zaman duygusal bir boyut kazanmamış bir ilişkiydi aralarındaki. Onu aşkla sevmemişti hiçbir zaman ama yanında kilitlenmiş kişiliğinden bir şeylerin eksildiği duygusuyla rahatlamış, nefret ettiği kendi bedeninin aşağılanmasından sınırsız doyum sağlamıştı. Kendi gözündeki Eda imgesiyle bütünlendiği yerdi Metin'in yatağı.

Şimdi, o gece bana söylediklerinin gerçekte tıpatıp aynı sözcüklerle dile getirilmiş olduklarından emin değilim. Ama anlatmak istedikleri çok açık olarak bunlardı. Tüm yanlışlarıyla kendini bilmenin, kendisi olamamaktan daha az acı verici olduğu noktası üzerinde inatla duruyordu. Onu dinlerken uzun süre nerede olduğumu tam olarak algılayamama durumuna düştüm. Sabahtı. Yağmur yağıyordu. Karaköy'deydim. Çırılçıplaktım. Kendime doğru yürüyor, ulaşamıyordum. Metin vardı. Bulanık görüntüler vardı kafamda. Her şey, gerçek rengini, çizgilerini, netliğini yitirmişti. Gerçekdışıydı. Eda da, o da öyle... Öldürücü bir alacakaranlığın içinde bütün inançlarım sarsılmış, bildiğim nesneleri ve adları unutmuş, tükenmiş, tepkisiz kalakalmıştım. Gereksindiğim tek şey sessizlikti. Tek başıma olmak, kendimi dinlemek, duyduğum acıyı sindirebilmek istiyordum. Dünyanın gürültüsünden, itiraflardan, seslerden, gülüşler, fısıltılar, inleyişler ve feryatlardan uzakta olmak. İçtenliği için ciddi olarak teşekkür ettim ona. Yarın sabah bu evden gitmesinin ikimiz açısından da çok yararlı olacağını söyledim. Çekip giderse ardından yas tutmayacağımı, açtığı yarayı kısa sürede kapatmayı başarabileceğimi ekledim. Gidebilecek yerim olsa ben çıkıp gidecektim.

Neden sonra kalkıp bir bardak içki aldım. O sırada ağladığını duydum. Yarı karanlıkta ellerini umarsızca kucağına bırakmış kesik kesik hıçkırıyordu. Alnını, burnunu görüyordum belli belirsiz, ağaran beyaz geceliğini, kollarını. Ama her şey bitti mi? diye düşündüm. Yeterince yürekli olabilmek için onu bırakmadan

önce bunu bilmeliydim. Bilmek için ona yaklaşmak, sarsmak, beni sevmediğinden iyice emin olmak zorundaydım. Ama yapamadım. Duyarsızlaşmıştım. Tümüyle yabancıydı bana. Sımsıkı bitiştirdiği dizleriyle yarı cansız, gecenin başlangıcındaki gösterişli özgüvenini büsbütün yitirmiş, neredeyse yaşlanmış bir kadın vardı karşımda.

Bitti, diye düşündüm iç rahatlığıyla. Camların dışında açılan karanlığa baktım.

Belki de başlamış bir şey bile yoktu aramızda. Şimdiye kadar beni her türlü sahiplenmeye, köleleşmeye, bütünlenmeye karşı çıkmaya, yalın, aşkın dışında bir dostluğu denemeye zorlamıştı. Böyle bir denemeye girişemeyecek derecede korkak ve düzeysiz değildim. Aşkın türlü görünümleri içinde her türlü yaklaşım ve denge arayışını doğal karşılayabilirdim. Kavrayışımla eylemim arasındaki çelişkiyi en aza indirmek çabası bilinçli bir amaç olmuştu benim için her zaman. Baskı altına alınamayan, güdülemeyen bir kadınla kurulacak iletişimin yaşamı nasıl zenginleştireceğini biliyordum. Ne var ki baştan beri, Eda'nın terazisinde kendi kefesi sürekli ağır basıyor, beni çıplaklıktan öte bir soyunmuşlukla isterken kendi tavrını netleştirmemeye aşırı özen gösteriyordu. Hep aynı kadınla mı, yoksa birden çok Eda ile mi birlikteyim kuşku duyuyordum sürekli olarak. Belirsizlikler içinde, belirsizlik kuralları yönlendiriyordu ilişkimizi. Metin'le olan serüvenini bana aktarma noktasına gelişi bundan böyle ondan başkalarının da olacağı anlamını taşıyordu üstelik. Yani birlikte olacağız, ama

o yaşamını, benden başkalarıyla, benim dışımda sürdürecek. Ya ben? Korkunç bir edilgenlik ve sevecenlikle onu bekleyeceğim.

Eda'yı oturduğu yerde bırakıp gidip yattım. Hiçbir uyuşturucu, acı giderici almadan uyuduğum en derin, en sağaltıcı uyku oldu bu.

Öğleye doğru mutfaktan gelen sesiyle uyandım. O güne dek hiç duymadığım bir şarkı söylüyordu. Bunun rüzgârın önünde sürüklenen kuru yapraklardan söz eden bir şarkı olduğunu anımsıyorum. Şarkı söylediğini hiç duymamıştım, sesini bilmiyordum. Bu ses duru, parlak ama ancak duyabileceğim yükseklikteydi. Musluğu açtığında duyamıyor, musluğu kapattığında yeniden duyuyordum. Sonra birden tümüyle kesildi. Yattığım yerde öylece kalıp sessizliği dinlerken belki de düş gördüğümü, gittiğini, onu bir daha hiç göremeyeceğimi, duyamayacağımı düşündüm. Onsuz ne yapacak, nasıl yaşayacaktım? Birlikte iyi kötü, bir yılı aşkın süredir yürüdüğümüz yolu yeni baştan bir başkasıyla yürüyecek gücüm var mıydı? Birçok şeyi yeniden denemek ve öğrenmek zorunda kalacaktım herhalde. Kendimi orada, o anın içinde şaşkın, aptal, budalaca bir öfkeyle yaşamının en büyük yanlışını yapmış biri olarak gördüm. Ona güle güle demek bu kadar kolay mıydı? Benim yılgınlık, değişmezlik, yakınma ve yıkıntı dolu yaşamıma değişkenliği, dik başlılığı, uyumsuzluğu, tutkuyu taşımıştı varlığı. Onsuz dünyanın ne denli yavan, anlamsız ve başa çıkılmaz olacağını acı veren bir yoksunlukla sezdim. O olmadan boş, amaçsızdım.

Acınacak bir biçimde aldatılmış olmak ilk kez başıma gelen bir durum değildi sonuçta. Yaşam başlı başına aldatmacaydı zaten. Gizlerini çözmeye uğraştığımız karmaşık bir oyundu. Oyun içinde hiç kimse bütünüyle kendisi değildi. Kendini arama ve bu karmaşayı kavrama çabası körlüğün, dünyaya duyulan korkunun ve ne olursa olsun bir yere sıkı sıkıya tutunma isteğinden doğan bağnazlıkların duvarlarını yıkabilecek tek şeydi. Öyleyse neden kaygılanıyordum, niye incinmiştim bu kadar?

Eda'nın yeniden şarkı söylemeye başladığını duydum. Sesi ılık bir esinti gibi gezindi düşüncelerimin üstünde. Yaşam sonsuz bir yadsıma ve unutuş diye geçirdim içimden, ne garip! Tanımadığım o yabansı yüzü şimdiden silinmişti belleğimden. Düşle gerçek arası bir gölgeydi yalnızca. Ondan korkmuyordum. Dün gece kendisini benden uzaklaştırmaya çalışırken dozunu iyi ayarlayamadığı hoyratlık kendi kendimize sormamız gereken gecikmiş soruları ortaya dökmüştü belki de. Ne kadar zor ve anlaşılmaz olursa olsun geleceğimiz bu sorulara bulacağımız yanıtlara bağlıydı. Gitmemişti, buradaydı şimdilik. Hiçbir şey olmamış gibi şarkı söylüyordu işte. Bağışlanmayla aşağılanmadığı için. Gerektiğinde terk edileceğini sezdiği için. Yenildiğinde yeniden başlama inadı yüzünden. Nedense o an böyle düşündüm, anlaşılmazlıklardan oluşmuş bir labirente yeniden dalmaktan hiç çekinmeden. Zaten kadınlarla erkeklerin ilişkilerinde anlaşılır olan ne vardı ki?

Resim yatağının ayakucundaki duvarda asılıydı. Ona baktım. Yeniden yorumlarken umarsızca aradığı ve bulamadığını sandığı nedir diye baktım. Geçmişini, kendi oluşumunu yadsırken bozguna, benlik yitimine uğramıştı belki de bilmeden. Onun kendi benliğini bulup ortaya çıkarma çabasına ortak olmak azımsanmayacak bir serüven değil miydi? Benden asıl beklediği buydu kuşkusuz. Değiştirip dönüştürürken ruhsal dengesinin altüst olduğuna inandığım bu resimle nasıl hırsla, tutkuyla uğraştığını düşündüm. Gene de başaramamıştı ama. Gerçekte ne ve kim olduğunu kendisi de bilmiyordu çünkü. Hem melek hem şeytandı. Hem güzel hem çirkindi. Hem kör hem kaplandı. Hem tutku dolu hem de aşırı kayıtsızdı. Bu çoğulluk içinde kendini oradan oraya vuruyor, ruhunun acısıyla bedenini umutsuzca hırpalıyordu.

Benim için o kesinlikle okumayı beceremediğim bir el yazısı olamazdı. Kırılganlığını hoyratlıkla gizleme çabası boşunaydı. Şarkısını yeniden duydum. Sesi, baş edilmez acıklı bir çığlık gibi yüreğime ulaştı. Onu seviyordum. Böylesine özgün ve anlaşılmaz biri olduğu için seviyordum asıl. Sakınarak, korku dolu bir hazla, çocuksu bir saflıkla ve çekici bir yabancıya duyulan merakla.

Yaklaşan ayak seslerini duydum. Oda kapısında durup gülümsedi bana. O zaman yaşamıma kısa süreli bir konuk gibi değil, temelli katılmış olduğuna yürekten inandım.

Dedim ya, bu ilk yanılgım değildi.

Nerede yanıldığımı tam olarak bilmiyorum şimdi. Çok duygusaldım, gerçek olguları hiçbir zaman değerlendiremedim. Çok sonraları bana, sana verecek hiçbir şeyim yoktu, dedi. Yitirecek hiçbir şeyim yoktu çünkü.

Dün gece Metin'i gördüm rüyamda. Eda'yla oturduğum eve gelmişti. Küçük parmağında gümüş bir hacı yüzüğü vardı. Sakal bırakmış, gözlerine sürme çekmişti. Garip bir biçimde çekici buluyordum onu. Eda mutfakta salata yapıyordu. O görmeden belki gizlice okşar beni, öper diye bekliyordum, ama iki gündür yıkanmadığım için uzak duruyordum. Gene de it herif anlıyordu kendisinden o kadar nefret ettiğim halde yakınlık beklediğimi ve bile bile kayıtsızmış gibi bir hava takınıyordu. Ona çok mutlu olduğumu söyledim. Sonunda huzura kavuştuğumu. O sırada gömleğimi değiştiriyordum ve atletim çok kirliydi. Kınar gözlerle baktı bana. Tiksinir gibi. Balkona çıktı. Ardından gittim, sarı boz bir kentteydik, Arabistan'ın hiç gitmediğim ve resmini bile görmediğim bir yerinde. Bana yakında Afrika'ya kaplan avlamaya gideceğini söyledi. Klimalı kocaman cipini kapının önüne park etmişti. Onunla gidebilmek için güçlü bir istek duydum. Ama oralı değildi hiç. Beni çoktan buruşturup atmıştı işe yaramaz bir karalama kâğıdı gibi.

İğrenç, çok garip bir düştü. Uyandım, rahat bir soluk aldım.

Yanı başımda Beylem'in yeniyetme bir oğlan çocuğununkine benzeyen daracık kalçaları. Yakında buradan ayrılıp ucuz bir otele taşınacağım.

Resmi götürdüm, dükkândaki kıza bıraktım. Eda yoktu. Oysa bir gün önce telefon edip kıza ertesi gün geleceğimi haber vermiştim. İşi çıkmış, beni bekleyememiş. Yalan! Neyse hiç olmazsa o korkunç resimden kurtuldum.

Cumartesi. Evde temizlik vardı. Gündelikçi kan kılığında Beylem, somurtarak yardım bekledi benden. Alışılmış aile düzenleri. Alt katlardan tabak çanak gürültüleri, çocuk ağlamaları, baba bağırtıları, naklen maç uğultuları ve fasulye kokuları geliyordu. Derken yönetici geldi, aile bildirimini doldurup vermem gerektiği konusunda uyardı beni. Sinirlenerek vermeyeceğimi, ülkede demokratik düzenin halen yürürlükte olduğunu söyleyip kapıyı yüzüne çarptım. Paniğe kapılıp bir saksıyı devirdim, halıya içki döktüm, sigaramla koltuğun döşemesinde büyükçe bir delik açtım. Yarı uyuşuk bir halde ve kanaldan kanala atlayıp reklamlardan kaçarak bütün gün televizyona baktım. Sonra o Neyla denen adi karıya küfrettim ve terlik fırlattım, neden bilmiyorum, bilmiyorum, anlayamıyorum. Sanki bu kadın topluma veba gibi yayılan değersizliğin, inançsızlığın, bencilliğin, saçmalıkların, yapaylıkların, bayağılık ve sığlığın simgeleşmiş hali. Oysa yalnızca işini yapıyor, çok iyi yaptığına inanarak...

Beylem görmek istemiyor bütün bunlardan nasıl bunaldığımı. Ona bu işin bittiğini nasıl söyleyeceğim?

Geçmişin üzerine sünger çekemiyorum. Oysa bunu yapmadıkça ne kendimle ne de dışımdaki görüntülerle dolaysız ilişki kurmayı başaramayacağımı biliyorum. Beylem bütün davranışlarının olgunlaşmamışlığının göstergesi olduğunu söylüyor. Peki, tamam, kim benim katilim öyleyse?

Kadınlarla ilişkimde cinsellik hiçbir zaman etken rol oynamadı. Bir kadınla aramda cinselliğe bağlı olmayan derin, yumuşak bir sevgi ilişkisi olsun özledim hep. Böyle bir derinlik olmadan iki insanın yan yana ayrı ayrı var olabileceklerine inanmadım. Eksizsiz bir ilişkide heyecanın önemini azımsadığımı söylemiyorum. Tersine, birlikteliğin şiddetle tadılabilmesi için arada aykırılıklar, benzemezlikler olması gerekir. Kafam çok karışık aslında, ne dediğimi bilmiyorum sanki. Şunu belki, ne bileyim... ilişkiler devingen olmalı. Sürekli birinin efendi öbürünün köle olması yerine rollerin sık sık değişmesi daha iyi olur.

Sabahları Beylem'in yanında uyandığımda yitik, yabancıyım her şeye. İri beyaz güllerle bezeli perdelere. Çeşitli renklerden belli belirsiz çizgilere. İncelikle kurulmuş bir tuzağın içinden kurtulma itkisiyle doğruluyorum yataktan. Paniği yenmek için pencereye, tavana, duvarlara bakıyorum. Biriyle bu kadar içli dışlı olmaya nasıl katlandığımı soruyorum kendime, uykunun sığınağındaki kadına bakarken. Bu duygumu ondan utandığımdan değil, tümüyle bana özel olduğu ve anlayabileceğini sanmadığımdan gizliyorum. Onunla

yaşamını sürdürmek için gereken en az şeyi yapıyorum, gerisini kendi içimde, kendi kendime yaşıyorum. Onunla her türlü iletişime karşı koyuyor varlığım. Onun beni adam etme çabasına karşı çıkıyor. İnancım, uğruna direneceğim, yaşamıma anlam katacak hiçbir bağlantım yokmuş, yok, biliyorum ama bu dünyada olup bitenlerden ben sorumlu değilim. İnsanların kafa kemikleri, derileri ve tüyleri hırsla, kötülükle, acımasızlıkla dolu beyinlerini örtüyorsa ben ne yapabilirim? İnsanların bir bölüğü silaha sarılıp öteki bölüğü öldürmeye kalkışıyor, bir başka bölüğü buna sesini çıkarmıyor, gene bir başka bölüğü bunu onaylıyor, bir başkaları da öyle değil böyle olacak diyor ve sayısız bölüklerin her birinin kafalarından bir başka ses çıkıyorsa sonuçta bunların çoğunluğu buyruklara uymakla rahatlayabilecekleri din kitaplarına sarılıp en doğruyu bulduklarına inanarak görünürde onlara sunulan kuralların, artdüşüncelerin ve tehlikeli kişilerin kurbanları ve cellatları haline geliyorlarsa ben ne yapabilirim? Kendi yüzümle aynalardaki karşılaşmam bile soyut bir karşılaşma artık. Bu durumda gidip bir doktora görünmek neyi çözer? Ya büsbütün ufalanıp gidersem ne olacak ki, elimde yedeğim bile yok...

22 Nisan

Rüyamda gene Metin'i gördüm.

Eda'nın dükkânındaydık. Bir sürü ıvır zıvırın içinde. Sakalını kesmişti. On parmağında on ayrı yüzük vardı. Mor bir ipek gömlek giymiş, biraz göbeklenmişti. Yedi

adet cin satın almış, medyumluğa başlamış meğer. Elimi uzattım, avcuma baktı. Korkuyla haykırarak bıraktı. Besbelli kötü şeyler görmüştü. Ne gördüğünü söylemesi için yalvardım. Bana büyü yapmışlar. Büyük tehlike içindeymişim. Nasıl çözeceğiz bunu diye sordum, çok saçma ama işte düşümde inanmışım bu rezilliğe. Neyse, kan akıtmam gerekiyormuş önce, sonra büyük mor yumurtayı arayacakmışım. Büyük mor yumurta! Nerede olduğunu bilen yokmuş. Umutsuz ve çok uğursuzmuş göstergeler. Hangi göstergeler? Borcum ne kadar? diye soruyorum ona. Dükkândan beğendiğim bir eşyayı almamı ve parasını ödememi istiyor. Ücreti buymuş. Demek Eda'yla birlikte çalışmaya başlamışlar.

Katilim kim?

İyi ve kötü düşlerin, suçluluk duygusunun, kuşku ve korkuların yer almadığı bir yaşamdır Metin'in yaşamı. Karamsarlığa, umutsuzluğa, sinir bozukluğuna kapıldığını hiç görmedim. Her sınavdan yüzünün akıyla çıkacağına yürekten inanmanın getirdiği bir özgüvene sahiptir. Büyük, onu derinden sarsan anıları, yaralanmaları olmamıştır hiç. Ufak tefek sakatlıklarda çabucak sarar, bandajlar berkittiği yeri. Belleğinde işe yarar olaylar, kişiler, ilginç yerler biriktirir yalnızca. Sağlıklıdır, yılda bir kez nezle olur ya da biraz başı dişi ağrır o kadar.

Yüzeyde yaşar. Gizli köşeleri, basamakları, karanlık kuytuları yoktur benliğinin. Kendini ortalamaya uydurmayı çok iyi başarır bu yüzden. Başka insanlar-

da kolayca özdeşleşme duygusu uyandırır. Gerektiğinde sıradan insanlara tepeden baktığını belli etmeme ustalığına sahiptir.

Gerçek bir yaşam değildir onunki. Sonu olmayan, sürüp giden bir kukla gösterisidir. Bin bir kılıkta sahnenin önündedir hep. Kendi kendisinin kuklasıdır.

Zamansız
Zeytinyağlı taze bakla ve leylak zamanı.

Beylem annesine gitti. Bütün gece tek başıma satranç oynadım. Yattım, uyuyamadım.

Dıştan baktığımda yaşamım düzmece bir öykü gibi görünüyor gözüme. İçine giremediğim ve bu yüzden sonunu çıkarsayamadığım başarısız bir öykü. Bölümler arasında mantıklı bağlantılar yok. İnandırıcı kanıtlar ve ayrıntılar yer almıyor anlatıda. Anlatılabilenler anlatılamayanlardan daha az. Öyleyse neden yazıyorum bunları? Bir çıkış yolu mu arıyorum? Hayır, tersine. Özel tarihimin karanlığına biraz daha, biraz daha gömülmek, kendimden gizlemeye, belki de tümüyle unutmaya çalıştığım anıların kırıntılarını o karanlıktan toplayabilmek için. Belki onlar, dayanılmazlıklarından dolayı, tamamlamam gereken bir şey varmış eksikliği ve yanılsamasıyla erteleyip durduğum bir sona beni daha kolay götürebilirler.

Açıklanamaz anlar var. Mutlulukla utancın bir arada olduğu anlar.

Uzun süre hiç işe yaramayan sorular sordum kendime. Gizli, bilmediğim geçitler aradım içimde. Düşüncemi bulandıran, gövdemi yüreğime yabancılaştıran kuşkulara düştüm.

Çok yorgunum şimdi. Çok eskiyim.
Çıkıp biraz dolaşmalıyım.

Sabaha karşı

Bir gün şöyle demişti bana –en aykırı şeyleri söylerken bile hafifser gibi güler, en geri düşünceleri savunurken ilerici görünmeyi becerir, en bildik düşünceleri tekrarlarken yepyeniymiş etkisi bırakmayı becerirdi–: *Özgürlük insanın kendi kafasındaki yasak ve kalıplardan kurtulmasıyla başlar.*

aslında beni tıfıl gördüğünden öğretmenlik taslamayı basmakalıp sözler etmeyi pek severdi ona hayran olduğum günlerdi yanında gezdiğim yamaklık yaptığım ağzı açık ayran delisi gibi ama gene de bana önemli biriymişim gibi davranırdı o zamanlar ben de önceleri ona yetişmeye uğraşmış ama zorlanınca sığınmakla yetinmenin daha iyi olacağını anlamıştım belki de asıl amacı gözümü boyamaktı tabii durumumu o sıralar şimdiki açıklığıyla anladığım söylenemez ona sorunlarımdan söz ettiğimde küçük acılar bunlar diyerek ve büyük acılarla dolu yaşam öykülerinden dem vurarak gözümü korkutur beterin beteri olduğunu söyleyerek kısa yoldan avuturdu beni avutur muydu uyutur muydu orası ayrı artık ben

salak rahatlardım tanıdığım hiç kimseye benzemiyordu Gülperi'yi anlatırdım ve annemi *bırak şu küçük zavallı kızı* sıkılır gibi olurdu zaten kimseyi uzun boylu dinleyemez ilgisini yitirir önemli bir yere telefon etmeyi birden anımsayıverir uzun uzun konuşur genelde bir kadın olur bu ben aval aval dinlerim işte zenci kadınların ne koktuğundan dolunaydan arslan burcunun özelliklerinden akla gelmeyecek ucuz tatavalar filan ama canım sıkılıyorsa ve kendisi keyifliyse gürültüsüyle beni rahatlatmayı bilirdi akıllı olduğumu bunların üstesinden geleceğimi insanın kaçmayı bilmesi gerektiğini anlatırdı karamsarlık doğaya aykırı bir tutumdu sudan gelirdi söyledikleri ama söylerkenki halinden etkilenirdim görmüş geçirmiş duruşundan oysa en çok altı-yedi yaş büyüktü benden.

Askere gitmeye karar verdiğim günlerde bir gece Pasaj'a içmeye götürdü beni, iki kişi daha vardı, dişine göre çocuklar; kendinden üstün gördüğü insanlarla bir araya gelmek istemez böyle yerlerde çünkü. Leylakların açtığı zamandı. Balıkpazarındaki tezgâhlar leylak demetleriyle süslenmişti. Yanı başında oturuyordum, kanadının altındaydım, varlığı cömert bir güvence gibiydi benim için. Aralıksız konuşuyor, kendinden, kadın kalçalarından, balıkçılıktan, günün olanaklarını değerlendirmekten söz ediyordu. Ötekiler onu dinliyor, gülüyor, bense içten içe yadsımaya çalıştığım halde biraz kaba ve bencil buluyordum davranışlarını. Her şeye karşın çok ayrı insanlardık ve yakınlığımızda yerine oturmayan, gerçek olmayan, içime sinmeyen bir yan vardı. Bu tedirginliği onunla tartışmaya kalksam şaşı-

racağını, bunca önemsenmekten ve duygusallığımdan ürkeceğini ve büyük olasılıkla beni örselemekten kaçınmayacağını seziyordum. O sıralarda sorumlu bir aydın olma düşümden tümüyle vazgeçmiş değildim henüz. Başarısızlığı aklıma bile getirmiyordum hatta. Kitapları yutuyor, edindiklerimi yaşama geçiremesem bile bir gün işe yarayacaklarına inanıyordum. Metin'in yaşam karşısındaki kolay çözümlerini, kayıtsız dayanıklılığını pek de emin olamadan yüzeysellik olarak yorumladığım oluyordu zaman zaman. Bu gücü küçümsemem belki kendi güçsüzlüğümden ileri geliyordu, çünkü dostluğundan, koruyuculuğundan yoksun kalmak istemediğim için iyi yanlarını abarttım uzun süre. Bir de şu var, belki yazgıma bir biçimde karışmış sayıyordum onu ve ilişkimizi yönlendiren asıl oydu, benim bu arkadaşlıktan sıyrılma istencim olamazdı.

Geç vakit kalktık. Sarhoştum. O geceye dek o kadar hesapsız içmemiştim hiç. Gene de sanki hiç o kadar uyanık olmamıştım, hiç o kadar korkusuz, coşkulu ve bir o kadar umarsız olmamıştım. Her adımda yer sessizce deviniyordu ayaklarımın altında. Işıklar, gelip geçen yabansı yüzler, bahar havasına karışan egzoz, çiçek, kokoreç, yanık yağ kokuları arasından yürüdük. Herhangi bir yere doğru. Yönümü yitirmiştim ve arayıp bulmak kaygısı duymuyordum. Aslına bakılırsa gerçek yönümü hiçbir zaman saptayamamıştım. Yön duygum yoktu. Pusulam da. Söylediklerine güldüm. Sesim bana ait değildi, yeni bir tını arıyordu kendine.

Yalpalıyordum herhalde, koluma girdi. Sıcaklığını, kokusunu duydum. Başım döndü. Kimsenin, hiçbir

olumsuzluğun onu etkileyemeyeceğini, benimse en küçük terslikte tuzla buz olacak yapıda biri olduğumu düşündüm. Yürüdük. Şişhane'de eski büyük bir evde oturuyordu o günler. Karşı yakaya, Hasanpaşa'ya gidecek halde olmadığımı, onda kalabileceğimi söyledi, üşendiğim ve yalnız kalmak istemediğim için olur dedim. Evine gittik. Daha önce hiç yalnız gitmemiştim evine. Ama hep derli toplu, güzel bulmuştum orayı. Eşyasıyla, ışıklandırmasıyla kendine özgü, sahibinin kişiliğiyle bağdaşmayan yalınlığıyla dinlendirici. Bu bağdaşmazlık yüzünden heyecan verici bir gizle doluymuş gibi görünmüştü bana hep. Oturup birkaç plak dinledik, konyak içtik. Metin çok az içer. Bütün geceyi bir kadehle idare etmişti ama benimle birkaç yudum içti gene de. İçkiyi sevmediğini söylerdi, şimdi dayanıklı olmadığını, özdenetimini yitirip gerçek kimliğini sergilemekten çok korktuğu için içkiden de korktuğunu biliyorum artık.

Bir kadeh daha içtim. Bir yanım yumuşak bir yanım çok ağır, odanın loşluğunda, dingin ve ağrılı loşluğun içinde onu aradım. Ben orada değilmişim gibi dalgın, müziğe kapılmış sigara içiyordu. O güne dek görmediğim bir yumuşaklık vardı yüz çizgilerinde. Birden onun şimdiye kadar sezemediğim bambaşka bir öze, gürültüye boğarak gizlemeye çalıştığı bir iç töze sahip olduğu sanrısına kapıldım ama bakışlarını bana çevirinceye kadar sürdü bu yalnızca. Onlardaki boşluk zehir gibi yüreğime aktı. "Neden ille de kendinden başka biri olmaya çalışıyorsun," dedim isyanla. "Bu da nerden çıktı şimdi?" dedi, küçümser bir gülüşle. "Anla-

dın," dedim, "biliyorsun." "Niye beni olmadığım bir adam olarak görmeye uğraşıyorsun ki? Sıradan biriyim ben," dedi, güven dolu, kendinden hoşnut bir tonda. "Sen bir sanatçısın," dedim. "Yok canım, çıplak kanların resimlerini çeken ve dünyaya onların bacaklarının arasından bakan kendi halinde bir adamım," dedi. "Dünyanın saçma ve bayağı olduğunu mu söylüyorsun yani?" "Evet, tabii, senin sorunun onu olduğundan fazla ciddiye almak." "Hiç kırılıp döküldüğün, yaralandığın ya da umutsuzluğa kapıldığın olmadı mı?" "Bunlar fantezi. İnsan güçlüyse acılarını uyuşturabilir, ağrısını dindirir, duyarlığını kontrol altına alabilir. Gel gelelim yarayı kaşırsan kanar. Ne yararı var bunun? Sana ne yararı var yaralarının kabuklarını yolup durmanın, hiç düşündün mü çocuğum?"

Kalkıp pencerenin önüne gitti. Aralık perdeyi kapattı. Gelip yanıma oturdu. "Bu hastalıklı duyarlığı yenmek senin elinde, ellerinde, kimseden yardım bekleme ve kararlı ol," dedi. Ellerime baktım. Bomboştular. Ellerimi avuçlarına aldı. Yüreklendirmeye çalışırmış gibi sıktı. Duyulur duyulmaz bir sesle, "Rahat ol, bu kadar sıkma kendini," dedi. Bir uzlaşma, yakınlaşma önerisi, çağrı sezdim bakışında. Ürkek ve umutsuz gülümsemeye çalıştım ama yapamadım. Kolumu okşadı usulca, beni karmakarışık eden bir tatlılıkla. "Sana bir kahve yapayım," dedi. Kalkıp mutfağa gitti, yapayalnız kaldım. Onun bir kadını tutkuyla istediğinde nasıl olabileceğini, bütün o kadınlarla nasıl sevişiğini, onları nasıl öpüp okşadığını düşlemeye çalıştım. Çıplakken, maskesiz, donsuz, çorapsız ama asıl ruhen çırılçıplak-

ken nasıldı? Her şeyin açığa çıkacağı öyle bir anda düşündüm onu. O altüst olmuşluk içinde. Kalıbını kırıp parçalamak zorunda kalacağı o korunaksızlık içinde. Başaramadım. Hiçbir görüntü ona uymuyordu. O uzun biçimli gövdenin, çarpıcı, esmer, kayıtsız yüzün, alaycı geniş ağzın uzaktan yakından ilgisi yoktu kafamdaki görüntülerle. Gene de inatla yeniden var edebilmeyi denedim. Benim ruhumu taşıyan, yaşamı benim gibi algılayan inceliğiyle bana benzeyen ama bütün bunların üstesinden gelebilmek için güçlülük maskesiyle dolaşıp yalanlar söyleyen ve bu yüzden bağışlanabilir biri olarak görmeye çalıştım onu. Hayır, olmadı. Gerçek görüntüsünü tümüyle sildi bu kurgu. Garip, kimseye benzemeyen biri çıktı ortaya. Böyle biriyle aramda kesinlikle bir umutsuzluk ilişkisi olamazdı.

Nasıl yorgundum. Oturmak yoruyordu beni. Kalkıp yere, halının üstüne boylu boyunca uzandım.

incelmiş incelmiş boşlukta öylece yattım duvarlar üstüme doğru eğilip genişlediler ağladım ayırdındaydım sabahın olmayacağının sabaha ulaşamayacağım genişlikteydi gece leylak dalları ve neon lambalarıyla kaldığım yeri arıyordum bir kitapta sevebileceğim biri yoktu bu dünyada başımı celladın ipine uzatmayı birdenbire bir uçuruma yuvarlanmayı özlüyordum sehpa dikdörtgendi ayaklara bakıyordum ayaklar taştı mermer üstünde bir Nefertiti başı granit kahverengi ve koyu yeşil çizgili zevksizdim böyle uyumlar yaratmayı bilmiyordum çirkindi her şeyim çirkindim hiçbir şeydim niye bana dostluk bağışlıyordu gidip bu

küçük korkak çocuğa kahve yapıyordu bir çekmeceyi vurarak kapatıyordu Mozart çalıyordu iyiydi kolumu okşuyordu ellerim canlı değildiler hiçbir zaman onaylanmayacaktım ellerimde değildi eksiklerim hep aynı kalacaktı sürekli hoş görülecek ve bağışlanacaktım yalnızca umarsızca çekingenlik duvarları örecektim insanlarla arama siliktim şaşkındım dilsizdim beni öldüren bu dilsizlikti

ağladım her ölüm anlaşılmaz ve boşunadır ardında sokaklar kalır kirli bir gömlek eski bir mektup yayları göçmüş bir koltuk kalır kaldığın yeri işaretlemeyi unuttuğun bir kitap anahtarlığın korkuların kalır kucaklaşmaların öpüşlerin kokun soruların kalır yalanların çocukluğun senden çalınanlar kalır gerisini alır götürürsün sürükler götürürsün

ağlıyor ağır geliyordum kendime işte İstanbul çok büyük ve ben nasıl yalnızım diye ağladım nasıl sokaklarda bekleyen kadınlar örümcek bağlamış resimler gördüm zamansız ve zor bir yolculuğa çıktım durup dururken gittim san bir öğle üzeri sarı caminin önünden geçerek eve gittim kapıyı açtım baktım annem gelmiş tanıyamadın mı beni dedi annem usulca yaklaşıp yüzüne dokundum elimden tuttu denize doğru yürüdük

Kaldırdı soydu beni, duşun altına soktu. Güçsüzlüğüme, çocukluğuma ağlıyordum. "Yapma," dedi, "yapma güzel çocuğum! Mutluluk bu değil." Havluya sarmalayıp kuruladı gövdemi, ovdu sevecenlikle. Kucaklayıp yürüttü, götürüp yatağın üstüne bıraktı. Soğumuş kahvemi içtim. Yatışmış sessizce yattım. Karyolanın kı-

yısına oturup parmağını dudaklarının üstünde, yüzümde, gözyaşlarının izlerinde gezdirdi. Gözlerinin rengine hiç dikkat etmemişim, içimi görmeye çalışır gibi bakıyorlardı derin siyah gözleri, dalgın biraz, düşünceli sanki, acı veriyordu içime. Derinlerden bir keman sesi tanımadığım güzel bir yüzü çalıyordu bir tren geçti ıssız bir dağ köyünün karanlık istasyon binası önünden ama sessizliği bozmadı ve o sessizlikte ben oraya gitmek istedim kapıyı çalmak karşıma çıkan kim olursa olsun kucaklamak ve kucaklanmak avunmak kim olursa olsun esirgeyecek bir şeyim yoktu biri bana dokunsun yeter ki sevgiyle bundan başka her şey önemsizdi bu yumuşacık dokunuşlardan başka sevgiyle biri bana sarılsın ve adımı söylesin beni onayanın gözleriyle bütünleneyim

bir an belki korktum daha sonra gelecek yorgunluktan geri dönüşün yorgunluğundan andan daha kısa bir zaman korktum ama dudakları ezip dağıttı uysallaştırdı duyduğum ürküntüyü umutsuzluğun ateşlediği bir istekle titriyordu içim dokunulmak doyumsuzca duyulmak istiyordum pazarlıksız konuşmadan bir cinayete suç ortağı olur gibi uzandı ellerim göğsüne düğmelerini açmak için

yoktum bedenimin içinde değildim başka bir şey vardı karanlık toprağımda gömülü kalmış bir filiz şimdi kendini yukarıya doğru dokunulur hale gelip dal budak salmaya doğru iten bundan başka hiçbir şey sözcüklere yüklenecek düzeyde değil parmağındaki akik taşlı yüzük etime batıyor acıtıyor beni uzun yumuşak uzun okşayışlar sonra daha kısa sert ve acıya benzer mırıltılar adlar küçük dal-

gacıklar dokuların içindeki sayısız ışık kabarcıkları ışıldıyor şişiyor bir dalın rüzgârda bir cama aralıklı çarpma sesi duyuluyor soluk alışlar ve yürek vuruşlarıyla

yoktum su yüzeyindeki

yansımalar gibi genişleyip dalgalanan yitme noktasına kadar birbirine karışan iç içe geçen sonra acıyı ve ölümü aşıp yavaşça çözülen gölgeler vardı yalnızca çiçek tozları uçuşuyordu havada ter gözyaşı yağmurdan sonraki toprak kokusu vardı inandırıldıklarının hiçbirisi doğru değildi

odadaki eşyanın dış hatlarını yeniden gördüm loş kurşuni bir aynanın parıltısında boşalmış zamanı gördüm gövdemin dingin beyazlığını bir an ama bakmaktan kaçındım ona utanmaktan değil benden ayrı bir oluşum ilgisizce ve haksız yere beni betimleyen bir nesne olduğu için

Anımsanacak başka bir şey yok. Boşluklar var. Eski sorular ve dilimde safra acılığı. Yaşamım boyunca ne ve neden olduğunu bilmeden duyduğum korkunun iç bulantısı. Yabancısı olmadığım o bayat suçluluk kokusu.

Anımsanacak başka bir şey olmadığı gerçek mi?

Uyandığımda giyinik başucumda duruyordu. Yüzünde katışıksız bir ciddiyetle. Yeniden ulaşılmaz ve egemen. İçgüdüsel biçimde gülümsedim ona. Yalnızca gözleri küçük bir zafer kazanmış çocuksu bir gülüşle ışıldadı bir an. Yüzü değişmedi. Uyandım ve yaşadığı-

muz düşün bittiğini, kesin olarak bittiğini anladım birden. Duruşundaki soğukluk dondurdu beni. Bilmeden battaniyeyi boğazıma çektim. "Çıkmam gerek," dedi. "Sen de toparlansan iyi olacak." Üstümdeki battaniyeyi hızla çekip savurdu. "Hadi bakalım!" Apansız uzun, kumral tüylü, beyaz bacaklarını, gövdemi, yalnızlığımı gördüm onun gözleriyle. Bir anda doğrulup büzüldüm. Kendimi düşmüş, aşağılanmış duydum midemde şiddetli bir kasılmayla. Beklenmedik bir haksızlığa uğramanın güvenilmezliğiyle yandı gözlerim. Geri dönebilmeyi istedim ölesiye. Bir gece önceye, gazeteden birlikte çıktığımız saate dönmeyi. İki adım ötede ayrılacaktım ondan o zaman. Evime gidecektim, sürekli ölümün soluğunun kol gezdiği, böcekli, köhne, küf kokan evime. Ya da sokaklarda dolaşacaktım amaçsız. Kalabalık, çirkin yapılarla dolu, yorucu sokaklarda. Gürültülü bir birahanede ilgi duymadığım bir futbol maçına bakacaktım TV'de.

Bir çekmecede bir şeyler arıyordu. Yüzünü yandan görüyordum. Yatak çarşafının boş olan yanını alıp o anda bana iğrenç gelen gövdemi örttüm ve kıpırdamadan yattım. Komodinin üstündeki saatime göz attım. Altıya geliyordu. Bu saatte nereye gitmesi gerektiğini düşündüm ve telaşının, içinde bulunduğumuz durumdan nasıl sıyrılacağını bilememekten doğduğunu sezinledim. Birdenbire acıdım ona. Zayıflığını kabalık ve acımasızlıkla örtmeye çalışıyordu. Kendini bırakıp çöküvermekten ölesiye korkuyordu. Ama hangi kendisini? Orada duran ve herhangi bir nesneyi arar görünen adam kalıbında barındırdığı kişilerden

hangisiydi şimdi? Yerine ve zamanına uygun olarak kusursuzca kuşandığı kişilik kılıflarından hangisi üstündeydi? Özündeki bencilliğin öne çıkardığı savunma güdüsüyle hiçlik sınırına dayanmış olduğunun ayrımında mıydı? Bütün zayıflıklarıma karşın ben ondan çok daha fazla bendim. O ise gösterişli ama korkak bir hayvan.

Odadaki her şey, eski başucu yüksek ceviz karyola, yanındaki hantal komodin, üstündeki abajurun solmuş pileli şapkası, duvardaki bir yığın kravat ve kemerin asılı olduğu tahta askı, küçük deri koltuk, siyah, ağır, karanlık oda perdeleri, altlarından sarkan kirli tül, dolabın kapağındaki kocaman ayna, hepsi bana tehlikeli, kötülüklerle dolu ve bayağı göründü. Sonradan ona duyacağım sınırsız nefretin tohumları ilk kez o an atıldı benliğime.

Orda durmuş aynaya son bir kez bakarken çoktan terk ettiği beni gizlice izlediğini anladım. Onun için ben aykırılıktan duyulacak zevkin sıradan bir nesnesiydim. Benim içinse o kendi kendime beceremediğim yıkımın en uygun aracıydı.

"Niye bir şey yemiyorsun?"

"İyi değilim. Sanki bir kazaya uğramış gibiyim..."

"Çocuksun Nedim, çocuk, çocuk... Kurtul bunlardan. Daha önce hiç denemedin mi?"

"Hayır."

"Kronik mutsuzluğunun nedeni açığa çıkıyor işte şimdi."

"Hayır ilgisi yok!"

"Ama bedeninin istek ve olanaklarını tanımalı ve onları kullanmalısın. Ayıp değil bu! Cinsellikten zevk alabilmek için genel geçer kuralların dışına çıkmak, kuralları çiğnemek gereklidir biliyor musun? Cinsel yaşam insan yaşamının en ayrıcalıklı alanıdır ve her türlü kural onun düşmanıdır. Yaşadığımız ancak kurallara boyun eğdiğinde sapıklık sayılır ya da böyle adlandırılır, boyun eğmediğin zaman ise son derece normaldir."

"Biliyorum. İnsanlar çok değişik durumlarda yaşayabilecekleri sevgi ve duygu ilişkileri içersinde cins ayrımı gözetmeden birlikte olabilirler. Bu deneyimi yaşadığım için pişman değilim. Bunun dışında senin tavrından rahatsızım."

"Bırak bu kadar ince elemeyi. Bir andı, kendiliğinden gelişti, güzeldi."

"Şimdi, bu sabah yenilgi gibi geliyor bana."

"İstedin... Gerisi önemsiz."

"Sen de istedin! Tersi olsaydı beni durdurabilirdin."

"Kendinde değildin. Suçluluk duymana gerek yok. Çoktandır bekliyordun bunu öyle değil mi?"

"Bu doğru değil. Niye bölüşmekten kaçınıyorsun?.."

"Bu didikleyiciliğin yoruyor beni. Tamam, ikimiz de zevk aldık."

"Benim duyduğum zevk senin alanına girebilmiş olmanın ve senin bugüne kadar benden esirgediğin bir şeyleri alabilmenin, hatta çalabilmenin heyecanı ve üstünlük duygusuydu belki de..."

"Ne kadar tehlikeli şeyler söylüyorsun sen!"

"Neden?"

"Bak ben vermek istemediğim sürece kimse benden bir şey alamaz. Sürüp gidecek bir şey değil bu. Kadınları yeğlediğimi biliyorsun."

"Öğrenmek istediğim bu değil."

"Ne söyleyebilirim? Bazı şeyler yalnızca yaşanır, konuşulmaz."

"Neden korkuyorsun söylesene?"

"Hiçbir şeyden korkmam ben. Ama aşka ve romantizme inanmam. Cinsellik yalındır."

"Bu da ne demek? Sana âşık olduğumu sanmıyorsun ya!"

"Neden olmasın?"

"Saçma. Demek istediğim, ilk kez dün gece seninle ilgili giz perdesi aralandı biraz benim için."

"Yapma yahu... Ne gizi? Apaçık biriyim ben. Gördüğün gibi. Neyse boş ver. Bu kadar büyüteceğini sanmıyordum doğrusu..."

Çıktım. Yağmurlu bir ilkyaz sabahıydı. Dışarıda koskoca bir dünya vardı, yürüdüm, kendimi aradım içinde. Yoktum. Önüm sıra yürüyen ağır aksak bir görüntüye indirgenmiştim.

Gemiler yoktu.

24 Nisan

Çalışacak durumda değilim. Birkaç gün izin almayı düşünüyorum. O arada taşınabileceğim uygun bir ev ararım belki. Git desem gider, biliyorum. Ama bana iyilikle yaklaşan birini üzmeye ne hakkım var? Onu

nasıl sokağa atarım? Gitsin istemiyorum aslında, ne ki Beylem'in varlığı beni sorunlarımı, acılarımı tek başıma üstlenmek ve özgürce yaşamaktan yoksun bırakıyor. Gazetede görüyorum onu zaten, bir de evde çekilmiyor. Ev biraz daha geniş olsa... Yazmaya oturmak için bile onun yatmasını bekliyorum. Tamam belki o da bıktı benden, onun yaşamı da kısıtlandı. Niye hiç arkadaşın yok? diye soruyor bana, neden birlikte bir yerlere, sinemaya, bara, pikniğe gitmiyoruz? Neden bu kadar toplumdışısın? İstesem bir yığın arkadaşım olabilir. Ama benim düzeyimde olmayan insanlarla neden zaman harcayayım? Ne konuşacağım onlarla? Neyi tartışacağım? Bu bunalım ortamında onların o abartılı kendine güven ve yüzde yüz yeterlik duygularının nasıl üstesinden geleceğim? Şakalarına, espri anlayışlarına nasıl ağız uyduracağım? Bir araya gelerek, bir örnek konuşarak, birbirlerinden ve kendilerinden aynı biçimde tiksinerek kişiliksizleşmeye çalışan bu insanlarla nasıl bir alışverişim olabilir? Budala, acemi, dilsiz ve isterik bir 'zararsız' değil miyim ben onlar için? Canları cehenneme! Sonra, işte, eğlence ve dinlence diye sunulan göstermelik ve sıradan şeylerin, diskolar, barlar, turlar, vurdulu kırdılı şiddet, seks ya da bayat komedi filmlerinin ve bütün bunlara benzer uyduruk bir yığın tecimsel metanın sokak itleri için olduğunu, insanı düşünmekten alıkoymak için uydurulmuş boş şeyler olduğunu, kalabalığa karışıp onlardan biri olduğunu duyma rahatlığı ve doyumu uğruna yorgunluğa değmeyeceğini nasıl olup da anlamıyor. Çok farklıyız. Benden beklediklerini, umduklarını bulamadı Beylem,

gösterdiği özveriye karşın. Ayrılmak en iyi çözüm. Ama nereye gidebilirim? Salaş bir otel ya da pansiyon odasında yaşayabilecek kadar güçlü değilim. İki gündür dargınız. Şiddetle yadsımasına karşın yazdıklarını okuduğundan kuşkulanıyorum. Programı kilitlediğimi bildiğine göre denemiş en azından. Neyse, benden umudunu tümüyle kesmiş görünüyor artık. Ona göre olmadığımı anladı sonunda.

Not: Geçmişte yaşadıklarımı düşünmemeye çalışıyorum, ama unutmaya çalışmak bile başlı başına bir iş ve onca zamanımı almışken başaramamışım. İki seçeneğim var, ya kendimi toparlayıp her şeye yeniden başlayacağım ki bu şimdilik olanaksız görünüyor, ya da bu işi... bitireceğim. Düşünüyorum. Enine boyuna.

10 Mayıs

Onun gitmesi gerekir sonuçta benim evime postu seren o olduğuna göre haksızlık bu kabul ediyorum ama uygun bir yer öyle hemen kolaylıkla bulunmuyor gene de kadınlar daha becerikli böyle işlerde zaten anladı gitmesi gerektiğini ve bu da bir aşama bir süre ayrı kalmak yani birkaç gün iyi olacak diye düşünmüş düşündük Tülay'ın evi uygunmuş kalsınlar iki kadın iki yalnız kadın dertleşirler Beylem beni anlatır rahatlar ona yaptıklarımı anlatacak ne var ne yaptım ben ona tamam ara sıra uğrayabilir uğrasın bazı şeyleri anlayamıyormuşum evet olabilir anlamak istemiyorum neden anlayayım bu gece Kubilay'la bira içtik bir yer-

de ayaküstü galiba işten çıkaracaklar onu tam da derleri boyunu aşmışken zavallı evli bir kadına âşık dünyanın en iyi kadınıymış kocasının metresi varmış neyse başka bir gazeteye girer ya beni de atarlarsa yok zor biraz şimdi gidip çişimi yapıp geldim şu var evi temiz tutamıyorum sonra alt kattaki kadın geldi banyosuna su sızıyormuş bizden benden yani bizden sayılır kızın evi eşyası burda olur dedim baktırınım kim bakar buna bunlarla mı uğraşacağım.

Doktora gitsem ne olacak işte yazıyorum bunları doktor sandalyesinde anlatılamaz böyle şeyler denemedim mi bir zamanlar denedim daha kötü olmadım mı oldum eee!

O geceyle ilgili yazdıklarımı okudum doğru mu bunlar böyle miydi yoksa biraz yan mı çizmişim şimdi bilmiyorum artık önemi yok zaten artık özenmeye de gerek yok içimden nasıl geliyorsa öyle yazacağım en çabuk biçimde cümle kurmak hele uzun cümlelerin altından kalkmaya kalkışmak kolay değil zaten kafamdaki görüntüleri yansıtmıyor bunlar duygularımın da ancak çok küçük bir bölümünü aktarıyor örneğin o sabah o hayvan oğlu hayvanın evinden çıktığımda ondan nasıl öç almak istediğimi onu nasıl öldürmek istediğimi es geçmişim evet sonradan bir şey olmamış gibi olduk ama ben askere gittim araya zaman girmişti sonra zaten az gördüm aradı filan pek oralı olmadım öfkem biraz yatışmıştı ta ki Eda çıktı piyasaya ki bu da onun işi zaten onun bana ödülü.

Bunu geçiyorum artık onu düşünmüyorum Eda bir düştü etkisinden uzun süre kurtulamadığım hem çok

güzel hem de kötü bir düş karar veremiyorum hangisi daha ağır.

Zaten ben Beylem'in evi büsbütün terk etmesini istemiyorum, çünkü belki yakında bir yolculuğa çıkarım, kaybolurum ya da başıma bir şeyler gelir, ev boşa gitmesin.

Olasılıklar üzerinde düşünüyorum. Yalnız bu işi iyi planlamak gerekiyor.

6 Mayıs

Bir daha duymadım şarkı söylediğini. Ara sıra o şarkıyı bir daha söylemesini istediğimi anımsıyorum ama yapmadı bunu şarkı söylemeyi bilmediğini zaten sesinin güzel olmadığını o sabah şarkı söyleyenin –büyük olasılıkla– kendisi olamayacağını ışıklıktan ya da sokaktan ya da bilmediği bir yerlerden gelen sesi onun sanmış olabileceğini ya da kim bilir düş görmüş kurmuş olacağını onunla uzlaşmak olumsuzlukları olumluya çevirmek için bir sanrıya kapılmış olduğumu tahmin ettiğini söyledi sonradan

Düzenbazdı.

"O sabah çekip gitmedin ama niye gitmedin çoktan bitirmiş iyileşmiş olurdum gitseydin geldin kapıda durdun gülümsedin bana bir gülümsemeyle beni yatıştıracak umutlandıracak en azından kendin için zaman kazandıracak etkinliğin olduğunu biliyordun üzerinde."

"Veda etmeye gelmiştim, gidecektim ama sen yanına çağırdın ve..."

"Sen de hemen soyunmaya başladın."

"Hayır öyle olmadı, yanına çektin beni."

"Ben mi hayır kesinlikle eminim önce sen soyundun yavaş yavaş hatta üstünde şu önü işli sabahlığın vardı aslında gidecek olsaydın giyinmiş olman gerekirdi öyle değil mi ha? Gitmek istemiyordun apaçıktı bu şimdi ne diye..."

"Giyinecektim giysilerim orda dolaptaydı uyuduğunu sanıyordum peki kararsızdım ne yapacağımı bilmiyordum konuşalım istiyordum aklı başında iki insan gibi."

"Biz aklı başında insanlar değiliz hiç olmadık ve zaten olmak istemiyoruz ne demek aklı başında düşündün mü hiç bak söyleyeyim sana aklı başında olmak düşüncelerinin eylemlerinin duygularının genel geçer kurallara uygun olması demektir ruhsuz donmuş basit olmak yani anarşist kontrol edilemez dönüştürücü ve derin olabilmek için aklı başında olmamak gerekir aklı başında olmak hapı yutmaktır bilmiyor musun?"

"Neyi tartışıyoruz Nedim?"

"Bilmiyorum yani beni aldattın hep aldattın kullandın çocuk gibi uyuttun bir gülüşle bakışla gözyaşlarıyla Allahım ne aptalım!"

"Yanılıyorsun sana karşı çok dürüst davrandım her zaman kalıplar içinde yorumlama beni herhangi biriyle olan ilişkimle seninle olan çok farklı şeyler."

"O herhangi birileri yani düşünürsek bana ait olmadığını olamayacağını durmadan anımsatmak içindi değil mi o birileri Metin hariç olmak üzere elbette gizlediğin tek sevgili oydu çünkü."

"Sevgilim değildi kaç kez söyledim sana konuşmak istemiyorum *hayır istemiyorum!*"

Bileklerimdeki sargıları değiştiriyor. Hafif et, oksijenli su, sülfamit kokusu.

"O sabah şarkı söyleyen sendin biliyorum sendin hiç kuşkum yok hasta biriymişim gibi davranma bana."

"Hastasın."

"Ruh hastası değilim."

"Ruh hastasısın."

"Sen benden daha hastasın."

"Belki."

"Ama şarkı söyleyen sendin."

"Bendim."

"Nasıldı sözleri söylesene."

"Unuttum şimdi."

"Kuru yapraklar filan hani."

"Kuru bir yaprak gibi."

"Ondan sonra o kadar yalvardığım halde gene gittin Metin'e ve gizledin benden işte buna dayanamıyorum bir türlü dayanamıyorum niye gizledin ha?"

"Üzülmeni istemedim."

"Ama neler oldu gördün mü bak daha kötü şeyler oldu."

"Evet bilemezdim bunu yapabileceğini bu çılgınlığı bu neyi çözer?"

"Ölseydim bitecekti hepsi insan kendine karşı da şiddet kullanma noktasına gelebiliyor işte özellikle onu yönelttiği insan karşısında âciz kaldığında o heri-

fi ya da seni öldürebilseydim bunu yapmak zorunda kalmayacaktım aslında."

"Korkutuyorsun beni."

"Ben de korkuyorum şiddet duygusu orda insanın içinde alt benlikte duruyor var olduğu ilk günden beri değişik biçimlerde kolay değil onu yenmek başa çıkmak kurtulmak."

"Her tür şiddete karşı olmak öğrenilebilir ve öğretilebilir bir duygu bence."

"Ama bu öğreti sıradan çoğunluk içindir şiddet kınanır ama yönetenlerce ustaca kullanılır para güç ve iktidar ona dayalıdır çünkü zincirleme şiddeti doğuran bu."

"Aşırı bir genelleme bu bence."

"Hiç de değil insan doğadaki öteki canlılardan daha vahşi daha acımasız yırtıcılıkta çıkar kavgasında savaşlarda yırtıcı bir hayvandan daha haksız daha zalim daha sinsi ve kalleş."

"Beni öldürebilir miydin gerçekten duydun mu bu isteği?"

"Sanırım intiharla cinayet arasında hiçbir fark yok özellikle karar anında."

"Bu işi bitirmek zorundayız Nedim en kısa zamanda."

"Bunu senin yapman gerek çünkü ben beceremiyorum biliyorsun."

"Evet."

Olabildiğince az şey yazmak istiyorum olay hakkında.

O gece saat dokuza doğru telefon ettim Metin'in atölyesine. Şişhane'de eskiden oturduğu evi atölye yapmıştı sonradan kendine ev alınca ve Eda'yla ilk günlerimizde orda buluşurduk akşamüzerleri –o huzursuz akşamlar– çene çalarlardı. Arkada o eski yatak odası olduğu gibi duruyordu geç vakitlere kadar çalıştığı zamanlar orda arka odada eski yatak odasında kalın siyah perdeli –gerekirse gizli kamerayla kadınların şeylerini çekmek için herhalde değil kesin– kaldığını söylüyordu yalan tabii her kadını evine sokmaz aslında atölyeye gelen kadınları iş arasında bile anında becermek için şip şak bozmadı o odayı her gidişimde sinirlerim bozulurdu söyleyemezdim Eda'ya meğer o zaten odanın müdavimiymiş nerden bileyim.

Biriyle birlikte olduğu zaman ki birlikteliğimiz boyunca en az on kez olmuştur belki gece eve gelmemezlik etmezdi daha çok gündüz ya da akşamüzerine denk getirirdi bir evcil yanı vardı gene de saygısı vardı ortak yaşamımıza belki beni seviyordu kendince dostça bir yaklaşımı vardı gecikecekse telefon ederdi açık bir şey söylemezse bilirdim anlardım gelip anlatmasını beklerdim isimsiz adamlardı bir daha görmezdi göremeyeceklerini seçerdi.

O gün öğleye doğru aradı gece gelmeyebileceğini dayısıyla yemek yiyeceğini söyledi inandım eve geldim yemek yedim sekizde dayısı aradı işte terslik pek aramaz evden ama olacak işte yalan söylediğini anladım Metin'le olacağını böyle anladım.

İki kadeh içtim. Çok tatsızdım. Metin'i aradım atölyedeydi Eda'nın orda olup olmadığını sordum sinir-

liydim ters çıktı ne arasın burda filan gibi sonra önemli bir şey mi var diye sordu o zaman anladım ordaydı. Orda dedim yok dedi küfür ettim tamam telefonu kapadı yüzüme.

Evin içinde biraz dolaştım. Bir içki daha içtim duramadım artık çıktım bir taksiye atladım her şey kırık dökük içimde ama dimdik bir inat var ki bu beni atölyeye götürdü. Sokağa girdim ışığı gördüm biraz bekledim çok az ışık vardı üçüncü katta şömineyi yakmış olmalıydı çünkü beyaz perdelerde titreşen devinen alev gölgeleri vardı. Alt kat zillerinden birine bastım rasgele dış kapı açıldı girdim ikinci katta bir kapının ardından kim o diye sordu bir kadın yanıtlamadım yukarı çıktım kapıda küçük bir plaka

Stüdyo M.G.

Zili çaldım bekledim bekledim bekledim zili çaldım bekledim zili çaldım bekledim zili çaldım çaldım çaldım çaldım kapı açıldı bordo sarı lacivert bordo bornozuyla belki sabahlık öyle bir şeyle Metin kızgın kuşkulu korkak katil yüzlü huysuz bir kaşı havada dehşet Metin ne oluyor Eda burda manyak mısın oğlum sen git şurdan ya onu görmek istiyorum şimdi git oğlum ya deli misin nesin ya aklını başına topla içerde biliyorum yok diyorum sana yok bu saatte dinleniyorum rahat bırak ne laf anlamaz şeysin içeri girmek istiyorum bak çok yorgunum içeri gireceğim gir peki hadi gel yol veriyor dudakları kenetli sararmış şömine yanıyor içerdeki her eşya her nesne acı veriyor bana uyuşuyo-

rum müzik viyola konçerto Mozart kanepe aynı kanepe otur şuraya ne oluyor böyle kendine gel Nedim yapma ya olası bir tehlikeyi ne yapacağı belli olmayan bir salağı yatıştırma rolünde içerde kim var kimse yok hadi kendine gel artık çok acımasızsın çok çok aşağılıksın sarhoşsun hoş görüyorum çocukluktan kurtul artık sakin ol nedir sorun

Huzursuzum dedim aranızdaki her neyse bilmek istiyorum bilmek ve ona göre ne yapacaksın dedi ne bilmek istiyorsun ne var da ne bileceksin söyledi bana iki ay önce iki aya yakın oldu anlattı seninle söyledi ve söz verdi bir daha olmayacak diye öyle bir şey oldu olabilir senden önce yakındık ama seni seçti olabilir önemli mi onu tanıyorsun hayır tanımıyorsun güldü onu sana bıraktım acı çektim sen acı çekmezsin ne demek olduğunu bile bilmezsin dedim seninle bir geçmişimiz var kadın yüzünden kötü olacak değiliz dedi sen benim sevdiğim bir insansın at bunları kafandan bak şimdi gitmen gerekiyor bir konuğum var içerde anlıyor musun? Güzel bir hanım ama Eda değil inan.

Burda değilse nerde? dedim senin bilmen gerekir seninle yaşıyor dedi. Kalktı. Kapıya yürüyüp kalkmamı bekledi sabırsız kesin gizleyemediği bir bezginlik ve nefretle bakarak bana irkildim asıl amacın bana kötülük etmek dedim niye böyle düşünüyorsun seninle ne diye uğraşayım işim başımdan aşkın Allah aşkına yeter artık git dedi.

Koridordan geçtim kapıya yürüdüm yatak odasının koridora açılan kapısı önünde durakladım orada sırtını vermiş kapıyı kollamak ister gibi duruyordu bir-

den anladım atılıp yana savurmaya çalıştım onu güçlüydü itti duvara çarptım gene saldırdım kolu yüzüme indi bağırdım hayvan öldüreceğim seni ikinizi de! bir daha vurdu yere düştüm başımı kaldırdım Eda'yı gördüm kapıda duruyordu yarı giyinik gömleğinin düğmeleri açık yapmayın diye bağırarak ama gözleri doygun sevişmişler Metin yapma! seni düzenbaz kaltak! yanınıza bırakmam bunu dedim hadi ne yaparsan yap seni aptal arandın dedi Metin hadi def ol şimdi!

Merdivenleri koşarak indim arkamdan Eda'nın bağırdığını duydum Nedim Nedim Nedim sokağa çıktım kar havası daha önce hiç duymadığım bir kıskançlıkla kavruluyordu içim benim için seçtikleri rol buydu buydu işte bu yürüdüm soğuk koşup kolumdan tuttu, bekle dedi, mantosunu giydi bilmiyorum sonra

Uzun uzun anlatmak istemiyorum zaten çok net değil sonrası.

Arabaya binmişiz eve gelmişiz ağlamışım anlatmışım ona Metin'le olan...

Sonra banyoya girdim.

Kanı gördüm. Fışkıran kanı.

Mayıs ayındayım hâlâ

Beylem eve döndü sinemaya gittik pizza yedik yattık uyuduk

Ne yapacağız böyle dedi sabahleyin kendini iyice bıraktın onu duydum ama ne istediğini anlamadım niçin kime söylüyor bu sözleri burası benim evim beğenmiyorsa gelmesin isteyen oydu bırakıp giden oydu

kendine bir yer arasın bez terlikleriyle başımda dikileceğine

Akşam. Alacakaranlığın içinde yağma edilmiş boş bir han gibi oturdum. Kente baktım. Nereye gideceğim? Varmayı istediğim bir yer olsaydı yola çıkmaktan kaçınmazdım. Ama her akşam bu sokakta arabadan iniyor ve eve doğru yürür buluyorum kendimi.

2 Haziran

Plan 1. Kendini –bir biçimde– ortadan kaldırmaya karar veren bir adam gizli ve terörist bir örgüte katılır ve yakalanarak itirafçı olur. Estetik bir operasyonla yüzü değiştirilir. Bundan sonra öç almak istediği kişiyle yeni biriymiş gibi yakınlık kurar. Katilini seçmiştir böylece. Onu kışkırtarak uygunsuz bir durumda kendini öldürtecektir. Adam tanınmış biridir ve görünürde eşcinsel cinayeti havasındaki bu ölüm onun da sonu olacaktır. En önemlisi de şu: Katil cinayetten sonra bacağındaki beni görecek ve kurbanının gerçekte kim olduğunu anlayacaktır. Oyuna geldiğini, yani pis bir oyuna geldiğini anlayıp apışıp kalacaktır hayvan oğlu hayvan... Tabii ardından basın, televizyonlar dakikası dakikasına kameralara bakan şaşkın korkak yüzü katilin! saldırır onlara kudurur... yaka paça görüntüler...

Plan 2. İntihara karar veren biri terörist bir örgüte katılacak ve polis özel timi kılığına girmiş iki arkadaşıyla birlikte öç almak istediği adamın evine gece yarısı bir baskın yapacak. Adam o sırada tarikatçı sevgili-

siyle yatıyor olacak. Biz kapıyı kırıp içeri dalınca bunların ödü bokuna karışacak başlayacaklar yalvarmaya tabii kadın dualar edecek Allah'a ben silahımı adama doğrultarak çırılçıplak halının üstüne indirecek ve köpek gibi dört ayak gezinmesini ve havlamasını isteyeceğim yapacak eşşoğlu eşek yapacak tabii sonra hep birlikte tarayacağız onları tararara ra tararara ra tararara ra o punk karıyı da sonra bunun aslında dinci örgüt Arap ajanı olduğunu gazetelere duyuracağız ve baskın sırasında mahalleli bizi polis sandığı için alkışlayacak böylelikle kolayca tüyeceğiz ordan

Plan 3. Bir kadını baştan çıkarıyorum örneğin Aysevim gibi iri ve hain biri olabilir bana körkütük âşık oluyor gece gündüz beraberiz gözümüz dünyayı görmüyor iş bu koyuluktayken ona intihar edeceğimi söylüyorum çünkü alınacak bir öcüm var bu ödeşmeyi yapamazsam yaşamam olanaksız ağlıyor kadın ağlıyor tam aşkı bulmuşken bir tek yol olduğunu söylüyorum bana yardım edecek. Ne istersen yaparım diyor tasarım bir penis kesme operasyonu ayrıntıları düşünürüz sonra.

Plan 4. Ölmeden önce ödeşmek isteyen adam düşmanını önemli bir konuyu görüşmek üzere bir araba gezisine çağırıyor onu çok ilgilendirecek bir konu olduğu için geliyor herif öç alıcı içine gizli bir can yeleği giymiş arabayı denize sürüyor birlikte ölseler de fark etmez ayrıca ama bu çok temiz bir ölüm olur ardından ağlayanlar olur kör ölür badem göz olur bunu geç!

Plan 5. Tertemiz bir yangın. Sabaha karşı dört sularını. Dış kapı için bir maymuncuk. Bir bidon benzin.

3 Haziran

Akşamüzeri Gayrettepe'de bir kadın kendini neredeyse arabanın önüne atıyordu. Durdum, bindi. Başörtülü, elinde bir pazar çantası, esmer, orta boylu, ev kadını kılıklı, makyajsız orta halli sanki bir felaket haberi almış da hastaneye filan yetişmesi gerekiyormuş gibi nereye dedim senin evine gidelim dedi neden diye sordum elini dizime koydu okşadı Allah aşkına götür dedi çocuklar aç yol kıyısına çektim para verdim almak istemedi dilenmediğini satabileceği en son şeyi satmaya çalıştığını söyledi acılıkla onur kırıklığıyla ve kafa tutar gibi yapma bunu dedim senin için söylemesi kolay dedi indirdim. Kendimi birden bu dünyada pek az şey öğrenmiş ya da hiç öğrenememiş yaşamsal önemde olaylarla karşılaşmamış, büyük acılar ve yoksunluklar tanımamış, hiçbir sorumluluk üstlenmemiş biri gibi duydum. Bu olaydan Beylem'e söz etmedim.

Birlikte tatile çıkmaya karar verdik. Umarım iyi olur.

8 Haziran

Ayvalık'ta bir pansiyondan yer ayırttık. Yarın sabah gidiyoruz. Dün gece Beylem'e sarılıp uyudum, iyi bir sevişmeden sonra. Zamanında önlem alamayacağım bir tehlikenin birdenbire ortaya çıkmasından ürküyordum ama her şey yolunda artık. Korkacak bir şey yok.

Herkes birbirini bitirir. Özellikle aynı yere, aynı eve, aynı barakaya konmuş zorunlulukların bir arada tuttuğu insanlar. Karşılıklı bir tüketme, bir tür yok etme işlemidir bu. Ölümcül bir dezenfeksiyon. Şaşacak bir şey yok. Yüzme bilmeden suya atılmış insanlar birbirlerini boğarlar.

Bu sabah döndüm. Korkunçtu. Her şey. Kafam bomboş. Bu iş de bitti. Geriye kalan hiçlik. Beylem Bursa'ya gitti. Umarım dönmez. Eğer buraya dönerse, döndüğünde burada olmamalıyım.

Her şeyi ve herkesi sevmek istedim, içtenlikle istedim. Yıldızları, yağmurları, güzelim ağaçları, suyun içindeki yengeçleri, çivit badanalı bir duvarın ardından gülümseyen bir çocuğu, zakkumları, kayıkları, bütün iyi, güzel ve dokunaklı şeyleri çok sevdim. Kadınları, erkekleri sevdim aynı biçimde sevilmeyi isteyerek. Uzun süre umudumu kesmedim onlardan, önümde zaman vardı. Artık emin değilim.

Şimdi yalnızlığımın içinde oturmuş bu defteri kapatmaya çalışırken kendimi belki de çok uzun zamandan bu yana ilk kez bu kadar dingin ve kaçamayacak kadar yorgun duyuyorum. Direnmenin, yaşama karşı bağışıklık kazanmanın ve ona çözülemeyecek bağlarla bağlanmanın her durumda erdem ve yüreklilik sayılmaması gerektiğini biliyorum. Bunu yapabilme çabasının beni kendimden başka birine, olmadığım bir şeye dönüştürebileceğinin her zaman ayırdında oldum zaten.

13 Haziran

Uyuyamıyorum. Son noktaya doğru geri dönülmez bir adım atmak zorunda olduğumu, o noktanın bir adım ötemde durduğunu seziyorum ama davranamıyorum. Bütün yanılgılarımı, yanıla yanıla öğrendiklerimi, aldatılmalarımı ve onların ortaya çıkardığı gerçekleri, saçmalıklarımı, yanlışlarımı ve doğrularımı, yapamadıklarımı ve yapıp da pişmanlık duyduklarımı anlaşılır kılıp kendimi temize çıkarmak ama bir o kadar da suçlu ve bağışlanmaz hale getirmek istiyorum. Oysa nasıl da iç içe bütün bunlar. Aydınlığın tam aydınlık, karanlığın tam karanlık olmayışı gibi hiçbir zaman.

14 Haziran

İki gecedir kentin gürültülü yerlerinde dolaşıyorum içimdeki gürültüyü düzene koymayı umarak. Seni arıyorum Eda. Seninle gittiğimiz kahvelere, barlara, sinemalara gidiyorum. Hiçbir yerde değilsin. Telefonların yanıt vermiyor ya da başkaları çıkıyor karşıma hep. Belki sen de hiç olmadın, yoktun benim gibi. Abuk sabuk, acımasız bir romanın kahramanları ya da bir eski zaman masalıydık biz. Gerçek şu ki sevdim seni ben. Geçmiş bak şimdi sev –d i m– diyorum artık ve bu nedense avutucu geliyor bana canım yanarken bile hâlâ arkamda duran bir gölgeyken sen kımıltısız yüzüne düşen ölgün ışıkla sonsuz ve sürekli bana bakarken geçmişte seni seviyor –k e n– geceleri birdenbire uyanıp uykunun koyu dargınlığında yüzüne bakardım ne yap-

tığını düşünürdüm yanımda değilken ya da başkalarıyla olduğunda neler söylerdin onlara nelere nasıl gülerdin nerelere giderdin kimdiler nasıl adamlardılar bıyıklı mı irikıyım ya da zayıf mı bir sabah bir otel odasına çağrılmaktan ve seni orda öyle göz çukurların uyurken olduğundan daha gölgeli ve derin yüzün her zamankinden daha beyaz ve ellerin yatağın kıyısından umarsızca sarkmış ve ayacıklarından biri örtünün altından usulca usulca usulca çıkıvermiş boynunda bir parça kan korkuyla yüzüne bakardım ay ışığında ya beni hiç sevmiyorsa diye kuşkulara batardı kalbim kan rengi kuşkulara kim olduğunu düşünürdüm bilmeceydin on sekiz çarpı on sekiz kocaman zor bir bilmece

Ak kareler bendim karalar sen biz ikimiz kolay çözülmez bir bilmeceydik.

03.35

Uyuyakalmışım. Düşümde işkencecilerimi gördüm. Tutuklanmışım. Ne olduğunu bilmiyorum. Bildiğim aslında mağdur olduğum halde bana suçluymuşum gibi davranmaları. Sonra bakıyorum Eda da orda tutukevinde yani imaret gibi bir yer olan yerde pirinç lapası getiriyorlar bize yemiyorum bir doktor koluma iğne yapıyor Eda'ya ne zamandır burda olduğunu soruyorum yirmi yıldır diyor gülerek yani çok uzun sayamayacağı kadar uzun zamandır demek istiyor tutuklanmadan önceden anımsadığım son şey kırda yemyeşil otların üstünde sırtüstü yattığım ve pürüzsüz mavi gökyüzüne baktığım mutlu olduğum ceketi-

min iç cebinde paralarım varmış çalmışlar gene de mutluyum bir kitap okuyorum sonra kırda bazı satırları çok beğenip çiziyorum kurşunkalemle beni orda yakalamışlar sonra sorguya götürüldüm bir masaya yatırıldım meğer ölmüşüm otopsi yapılıyormuş doktorların yüzleri yoktu hayır vardı plastik oyuncaklar gibi plastik yüzleri vardı ve gözleri ağızları boyalı fırçayla çizilmişti karnımı yarıp barsaklarımı dışarı çıkardılar ciğerlerimi kalbimi işte neyim varsa sonra rasgele yeniden doldurdular ölüm nedenimi sordum onlara belli değilmiş cesedim ölü ya da diri bulunamamış!

Düşündüklerimin hepsinden iyi...

15 Haziran

Güzelim benim. Gün ışığım. Yaban çiçeğim. Günbatımım.

Eda Eda Eda Eda Eda Eda Eda Eda Eda Eda Eda Eda Eda Eda Eda Eda Eda

RUHUM

16 Haziran

Dayısına telefon ettim. Her yere telefon ettim.

Ne yazık ki onu bekleyemeyeceğim. Belki de daha iyi bu uzaklık. Ulaşabileceğim yerde olsaydı benden kaçışının verdiği acı daha büyük olacaktı. Akşamüzeri dükkânının önünden geçtim birkaç kez, içeriye baktım, yoktu. O kare yüzlü kızı gördüm masa başında. Bana durmadan yalan söyleyen üçkâğıtçıyı.

Sorun bir amacım
olup olmadığı yani amaç serseriyse hedeflenen noktaya yöneltilemiyorsa on ikiden vurmayacaksa amacının ne olduğunu doğru saptamak gerekmez mi amacın nedir seni iten kimdir amacın belli süreçte uzun uzun akılcı planlanması nasıl gerçekleşebilir çünkü saplantıyla amaç aynı şey sayılmaz amaç öç almaksa bu bir varlık sorunudur çünkü ona ulaşacak sağlam çizginin çizilmesi yoklukla kesinkes bağdaşmaz hayır belki bağdaşır insanın karanlık emelleri birbiriyle ne kadar ilişkiliyse o kadar çetrefildir ama bu karanlık emeller üzerinde durulmalı önce devlet söylemidir bu karanlık emel çok amaçlıysa tek değilse nasıl tek amaç ve vurucu öldürücü amaç yapılır amaçsız bir emelse kafasızca eylemlerle amaçlar birbiriyle bir türlü uzlaştırılamıyorsa ve
neden eğilir insan bu korkak köpekçe yaşama tutkusu bu alçak tutku nerden yaşam bulur ki kalkıp gidip de ne umulur ondan neler söylediğimi duyunca abi dedim ona abi dedi kopasıca dilim Allahım ne alçalma bu yüksek sesle hem de seni seviyorum dedim demiş oldum bulundum o karının önünde hem de şişinsin diye mi nasıl bir bilinçaltı zorunluluk güç karsısında sinme beteri yaltaklanma bu ne rezillik hasta zavallı dedi ardımdan kim ben mi siz be siz manyaklar ben değil ben yokum aslında ben karar vermedim var olmaya ben yaratmadım beni seçme şansım yoktu benim suçum yok

ama ben eğer ben seçseydim ben olmazdım ben başkası olurdum

neden olmadım metin olmadım ekber olmadım ke-

rim olmadım babam şehit olurdu evim olurdu Neyla gibi Leyla diye bir kan kanım olurdu paşa dedem olurdu

altıncı duyu sarhoşum bunu yapmamalıydım oraya gitmemeliydim peki gittim ona onu öldürmek istediğimi söylemeli ya da gece karanlık bir sokakta..... yüzüne asit atmak ya da sustalı yumuşak yerlerine oluk gibi kan yere kaldırıma yığılıyor yol kıyısına soluk almaya çalışıyor gözlerimdeki sevinci görüyor son anda o punk kan çığlık atıyor koşuyorum koşuyorum Kazancı Yokuşu'ndan aşağı koşuyorum deli gibi düdükler ziller arkamdan yakalayamıyorlar

bana bıraksalardı ben kendim yaratırdım kendimi gönlümce adımı gönlümce Kerim diye biri gibi yürüyüşümü duruşumu Kerim bakışı her şeyimi gözlerim kalsın başka birine dönüştürürdüm beni zaman dışı anımsamasız şehit oğlu köşklerde konaklarda büyümüş hizmetçilerin memelerini sıkmış daha altı yaşında paşa dedesi komünist Eda kalsın değiştirirdim yenilerdim yeniden bir artı bir ikimiz olurduk

17 Sabah

Veda Mektubumdur:

Şifre kodu: 3#2#7#6– SC– 6&6– 2#8#0#4

BİTTİ

Egemenlik Allah'ın

Söylerlerdi de inanmazdım. İnsanın kendi yarattığı kahramanların bir noktadan sonra önceden tasarlananın dışına çıktıkları, alıp başlarını gittikleri, istenmeyen, saçma sapan davranışlar içine girdikleri, söz dinlemez, kontrol edilemez duruma geldikleri hep söylenirdi de güler geçerdim. Sonunda benim başıma da geldi bu işte.

Ne diyeceğimi bilemiyorum doğrusu. Ne diyebilirim? Donup kaldım.

Bu kadar paranoyak, bu kadar silik, yıkıcı, mızmız ve tam anlamıyla başarısız birine nasıl acıyabilirim? Daha önemlisi böyle bir adam Eda gibi bir kadının üç yılını nasıl çalabilir? Ya aralarındaki ilişki nasıl tanımlanabilir?

Nedim'i zaafları olan, aşırı kırılgan ama bir noktadan sonra yaşamı alaya alabilen, zeki, entelektüel, esprili, arkadaş canlısı ve çekici bir tip olarak tasarlamıştım. Birlikte yaşadıkları uyumsuzluğun asıl kaynağı Eda'nın sorunlu kişiliği olacaktı. Nedim'in huzursuzluğu ise kendi yapı taşlarının dayanıksızlığından çok toplumsal karmaşanın onu içine düşürdüğü umutsuzluk ve yabancılaşmadan kaynaklanacaktı. Hiç anlaya-

muyorum. Gereğinden çok mu özgürlük tanıdım ona, yeterince sorumlu davranmadım mı, nasıl oldu da böylesine denetimim dışına çıktı?

Buraya geldiğim ilk gün Nedim'in intihar öyküsünü anlatmaya başladığımda Aysevim sıkılmış ve onun ölmeyi bile beceremeyecek biri olduğunu söylemişti. Çok haklıymış.

Bütün bunlara karşın gene de seviyorum onu ama. Kaygılanıyorum. Nerede, nereye gitmiş olabilir? Ekber Gürle neden olayı örtbas etme çabasında, olanlarda payı ne? O gün öykümü tam da Nedim'in ne yapacağına karar vermeye çalıştığım bir sırada kesmişti. Böylece kontrolü ele geçirmiş olduğu anlaşılıyor. Ben Nedim'in yazdıklarıyla, ancak o sabahtan geriye doğru gidebildim ve yaklaşık olarak gene aynı yere döndüm şu ana kadar. Sonra ne oldu?

Bir yığın soru. Bütün bunların yanıtlarını bulmadan nasıl sürdürebilirim yazmayı? Eda bana ne ölçüde yardımcı olabilir? Öncelikle bu disketi Eda'ya vermek zorundayım. Onun için yazılmış ve ona bırakılmış çünkü. Zor olacak durumu açıklamak, kızacak, üzülecek belki okunduğu için ama vermek zorundayım. Yoksa önce Ekber'le mi görüşsem?

Bahçeye çıkıp biraz dolaştım. Çimleri biçiyorlardı bahçıvanlar, taze ot kokuyordu hava. Erinç içinde buldum kendimi. Özgürlük duygumu yitiriyorum sanki gitgide, duvarları, kapı görevlilerini ve köpekleri yadırgamadığımı sezdim. Doğal, bana benzer insanlarla birlikte koruma altındayım burada. Başka çıkış yolumuz yok. Dışarıda, yozlaşma, körleşme ve hiçleşmeler

bakımından amansız ve onursuzca bir yarışın hüküm sürdüğü, bu nedenle doğmuş yönetim boşluğunda insanın akıl, yetenek ve yaratıcılığının yadsınarak âciz, kafasız, beceriksiz bir kulluk durumuna indirgenmeye çalışıldığı bir düzen kurmaya çalışanlar var. Buna karşı çıkan ve çıkacak olanların ateşe, kör kuyulara, kan akan sulara atılacağı barbar bir dünyanın daha iyi, daha adaletli, özgür, güvenli ve umut dolu olduğunu kim söyleyebilir? Yok, iyiyim burda. Yaşamıma yön vermek ve sonra onu yeniden dilediğimce biçimlemek fırsatı sunuluyor bana böylece belki de. Beğenmiyorsan değiştir, denir. Ama asıl sorun bunu nasıl, ne yolla yapabileceğim. Görünürde ya da söylendiğine göre elimdeki tek araç yazma eylemi. İnanılmaz, şaşırtıcı ve etkinliği gene de son kertede kuşkulu bir araç bu. Daha çok yüksek dozda risk, bir tür oyalanmaca, yaşamı katlanılır kılma uğraşı...

Ekber Gürle, bütün gün görünmedi. Akşam yemeğinden sonra yer yer yeniden okudum Nedim'in yazdıklarını. Kendimi Eda'yla neredeyse yaşamaya zorunlu olduğumu düşündüğüm bir sevgi ilişkisi içinde düşleyemez oldum. Nedim'in Eda'sı boşuna bir sevdayı sürükleyen eski bir eşya, kırık bir ayna sanki. Hüzün dolu bir şarkı yaz göğünde dağılıp giden. O kadar. Tüm çabasına karşın boyutlandıramamış, içinde duyduğunca anlatamamış onu Nedim. Bence bunun nedeni onu Eda olduğu için değil de bütünüyle sahip olma isteğine bağlı olarak sevmiş olması. Kuşkusuz ayırdında değil bunun. O umutsuz kimlik arayışı içinde neye kime tu-

tunacağını bilmeden gerçekdışı bir Eda, anlaşılmaz ama yumuşak başlı, boyun eğmez ama acınası bir kadın yaratmış kendisi için. Bu kadına bakıyorum ve şaşıyorum, çünkü donuk gözlerle kıpırdamadan bakıyor bana. Birkaç adım ötemde dururken çok uzaklarda. Adını bile bilmiyor neredeyse. Zaman dışı ve belleksiz bir yaratık o. Canlılık ve çekicilik yok davranışlarında. Kısaca yaşamıyor.

Yatağıma uzanıp tavana bakarak ne yapacağımı, bu öyküyü bunca ruhsuzluk ve bilinmezlik içinde nasıl sürdürebileceğimi düşünüyorum. Olayların gidişi göz önüne alındığında kendi evimde uyanacağım sabaha çok zaman var daha. Ama bundan gizli bir hoşnutluk duyuyorum şimdi. Ne var ki bu süre içinde zamanla bağımı koparmamak için masanın bacağına çentikler atmalıyım.

Kimi zaman, on sekiz haziran sabahından bu yana yaşadıklarımın tümü asılsız görünüyor bana. Öyle sanıyorum ki bir akıl hastalığının başlangıcındayım. Bu yüzden bütün yazdıklarım yalan. Neyla'nın gidişinden sonra özgüvenimi ve dengemi yitirmiş olmalıyım diye düşünüyorum. Belki de bir hastane burası. Şaşırtıcı olan, eğer öyleyse arada bir de olsa bunun farkına varmam. Gerçekten böyle olsaydı kuşkusuz durumu bilmemem gerekirdi.

Acar'ı çağırıyorum, çok telaşlı. Yeni gelenler olmuş. Ekber ve Aysevim onlarla ilgileniyorlarmış. Telefon etmek istediğimi söylüyorum. Bir telsiz telefon getiriyor bana ve başımda dikiliyor konuşmam boyunca. Eda'yı arıyorum evinden. Görüşmek istediğimi söylüyorum.

Nazlanıyor biraz sanki, çok işi varmış da filan falan... Acil, diyorum, çok acil. Peki yarın bir ara uğramaya çalışırım, diyor.

Geç vakit Ekber uğruyor. Tam yatacağım sırada.

"Seninle ilgilenemedim bugün. Ne yaptın?"

"Hiçbir şey. Nedim'in yazdıklarını okudum yalnızca."

"E, ne diyorsun?"

"Hiç, düşünüyorum."

"Çok salak değil mi?"

"Bilmiyorum. Aslına bakarsan elimden kaçırdım onu ve canım sıkılıyor bu yüzden."

"Boş ver, değmez. Bitti o iş."

"Biraz etkilendim galiba yazdıklarından. Düşündükçe daha çok koyuyor bana. Üzülüyorum. Gene de öldüğünü sanmıyorum. Romandan kaçtı, işine gelmedi, zor geldi, ne bileyim daha özgür olmak istedi herhalde."

"Bırak ne cehenneme giderse gitsin. Olayı daha da karıştırmaktan başka işe yaramaz artık."

"Eda'yı göreceğim yarın. Daha sonra belki Metin'le de görüşürüm."

"Metin'le ne ilgisi var olanların? O herifin yazdıklarına inandın mı yani sen şimdi?"

"Bilmiyorum. Moralim bozuk. Konuşmak iyi olur herhalde."

"Beklemen gerekecek. Biliyorsun yurtdışında. Tabii bu kadar özel bir konuyu konuşur mu seninle bilemem. Neyse önce Eda'yla görüş bakalım da... Düşünürüz sonra."

"Metin benim arkadaşım. Senin aracılığına gerek yok."

"Peki öyle olsun. Zaten bir süre seninle pek ilgilenemeyeceğim. Kurtarmak zorunda olduğumuz insanlar var. Bir şair, iki yazar, bir oyuncu, bir yönetmen... Durum ciddi anlayacağın. Çok işim var. Ekonomik kriz yüzünden personel alımları da durdu. Bakalım ne yapacağız. Neyse senin roman az çok yoluna girdi sayılır değil mi?"

"Tam tersine."

"Başının çaresine bak artık. Hadi, iyi geceler. Ha, Eda gelmezse haberim olsun. Onu da kaçırma elinden durup dururken."

Eda'yla bahçedeki banklardan birinde oturuyoruz. Onu görecek olmanın heyecanı uyutmadı beni dün gece. Ona bakıyorum ve açıklanamaz güzelliğinden yoruluyorum. Açıklanamaz, çünkü gözlerim onu tüm varlığıyla görebilecek güçte değil. Kendimi onun yanında hasta, örselenmiş ve güçsüz hissediyorum. Bedeninden yayılan incecik titreşimler bana çarpıyor ve onda göremediğim, sezemediğim ve duyamadığım şeyi ararken olağanüstü çaba harcıyorum. Bir bakıma yepyeni biri o benim için. Son görüşümden bu yana bir başka erkeğin eksik yorumuyla da olsa epeyce bilgi edindim hakkında. Nedim'i sevdi mi gerçekten? Sevdi belki. Kabul etmeden, hesaplıca, adlandırmadan ve teslim olmadan.

"Sana ait bir disket var bende," diyorum ona. "Nedim'in günlüğü. Oldukça garip bir biçimde ulaştı elime."

"Nasıl?" diye soruyor.

"Kaybolduğu gün, polis soruşturması sırasında Ekber'in eline geçmiş. Bana verdi."

"Benimle ilgisi ne bunun, niye bana ait olduğunu düşünüyorsun?"

"Sana bırakmış, zarfın üstüne adını yazmış. Ayrıca birkaç fotoğraf da var içinde. İşte hepsi burda, al. Zarfı ona uzatıyorum. Alıp üstüne bakıyor."

"Açılmış bu," diyor.

"Evet, Ekber bana verdiğinde açıktı. Okumuş olabilir."

"Alçak herif! Nefret ediyorum ondan... Sen de okudun tabii..."

"Okumak zorunda kaldım, yani niye burada olduğumu düşünürsen..."

"Buradan ayrılmalısın, bir an önce..."

"Hayır. Çok mutluyum burda. Ayrıca romanımı bitirmeden bir yere gidemem."

"Sen bilirsin, benden söylemesi."

Kaygıyla, önce bana sonra fotoğraflara göz atıyor çabucak ve zarfı çantasına koyuyor.

"Ayrılacağımıza yakın yazmaya başlamıştı," diyor dalgınlıkla. "Böylece oyalanıyordu sanırım ama ne yazdığını bilmiyorum. Dağınık günlerdi. İlgilenmedim. Önemli bir şey var mı?"

"Pek değil. Emin olduğum tek şey ölmediği."

"Bunu biliyorum. İntihar etmiş olsaydı kendini gizlemezdi, tersine..."

"Durum çok kuşkulu ve karışık. Bana yardımcı olursan olup biteni ortaya çıkarabiliriz belki."

"Anlayamadığın bir şey var. İlişkimiz bitti ve ondan kurtulabilmem hiç de kolay olmadı. Şimdi yeniden Nedim'le uğraşmak istemiyorum, bıktım artık. Çok inatçıdır. Gizlenmek istiyorsa gizlensin."

"Kötü bir yaklaşım bu. Belki yardıma ihtiyacı vardır, bir kazaya uğramıştır, çok zor durumdadır, kaçırılmış olabilir. Hatta bir cinayete kurban gitmiştir ne bileyim, ne olduğunu bilmek zorundayız. Ya aynı şey bizim de başımıza gelirse? Beni rahatsız eden Ekber'in olayı bir an önce kapatma çabası. Sana da tuhaf gelmiyor mu bu?"

Susup dikkatle yüzüme bakıyor. Sonra dinleyen biri olup olmadığını anlamak ister gibi çevreye bir göz atıyor kuşkuyla. İyice yaklaşıyor kulağıma, duyulur duyulmaz,

"Aslında ben de olayın Ekber'le bir bağlantısı olduğunu düşünüyorum baştan beri," diyor. "Onu hiç tanımıyorsun. Aramızda kalsın, oldukça karanlık biridir."

"Nasıl yani?"

"Kime çalıştığı, ne yapmak istediği belli değil."

"Aysevim'le bir konuşsan," diyorum.

"Aysevim emir kulu, bir şey bilmiyor."

"Ne yapabiliriz?" diye soruyorum.

"Şimdilik hiçbir şey," diye koyveriyor soluğunu. "Nedim'in günlüğünü okumam gerek önce. Ayrıca sen yazmaya devam etmelisin, Ekber'i kuşkulandırmamak için."

"Acaba çok mu pimpirikliyiz," diyorum. "Belki de gerçekten intihar etti de ardından kuşku ve karışıklık yaratmak için cesedinin bulunamayacağı bir yöntem seçti."

"Olabilir. Amacı hepimizi sıkıntıya sokmaktı belki. En iyisi hiç kurcalamamak bence. Altından ne çıkacağı belli olmaz."

Ayağa kalkıyor. Çantasını omzuna asıyor.

"Çarşamba gecesi birlikte olabiliriz istersen. İzin al, buluşup bir yerde yemek yiyelim. Konuşmamız gereken birçok şey var. Kesinleştirmek için yarın seni ararım, benden haber bekle."

"Çok iyi olur," diyorum. "Doğrusu çok sevindim buna."

Elimi sıkıp acele adımlarla kapıya yürüyor. Arkasından bakıyorum. Elimde olan bir şeyi birdenbire yitirivermenin sızısıyla. Gene de bir gün öncesinden daha yakınım ona şimdi. Daha umutluyum eninde sonunda aramızda –düşlediğim düzeyde olmasa da– karşılıklı bir sevgi ilişkisinin gelişeceğinden. Ne kadar zayıf olduğunu biliyorum artık. Sevgiye ne denli açık ve acıkmış olduğunu. –Nedim'in yazdıkları geliyor aklıma. Niye anlayamamış bu adam Eda'nın ne aradığını? Niye bu kadar aptal?– Bu boşlukta, Metin'le ilişkisinin kendisine açık olduğunu bildiği güvenilir ve doyurucu bir kucakta birkaç saatliğine avunma isteğinden başka bir şey olmadığına, cinsellik yönü ağır basan, duygudan ve her türlü incelikten yoksun bu alışkanlığın gerçekten seveceği biriyle birlikte olduğunda kolayca, kendiliğinden devre dışı kalacağına inanıyorum. Çocukça bir iyimserlik belki bu. Gerçekçi değil. Sonunda sevmek için beni seçmiş olduğuna tam olarak inanmış da değilim. Daha doğrusu onda böyle bir yönelim yok henüz. Ne var ki öylesine doluyum ki Eda'yla, bu yalnızlıkta el yordamıyla tutunacak

bir yer ararken en önemsiz sözcüklerini çok anlamlıya, en sıradan davranışlarını çok önemliye dönüştürmeye, öyküsünde yakalayabildiğim en küçük boşluğu hızla doluya çevirmeye yatkınım. Öte yandan şu an içinde bulunduğumuz uzaklıkla bağdaşmayacak kadar yakın olmuş biriyim ona. Bir gececik bile olsa kollarımda tuttum onu, okşadım, öptüm, bu bir düşmüş, böyle bir şey açıklanamaz biçimde hiç olmamış gibi davransa da. Belki de korkuyor ve duygularını gizliyor benden. Ona duyduklarımdan emin oluncaya kadar beklemeyi yeğliyor. İşte kapıyı araladı biraz. Nasıl olmalıyım cumartesi gecesi, nasıl bir gece geçireceğiz onunla acaba?

Odama dönüp de masanın üstünde iki gündür elimi süremediğim daktilomu gördüğümde paniğe kapılıyorum. Üstlendiğim görevin altından kalkamayacakmışım, bu romanı kesinlikle sona ulaştıramayacakmışım gibi keskin bir başarısızlık duygusu bu. İstekle, eğlenerek, gönül hoşluğuyla sürdüremeyeceğim bu çalışmayı artık besbelli, diye düşünüyorum umutsuzca. Eda'nın Ekber'le ilgili olarak söyledikleri de mide bulandırıcı ayrıca. Şu var ki yazma konusunda beni yüreklendirmesi, şimdiye kadar iyi kötü bir hayli yol almış olmam geri kalan her şeyi önemsiz kılıyor gözümde. İstediğim tek şey yazmak. Yazmayı sürdürmek. Yazmak eğlence değildir kuşkusuz. Bir noktadan sonra bunalmaya başlar insan. Tamam, ama ne var elimde bu noktada? Hiç. Nedim kaçmış, Metin ortada yok, Eda kendinden dişe dokunur bir şey vermek niyetinde değil. Ekber'in işi başından aşkın. Aysevim'e güvenilmez. Beylem yalnızca bir figüran. Ne yazabilirim öyleyse?

Hiç.

Acar'ı çağırıp içki istiyorum. Odalarda içki içmenin yasak olduğunu, bu nedenle içki servisi yapmadıklarını söylüyor. Saçmalık bu, diyorum sinirlenerek. Dışarı çıkabileceğimi anımsatıyor. Saat yirmi ikiye kadar dönmek üzere kuşkusuz. Gecikir ya da dönmezsem kesinlikle bütün izinlerimin kaldırılacağı konusunda uyarıyor beni kibarca. Pek istekli değilim çıkmaya aslında. Sokaklar beni büsbütün dağıtacak. Bir saat kadar gazete okuyarak oyalanmaya çalışıyorum. Ama gazetelerden birindeki bir yolsuzluk davası haberinin başında –Haber: Beylem Şen– adını görene kadar sürüyor kararsızlığım yalnızca.

Trenden Haydarpaşa'da inip vapurla karşıya geçiyorum. Akşama, Beylem'in eve dönüş saatine zaman var daha. Vapura binmeyi, güvertede simit yiyip çay içmeyi nasıl da özlemişim. Hava kapalı ama sıcak, rüzgârsız. Güneş alçalıyor bulutların ardında gökyüzünü hafifçe pembeleştirerek. Vapur kalabalık. Öğrenciler, işçiler, küçük kara kuru onarımcı çırakları, bıyıklı kalfalar, emekliler, işsiz güçsüzler, sakatlar, satıcılar, kara çarşaf-peçeli, başörtülü, mini etekli, yarı çıplak kadınlar, kundak bebeleri, Tekel bayileri, bond çantalılar, yankesiciler, Çingene çiçekçiler, yalınayak başı kabak manici dilenciler, rende, kantaşı, jilet, tükenmezkalem, harika Japon merhemi, çakmak, çorap, plastik oyuncak satıcıları, at yarışı tutkunları, borsacılar, yeşiller, dolarcılar, herkes vapurda. Tuvalete gidiyorum. Ama tuvaleti depo yapmışlar. Teröristlerin bomba koyma olasılığı-

nı düşünerek kaldırmışlar tuvaletleri. Demek ki onlar da var kalabalığın içinde.

Karaköy'de inip yeniden biniyorum vapura. Tekrar Kadıköy'e geçiyorum. Saat yedi buçuğa geliyor, normal olarak, başka bir yere gitmeyecekse Beylem, gazeteden eve dönmüş olmalı. Minibüs kuyruğunda biraz bekledikten sonra sıram geliyor. Nasıl da özlemişim insan içine karışmayı, şaşıyorum. Şoför deli gibi sürüyor Göztepe'ye kadar. Kızmıyor, kınamıyorum. Bunu bile özlemişim. Bütün bu yanlışların, sahipsizliğin, sorumsuzluğun bir parçasıyım ben. Böyle gördüm oldum olası, kabul ettim, kimin arabasına bindiysem ondan yana oldum, ne yapalım, barışık olmanın başka yolu var mı? İstasyon Caddesi'nin başında inip aşağı doğru yürüyorum. Evi biliyorum, iyi de nerden biliyorum? Biliyorum, çünkü Nedim'i eviyle birlikte tasarladım. Gene de bir an ya başka biri çıkarsa karşıma kaygısı duyuyorum. Olamaz, Beylem evde olmalı, nereye gidecek? Nedim'in yasını tutmak zorunda şu günlerde.

Kapıcı evin önündeki bahçeye bir sandalye atmış yaz akşamının tadını çıkarıyor. Yanından geçerken ve apartman kapısından girerken şaşkınlıkla bakıyor bana nedense, iyi akşamlar diliyorum ona neşeyle.

Dördüncü kattaki sol dairenin zilinde Nedim'in adı var. Doğru geldim. Kapının köşesine koma halinde bir devetabanı bırakılmış. Zili çalıyorum. "Kim o?" diye soruyor bir kadın sesi. "Ben," diyorum. "Siz kimsiniz?" "Yazarınız, açar mısınız lütfen?"

Kapı açılıyor. Girişin loşluğunda birkaç adım geri leyerek kalakalan Beylem'i görüyorum. Üstünde sol-

muş bir basma sabahlık, ayaklarında çirkin bez terlikler öylece bana bakıyor. Kocaman koyu mavi gözleri o ışıkta, gerçekten akşam denizi rengindeler.

"Girebilir miyim?"

Yana çekiliyor sessizce. Küçük ürkek kuş. Şu sabahlık ve o iğrenç terlikleri olmasa basbayağı sevilebilecek bir kadın gibi görünüyor. Salona yürüyorum. Ortalık oldukça dağınık.

"Polis mi yaptı bunu?" diye soruyorum. Yanıtlamıyor. Kararsız, şaşkın bekliyor salon kapısında hâlâ. Şaşkınlıktan açık kalan ağzını bir eliyle kapatmış öylece dikiliyor.

"Bu saatte rahatsız ettim, kusura bakma," diyorum. "Ama yardımına ihtiyacım var. Oturabilir miyim?"

"Aman Allahım," diyor içeri girerken, heyecan içinde, "hiç beklemiyordum bunu. İnanamıyorum! Nasıl geldin?"

"Vapurla," diyorum otururken.

O karşımda ayakta duruyor. Ne yapacağına karar verememiş gibi bakıyor bana bir süre. Sonra gelip ayakucuma kıvrılarak başını dizlerime bırakıyor ve haykırarak ağlamaya koyuluyor. Öyle şaşırıyorum ki ne yapacağımı bilemiyorum bir türlü.

"Yapma ama, yapma, ağlayacak bir şey yok," diyorum saçlarını okşayarak ister istemez. "Nedim yaşıyor, korkma, yaşıyor. Senin bu kadar üzüleceğini bilseydi eminim çekip gidemezdi."

"Benim yüzümden oldu bunlar," diye hıçkırıyor dizlerimi yumruklayarak, "yanından ayrılmamalıydım ama nerden bilebilirdim, Allahım, neden, neden, söylesene?"

"Topla kendini ama artık," diye çıkışıyorum. "Senin ne suçun var? O manyak herifle yaşamak kolay mı yani? Hadi git yüzünü yıkayıp gel de konuşalım."

Yararı olmuyor sözlerimin. Bekliyorum boşalsın, rahatlasın. Neden sonra,

"Ne kadar acımasızsın," diyor, biraz yatışmış, yüzüme kaldırarak başını. Yanağını okşuyorum. Gözyaşlarını siliyorum sevecenlikle.

"Bir içki verebilir misin bana?"

Kalkıp içki dolabına gidiyor. Aynada kendini görüyor.

"Şu halime bak!.. Kaç gündür yerde miyim gökte miyim bilmiyorum inan."

Bardağı önüme bırakıp çıkıyor. İçkimi içerken bakınıyorum. Bütün eşya ne kadar tanıdık. Yadırgamıyorum bunu. Yazarken öylesine gerçeğe yakın bir biçimde düşlüyorum ki yerleri, eşyayı. Kimi zaman düşlerime giriyor yazdığım insanlar, evler, sokaklar. Şaşacak bir şey yok bunda. Şimdi de tam düşündüğüm gibi bu salon. Fazla eşya yok. Siyah deri bir kanepe, döşeme kumaşı yeşil beyaz çizgili iki koltuk, tekerlekli büyük bir sehpa, müzik seti. Güzel, rahat bir ev. Ama ne kadar da yakın bana... Çok garip bu. Bir bellek çakışması var sanki. Bu siyah deri kanepeyi Kerim'in evinde de kullanmadım mı? Olabilir, kanepe kanepeye benzer, hatta aynısı olabilir. Dolap dolaba, halı halıya, kapı kapıya benzer. Hepsi tıpatıp aynı da olabilir. Seri üretim. Zaten bütün evler birbirine benzer, kokuları değişik olur yalnızca. Koku... kitap, yağlıboya, sabun, güneşte kalmış yün kokusu karışımı... O gece Eda'yla birlikte

olduğumuz ev değil mi burası? Onu bu kanepede öpmedim mi? Öptüm. Kim öptü? Kafam karışıyor şimdi. Kerim ama Kerim ne kadar Kerim? Kim Kerim? Kerim diye biri var mı, yoksa bu yazarın takma adı mı? Yazar kim? Ben. Peki Kerim takma adımsa asıl adım ne? Her şeyi birbirine karıştırdım, adım Kerim, Kerim benim yahu, Allah Allah, nerden çıktı bunlar şimdi, basit bir dikkatsizlik sonucu zaman zaman içine girdi sanırım. Bir daha düşüneyim: Burası hem benim hem de Nedim'in evi olabilir mi aynı zamanda? Olamaz. Ben buraya o boşalttıktan sonra taşınmış olacağım. Ama... Beylem? Beylem hesapta yoktu. Ortaya çıkışı işleri karıştırdı. Gene de evi boşaltmış olması gerekirdi. Neyse, boş ver, demek ki daha oraya gelmedik. Trampetler, borular çalınıyor kulaklarımda. İçkimi bir yudumda yuvarlıyorum. Bir şeyler dönüyor ortalıkta, anlaşılmaz çok tehlikeli şeyler. Dışarı çıkmamalıydım...

Beylem giyinmiş olduğu halde geri geliyor. Beyaz pamuklu bir ev giysisi geçirmiş üstüne. Saçını gelişigüzel, çiçekli bir bağla toplamış. Nedim haksızlık etmiş bu kadına, oldukça güzel ve anlamlı bir yüzü var. Kendisine içki alıyor. Ayakları çıplak. Kırmızıya boyadığı ayak tırnaklarındaki oje yer yer silinmiş, çirkin. Karşımdaki koltuğa oturup bana dikkatle bakarak bekliyor.

"Sanırım şaşırttım seni," diyorum. "Haklısın. Bir roman kahramanının yazarıyla burun buruna gelmesi görülmemiş değilse de sık rastlanan bir olay değil. Aslında bugüne kadar seni yeterince önemsemediğim ve gereğince anlatmaya yanaşmadığım gerçek. Yalnız şu-

nu da bilmelisin ki sen üçüncü dereceden birisin bu romanda."

"Hayır, hiç sanmıyorum," diye karşı çıkıyor hemen. "Benim yaşamım başlı başına bir roman olur. Ama sen beni tanımak ve anlamak istemedin. Neyse, ilerde kendim yazarım belki. Nedim'i ne yaptın? Bilmek istediğim asıl bu. Nerde o?"

"Ben de bunu öğrenmeye çalışıyorum. Ölü ya da diri bulmak istiyorum onu."

"Az önce yaşadığını söyledin ama..."

"Evet ama yalnızca bir sezgi bu, açıklayamam. Sezgiler açıklanamaz. Bunun dışında hiçbir somut kanıt yok yaşadığına dair. Şunu da söylemeliyim ki onu unutmak zorundasın. Yollarınız burada ayrılmış görünüyor. Dönüp gelse bile ki pek sanmıyorum, yürümez artık."

"Senin yüzünden," diye bağırıyor öfkeyle. "Hiç sevmedin beni! Düşmanca davrandın baştan beri. Oysa ben..."

"Yo, yo," diye kesiyorum sözünü. "İyi niyetime inan. Çok olumlu düşüncelerim vardı ikiniz için. Nedim'in yaşamına girdiğinde her şey yoluna girecekti. Evlendirecektim sizi, sonra çocuklar filan, belki ikiz, anlıyorsun ya..."

"Yalan söylüyorsun! Ta baştan onu öldürmeyi planlamıştın."

"Senden önceki plandı o. Sonra birden seni buldu. Doğrusunu istersen ben pek istemedim seninle olmasını, bunun ne ona ne de roman açısından bana yararı vardı. Gene de sen biraz şey olsaydın..."

"Ne?"

"Söylemek zor. Ama aranızda bir sevgi olayı gelişemedi. Senin suçun yok. Onun aklı başka birindeydi, aklı bir karış havadaydı. Sen elinden geleni yaptın. Keşke seni sevebilseydi..."

"Anlıyorum," diyor üzüntüyle başını öne eğerek. "Çok çabaladım ama..."

"İnan bana bunu istedim. İstedim, çünkü Eda'yı ben de seviyorum. Nedim'i saf dışı etmek benim de işime gelecekti."

"Bu durumda benden istediğin nedir?" diye soruyor umutsuzluk içinde.

"Öğrenmek istediğim bazı şeyler var. Ayvalık'ta ne oldu, neden tatiliniz sona ermeden ayrıldınız ordan ve birbirinizden?"

"Ne olduğunu biliyorsun pekâlâ," diyor. "Ne diye şimdi bilmiyormuş gibi... Aa, sıkıldım ama artık..." Birden ayağa kalkıyor, "Yemek yedin mi, aç mısın?" diye soruyor.

Yemekten önce birer içki daha içiyoruz ve mutfakta yemek hazırlarken ona Nedim'in günlüğünden söz ediyorum. Şaşırmış görünmüyor. Okumuş olmalı, ancak tüm ısrarıma karşın açıklamıyor bunu. Yuvarlak sözlerle geçiştiriyor, bilmezlikten geliyor. Okuduysa bile tümünü okumamış besbelli. Nedim'in Ayvalık'ta olanlardan söz etmediğine inandırıyorum onu sonunda. Önemli bir şey olmadığını söylüyor. Gittikleri ilk gün iyiymiş, güzel bir akşam yemeği yiyip hoş bir gece geçirmişler. Sonraki üç gün boyunca pansiyondan

dışarı pek çıkmak istememiş Nedim. Çoluk çocuğun bağrıştığı ve arabesk şarkıların çalındığı gerekçesiyle ilk günkü bir saat dışında plaja inmemiş, denize girmemiş. Kabuğuna çekilmiş bir halde yatıp durmuş balkondaki şezlongda. Denize bakmış düşünerek. Beylem'e de sanki onu görmüyormuş ya da bir yabancıya, hatta düşmana bakar gibi korkuyla bakıyormuş. Bütün gün uyukladığı için gece uyku tutmuyormuş tabii ve kavga çıkarmak için fırsat kollayıp duruyormuş. Sonunda bir gece başarmış bunu. Yemekte keyifsizmiş ve çok içiyormuş. Kötü olmaya başladığını görünce Beylem engel olmaya kalkışmış, o da çok sinirlenmiş, atışmışlar. Bir kadının analık yapmasına ihtiyacı olmadığını, anaç kadınları hiç sevmediğini, bu anlamsız birlikteliğe artık dayanamadığını söylemiş.

Yemeğe oturuyoruz.

"Gece yarısı yatmaya çekildik," diye anlatıyor Beylem. "Uyumak istiyordum ama o bir koltuğa devrilmiş aralıksız konuşuyordu. Evinden uzakta gıcırtılı somyalarda rahat edemediğini, insanın parası olmadan doğru dürüst bir tatil yapamayacağını, ama benim bu tip ucuz ve halk tipi her tür sıradan eğlenceye bayıldığımı, gürültüleri duyma yeteneğimin bu nedenle körelmiş olduğunu, gene aynı nedenle sıradan bir ev karısı ve kıtpiyos bir muhabir olmaktan kurtulamayacağımı, başlangıçta benden kendimi aşabileceğimi umarak bir şeyler beklemiş ama benim onun umutlarını boşa çıkararak tersine kendisini de akıl almaz bir düzeysizlik ortamına çekmeye çalıştığımı, gazetedeki günlük falı okumama bile nasıl sinir olduğunu ve buna benzer şeyler

söylüyordu. Birkaç kez karşı çıkmaya, kendimi savunmaya giriştim ama baktım kendinde değil, sustum. Bu kez bana bütün yaptıklarına sessizce katlandığım, kendimi koruyamayacak kadar kişilikten yoksun biri olduğum için çileden çıktığını, böyle anlarda garip bir isyan duygusuyla canımı yakmak, beni kışkırtmak, bağırtmak ve böylece sonunda bir tepki görerek rahatlamak isteğiyle yandığını, ne yazık ki bir kadına el kaldırmamak ilkesine sıkı sıkıya bağlı olduğundan kendini tuttuğunu ama artık kendi gölgesinden başka gölgeyi taşıyacak gücü kalmadığını ve sessizliğimin ardında sinsice emellerim olduğunu iyi bildiğini, kendisini kıstırıp kapatamayacağımı, bazı kimselerin bazı hazırlıklar içinde olduklarını ve ona hazırlanan bu komplonun içinde yer aldığımdan emin olduğunu, buna kesinlikle meydan vermemek için bütün önlemleri aldığını, bu rezil dünyayla baş etmek adına onu uyuşturup uslandırmaya, hayvanat bahçesinde bir kafese koymaya, susturup bir kıyıya atmaya kimsenin gücünün yetmeyeceğini söylüyordu. Korkularının boşuna olduğunu, düşmanı olmadığını anlatmaya çalıştıkça daha çok kızıyordu bana. Son günlerde sinirleri bozuktu ama onu hiç bu kadar kötü görmemiştim. İnsanları sevmeye çalıştıkça onlardan kazık yediğini en çok sevdiği kadın için nelere katlandığı halde kovulduğunu terk edildiğini batacak gemiden önce farelerin kaçtığını kadınların farelerden farkı olmadığını artık hiçbir kadınla birlikte olmak istemediği halde onu zorla buraya getirip işkence ettiğimi düzülmekten başka bir şey düşünmeyen bir hayvan olduğumu susması için yalvarmaya başladım bağırıyordu ve uya-

nanlar vardı ne yapacağımı bilmiyordum pansiyon sahibine bir doktor bulmasını söylemek için dışarı çıkmaya çalıştım bırakmadı beni duvara dayadı ve tecavüz etmeye çalıştı casustum ben polis gizli servis öyle diyordu bağırıp yardım istedim rezaletti insanlar gelip tuttular sinir krizi dedim çok içti yalvarıyordu bir şey yapmadım ben yapmadım diye ağlıyordu yatağa büzülmüş ağlıyordu çocuk gibi sonra uyuyakaldı çay içtik pansiyoncu kadınla sabahı bekledim boş ver neler görüyoruz dedi çünkü çok utanıyordum Nedim sabah sessiz düşkün uyandı gidiyoruz dedim olur dedi ne kadar anımsıyordu bilmem yüzüme bakamıyordu ayrılalım dedi sen Bursa'ya git, daha sonra gelirsin sana bir yer buluruz seni böyle bırakamam dedim bir şeyim yok diye kızdı bırak artık bırak yapışma içki dokundu o kadar kin dolu gözlerle baktı doktora görün ama dedim sesim boğularak olur olur dedi baştan savarcasına otobüse bindirdim gene de onu öyle göndermeye içim razı olmuyordu ama çok yorgun yorgun mutsuzdum kendimi en küçük bir sevgi kırıntısı görmeden ona sunmaktan bezmiştim artık sanki...

"Sonra Bursa'dan telefon edip durdum, açmıyordu ya da evde değildi, kaygılanmaya başladım ve kalkıp geldim... işte... Biliyorsun, o ilanı buldum... Ne çocukluk! Nasıl yaptın bunu?"

"Dur biraz," diyorum, çatalımı bırakarak. "Haziran başına kadar az çok kontrolüm altındaydı ama sonra birden kafasının dikine gitmeye başladı ve hemen ardından benimle bağını kopardı, olanlardan ben sorumlu değilim yani, kaçtıktan sonra olup bitenlerden haberim yok... Kuşkusuz böyle yarı deli ortalıkta dolaşma-

sı işime gelmiyor, sonuçta yaptıklarından ötürü beni suçlayacak herkes. Gerçi Ekber Gürle işinin bittiğini söylüyor ama herif kurnaz, onu da uyutmuş olabilir bir türlü..."

"Ne düşüneceğimi, ne yapacağımı bilemiyorum," diyor Beylem. "Neden geldi başımıza bunlar, niye bu kadar şanssızım? Neden elimi attığım dal kuruyor?"

"Yazgını değiştirmek için bu evden gitmek zorundasın," diyorum. "Sıyrıl, çık işin içinden."

"Evet ama bütçeme uygun bir yer bulamıyorum," diyor. "Ayrıca biraz daha beklemem doğru olur. Onu bu durumda terk edemem. Eğer başına bir şey geldiyse ve yardıma ihtiyacı varsa yanında olmalıyım."

"Artık seni istemiyor, niye anlamıyorsun!" diye bağırıyorum patlayarak. "Biraz onurlu ol! Ne o istiyor ne de ben, anlasana! Ne yüzsüz şeysin, deli olmak işten değil..."

"Nankörsün, senin için nelere katlandım oysa..."

"İyi, karşı çıkmayı öğrenmişsin biraz," diyorum. "Ama yerinde kullanamıyorsun henüz."

"Beni başından atmak için bu kadar uğraşmana gerek yok, koşullarım elverdiğinde buradan gideceğim. Kaba ve aptal biriyle ne diye kalayım ki!"

"Bana bak, topla kafanı. Nedim dönmeyecek, ben oturacağım burda. Bu yüzden bir an önce çek git. Ne burda, ne romanımda, ne de kahramanlarımdan birinin yanında görmek istiyorum seni artık

"O kadar kolay değil... Kim olursan ol kapı dışarı atamayacaksın beni. Ne zaman istersem o zaman ayrılacağım bu evden. Şimdiye kadar uyumlu ve saygılı

davrandım sana ama yararı olmadı. Benim de gururum var..."

"Peki üç günün var," diyorum, "ya sen gidersin ya da..."

Sinirden bacaklarım titreyerek kapıya yürüyorum. Sofradan kaptığı bir bardağı fırlatıyor ardımdan, kapı pervazına çarpıp kırılan bardağın iri bir parçasını yerden alıp ışığa tutuyorum. Sonra bu zavallı, küçük, korkak asalağa dönüyorum.

"İçki ve yemek için teşekkürler," diyorum. "Ama bardaklarını daha temiz yıkamalısın. Ruj lekeleri kalıyor kıyılarında. Yemek de berbattı."

Banliyö trenine binerek tam zamanında merkeze döndüm. Ama yatışmış değilim. Aslında nasıl olup da Beylem'e birdenbire bu derecede öfke duyduğumu açıklayamıyorum kendime. Bir ara onunla yatmayı bile düşündüm orda, anımsıyorum, kısacık bir an aklımdan geçti bu ve sanırım hayır demeyecekti bana girişimde bulunsaydım. Ama aslında şimdi bunu niye istediğimi de iyi bilmiyorum. Hoşlandığım ve çekici bulduğumdan mı, yoksa kızdığım ve aşağılamak istediğim için mi, bilmiyorum. Bu noktada birden erkek cinselliğinin ne kadar karmaşık olduğu geçiyor kafamdan ama bu konu üstünde düşünecek dinginlikte değilim şu an.

Acar'dan bir bardak süt ve hafif bir yatıştırıcı istiyorum. Buradan çıkmamalıyım. En azından şu romanı yazıp bitirinceye kadar hiç çıkmamalıyım. Birden çarşamba gecesi Eda'yla birlikte olacağım geliyor aklıma. Ama bu başka.

Oturup Ekber'e kısa bir not yazıyorum yatmadan önce:

Ekber Bey,

Benim buraya gelmeden önce Göztepe'de anneannemden kalan bir dairede oturmakta olduğumu biliyorsunuz. Bu evde daha önce iki yıl kadar Nedim ve Eda oturmuşlardı. Onların ayrılmalarından sonra da ben karım Neyla'dan ayrılarak oraya taşınmıştım. Dolayısıyla şu an bu daire bana aittir ve hatta siyah deri kanepem ve tüm özel eşyam içindedir. Bu durumda:

Beylem Şen bu evde ne aramaktadır?

Bu ev benim evimse nasıl olup da aynı zamanda (aynı tarih anlamında) Nedim hâlâ orada kiracı olarak görünmektedir?

Nedim evi ona (Beylem'e) devrettiğine dair bir belge bırakmış mıdır? Bıraktıysa ne hakla?

Aylar önce Nedim Uslucan'dan evi boşaltmasını istediğim halde buna neden uymamıştır?

Ve üstelik oraya bir de pasaklı, küstah ve yalancı bir kadını kabul etmiş ve neden onu ortadan kaldırmadan ortalıktan yok olmuştur?

Sizden ricam evimi bir an önce (en çok üç gün içinde) bu pürüzlerden temizleyerek, romanımı bitirip döndüğümde huzur içinde dinleneceğim bir ortam olarak koruma altına almanızdır. Aksi halde bu işle ben uğraşmak zorunda kalacağım ki bu da romanın aksaması, belki de hiç bitmemesi gibi bir sonuca yol açabilir.

İşleriniz biraz azalınca uğrarsanız daha ayrıntılı konuşuruz, durum çok acil olduğu için size yazmak zorunda kal-

dım. Ayrıca bu Beylem denen kadının romanımla bütün ilişkisine şu andan başlayarak son vermiş bulunuyorum. Gerisini uygun bir biçimde halledeceğinizden hiç kuşkum yok. Bütün yardımlarınız ve dışarıdaki korkunç dünyadan beni böylesine sakındığınız için içten teşekkürlerimle.

Kerim Can

On saatlik düşlerle dolu bir uykudan sonra dinlenmiş, kaygısız, mutlu uyanıyorum. Tıraş olurken Beylem'i anımsıyor ve dün akşam ona kötü davranmış olduğumu düşünerek biraz pişmanlık duyuyorum. Ama olanlar gerçek mi, yoksa yalnızca romanda kullanmak üzere uydurduğum sahneler mi, pek emin değilim şimdi. Nedense yeterince somut değil Beylem'le geçirdiğim zaman. Yerine oturmayan bir sürü şey var o karşılaşmada. Onun benim evimde ne işi olabilir? Ayrıca gerçekten gittim mi eve dün? Siyah kanepeyi net olarak anımsıyorum ama gerisi çok karışık. Akla uygun değil. Beylem'in dizlerime kapanıp ağlayışı, evi boşaltmaya karşı çıkıp bana bardak fırlatışı... Evet, garip şeyler bunlar. Dinlenip kendimi toparladıktan sonra anlıyorum ki iyice saçma. Öte yandan bu odaya kapandığımda dışarda yapıp ettiklerimin gerçekle pek yakın ilişkisi olamazmış düygusuna kapılıyorum, eylemlerimin tümü bana çiğ, yüzeysel ve gerçekdışı görünüyor.

Aynada kuşkulu ama sabırlı görünen yüzüme bakıyorum ve birden yarattığım kahramanlardan biri olup olmadığımı soruyorum kendi kendime. Eğer öyleysem hiç kuşku yok dün gittim Beylem'e. Onu aşağıladım ve

incittim. Belki Nedim'in yazdıklarından sandığımdan daha fazla etkilendiğim ve bu yüzden de kendimi elimde olmadan bir ölçüde Nedim'le özdeşleştirdiğim için. Ama asıl bir daha dönmeyeceğini bildiği bir adamı beklemeyi aptalca bir inançla sürdürmeye çalışması ve bunu bilerek ya da bilmeden kendi yararına kullanma eğiliminde olması, bu aşırılık, Beylem'e duyduğum belli belirsiz sempatiyi yok etmiş olmalı. Görünürde, böylesi bir saflıkla bağlılık gösteren kadınlar gerçekte sevilme olasılıklan en zayıf ve terk edilmeyi en çok hak etmiş olanlardır.

Bütün gün Eda'nın telefonunu bekliyorum. Aramıyor. Eğer yarın buluşacaksak beni aramalıydı. Kayıtsızlığı gücüme gidiyor. Gene de çarşamba sabahı arayabileceği umuduyla yatıştırıyorum kendimi. Gazete ve dergilerle oyalanarak vakit geçiriyorum. Acar, Ekber'e yazdığım notu bu sabah kendisine ilettiğini, ancak o sırada Ekber'le Aysevim'in birlikte telaş içinde merkezden ayrılmakta olduklarını ve o ana dek dönmediklerini söylüyor akşam yemeğimi getirdiğinde. İkisinin belki de birlikte hafta sonu tatiline çıkmış olduklarını düşünüyorum.

Gece geçmek bilmiyor. Kendimi yapayalnız, aldatılmış ve hasta hissediyorum. Günlerdir beklediğim buluşmanın gerçekleşmemesi olasılığı dayanılır gibi değil. Öte yandan tam da Eda'dan beklenebilecek bir davranış sözünden dönmesi ya da benimle buluşacağını tümüyle unutması. Beni sürekli zora sokmak ve düş kırıklığına uğratmak için özel bir çaba harcıyor

sanki. Romandaki işlevi bu Eda'nın. Onu yüceltiyorum, eksiksiz bir aşkın baş kahramanı olduğu masalına inanmaya çalışıyorum ama olmuyor, boşa çıkarıyor o gayretlerimi! Belki de Beylem gibi Eda'nın da işi bitti artık!

Eda'yı şimdiye kadar yazdıklarımdan nasıl çıkarıp atabileceğimi düşünüyorum. İlk anda adını değiştirmek en iyi çözüm gibi görünüyor bana. Ama sorunu kökten çözmüyor bu, ayrıca Nedim'in yazdıkları da var, öykü onun öyküsü. Eda'yı çıkarırsam geriye pek bir şey kalmayacak. İkinci-üçüncü dereceden kahramanlar boşluğa düşecek...

Düşümde, Eda'yla seviştim. Ay ışığı altında bir bahçede otların üstünde yatıyorduk. Hava çok soğuktu, sevişmemiz çok ateşli olmasına karşın titriyorduk. "Beni niye sevmiyorsun?" diye sordum ona, "neden durmadan bekletiyor ve acı çektiriyorsun?" "Aramızdaki engeller yüzünden," diye yanıtladı beni. "Bunları ortadan kaldırmalısın..." Beyaz, biçimli bedeni ot kokuyordu, göğüslerini öptüm. Göğsünün birinin ucu yoktu. Uyandığımda ondan vazgeçemeyeceğimi anladım.

Çarşamba sabahı erkenden Aysevim geliyor. Solgun, boyasız. Çok kalmıyor, telaşlı, ilk kez bana karşı biraz daha nazik ve sevecen görüyorum onu. Ekber'in bir iş için kent dışına çıkmak zorunda kaldığını ama Beylem konusuyla ilgilenmekte olduğu mesajını iletiyor. Buna benzer durumlara üzülmemem, yalnızca yazmayı düşünmem gerektiğini söylüyor. Bir yılgınlık, önemsemezlik, inançsızlık var sesinde sanki. Mutsuz, üzgün gi-

bi. Ekber'le kavga mı ettiler yoksa? Birliktelikleri sona mı erdi? Son günlerde oldukça verimsiz olduğumdan yakınıyorum ona. Bir süre dışarı çıkmamamı öğütlüyor. Romanımı bitirip çıktığımda her bakımdan iyi, huzur içinde olacakmışım.

"Eda sözünde durmuyor, yardımcı olmuyor bana, ne yapabilirim bilmiyorum," diyorum. "Bugün onunla buluşacaktık ama henüz aramadı."

"Bence Eda'dan umudunu kes, ne yazacaksan yaz bitir artık, onun işi başından aşkın, sana zaman ayıracak durumda değil," diyor.

"Yaşanmış bir aşk romanı olmalı bu, onsuz nasıl sürdürebilirim ki?"

"Açık söyleyeyim aşk romanından başka her şeye benziyor yazmakta olduğun roman," diyor, küçük bir gülümsemeyle. "Ama boş ver. En güzel aşk yalnızca düşlenebilendir belki de. Eminim sen de böyle düşünüyorsundur."

Bir an, Eda yerine onu seçmeliydim belki de diye geçiriyorum içimden.

Öğleye doğru, umudumu bütünüyle yitirdiğim anda telefon ediyor Eda. Acelesi varmış gibi kısa, sakınarak konuşuyor benimle. Akşamüzeri Haydarpaşa Garı'nda buluşmaya karar veriyoruz. Yenileniyorum birden, yıkanıp giyinmek için gereken gücü ancak bundan sonra bulabiliyorum kendimde. Bu akşam belki de yeni bir pencere açılacak yaşamıma, diye düşünüyorum ama kulağımda kalan isteksiz sesi ona ilişkin tüm umutlarımı zedeliyor şimdiden.

Trenden inip park yerine yürürken Eda'yı, orada küçük, kırmızı Golf arabasının yanında ayakta durmuş, dalgınlıkla denize, martılara bakarken görüyorum. Koyu yeşil, kısa kollu, uzun etekli bir giysi var üstünde. Yaklaşıp elini sıkıyorum. Saçlarını gelişigüzel, umursamazca toplamış ensesinde. O kadar güzel ki bir an elimi kolumu bağlayan bir korkuyla ona sahip olabilmek için şimdiye kadar aramızda geçenlerden çok daha fazlasını yaratmak zorunda olduğumu seziyorum. Umutsuzca, kaçırılmış bir fırsata yanar gibi bakıyorum güzelliğine. Ne verebilirim ona? Bende olandan daha fazla ne?

"Ne kadar güzel değil mi?" diyor, gözlerini günbatımına, sonra yeniden bana çevirirken. Güneş, denizin üstünde iri bir ışık topu olarak alçalıyor suları altın rengine boyayarak. Bir tekne, bir gemi geçiyor uzaklardan ağırca. Kayıtsız duruşundan, akşamın eflatun ışığı içinde eriyip buğulanan gözlerinden güçlükle kopuyorum. Keskin bir hüzünle yeniden, ona asla umduğum ve beklediğim kadar yakın olamayacağım, sessizliğine giremeyeceğim duygusuyla sarsılıyorum.

"Bana iyi davran," diyorum, birdenbire. "Kendimi senin yanında öylesine beceriksiz hissediyorum ki."

"Ama neden?" diye soruyor şaşırarak.

"Çok heyecanlıyım. İki gündür telefonunu bekliyorum ve şu anda yanında olduğuma inanmakla inanmamak arasında gidip geliyorum."

"Hadi gidelim," diyor anlamamış ama kabullenmiş bir dönüşle.

Üsküdar'a doğru sürüyor arabayı. Direksiyonu tutan ellerine, incecik bileklerine bakıyorum. Nedim'in onları betimleyişi geliyor aklıma. Yüzü tatlı, dingin. Belli belirsiz bir gülümseme var dudaklarında. Radyoyu açıyor.

"Aramakta geciktim, haklısın," diyor yola bakarak. "Aslına bakarsan hiç buluşamayacaktık. Bu gece Güzelsu'ya gitmem gerekiyordu ama ne kadar üzüleceğini bildiğimden yarına erteledim yolculuğumu. Annem ölüyor..."

"Çok üzüldüm, bilemezdim tabii..."

"Telefonda söyleseydim ve çekip gitseydim inanmazdın belki de. Çok kuşkucusun. Ama gerçek bu."

"Nedense bir annen olduğunu hiç düşünmemişim... Seni hep tek başına, yalın, yani..."

"Dün gece babam telefon etti ve annemin ağırlaştığını, beni yanında istediğini söyledi. Bir yıldır hasta annem. Umutsuz. İki ay önce hastaneden eve çıkmıştı. Onu en son dokuz ay kadar önce, İstanbul'a geldiğinde görmüştüm. Hastalığının oldukça geçikmiş bir evresinde olduğu buradaki incelemeler ve ameliyat sonucunda anlaşılmıştı. Ölümü beklemek üzere evine, kasabaya döndü geçen ekim ayında. İlgisizliğim seni şaşırtabilir ama üvey babamı görmek istemediğim için yıllardır o eve gitmiyorum. Anneme çok bağlı olduğumu da söyleyemem ayrıca. Gene de ölürken başında olmayı görev sayıyorum. Tabii ben gidene kadar ölmezse..."

Kayıtsızlığı donduruyor beni bir an.

"Yarın sabah mı gideceksin?" diye soruyorum.

"Akşam. Gündüz yolculuğunu hiç sevmem."

"Ne zaman döneceğin belli değil tabii."

"Değil. Dükkânla dayım ilgilenecek. Uzun sürmez umarım."

"Evet, çünkü ben de bekleyeceğim seni. Sen olmadan yazmayı sürdüremem."

"Beklememelisin. Sana bilmediğin ne anlatacağım ki? Ayrıca kendi oluşumumla ilgili herhangi bir kuramım yok ve senin öngöreceğin biçimde var olmak bana daha heyecan verici görünüyor. Hiçbir karşı çıkışın, suçlamanın ve kuşkunun söz konusu olmayacağı sınırsız bir özgürlüğe sahip olacaksın beni yeniden ve eminim gerçekte olduğundan daha gerçek ve ilginç biri olarak yaratırken."

"Beni durmadan düş kırıklığına uğratmaktan hoşlandığını düşünüyorum çoğu zaman. Söz vermiştin bana!"

"Hiçbir konuda söz vermedim sana."

"İtiraf ediyorum, senden korkuyorum!"

"Ben de korkuyorum kendimden. Daha birçok şeyden, yolun bir yanından öte yanına geçmekten, başkalarıyla aynı yöne yürür görünmekten, yinelemelerden, asılsız öykülerden, söylentilerden ve insan oyunlarından korkuyorum."

"Üstünkörü bildiğimden ne kadar başka birisin bu akşam. Aslında kim olduğunu nasıl öğreneceğim?"

"Bilmiyorum. Ama şimdi düşünüyorum da aslında... aslım yok."

Salacak'ta bir balık lokantasına götürüyor beni. Açık havada denize doğru oturuyoruz karşılıklı. Gökyüzü koyu maviden laciverde dönüyor ağırca. Karşı

kıyı ışıklar içinde. Yiyecek ve içeceklerimizi seçiyoruz. Kısa bir süre gündelik, sıradan şeyler konuşuyoruz. İyi bir yer burası, sahibini tanıyor, konuklarını sık sık getiriyor. Evet, ben de seviyorum, bir kez, çok oluyor, ne zamandı bilmiyorum... Ama o geceyi düşündüğümde art arda silik görüntüler... geçiyorum.

"Yazmayı niye böyle tutkuyla istiyorsun söylesene?" diyor birdenbire.

Işık elmas tozları serpiyor çıplak boynuna, göğsüne. Yeşil bir vazoda beyaz iri bir manolya yüzü ve ne zaman, nasıl ulaştığı anlaşılmaz kararlı ve inandırıcı bir dinginlikle dolu sesi. Oyun ya da kayıtsızlık değil, dinginliği. Görmüş geçirmişlik daha çok.

"Sık sık ben de sordum bunu kendime," diyorum. "Ama anlaşılır bir yanıt bulamıyorum. Toprağın tohumu itmesi gibi bir şey bu sanki."

Hayır, anlatamıyorum. Yazmak ölü bir edim bazen ve çoğunlukla anlam dolu büyük bir olanaksızlık. Sözcüklerle oynayarak umutsuzca parçalara ayırmaya çalışıyorum duyduğum korkuyu. Sınırlı, daracık şimdiki zamanın içinden bakarak kendime ve meraklısına olmayacak öyküler anlatmaya uğraşıyorum. Yalanlar söylüyorum, masallar uyduruyorum. Dürüst olmak gerekirse beceriksizliğim yüzünden kendimi ve başkalarını büsbütün anlaşılmaz kılıyorum. Ne kalabalığa karışmayı ne de alkışlanmayı özlüyorum utancımdan. Öyleyse neden?

Eda'yı yedi yaşında koltuğunun altında kitabı Kuran kursuna giderken, tozlu bir sokakta seksek oynarken, üvey babasından yediği tokat yüzünden küf ko-

kan bir mutfakta ağlarken ve ilk kez giydiği topuklu pabuçlarla yaylanarak yürürken görmeye çalışıyorum. Onun on, on beş, on sekiz yaşlarında nasıl olduğunu, dünyaya nasıl baktığını ve nasıl olgunlaştığını düşlemeye çalışıyorum. Ama o kasabalı kızdan karşımdaki kadına uzanan yolu göremiyorum bir türlü. Bu kadını elimden geldiğince mantıklı bir biçimde var etmeye uğraşıyorum ama başlangıç noktasını bulamıyorum. Duygusal olarak öylesine uzaktan bakıyor ki bana ve o kadar yakınında duruyor ki göremiyorum yüzünü. Biraz uzağa çekilmeliyim belki, o zaman anlarım neyin nasıl olduğunu. Bakışından, baş aşağı duruşundan, gölgesini çiğneme biçiminden anlarım.

"Niye ben?" diye soruyor. "Niye beni seçtin?"

"Seni seviyorum," diyorum, korkusuzca bakarak ona.

"Sevmeyi istiyorsun," diye düzeltiyor. "Yalnızca bir beklenti bu."

"Öyle olsa bile sonuç değişmeyecek, çünkü seni yeniden yaratırken kendimi de yeniden var edebilmeyi umuyorum Eda."

"Bunu Nedim'in kaybolduğu gece, seninle Ekber ve Aysevim'in yanında konuştuğumuz gece anladım ve çok şaşırdım," diyor.

Çatalını tabağının içine bırakıyor dalgınca.

"O gece uyuyamadım, sabaha kadar düşündüm. Yorgundum. Derinlemesine düşünmek için gereken canlılık yoktu üstümde ama gene de yeterince uyanıktım. Yatağımdan kalktım, dışarı çıkıp yaz gecesinin uyarıcı serinliğinde Aysevim'in balkonunda otur-

dum. Havada tuzlu, nemli bir sıcaklık vardı. Bir uykudan uyanmış da gördüğüm düşü anımsamaya çalışıyormuşum gibi kayıp, boşlukta, yaşamın dışında duyuyordum kendimi. Biraz sarhoştum belki, başım dönüyordu. Gece gizli bir ışıkla, aydınlık, parlaktı. Yaz göğünde yıldızlar belli belirsizdi bu yüzden. Küçük bir çocukken nasıl olduğumu anımsadım, başımı göğe kaldırıp boynum tutulana kadar gökyüzüne baktığımı, kayan yıldızlara nasıl sevindiğimi ve dileklerimi..."

Susuyor birden. İçkisinden bir yudum alıyor.

"Anlat," diyorum, "n'olur... O kadar içtensin ki..."

"Anlatabilmek çok zor şimdi. O düşler çağının buruk tatları sonraki günlerin, ayların ve yılların ağırlığı altında ezilip kayboldu. Unutuldu. Hiçbirini tanımlayamam şimdi, yorumlar yapabilirim yalnızca, betimleyemem. Anneannemin bahçesindeki çileklerin kokusunu nasıl anlatabilirim, neye benzeterek tanımlayabilirim bilmiyorum. Bunları içimde duyuyorum, o kadar."

Gülümsüyor.

"Şimdiki ben oluncaya kadar kimler olduğumu ve yarın kim olacağımı sordum o gece kendime asıl..."

"İlk kez birlikte olduğumuz geceyi anımsıyor musun?" diye soruyorum. O gece birbirimizi daha önceden tanıdığımızı sanmıştık. Hiç kuşkum yok ben seni çok uzun zamandır, belki de görmeden çok öncesinden seviyorum. Çünkü bazen insan içinde birini taşır, bilmediği birini ve onu gördüğünde yaşamı boyunca sevdiği insan olduğunu anlayıverir."

"Ah, sen! Hayır, beni buna inandıramazsın. Gerçek yaşamda böyle şeyler olmaz. Ama içimizde birçok başka insanı taşıdığımız doğrudur belki."

Bardaklarımızı birbirine değdiriyoruz.

"Dinle," diyor, "hep sözümü kesiyorsun, ne anlatıyordum? Evet, orada oturdum ve yaşamımı düşündüm. Bana hep çok sıradan, nasıl olması gerekiyorduysa öyle, belki şanssızlıklardan uzak değil, ama başlangıç noktasına bakıldığında kaçınılmaz biçimde olağan görünen yaşamımı. Bu dünyada biriydim, bu dünyaya gelmenin bedelini ödemiş biri ve öykümde seni çeken neydi anlayamıyordum bir türlü. Durup dururken bir roman kahramanı olarak seçilmiş olmak anlamını henüz tam olarak kavrayabildiğim bir durum değildi. Ayrıca bu seçilmişliğin bana yükleyeceği sorumluluktan ürktüğüm için huzursuz ve sinirliydim. Eğer biri ben bilmeden yazabilseydi beni, aldırmazdım buna, oysa düpedüz katılmam, öyküyü yönlendirme, hatta yazarla yakın ilişki içine girmem bekleniyordu benden şimdi. Gizlerimi ortaya dökmem, sözcüklere yüklemem, unuttuğum ve unutmayı beceremeyip gömdüğüm birçok anıyı deşmem, şimdiki zamanla geçmişim arasında köprü kurmam gerekiyordu. Açıkça söylemesen de gözlerinde durulup kalmış o yitmişlik ifadesiyle bana bakarken bunu ne çok istediğini görüyordum yüzünde. Sana döndüğümde, belleğimde birikmiş acıların, oraya girerlerken belki de pek fark etmediğim ya da şimdi bana öyle gelen, dibe çökmüş bütün acıların yeniden gerçek renk, koku ve biçimleriyle içimde canlandıklarını duyuyordum. Yaşamının uzun, yaşadığı-

mı sandığım süreden daha uzun olduğunu sanıyordum. Ah, ama çok uzattım. Kısaca, sessizliğimi bana bırak. Sana yardım edemem."

Sıkılmış gibi susup karşı kıyıya bakıyor uzun uzun.

"Lütfen," diyorum yalvararak, "yapma, beni böyle bırakma."

"Bu oyuna katılamam," diyor kararlı bir sesle. "Eğer romanının kadın kahramanı ille de Eda olacaksa Nedim'in yazdıklarını bir daha oku ve yeniden kendi içine dön. İzini süreceğin bütün ipuçları var o öyküde, gerçekçi ol. Daha az yalanla daha doğrudan anlat sevdiğin ya da sevmek istediğin kadını. Ben olsa olsa seni yanlış yollara, asıl gerçeğin sulanıp yumuşadığı batak yerlere götürürüm. Kalkalım mı? Seni merkeze bırakabilirim."

"Çok erken daha," diyorum. "Hem evini görmeyi çok istiyorum."

"Peki," diyor.

Gece uzun. Onu kararından caydırabilmek için biraz daha zamanım var. Umudum anlaşılmazlığından doğuyor biraz da. Ne zaman ne yapacağı belli olmayan bir kadınla birlikteyim. Ama bu kanıya Nedim'in yazdıkları yüzünden mi vardım bilmiyorum. Gecenin başından bu yana su gibi duru Eda çünkü.

Arabaya binip yola koyulduğumuzda bir süre susuyoruz. Radyoda, İngilizce bir şarkıda eski bir sevgiliyi 'yakalanamayacak kadar hafif, uçucu duygular içinde' anımsadığını söylüyor bir kadın. Sözler güzel ama müzik tekdüze, hiçbir şey anlatmıyor.

"Nedim'in günlüğünü duygusallığa kapılmamaya çalışarak, tarafsız kalarak okumaya çalıştım," diyor Eda.

"Ne düşündüğünü merak ediyorum..."

"Onu tanımakta güçlük çektim. Çünkü olduğu değil, olmak istediği kişiyi anlatmış. İtiraflardan çok gizlenmelerle dolu o günlük."

"Yazdıklarının gerçek olmadığını mı söylüyorsun yani?"

"Sayıklamaları belli gerçeklere dayanıyor kuşkusuz. Önemli olan gerçeği algılama biçimi. Peşine düştüğü ben uğruna taktığı maskenin ardına gizlenmesi. Bu işi o kadar ileri götürüyor ki sonunda gülünç oluyor. Maskesi yüzünden sarkarak dolaşıyor ortalıkta ve inandırıcılığını yitiriyor."

"Ama insan mutsuzken doğru ve sağlıklı düşünemez ve bildiğini sandığı hiçbir şeyden emin olamaz. Nedim seninle ilgili o kadar karmaşık duygular içinde ki olaylara, insanlara ve kendisine bakışı çarpılıp değişime uğruyor ister istemez."

"Bunu bile bile yaptığını düşünüyorum ben. Gerçeklerin rahatsız edici yanlarını yadsıyıp çarpıtmış. Düşsel bir evren yaratmış kendine."

"Evet, belki ama başka türlü nasıl yazabilirdi? Söyler misin, hiç etkilenmedin mi yazdıklarından?"

"Tersine, çok etkilendim. Bütününe baktığımda maskenin ardından gerçek yüzü görünüyor çünkü. Beklenti, pişmanlık ve bölünmelerle oluşmuş bir Nedim. Sonra kendisini toparlayıp bir araya getirecek bir gövde aramış ama ona çok bol gelmiş girdiği kalıp. Üstünden dökülüyor. Bu kesinlikle benim sevdiğim adam değil."

"Kolay değildi. Seninle birlikte yaşadığı son derecede yıpratıcı süreci anlatıyor Nedim. Bir değerlendirme, anlama çabası bu. Yürekli bir arayış..."

"Geçmişimize şimdiki zamanın ışığında baktığımızda yepyeni bir bilinçle görürüz her şeyi. Bugün dünü yeniden yorumlar ama aynı biçimde anımsayamayız olanları. Zaman içindeki yolculuğumuzda uğradığımız değişim büyük ölçüde yeniden yazar geçmişi çünkü. Şunu söylemek istiyorum, sana geçmişimi anlattığımda gerçek bugünümün gerçeği olacak, çünkü yaşadıklarımın içinde değilim artık. Tersine, olaylar içimde bir yerlerde, belleğimde..."

"Evet ama böylece geçmişte olduğundan daha kapsamlı bir gerçeklik anlayışına varabilir insan."

Yanıt vermiyor. Sessizce sürüyor arabayı. Saate göz atıyorum. Yirmi iki on. Yüzünün yandan görünümüne bakıyorum ve bu anı daha önceden de yaşadığım duygusuna kapılıyorum. Kırmızı ışıkta durduğunda uzanıp elini okşadığımı, dönüp bana sevecenlikle gülümsediğini. Sonsuzluk içinde bir zamanlar şu anda olduğumuzdan çok daha yakın olduğumuzu...

Mühürdar'da bir sokakta uygun bir yer bulup arabayı park ediyor ustalıkla. İniyoruz. Biraz yürüyüp iki katlı eski bir evin önünde duruyoruz. Ahşap dış cephe kaplaması yenilenmiş evin. Kapıyı açıyor. Işığı yaktığında çok geniş bir salonda buluyorum kendimi.

"Ne kadar güzel bir yer burası," diye söyleniyorum şaşkınlıkla.

"Bir zamanlar taşlıkmış burası," diyor. "Sonra antikacı dükkânı oldu. Şimdi de benim salonum."

Hoşnut gülümsüyor. Gidip bir pencere açıyor. Yaklaşıp önünde duruyorum ve pencerenin küçük bir arka bahçeye açıldığını görüyorum. Küçük mermer bir masa ve beyaza boyalı tahta koltuklar var çimin ortasında. Dönüp salona bakıyorum yeniden. Tavan ve zemin ahşap döşenmiş. Çok az eşya var içerde ama hepsi özenle seçilmiş, rahat, alçakgönüllü, gösterişten, modadan uzak parçalar. Geniş beyaz bir kanepe, eski bir Edirne sandık, açık yeşil yüzlü eski model bir koltuk. Beyaz boyalı duvarlarda çoğu soyut, genç sanatçılara ait resimler. Küçük bir masanın üstünde minik antika enfiye kutuları. Birkaç heykelcik, kobalt cam parçalar. Yerde iki parça halı.

"Ne içersin?" diye soruyor. Yukarı kata çıkan merdivenin dibindeki mutfak kapısının yanından seslenerek.

Peşinden mutfağa giriyorum. Düzenli, tertemiz. Dipte bahçeye açılan camlı bir kapı var. İçki şişesini çıkarıyor bir dolaptan, kadehleri mermer setin üstüne koyuyor.

"Ev dökülüyordu," diyor. "Çok uğraştık adam etmek için. Metin çok yardım etti. Ha, bak, Nedim'in onun kişiliğiyle ilgili görüşleri son derecede öznel olsa da oldukça doğru şeyler. Ama aramızdaki yakınlığı hiçbir zaman kavrayamadı."

"Peki nedir?" diye soruyorum.

"Ama biliyorsun. Romanda benim ağzımdan yazdın."

"Yeterince açık olmayan bir durum ya da varsayımdı o..."

"Aslında benim için de açık olmadı hiçbir zaman. Bazı insanlarla birlikte olmayı nedenini çok iyi bilmeden de sürdürürüz öyle değil mi?"

"Bu durumda Nedim'in anlaması gereken neydi?"

"İçeri gidelim," diyor, bardağımı elime tutuşturarak. Önüm sıra yürüyor.

Kanepenin iki ucuna oturuyoruz. Susuyor.

"Anlatmayacak mısın?" diye soruyorum.

"Neyi?" diyor dalgınlıkla.

"Metin'i..."

"A, hayır! Anlatacak bir şey yok. Bahçeye çıkmak ister misin? Dolunay var..."

Kalkıp yanıtımı beklemeden bahçe kapısına yürüyor. Ama birden dönüp sehpanın üstündeki sigara paketini alıyor ve sonra uçarı bir devinimle elimden tutup kaldırmaya çalışıyor beni.

"Hadi gel, hadi ama..."

Bahçeyi bitişik arka bahçelerden ayıran yüksek duvar sarmaşıklarla kaplı. Beyaza boyanmış tahta koltuklara oturuyoruz. Duvar dibindeki tarhlarda düzensiz gül fidanları ve bodur bitkiler var. Çimin üstüne yer yer hercai öbekleri dikilmiş. İncecik bir esintinin taşıdığı yoğun hanımeli kokusu başımı döndürüyor. Ay kocaman, sanki hiç görmediğim kadar parlak, dupduru gökte. Işığı yakmıyor. Ay ışığının gümüşsü aydınlığına karışıyoruz. Sigarasını yakıyorum. Yüzü düşlerimdeki gibi gölgeler içinde. Ne çok özledim onu... Ne çok istiyorum tenini...

"Sana dokunmayı çok istiyorum ve çok korkuyorum bundan," diyorum.

Korkmadan, söylemek istediğimi anlamış gibi bakıyor gözlerime bir an.

"Romanında benim yer aldığım bölüm şöyle bitiyor," diyor: "*...bütün rüzgârlara duyarsız, acılara kapalı, özsuyu kurumuş cılız bir uç*. Bunu okuduğumda korkunç bir haksızlığa uğramışlık duygusuyla sarsıldım. Sonra o zorlu, acı geçmişime geri döndüm. Sonsuz, bitmez geçmişe. Karanlık odalara, kapatıldığım dolaplara, anlatamayacağım..." –gözleri doluveriyor sesi kırılırken– "...evet bekleme bunu benden..." –yalvarır gibi yakınıyor– "...insan bunları nasıl anlatabilir... elimde olmadan ve ben hiç istemeden... nasıl söylenebilir sonra... yani benim yüreğimin özsuyunu kuruturken verdiğim savaş..." –başını meydan okur gibi dikleştirerek ve bekleyerek– "...yani benim böyle biri olduğumu mu düşünüyorsun gerçekten?"

"Hayır, hayır," diyorum, "olağanüstü duyarlısın sen. Çok garip, bu kadar alınacağını düşünemezdim. Romandaki Eda'yla kendini bu biçimde özdeşleştireceğini de. Seni anlatırken özgür olmamı istiyorsun ama yazacaklarımı kabul edebilecek misin?"

"Alınganlık değil," diyor. "Kendi kendimden kuşkulanmak bu. Beni çok uzun yıllar yöneten şey, yaşamımı sınırlayan keskin, yoğun, altından kalkılmaz bir suçluluk duygusu oldu. Bunu sessizce, yakınmadan kabullenmiştim. Büyümeyi bekliyordum, o zaman acımasızlıkla acımanın ortaklığından doğan günahlar son bulacaktı. Bu yorgun avuntunun ölçülü bir karşı koymaya varışı ne kadar zor oldu biliyor musun?.." –sesi alçalıp eriyor– "...hayır bilemezsin. Çünkü hırçınlığım

kayıtsızlık görünümünde sessizliğimin karanlık yüzüne sindi..."

"Gerçek acı sessizdir," diyorum, gözlerini arayarak.

"Evet, bunu biliyorum ve bu yüzden Nedim'in acılarına inanmıyorum."

Oturduğu yerde, dimdik, yüzüme bakmadan susuyor. Ona bakıyorum ve sabahları yüzünün nasıl olduğunu anımsıyorum birden. Aynanın önünde kendine hoşnutsuzlukla bakışım. Dalıp çayının şekerini uzun uzun karıştırdığını. Elleri kucağında içini çeke çeke ağladığı bir geceyi. Çıplak omuzlarındaki ürpermeyi. Şarap kadehlerinin ardından biraz şaşkın ve öfkeli bakışını. Akşamları eve bezgin dönüşünü. Ama bütün bunları Nedim'in çektiği siyah-beyaz fotoğraflardan mı anımsıyorum bilmiyorum.

"Nedim'i hiç sevmediğin için," diyorum. "Sevemediğin için acımasızsın ona bakarken."

"Sevginin, nefretin ve başkaldırının temelde aynı şeyler oldukları doğrudur belki de," diyor duyulur duyulmaz. "Beni kışkırttığın için söylüyorum, yaşamıma karışmış yığınla insan içinde bir tek onu sevdim ben. Onun kaldıramayacağı kadar çapraşık duygularla belki, kendi sınırlarının elverdiği kadarıyla ama..."

Sözlerinin boşlukta asılı kaldığı kısa bir şaşkınlık anından sonra yanaklarına yuvarlanan ve ay ışığında sedeflenen gözyaşlarını seçiyorum. Yüzünde hiçbir değişiklik yok. Ona sokulup elinde unuttuğu bardağı alıyorum. Kolumu omzuna dolayıp yüzünü öpüyorum, dilimde tuzlu tadını duyarak gözyaşlarının. Çözülüp umarsızca sarılıyor bana. Dudakları yavaşça ısınıyor

ağzımda. Ama hemen sonra ayılıp itiyor gövdemi, kalkıp içeri giriyor.

Merdiven başında yakalıyorum onu, belinden sımsıkı kavrayıp gövdeme bastırıyorum. Yapma, boşuna, diyor. Saçlarını, yüzünü, kulaklarını öpüyorum örseleyip canını yakarak. Kurtulmaya çalışır gibi bir an geriye bırakıyor kendini, sonra atılıp vahşi bir kedi gibi tırmalıyor boynumu. Bırakmıyorum. Beni bile şaşırtan bir susamışlıkla, direnci kırılıncaya kadar boğuşuyorum onunla. Yavaşça, inleyerek, hıçkırarak kayıyor ellerimden, yere, dizlerinin üstüne çöküyor. Fırtınaya karşı yürüyorum. Doludizgin at sürüyorum. Bendeki seven, duygusal erkek imgesiyle hiç bağdaşmayan şiddet dolu bir sevişmenin içinde buluyorum kendimi. Onun ince ama yırtıcı bedeninin gizlerine ulaşmaya çalışıyorum tutku dolu, şimdiye dek alışık olmadığım bir hoyratlıkla. Oracıkta, taban tahtalarının üstünde, hazla eğilip bükülen, keşfedilmek için yanan, avuçlarımda gece gibi kat kat açılan güzelliğine eriyorum. Adımı söylüyor üst üste. Bana kendini durmaksızın yenilenen sonu gelmez görüntülerle sunuyor hiç sakınmadan, sevinç ve coşkunlukla. Dağılmayla birlikte gelen gözyaşlarını, yerde yanımda sessizce, doymuş yatar ve eli bilmeden saçlarımı okşarkenki dinginliğini ne zamandan anımsıyorum peki? Geçen sevişmemizden mi? Dizinin altındaki yara izini nerden anımsıyorum?

"Bana Nedim dedin," diyorum, elini avcuma alıp yüzüne eğilerek.

"Öyle mi?"

Doğrulup yeşil giysiye uzanıyor yüzünü gizlemek ister gibi. Yanıma çekip üstüne kapanıyorum.

"Bana Nedim dedin sevişirken," diyorum.

Sevecen ama acımayla dolu gözlerle bakıyor yüzüme.

"Belki de değilsin artık," diyor.

"Eğer ben oysam senden daha değerli hiçbir şeyim yok," diyorum.

"O musun?"

Bilmiyorum. Düşünce yakınlığı, doyurulmamış istek, kınklık ve yanılgılardan çok daha önemli ve güçlü olan bir benzerlik var aramızda Nedim'le. Onu romana katarken kendimden yararlanmış olabilirim ama aslında Eda'yla beni Nedim'le ve üçümüzü birbirimizle birleştiren, nedenini bilmeden duyduğumuz büyük acı olmalı. Uçsuz bucaksızlık duygusu veriyor bana bu acıdan duyduğum tat ve umut.

"Bilmiyorum," diyorum. "O yaşayabilmek için seni seviyor, bense bir roman yazmaya çalışıyorum."

Elimden tutup kaldırıyor, kanepeye götürüyor beni. Yeniden sevişiyoruz. Korkunç dalgalar arasında tutunacak bir tahta parçası arayarak oradan oraya savruluyorum. Sonra uyandığım yeri bilmeden kendime geliyorum yeniden. Bambaşka bir yerde hiç görmediğim bir ülkedeyim sanki. Kim olduğumu düşünüyorum yeniden. Ama Kerim ya da Nedim olmanın herhangi bir anlamı yok bu an. Öpüşüyoruz. Erkek ve dişi olmanın hiçbir anlamı yok. Sevginin ve nefretin, dostluğun ve düşmanlığın önemi yok. Gölgelerle dolu tavana, kalın kahverengi kirişlere bakıyorum ya-

nımdaki insanın sıcaklığını avuçlarımda duyarak. Dünyadaki bütün acılar, sarsıntılar, terslikler, çılgınlıklar son bulmuş gibi yatıyorum onun yanında. Bütün istediğim bu muydu yoksa? Buysa ne kadar sürebilir bu dinginlik?

Sürmüyor.

Yatak odasında uyanıyorum. İçerisi aydınlık. Aralık pencereden sokağın gürültüsü ulaşıyor kulağıma. Yanımda değil. Sabaha yakın yukarı çıktığımızı, geniş yatağın dışında neredeyse boş görünen bu odada, korunmuşluk duygusu içinde kollarında uykuya daldığımı anımsıyorum belli belirsiz. Kalkıp hole çıkıyorum. İki oda ve bir banyo açılıyor buraya. Temiz havlu bırakmış banyoya. Aşağıdan çay kokusu ve tabak takırtıları geliyor. Aceleyle duş yapıyorum.

Aşağı indiğimde onu salondaki saksı bitkilerini sularken buluyorum. Karmakarışık bir dalgınlıkla bakıyor bana ilk anda. Sonra tanımış gibi canlanıyor bakışı. Yanına gidip kucaklıyorum onu. Sessiz, karşı koymadan, dinlenir gibi bırakıyor kendini. Öylece kalıyoruz bir süre. Başını omzuma koyuşunda teslim olmanın ötesinde keder dolu bir umarsızlık var ama gövdesi gergin, yabancı. Yavaşça geriye çekiliyor ve o zaman bana bakışındaki boşluğu görüyorum. Yeniden görüyorum aramızdaki aşılmaz uzaklığı. Çok garip. Bunu nasıl görebildiğimi bilemiyorum ama nefrete benzer bir öfke duyuyorum ona karşı, bırakılmışlık duygusuyla kavruluyor içim. Ellerim omuzlarından aşağı iniyor yılgınlıkla, utanarak.

Kahvaltıda, bugün, yola çıkmadan önce yapması gereken birçok işi olduğunu söylüyor bana. Acele etmeliyiz. Duygularını dondurmada, olması gerektiği gibi görünmede çok usta olduğu kesin. Gülümseyişi, ekmek dilimini bana uzatırkenki inceliği yapmacık görünüyor gözüme. Onun için şimdiden ölmüş ya da ölmek üzere olan biri olduğum duygusuna kapılıyorum yoğun bir keder içinde.

"Çıkış yolu yok, "diyorum ona birdenbire. "Her şey, hepsi boşuna..."

"Ne demek istiyorsun?"

"Bu roman bitmeyecek. Belki şimdiye kadar yazdıklarımı da yakarım. Eyigöz'den ayrıl diyorsun bana ama..."

"Biliyor musun senin şu romanın... umurumda bile değil. Bıktım artık ondan!"

Çayını uzun uzun karıştırıyor. Kaşığın sesi beynimde uğulduyor.

"Yeter, eridi!"

"Neyin var?" diye soruyor usulca.

"Umurunda değil, benimle olmak, sevişmek, beni kurtarmak umurunda bile değil."

"Hayır, yanılıyorsun... Sen bir melodramın içinde yer almak istiyorsun, hep böyle olsun istedin. Ama ben..."

"Sen duygularını bilinç süzgecinden geçirerek kontrolün altına sokarsın. İşte, Nedim'i sevdin belki ama bunun olanaksız bir yarı aşk olduğunu sezdiğinde onun yanlış ve değersiz biri olduğuna inanmakta zorlanmadın!"

"Sevgi ve cinsellik ayrı şeyler benim için," diyor. "Bu yüzden kendimi ve onu sürekli acıdan korumaya çalıştığımı düşün."

"Ölçülü sevgi, ölçüsüz cinsellik! Senin özgürlük anlayışın bu işte."

"Neden olmasın? Kullanılmış şeylere niye bu kadar meraklısın?"

"Yeni sanıyorsun bu anlayışı öyle mi? Modası geçti bile!"

"Lütfen keselim artık bu anlamsız tartışmayı," diyor. "Biliyordum zaten böyle olacağını..."

Dirseklerini masaya dayayarak başını umarsızlıkla ellerinin arasına alıyor.

"İçini görmek istiyorum, içindeki insanı nasıl öldürdüğünü," diyorum. "Ama sen gene kaçıyorsun. Şanslısın, bu kez annen yetişti yardımına..."

Gözleri doluveriyor birden.

"Gideceğim yer nicedir uzak durmayı yeğlediğim yer," diye mırıldanıyor. "Çocukluğumda bir kibritle ateşe vermek istediğim, uyuyup bir daha uyanmamayı özlediğim yer. Gitmeyi hiç istemiyorum. Ama eninde sonunda yüzleşmek zorundayım o çocuklukla."

Öyle dayanıklı, öyle uysal ve yalnız görünüyor ki, dayanamıyorum.

"Öykümüz yarım mı kalacak?" diye soruyorum, gözlerine bakarak.

"Çoktan yaşandı ve bitti," diyor. "Bu kadardı. Ödeşelim artık ne olur, ödeş benimle."

"İçini görmek istiyorum Eda," diye yineliyorum yalvarır gibi. "Seninle ancak böyle ödeşebiliriz."

Ayağa kalkıyor. Güzelliğiyle kusursuz biçimde uyuşan hüznü dayanılmaz derecede çekici kılıyor onu o anda. Yüzü yaşamındaki tüm kederleri, kırgınlıkları sindirmiş bir yüz.

"Bunun için şimdi bulunduğumuz yerden, seninle yeniden yaşanabilecek serüvenden beni alıkoyan bu noktadan bak bana. Yaşadıklarımızdan, yaşayamadıklarımızdan bak."

Öpüyorum onu. Kollarını sırtımda duyuyorum. Ama kesin! Dün akşamdan bu yana bir şeyler durulmuş, yatışmış bedeninde. Ağzı sessizlik, gözleri başkası...

Birlikte çıkıyoruz. Beni Haydarpaşa'ya götürüyor. İnatla susuyor kısa yol boyunca. Güçlü bir uzlaşma isteğiyle onun gizli ve alçakgönüllü dünyasını, işini, evini düşünüyorum. Görmek istediğim gibi düşünüyorum onu. Bu sabah çiçeklerini sularkenki evcilliği içinde.

"Çiçeklerini, bahçeni kim sulayacak sen yokken?" diye soruyorum, birdenbire.

"Düşünmeme fırsat vermedin, serseme döndürdün beni," diyor.

"Dönmen gecikirse kuruyacaklar."

"Evet. Ama önemli değil."

"Önemli. Anahtarını bırakırsan ben ilgilenirim, birkaç günde bir uğrar sularım onları."

"Hiç gerek yok. Dayanabilirler. Gene de sağ ol."

Arabayı garda, peronlara çıkan merdivenin karşısında durduruyor. Neler kurduğumu anlamaya çalışır

gibi bir süre yüzüme bakıyor. Elleri kucağında, kararsız bekliyor. Bulutlanıyor gözleri.

"Görüyor musun, çiçeklerimi sulayacak bir yakınım yok," diyor yavaşça.

"Ben varım, dostuz biz," diyorum. "Sen istediğin sürece."

Elini alıp öpüyorum. Kısacık okşuyor yanağımı. Motoru çalıştırıyor. İniyorum.

"Hoşça kal," diyor, pencereye eğilip elini hafifçe kaldırarak.

Kımıldamadan bakıyorum uzaklaşan arabasının arkasından, gözden kaybolana dek.

Bundan sonra her şey sessizlik içinde. Boşlukta, kaybolduğum noktadayım. Yanımdan birkaç bulut kümesi geçiyor...

Bunları dün geceden bu yana yazdım. Sabah oluyor. Bu romanı bitiriyorum artık. Bitirmek zorundayım. Eda'yla geçirdiğim gece, tam olarak yukarıda anlattığım gibi yaşanmamış olabilir. Ama yaşananın yazıya yansıması sırasında imgelem yeniden kendi görüntülerini oluşturuyor. Bu karmaşık görüntüleri yineleyip sıraya sokmak ve bu dağınıklıktan bir bütün oluşturmak çabası gerçeğin saydamlığını bulandırıyor. Ayrıca bellek kaypak ve yalancıdır çoğu kez. Abartıyı, yadsımaları sever. Öyle sanıyorum ki dün geceyi tekrar tekrar yazsam her seferinde yeni bir öykü çıkar ortaya. Gereksiz konuşmalarla dolu kasvetli bir geceyi, yalnızca çok zorunlu şeylerin

konuşulduğu ve aramızdaki her şeyin korkunç bir olmazlık boyutuna varmış olması yüzünden çok güzel olduğu bir –aynı başka– geceyi ya da yalnızca bana gövdemi yeniden öğreten sevişmemizi anlatabilirim yazdığım zamana bağlı olarak.

Başka bir son denemesi:

"Dostuz biz," diyorum, "sen istediğin sürece."

Evinin anahtarını uysallıkla çantasından çıkarıp bana uzatıyor. Elini tutup öpüyorum. Çekmeden önce yüzümü okşuyor usulca.

"Menekşelere fazla su verme ve bahçe musluğunu iyi kapat," diyor, motoru çalıştırırken. "Hadi şimdi in arabadan artık. Trenin kalkacak."

En son görüntü pencereden bana, "Hoşça kal," derken elini kaldırışı. Biraz öncesi, elimi okşayışı. Veda etmediğini anlatan okşayışı. Gidişi bir son değil çünkü. Sözsüz, yeminsiz, gizli bir anlaşma var aramızda artık, biliyorum. Geçemeyeceğimiz kadar aralık bir kapı var. Şimdi artık hiçbir yerde olmak istiyorum. Uzun bir yolculuğa çıkmak, bilmediğim kentlerin sokaklarında amaçsız yürüyüp kırlangıçların göç yollarını izlemek, herhangi bir köşe başında onunla yeniden karşılaşmayı umarak bomboş bir sayfayı dönüp dönüp okumak ve bütün utançlarımı unutmak istiyorum.

İki uyku hapı alarak yattım ve on saat kadar uyudum. Uykum ağır ama gürültülerle doluydu. Bağırtılar karıştı karanlık rüyalarıma. Uyandığım rüya şu: Bir gazetede köşe yazarı olarak iş bulmuşum. Köşemde aşk

ve cinsellik üzerine yazılar yazıyormuşum. Okurlardan tepkiler, yöneticilerden uyarılar geldiği için şef, içinde bulunduğumuz ortamın ölçülerine göre ve aile kurumunu yüceltecek nitelikte yazılar yazmam konusunda dikkatimi çekiyor. Hayır, düpedüz dayatıyor ve çok canım sıkılıyor bu duruma. Kabul etmezsem işime son verilecek. Etsem... Tam bu sırada bir ihbarı değerlendiren güvenlik güçleri gazeteye baskın düzenliyorlar ve beni alıp sarıkola götürüyorlar. Suçum, "Halkın ar ve hayâ duygularıyla oynamak, toplumun örf ve âdetlerine aykırı yıkıcı yazılar yazmak." Sarıkol çok kalabalık. Son zamanlarda toplumda beklenmedik bir ahlaksızlık patlaması olmuş. Yönetimin ve yandaşlarının giyim kuşam ve cinsellik konusundaki baskıcı tutumlarına karşı çıkanlar sokaklarda soyunmak, öpüşmek, yerlere müstehcen resimler çizmek ve benzeri protesto eylemlerine başvuruyorlarmış. Bir bankta oturmuş sıramı beklerken siyah mini etek ve askılı bir bluz giymiş Eda'yı sürükleyerek içeri sokuyorlar. Demek gidememiş Güzelsu'ya, diye düşünüyorum üzüntüyle. Yoldan çevirdiler beni, diye bağırıyor bana, dayıma haber ver! Neler olduğunu öğrenmek istiyorum ama daha fazla konuşmasına izin verilmiyor. Açık kapısından içeriyi görebildiğim bir odaya alıyorlar onu. Çırılçıplak soyup beton zemine yatırıyorlar. Yerlerde kurumuş kan lekeleri var. Dehşet içinde, *yapmayın*, diye bağırıyorum, *yapmayın, lütfen yapmayın!* Benim olay çıkaracağımı anlayan sarıkol görevlileri açık kapıyı çarparak kapatıyorlar yüzüme. Eda'nın çığlıklarını duyuyorum... Bağırıyorum! Karşımdaki sırada oturan başı örtülü, kara gözlüklü, pardö-

sülü, eldivenli genç bir kadın parmağını ağzına koyarak sus işareti yapıyor bana... *Sen kimsin?* diye soruyorum ona, *telekız, Raziye,* diyor ve bu yola nasıl düştüğünü anlatmaya koyuluyor hemen. Ama bu sırada Eda'yı dışarı çıkarıyorlar. Her yanı kan içinde, görevlilerin kollarında yarı baygın. *Ne yaptınız ona?* diyorum acıyla. *Bir şey yok, üzülme, yaşayacak,* diyor Raziye. *Çıplak yerlerine jilet atmışlar, hepsi bu! Geçen ay bana da yaptılar!*

Ekber Gürle neden gelmiyor? Eyigöz'e döndüğümde ona kendisini hemen görmek istediğim yolunda bir not gönderdiğim ve aradan otuz altı saate yakın zaman geçtiği halde görünmedi. Belki de uğradı da çalışıyorum diye içeri girmedi ya da uyandırmak istemedi beni. Neredeyse gelir artık. Her ne olursa olsun buradan gidiyorum, diyeceğim ona. Bitti, roman bitti. Ne kadar yazacağımı ve nerede bitireceğimi ben biliyorum, o değil. Bitti diyorsam, bitmiştir, bitmemiş diyorsa yarım bırakmak hakkı bana aittir. Benden bu kadar. Eda gitti ve roman bitti, işte bu kadar! Sabırsızlanarak eşyamı topluyorum. Akşam olmadan ayrılmalıyım burdan. Pek bir şeyim yok aslında. Birkaç kitap, iki-üç parça çamaşır, gömlek, bir de daktilom. Daktiloyu çantanın dibine yerleştiriyorum özenle. Ya bir terslik olur da zorla alıkoymaya çalışırlarsa beni? Yok, kimse tutamaz.

Dün akşamdan beri bir şey yemedim. Ama önemli değil, zaten hiç iştahım yok. Art arda sigara içerek dolaşıyorum odada. Huzursuzum. Beklemeyi sevmem. Gitmemi engellemeye kalkışır, beni yeniden kilit altına alırlarsa diye çok kaygılıyım. Kimseyle tar-

tışmak, öfkelenmek ve bu yüzden suçlu çıkmak istemiyorum. Bu olasılık beni yoruyor ve uykumu getiriyor. Ama uyumak istemiyorum şimdi. Uykuma karışan her şey susarak, görünümlerin altında, daha derinde var olan başka bir şeyleri anlatmaya koyuluyor. Sözcüklerin katılmadığı bu bulanık duyumlar hakkımın yendiğini, umut ettiğim adalet ve mutluluğun gerçekte var olmayan içi boş kavramlar olduğunu duyuruyor bana.

Çarpılan kapılar, küfürler, koşuşturmalar duyuyorum koridordan. Birileri kavga ediyor olmalı. Ne zamandır Acar da yok ortalarda. Koridora çıkıyorum. Esmer, bıyıklı, irikıyım bir adam merdivenlerden koşarak inen birkaç kişiyi kovalıyor elindeki zinciri şakırdatarak. Bir temizlik görevlisi merdiven başında ürkmüş, şaşkın bakakalmış. Neler olduğunu soruyorum ona, tam olarak bilmediğini söylüyor. Eyigöz yönetiminin el değiştirdiği söyleniyormuş ama kendini yeni yönetici ilan edenler buradaki kimi eski görevlilermiş. Başkaca bildiğim, anladığım yok, diyor.

"O zincirli adam kim peki?"

"Ha, o eski köpek bakıcısı. Onu personel müdürü yapmışlar sözde."

"Ya kovaladıkları?"

"Onlar da kitaplık memuru, berber ve kaloriferci."

Gülünç. Buradakiler birbirlerine düşmüşler anlaşılan. Ekber'in benimle niye ilgilenemediği anlaşılıyor. Odama dönerken bir kadın sesleniyor arkamdan. Dönüyorum. Tutanakçı Necla. Yanıma gelip benimle birlikte odama girerek kapıya dayanıyor.

"Bir an önce çıkıp gidin burdan," diye fısıldıyor. "Tehlike içindesiniz."

"Neden?"

"Bir şey sormayın, gidin. Bizim ne olacağımız da belli değil ama sizin hemen ayrılmanız iyi olur. Acar sizi çok sevmişti, bu yüzden yardımcı olayım dedim."

"Sahi nerde o?"

"Ben de onu arıyorum."

Ekber'i görüp görmediğini soruyorum, onu görmek zorunda olduğumu söylüyorum ısrarla. Önce acıyormuş gibi bakıyor bana ama sonra göremeyeceğimi, çünkü bu sabah, Aysevim'le birlikte yurtdışına, büyük olasılıkla Amerika'ya kaçmış olduklarının ortaya çıktığını anlatıyor. Olay şimdilik gizli tutuluyor ve ayrıntılar bilinmiyormuş.

"Allah aşkına neler oluyor anlatsana?"

"Daha fazla konuşamam, ortalık çok karışık. Hükümet yanlısı gruplar Eyigöz'ü ele geçirdiler. Bütün eski görevlileri tutuklayacaklarmış. Merkezin çalışmalarını casuslar aracılığıyla izlemişler. Özerk bir kurum olduğumuz için şimdiye kadar kapatamadılar bizi ama bir vuruşta işimizi bitirdiler işte."

"Ne istiyorlar, amaçları neymiş?"

"Burada üretilen sanat yapıtlarını topluma zararlı buluyorlar. Dini ve ahlaki eğilim ve yönelimleri değerlendirecek yeni bir anlayış ve işleyişten yanalar sanırım. Neyse, hiçbir şey net değil şu anda, Ekber Bey çok uğraştı onlarla uzlaşıp bir orta yol bulmak için ama..."

"Onun kimden yana olduğu belli değildi zaten..."

"Bahçede yüzü ezilmiş çıplak bir erkek cesedi bulundu. Cesedin burada kalan eski solcu yazarlardan birine ait olduğu sanılıyor. Aman hemen gidin..."

Böyle bir merkezin bu kadar kof çıkması inanılır gibi değil. Ben de güvenlikte sanıyordum kendimi.

"Yani böyle birdenbire, darbe yapar gibi... hiç haberiniz olmadı mı? Bir de tutanakçı olacaksın, meydanı bu kadar boş mu buldular yani?"

"Bir şeyler dönüyordu ama önemsemedi kimse. Bunlar da saman altından su yürüttüler. Gitmek zorundayım, Acar'ı bulmalıyım. Aman dikkatli olun!"

"Bir dakika, nasıl çıkacağım burdan?"

"Kapıdan çıkıp gidin, kimse fark etmez. Şu anda yönetim boşluğu var."

Telaşla çıkıp gidiyor.

Ekber'e vermek üzere hazırladığım romanı çantama atıyorum. Demek bu iş bitti. Eve gidiyorum. Umarım Ekber kaçmadan önce Beylem sorununu çözmüştür.

Aşağı iniyorum ve kapıdaki görevlinin önünden kararlı adımlarla geçiyorum. Aldırmıyor bana. İki elindeki iki ayrı telefona yanıt yetiştirmeye çalışıyor bunalmış bir halde. Benimle uğraşacak hali yok ve belli ki artık buna gerek de yok. Bahçede görmeye alışık olmadığım bir kalabalıkla karşılaşıyorum. Bu insanların daha önce sanat yapıtı üretmek üzere buraya toplanmış ve yeni yönetimce artık istenmeyen kişiler olduğu anlaşılıyor. Ayaklarının dibinde kitap dolu çantalar, resim sehpaları, keman ya da viyolonsel kutuları duruyor. Ne olduklarını anlayamamış gibi şaşkın bakını-

yorlar çevreye. Bir görevli merkeze ait otoların üstündeki EYİGÖZ yazılarını kapatıyor elindeki boya püskürtme aracıyla. Güvenlik görevlileri sıkıntı içinde, başıboş, şaşkın, sigara içerek kalabalığın arasında dolaşıyorlar. Tam bir bozgun havası hüküm sürüyor bahçede yani.

"Ne bekliyorsunuz?" diye soruyorum. Otuz beş yaşlarında görünen ve ayağının dibindeki daktilo yüzünden yazar olduğunu düşündüğüm bir kadına.

"Burada beklememiz istendi," diyor kadın. "Öğleden sonraki anonsu duymadınız mı? Yapıtlarımızı teslim almadan önce yeni yönetici bir konuşma yapacakmış. Ayrıca Ekber Bey'i görmek istiyorum. Geleceğini söylüyorlar ama iki saattir bekliyorum gelen giden yok."

"Boşuna beklemeyin, gelmeyecek," diyorum.

"İyi ama romanım ne olacak, kim ilgilenecek o gelmezse?" diye kaygıyla soruyor bayan yazar.

"Belki köpek bakıcısı ilgilenir."

"Alay mı ediyorsunuz benimle?"

"Hayır, yeni yönetici o. Ne zamandır burdasınız?"

"İki buçuk aydır... Ya siz?"

"On beş gün kadar oluyor..."

"Siz de mi yazarsınız?"

"Bilmiyorum, belki. İlk romanımı yazdım burda."

"On beş günde koca bir roman ha... İyi döktürmüşsünüz... Konusu ne?"

"Konusu yok. Öyle aklıma geleni karmakarışık yazdım. Aslında daha bitmedi, gözden geçireceğim. Belki de yeniden yazarım."

"Benimki postmodern bir çalışma. Doğrusunu isterseniz hiç gitmek istemiyorum burdan, şimdi evde çoluk çocuk, yemek bulaşık, hiç yazamayacağım... Peki Ekber Bey'e ne oldu acaba?"

"İntihar ettiğini söylüyorlar," diyorum. "Kendini sekizinci kattan bahçeye atmış. Aslında onu biri ya da birileri itmiş de olabilir kuşkusuz. İktidar kavgası, anlarsınız ya."

"Aman Allahım! Çok üzüldüm, çok iyi bir insandı!"

"Ben gidiyorum. Bence siz de hemen ayrılın burdan, dinleyin beni..."

"Yok, ben biraz daha bekleyeceğim. Yeni yönetimin bizi aylığa bağlayacağını söylüyorlar. Bilmiyorum artık, Aysevim Hanım'ı görebilsem hiç değilse..."

"Aysevim tutuklandı," diyorum. "Evinize dönün."

Tren istasyonuna gidecek durumda değilim. Kapının önündeki taksiye yürüyorum.

"Çalışmıyorum," diye karşı çıkıyor şoför. Elimdeki çantaya bakıyor kuşkuyla.

"Güvenliktenim!" diyorum kapıyı açıp atlarken. "Yürü hadi!"

Radyo mehter marşları çalıyor. Kıyasıya çalıyor.

"Radyoyu kapatır mısın?" diyorum şoföre. "Göztepe'ye gidiyoruz."

Dönüp ters bir bakış atıyor bana. Kapatmıyor ama iyice kısıyor radyonun sesini. Aldırmıyorum. Hava nasıl sıcak. Camı aralayıp gözlerimi kapatarak başımı koltuğun arkasına dayıyorum. Çok garip ama Eda'yı düş-

lüyorum. Göğsümün üstünde, soluğu kulağımda, saçları dudaklarımda, çığlık çığlığa düşlüyorum...

Evin önünde indiğimde Beylem'le karşılaşma olasılığı yüzünden oldukça gerginim. Merdivenleri bu kaygıyla, ter içinde çıkıyorum. Evde olup olmadığını anlamak için zili çalıyorum. Açılmıyor kapı. Yeniden çalıyorum, bekliyorum. Yok. Gazetede olması gerekir bu saatte aslında. Çantamın gözünden anahtarlarımı çıkarıp kapıyı açarak içeri giriyorum. Perdeler kapalı olduğu için içerisi loş ama ortalık derli toplu. Perdeleri açıp evi kolaçan ediyorum. Evet her şey yerli yerinde. Beylem'den en küçük bir iz yok. Temelli gitmiş olmalı. Besbelli Ekber ilgisini esirgememiş ondan.

Buzdolabında bir şişe bira buluyorum. Birkaç dilim bayat ekmek ve zeytinden başka yiyecek yok evde. Ama önemli değil, bir duş yapıp biraz dinlendikten sonra çıkıp alırım. Soyunup dökünüp kanepeye bırakıyorum kendimi, biramı içiyorum Beylem'in nereye gitmiş olabileceğini ve nereye giderse gitsin umurumda olmadığını düşünerek. Ama gerçekten bir yerlere gitti mi? Ya az sonra çıkıp gelirse, saat altıya geliyor, iş çıkışı gene kalkıp gelirse? Sinirlendiriyor beni bu arsızlık. Kapıyı açar açmaz üstüne atılıp boğabilirim onu, bu kadar kızdırıyor işte... Boğabilir miyim? Bu cesareti arıyorum içimde, yok...

Çakırkeyif, ıslık çalarak banyoya yürüyorum ve kapıyı açar açmaz dehşetten donakalıyorum.

Beylem orda... su dolu küvetin içinde... çırılçıplak... gözleri can havliyle belermiş öylece kalmış... mavileri kaymış akları kanlı... ağzı soluk almaya çalışır gibi so-

nuna kadar açık... bir eli küvetin kıyısını kavramış gevşek cansız kalakalmış... orada...

Bir an görüyorum, yalnızca bir an ve kendimi dışarı atıp kapıyı çekerek hole yığılıyorum. Bayılmamalıyım, hayır tersine aklımı başıma toplamam gerek. Yüksek bir yerden düşmüşüm de kendimi apansız değişmiş bir durumun içinde buluvermekten sarsılıp sersemlemiş gibiyim. Düşünme yeteneğini yitirmiş ya da düşünmek için çok az gücüm ve zamanım varmış gibi. Ama olayın önemini kavramış durumdayım. Korkunçluğunu. Ben böyle olsun istemedim, hayır kesinlikle istemedim!

Biri onu boğmuş! İntihar olamaz. İnsan kendini bir küvet dolusu su içinde boğamaz. Boğamaz mı? Belki de boğar. Ama neden? Beylem böyle bir eyleme kalkışacak kadar yürekli biri değildi. Ekber'in işi bu. Ya da adamlarının. Peki neden burada bıraktılar onu? Başımı derde sokmak için mi? Belki de olaylar yüzünden zaman bulamadılar cesedi götürmeye. Ne olursa olsun bir şeyler yapmak zorundayım şimdi. Ne yapabilirim? Polisi aramak? Hayır! Onu gizlice başımdan atmalıyım. İyi ama nasıl? Nasıl?

Bitkin bir halde oturup hava kararana kadar çeşitli yok etme planları üzerinde düşünüyorum. Beni kim suçlayabilir ki bu yüzden? Onu nasıl yoktan var ettiysem gene aynı biçimde ortadan kaldırma hakkına sahibim. Cesedinin ortada kalışı kararıma ve isteğime karşı çıkıp romanın dışında da yaşamaya kalkışması yüzünden değil mi? Bu durumda Ekber'in yapabileceği ancak bu kadardı.

Ekber Gürle. Şimdi onun ilerici-liberal biri olduğunu düşünüyorum. Ülkedeki geri dönüşçü özlem ve oluşumlara kendi ilkel yöntemleriyle de olsa karşı çıkmaya çabalıyordu sanırım. Her şey ne kadar karışık. Belki de Beylem gerçekten gizli servisten biriydi de bir iç hesaplaşma sonucu devre dışı bıraktılar onu. Ne olursa olsun, küvetten çıkarmak, bir halıya sarmak, denize, çöplüğe, ıssız bir yolun kıyısına bırakmak zorundayım bu gece onu.

Gece yarısını bekleyerek televizyona bakıyorum. Haberler kötü değil. Enflasyon yüzde dört yüz on ikiye inmiş ve kredi puanımız +D'den –C'ye yükselmiş. Konya'da petrol arama çalışmalarına başlanmış. Geçen haftaki büyük yağmur duası organizasyonundan sonra kente metrekareye on üç kg kadar yağmur düşmesi bekleniyor. Haziran ayında İstanbul'da doksan sekiz bombalı saldırı olayı yaşanmış ve bu olaylar sırasında yüz elli beş kişi ölmüş, elli dokuzu ağır üç yüz on altı kişi yaralanmış. Geçen yılın istatistiklerine göre olaylarda binde yedilik bir azalma var. Dış ülkelerden gelen devlet konuklarının protokol esasları yeniden düzenlenmiş ve kabir ziyaretleriyle oraya buraya çelenk koyma törenleri programdan çıkarılmış. Örtülü güzel yarışması yarın akşam Conrad Oteli'nde yapılıyor. Güzellerin giysileri ünlü modacı Sadun tarafından hazırlanmış. Sakın kaçırmayın, yalnız kanal es es ti'de.

Yorgunum, gözkapaklarım örtülüyor ama kendimi uyanık kalmaya zorluyorum.

Neyla Güleç'in bu akşamki konukları Amerika'da master yapmış ünlü bir İslam uzmanıyla feminist ve erotik kadın şair Çağla Çağın. Bayan Çağın, karalar giyinmiş, ilk bakışta kapalı görünüyor giysisi ama aslında oldukça baştan çıkarıcı, çünkü kolları, göğsü, beli saydam. Konu: İslamda kadının şiir yazması caiz midir? Uzman doktor: "Bakınız, Allah'ın resulü, şöyle buyuruyor: 'Sizden birinizin içinin kusmuk ve kanla dolu olması şiirle dolu olmasından daha hayırlıdır.' Yüce Allah ise Şuara suresinde, 'Şairlere ancak sapıklar uyar,' diyerek..." Çağın, "Ben de Müslümanım, diyor, "ama aynı zamanda şairim ve aslında peygamberimiz kendileri de şairdirler, çünkü Kuran..."

Kanal değiştiriyorum. Ama yararı yok. Hepsi öylesine birbirine benziyor ki. Bana içimdeki kederi, bilmeden, anlayamadan yitirdiğim bir yığın şey için duyduğum kederi anımsatıyor bütün bu kurbağa ve karga sesleri, bu bayat maskaralıklar, bu yürekler acısı saklambaç oyunları. Balık ağları.

Uyumuşum. Uyandığımda odam alacakaranlık. Saate bakıyorum. Beşe geliyor. Önce bir an dalmış olduğumu sanıyorum ama kalkıp pencereden dışarı baktığımda güneşin denizin üzerini pembeye çalar altın rengi bir ışığa boyayarak yükselmekte olduğunu görüyorum. Bütün gece uyumuşum demek. Dinlenmiş, yatışmış, öylece bakıyorum denize. Ama bu rahatlık duygum uzun sürmüyor. Gördüğüm rüyayı anımsıyorum birden. Sıkıntıyla doluyor yüreğim. Beylem, çıplak ve ıslak yatağıma gelmiş, aslında ölmediğini, beni korkutmak için oyun yaptığını ve sevişmek istediğini söylüyor. Bunun üzerine çok öfkeleniyorum ve komodi-

nin üstündeki bıçağı alarak göğsüne saplıyorum onu. İşte şimdi öldüm, diyor yavaşça bana ve sürünerek banyoya gidiyor. Sonra düş değişiyor, odama yanlışlıkla girmiş bir kargayı kovalıyorum çılgın gibi açık pencereye yöneltmeye çalışarak ve karga sonunda pencereyi bularak uçup gidiyor.

Beylem'i dün gece götürüp bir yere atmalıydım. Uyuyakaldığım için yeniden akşamı beklemek zorunda olmam çok can sıkıcı. Nasıl yapacağımı düşünüyorum ama onu o durumda küvetten çıkaracak gücü bulamıyorum kendimde. Gördüğüm ilk ceset ne de olsa. Yapamam. Ne olursa olsun polise haber vermek en doğrusu olacak.

Bu kararı verdikten sonra bile bir an odanın ortasında şaşkın bekliyorum. Aşırı ölçüde duymanın, kuruntuların ve deliliğe doğru sürüklenmenin dayanılmaz baskısını duyuyorum üstümde. Olanaksız bir yaşamın, paramparça olmuş dünyanın acısını. Dipsiz bir derinliğe düşme korkumu. O zaman birden asılsız, gerçekdışı geliyor bana olanlar ve telefona yürürken cayıp onu bir kez daha görmek için banyoya gidiyorum.

İçerde kimse yok. Ölü ya da diri kimse yok. Banyo küveti boş, temiz.

Ama gördüm onu, dün gece küvetteydi... ne oluyor bana, ne, neler oluyor? Gerçeklik duygumu zedeleyen ne? Beni böylesine korkutan ve bastığım yeri bataklık haline getiren duygu ne?

Ürküntüyle kapıya dönüyorum ve gözüm aynaya ilişiyor.

Aynaya kanla yazılmış sözcüklerin önünde
duruyorum:
"Dünya'da çok incindim, Jüpiter'e gidiyorum,
acıyla kal...
B.Ş."

Bir titreme nöbeti içinde ağlıyorum, bırakın öleyim, bırakın başka bir gezegene gideyim bırakın bırakın... bu dünya çok incitici ağlıyorum unutma ağladığını unutma sesini ağlayan sesini hep anımsa sesinin içinde düşüncen ve bilmenle anımsa gözyaşlarının içinde zamanın yalnızca kederi vurduğu büyük saatin önünde çıplak ayaklarınla sallanırken gör bedenini yenik uysal düzenli ahmak

ama daha hafif ve karanlık o kadar da karanlık değil

Sonra yeniden uyudum. Yeniden uyandım ve çok acıkmış uyandım.

Kalktım, ayaklarının üstünde durdum. Biraz sersem ama daha iyiyim. Hiçbir şeyin olanaksız olamayacağını düşünüyorum şimdi. Ocağa çay suyu koyuyorum, bir sigara içiyorum. Bütün karşıtlıkları aynı anda içimde duymak, acı çekerken yaşamın anlamını sorgulamak ve başkalarından farklı olduğuna inanmak hastalık mıdır?

Sabah ekmeği ve yiyecek bir şeyler almak için caddeye çıkar çıkmaz fırının önündeki kalabalığı görüyorum ve hızla o yana yürüyorum. İnsanları ite kaka aralarına giriyorum. Herkes beşer onar ekmek almaya ça-

lışıyor ama üçten fazla vermiyor fırıncı. Yanımdaki adama neler olduğunu soruyorum, savaş mı çıktı, kıtlık mı geliyor? Haberin yok galiba, diyor adam telaş içinde, darbe oldu. Arkada bekleyenler yüzünden daha fazla konuşamıyoruz. İki ekmek alıp eve koşuyorum ve hemen TV'yi açıyorum. Özel kanallarda yayın yok. Resmi TV kanallarının tümünde bir erkek sunucu, yurttaşları kaygılandıracak haber ve görüntüler yayımladıkları için özel radyo ve TV'lerin yayınının durdurulduğunu, yasağa uymayanların ağır biçimde cezalandırılacaklarını ve az sonra başkanın konuşacağını duyuruyor.

Bekliyorum.

Başkanın yüzü, fonda dalgalanan yeşil bayrak ve zeytin dallarından örülmüş bir çelengin içinde mutlulukla gülümser halde görüntüye geldikten sonra büyüyüp ekranı kaplıyor. Son zamanlarda ne kadar da şişmanladı. Yanakları yarımşar elma sokulmuş gibi kabarmış. Neyse, dini müzik kesildiğinde başkan konuşmaya başlıyor ve:

Nicedir beklenen kutlu, büyük günün geldiğini; işçi, memur, emekli, işsiz, çoluk çocuk ülkenin bütün inançlı, kararlı halkının ve çürümüş düzenin değişmesinden yana olan tüm özgürlükçü ve maneviyatçı güçlerin bu sabahtan itibaren yönetime el koyduklarını; ayrılıkçı, baskıcı, yasakçı ve Batı taklitçisi güçlere karşı birleştiklerini; bu büyük birlik ve beraberlik ruhunun Allah'ın da rıza ve inayetiyle çok can yanmadan, fazla kan dökülmeden başarıya ulaştığını; ülkeyi batağa sürüklemekte payları olduğu anlaşılan tüm özel ve tüzel

kişilerin yakalanarak gözaltına alınmakta olduklarını, kurum, dernek, sendika ve parti merkezlerinin çalışmalarının durdurulduğunu; halen bazı yerlerde kimi tertipçi ve kışkırtıcıların vatandaşlar arasında çatışma ve kargaşa yaratmaya çalıştıklarını, bu kişilerin ve yönetime karşı ayaklananların şeriat hükümlerine göre yargılanacaklarını; yurttaşların sakin olup kışkırtmalara kapılmaktan özellikle kaçınmalarını, önlem olarak bu sabah saat altıdan başlayarak kırk sekiz saat sokağa çıkma yasağı ve süresiz sıkıyönetim ilan edildiğini duyuruyor. Anayasa yürürlükten kaldırılmış ve anayasal kuruluşların tümünün çalışmaları durdurulmuş olmakla birlikte görüşleri ne olursa olsun bütün vatandaşların ve ülkemizde konuk olarak bulunan yabancı misyon görevlileri ile turistlerin can ve mal güvenliklerinin sağlanması için her türlü özen gösterilecekmiş. Toplumda huzur ve güvenliğin, barış ve istikrarın en kısa sürede yeniden sağlanabilmesi için, işyerleri, gazeteler, basımevleri, içkili lokanta ve eğlence salonları, sinemalar, sanat galerileri ve Tekel satış yerleri ikinci bir emre kadar kapatılmış. Otel, motel, kışla, yatılı okul ve benzerleri ile askeri birliklerde görevlilerin uyarıları kesin emir kapsamına alınmış. İnançlı vatandaşların bozguncu ve fesatçıları hemen yönetime bildirecekleri-nden kuşku duyulmuyor. Bundan böyle her 2 Temmuz günü 'Kurtuluş Bayramı' olarak görülmedik şenliklerle kutlanacak ve bu büyük bayram ve dini bayramlar dışındaki bütün bayramlar kaldırılacak. Ülkemize ve milletimize hayırlı uğurlu olsun. Âmin.

Gerekli telefon numaraları, ihbar, asayiş, halkla iliş-

kiler, sıkıyönetim komutanlığı, belediye, sağlık, yangın, ekmek. Bunların ardından ekranda 'Egemenlik Allah'mdır!' yazısı beliriyor ve bir dakika kadar kalıyor. Soluğumu tutup bekliyorum. Doğa görüntüleri ardında ilahiler okunmaya başlanınca alıcıyı kapatıyorum.

Demek olacak olan ama olamaz sanılan oldu. Oturduğum yerde tırnak etlerimi yiyorum. Darbeciler nereden aldılar bu gücü? Haklı bir çoğunluktan, kazanılmış, denenmiş bir yetkinlikten mi? Hayır, hiç de değil. Ortalama insanın sahipsizliğinden. Bu uysal, uslu sürünün ne olursa olsun hiç sayıldığını anlamış olmasından ve buna karşın gene de değişmekten ve harekete geçmekten duyduğu korkudan. Korku ve dehşet öğretisinin ruhlara sinmişliğinden. Düşünmenin ve yorumun, cesaret ve ataklığın, dürüstlük ve haklılığın yıllar yılı ezilmiş, bastırılmış, suç sayılıp kapatılmış olmasının yarattığı boşunalık duygusundan ve değişmezliğe duydukları umutsuzluktan. Toplumun sağduyusunun ve gelişme isteğinin sistemli bir biçimde boğulup öldürülmüş olmasından.

Korkuyorum. İnsanın bireysel ve toplumsal vicdanını, sınırlarını, yeteneklerini, düş ve atılım gücünü yadsıyan her türlü düşünce ve eylem içimi katılaştırıyor. Kurallarla, buyruklarla özgürlüğümün önüne dikilen engellere ve düzenlemelere her zaman karşı oldum ben. Şimdi ne yapacağım? Çok mu geç kaldım? Çok mu yalnızım?

Korkuyorum, yapayalnız olmaktan, kendimi yalnız duymaktan, güdükleşmiş insan aklından, duyarlılığın-

dan, suskunluklardan ve bana karşı olan benden. Düşünüp, kendi kendime konuşup da hiçbir zaman bağıramamaktan. Kendimi kendime kapamaktan. Yenilmekten. Herkesten.

EYİGÖZ'ü düşünüyorum. Ne gülünç, nasıl da göstermelik bir çaba! Ne yutturmaca! Zavallı Ekber Gürle! Canla başla yapmaya çalışıyordu işbirlikçilik görevini... Ne oldu ona? Öldürüldü mü, yoksa gerçekten son anda kaçmayı başarabildi mi? Ya Aysevim? Ne aptallık!

Peki, ya Eda! Birdenbire iki gece önce gördüğüm uğursuz düşü anımsayıp kalakalıyorum. Acaba başına bir şey gelmeden ulaşabildi mi Güzelsu'ya? Onunla bağlantı kurmanın bir yolunu bulmalıyım.

Demek pek çok insan ve toplumbilimci tarafından olanaksız sayılan tersinme gerçekleşti. Demokrasiye inanmak ve yürekleri serin tutmak ne güzeldi oysa... oyun eşit koşullarda oynanmasa da. Pencerede durup sokaktan geçen insanlara bakıyorum. Ellerinde torbalar aceleyle evlerine dönen adamlara. Sokağa çıkma yasağını duymamış olmalılar daha. Ya da ne olursa olsun aç kalmama kaygısına düştüler. Ama darbecilerin sokağa çıkma yasağı koymaları, bu noktaya gelmeleri kolay olmadı belki de. Dün geceden bu yana ancak kontrol altına alabildiler durumu. Bunun için azımsanmayacak ölçüde destek bulmuş olmalılar. Merkez sağın içinden de onlara katılanlar olduğu kesin. Bir yıkımı daha beter bir yıkımla kapatmak için. Aslına bakılırsa her şey hazırdı, bir üfürüğe bakıyordu darbe. Olay şimdilik karanlık kuşkusuz, arkası gö-

rünmüyor. Acaba sözü edilen çatışmalar nerelerde, kimlerle kimler arasında oluyor? Ya da ne zaman olup bitti? Bitti mi?

Her şey bana karşı. 'Benim' diyebileceğim bir gün gelmeyecek mi? Hep aykırı, hep karşı, hep eleştirel konumda olmaktan bıktım usandım, evet bıktım usandım, yoruldum artık. Cama yansıyan gölgeme bakıyorum, içimdeki düş kırıklığı, sıkıntı, üzüntü, panik, isyan yüzüme yansıyor mu diye bakıyorum. Cam çok karanlık, göremiyorum kendimi.

Ne olacak şimdi, neler olacak?

sonra

Bu koşullar altında bu roman nasıl bitecek, hadi bitmiş olduğunu düşünelim, kim basacak?

Çantam içindeki roman taslağı ve Engels'in daktilosuyla, dün akşam bıraktığım yerde, salon kapısının eşiğinde duruyor. Daktilom! Ya gelip beni de alırlarsa? Merkezde adresim vardır. Hiç de güvenlik içinde sayılmam bu evde.

Kararsız bekliyor ve duvardaki saatin tik taklarını duyuyorum. Zaman, bir temmuz sabahını, cumayı işleyerek ilerliyor. Zaman dar. Kendimi bütün olasılıklara hazırlamak zorundayım.

Eda'dan aldığım anahtar geliyor aklıma. Onun evine gidebilirim. Orada daha zor bulurlar beni belki, zaman alır bulmaları en azından. Çantamı kapıp dört kat merdiveni bir solukta iniyorum. Sokakta pek az insan ve birkaç toplum polisi var. Şimdi taksi de bulunmaz. Ama niye taksi? Geri dönüp evin arka bahçesine giriyorum. Duvarın dibinde, her zamanki yerinde duru-

yor arabam. Anahtarları anahtarlığımda takılı olmalı. Ne oluyor bana böyle? Evin, arabanın, gazetedeki çekmecemin anahtarları, hepsi bir arada işte... Ne oluyor bana? Uyanıklığım ve duyularım körelmiş sanki.

Hemen çalışıyor motor. Bahçeden geçip yola, oradan caddeye çıkıyorum. İki polis yol ağzında durduruyor beni. Görevli olduğumu, evime gitmekte olduğumu söylüyorum basın kartımı göstererek. Sol farımın yanmadığını söylüyorlar ve bir an önce yaptırmamı öğütleyerek bırakıyorlar. Yollarda amaçsızca gezinen, otobüs duraklarında uykusuz bekleşen insanları toplum polisleri isteksizce, hoşgörü içinde evlerine dönmeleri için uyarıyorlar. Bunun dışında trafik az ve ortalık oldukça tenha. İkide bir durdurulmamak için ara sokaklardan Kadıköy yönüne ilerliyorum. Saat altı buçuk. Kuşdili'nden Moda'ya doğru sürüyorum arabayı ve Eda'nın sokağının iki sokak altında bulduğum bir yere bıraktıktan sonra aceleyle eve yürüyorum.

Her şey Eda'yla o sabah çıkarken bıraktığımız gibi içerde. Ama şimdi havası yalnızlık kokuyor ve baş döndürücü bir gizemle dolu.

Uzun süre radyonun başından ayrılamıyorum. Haberler birbiriyle çelişiyor. Kimileri darbecilerin ülke yönetimini tümüyle ele geçirmiş olduğunu bildirirken, yabancı ajanslar bazı grupların direndiğini ve durumun henüz kesinlik kazanmadığını söylüyorlar. Halkın genelde tepkisiz bir bekleyiş içinde olduğu, ancak darbecilerin ortaklık yaptıkları değişik güçlerle kendi aralarındaki çekişmeler ve yorum farklılıkları yüzünden yöneti-

mi kimin ele alacağında anlaşamadıkları, sonucun birkaç günden önce belli olmayabileceği yorumu yapılıyor. Büyük bir umutsuzlukla kanepeye uzanıyorum. Karanlıkta, gözlerim açık, bitkin yatıyorum. Neler olacak? Bana bir şey olmaz, diye düşünüyorum birdenbire. Ne yapabilirler ki bana, neden? Bugüne dek eli kolu bağlı sessiz, zavallı bir seyirciden başka ne oldum ki? Yeterince önemsemedim olup biteni. Düşünce ve inançlarımı sonuna kadar savunacak yüreklilikte bir vatandaş, bir eylemci, onurlu bir demokrat, sorumluluk sahibi bir aydın olamadım.

Kendime bakıyorum. Tanımaya çalışarak ve şimdiye kadarki küçük kuruntularımdan, suskunluğumdan, korkaklığımdan ve ikiyüzlülüğümden utanarak. Bu karanlıkta, cephe gerisinde, bunca zamandır geçiştirmeye çalıştığım bu utanç boğuyor beni sanki. Hiçbir zaman esenliğe kavuşamamış varlığım, içimdeki birbiriyle geçinemez ben'leri sorguluyor, kaçamaklar arayarak. Tutunmayı istediğim her şeyin, ellerimin arasından kayıp gittiği bir dünyada, bir şeyin hızla başka şeye, değerlinin değersize ve değersizin değerliye, tarihin paçavraya, düşüncenin hiçliğe, gölgenin karanlığa ve uzağın kolayca yakına dönüştüğü bu dünyada bana hiç şans tanındı mı? Hep hazırlıksız yakalanmadım mı olup bitenlere? Pek azını görmem gereken zamanda görerek, olacaklar olup bittikten, sürecekler sürüp gittikten sonra yüzeyden yanıtlar bulmaya çalışmadım mı sorularıma?

Ama sorulara engel olunamaz. Aynı kör noktada dönüp dursan bile gereklidir sorular. Çünkü insan an-

cak o zaman anlayabilir kendisine bu dünyada yer olmadığını, boşlukta sürekli bir gel-git içinde zaman doldurmakta olduğunu ve başının üstündeki gökyüzünde tutunacak bir şey bulunmadığını...

İyidir sorular. Çünkü insan batmış olduğu derinliğin ayırdına ayağı dibe vurduğunda varabilir. Yaşamının kumda bir an için oluşan ve hemen dağılan bir ayak izi olduğunu ancak o derinlikte kavrayabilir.

Tarihin, masallar, yeminler, yalan dolan ve vaatler, fiyaskolar, işkenceler, uzun geceler ve yalnızlıktan ibaret olmadığını öğrenebilmek için sorulara gerek var. Yazılanlara ve her söylenene inanmamak ve artık karanlıktan hiç mi hiç korkmamak için sorular sormalı insan kendine.

Ayağa kalkıp yürüyecek güçte olmadığın zaman bile. Tavandaki kalasları sayarak ve sekiz tane olduğunu görerek, bir şeylerin olmasını ya da olmamasını bekleyerek yatarken yardımsız, umutsuz, avuntusuz yatarken... Kolayca kırılacak nesneler arasında geleceksiz ve amaçsız. Dilsiz. Şaşırmasız.

Gözlerimi, böbreklerimi, karaciğerimi bağışlamalıyım ölmeden önce.

Tam zamanıdır uyuyup uyanmamanın. Ölmenin.

Sabah.

Öldüğümü bilmiyorum. Ölümümü anımsamayı anımsayamıyorum.

Mutfaktayım içeri girdiğimde, sisler içinde dolapları kurcalıyorum. Gülümsüyorum beni orda görünce.

Selamlaşıyoruz. Bitişip bütünlenen zamanı görüyorum yüzümde. Yalınkat, renksiz, açık seçik. Biraz peynir ekmek yiyorum. Yerken beni olabildiğim ölçüde başka biri olmayı denemeye iten zorunluluğun ne olduğunu anlar gibi olduğumu sanıyorum bir an. Ama bununla birlikte bana ait olası durumları belli belirsiz betimlemiş bütün sakıncalı sözcükleri duyuyorum dilimde.

Bahçeye bakıyorum. Koltuklar o gece kalkıp içeri girdiğimiz zaman bıraktığımız gibi kalmış. Eda'yı düşünüyorum. Onu bahçede, yüzünde gümüşten gözyaşlarıyla gözümün önüne getiriyorum ve bir zamanlar gördüğüm ve unuttuğum bütün yüzlerini anımsıyorum. "...içimi görmek için yaşadıklarımızdan, yaşayamadıklarımızdan bak bana..." deyişini. Peki ama ne ölçüde biliyor yaşananların ve yaşanamayanların ne kadarının gerçekten yaşanmış ve ne kadarının yaşanmamış olabileceğini, nerden biliyor?

Nasıl da dizmiş bardaklarını tertemiz, düzen içinde dolaplarına.

Sessizce çay içiyorum. Niye Eda'yı yazmakta direttim? İçinden çıkılmaz bir öyküyü sürükleyip götürmenin anlamı ne? Yazılacak bunca şey, bunca durum, bunca insan varken onu getirip zorla bu romana sokmanın bana ne yararı var? Kendi yaşamımı karmakarışık ettiğim yetmiyor mu? Dünyayı batıran, pisleten, yaşanmaz bir gezegen haline getiren o mu? Belki de ona bir şans daha tanımak ve yakasını bırakmak zorundayım. Ama ah, bir emin olabilsem onun sıradan biri olduğundan!

Bütün evi dolaşarak kıyıyı köşeyi yokluyorum. Nasıl yaşıyor bu evde Eda? Akşamlarını nasıl geçiriyor, kimlere telefon ediyor, gidip geliyor? Çamaşırları nerde duruyor? Ya mektupları, fotoğrafları? Çekmecelerini, telefon defterini, gözüme ilişen her şeyi karıştırıyorum. Olağanüstü, dikkat çekici bir şey yok. Yalnız yaşayan genç bir kadının evi, bu kadar hepsi. Kilitli bir dolap, gizlenmiş mektuplar, özel resimler yok. Açık, net, aydınlık bir düzen. Demek ürktüğü, ortaya dökülmesinden korktuğu gizleri yok yaşamının. Düş kırıklığı yaratıyor bende bu açıklık. Besbelli ki sorun benim. Sorun Eda'nın bende olağanüstü bir yaşamı varmış duygusu uyandırması. Katmerli bir yanılsama. İyi ama nasıl kurtulacağım onu keşfetme saplantısından?

Sokağa çıkma yasağı sürüyor. Radyolarda haberler yok. Yalnızca dini müzik yayını yapılıyor. Başkanlığı askıda başkan bir kez daha konuşup herkesi soğukkanlı ve aklı başında olmaya çağırıyor. Eskinin kalıntılarından kurtulmanın zaman alacağını... eskinin kalıntıları... ama bu sürenin sonunda yeni bir toplum yaratılacağını... yeni insan... hafta tatilinin pazardan cumaya alınacağını... vergilerin kaldırılacağını... kadınların Müslümanlığın gereklerine göre giyinmek zorunda olduklarını...

Gün sıcak, nemli, bu yeni, kuşkulu hava içinde boğucu.

Telefon defterinden Eda'nın annesinin Güzelsu'daki numarasını buluyorum. Telefon hemen açılıyor. Çağırayım, diyor bir kadın, bekliyorum.

"Eda, benim. Nasılsın?"

"Annem öldü. Geldiğimde ölmüştü. Dün gömüldü. Nerden buldun bu numarayı?"

"Senin evindeyim. Durum açıklığa kavuşuncaya kadar burada kalabilir miyim?"

Şaşırmış ya da düşünür gibi bekliyor bir süre.

"Eyigöz'den ayrıldın mı?"

"Evet. Bazı şeyler oldu. Yönetim değişti, Ekber kaçtı. Aysevim kayıp."

"Anlıyorum... Kalabilirsin tabii. Sen... iyi misin?"

"Evet. Yani bu durumda ne kadar iyi olunabilirse o kadar. Tabii yarın neler olacağını bilemeyiz..."

"Aslında ben de hemen dönmek istiyorum ama..."

"Birkaç gün beklemen gerekecek sanırım."

"Evet ama çok zor. Yabancıyım burda, huzursuzum. Tahmin edersin..."

"Aslında... bilmiyorum Eda. Ama senin için çok kaygılanıyorum."

"Yo, ben iyiyim. Gene de yanında olmak ve seninle konuşabilmek isterdim."

"Ben de öyle. Çok özlüyorum seni. Yine arayabilir miyim?"

"İki güne kadar dönerim sanıyorum. Aradığına sevindim."

Öğleden sonra biraz uyudum. Eda geldi. Üstünde uzun, kapalı, çok bol, beyaz bir giysi, yüzünde tül bir peçe vardı. Beyaz tülün ardında yüzü çok güzel ama küskündü biraz. Gelinliğini beğenip beğenmediğimi sordu bana. Daha çok kefene benzediği halde beğen-

diğimi söyledim. Öyleyse evlenebiliriz artık Nedim, dedi. Ellerinin arasmda su damlaları ya da gözyaşlarından yapılmış bir demet çiçek tutuyordu. Yaşıyor musun? diye sordum ona kuşkuyla. Yaşıyorum ama öldüm artık, dedi. Hayır öldün ama yaşıyorsun diye düzelttim söylediklerini. İkisi aynı şey zaten, dedi gülümseyerek. Merdivene oturdu ve orada cansız bir manken ya da mumya gibi hareketsiz, durağan kalakaldı.

Kalkıp dolapta bulduğum iki yumurtayı kırıp yiyorum.

Bu kapatılmışlık içinde zamanı nasıl tüketeceğim?

Bütün yanlışlarımı, hatalarımı, sevgi ve deliliklerimi hiçbir suçluluk ve pişmanlık duymadan yeniden gözden geçirerek belki. Ama bunun sonu yok. Kapıyı açıp dışarı çıkmak ve sokak boyunca yürümek isteği bürüyor içimi. Vitrinlere bakmak, vapurlara binip Adalar'a gitmek. Yıllardır gitmedim Adalar'a. İyi ama neden gitmedim? Gidebileceğim halde neden? Ayrıca onca zamandır gitmeyi özlemediğim bir yerlere gitme isteğini neden duyuyorum şimdi?

Gece çok sıcak. Yukarı çıkıp soğuk suyla yıkanıyorum. Banyo küçük, küvet yok. Yalnızca bir duş kabini sığmış içeriye. Mermer, eski alaturka tuvalet kalkmış. Lavabonun yanındaki setin üstünde Eda'nın kremleri, saç jölesi, şampuan ve fırçaları var. Bu evde onunla yaşayabilirim. O yanımda olduğunda dışarı çıkmayı bu

kadar özlemem. Yatak odasındaki çekmecelerden birinde bana uyacak bir şort ve pamuklu fanila bulup giyiyorum. Birbirimizin giysilerini, gömleklerini giyerdik bir zamanlar.

Aşağı inip iki kadeh içki içiyorum. Yapabileceğim tek şey yazmak. Şimdilik yalnızca yazma özgürlüğüm var. Daktilomu çantamdan çıkararak mutfak masasının üstüne koyuyorum.

Bitmedi bu roman.

Beklerken tüketmek zorunda olduğum uzun bir zaman var önümde.

Şimdiye dek yazdıklarımı, yani bu karmakarışık öyküyü düzene koymak, sorgulayıp yargılamak ve sonunda biraz olsun anlamak için düşünmeye ve yazmaya gereksinmem var. Bu garip, inanılmaz serüveni yazarak bitirmekten başka çıkış yolum yok. Ama bu roman Eda'sız sürmez. Onsuz bitmez. Eda'yı öyküme katabilmek ve gerçek kılabilmek için durulup bakılacak eğimi, o noktada hiçbir eylem ve sözcüğün taşıdığı anlamı tam olarak içeremeyeceğini bilsem de.

Onu yazmak, karanlıkta daracık bir merdivene tırmanırken, el değmemiş, sevilmemiş, bol keseden harcanmamış sözcüklerle konuşmayı gerektirir. Bunu hiç yapamadığımı ve gene yapamayacağımı biliyorum. Aşılamamış yargılar, içli dışlı olduğum sesler ve kayıp görüntülerle kurup geliştirdiğim bir dil benim dilim çünkü. Onun öyküsünde gereğinden fazla sözcük, gerekenden çok yakınma, usa vurma ve kendine güven

yer alabilir bu yüzden. Olsun. Öldürmeyen ama geçmeyecek ağır izler bırakan bir yaralanmadan sonra insanın acısını olgunlaştırması kolay değildir. Zedelenmiş bir çocukluğun paramparça olmuş anıları, pek çoğu gereksiz de olsa, kırılıp dökülmüş cümleler ve onları oluşturan sabırlı ve sabırsız sözcüklerden başka neyle, nasıl anlatılabilir?

Bu gece hiç olmadığım kadar özgür ve yürekli duyuyorum kendimi.

Gürültüler, silah sesleri geliyor bir yerlerden.

Uçaklar geçiyor gökyüzünden, evi sarsarak.

Melike Eda

Caddenin sessizliği içinden adımlarının duvarlara çarpıp yankılanan kof sesini dinleyerek geçtin. Yıllardır, kasabaya egemen rüzgârın dört bir yana savurduğu gülüşmeler, bağırtılar, canavar düdükleri, teneke, çıkrık, kapı ve kanat sesleri ile dolu oldu seninle burada bıraktıkların arasındaki uzaklığı koruyan uzun sessizliğin. Kuşkum yok, acını ve utancını besleyip büyütmemek için unutmak zorunda kaldıkların yüzünden.

Burada doğdun. Savunmasız, çıplak ve çirkin. Anneannen seni ebenin elinden alıp yüzüne baktığında, ne çirkin şey, diye düşündü. Hoşnutsuzlukla buruşturmuştun yüzünü çünkü. İki gün meme emmedin. Daha o zamandan yaşamaya pek de istekli olmadığın anlaşılmasına karşın, yaşattılar seni. Çirkin bebek güzel olur büyüyünce, diye fısıldadı kulağına anneannen, gönlünü almak ister gibi. Dayına benziyorsun, güzel kız olacaksın.

Doğduğum günü hiç anımsamak istemiyorum aslında. Anımsadığımda, delinmiş bir torbadan pirinç tanelerinin boşalması gibi arkası kendiliğinden geli-

yor çünkü. Doğumum ölümü, bütün ölümleri çağrıştırıyor. Kan kokusu içimi bulandırıyor, korkuyla ürperiyorum. Yağmurlu bir gece yarısı dünyaya gözlerimi açtığımda da böyle oldum. Önümdeki zorlu yaşamın boşunalığına, başıma geleceklere ağlamaya başladım. Sesim güçsüz, incecikti. Henüz aydınlanmamış korkularım geleceğimin dolambaçlı yollarını işaret ediyordu bana. Yanına verdiklerinde, neden ağlıyorsun, diye sordu annem yorgun gövdesine bastırarak kundağını. Acılarıma, dedim, daha çok ağlayarak. Ama her acının içinde umut ve sevgi vardır, dedi, o da ağlamaya başlayarak, bu da iyi bir şeydir küçüğüm, inan bana, kayıtsızlıktan, duymazlıktan ve sevgisizlikten çok daha iyi. Ama, hayır, bunları o söylemedi, onun sesi değildi.

Annemin sesini anımsamaya çalışıyorum. Onun sesinin ve yüz çizgilerinin izinde hiç olmamış birinin sesini ve sıcaklığını arıyorum boş yere. Babamı görüyorum annemin üstünde, dizlerinin üstüne çökmüş dölyoluna beni oluşturacak tohumu bırakırken. İnliyor annem, elini dişlerinin arasına sokup ısırıyor. Yumuşacık karanlık bir koridorda hızla ilerliyorum. Sabah oluyor, akşam oluyor; ve gene sabah ve akşam. Derken yedi gün doluyor. Sonra toprak kokusu. Yeryüzünün ilk sabahının kokusu. Yağmurdan hemen sonra.

Parkın içinden dolaşarak alana doğru yürüyorum. Dükkânlar açılmamış daha. Toz, uyku ve geceyle yatışmış yaz sıcağı kokuyor ıssızlık. Alana bakan kahveyi,

kebapçıyı, oteli geçiyorum. / *Ölüyor / Öldü mü yoksa? / Hayır ama ölecek / Gelemem / Annen diyorum, annen, senin o, seni istiyor* / Hiçbir yere bakmadan geçiyorum. Görmeden görerek İş Bankası'nı, PTT binasını, tabelacıyı. Valizim ağır geliyor. Ölüyor. Ne zaman yaşadı ki? Bazen yüzünü görebiliyorum belli belirsiz. Kutsal ışık arkasından bir yerlerden geldiği için yüzü hep yarı karanlık oluyor. Bir yanıt umarak sesleniyorum, iyice küçülmüş gözlerini kırpıştırıyor sesimin geldiği yöne doğru bakarak ama susuyor. Ne zaman konuştu ki?

Mola yerinde bir adam çay bardağını kaldırdığında küçük parmağını da kaldırmıştı. Parmağında bir yüzük vardı, iri, sarı taşlı. Onu daha önce nerde, ne zaman gördün? O yüzü, o yüzüğü nerde gördün? O el omuzlarını ne zaman okşadı? Aç gözleri, utangaç ve alaycı mor dudakları ne zamandan? Otobüste arkada oturuyordu. Gülümsedin ona. Öylesine gülümsedin. Tanımadıklarına neden gülümsersin böyle? Beyaz bir yüz, iğrenç küçük sarı gözler. Polaroid. Yürür dururken bu resmi görüyorsun şimdi. Yüzün nasıl?

Caminin avlusunda aptes alan birkaç kişi. Bir zamanlar, çocuktum. Yastığımın altında sakladığım bir aynam vardı. Babam gidip de soluklarını düzene girdiğinde çıkarıp bakardım yüzüm değişmiş mi, diye. Yüzüm hep aynı olurdu ve o zaman sesimden kuşkulanırdım. Adımı söylerdim, başka birine seslenir gibi. Sesim eski sesim olurdu gene. Korkardım bundan. Rüzgârın uğultusuna karışırdı dualarım.

Taşımakla cezalandırıldığım bu belleği bir mezar çukuru gibi toprakla doldurabilmeyi istedim yıllar boyunca. Kendi soluğumdan kurtulabilmek için çaba harcadım. Ama işte aynı ürkeklik, aynı korunaksızlık duygusu ağır aksak gidişimde. Solumda bir zamanlar Kuran kursu olan Rumlardan kalma eski ev. Hâlâ duruyor. Yıldızları okuyamıyorum artık, yüzüm inceldi ve boyum uzadı. Ama o mazotlanmış tahta, böcek ilacı ve kireç kokusu olduğu gibi duruyor genzimde... Kasabanın lağım sularının aktığı derenin üstündeki tahta köprüde durakşıyorum. Korkuluk omuzlarıma gelirdi. Su temiz akardı. Kıyısındaki söğütlerin sevinci düşerdi yüzüne. Kuşlar vardı o zaman. Korkuluk kasıklarıma geliyor, kuşlar gitmiş. Ağır, kötü kokuyu duyuyorum, her adımda geriye dönme isteğiyle. Anımsamak ve yeniden düşünmek zorunda kalacağım her şeyi düşünmekten usanç ve yorgunluk duyuyorum şimdiden. Daralıyorum.

İşte orda, ilerde, karaağacın altındaki bahçe duvarının üstünden görünüyor ev. Sokağın en büyük eviydi bir zamanlar. Şimdi yanında yöresinde, çirkin, kişiliksiz evler yükselmiş. Geniş bir bahçenin ortasında, iki buçuk katlı; sağlam ve oturaklı tek yapı bir o kalmış. Yeşile boyalı kırmalı demir kepenklerle örtülmüş pencerelerinin çoğu kapalı her zamanki gibi. Yağmur ya da güneşten korunmaktan çok, içerde olup bitenleri gizlemek için açılmaz bu kepenkler sanki yaz kış. Yan bahçedeki manolya ağacını on yıl önce ben dikmiştim. Çiçek açacak kadar büyümüş artık. Haziran başında açarlar. Geçmemiştir çiçekleri daha. Sokağa beton dökül-

müş. Son gördüğümde taş döşeliydi. Yaz boyu toza bulanırdı yol kıyısındaki ağaçlar. Onlar da çok azalmışlar inşaatlar yüzünden. Beton direkler uzatmışlar kaldırımın dibine. Kireçli bir su yayılmış yola. Orda burda kum yığınları. Emin'anım Teyze yaşıyor mu acaba? Çömelmiş, bahçedeki ocakta yufka pişiriyor, bacaklarında kalın mor damarlar var, durmadan başı ağrıdığı için kaşları hep çatık. Kapısı çivit boyalı, ipin ucunda küçük bir çıngırak.

Demir kapıyı itip giriyorum. Bahçe, çocukluğumun ot bürümüş, bakımsız bahçesi değil artık. Emek verilmiş. Meyve ağaçları bakımlı, sardunyalar, güller ve sarmaşıklarla dolu her yanı. Tertemiz kireçlenmiş eski tuğla duvar. Kısa beton yolu geçip evin kapısına varıyorum. Zile basıyorum.

Onu görüyorum. Ayakta, onu görüyorum, bana uzattığı, boşluktaki eliyle, boşluğu keserek yanına düşen koluyla. Uyuşmuşluk içinde bakıyorum uyuşmuşlukla bana bakan adama. Amcam. Üvey babam. Tarafından kurban olarak seçilmiş olmaya kaçınılmaz biçimde razı oluşumun onur kırıklığını artık duymadığımı seziyorum şaşırarak.

Birbirimize dokunamıyoruz.

"Anneni bu sabah, şafakta kaybettik. Başımız sağ olsun kızım. Seni görmeyi çok istedi, ne zaman gelecek, diye sordu durdu ölene kadar. Dün gece gelirsin diye bekledik. Kısmet değilmiş demek ki..."

Üzgün mü? Belli olmuyor. Gözleri yok. Başı yere eğik.

Gözleriyle öfkelenir. Soğuk mavi gözleriyle. Kuşkucu, hesaplı, diretken. Alabildiğine uçarı bir yaşamı olması gereken yaradılışta biriyken, hangi koşullarda, nasıl bir niyetlenmeyle bilinmez dinci politikanın içine girmiş, görünürde öte dünyaya ertelemiş özlemlerini, coşkularını. Görünüşü bakımından hiç de inandırıcı olmasa da, iki dünya arasında, ikisinden de büsbütün geçemeden, ikilemler içinde, günah, haram, pişmanlık ve tövbelerle yaşar. Yüzü durgundur. Şaşkınlık, acıma, sevinç, hiçbir duyguyu yansıtmaz. Ama gene de gizli kapaklı değildir. Hiç gülmese de geniş, güzel ağzı ele verir zayıflığını. Yüzü, bir tek yüzüme çok yakınken değişir. Yumuşar, çocuklaşır, güler gibi, ağlar gibi. Gözlerinin mavisi erir.

"Kısmet değilmiş." Böyle diyorum yankılayarak sesini. Kolayca.

"Mekânı cennet olsun."

Olsun, olabilirse. Yaşamını bu uğurda tüketti. Bu yola adadı. Olsun.

Duruşu tedirgin. Basık, loş odada, beklenmedik bir anda, dizüstü çöküp sarsılarak ağladığı, pişmanlık ve umutsuzlukla ağladığı geceyi anımsıyorum. Çözüldüğünü gördüğüm o tek geceyi. Bağnaz ama isyankâr, acımasız ama tükenmiş. *Sen benim cehennemimsin, cennetim ve cehennemimsin!* Dişleri beyazdı, güzeldi, uzun ve inceydi sarsılan gergin gövdesi, temizdi, güzeldi. Hayır, hayır! Kaç yıl oluyor?

Gerçekten o mu? Sakal bırakmış. Kilo almış biraz. Gözkapakları, yanakları hafifçe sarkmış, saçları kırlaşıp seyrelmiş. Hep böyle miydi, şimdi mi bu kadar yabancı bana? Zamanın havaya dağılmış sisinde iyice göremiyorum onu. Keder dolu yabancılığımız içinde sessizce oturuyoruz ve bir ağaç kurdunun sesi büyüyor aramızda. Bana bakmıyor. Elindeki tespihle oynuyor alçak ve soylu, dalgın ve uzak. Ona bütünlüğü ve anlamı olan bir şey söylemek istiyorum ama yok.

Ağrıyan sırtımı koltuğun arkalığına yaslıyorum. Alt katta, bahçeye bakan oturma odası aydınlık ve serin. Pencerenin önündeki sediri kaldırmışlar. Eskiden konuk odasında duran ceviz koltuklarla kanepeyi buraya almışlar. Yemek masası –üstünde uçuk pembe çiçeklerle bezeli bir muşamba örtü– odanın dibine çekilmiş, iyi silinmemiş muşamba ve yanık zeytinyağı kokuyor içerisi. Pencerenin içinde unutulmuş, ayaklı, çirkin bir vazoda solgun güller. Yemenili, uzun basma entarili, genç bir kadın örtüsünün ucunu gözüne bastırarak ağlamaklı bir yüzle başsağlığı diliyor alt sofaya açılan kapıdan: Allah sabır versin!

Çantamdan paketimi çıkarıp bir sigara yakıyorum. Kısacık bir an hakarete uğramış da kınamaktan başka yapacağı yokmuş gibi iğrenerek bakıyor bana. Ama hemen bağışlaması gerektiğini anımsıyor. Annem öldü benim.

"Yokluğuna alışmak kolay olmayacak Melike. Allah günahlarını affetsin. Hepimizin başına gelecek."

Gözlerini çevirmiyor, yüz çizgileri oynamıyor, dudakları kıpırdıyor yalnızca. Bu sözleri kaçıncı duyuşum? Ayaklarıma bakıyorum. Güçsüzlükleri anlaşılmaz geliyor bana. Sözcüklerin ve geçmişin yorgunluğunu duyuyorum. Sevmenin, inanmanın ve güvenliğin yerini iğrenmenin ve kabullenmenin aldığı o süreç acı ve korku dolu bir geçmişten başka bir şey değil artık. Zaman utanç ve umarsızlığı yeniyor. Masumiyeti suç ortaklığına çevirebiliyor.

"On beş gündür hiç çıkamıyordu yatağından. Bir kadın tuttuk, altını alıyordu. Kızım deyip durdu hep. Günlerdir Kuran okunuyor başında. Çok ağrısı vardı, okununca rahatlıyor gibi oluyordu. Böyle, gün günden eriyip gitti. Ben de perişan oldum. Gecelerdir uykum yok. Kolay değil..."

Kendine acımayla dolan gözlerini kapıya dikiyor. Ağlamamı mı bekliyor? Kaçamak bakışlarındaki küçümsemeyi tanıyorum. Ağlayamam. Artık ağlayamam. *Yapma baba, yapma, yapma, n'olur yapma babacığım!* Kalın, siyah, baba kaşları, korkutucu... O ucuz kolonya, tütün, naftalin karışımı eski koku içimde. Baba, amca, erkek kokusu. Artık sigara içmiyor mu?

"Görmek istersin herhalde. Yukarda, yatağında. Daha kimseye haber vermedik. Öğlende kalkacak. Gelen giden çok olur artık. Üstüne bir örtü alsan..."

Gülümser gibi dudakları. Bu yalancı gülümsemenin ardında ürkünç, gizli, sinsi bir anlam var. Niye geldim? Neden bulunmamam gereken bir zamanda olmak istemediğim yerdeyim?

Üst kata çıkan ahşap merdivenler gıcırdamıyor artık, basamakları yenilenmiş. Kapılar, doğramalar da. Özentili bir varsıllık havası sinmiş evin her yanına. Yapıya yakışmayan, fazla, gereksiz şeyler çarpıyor gözüme üst sofada, kapısı açık konuk odasında. Kristal bir avize. Ahşap kısımları altın yaldızlı kocaman koltuklar. Siyah kadife üstüne simle işlenmiş kocaman kelimei şahadet levhası. Alışkanlıklarını, belleğimdeki renk ve biçimleri yok eden, doğduğum evle olan tanışıklığımı zorlayan bir değişim bu.

Oda kapısı açık. Sokaktan geçen bir arabanın sesi döşeme tahtalarını, camları zıngırdatıyor. Sonra gene sessizlik. Yoğun, dayanılmaz bir tedirginlik. Ölümle yüz yüze gelmek zorundayım.

İçerisi loş. Pirinç karyola aynı yerde, başucu duvara dayalı odanın ortasında duruyor. Yorganını kaldırıp beyaz bir pike örtmüşler üstüne. Bir kadın ayakucundaki sandalyede oturmuş dualar okuyor mırıltılarla. Komodinin üstünde ilaç şişeleri, tüpler, ağzı tülbentle örtülü bir sürahi, serum şişesi, bir paket pamuk. Çürümüş soluk, ilaç, ter, tütsü kokusu.

Ne yapacağımı bilemeden bekliyorum. Bastığım yer yükselip alçalıyor ayağımın altında. Karanlık, uçsuz bucaksız bir boşlukta, içimde yoğun bir yalnızlık duygusuyla bekliyorum. Duacı kadın kalkıp ölünün yüzünü açıyor, yaklaşmamı işaret ediyor.

Tanımadığım, hiç görmediğim bir yüz bu. Gölgeler içinde, göçmüş, küçülmüş, sanki yalnızca kemikleri örtmek için kalmış grimsi derisiyle korkunç. Acı ve korkuyla kasılmış ince dudaklar, siyah kaşların gölge-

sinde büsbütün çukura kaçmış, iyice kapatılamamış gözler, kanatları kabarık ince uzun bir burun. Çeneyi tutan tülbent başın üstünde, kıvırcık, kırçıl siyah saçların arasında düğümlü. Bu yüze ne kadar az bakmışım.

"Allahümme rabbena atina fiddünya haseneten ve fil ahireti haseneten ve gina azaben nar," diye yükseltiyor sesini duacı kadın. Biraz dışarı çıkmasını istiyorum ondan.

"Çok acı çekti ruhunu teslim ederken," diyor.

Anneme bakıyorum artık görmeden, içimde herhangi bir acı ya da yitik duygusu olmadan. Yalnızca hüzün ve biraz sıkıntı. Beyaz geceliğin içindeki bu cansız beden beni bekleyen geleceğin karanlık sonunu anımsatıyor. Değişmez bir yere doğru ilerlemekte olduğumu, yaşadığım ve yaşayacağım bütün iyi ve kötü günlerden ve boyun eğmeyi kabul etmediğim bir yazgıya kendimce direndikten sonra bir daha geri gelmemek üzere her şeyi bırakıp gidecek bir görüntü, yıkıntı, toz zerresi olduğumu duyuruyor bana.

Bir zamanlar bu ölünün varlığının çekirdeği vurdumduymazlık ve bencillikti, diye düşünürken aldanmış olmayı çok istiyorum ve onun, yaşamı boyunca kendi zayıflık ve umarsızlığını elinde olan yöntemlerle yenmeye çabalayan bir kadın olduğuna inanmaya çalışıyorum. Kendini sevmedi hiç. Katı, esintisiz, olduğu yerde, yorgun ve ölü yaşadı. Yalnızca birkaç kez gördüm yüzünün renklendiğini, inanılmaz bir tutkuyla canlanıp güzelleştiğini, yaşayan, duyan, korkunç bir kendinden vazgeçmeyle vermeye hazır olan bir insana dönüştüğü-

nü. Onunla iki-üç kez 'hocaefendi hazretleri'nin toplantılarına gittiğim zaman. Onu oradaki kadınlarla birbirlerine yaslanmış, titremeler içinde esrikleşmiş, Allah, Allah, Allah, diyerek öne arkaya sallanır ve tüm varlığı anlayamadığım gizemli bir adanışın ışığıyla olduğundan başka birine dönüşmüş, yitmişliğin sınırlarında gördüğümde. Kışkırtılmış, istekli, coşkusuyla erimiş halinden nasıl ürküp ürperdiğimi, gecelerce düşlerimde o bağırtılarla boğuştuğumu bilmedi ama. On yaşındaydım.

Ellerini iki yanına uzatmışlar. Parmaklarına bakıyorum aynı ürpertiyle. Soğuk, küçük, mavi damarlı, ölü ellerine. Sinsi, acımasız, yeşil sabun ya da zeytinyağı kokan ellerine. Mutfaktaki bozuk musluğu sıkarken, soğan kavururken, sofra örtüsünün üstündeki bir ekmek parçasını alıp ağzına atarken. Saçlarını yola yola tararken görüyorum onları.

Sesini duyuyorum, yabancı, usançlı, ruhsuz sesini. *"Nerede kaldın, neden bu kadar geciktin?"* diye soruyor. *"Yorgunum,"* diyorum. *"Ama ne önemi var, beni hiç sevmedin ki sen."*

"Senin yüzünden çok acı çektim, sen nerden bileceksin Melike... Gittiğin zaman hani..."

"Gitmek zorundaydım anne."

"Biliyorum ama bir daha dönmeyeceğini, beni bıraktığını anlayınca..."

"Sustun sen, hep sustun. Bu yüzden de cehenneme gideceksin." "Böyle söyleme Melike, böyle konuşmamalısın. Vel havle vel kuvvete illâ billâhil aliyyil azim. Dua et benim için... Asi olma."

"Bütün duaları unuttum anne."

"Tövbe et kızım, tövbe de."

"Sus artık anne. Uyu hadi..." Pikeyi yüzüne çekiyorum.

Çatıdaki eski odandasın. İçerisi temiz ve yalın. Burayı konuk odası yapmışlar sen gittikten sonra. Bu kez konuk sensin. Yüksekçe bir somyaya hazırlanmış yatağın. Soyunup uzanıyorsun. Yatağın yanı başında bir zamanlar çekmecelerine çamaşırlarını doldurduğun eski konsol var. Üstünde bir çalar saat, gece lambası ve bir çerçeve içinde babanın solmuş gençlik fofoğrafı duruyor. Otuz yıl kadar önce, henüz askere gitmeden, annenle evlenmeden çekilmiş bir resim bu. Ayrıntıları silinmiş, sararmış yüzünün. Onun ölümünün sana getirdiği acıları görürdün bu resimde çocukken. Onun gittiği yerde her şeyi bildiğini ve çok üzüldüğünü anlardın, gülümsüyor olsa da. Cennette olduğunu, en kısa zamanda seni yanına almayı istediğini düşünürdün sabırsızlık içinde.

Mezarlığa gitmedin. Annen toprağa verildikten sonra evi dolduran kalabalık akşama doğru azaldı. Nuriye teyzen gece onlarda kalman için ısrar etti ama kabul etmedin. Zaten bir an önce ayrılmak istiyorsun burdan. Behzat Bey karşı çıkıyor, ölü sahibi, ölenin yedisi dolup da mevlidi okununcaya kadar kalmalıymış. Dayanabilecek misin? Buradaki her şey, ne kadar değişirse değişsin, bulanıp silikleşmiş anılarını yeniden canlandırıyor. Son on yılda büyüdün. Eski aynalara baksan tanıyamazlar seni ama eskisi kadar korkuyorsun bu ev-

den. Hâlâ, neden bilmem baba demek zorunda olduğun adamdan korkuyorsun. Bu korkudan kurtulamamış olmaktan, onu böyle düşünmekten tiksinerek.

Sırtüstü yatıyorum. Tavan tahtaları beyaza boyanmış. Bahçeye bakan pencerede çiçekli perdeler asılı. Gecenin seslerini duyuyorum. Uzak köpek havlamaları. Su motorunun uğultusu, rüzgârla sallanan kepenklerin gıcırtısı. Yoğun bir mutsuzluk ve gerginlik uyandırıyor içimde bu bildik sesler. Bu seslerin karıştığı korkunç düşler görürdüm bir zamanlar. Günahlarım yüzünden cehenneme gitmiş olduğumu, gökyüzünün kapkara kesilip üstüme ateşler yağdığını... Mezarların yarılıp ölülerin ayağa kalktıklarını. Güçlükle uyanırdım sabahları.

Babamı uzun bir tabuta koyup götürdüler.

Çoktandır rakı içmiyordu.

Bıyıkları, ağzı, gözkapakları aşağı aşağı akıyordu. Yüzü ağarmış, uzamıştı.

Akşamları oturma odasındaki halının üstüne yüzüstü yatıp sırtını çiğnetiyordu bana. Ağır yükler taşımış gibi yorgun yürüyor öksürük nöbetlerinden sonra, halsiz, gözakları kanlanmış, çöküp duvara veriyordu sırtını soluk soluğa. Doktor sigarayı yasaklamıştı. Tütünü gevşeyene kadar, yakmadan ağzının kıyısında tutuyordu onları. Bir şey söyleyeceği zaman eline alıp parmaklarının arasında evirip çeviriyordu.

İştahsızdı, isteksiz oynuyordu tabağındaki yemeklerle ve hepsine kusur buluyordu. –Yağsız bu pilav - bamya çok pişmiş - börek hamur olmuş.–

Amcamla hastaneden döndüklerinde röntgen filmini pencereye tutup bakarak
yahu ben bir şey görmüyorum bu ciğerlerde be – dedi
kötü çekmişler yarısı karanlık çıkmış
anneme bakıp öne eğdi başını amcam sonra çıkarken kapıda bir an durup
çok geç kalınmış yenge doktor ciğerler bitmiş diyor
Allah'tan umut kesilmez en doğrusunu Allah bilir –dedi annem– soğuk
amcamı sevmezdi sonradan da sevmedi

Babam ayağında çizgili pijaması üstünde atleti bahçeyi suladı. Çardağın altında oturup rakı içti. Anneme söylendi içkisine karışıyor diye. Günlerden sonra sigara yaktı, üst üste üç tane içti ve uzun uzun öksürdü.
herkes ölecek biraz erken biraz geç ama ölecek
asabımı bozmayın benim kapı ağızlarında
fısıldaşmayın doktorlar uydurur kıçından içine ederim
ben o hastanenin doğru düzgün bir film çekemediler demek ki

Gökyüzü koyulaşıyordu. Yan evlerden birinden radyoyu açtılar. Derin, dokunaklı sesiyle şarkı söylüyordu bir kadın. Babam durdu, ses sanki ılık, parlak ilkyaz göğünden geliyor ve içine işliyormuş gibi dalgın gökyüzünü dinledi. Babamın resmini çektim, öyle üzgün ve hülyalı dururken. Yanına çağırdı beni.
söz dinlemiyor çok asi - dedi annem.

Babamın yanına gidip dizine dayandım, saçımı okşadı, soluğu rakı kokuyordu.

anneni niye üzüyorsun
hocaya gitmek istemiyor - diye yakındı annem
bu sabah dövdüm gene de
gönderemedim baş edemiyorum kızınla
neden gitmek istemiyorsun yaz günü boş
oturacağına bir şeyler öğrenirsin
korkuyorum ama hocaefendi korkunç şeyler
anlatıyor hem de
ne gibi şeyler

Kuran kursunun küf yeşili badanalı duvarları üstüme kapandı. Mekruh! Değnek sol elime indi. Parmaklarımın sızısı genzimi yaktı. Alnımdaki saçlardan ayaklarımdan yakalanıp sürüklenerek ateşlere atıldım. Kaynar sularla haşlandım. Sol elim ateşlere girdi çıktı. Kızgın demirlerle dağlandı.

Sol elini uzatıp kızartma tabağından bir biber aldı babam. Ağzına götürürken göğsüne damladı domates sosu.

istemiyorsan gitme küçüksün daha büyüyünce
okur öğrenirsin
rakı içmek çok günahmış baba başka şeyler de
günah şarkı söylemek de
gönderme gitmesin
olur mu hiç herkesin çocukları gidiyorken
çocuk solak ben de çok dayak yedim olmuyor
işte asıl günah bu Allah istemese solak
yaratmazdı öyle ya

gitmek istemiyorum işte mevlitçi kadın olmak
istemiyorum
kim sokuyor bunları kafana bilmem ki – dedi
annem dudakları kasılarak
iyice şımardın bu gece hadi git yat
babam ot yastığa dayanıp alacakaranlığa dikti
bakışlarını
git yat dedim sana
korkuyorum yatağıma cinler geliyor
babanı yatırayım gelir seni yoklarım
Anne sesiydi gene sesi. Babamın hastalığı böyle hırçın ve bağışlamasız yapmıştı onu.

Babamın dükkânda oturduğu yok pek. Öğleye doğru gidiyor, yorulunca kapatıp eve geliyor. Çarşı içinde dükkânı. Un- Yem - Zahire - Toptan - Perakende yazılı camlığında. Yazının ardında yaz kış küçük kırmızı çiçekler açan bir diken kollarını yayıp uzatmış yukarı doğru. Dükkân çuvallarla dolu kocaman, loş, soğuk bir depo. Örümcek ağları sarkıyor, alçak, isli, ek yerlerinden bel vermiş duralit tavandan. Duvar dipleri boydan boya, boz mavi boyalı, kapaklı sandıklarla çevrili. Hazıra dağ dayanmaz, diyor annem ikide bir. Dükkâna bakacak bir adam bulsak... Yokluk içinde değilsin ya, diyerek susturuyor onu babam. Hastalık gelir geçer. Kime güveneceksin bu zamanda?

Yatağımda büzüldüm. Uyumak istemiyorum.

Yüzü camdan, kilden, tenekeden insanlar görüyorum uyuyunca. Annemin yüzü ipek gelinliği dikilirken artmış kırpıntılardan yapılmış oluyor. Kanlı bir mendil tıkılmış ağzı olacak yere. Ağlıyor ve ağladıkça

kırpıntılar dökülüyor gözlerinden çok ağlayınca üstündeki bez parçaları tümüyle düşüyor ve iskeleti çıkıyor ortaya.

teneke insanlar yatağımın başucunda durup kavga ediyor ve bu sırada korkunç gürültüler çıkarıyorlar kavgalarının nedeni benim beni bölüşemiyorlar başımı kollarımı gözlerimi kim alacak anlaşamıyorlar bir türlü korkudan ağlıyorum kaçmaya çalışıyorum onlardan ama sürekli bahçe duvarı çıkıyor önüme duvarın üstündeki cam kırıkları atlarken ellerimi parçalıyor düşmanlar beni orada kıstırıyorlar annem inanmıyor olanlara yedi yaşında kocaman kız olduğumu korkmamın ayıp olduğunu söylüyor

Aşağıdaki odadan babamın inlemelerini duydum. Kilimi sıyırıp döşeme tahtalarının arasından baksam görebilirim onu.

sözümü dinlemiyorsun ki
ben ölürsem
sus kötü kötü konuşma
ilacımı ver
rakıları iç iç arkasından ilaçtan medet um
ben ölürsem ne yapacaksınız

Uykumun kıyılarında dolaşıyorum. Allahım babamı alma kul huvallahi ehad allahü's-samet lem-yelid ve lem yulet ve lem-yekun lehu kufüven ehad Allahım babamı bana bağışla sana sığınıp sana güveniyorum Allahım kul huvallahi ehad. Annem ışığı yaktı. Yorganımı düzeltti.

anne babam ölecek mi

aklına getirme ağzından yel alsın allahümme
rabbe'nnası müzhibe'l be'si işfi
ente'şsafi la şafi
ama anne ya ölürse
hayır hayır Allah günahlarını bağışlasın
uyu artık

İyiyken, çok içtiğinde uzak, sanki ölsün istemiş gibi bakardı annem babama, sezerdim bunu üzüntüden ölerek. Böyle gecelerde seslerini duyardım yatağımdan. İçkiliyken dokunma bana, derdi annem, Allah rızası için günahına ortak etme beni. Ruhun gibi bedenin de teslim olmuş senin, ölüsün kadın sen ölü! Bağırma öyle, kız duyacak. Dost tutacağım namussuzum, şöyle,

enine boyuna, sarışın, gerdan kırıp rakılan
deviren

gerdan kırmak neye denir anne
ayıp şeyler bunlar sus bakayım
dost tutmak ne demek anne
nerden duydun bunları sen
dokunmak mı demek
bir daha duymayayım ağzına kırmızı biber
sürerim.

Günlerce oturma odasındaki divanda yattı babam. Eridi yattığı yerde, kemikleri sayılır oldu. Gözleri, bir tek gözleri kaldı eski halini anımsatacak. İri, hafif çekik kahverengi gözleri. Odaya girdiğimde, gözkapakları hafifçe oynardı. Sonra artık duyduğu sevinci yansıtamayan gözlerle, körlüğün derin karanlıklarına bakı-

yormuş gibi ışıltısız bakardı bana. Kuru, çatlak, öksürüklü bir inilti yükselirdi boğazından. Hasta odasının matem dolu, suskun, bayat havası içinde yüzerek yaklaşırdım yanına. Bana dokunabileceği kadar yaklaşırdım. Ne öğrendin okulda bugün? diye sorardı duyulur duyulmaz. Anlat hadi. Kulak üç bölümdür: Dış kulak, orta kulak, iç kulak, derdim. Aferin, derdi. Güçsüz elini omzuma koyardı. Ciğerlerimdeki kurtlar rahat durmuyorlar Eda. Beni yiyip bitiriyorlar. Uslu ol e mi? Derslerine çok çalış, anneni üzme. Kurtları düşünürdüm. Babamın ciğerleriyle birlikte evimizi temelden çatıya sarmış acımasızca kemiren kurtları.

Uzun boyluydu babam. Onu uzun bir kerevetin üstünde arka bahçede yıkadılar ve uzun bir tabuta koyup götürdüler. Arka bahçedeki çiçekler uzun zamandır sulanmamaktan kurumuşlardı. Toz ve sıcaktan bozarmış zeytin ağaçlarında cırcırböcekleri çatlıyordu. Kadınlar, bir örnek yaslı, üzülmeye çalışan yüzleriyle konuk odasında oturdular akşama kadar. Unlar kavruldu mutfakta, helvalar pişti, ölüm tüttü baca. Tepsiler dolusu yemek geldi, yendi. Tiksindim. Ölüm kokuyorlardı. Annem ağladı, arada bir duvardaki fotoğrafa bakarak.

Orda annemin ayağının altındaki seki yüzünden, babamla aynı boydalar. Duvağından çıkan gelin teli göğsünün üstünden geçip etek ucuna uzanıyor. Belinin altında kavuşturduğu ellerinin arasında bir demet yapma çiçek. Babam dümdüz, sert, kaygılı, karşıya bakmış. Bıyıkları mağrur, elleri şaşkın.

İkisi de gülmemişler.

Annenin gömüldüğü günün gecesi düşünde anneannenin evini, odasını gördün. Elindeki mumun sarsak ışığında yukardan, kuşbakışı gördün. Yatağı bozulmamıştı. Anneannen kepenkleri kapalı pencerenin önünde, bir iskemlede oturmuş uyukluyordu. Ona baktığını anlayınca uyandı. Ama karanlık yüzünden göremedi seni. Uyanmadan önce görmekte olduğu düşün kaldığı yerini aradı ama bulamadı, unutmuştu. Yeniden uyuyup yeni bir düş görmeye başladı. Bu düşte ağılın önündeki bukağıya el bileklerinden bağlanmıştı. Demiryolcu Derin Hoca'yı getirmişlerdi okuyup üflesin diye. Ama demiryolcu şapkası sinirine dokunduğu için okumak istemiyordu, bütün şapkalar çileden çıkarıyordu onu nedense. Şarlatan! diye bağırarak tükürdü hocaya doğru. Düşün burasında anneannen dizlerinin arasına sarkmış ellerini bukağıdan kurtarmak isteyerek debelendi, oturduğu yerde sarsıldı, savulun hainler, diye bağırdı. Öyle korktun ki gördüğün düşün gerçek olup olmadığını anlamak için bir şeylere dokunmak istedin. Tavandan yere indin ve mumu yaşlı kadının yüzüne yaklaştırıp saçlarına dokundun. Boynuna, kulak memesine, ellerine dokundun ve onun anneannen olmayan anneannen olduğunu gördün. Hem kendi gençliğine hem sana benziyordu. Elini kalbinin üzerine koyup dinledin. Ölmüştü. Başını kaldırıp geriye, odanın karanlığına doğru baktın. Ruhu az ötede, elinde mum, bir buğuyla sarmalanmış bekliyordu. Anneanne, diye seslendin ona, nerdesin? Hiçbir yerdeyim, diye yanıtladı seni. Güzel mi orası, diye sordun. Ne güzel ne çirkin, hiç, dedi. Huzura kavuştun mu anneanne? Aynaya bak kızım!

Anneannem üç yıl önce, son on yılını geçirdiği Bakırköy'de öldü.

Onu, dayımla birlikte hastaneye gittiğimizde gördüm en son. İstanbul'a geldiğim yıldı. Beni tanımadı. Torunu olduğuma inanmadı ve uzun süre sanki orada değilmişim gibi davrandı.

O karlı şubat günü ziyaretçi salonunda oturduk. Gelişigüzel kesilmiş kızıl-kırçıl saçları keçeleşmiş, tepesinde kuş yuvası gibi kabarmıştı. Kemikli, tırnakları kirli elleri durmaksızın ve bir an bile rahat edemiyormuşçasına hareket halindeydi. Uzun, kupkuru gövdesi yoğun bir kimsesizlik, yaşlılık ve bakımsızlık kokusu yayıyordu korku ve saldırganlık arasında bocalarken. Derin çukurlarında kocaman, parlak, öfkeli ve tedirgin bakan kara gözleri çocukluğumda da ürkütürdü beni. İçindeki baş edilmez ateşle boğuşuyordu en az yirmi yıldır.

Yüzünde tırnak izleri, morluklar vardı. Bir gün önce hastalardan biriyle dövüşmüş. Bana baktı. "Anan, o sofu anan yaşıyor mu? Niye anam ne oldu demiyor kaltak?" Belleği bir an aydınlanıp gene kapandı. Yeniden unuttu beni, annemi. "Arka bahçedeki güller açtı mı?" diye sordu dayıma. "Mayısta açarlar," dedi dayım. "Yok artık açmışlardır," diye ısrar etti. "Gül zamanı..." Dişleri çürümüş, dökülmüştü. "İsmail'in karısını gördüm geçende manda gibi şişmiş İsmail bir dövdü onu anahtar deliğinden baktım etleri morardı dayaktan anne artık rahat et öldürdüm onu dayaktan dedi bana işte böyle ulumuştur dedim babanla yaparken orospu hendeklerin içinde iyi ki İsmail görmedi ama keşke gö-

reydi de geberteydi seni... yalan mı yalan mı ha Niyazi?" "Geçti anne, geçti bunlar bırak artık," dedi dayım. "Utanmaz herif deli ben değil ben ondan akıllıyım gece yarısı avluda bir aşağı bir yukarı dolaşırken..." "Anne tamam, unut artık bunları, böyle şeyler olmadı, olmadı!" diye azarladı dayım.

Susup içine kapandı bir an. Bana döndü. "Ama Melahat'ın ağzı burnu kanadı dayaktan, sen de gördün değil mi?" "Görmedim anneanne," dedim. Öfkelendi. "Görmediniz, kör baktınız, görün diye uğraştım görmediniz, hepinizin Allah belasını versin!" diye bağırdı. Ağlayacakmış gibi büzüldü ağzı ama öfkesi bırakmadı. Birden yumuşadı. "Niyazi, sınıfını geçtin mi?" "Geçtim anne," dedi dayım. "Eh artık işe gir de çıkar beni burdan." –Sır verir gibi eğildi.– "Beni bağlıyorlar burda, evime gitmek istiyorum."

Evi, mandalinalığın kıyısında, geniş bir alana oturmuş, altıgen, biraz garip ama çok güzel bir yapıydı. Gül bahçesi evin arkasındaydı. Önde, evle yüksek demir parmaklıklı bahçe kapısı arasında geniş bir avlu vardı. Kapıdan anayola dar, tozlu bir sokak uzanırdı, iki yanı böğürtlen ve sazlarla kaplı toprak bir yol. Mutfak doğrudan sarı beyaz taşlarla döşenmiş, hayata açılırdı. Çardaktan hastalıklı, örümcek bağlamış koruk salkımları sarkardı yazın. Bir saat çiçeği kapının yanından çıkıp yatak odasının penceresini sarmıştı. Hayatta masif, tahtaları kararmış, büyük bir masa, hasır koltuklar ve mutfak duvarına dayanmış, goblen örtüsü poyrazın getirdiği tozla ağarıp sarar-

muş bir sedir dururdu. O gün ona bakarken, ender iyi günlerini, uçarı, telaşlı, ama hep biraz dalgın ve ürkek oradan oraya seğirtmelerini anımsadım. Ceviz ağacına kurulmuş salıncağımı sallayışını, bol, robadan büzgülü entarisinin kocaman cebinde sakladığı, hiçbir zaman kilitlenmeyen kapılara ait anahtar destesini, buruşuk mendilleri, bozuk paraları. Masanın kıyısına bağlanmış kıyma makinesinde kurbanın o iğrenç kuyruk yağlarını çekişini. Bumbarları doldurusunu. Sedire oturup kapıya doğru bakarak aralıksız tüttürdüğü sigaralarını. Ortalıkta dolaşıp duran ve minderliğe pisleyen tavuklarını. O sıra geçirdiği bunalımı atlattığını söylüyorlardı. Bunun tam olarak ne anlama geldiğini anlayamıyordum. Ama bunalım ve sinir hastalığı sözcükleri deliliği çağrıştırdığı için korku uyandırıyordu bende. Gövdesi, duruşu, zorlanıyormuş gibi katıydı. Az konuşur, az güler, acelesi varmış gibi soluk soluğa yürürdü. Çok az dokunurdu bana ve başkalarına. Dokunmaktan korkup çekiniyormuş gibi, uzanmışken çekiverirdi elini. İleri ve geri tepkelerini gerekli ve doğru biçimde kullanamıyordu sanırım. Belki kendi gövdesine bile gönül rahatlığıyla, severek el sürememişti o ilk sarsıntıdan sonra. Her şeye, gerek kendisi gerekse başka insanların yaşadıklarına akıl almaz bir ciddiyetle, hatta kaygıyla yaklaştığından mizah duygusu körelmişti. Biri bir şaka yapsa, kınayarak, yersiz boşboğazlıklarla geçirecek zamanı yokmuş gibi kızarak ya da aşırı bir kayıtsızlıkla bakardı. Benim gibi beş-altı yaşlarındaki bir çocuğun ondaki derin mutsuzluğu anlaması zordu

ama gene de sürekli bir suçluluk, tamamlanmamışlık, hep bir şeylerin eksik olduğu duygusu uyandırırdı bende onun bakışı.

Dedem ikinci kocasıydı. İlk evliliğini kendinden yirmi beş yaş büyük, ayakları bir kazada sakatlanmış toprak sahibi, varlıklı, dul bir adamla yapmıştı. İlginç olan bu evliliğin uzun pazarlıklar sonucu gerçekleşmiş olmasıydı. Çünkü evlendiklerinde anneannem ondan altıgen evle birlikte iki yüz ağaçlık bir zeytinlik almıştı güvencelik olarak.

kocasının zor yürüdüğü, oturamadığı, sırtının ve omuzlarının çok gelişmiş olmasına karşın belden aşağısının tutmadığı bu yüzden bu ilk evlilikten olan İsmail dayımın gerçekte onun çocuğu olamayacağı – gibi sözler

bu evlilik
üç yıl sonra adam kalpten ölüp de son bulduğunda
İsmail dayım bir yaşında
ve azımsanmayacak bir miras
o Bakırköy'deyken

annemle teyzemin belli etmemeye çalışsalar da ha yaşamış ha yaşamamış bu halde kime ne yararı var iç yarası gizliden annelerinin ölümünü beklediklerini onacağı da yok öleceği de heyetten rapor alınca mahkeme şey yapıyormuş diyorlar ama babam ne diyecek gibi konuşmalar

Böylece ölmeden güle oynaya bölüşüldü
mirası.

Anneannem, dedemle, kendinden üç-dört yaş küçük bu yoksul ama yakışıklı işçisiyle kocasının ölümünden bir yıl sonra evlendiğinde çok dedikodu yapılmış kasabada.

genç kızlığından beri evli bir kuyumcuyla
ilişkisi olduğu
bu aşkın evlendikten sonra da sürdüğü
İsmail'in babasının o olduğu
kuyumcunun, anneannemin dedemle
birdenbire
evlenivermesi yüzünden bir gecede
saçlarının ağardığı
işlerinin bozulduğu - dedikoduları

Dedem ilk kez anneannemin hastalıklı suçlamalarından bunalıp karşı suçlamalarla savunmaya geçtiği günlerde ağzına almış kuyumcunun adını.

hem ölen kocası hem de kendisiyle sırf
Kâmil'e
inat olsun diye evlendiğini
zaten oldum olası deli yirmi küsür yıldır
aklı başında değil
Kâmil'de olduğunu çocukların önünde
anneanneme yetişkin kızlarının önünde
üstünü başını yırtıp kendini su kanalına atmaya kalkışmış o gece
madem biliyordun da madem deliydim de
niye evlendin benimle paragöz nankör

Ailede hiç kimse uzun boylu söz etmek istemese de, anneannemin hastalığının ne zaman, nasıl başladığı konusunda birçok görüş ve yorum vardı. Oldum olası hır-

çın, eş dost tutamayan, uyumsuz ve dağınık biri olduğu görüşünde birleşilmesine karşın, zekâsından kuşkusu yoktu kimsenin. Dayıma göre asıl neden buydu. Ama daha çok, büyük oğlu İsmail'in terhis olmasına iki ay kala, –benim doğduğum yaz– anasına küfrettiği bir er tarafından –erin Kürt olduğu özellikle belirtilirdi– nöbet değişimi sırasında vurulup öldürülmesi olayı üzerinde durulurdu. Kurşunlardan biri dayımın yüzünü parçalamıştı ve bütün engellemelere karşı anneannem oğlunun ölüsünü görmekte diretmişti. O yüzü gördüğü dakikadan sonra onun bir tuhaf olduğunu söyleyenler çoğunluktaydı. Neredeyse iki yıl, kepenkleri kapalı odasından çıkmamış. Yemekten içmekten kesilmiş. İsmail dayımın ölmüş olduğuna inanmamakta direnmiş. Dedemle ilişkileri iyice kötüleşmiş. Kocasını, dul kalan geliniyle, kocasının ölümünden sonra bir süre, yanlarında kalan Melahat'la ilişki kurmakla suçluyormuş. Niyazi dayım, dedemin onu birkaç kez, –söylediğine göre kendine getirmek için– öldüresiye dövdüğünü, bunun sonucunda anneannemin büstütün içine kapanık, korkak, dünyadan uzak durumu geldiğini anlatmıştı. Uyuyamaz, odasında ya da ön avluda volta atarmış geceleri. Gene de bu ilk belirtiler doktorlarca sağaltılmış o dönemde. Melahat evden ayrılmış. Ama anneannem dedemle bir daha konuşmamış. Aracılar kullanmış hep. Geliniyle kocası arasındaki ilişkinin gerçek olduğuna inanmaktan, onları gördüğünü herkese söylemekten vazgeçmemiş. Saplantısının gerçek olabileceğini kimse, hatta Niyazi dayım bile düşünmek istemese de.

Anneannemin toprağa verildiği akşam, "Hiç acı çekmemiş," diye anlattı ölümünü dayım. "Sabah öyle bulmuşlar yatağında. Uyanamamış o kadar. Görevliler, kurtuldu, dediler. Bilmiyorum. Pek de emin olamıyorum bundan. Mezarlıktan ayrılırken sanki kolum ya da çok önemli bir organım kesilmiş gibi büyük bir eksiklik duydum. Ama eve döndüğümde ağlayabildim ancak. Büsbütün ona değil, insanlığın acıklı serüvenine ağladım."

Salonda, Şam işi sedef kakma komodinin üstündeki lamba yanıyor yalnızca. Orta sehpanın üstünde içki bardaklarımız, toprakaltı küçük kaplar ve gümüş üzerine mineli bir sigara kutusu var. Açık balkon kapısından deniz kokan yaz gecesinin geç serinliği doluyor içeri. Dayım bardağını alıp arkasına yaslanıyor. Lambanın ışık konisinin dışına çıkıyor yüzü. Loşluk dolan gözlerini gizliyor, keder dolu bir çözülmüşlükle sarmalıyor çizgilerini. Geceye, teras kapısının ötesindeki mavimsi karanlığa doğru bakıyorum. Bizi yavaşça emen zamanı görüyorum. Uzak martı çığlıklarını dinleyerek, sabırsız, açgözlü, savurgan ve ödünç zamanı özümsüyorum. Uzanıp sigaramı yakıyor dayım. Yeniden doğrulurken kolunu hızla geriye atıp yüzüme bakıyor. Yalnızlığını görüyorum. Yürek saflığını, içinin bir yerlerindeki kanamanın yüzüne serptiği solgunluğu ve zamanın inciterek çizdiği yüz çizgilerini.

"Cenaze için kimseye haber vermedim. Yıllardır ne annen ne de teyzen ilgilendi. Sonra, gömüldükten sonra tel çektim, bilsinler diye." Bir sigara yakıyor. "Yirmi beş yılını yarı karanlıkta, bilincini yadsıyıp bedenini sürük-

leyerek geçirmiş olması ne büyük haksızlık değil mi? Yeryüzünde çok fazla sorun var. İnsanların bile isteye ya da bilmeden yarattıkları ama onca dayanıklılıklarına karşın kaldırmakta, göğüslemekte zorlandıkları acılar. Annem, üstesinden gelemediği acılarını, bilincini devre dışı bırakıp yaşama edimini yalnızca bedenine yükleyerek yenme yolunu seçmiş olmalı. Birçok insan gibi."

Gülümsüyor. Gülüşü annemi andırıyor biraz ama yaşlandıkça daha çok benziyor dedeme. Aynı çıkık, geniş alın. Yeşil gözler, uzun bacaklar. Davranışlarındaki genel incelik ve kadınsı titizlik ise bütünüyle kendine özgü. Elleri iri, etli, beyaz. Küçük parmağında eski bir akik yüzük. Bu ellerin hayvansı yumuşaklığı irkiltir biraz beni. Kendi cinsinden birilerini nasıl okşadığını düşlemeye zorlar, bakmamaya çalışırım. Onun annesine duyduğu sevgi neredeyse gerçekdışı ve kutsaldır. Anneannemin toplumdışı konumu, hastalığı, alışılmış ana oğul ilişkisi biçiminde bile olsa sağlıklı bir iletişim kuramamış olmaları hemen hemen fantastik bir boyut kazanmış bu sevgiye zarar vermemiş olmalı. Dayım, annesini olduğu gibi görmeyi hep yadsıdı. Ayrıca nedensiz bir suçluluk duydu ona karşı. Sanıyorum bu yaşamına ve başkalarıyla olan duygu bağlarına biçim veren en önemli etken oldu. Anneannemle olan ilişkisi yakınlarının dışladığı, tek yanlı bir özel alan, bir yasak bölgeydi. Uzun süre onun iç dünyasının gizlerini araştırdığını, sağaltılması için bütün olanaklarını kullandığını, dedeme duyduğu nefreti besleyen bu umutsuz çaba ve hırpalanmanın yaşamını gereğinden daha karmaşık bir yola sürüklediğini artık biliyorum.

Anneannemin hastalığının kesin tanı konulduktan sonraki ilk on yılı, sürekli sağaltma çabaları, geçici iyileşmelerle eve dönüşler, sonra gene hastaneye gidiş gelişlerle geçti. "Önceleri yeterince ilgilenilmedi annemle," diyor dayım. "Başlangıçta o kadar da kötü değildi. Ama babam para kazanmak ve kazandığı parayı kadınlarla yemekten başka bir şey düşünmüyordu. İçki, kumar, gece yarıları eve geliyor. Ben İzmir'de kolejde yatılı okuyorum ve ancak hafta sonu evde olabiliyorum. Nuriye başıboş..."

Anneannemin Nuriye teyzemin evden kaçmasından sonra büsbütün kötüleştiğini ve dedemin onu zapt etmek için gündüzleri ellerinden bukağıya vurduğunu biliyorum. Dayım annesini bu durumda gördüğünde kontrolünü kaybedip dedemin üstüne yürümüş. Evi terk edip İstanbul'a gidişi bu kavgadan sonra.

"Avuç içi kadar yer. Kız enstitüyü bitirmiş, eve kapatılmış, koca bekliyor. Hikmet Bey'in kızını da öyle herkes isteyemiyor, bu olumlu etken, tabii işin olumsuz yanı bir de sinir hastası anası var. Güzel kız, kanı kaynıyor, önüne ilk çıkan, aklını ilk çelenle kaçıp gidiyor, iki buçuk ay sonra bir polisle, Süleyman eniştenle birlikte döndü eve. Evlenmişler. Annem uzun uzun baktı teyzene, odasına kapandı. Babamsa kovaladı onları ve Aysevim'in doğumuna kadar görüşmedi. Onca sorun içinde yapılacak başka şey yoktu zaten."

"Sen olmasaydın dayı," diyorum, "o kasabadaki, küçük, kayıp kadınlardan biri olacaktım sanırım. Ama yaşamımın dışında, içimde değişen nedir diye soruyorum kendime gene de sık sık." "Bana hep annemi

anımsattın Eda," diyor. "Sanki onun ikinci kez yaşama şansı tanınmış olaruydm. Bu duygudan hiç kurtulamadım. Yalnızca fizik benzerlik değil bu. Daha öte bir şey. Duruşun, bakışın, içedönük boyun eğmezliğin ve her şeyinle hem o kadar annem hem de öylesine onun gerçekte olmasını istediğim kadınsın ki..." "Bu konuda beni çok etkiledin," diyorum. "Ama bu etkiden sıyrılmayı da istemedim diyemem. Çünkü kesinlikle inanamayacağım kadar mistik bir yanı var senin bu benzerliğe bakışının. Bence somut olan tek benzerlik onun ve benim varoluşumuzun besini olan ama ne olduğunu iyice bilemediğimiz bir kaygıyı derinden duymamız ve bunu farklı olsa da sonuç olarak aynı yararsız yadsıma ve kaçışla bastırmaya çalışmamız." "Annemin sevdiklerine duyduğu aşırı tutkunun altında, gizli, amansız bir öfke sezdim hep," diyor dayım. "Tutkularının yarattığı yüklü bağımlılıkla tinsel bağımsızlığı arasındaki dengeyi kurmakta zorlandı bu yüzden. Gene de yıkıcı ve güçlü bir tutkunun öznesi olmadan yaşayamayacak kadınlardandı o. Sanırım sen de öylesin." "Ben mi? Hayır. İlgisi yok." "Yanılmıyorum Eda..." Susuyoruz.

"Şimdi çok sıradan, masalsı ve olanaksız görünüyor anneannemin öyküsü bana," diyorum. "Neden?" "Dedemi hiç sevmedi mi yani?" "Bilmiyorum. Bunu hep merak ettim." "Hastayken Kâmil'den söz etti mi hiç? Duydun mu ağzından onun adını?" Yanıt vermiyor. "Duydun mu dayı?" diye üsteliyorum. "Onu İsmail ağabeyimin ölümüyle birlikte gömdü sanırım," diyor. "İnanmıyorum bu aşka," diyorum. "Olabilir," diyor dayım. "Bütün aşklar, onun dışında kalanlar için sıra-

dandır çünkü. Özellikle kimsenin umursamadığı küçük insanların aşkları. Aşkı önemli kılan düş gücü ve bakış açısıdır Eda."

Kalkıp biten CD'yi değiştiriyor. Müzik yeniden başlıyor.

Bir süre sonra Nedim'den ayrılırken, o gece dayınla konuştuklarınızı yeniden anımsadın Eda ve bu ayrılığın senin, 'güçlü bir aşkın öznesi olmayı sürdürme' çabanın ürünü olup olmadığını sordun kendine. Nedim'in üstesinden gelemeyeceği bu bırakılmanın belki de yeniden, iki yabancı gibi yeniden başlamak için gerekli olduğuna inandın. Aşkın yaşanmaktayken anlaşılmaz ama ayrılıktan sonra çözümlenebilir olduğunu düşündün. Yeterince basit ve kolay olmayan bir aşkın, ölümün, korkunun, deliliğin, bütün sivrilmiş ve aşırı ölçüde parlaklık kazanmış duyguların toplamı demek olduğunu ondan öğrenmiştin çünkü. Nedim'i kendi yokluğuyla senin yokluğun arasında bir seçme yapmaya zorladığında, her iki durumda da ibrenin senden yana olacağını el yordamıyla da olsa biliyordun.

Uyuyorsun. Uykunun içinde bütün tarihleri, yerleri ve adları birbirine karıştırıyorsun. Bütün bu tarihlere, olaylara bir yerinden katılmak, sıraya sokmak, sıran geldiğinde ortaya çıkıp üstüne düşeni yapmak için bu sararmış sayfaları düzene koymak istiyorsun oysa.

Uyuyorsun. Yastık kılıfının danteli, nakışını yanağına aktarıyor usulca. Ay ışığıyla aydınlanan çatı penceresinden süzülen ışık çıplak kollarını okşuyor, saçla-

rında dinleniyor. Alt katta annenin öldüğü odada, pirinç karyolanın paslı somyası ileri geri sallanırken gıcırdıyor. Çıkrık sesine benziyor sesi. Otuz iki, otuz üç... soluk soluğa... Ağzında ciğer tadı duyuyorsun. Havayı kokluyor, kokuyu tanıyınca kalkmaya çalışıyorsun. Kalkamıyorsun. Otuz altı, otuz yedi. Yatağa çakılmışsın...

seni hapseden çok uzun kollar...

dolanıp dolanıp ağzına kapanan iri el elin altında boğulmuş sesin *yapma korkuyorum yapma*... ıslak kalın süngersi... kırk bir kırk iki iri kurt kurtçuklar beyaz mor ter içinde sırt buz kesmiş keskin bıçağı koyunun boynuna vuruşuyla kıyıcılığıyla *yapma anne anneciğim* kesilen boğazdan fışkıran kanın kokusuyla gözlerin kapalı kolların yastığına sımsıkı sarılı yatıyor ve görüyorsun dört ayak üstünde keskin dişleri çıplak bacakları kanlı elini çıplak bacağına silişiyle elli sekiz altmış

Annenin pörsümüş memeleri savruluyor. Dudakları oynuyor ama sesi çıkmıyor. Gevşek, ıssız gövdesi uykulu, bezgin amcanın altında. Başı kaskatı, karyola demirlerine dayanmış. Boynu yok, yüzü kasılmış. Sayıyorsun, altmış iki... altmış üç.

Üşüyorsun. Omuzlarını kısıp büzülerek yan dönüyorsun yatakta. Kara bir uzantı, karanlığın içinde gözlerinin önünde kımıldıyor. Kaşlar. Kalın-siyah-korkunç. Çene. İri, ağır. Yüzünün sağ yanı ve.

Düşünün içinde karanlık merdivenlerden iniyorsun. Ellerin öne uzanmış duvarları yoklayarak, basamaklar gıcırdamasın diye sakınarak basa basa iniyorsun. Sayarak iniyorsun on bir on iki, hepsi on altı basamak.

Alt sofadan çabucak dönüp gene sayıyorsun. Bir iki hepsi üç. Musluğa gidip ellerini yüzünü ağzını yıkıyorsun. Ellerini yıkıyorsun yüzünü ağzını yüzünü ellerini ağzını yüzünü ağızlarını yüzlerini ağzını yıkıyorsun. Karanlıkta. Karanlık üç basamağı çıkıyorsun. Sofada duruyorsun. Merdivenleri çıkmaya korkuyorsun. Şeytan orda bekliyor. Üç dişli çatalını hazırlamış, elinde zift dolu kovası yaralarına dökmek için bekliyor. İncecik bacakların titriyor. Bismillahirrahmanirrahim!

Euzü bi kelimatillahittammeti min şerri mahaleka ve zerae ve berae vemin şerri ma yenzilü.....

Gıcırtılar hızlanıyor. Tut diyor tut tut tut tut onlar paslı teneke kutulardan yapılmıştır oda kapısının ardında beklerler bahçe duvarının ardında bu organlar yeraltında gizli mağaralarda yaşarlar gövdesiz kocaman elektrikli dipleri kanlı hep kaçmak gerekiyor çocuklara saldırırlar kaçmak gerekiyor bağırmak sus diyor sus sus sus sus sıcak ve pis çabalamak kurtulmak için enseni kavrayan elden sanki köpek eniği gibi çırpınmak elinde yırtık geceliğin elinde sana doğru gelirler şişip yükselirsin acır beynine çıkar acır soluk soluğa yüzüstü tiz ve titrek bir ses ve.

Son bir çırpınışla gevşeyip düşüyor sıska kadının üstüne. Boynunu kısıp dinliyorsun. Derinden geliyor ses. Annen söyleniyor. Sana aldırmıyorlar. Sen yoksun. Yosunlar ve bataklıklar yalnızca. Çükler ülkesi...

Allahım sen beni kurtar. Allahım sana sığınıyorum. Allahım günahlarımı bağışla. Alahım ben bir şey yapmadım Allahım. Sen biliyorsun.

Öğleye doğru uyandığında üvey baban evde değildi. Şaşırdın buna. Hizmetçi kadın kahvaltını hazırlamıştı. Masaya oturdun, onu sordun. Başsağlığına gelecekler olmalıydı, evde olması gerekirdi. Kadın dün gece yarısı partiden çağırdıklarını söyledi, birtakım olaylar oluyormuş da... Ne gibi? Bilmem ki, acele diye gitti.

Kalkıp radyoyu açtın. Haber sinyalini bekledin. Uzun sürdü. Sonra başkan konuştu. Her şey kontrol altında, hükümet görevinin başındaydı. Kaygılanacak bir durum yoktu ülkede. Bu sırada yayın kesildi.

Amcana, parti ilçe başkanlığına telefon ettin. Konuşamadın. Ortalık çok karışıktı. Behzat Bey ilçe binasına toplanan kalabalığı yatıştırmaya çalışıyordu söylendiğine göre. Dondun kaldın. Gerçekten darbe mi, diye sordun, inanamayarak. Hayır, devrim ama hiçbir şey belli değil daha, diye yanıtladı seni konuştuğun adam. Sesi kaygılı değildi nedense. Tersine.

Ama sen çok kaygılıydın. Gene de lokma döken kadınla ilgilendin isteksizce. Gelen olmadı. Öylece yaslı, durgun oturdun. Ağıtlar, dualar duydun gaipten. Aklın olası gelişmelerde, sıkıntılı bekledin. Sonra odana kapanıp el radyosundan sıkıyönetim ve sokağa çıkma yasağını öğrendin. Köşeye, bahçe duvarının dibine sıkıştırılmış duydun kendini. Evinde olabilmeyi şiddetle istedin. Nedim'i orda çiçeklerini sularken gördün. Bahçe kapısında durup sokağa baktın. Poyrazın yakıcı soluğundan başka bir şey görüp duyamadın.

On dört-üç-on altı basamağı çıktın. Odana girdin. İki aspirin bir yatıştırıcı hap içtin. Pencerenin önünde durup çatılara baktın. Kavaklara. Kasabanın üzerine çul-

lanmış temmuza. Uzakta, iskele yönünde deniz uslu, buğulu, göğün mavisine katılmaya teşne dümdüz bekliyordu. Kim olursa olsun herhangi biriyle konuşabilmeyi özledin. İçindeki bozgunu, yılgınlığı hafifletecek bir şeyler duymak istedin herhangi birilerinden. Dayını anımsadın ve hemen ardından Londra'da olduğunu. Çabucak aşağı indin. Telefon oturma odasındaydı. İşyerinden Aysevim'i aradın. Öyle biri yok burda! diye bağırdı biri. Evinin telefonunu uzun uzun çaldırdın, açılmadı. Kaygılandın. Nuriye teyzene telefon ettin. Hayır Aysevim onu aramamıştı. Yok merak etmiyordu, Aysevim başının çaresine bakardı. Hem ne olacaktı ki!

"Elhamdülillah hepimiz Müslümanız. Dışarıda başımızı, çenemizi kapatıp biraz akılsız görünüveririz olur biter. İstedikleri bu değil mi yani kadınlardan? Evimin içinde demokrasi var nasıl olsa. Hele Süleyman enişten bir horozlanmaya kalksın gösteririm ona ben dünyanın kaç bucak olduğunu... Bak kızdırıyor beni burdan iki kan daha alacağım diye. Rahmetli annen göremedi yazık! Kim bilir ne sevinirdi. Hadi üzülme sen de, neler gördük biz, bakarsın bu da geçer... İstersen gel bizde kal."

Onu dinlerken her şey tepeteklak oldu gözünde. Bitti, diye düşündün için yanıp kavrularak. Telefonu güçlükle kapattın. Odanın ortasında kalakaldın ve birden tanımlanamaz biçimde başkalaşmış duydun kendini. Yüksek bir yardan aşağı uçarken zaman birdenbire durmuş da tek başına, boşlukta bir noktada donmuş, hareketsiz kalıvermişsin gibi.

Sonra ayaklarımı sürüyerek gidip pencere önündeki koltuğa çöktüm. Koyulaşan akşamın içindeki bahçeye baktım. Rüzgâr soluklanmış. Havada solgun bir parıltı. Ne düşünmeliyim? Ne yapmalıyım? Yaşam sürüyor şimdilik. Öyla ya da böyle yaşayabilir insan. Yaşayabilir mi? Herkes mi? Boşluğun, çoğalan karanlığın içinde gövdemi duymadan otururken yaşam sürüyor işte. Eskiden, dün başka bir gövdem vardı. Kalkıp yürürdü, koşabilirdi, kapı kollarına, elektrik düğmelerine, çeşmelere, çiçeklere dokunurdu. Yapması gerekenleri ve isterse çok da gerekli olmayanları yapabilirdi. Bazı zorunluluklar ve kısıtlamalar yok değildi kuşkusuz ama bu kertede geri dönmemişti hiç zaman. Gitmek istemediğim yerler vardı ya da isteyip de geri dönmelerden korktuğum eskiden de vardı korkularım anılardan böceklerden yükseklerden dönmedolaplardan gökyüzünden ya yarın sabah güneş doğmayıverirse gibi yani yörüngemiz değişiverir de bizi bırakıp... yani gök yarıldığı / yıldızlar dağıldığı / deryalar kaynayıp aktığı / mezarlar altüst olduğu zaman...

Kul eüzü bi rabbın nas / melikin nas / ilahin nas... Pencerenin önündeki sedirde oturuyor annem ve yaşıyor hâlâ sesi... Elleziy yüves visü fiy sudurin nas / minel cinneti ven nas... Beyaz örtülü başını kitaba eğmiş, uzun pazen entarisinin altından çıkan kahverengi pantufla terliklerinin içinde ayakları bitişik ve dümdüz okuyor, arada bir kafasını kaldırıp bakışsız gözlerini 'iyi saatte olsunlara' çevirerek cin kaçıran soluğunu üflüyor havaya. Olup biten her şey Allah'ın bu âciz ku-

lunu sınamasıdır. Dayanılmaz, ağır, iç tüketici acılar vardır ama yakınmadan katlanmak gerekir hepsine. İsyan günahtır, inananların olup bitenlere, olup bitecek olanlara hazırlıklı olması, her şeyin Allah'tan geldiğine iman etmesi kaçınılmazdır. İç çekişler, mırıltılar, iç çekişler ve yakarışlar... Felaket kapısını çalacak olan / Nedir o felaket kapısını çalacak olan? / O felaket kapısını... Allah! Ya Rabbim! Sen bilirsin! Akşam sabah beş kere, yedi kere oku. Karanlık çöktüğü zaman gecenin şerrinden, gecenin şerrinden, gecenin, Tekrar et! Ve min şerri... Bağışla Tanrım, benim yüzümden... *Senin yüzünden Eda, neden ama baba neden? Senin yüzünden kızım, senden, hepsi senden!*

Geçmiş zamanın tam ortasında, sığındığımın beni kurtarmasını beklediğim, sonunda artık korunmayı umarak beklediğim korkunç karanlığın içinde kıpırdamadan yatıyorum. Hiçbir şey olmuyor, bağışlanmıyorum. Ayak seslerini duyuyorum, gıcırdayan basamakların sesini. Allahım benim yüzümden değil, biliyorsun Allahım!

Bana benzemeyen yüzümü görüyorum. Eski resimlerimdeki beni. O sorusuz sorgusuz, masum, ürkek kızı. Saklanılmış, kilitli, yarım. Ama hayır, anlayamıyorum onu şimdi. Ne kadar geç artık ve dün ne kadar değişik, ne kadar uzak bugünden. Sanki yaşamımı inandığım ve dilediğim gibi biçimleme ve olmazsa yeniden ve yeniden biçimleme özgürlüğüm vardı dün, kendimce, becerebildiğimce, salt düşünce olarak kalsa bile düşünebilmelerim vardı, doğru yanlış ama benim olan yollarım vardı. Bağışlanmamış, nice gelgitten, nice kararsızlık,

yadsıma, korku, çözüm ve çözümsüzlükten sonra ulaştığım aydınlanmanın içinden geçerek vardığım bir özgürlüktü bu. Hak edilmiş ve kendimce kutsanmış. Nasıl vazgeçebilirim kolayca?

Telefon çalıyor, açıyorum.

"Eda?"

"Evet baba?" *Yapma baba, babacığım yapma, n'olur baba, baba!*

"Ben buradan ayrılamıyorum da haber vereyim dedim. Gelişmeleri izliyoruz."

"Neler oluyor? Nerdesin?"

"Partide. Allah için çok hayırlı şeyler oluyor. Hepimizin iyiliği için sevinilecek şeyler. Neyse, dışarı çıkma. Belki bu gece gelemem."

"Nasıl oluyor da sevinmemi bekliyorsun? Hemen İstanbul'a dönmek istiyorum ben!"

"Buna imkân yok. Yarınki duruma göre konuşuruz. Ama burda kalman senin için daha güvenli."

"Ne güveni, ne diyorsun sen?"

"Beni bekle Eda."

Güçlü duyuyor kendini, zafer sarhoşluğu sinmiş sesine. Almacı yerine koyuyorum ve çabucak otogardaki otobüs yazıhanelerini aramaya başlıyorum. Hiçbiri yanıt vermiyor. Sokağa çıkma yasağını anımsıyorum. Nasıl unutabildim? Yoksa ciddiye mi almadım? Belki bir umut, zayıf bir olasılığı denemek o kadar. Demek hepimiz için yapıyorlar bunu. Hepimizin iyiliği için! Dayatılmış hiçbir iyinin, hiçbir doğrunun herkes için her zaman iyi ve her zaman doğru olamayacağını, hatta her durumda daha kötü olacağını bile bile.

Televizyonu açıyorum. Ünlü bir erkek şarkıcı ilahiler okuyor. Bana bakıyor ve kendisine baktığımı görüyor. Ama bunu bilmiyormuş ya da umursamıyormuş gibi duruyor mikrofonun önünde. Başını yukarı doğru kaldırırken mavi gözleri ışıldıyor. Onu bir başka zaman, başka yerde, başka koşullarda sevmiş olduğumu düşünerek acı çekiyorum. Bir başka zaman, başka yer ve çok başka koşullarda neye inanırsa inansın, neye inanmazsa inanmasın, sandığımdan çok daha fazla insanı çok sevebileceğimi ama onların beni sevmeleri olanaksız olduğundan, yasak ve günah sayıldığından, düşman ilan edilmiş olduğum için olanaksız olduğundan, onları bana düşman edenleri sevmiyorum ve öfkem içimi daraltığından derin derin soluk alıyorum.

"Yemeğin hazır Eda Hanım. Karanlıkta oturup kalmışsın..."

Çiğ ışık üzerine dökülüyor. Kapıda durana bakıyorsun. Hizmetçi kadın.

"Evine gitmedin mi sen Fatma Hanım?"

"Yok, dışarı çıkmak yasakmış. Bey telefon ettiydi sen yukardayken. Zaten annen hastaykenden beridir burda kalıyorum ben."

Konuşmak istiyorsun, ne olursa olsun, kim olursa olsun konuşmak, seni yutan sessizliği dağıtmak.

"Çoluk çocuğun yok mu? Nerdensin sen?"

"Narlı'dan. Allah vermedi. Bir yaşlı anacığım var."

"Evli değil misin?"

"Kocam hayırsız çıktı. Geçen yaz kumarda birini vurdu. İçerde. Çıkacağı da yok."

"Ne kadar ceza aldı?"

"On sekiz yıl."

İlk kez ilgiyle bakıyorsun kadına. Yuvarlak beyaz yüzlü, topluca. Küçük ama su gibi aydınlık, saydam yeşil gözler. Amcam yatıyor onunla, diye düşünüyorsun.

Yatarlarken oda kapısında durup onlara bakıyorsun. Ama yalnızca seslerini duyabiliyorsun karanlık yüzünden. *Öteye git*, diyor baban. *Yapma*, diye yalvarıyor Fatma, *duyacak. Duymaz, uyudu.* İnce bir hışırtıyla yere düşen yorganın sesini tanıyorsun. Baban yün yeleğinin düğmelerini çözüyor. Yatağın kıyısına oturup meslerini çıkarıyor. Gözlerini yumuyorsun. Görmek istemediğin için yumuyorsun. *Bana bak*, diyor. *Bak bana, hadi.* Soluğunu duyuyorsun. Sigara, çikolata, diş macunu kokuyor. Küçük, içi kıtık dolu bez bebeği omuzlarından yatağa bastırdığını, saçlarını, yüzünü, boynunu, *rahat dur dedim*, direnmesine aldırmadan yüzünü, omuzlarını, göğsünü, ağlamasına kulak asmadan, *korkma, korkma oyun oynuyoruz, oyun bu oyun öp onu, korkma, uslu ol, uslu canım, kötülük değil*, değil değil değil değili duyuyorsun. Küçük, içi kıtık bez bebeğin içine girdiğini anlıyorsun onun zavallı boğuk çığlığını umursamadan. Yukarı, karanlığa bakıyor bebek iğne ardıyla işlenmiş kör, kopça gözleriyle, pembe kukadan dokunmuş sırıtkan, donmuş dudaklarıyla. Saçları sarı ibrişim. Kolları, bacakları iki yana açık kaskatı. Parmakları kopya kalemiyle çizilmiş. Meleklere bakıyor gözlüyorlar mı diye. Kara kaplı defterlere yazacaklar mı diye. Bildin mi haviye nedir? O kızgın bir ateştir...

Artık kimin tartıları hafif gelirse... *Günaha giriyoruz*, diyor Fatma. *Cariyemsin*, diyor baban. Taş atılıyor pencereden o sırada, içeri düşüyor taşlar aralıklarla. Eğilip bakıyorlar. Taş değil, kanlı kemik parçaları yığılmış yatağın önüne. Yürüyüp pencereye gidiyorsun, bahçede bir iskelet kaparıp koparıp fırlatıyor kemiklerini sana. Köprücükkemiğini, uyluğunu, kaburgalarını, takır takır kırıp atıyor odana. Olanca gücünle haykırıyorsun. Camı kapayın, diye bağırıyor annen, aşağıdaki odadan. Sesi kara bir bulut biçiminde. Camı kapayın orospular!

"Yemek istemiyorum, yatacağım."
"Yiyeydin iki lokmacık..."

Banyo küvetindeki suyun deliğin ağzında burgaçlanarak, döne döne akışına baktın. Nasıl bir bağlantıyla olduğunu bilmeden annenin çürümüş dölyatağını, yumurtalıklarını düşündün. İstanbul'daki ameliyattan sonra kavanozun içindeki, kirli mavi, kanserli organlarını. İnsan bedeninin acınası savunmasızlığını. Ölümü ve dirimi aynı anda taşıyor oluşun her şeye karşın bilinmezliğini.

Aynaya dönüp çıplaklığına baktın. Güzelliğine. Sana bütün olanaksızlıkları, kötülükleri, nefret ve aşağılanmaları, gururu, yalnızlığı, ölümü çağrıştıran güzelliğine. Alçakgönüllü ama görkemli, kendinden bağımsız ama tutsak çıplaklığına. Birçok gözün görüp, birçok elin dokunduğu, okşanmış, sevilmiş, horlanmış, yadsınmış bu bedende uyuklayan hayvanı ne kadar az

insanın tanımış olduğunu anımsadın, anımsadığını düşünmeden, bildiğini bilmeden öyle haince bir hoşnutluk duyar gibi yalnızca. Bu inanılmaz uyum ve inceliğin altında gizli olan ve ruhunla durmaksızın çekişen amansız gücü duydun adını koyamadan. Bacaklarının ayrıldığı yerdeki kızıl tüylere dokundun. Haleleri pembe göğüslerine. Kollarına, uyluklarına, boynuna. Onlarla senin arandaki yabancılığı tanımak ister gibi ve nasıl olup da senin iyiliğinden böylesine korunabildiklerine şaşarak.

Ağlama isteğini yatıştırmaya çalıştın. Beceremedin. Küvetin kıyısına ilişip, hıçkırıklarla ağladın. Kötü geceye, annene, yalnızca bir görüntüye indirgenmiş kendine, başkalarına. Çoktandır isteyip de ağlayamadığın birçok eski şeye, daha yenilere ve en yenilerine.

Saçlarını kuruladın, geceliğini giydin. Beyaz, yakası küçük mavi çiçeklerle işli geceliğini. Odana çıkacakken sofada durdun, üvey babanın kapısı aralık yatak odasına baktın. Sofadan vuran ışıkta gardırobun aynasını, aynaya yansıyan duvarda yaldızı parıldayan bir çerçevenin karaltısını gördün. Besmeledir, diye düşündün ama gene de çekti seni oda, içeri girip ışığı açtın. Ceviz karyolanı, dolabı, ders çalıştığın masayı, eskiden senin olan eşyayı tanıdın. Köşesi sobadan yanmış, kırmızısı solmuş Afgan halısını. Pencerenin yanındaki duvarda gösterişli, uyumsuz çerçevesi içindeki resim de senin. Ortaokuldayken yaptığın suluboya bir natürmort. Sarı bir örtünün üstünde leylak dalları... Demek çerçeveletmiş onu. Sana ait her şeyi odasına taşımış. –Çiçek resmi günah değil.– Ne zamandır ayırdı odasını annenin-

kinden? Sen gittikten sonra mı, yoksa yakınlarda mı? Bilmiyorsun.

Yatağın üstünde kavuniçi bir örtü var. Pijamaları, –açık mavi, pamuklu– düzgünce katlanıp ayakucuna konmuş. Pencere önündeki masanın üstünde birkaç kitap. İslam Nizamı / Dini Hikâyeler. Komodinin çekmecesini açıyorsun yavaşça. Anahtarlar, bir paket sigara, pasaport. Annenin bir kâğıda sarılmış alyansı. En dipte, saydam, plastik bir kılıf içinde senin fofoğrafın. On üç yaşındayken dayının çektiğini anımsadığın bu resimde, arka bahçede, yıldız çiçeklerinin arasına çökmüş gülüyorsun. Fotoğrafın arkasına bakıyorsun, 'Yıldızlar arasında bir yıldız...' yazmış oraya o titrek el yazısıyla ve altına büyük harflerle eklemiş: 'Gitti-11 Eylül...'

Gitti. Bu sözcükteki yalın acıyı duyuyorsun birden. Dünyanın sonunu. O acıyı tanımlayabilecek hicbir sözcüğün senin için bundan daha acıklı ve vurucu olamayacağını seziyorsun. Acıklı, çünkü nefretten daha ağır laydır acımak. Vurucu, çünkü sensin o sözcüğün içindeki geçmiş zaman.

Anneannemin resmini yaptığım yazdı. Lisey bitirdiğim yaz. Onu verandada, hasır koltuğunda otururken, oturduğu koltukta çözülüp dağılırken, gerçekte var olmadığı zamanın içine gömmek, onunla yerlerimizi değiştirmek ister gibi gizli bir itkiyle çizip boyadığım yaz. "Yüzüm neden bu kadar karanlık?" diye sordu bana, resim bittiğinde. "Gölgedesin, ışık çok az da ondan," dedim. "Gözlerim neden bu kadar parlak?" "Öyle de on-

dan." "Ağzım niye bu kadar büyük?" "Kırmızı başlıklı kızın yeşil başlıklı ninesi kılığındaki kurda benziyorsun da ondan." Kuşkuyla baktı, gülmedi. "Niyazi, eylülde seni İstanbul'a götüreceğini söyledi," dedi, "gidecek misin?" "Evet, gitmeyi çok istiyorum anneanne," dedim. "Durma git," dedi, "büyüdün artık, çok büyüdün. İstanbul'da vapurlar var. Her şey var."

Büyüdüm mü, büyüyebildim mi?

Eylüldü. Dayım gelmişti. *Kalma burda, madem ki sınavı kazandın geleceksin İstanbul'a. / Bırakmıyorlar, annem evlendirmek istiyor beni. / Kiminle? / Hacı Yusuf'un oğluyla, o salak, ebleh oğlanla... / Hayır hayır, deli olma! seni götüreceğim. / Göndermezler. / Sen iste, karar ver, gönderecekler! Büyüdün artık, tutamazlar...*

O gece büyüyüp büyümediğimi anlamak için dikkatle bakmıştım kendime aynada. Anlayamamıştım. Parlak cama yansıyan korkuydu. Yoğun bir hınç ve inattı. Bırakıp gitmek, kaçıp kurtulmak hırsı. Neydim ben, kim? Ziyafetten artakalmış bir kemik parçası, ısırılıp bırakılmış bir meyve mi?

Annem ön odada tülbendini alnının üstünde düğümlemiş kesik kesik ağlıyor... Açık pencereden içeriye kuşların o anda insanı yatıştıracağına sinirlendiren neşeli şakımaları doluyor. Dar sokağın eğri büğrü taşları parlıyor yaz yağmuruyla. *Dünya kötüdür, zalimdir kızım. / Bırak bunları anne! / Hep kafanın dikine gittin, inatçıydın...* Büsbütün karşı çıkamıyor. Kuşku götürmez, apaçık batağa gömülmüş, kendi karanlığında biricik Allah'ına sığınmış ama o yardım etmiyor kendisine. Yardım benden gelecek biliyor. Tevekkül içinde

kökleşmiş, beynine, damarlarına dal budak salmış. Çiçekli pazen geceliği içinde kuru, küçülmüş, pörsümüş, ezik. Körlüğünün bilincinde, yenik. Yaşamını onların çözümleri içinde sürdüremeyeceğimi, bunca dar sınırlar arasında biçimleyemeyeceğimi anlıyor. *Bu ev bana mezar artık mezar! / Hep öyle değil miydi zaten anne? / Acı konuşma, acı konuşma Eda, ne yapacaksın, nasıl sakınacaksın kendini? Evlenirsin, iyi olursun burda, kötü yollar var kızım. / Hayır! Bundan kötüsü ne olabilir ki anne? / Babanla konuştun mu? Bakalım o ne diyecek?/ O benim babam değil! Umurumda bile değil. / Kötüsün, çok hainsin, anneannen gibi hainsin! Yüreğinde Allah korkusu yok, yalancısın. / Sus anne, sus artık. / Dayın kendine benzetecek seni! / Anne! Dayımı seviyorum. O da beni seviyor. / Gidip orospuluk yapacaksın oralarda, seni ikiyüzlü sürtük! Git bakalım, git! / Gideceğim ve bir daha gelmeyeceğim. Sen sevgiden ne anlarsın ki! Beni sevdin mi hiç ha, sevdin mi? / Canım acıyor, canım acıyor Allahım, lanet olsun seni doğurduğum güne!*

Amcam o gece geç vakit odama geldi. Kapıda durup bana baktı. Arkamı döndüm. Gelip elimden kitabımı alıp baktı, sonra yatağa bıraktı. Dönmedim. Ayakucuma oturup bekledi. *Buradan gideceğim. / Ne zaman?/ En kısa zamanda. / Ne yapacaksın?/ Okumak istiyorum. / Ben sensiz ne yaparım Melike?* / Yatağın içinde doğrulup oturdum. *Bana yardımcı ol, hepimiz için. Lütfen, gitmek istiyorum. / Bunu sonra konuşalım olur mu?* Elini uzatıp saçlarımı okşadı. Başımı geriye atıp kurtardım elinden. *Hayır... / Gidince beni unutursun Eda.* Sustum. *Unutursun değil mi? Unutmam, istesem de unutamam. / Annenle ko-*

nuşmuşsun. / Kavga ettik, bir de dayım konuşacak. / O ibne! / Böyle konuşma. / Önüme baktım. *Bir daha dönmeyeceğim baba. / Söyleme bunu, söyleme, dayanamam.* Gözleri doldu. Elini omzuma koydu. Ona bakmadım. Yavaşça koluma indi. Bileğimde kaldı. Avcu sıcaktı. Başımı kaldırdım. Birdenbire göçmüş, yaşlanmıştı. Dayanamayıp yüzünü okşadım. Gözleri aydınlanır gibi oldu. *Bağışlamayı öğrenmelisin kızım. En büyük erdem budur, Allah'ın büyüklüğü de bundandır.* Acılıkla gülümsedi. Ağlamaya dönüştü gülümseyişi, tutkuyla dağılmış, kendini bir yerlerde unutmuş, belki istekleriyle belki hiç istemeden ama ne olursa olsun kendince çok büyük bir şeyi iyi kötü günah yaşamış ama işte sona gelip dayanmış yanlış bir şey yapmak istemiyor son anda önünde kara derin bir boşluk zulmet denizleri içinde yapayalnız sararmış ölümlü ve günahlı ağlıyor, söyleniyor. Yatışmasını bekliyorum sabırla. Ne acıma, ne sevgi, ürkekçe bir şaşkınlık yalnızca duyduğum. Belki bir parça hüzün.

Omuzları sarsılarak ağlıyor. Ona ait olmaması gereken yaşamına ağlıyor belki. Bedeli ödenemez çelişkilerine. Zayıflığına, âcizliğine, yolunu şaşırmış isteklerine. Kapalı kapılara, hiç çiçek toplayamamalara, çıkılamamış yolculuklara, çözülmemiş yelkenlere, ucuza satılan her şeye, zamanın çizik çentiklerine, ayaklarıyla gökyüzü arasındaki uzaklığa, adını koyamadığı her şeye.

Lodosun sürüklediği gece paramparça pencereden içeri dökülüyor. Gölgeler kalakalıyor oldukları yerde. Eline dokunuyorum, elini alıp öpüyor. Uyanıyor. Kucaklamak ister gibi kollarını uzatıyor bana ama geri çe-

kiliyorum. Büyüdüm artık. Çoktandır duygularının ve aklının engelleyemediği bir kendimden kurtulmuşlukla, ama iğrendiğim, bana yabancı bedenimin itkisi ve şaşırtıcı alışkanlığıyla katıldığım bu oyun bitti artık. O da biliyor bittiğini. Anlıyor ve yüzüme bakamıyor artık. Sendeleyerek kapıya yürüyor. Çıkmadan bir an duruyor, *Belki de gitmelisin. Pekâlâ, doğrusu bu. Gereken neyse yaparız.*

Babam annesinin üç günün içinde öldüğünü söylemişti bir gün. Grip olmuş, mikrop beynine gitmiş –böyle anlatmıştı–, hastaneye yetiştirdiklerinde ancak birkaç saat yaşamış. Babam on dört, amcam dokuz yaşındaymış anneleri öldüğünde. Dedem yeniden evlenmiş. Amcamı ilkokulu bitirdikten sonra imam hatip okuluna yatılı vermişler. Babam da ortaokulu bitirince babasının manav dükkânında çalışmaya başlamış. Sonra kendi başına zahireci dükkânını açmış. Ortaokulda aynı sınıftaymışlar annemle. Bir gün sokakta görüp ilk aşkı olduğunu anlamışmış, istetmiş. Evlenmişler.

Dayım annemin gülmezliğinin, donukluğunun benim doğumumdan ve anneannemin hastalığından sonra başladığını söyler. Kızken oldukça neşeliymiş. Dedemden gizli denize girer, ağaçlara tırmanırmış. Babamda, evlilikte aradıklarını bulamadı belki, ne aradıysa. Uyuşamadılar belki, düş kırıklıklarına uğradı. Konuşmazdı benimle, hiç anlatmadı çocukluğunu, kızlığını, kadınlığını. Sevemedi babamı belki, av tutkusunu, içkiye düşkünlüğünü, kokusunu, yürüyüşü-

nü, öpüşünü. Zaten düğünden iki gün önce caymış evlenmekten, odasına kapanmış, bir ağlama tutturmuş, zor yatıştırmışlar. Başkasını seviyor sanmışlar ama yokmuş böyle bir şey. Çok beğendiği bir eczacı varmış ama o da bir öğretmenle nişanlıymış. Bir genç kızlık resmi var albümde. Güneşten esmerleşmiş, sağlıklı yüzü asık, kaşları çatık, ışığa karşı durmuş gibi rahatsız. Evden, dedemden, anneannemden kurtulmak için evlendi belki. İlk gençliğini yaşayan bir kasaba kızının korkunç umarsızlığından kurtulmak için. Güzel şeyler beklemişti belki, gerçek yaşamda olmayan şeyler. Ya da yenilmek istedi bile bile. Onun, bahçeye kurulmuş sofrada rakısını içen babamın karşısında put gibi oturmuş, ona tıpkı kızlık resmindeki gibi baktığını anımsıyorum şimdi. Ama neler düşündüğünü hiçbir zaman bilemedim. Kavga ederlerken birbirlerine kötü sözler söylediklerini duymadım. İyi adamdı babam. Yumuşaktı. Sarhoşken bile kırmamaya çalışırdı annemi. Kabalaşmazdı. Kalenderdi, ince eleyip sık dokumazdı. Derbederdi, yıkanmayı sevmezdi. Atıştıkları gecelerde, ben daha çok küçükken, annemin patlıcanları tavada bırakıp beni yatmaya götürmesi, bütün bunlara senin için katlanıyorum, diye söylenerek yorganımı sıkılaması nedendi hiç bilemedim. Pencere önünde oturup düşlere daldığı öğleden sonraları neler kurduğunu, oklavayı yufkaların üstünde çevik, sinirli hareketlerle ileri geri gezdirirken kadınlığına ilendiğini mi yoksa sevindiğini mi anlamaya çalıştım daha sonraları ama çoktan kayıplara karışmıştı o sıralar.

Annemdeki din bağımlılığının tarihi bir falcıyla, babamın hastalandığı günlerden az önce başlıyor Nuriye teyzeme göre. Ama ben inanmıyorum. Bunun bir umutsuzluk hastalığı olduğunu düşünmeye yatkınım daha çok. Kalıtımsal bir uygunluğun, gönül kırıklıklarının yerini onaracak bir körlüğe yol açıp açmadığını soruyorum kendime hep. O kat kat kesilmiş kumral kısa saçlı, kulaklarına küçücük altın küpeler takan, dudaklarını açık pembe bir rujla renklendiren, etek boyu dizinin bir santim altında hoş kadın durup dururken nasıl oldu da vazgeçti bunlardan, nasıl değiştirebildi dünyasını böylesine, beş-altı ay içinde tepeden tırnağa kapalı, yaşlı, tanınmaz biri haline geldi? Nuriye teyzem çok emin onu falcı kadının yönlendirdiğinden.

Kadın, bir tabağa koyduğu suya bakıyor ve çığlıklar atmaya başlıyor. O güne dek böyle bir şey görmediğini söylüyor. Allah'ın en sevgili kullarından biri olduğunu, başının üstünde O'nun kutsadığı bir taç bulunduğunu, arşın gölgesindeki altın kandillere konmuş yeşil kuşları gördüğünü, sağ yandaki meleklerin annemin adını Safiye Safiye diye ünlediklerini ama şimdiye kadar annemin seçildiğini –doğallıkla– bilmediğini, inancını ve ibadetini gevşek tuttuğunu, yakında bir düş görüp bilip uyarılacağını, böylece yolunun aydınlanacağını, düşten sonra yaşamının tümüyle değişerek Allah yolunda, O'na ibadet ve kulluk ederek engin bir rahatlık, eşsiz bir mutluluk içinde geçeceğini anlatıyor. Fal gene çığlıklarla bitiyor. Falcı eli ayağı kesilmiş, inanmazlıkla anneme bakıyor. Onun Allah tarafından tutulmuş biri olduğunu yineliyor. Dualar okuyor. An-

nem heyecanlanıyor, gözlerinden yaşlar akıyor... Falcı, ağlamasını iyiye yoruyor. Dualar okumasını istiyor. Annem büyülenmiş eve dönüyor. Birkaç gün sonra da beklenen düşü görüyor. Düşünü kesinlikle anlatmıyor teyzeme, şunu söylüyor yalnızca, Allah ona nurdan bir ışık olarak varlığını belirtiyor, yapması gerekenleri duyuruyor.

Bundan sonra daha mutlu olduğunu yadsımıyorum. Bir başkası olarak.

Amcam, arada şöyle bir uğrayıvermelerin dışında, yaşamımıza babamın ölümünden bir buçuk yıl kadar sonra katıldı. Karısının kuşkulu ölümünden sonra, oturdukları kayınbabasına ait evden ayrılmış, akşamları belletici olarak çalıştığı vakıf yurdunda kalmaya başlamıştı. Türkân yengemin babası onu kızının ölümünden sorumlu tuttuğu için belediye buzhanesindeki işinden atturmaya çalışıyordu. Babamın dükkânı ise çoktandır kapalıydı. Annem birini bulmuş ama o da pek yürütememişti işi. Sanıyorum, birbirlerine gereksinmeleri vardı. Evlenmenin en kolay çözüm olacağını gördüler.

Bunu ilk kez düşündüklerini sandığım geceyi ve oturma odasından gelen konuşmalarını anımsıyorum. Kuzinenin üstünde kaynayan çaydanlıktan çay koyuyor annem bardaklarına yeniden. Camlı kapıyla bölünmüş bitişik odada okul ödevlerimi yapıyorum ve seslerini iyice alçattıkları anların dışında, çoğunu duyuyorum konuştuklarının.

Türkân yengem, boylu, incecik, sarışın bir Boşnak

güzeliydi. Halı tüccarı, müteahhit ve iktidar partisi ilçe başkanı olan babası Remzi Bey eşraftantı. Partiye gidip gelen, her türlü işine koşan amcamı beğenmiş, kızıyla evlendirmiş ve onu buzhanedeki işine yerleştirmişti. Ne var ki Türkân yengemin beklenmedik ölümü bu düzeni allak bullak etmişti. Karısının kendisiyle evlenmeden önce

kız lisesinde okurken
babasının düşmanı biriyle işçisiymiş de
yumruk mu
atmışmış ne ona işte öyle bir serseriyle
yani ilişkisi olmuş
sonra bu çocuğun ölüsü dağ yolunda kafatası
kırılmış olarak
yani adam gebe kızını bana kakaladı
resmen yenge
yok yenge çocuk benden değil bebek
doğduğundan beri yani
yaşar mı altı aylık çocuk üç kilo olur mu
bunlar beni enayi
işin aslını öğrenmeye çalışıyordum o gece

Öleceği gece itiraf etmişti bunu ona karısı. İstersen bırak git, demişti. Mutlu değiliz, çünkü gönül rızasıyla evlenmiş değilim seninle. Zaten sen gitmezsen ben annemin evine döneceğim. Amcam çok yıkılmıştı. Kayınpederinin, o kadar sevdiği saydığı adamın kendisini böyle kullanmış olmasıydı asıl ağırına giden.

evlendiğimizde gerdek gecesi kusura bakma
o gece pek bir şey
anlamadım cahillik var ilk daha bilmiyorum

yani gitmedim cinsel şeyi yengemsin
ve sonuç olarak kan lekeleri
vardı ortada bu hileyi nasıl yaptı kan dümeni
o dümenleri söyletemedim ona Türkân dedim
bak dedim
–Cinsel, kan, hile ve benzeri dehşet verici sözler–

Yengemin ve bebeğin ölümleri odadaki tüp gaz sobasının sızıntı yapması yüzündendi. Evet bedeninde darp izleri vardı, çünkü o geceki kavga sırasında birkaç tokat atmış, istemeden biraz hırpalamıştı onu amcam. Kavgadan sonra çok sinirli olduğu için kahveye gitmiş, geç dönmüştü. Dargın olduğundan karısıyla ilgilenmemiş, belki de babasının evine gitmiş olduğunu düşünerek odasına girmemiş, oturma odasında yatmıştı. Olaydan sonra kayınbabası onu suçlamış, ama işte o aklanmıştı. Tanıkları vardı, kanıtlar vardı, intihar ya da cinayet olduğuna dair en ufak iz yoktu ortada. Talihsiz bir kazaydı, hepsi bu. Bu olay olmasa, karısıyla barışacak, çocuğu bağrına basacaktı kuşkusuz. Bütün bu yaşadıkları, kardeşinin, ardından karısının ölümü perişan etmişti onu. Vakıfta küçük, soğuk, taş bir odada iki kişiyle birlikte kalıyor, bir ev, aile sıcaklığı özlüyordu. Tabii bizi de düşünüyor, bizim için de üzülüyordu. Dul bir kadın, bir kız çocuğu, çalışmayan dükkân, nasıl yardım edebilirdi bilmiyordu.

bu sırada kitabım yere düşüyor birden
benim yan odada olduğumu anlayınca
sen daha yatmadın mı çabuk yukarı çabuk

Birkaç ay sonra kimseye haber vermeden evlendiler. Annem yirmi dokuz, o yirmi beş yaşındaydı.

Eşyası: Lacivert büyük bir valiz. Tıraş tası. Birkaç dini kitap.

Anneme yenge değil, Safiye demeye başladı. İşinden ayrıldı, babamın dükkânının başına geçti.

On yaşındayken, annemin yakınması üzerine ve resim yapmanın çok günah olduğunu ileri sürerek resimlerimi yırttı. Teyzemin moda dergilerindeki modellere benzer kızlar çizip boyamayı çok seviyordum o günlerde. Kâğıttan kızlar kesip, kâğıttan giysilerle giydirmek hoşuma gidiyordu. Kâğıtları pürtüklü yüzeylerin üstüne koyarak boya kalemleriyle karalayıp değişik renk ve desenlerde kâğıt-kumaşlar üretmek. Gazetelerden reklamlardaki kadınların resimlerini kesip bir deftere yapıştırmak. Odamı dağıtarak aradı ve hepsini yırttı. O güne kadar onu olduğu gibi kabul etmeye ve sevmeye çalışmıştım. Ama ondan sonra uzun süre yalnızca zorunluluktan, kayıtsızlıkla yerine getirdim emirlerini.

Küçükken, babam ölmeden önce de pek yakın değildim amcama. Oldukça seyrek gelirdi bize. Babamla aralarında sıcak denebilecek bir ilişki yoktu pek. Üvey babam olduktan sonra ise nasıl yaklaşacağımı bilemediğimden çekingen kaldım. Onun yaklaşmasını beklediğimden mi yoksa uzak durmamı istediğini sandığımdan mı bilmiyorum. Sonra korkmaya başladım. Korkum, hepimiz yatmaya çekildikten sonra, bazı geceler aşağıdan, annemin odasından gelen çığlıklar ve yalvarmalar yüzündendi daha çok.

Bitti bütün bunlar, geçti, yıllar geçti üstünden o gecelerin. O odaların, o çığlıkların, o yatakların, sabahların, sofraların, korkuların, uyuyamamaların, üşümelerin, bedenlerimizin üstünden çok zaman geçti, gene de korkuyorum.

Korkardım onun eve geleceği saatten, demir kapının açılıp kapanma sesinden, annemin kapıyı açıp terliklerini önüne atmasından, gözlerinin beni arıyor gibi kaçamak oturma odasına yönelmesinden, yemekte hep sol elime bakmasından, saatin tik taklarına karışan hırslı tespihinin şıkırtısından, öğütlerinden, cenk hikâyelerinden, kıssadan hisselerinden, yüzüme dik dik bakarak, dikkatli ol, dikkat et! dikkat et! dikkat et ha! demelerinden.

Odama çıkardım. Gölgelerden ürkerek soyunurdum. Yatıp annemin boğuk çığlıklarını beklerdim. Ardından gelen ilenme ve yakınmalarla dolu ağlayışlarını. Dolunaya bakardım. Köpekler havlardı uzak uzak. Kadınlar ağlardı derin derin. Duyardım. Dişlerimi sıkardım, yatağa tutunurdum düşmemek için. Annemin pirinç karyolasını, her sabah hiçbir şey olmamış gibi kabarttığı yün yatağını, o yatakta olup bitenleri, Türkân yengemin kanlı çarşaflarını düşünürdüm. Amcam ölsün isterdim ve hemen bunu düşündüğüm için bağış dilerdim Allah'tan. Aklıma getirmesin diye yakarırdım ona. Sesler kesilirdi, uyurdum. Düşümde kara gözlü, kara kulaklı koyunları boğazlarken görürdüm onu.

Sabahları biraz solgun, neşesiz, ama hiçbir şey olmamış gibi kahvaltı hazırlardı annem, konuşmadan içerdik çaylarımızı. Yolcu ederken güle güle, derdi ona. Hiçbir şey olmamış gibi öğle namazına dururduk. Elle-

rini kaldırır dualar ederdi. Ne isterdi? Ölümünü mü? Neydi dileği? Yukarı bakan gözleri bu dünyada bulamadığı huzuru mu arardı gökyüzünde? Yaşadıklarını yaşanmamış sayıp öteki dünyada yaşayacaklarını mı düşünürdü?

Okula giderken mezarlığın önünden geçerdim. Babamın

ruhuna üç kulhuvallah bir elham okurdum. Benim babamın orda yattığını, amcamın kesinlikle babam olamayacağını düşünürdüm. Annem, baban o senin baban, baba desene, derdi. Amca, derdim. Cam kadar sert bakışlarının yumuşayacağı bir başka zamana erteleyerek baba demeyi.

anne o seni neden ağlatıyor
ne hayır hayır anne babalar arasında
böyle şeyler olur
nasıl şeyler
büyüyünce öğrenirsin git dersini çalış
bakayım

Annemin çığlıkları seyreldi, gitgide daha az duyulur oldu. Gecenin sessizliği bana artık yalvarmayan, ama karşı çıkan, kabul etmeyen, üstelik çıkışıp suçlayan bir kadının sesini taşıdı sonraki bir yıl boyunca. O ikisinin bitmeyen tartışmalarının, itişip kakışmalarının, öfkelerin, geçimsizliğin, kırılıp dökülen bir şeylerin, sessizce akıtılan gözyaşlarının, vazgeçmişliğin ve sonunda kesin sessizliğin seslerini.

Annem haftanın belli günlerinde hocaefendi hazretlerinin toplantılarına gidiyor, bu toplantılardan eve bit-

kin, yarı ölü bir halde gelip odasına, içinde kimseye yer olmayan dünyasına çekiliyordu. Gündelik gerekli konuşmaların dışında pek az konuşuyorlardı amcamla. Benim için bile her yanıyla ve fazlasıyla boğucuydu evdeki hava. Dıştan bakışla aynı ve sessiz bir uyum içinde görünen ortak yaşamları alttan alta birbirine ters akıntılarla doluydu. İkisi de adanmışlıklarıyla ilahi kurtuluşu umuyorlar ve inançlarına uygun en köktenci biçimde yaşamanın kendilerini her türlü kötülük ve günah duygusundan koruyacağına inanıyorlardı. Ama yorucu ve çok kısıtlıydı seçtikleri yol ve onları birleştirmeye kesinlikle yetmiyordu. Eğer aralarında en azından bazı bakımlardan katlanılabilir bir uzlaşma, birçok eksiği önemsiz kılabilecek sağlıklı bir cinsellik gelişebilseydi, gene de daha az olabilirdi birbirlerini uğrattıkları yoksunluk.

O güne kadar, yirmi sekiz yıllık yaşamı boyunca birçok şeye sahip olmuştu amcam. Kendi koşulları içinde az çok okumuş, güçlü bir inançla yön bulmuş, güzel bir kadınla, ardından varlıklı sayılabilecek yengesiyle evlenmiş, düzenli bir ev yaşamına kavuşmuş, politikaya atılmış, şimdiden sayılır sevilir biri olmaya yüz tutmuştu. Felaketle biten ilk evliliğinden sonra yaşadıkları, hakkında yapılan dedikodular unutulmuş, her şey yoluna girmişti. Bir tek şey eksikti sanırım, büyük bir şey. Onun şiddete yatkın alevli cinsel isteklerine aynı istekle karşılık verebilecek ve hiçbir zaman yaşayamadığı bir sevgiyi yaratabilecek el değmemiş, sağlıklı, içten içe kaynayan, yaşam dolu bir kadın.

On bir yaşındaydım, ortaokula başlamıştım birkaç ay önce.

Önlüğümün etek boyu ayak bileğimin on santim üstüne uzatılmıştı. Sınıftaki kızların en uzun boylusu bendim. Utanıyordum bundan biraz. Kimsenin dikkatini çekmek istemiyordum öğretmenimin dışında. Resim öğretmenim okulumuza yeni gelmiş genç bir adamdı ve resimlerimi çok beğeniyordu. Ama ben de çok uğraşıyordum o beğensin diye. Belki resim yapmaktan başka bir anlatım aracım, kendimi ifade edebileceğim bir yol da yoktu.

Amcam annemin evde olmadığı bir öğleden sonra eve geldi, yukarı çıkıp odasından bir şey aldıktan sonra beni görüp mutfağa girdi. Gelip başımda durdu. Resmimin konusu ormanda sonbahardı. İnsan yoktu bu resimde ama gene de ürktüm yırtıp atmasından. "Güzel oluyor güzel, aferin sana," dedi. "Bundan önceki resmimden on aldım," dedim, sevinerek. "Annen nerde?" diye sordu. "Mevlide gitti," dedim. Yanımdaki sandalyeyi çekip oturdu. Yüzünde gergin bir gülümseme, saçımı okşadı. Bunu pek ender yapardı. "Resimlerini yırttığım zaman bana kırıldığını biliyorum," dedi. "Ama resim yapmak hoşuna gidiyorsa istediğini yap." "Zaten okulda hep insan resmi yapıyorum," dedim. "Öğretmenimiz günah olmadığını söylüyor." "Annene gösterme ama," dedi. "Biliyorsun onun için her şey günahtır." Güldü. Dizi dizime değiyordu. Yünlü kumaşın altından incecik bir titreme duydum. Yavaşça çekildim.

Bu ilk yaklaşması ve verdiği izin ilk rüşvetimdi. Ardından başkaları geldi. Hep küçük, gönül alıcı şeyler.

Süslü saç tokaları, boyalar, defterler. Benimle annemi dışlayan bir gizi bölüşmenin işaretleri olan kaçamak gülümsemeler, bakışlar, göz kırpmalar. O güne kadar hiç görmediğim bir sevecenlikle doluydu bana karşı. Bu ortaklığa, bu sevgi gösterilerine içtenlikle karşılık verdim. Annemden öğrendiğim en kesin bilgi erkek cinsinden kaçmak ve korunmak olduğu halde o kadar yalnız ve sevgisizdim ki onu sevmek istedim. Bizim evimizde yaşıyor olmasından hoşnutluk duymaya başladım ve gizli, küçük, sevecen okşamalarının içtenliğinden kuşkulanmadım.

Annemin öykü ve masallarda okuduğum iyi yürekli, her durumda aşırı sevgi gösteren, özverili, yol gösterici annelere hiç benzemediğini çok küçük yaşta anladım. Bana buna benzer duygulara sahip olduğunu kanıtlayacak bir davranış göstermedi hiç. Bir gülümseme, küçük bir öpücük, armağan, beni onayladığını, sevdiğini belirtecek bir bakış, dokunuş bağışlamadı ve benden de beklemedi neredeyse. Ona bastırıp körelttiği cinselliğini mi anımsatıyordum, yoksa karşıtlıkların, sevgisizliğin ve kayıtsızlığın hüküm sürdüğü bir evde büyüdüğü için sevmeyi öğrenememiş miydi? Belki hiçbiri değildi de kendi gizemli dünyasında sevginin açıkça gösterilmesinin aşırı bir zaaf olduğu inancındaydı. Ona göre iyi anne olmanın ölçüsü beni kendi inancı doğrultusunda yönlendirip yetiştirmesiyle ilgili olmalıydı. Onun yolunu tutarsam başarılı sayacaktı kendini.

Acıklı olan, hiçbir zaman konuşamamış olmamız. Sevildiğime inanabilmiş olsaydım ne kadar korkunç

olursa olsun her şeyi açıkça anlatabilirdim ona. Tutumunun, duygu ve düşüncelerinin bilgece, güvenilir ve benden yana olduğundan kuşku duymasam yardımını isteyebilirdim. Ama varsa bile son derecede niteliksiz olan sevgisini büsbütün yitirmekten çekindiğimden, her şeye karşın ona duyduğum gereksinme yüzünden ve aşırı biçimde korkutulmuş olmaktan ötürü sustum.

Bir akşamüstü üst sofada –banyodan çıkmıştım– rastlaştık mı şimdi bilmiyorum kucakladı beni sımsıkı bastırdı kendine. Bilmediğim bir sesle, üşüyormuş gibi titreyerek *güzel kızım benim kelebek gibisin kelebek* –ne söylediğini bilmiyor– *ruhumun ilhamı*. Gözlerimi göğsünden kurtarsam görebilirdim onun saç diplerinin terlediğini süzülüp gitmiş yüzünü başında takkesi dua ederken olduğu gibi kendiliğinden öne arkaya sallanan gövdesini ama duydum yalnızca beklenmedik ürkütücü bir şeyin başlamakta olduğunu ve önündeki sert şeyi duyup korktum niye bu kadar acınası ve garip davrandığını sordum kendime ve ittim onu.

Görmek daha sonraydı.

Bir gün, kül rengi bir gün.

Dükkâna gitmedi o sabah. Hasta olduğunu söyledi bize. Hocaefendiye gidecek olan annem, ayağı kapının eşiğinde, "Kalayım bari," dedi isteksizce. "Git," dedi ona. "Git hadi." Okula gittim, öğleyin geldiğimde oturma odasındaki divanda uzanmıştı. "Çay yap," dedi yorgun bir sesle. Çay yapıp götürdüm. "Otur," dedi. Minderin kıyısına iliştim.

Hastaydı. Beynine ve bedenine dadanan bir şey yüzünden ölüp gidecekti. Baş edemediği bu dert yüzünden cehennemler giriyordu düşlerine, iblisler, zebaniler. Issız karanlık mağaralardan yürüye yürüye ışığa çıkamıyordu bir türlü, kör kuyulara düşüyordu. Etinin altında çöreklenmiş yılanlar başlarını kaldırmış zehirlerini kanına katıyorlardı sinsi sinsi. –Elini göğsüne götürdü yorgun, bıraktı.– Kanlı girdaplar onu yutmak istiyordu, deli olacaktı, dağ başları gibi yalnızdı, ayın altında parlayan kayalar gibi üzüntülü, çırçıplak...

Gözkapaklarına iğneler batıyor uyuyamıyordu. Damarları zonkluyor uyuyamıyordu. İnsan çaresizdi, bedenin söz dinlemezliği hırpalıyordu. Bütün günahlar insan için, insan günahlar içindi. Zengindi, çok zengindi insan, çok yoksuldu. */Günlerdir bunları düşünüyorum Melike zihnimden kıvılcımlar saçılıyor bu beni hasta ediyor kızım karanlıklar zihnime işkence ediyor korkuyorum...*

Ellerimi avuçlarına aldı, kollarını omuzlarını okşadı. Masum. Amca-baba-kız ama soluğu kötülükler salıyor içime. Kurtulmaya çalıştım. */Korkma, korkma Melike benden öyle. / Yapma böyle baba yapma korkuyorum.*

Korkumu yenmek için bir süredir ona duyduğum sevgi ve güvene dayanmak istedim. Yapamadım. İçgüdüsel bir sezgiyle bana yapacağı kötülüğü bekledim, olmasın, orda bitsin, yanılmış olayım umarak, biliyordum, çünkü olacak neyse iyi bir şey olmayacak.

Benden istediğinin ne olabileceğini düşündüm hızla ve beni kendine çekip dizüstü yere oturttuğunda erkeklerle kadınlar arasında karanlık, gizemli, bilinmez her

ne varsa onu istediğini anladım birden inanmazlıkla, korkuyla. Ayağa kalkmaya çalıştım. Geriye iterek engel oldu. Kokusunu duydum. Çarpılıp garipleşmiş yüzünü çok yakından gördüm. Çok iyi tanıdığım ama şimdi çok değişmiş bir yüzdü bu. Yabancı, öfkeli, deli.

Bağırıyorum. Ellerini boğazımda tutuyor. *Sakin ol, sakin ol, bir şey yok...*

çocuk yüzüm bilmeyi bakan kocaman gözlerim savrulan altın saçlarım vardı gerilmiş kızarmış yüzü nicedir beni süzen kaçak gözleri vardı vahşi başına buyruk elleri vardı annemin çaputları dökülmüş yalnızca gözleri kalmış kanlı iskeleti vardı koyu kara kuyu gözleri annemin kör huysuz umutsuz

gözlerinin akmış çelik mavileri vardı uzun yumuşak dilleri kaygan ıslak ağzı halının sert tüyleri çıplak kasıkları vuran öldürmek isteyen ve ateş kırmızı günahlar vardı göğsüme çökmüş acı zorla büyük elleri bacaklarımı mangene gibi kavrayıp açmış ağzıma sesime kapanmış eli vardı pencerede çiğnenmiş bir gökyüzü vardı poyraza direnen dallar örselenen yapraklar üst üste yığılmış ölüler yılanlar zorla berelenmiş etin ve karın kokusu ter ve süt kadınlar ve erkekler zorla annemin çığlıkları vardı birbirlerinden ayrılamayan köpekler köpek dişleri zorla iri beyaz mor tırtıllar gözenekler gözyaşları şiddetle birdenbire zorla büyümenin tanıyıp bilmenin cehennemi vardı ve

sevmek çok acı çok acı çok acı çok acı çok acı acı acı acı acı öğrendim öğrendiğimi unutmak geri vermek istedim akşam oldu zorla oldu uzun uzun ağladım zorla konuştu uzaklığı pişmanlığı bakışı yorucuydu avun-

madım zaten ne diyebilir ben sen ben güdük şeyler saçma yaralı şeyler kırık dökük bileklerim sızlıyor yırtılmış yeşil eteğim ve içim sızlıyor zaten ne diyecek Allah bağışlayıcıdır ama

kedinin kaptığı kuş gibi zavallı bir baş iki kırık kanat var geride ve *bir daha olmayacak söz olmayacak annene söyleme dikkat et bak çok kötü olur söylersen* sesi kötü *iyiliğin için onun iyiliği için dikkat et öldürür kendini inan ki öldürür zehir içer hasta olur öldürür seni dua et mütevekkil ol atar seni bu evden sokağa atarız birine veririz anladın mı* Allahım ne diyeceğimi bilemiyorum Allahım sen bilirsin *bir daha olmayacak olmayacak diyorum olmayacak*

Allahım beni kötülüklerden koru. Dayanmam için yardım et. Hastalığımı geçir, ateşimi düşür. Öleceksem bir an önce öldür. Beni cehenneme gitmekten bağışla. Karanlığın yutmasına izin verme. Çok büyük işlerinden bir an başını kaldırınca bana bak Allahım. Olanların sen istediğin için olmadığını bildir bana Allahım. Amcamı, annemi ve beni koru. Amcamın ölmesi gerekiyorsa tez elden öldür Allahım.

Yattığım yerde dua ediyorum. Kendimi tuzun altında bir sümüklüböcek gibi duyarak. Gittikçe küçülüp eriyorum. Annem başıma sirkeli bez koyuyor, bedenimdeki morluklara bakıyor kuşkuyla. Merdivenden yuvarlandı, diyor amcam, doktora gerek yok. İki gün içinde iyileşir. Ayağım boşa geldi, diyorum. Yüzlerini görüyorum. Bulanık, yarı gerçek. Onu ele vereceğimden korkan amcamın beyaz yüzünü. Yasak, uygunsuz, annemi öldürecek aşırılıkta bir şey yaptı bana, hepimi-

zin zararına. Ama Allah'tan onun için nasıl bir ceza isteyeceğimi bilemiyorum.

Zaten her şeyi görüyor o.

annemin,
canına kıymasından
amcamdan yana olup beni evden kovmasından
okuldan almasından
ya da büsbütün eve kapatmasından
döve döve öldürmesinden
korktuğum için biraz
daha çok da olmadan görmesi gerektiğini
düşündüğümden belki
bilmiyorum neden sustum

Sonraları ders çalışmak, bulaşık yıkamak, yatağımı toplamak, evi süpürmek, sebze ayıklamak ve kömür çıkarmak gibi görevlerime ek bir görev, yapmak zorunda olduğum ve kaçınılması olanaksız gizli ve tatsız bir iş olarak kabul ettim amcamın saldırılarını. Belki de daha karmaşıktı duygularım. Düzenini sürdürmek için annemin ödemesi gereken bedeli ödediğimi ya da değersizliğimi onlara ve kendime kanıtlamaktan başka çıkar yolum olmadığına inandığımı düşünüyorum şimdi. Gene de o dört yıla ilişkin duygularım artık konuşamadığım bir dildeki kayıp sözcükler gibi.

Dört yıl.

Basık karanlık odamda sırtüstü kaskatı yatardım sabırlı sessiz kurutulmuş çiçek gibi ama canım yanarak duyusuz ödlek düşüncem sustuğu için nerede olduğu-

mu bilmeden ama nasıl olduğunu bilerek büyüyerek giysilerim küçülüp kolları kısalarak sınıfımdaki kızları küçümseyip kıskanarak ara sıra gizlice ağlayarak yerimde sayıyormuşum gibi sıkılıp ölmek isteyerek kanayarak ve göğüslerim kabararak ve sonra onun isteklerinin şiddetinin ustaca oyunlarına razı olarak annemi umarsızca düşünüp kızı olduğuma yanarak ondan çaldığının üstünde kurduğum egemenlikten hoşlanarak gitgide aldırışsızlığından öç almak isteyerek dört yıl.

Sonra ne kadar istesem duyamadım duyguyla yanan incecik tene değen serin çiçekler gibi ferahlatıcı birleşmeyi etimde hani o şiirlerde sözü edilen parlak eşşiz bütünlenmeyi abartılıp durulan o yalanı bir ölünün soğumuş derisi altında yanarak boğazıma tutulmuş keskin bir telle seviştim hep kül rengi bütün kül yüzlü erkeklerle.

Haksızlık mı ettim anneme? Bilmiyorum ya da hayır. Güçsüzlüğü öyle sert bir kabuk içinde gizliydi ki bu olayı benimle bölüşebilecek bir anlama, değerlendirme, kocasını doğru ve yalın biçimde görebilme yeteneği beklemiyordum ondan. O yaştaki sezgilerimle bile olsa yanılmadığımı biliyorum artık. Suçluydu, çünkü görmeyi ve bilmeyi istemedi. Kendini inandırmamayı, kuşkusunu olmazlık boyutunda tutmayı yeğledi. Seyrek duyduğu bu kuşkuyu yüreğinden kaldırması için de Tanrısına sığındı. Âcizliği beni gözden çıkarmak zorunda bıraktı onu. Çözemeyeceğini sandığı bir durumu görmezden gelmenin en kolay yol olduğunu kabul etmeye oldum olası eğilimi vardı zaten.

İnsanın kendini yok etmesinin değişik biçimleri vardır.

Bir başkasını öldürmenin de.

Bir süre sonra anladı, sezdim. Ama konuşmadık. Yapabildiği tek şey benden olabildiğince uzak durmak, üstü örtülü bir düşmanlık geliştirmek ve büsbütün içine kapanmak oldu. Açıkça taraf tuttuğunu böylece anlattı bana. Anladığımda ne düşmanlık ne nefret duydum ama yüreğimden büsbütün çıkarıp attım onu. Umarsız bir hasta, zavallı bir yarı deli gözüyle baktım ondan sonra.

Yıldızlar arasında bir yıldız, diye düşündün Eda, resmi yerine koyarken. Ne kadar gülünç ve bayağı! Ama daha incesi nasıl beklenebilir ondan? Alçalmalar ve yalanlarla yaşanmış kırk uzun yıl, eğri büğrü, yanlış, sevgisiz, umutsuz ve gülüşsüz. Yaşamının toplamı kocaman bir hiç. Kendisi elbette kabul etmez bunu. Kendini pey sürerek bile olsa başardı yükselmeyi. Artık Zahireci Behzat değil. Politik kimliğiyle, beyaz, kahverengi eşya sattığı şık, geniş dükkânıyla, yanında çalışan adamlarla korkulan, varlıklı, yoktan var olmuş, sözü geçer biri. Görünürde dininin kurallarına sıkı sıkıya bağlı ama görünenin dışında her türlü üçkâğıdı, dolabı çevirebilir. Acımasız ve hırslı. İlkesiz ve çıkarcı. Korkak ve ikiyüzlü. Senin için bir hiç. Aslında da hiç. Öyle bir hiçlik ki hırsıyla kirlettiği yolda ürkünç bir korkuluk gibi durmuş, olamadığı, olamayacağı, ulaşamadığı ve ulaşamayacağı her şeyi istiyor şimdi. Dayatmak olarak anladığı yönetmeye, Allah'ın kurallarını öne sürerek,

inanıp inanmamak arasında havada öne sürerek, zorbalıkla soyunuyor şimdi. Kurtaracak mı bu onu? Korkusundan, yangınından, yalnızlığından, baktığı aynalara yansıyan soytarı bezirgândan kurtarabilecek mi?

Sokaktan bağırtılar ve silah sesleri geliyor.

Camı açıp dışarı baktın. İlerde, çatıların arasında yer yer yükselen alevleri, tutuşmuş kavakları gördün. Yakınlardaki caddeden suçlayan, yargılayan, cezalandıran, karmakarışık sesler duydun. Canavar düdükleri, kargaşa, çığlıklar duydun. Bu yıkımı yaratanların geçmiş bütün görüntülerini, o sabırlı ve ezilmiş, kurallar içinde ama kuşkulu ve örtülü, diretken ama donuk, tutkulu ama boş yüzlerini görür gibi oldun. Boşa çıkmış bütün iyimserliklerini, güvendiğin olmazları düşündün. Hoşgörüye, sevgiye, içtenlik ve gerçeğe inancını. Gösterilmeyen çabaları, verilen ödünleri.

Pencere pervazındaki ellerini gördün. Henüz yaşayan ellerini. Ürperdin. Sonsuz geceyi iliklerinde duydun.

On altı basamak merdiveni çıktın. Halsiz yatağına uzandın. Ağır, dipsiz karanlığına gizlendin. Ne bir ışık ne işaret. Her şey kilitli ve olanaksız.

Rüyanda senin için hazırlanmış bir sofraya tek başına oturdun. Yeşil örtünün üstünde sarı güller ve mumları günlük kokulu gümüş şamdanlar arasında oturup bekledin. Fatma yemeğini getirdi üstü örtülü kocaman bir tepsiyle. Örtüyü kaldırınca bir de baktın ki hafifçe kızartılmış biri kız biri erkek iki küçük çocuk var tepside.

Bir an gördün onları dehşet içinde ve masayı itip kalktın. Haykırarak uyandın. Işığı açıp titreyen ellerinle bir sigara yaktın. Gözlerin yerde, halının nakışlarında gezinerek içtin. Gördüğün rüyanın ne anlama gelebileceğini düşündün. Çözemedin. Rüyalarını kendince yorumlayan Nedim'i özledin. Başın onun göğsünde, ellerin ellerinin içinde, yüz yüze, sessizce, tıpatıp birbirinize benzeyerek öylece yatışınızı özledin. Size yabancı her şeyden korunmuş, huzursuzluk içinde ve suçlu yatışlarınızı. Metin'i düşündün sonra, bilmediğin tanımadığın başkalarını. Bütün o bedenleri. Gözünün önünde yeniden biçim kazanan kolları, göğüsleri, omuzları, kalça ve kasıkları. Usancı. Çarçur edilmiş çocukluğunu, gençliğini.

Esinti hafif bir yanık odun kokusu taşıyordu içeriye. Dışarıyı dinledin. Gürültüler, uğultu kesilmişti. Hiç ses yoktu. Sessizlik birkaç saniye dinlendirdi seni. Ne olursa olsun bu sessizliği yeniden bozacak bir şey olmasın istedin ama hemen yılgınlığından sıkıldın. Hiçbir cehennemin varoluşunla birlikte sana, senin istencine ve seçimine bırakılmış olması gereken yaşamının önüne örülmüş duvardan daha korkunç olamayacağını düşündün.

On yedi yaşında, senin için çizilmek istenen yoldan çıkıp, cebinde amcanın verdiği bir belgeyle yaşamının ilk uzun yolculuğunu yapıyorsun. Bu belge bundan böyle de onun denetiminde olacağının kanıtı. Onun istediği yerde kalacak, onun adına gözleneceksin. Hasat mevsimi. Kayıp giden tarlalarda saman sarıları. Soylu zeytin ağaçları. Otobüsün homurtusuyla havalanan bir güvercin sürüsü. Ateşe verilmiş otlar. Ateşten ve bütün

günahlarından bağışlanmayı umuyorsun bu kaçışla. Haklı başkaldırının geride bıraktığın insanları cezalandırma isteği ve küçümseme olup olmadığını soruyorsun kendine. Utancı istemiyorsun artık, sen karar verdin buna. Nefretle, tiksintiyle karışmış utancı. Amcanın gergin, kıllı karnının altındaki etli, şiş, yoğun, iyi tanıdığın göz yumulmuş utancı. Dayın biliyor mu? Biliyormuş gibi duruyor yanında otururken ama yüzüne vurmayacak hiçbir zaman. Kadınları ve erkekleri bir bakışta tanır o. Kimseye söylenemeyenleri anlar. Anlatılamayanları sezer. Böyle geliyor sana. Kötü şeyler söylerler onun hakkında, sevmezler annenler ama neden anlayamazsın hiç. Kadın erkek birçok arkadaşı vardır. Acımayı ve sevmeyi bilir dayın. Her şeyi bilir. İyiyi, doğruyu, güzeli bir o bilir sana yakın olanlar içinde. Bir tek ona güvenirsin. Umudun, sevecenliğin, dürüstlüğün simgesidir ve bu yüzden kuşkusuz anlıyor sana olanları. Anlıyor, çünkü yüzün, kayıtsız ürkekliğin, onulmaz, ırzına geçilmiş zamanın izlerini taşıyor olmalı. Ona amcandan söz ederken bakışın değişiyor olmalı. Kararıyor, ağrıyor olmalı gözlerin. Görüyor bunları ve seni avutmak ister gibi, "Değişeceksin," diyor, "her şey değişecek, güzel olacak Eda."

Uzun kum rengi pardösünün, akma desenli açık sarı başörtünün içinde terliyorsun. Sana doğru görünüyor henüz böyle giyinmek. Ama eskisi gibi yakarmıyorsun Allah'a çoktandır. Verdiği kadarıyla yetiniyor, bildiğin kadarını doğru buluyorsun. Senin gibi birkaç tanesi dışında, lisede, sınıf arkadaşların arasında ayrıksı, garip karşılanman bile değiştirmedi bu düşünceni. Onlar kadar genç ve çılgın olamadın sen. Duydukları heyecanla-

rı duyamadın. Ciddi ve olgundun. Kınadın bile bazen taşkınlıklarını. Durup dururken ağlayıp gülmelerin olmadı. Duvarlara tırmanıp o kızlarla kıkırdaşmadın. Aybaşılardan, erkeklerin patlıcanlarından, gizli buluşmalardan, öpüşmelerden, kızlık zarlarından konuşmadın. Pop şarkıcılarına âşık olmadın. Kimseye telefon etmedin. Yaşıtın bir oğlanı düşlemedin.

Kızlar evi.

Çoğu öğrenci, bağışlanmış kız çocukları. Daha büyükleri ve bilgiç, bağışlamasız, yönetici kızlar. Gölgeler içinde bir gölgesin. Sessiz, güvenlik duygusu veren duvarlar içinde yaşamın fırtınalarından korunmuş olduklarına inanmaya çalışan hayaletler içinde bir hayalet. Durgun, kurallarla neşeleri sıkı sıkıya dizginlenmiş, düşünceleri kaygısız ve sorgusuz ama içten içe öfkeli, umarsızlıkla bezgin ama inatçı, kederli değil ama yaşlı görünen duruşlarıyla Tanrı'nın yeryüzündeki tutukevine kapatılmış kızlar arasında yazgıya ve doğruya duyduğun inancı eğiriyorsun. Buharlaşıp uçacak bir su damlasısın aynalarda. Tavan arasına tıkılmış işe yaramaz kırık bir eşyasın. Yeni bir çizgi yok yüzünde. Seni yenileyecek bir gelecek düşüncesi yok. Kendini arayan bir bakış yok. Hiç umut yok. Öyle ki geri dönmeyi bile düşünüyorsun ilk üç ay.

Yaşıtın iki kızla birlikte yatıyorsun küçük bir odadaki yer yatağında. İlk kez bölüşüyorsun odanı başkalarıyla. Onlarla birlikte sabah namazına kalkıyorsun. Uykulu, isteksiz. İğreti, geçici bir konukluktasın sanki. Ev sahiplerine uymaya zorlanıyorsun. Benimsediğin senin olan hiçbir şey yok çevrende. Başıboş bir yorgunluktan,

derin bir yalnızlıktan başka bir şey yok. Dayını çok az görüyorsun. Geceleri dışarı çıkmak yasak. Gündüz okula gidip geliyorsun. Ama orada da kafestesin. Kılığınla, çekingen güvensiz duruşunla, o garip dokunulmazlığın ve anlaşılmazlığınla aykırısın başkaları için.

Gene de bambaşka bir dünya okul. İnsanın insan olma serüvenini öğreniyorsun yavaş yavaş. Çıplak modeli salt madde olarak görebilmeyi. Tanıyabildiğinin dışında binlerce biçimle dolu bir evrende yaşadığını. Yaşamın türlü gizlerinin başka ve daha gerçekçi yöntemlerle çözülmeye çalışıldığını. Düşüncen hızlanıyor. Sorularına yeni yanıtlar bulmaya uğraşıyorsun. Uykusuzluk çekiyorsun. Seni kuşatan yüzlerin içini görmeye zorluyorsun kendini. Hep kendini görüyorsun o yüzlerde. Korkuyu, güçsüzlüğü, istençsizliği, zavallı eli kolu bağlanmışlığını ve gönüllü sürgünlüğünü. İnsana yüklenmiş ve taşıyabileceğinin çok üstünde olan sorumluluğu, borcu, cezayı. Neden bu kadar zor olmalı yaşamak? Neden bu kadar ölçülü biçili, katı ve soğuk?

Uykusuzluklar. Aybaşı ve çürük meyve kokan odalar. Un çuvalları, yeşil halılar ve örtüler, kurnalı banyolar. Gece dersleri. *Küre-i arz bir kafadır ki yüz bin ağzı vardır. Her bir ağzında yüz bin lisanı vardır. Her lisanında yüz bin burhanı var ki...*

Evet ama neden bu kadar çok mutsuzluk var ortada? Niye yoksul ve sahipsiz çocuklarla dolu sokaklar? Ne suç işlediler? Alçakgönüllülükle ve amel defterinin başında bekleyen melekleri kızdırmamaya bakarak soruyorsun kendine, neden bunca adaletsizlik? Hastasın. Şakakların zonkluyor. Neyin olduğunu soruyorlar. Buyruk, karşı konulmaz hükmünü sürdürüyor içinde.

Seni çağıran sesi bastırıyor. Ama gene de onlarla aranda bir duvar yükseliyor, göremiyorlar. Kendini ve onları aldattığını bilmiyorlar, çünkü sen de bilmiyorsun. Kuşku yüreğini yakıyor.

Açlıkla,

duyabilmek, görebilmek, anlayabilmek istiyorsun. Aklının yatmadığı, içine sindiremediğin ne çok şey var. Suçluluk duygun sıradanlık ve kimliksizliğin sınırlarını yokluyor. Kendini kötü çekilmiş bir fotoromanın başoyuncusu sanıyorsun. Eğer silkinmezsen bu oyun sürüp gidecek, kendine olan borcunu ödeyemeyeceksin.

Yaşadıklarından ve yaşayamadıklarından doğan bütün borçlarını.

Yurttan ayrılıyorsun.

Aysevim, üç yaş büyük senden. Çok az birlikte oldunuz çocukluğunuzda. İzmir'de büyüdü o. Tatillerde, daha çok bayramlarda Güzelsu'ya geldiklerinde görürdün teyzenleri küçükken. Sonraları, giyimini, saçlarını, kısa eteklerini, rahatlığını kıskandığın, seni hor görüyormuş gibi davrandığı için kızdığın zamanlar olmuştu ona ama severdin gene de. Sen akademiye girdiğinde liseden sonra gittiği polis okulunu bitirmiş, Yeşilköy'de, havalimanında çalışmaya başlamıştı. Bir süre konukevlerinde ya da polis arkadaşlarıyla kaldıktan sonra birlikte bir ev tutmayı önerdi sana. Amcan ve annenin harçlığını artırmayacakları tehdidiyle karşı çıkmalarına karşın dayının yüreklendirmesiyle katıldın ona. Tuttuğunuz eve birkaç eski ucuz eşya alıp

koydunuz. Kendi başına yattığın bir odan oldu yeniden. Özgür, bağımsız ve yetişkin duydun kendini ilk kez. Dayınla daha sık birlikte olmaya başladın. Onun önceleri çok yadırgadığın, seni düş yıkımlarına uğratan yaşama biçimini, birlikte olduğu insanları tanıdın. Bir erkeğin bir başka erkeğe âşık olması, sevmesi inanılmaz göründü sana. Kabul edemedin epey zaman. Uzak durmayı denedin. Anladı. Tartıştınız. Küstün. Gene de seni sevmekten caymadı. Sabırlıydı. İnsanlarla ilgili olarak pek az şey bildiğini öğrendin ondan, Aysevim'den hatta. Yaşam ediminin donmuş ve kesinleşmiş kuramlarla açıklanamayacağını gördün. Kendini büsbütün yadırgar oldun. Örtünmenin biçimsel ve simgesel bir eylem olduğuna karar verip azar azar caydın. Birkaç ayını aldı arkadaşların gibi giyinmeye başlaman. Dinin diğer gereklerini yerine getirmeye gönüllülüğünün ve zamanının yetersiz olduğuna inanman biraz daha uzun sürdü. Yumuşadın, kendince, kendi mantığınca sürdürdün inanmayı bir süre daha. Saçlarını omuzlarına bıraktın özgürce. Arada bir sinemaya, tiyatroya ya da dışarda yemeğe gittiniz Aysevim'le. Arkadaşların oldu. O zamana kadar hiç beğenilmemiş, söylediklerine kulak asılmamış, belki de hiç sevilmemiş gibi duydun kendini. Başkalarının gözünde belki de hâlâ eksik, talihsiz, gelişmemiş bir kasaba kızı, yumuşak tonlarda belli belirsiz ve bulanık bir görüntü olduğunu. Hep aldanmış olduğunu.

Hak edilmemiş bütün günahlarını silmeyi, hak ettiklerini yaşamınla ödemeyi istedin.

İkinci yıl iki erkek arkadaşın oldu. İkisiyle de çekinmeden ama zevk almadan yattın. İkisinden de çok çabuk bıktın. Çok çabuk unuttun. O yılın sonunda fakültedeki bir asistanla birlikte güneye inip altı günlük bir tatil yaptın, yedinci gün orada tanıdığın bir doktorla İstanbul'a döndün. Yaz boyunca sürdü Savaş'la ilişkin. Aynı günlerde dayının yeni açtığı dükkânda çalıştın. Daha iyi tanıdın onu. Daha çok yaklaştınız birbirinize. İşini sevdin.

O sıralar, –evet o sıralar, o günler, o zamanlar'dan oluşuyor bireysel tarih– Aysevim, vahşi bir çekiciliğe sahip alımlı bir genç kadındı. –Hâlâ güzeldir ama...– Atak ve kendine güvenliydi. Yere sağlam basıyor izlenimi uyandırıyordu sende. Yüz çizgileri düzgün, belirgindi. Kısa kesilmiş siyah saçları, azarlayıcı mavi gözleri, gereğinden kesin ağzı kendi ayrıcalığına inanmış ve bir başkasıyla bölüşebileceği hiçbir şey olamazmış gibi gurur dolu bir ulaşılmazlık havası veriyordu ona. Birlikte oturmaya başladığınızda kendinden oldukça yaşlı ve önemli bir görevde olan bir 'siville' ilişkisi vardı. Hafta sonları adamın Silivri'deki yazlığına gidiyorlardı anlattığına göre. Bir kez gördün o adamı yalnızca. Zayıf, uzun boylu, kır saçlıydı. Gerginliği ürküttü seni. Aysevim onun ruhsal bakımdan dengesiz ve sarınlar içinde biri olduğunu söyleyip yakasını kurtarmaya çalışıyordu. Sonra başardı bunu. Havalimanında tanıştığı bir tekstilciyle yakınlık kurdu. Bu, siyasi bir suçlamayla birkaç yıl yatıp çıkmış ve kendisi içerdeyken babasının kurduğu işin başına geçmiş Hakan adlı genç bir adamdı. Ama Aysevim, sevmekten çok, ona sunabileceği ve karşılığında verdi-

ğinden daha çoğunu alabileceği göz alıcı bir armağan gibi görüyordu kendini bu yeni ilişkide.

Sen bu öyküye Hakan aracılığıyla tanıdığın Yeltekin dolayısıyla katıldın ve onların öyküsü kısa sürede bittiği halde sizinki sürdü.

Yeltekin, Hakan'ın cezaevi arkadaşıydı. Onunla önce arkadaşlık sonra evlilik biçiminde süren birlikteliğiniz süresince tümüyle değiştin. Ama kolay olmadı kuşkusuz bu. Kulluktan varoluşa uzanan coğrafi ve içsel çizgi önyargılar, koşullanmalar, korkular ve yılgınlıklarla doluydu. Kafanın karmakarışık olduğu, kendini güçsüz duyduğun, kolayı özlediğin, bunalıp her şeye karşı çıktığın, yaşamın baştan sona boş olduğuna inandığın zamanlar oldu. Gene de kendine, değer yargıları ve değişimlerin hangi kurallar ve bağlantılar bütünü içinde var olduklarını ve olmayı sürdüreceklerini, anlam ve anlamsızlıkları, yükseklik ve alçaklıkları, zamanı ve zaman dışını, aktöre ve bağnazlığı düşünme, yorumlama hakkını tanımayı öğrendin.

Borç ve cezaları, suç ve cezaları, günah diye belle-diklerini, gülleri ve ateşleri düşündün. Sonuna kadar düşündün.

İnsan için tek bir inanç ve tek doğru olamayacağı sonucuna vardın. İnsanın en geniş anlamda bir örnek olamayacağını, olmadığını kavradın.

Yeltekin'le karşılaştığında Savaş'tan yeni ayrılmıştın. Baştan beri onun senden bir şeyler gizlediği duygusu vardı içinde. Sonra Merzifon'da zorunlu hizmet

yapan doktor karısını öğrendin. Olmayacak bir şey gibi görünüyor onlarla Taksim'in göbeğinde burun buruna gelmen ama öyle oldu. Esmer, topluca, ufak tefek bir kadınla birlikte pasta alıyordu Savaş, dönüp de seninle göz göze geldiğinde. Rahatladın ondan böyle kolayca kurtulduğun için. Seni ona bağlayan duygu sevgi değil, kaba saba, bedeninin açlıkla istediği yırtıcı bir cinsellikti yalnızca. Sevişirken onu ölesiye aşağılamaktan, yerlerde sürünüp ayak parmaklarını emerken bir köpek gibi yaltaklanıp yalvarmasından ve sonra seni duvarlara, masalara dayayarak az sonra öldürecekmiş gibi durdurulmaz bir şiddetle sahip olmasından duyduğun haz. Ölüm duygusuna, dehşete kapılmadan kesinlikle duyamadığın haz. Öldüğünü, her şeyin bittiğini düşündüğün noktada yakalayabildiğin cinsellik.

Yeltekin. Aysevim ve Hakan. Martılar konup kalkıyor az ötenizdeki denize. Boğaz'ın iki yakası ışıklar içinde. Hakan rakı dolduruyor bardaklarınıza. Babanı anımsıyorsun.

gerdan kırıp rakıları deviren deviren deviren
kadınları

o zamanlar dışlamayı öğrendiğin birçok şeyi kabul etmiş olduğun için kendini daha dayanıklı ve deneyimli buluyorsun nasıl olsa öleceğine göre ölümün adresi boşluk olduğuna göre –ama ya değilse– oturup ölümü ve ölümden sonraki geleceği beklemek boş olduğuna göre –ama ya cehennem varsa– ölüm sevilecek bir şey olmadığına göre –ya cennet varsa– suçsuz korkusuz ve kötülüksüz olmalı yaşam yeter ki ken-

dine ve başkalarına zararın dokunmasın bin yıllık yalnızlık denizlerinden geçerek vardın buraya –ama kâfir olanlara çetin azap vardır– herkes acı çeker senin acın sayfalarından kan damlayan tarihin çektiği acılar içinde gözle görülmez bir toz zerresinden daha ufaktır biriktirdiğin korkuları yatıştır yaralarını sar karının damarlarında neşeyle dolaştığını duy inanmanın ve inanmamanın hakkın olduğunu –ama ya kıyamet en korkunç en belalı– ve ne denli zor olduğunu düşün öğrenmeye tersinden başladığın için geç kalmış olduğunu düşünme ya bu yaşında akıldışı bir yola kapılsaydın aradığının ne olduğunu bilmeme saşkınlığından ötürü sapsaydın sana bu gücü veren yaşamın ve dirimin ta kendisi –ama ya varsa ya varsa Allahım bağışlayıcı yargılayıcı ve cezalandırması çok katı olan Allahım–

Bardaklarınızı kaldırıyorsunuz. Kalın kara kaşlar, kara gözler, kendini beğenmiş duruş. Çekingenlik mi bu gurur, eziklik ve korku mu? Bu duruşla senin arandaki yakınlık ne? Taşralılık belki. Kararsızlık. İnat. Ama saflık, güvenilirlik aynı zamanda, yalnızlık. Yorgunluk. Gülümsedin sana gözlerinde gizli bir hayranlık ışığıyla gizli gizli bakan Yeltekin'e. Eğer gülümsemeseydin ikiniz arasında yaşanacak her şey orada, o anda bitebilirdi. Karşı karşıya oturduğunuz masadan kalkıp bir daha birbirinizi hiç görmeyeceğiniz ayrı yönlere giderdiniz. Bakışsız, dilsiz, gülümsemesiz giderdiniz. Ama gülümsedin. Gücünden ve güzelliğinden emin, iyimserlikle, o korkak ama mağrur erkek duruşuna gülümsedin.

Sonra ilk yakınlaşmalar, telefonlar, yavaş yavaş daha sık bir araya gelmeler.

Yorulmuş muydun Aysevim'in gürültülü, dağınık yaşamından? Kendini o gürültüye sığınmış duymaktan, seni gizlice yönlendirdiği kuşkusundan? Onun senin yazgına gösterdiği hırçınlıkla karışık anlayıştan, belli belirsiz küçümsemelerinden. Belki. Ama seni Yeltekin'e iten asıl neden yaşamının nasıl olması gerektiğini düşünmeye başlamış olmandı.

Hoşuna gidiyordu sana gösterdiği belli belirsiz sevecenlik. İlk kez saygıyla, önemseyerek yaklaşıyordu sana bir erkek. Dokunmaktan korkarak. Bakışları dingin, gülüşü içten, yüreği açıktı. Kırılgan, zayıf, karmaşık değildi. Bozulmuş, açgözlü, kumpaslarla dolu bir dünyada alçakgönüllü ama dirençli, belki biraz silik ama dürüst, inandığı yoldan –her şeye karşın– doğru ya da yanlış sapmamış, temiz kalmayı başarmış biri.. g i b i...

Yaşlanmakta olduğun duygusuna kapılmıştın o sıralarda. Çoğunlukla daha yaşamaya yeni başlamış olduğunu düşünsen de. Erkeklerle olan ilişkilerin sürekli gelip geçici, bir örnek ve sıkıcı görünüyordu gözüne. Geçmişinin gölgesinde boğulan, arkalarında acı değil ama boşluk ve bezginlik bırakan sığ ilişkiler. Yeltekin'le yaşadığın dayanışma ve güven duygusu aranızdaki arkadaşlığı kaçınılmaz kıldı böylece. Sonra bu dostluğun yan yana, kafa kafaya sürmesinin daha tehlikesiz, sıkıntısız ve doğal olacağına karar verdiniz.

Çocuktun daha. Bir mutluluk düşüne kapıldın.

Pek onaylar görünmese de dayın karşı çıkmadı bu evliliğe. Annene haber verme gereğini de duymadın. Üvey babandan yaşamının sana ait olduğunu ama bu yaşamın başarı değil bir tükeniş olduğunu belirten bir

mektup aldın. Annen ise beklenmedik bir şey yaptı. Anneannenden kendisine kalan bir zeytinliği satıp parasını dayın aracılığı ile sana yolladı. Babanın bunu bilmemesi olanaksızdı kuşkusuz ama yaşamında ilk kez annenin senden yana tavır alması şaşırtıcıydı.

Yaz başı. Küçük bir ev, küçük ayrıntılar, küçük bir kutlama. Çiçekler. Kusursuz bir düş: Tutarlı bir düzen, gereklilik, uyum, dinginlik ve dostluk. Bu arada hiç kuşkusuz çağrılmadan gelecek olan aşk.

Çınarların gölgesinde yürümeler. Öğrenci kahveleri. Göze güzel gelen birkaç eşya. Konuklar. Madencilerin ayaklanması üzerine tartışmalar, içmeler, cezaevi anıları. Tuvaller, boyalar. Sanat öğrencisi kılıkları. Kitap sergicisi gocukları. Pazar kavgaları. Barışmalar. Yatak kavgaları, soğukluklar. Cicili bicili kitaplar, kitaplara gömülmeler. Cezayir ve Mısır'da olanlar. Toplumsal sorunlar. Analiz ve öngörmeler. Gökyüzü ve yeryüzü. Değişmeler, başkası olma yolunda büyük adımlar. Gerçeğe yaklaşım denemeleri. Sinemalar. Açıkoturum ve paneller. Geceler boyu uykusuz, varoluş üzerine yeni tezler, kara delikler. Aşama aşama olgunlaşmalar.

Ekonomik sıkıntılar ve tutumsuzluk üzerine suçlamalar. Bulaşıklar ya da arkadaşlar yüzünden çatışmalar. Küskünlük ve inatlar. İçe kapanmalar. Gizli gizli ötekine bakarak, aptal, çirkin, bön, gelişmemiş bulmalar. Karşılıklı sinir bozan alışkanlıklar. Somurtmalar. Yorgunluklar. Kıskançlık ve hakaretler. Dokunma bana'lar. Ayrı yatmalar. Barışmalar. Gene de birbirinize göre olmadığınızı düşünmeler.

Büsbütün farklılıkların, çelişki ve uyumsuzlukların değil ama yoğun bir can sıkıntısının içine düşmüş olmanın tatsızlığı. Derken nasıl olduğunu pek bilemeden, Metin.

Bütün bunların yalnızca iki buçuk yıla sığmış olması garip görünüyor sana şimdi.

Sofadaki saat on bir kez vurdu. Hiç esinti yok. Pencerenin önündeki ağacın yaprakları kıpırtısız. Yatağın kıyısında, sıcak, ağır gecenin içinde halsiz, cansız oturuyorsun. Ama yüreğinin düzenli vuruşu geceliğinin kumaşının üstünden görülebiliyor. Kapının önünde duran bir arabanın homurtusunu, bahçe kapısının, sonra iç kapının açılıp kapanma seslerini duyuyorsun. Konuşmalar ve merdivenlerde çekingen ayak sesleri. Su motoru uğuldayarak çalışıyor. Geldi. Yıkanıyor olmalı. Işığı söndürüp yatağa uzanıyorsun. Kapalı gözkapaklarının ardında koyu mavi ve siyah iç içe geçmiş kıvrımlar burgaçlanarak dönüyor, huzursuz bedenini içine alıp yutuyor, kocaman bir dalganın içinde yükselip alçalıyorsun, dibe, ardından yüze, sonra gene dibe düşüyorsun.

Rüyasız uyudun, erkenden uyandın. Mekân duygunu yitirmiş öylece yattın bir süre. Rüzgârda dalgalanan uzun, taptaze otlarla kaplı yemyeşil bir bahçede sırtüstü yattın. Bu sınırsız özgürlük düşü içinde tüm dünya önüne serilmiş, birdenbire kaygılarının sonu gelmiş, tutarlı bir düzen içindeymişsin, yaşamın aşk ve bollukla doluymuş gibi esridiğini duydun. Ama bir kapı çarpıldı ve o engin dinginlik duygusu siliniverdi

içinden. O imgeden geriye çorak bir toprak, kurumuş ağaçlar, kül rengi bir yangın yeri kaldı.

Kalkıp giyindin. Huzursuz, gergin, sabırsızca topladın valizini. Aşağıya indin.

Hizmetçi kadın toz alıyor alt odada.

"Hayırlı sabahlar Eda Hanım. Baban biraz bekledi, sen kalkmayınca gitti. Akşama erken gelirim, dedi. Seninle konuşacakmış."

"Bugün gitmek istiyorum."

"Kahvaltını et hele. Nuriye Hanım telefon etti. Enişten gelip seni alacakmış."

"Sokağa çıkılabiliyor mu artık?"

"Çıkılıyor ya. İyice yatışmış ortalık."

Güçlükle bir bardak çay içiyorsun. Teyzene telefon edip İstanbul'a dönmek istediğini, eniştenin kalkacak ilk otobüsten sana bir bilet alıp alamayacağını soruyorsun. Evet. Bindirip gönderecekler seni.

Saat on üç. Otobüs tam zamanında kalkıyor. Çok az yolcu var. Yanımdaki koltuk boş. Başım ağrıyor. Uzun bir yolculuk olacak bu. Aldığım gazetelere bakıyorum. İlk sayfalardaki kocaman kara manşetlere.

Başaramayacaklar! / Uzun Uykunun Sonu!

Geldiler! / Yeni Düzen'in Dümeni! / Allahın İzniyle!

Birbirlerine mi Düştüler? / Çatışmalar Durmuyor!

Çekinerek bir sigara yakıyorum. Gazeteleri bırakıp camdan dışarıya bakıyorum. Kasabanın içinden geçiyoruz. Pek az insan var sokaklarda ve çok sayıda polis ve asker. Öylece bırakılıp göçülmüş bir yer sanki, düşmanın girdiği yitirilmiş, terk edilmiş bir kent. Cadde-

deki dükkânların çoğu açılmamış. Birkaçının camları kırılıp yağmalanmış. Amcanın dükkânı, tertemiz parlatılmış vitrinin gerisindeki çamaşır makineleri, buzdolapları, televizyonlar, ütüler, meyve sıkıcısı ve çelik tencerelerle ışıl ışıl, çekici. Felaket uğramamış oraya. Utanmıyor. *Annen evin yarı hissesini bana devretmişti Melike çok masraf ettim adam etmek için satılsın istemem. / Konuşmak istemiyorum yasal durum neyse o. / Senin hisseni ödeyeyeceğim tabii...* Geçiyoruz çabucak. Kilo ile çarşaf / Erzurum Kuyumcusu / Bulvar Köftecisi / Tesettür Giyim / Brandacı / Geçiyorum. Öğle sıcağıyla kavşamış, suskun evler, boş çay bahçeleri. Yakılmış bir terzi dükkânı, yanındaki kitapçıyla birlikte. Yanık, ıslanıp şişmiş kitap ölüleri. Taşmış, kokuşmuş çöp bidonları, karpuz kabukları. Meydandaki kahvehanede birkaç sakallı, tetikte, oturuyorlar.

Geçiyoruz hızla. Zeytinliklerin, mandalina bahçelerinin arasından geçiyoruz. Kırlardan. Otobüsün kesintisiz uğultusunda İstanbul geçiyor içimden. Düğünler ve cenaze törenleri. Balıkpazarının kokusu, kuytu sokaklardaki meyhaneler, pastacılar. Lacivert eteklikli kolejli kızlar. Dolmuşlar. Adliye ve vergi dairesi koridorları. Tren düdükleri. Martılar. Vapur iskeleleri. Reklam panoları, afişler, sloganlar. Yokuşlar inişler. Dükkânlar.

Dayımın ilk dükkânı. Tavus desenli vazolar, İtalyan ve İspanyol camları. Deri ciltli elyazması kitaplar. Yaldız çerçeveli kristal aynalar, yazı takımları. Sandıklar. Kilimler. Tahta deri karışımı koltuklar.

Mühürdar'daki evi İstanbul'a geldiğim üçüncü yılın sonunda aldı dayım. Anneannemin mirasından payına düşen parayla. Girişteki taşlığı dükkâna çevirdi. O her zaman rutubetli, yarı karanlık, küf, asit fenik ve eskimişlik kokan yüksek tavanlı, kirişleri kararmış dükkân, nice yaşama tanıklık etmiş, sonra o yaşamlardan kopup yalnız ve yaslı kalakalmış eşyayla doluydu. Çini sobalar, lambalar, değirmenler, porselenler, tepsiler, gelinlik kızların el işlemeleri, ipek ve kadifeler, çömlekler, boncuklar, gümüş yemek takımları, çerçeveler ve daha ne eskilerle. Uğur'la bozuştuktan sonra bir yıl kadar dükkânın üstündeki odada kaldı. Sonra, evet, kabul ediyorum biraz hızlı oldu yükselişi.

çabuk oldu
bilmiyorum böyle şeyler
konuşulmaz en yakınlara bile sorulmaz
belki doğrudur bilemem doğruysa
bile yapılanların yanında yani bu ülkede

kabul ediyorum açıklamasız bir durum rastlantılar yardım etti belki ince zeki iş bilir bir adam benimle ilgisi yok bilmiyorum ve gerekmez de utanılacak yasadışı bir şey yapmadığını biliyorum umuyorum çok dolaştığıru beceriklidir çok çalışkandır ilişkileri var yani neden bu kadar dedikodu ve çekememezlik olduğunu ne yapabilir nasıl soranım soruyorum kendime içim rahat göze battı bence nasıl kuşkulanırım her şeyi onun gözleriyle tanıdım biraz da hiçbir şey çıkmadı hiç

Güneş alçalıyor. Çanakkale Boğazı'nı geçiyoruz. *Ey bu topraklar için...*

Bu güzelim denizler için, deniz dibindeki yosunlar ve çakıl taşları için, bütün cumalar için. Adanmışlar ve hainler için, camiler, kiliseler, sabahlar ve akşamlar için. Kubbeler minareler kuleler zindanlar ve köleler ve hükmedenler ve iki üç dört yüzlüler, dokuz uyurlar için kumaş deri oto tecimenleri için. Fundalıklar, delinaneler, yaban armutları, tütün tarlaları, ballı incirler, bütün bağlar bahçeler için. Güller, dikenler için. Bütün sevda ve kahramanlık türküleri ve uzun havalar, hoyratlar ve gurbetler için. Turnalar ve sakalar için. Ateşler ve küller için, bağbozumları ve ekmek ve balıklar için...

İki adam konuşuyor arkamda:

yumurta kabuklarının içini boş bırakmayın kenefe tükürmeyin derdi hocaefendi o tükürükler yumurta kabuklarının içine dolar dünyanın dengesini bozar da zelzele olur alimallah karılar da çiçeklerin tepesine takıyor onları / işte zelzele dediğin türlü çeşitli olabilir ölüler yaşayanların sayısını geçince Allah muhafaza / bet bereket yoktu zaten bakalım bir de bunları tecrübe edeceğiz / yok kimse memleketin iyiliğine...

ama şu var gördüm bir gece Metin'in cam masanın üstüne dizdiği iri zümrütleri bir İngiliz belki konsoloslukta görevli öyle bir şey ışığın altında inanılmaz büyük ve yeşil ve berrak –Verdi– akşamın o saatinde müzik çok severim –Requiem– ve zümrütlerin fotoğrafları da o kadar güzel sonra yasal olabilir olmayabilir başka şeyler küçük bir büst bana açıklanmadı konuşulan bir gemi yolculuğu bilmek istemedim Metin'le birlikte bir kez Londra Metin'in bir paketini valizime koymuştum

ve belki bilmeden olmuştur elime tutuşturunca hava-alanında ama bilmiyorum büyük çapta bir şey olamaz bilemem birkaç sikke vardır belki o ikisi belki sanmıyorum dayımı sevmemi engellemez bu ayrıntıdır bunlar ona inanamazsam bazen bana bir sığınak küçük bir köyde bir oda gerektiğini düşündüğüm olmuştur sürekli gerilimden uzakta tüm düş kırıklıklarından ve bazen bir çocuğum olsun istemişimdir belirsizliklerden sevgilerden sevgisizliklerden her şeyden uzak ama olmadı Yeltekin'den nedense olsaydı belki ona benzerdi anısı olmayan aşırı bir sorumluluk kaldıramayacağım bir yük

belki yalnızca bir alışkanlık olan yaşamının kaldıramayacağı bir bağlanma

yalnızca bir söylenti gerçekdışı bir biçim çok önceleri yıkılmış bir düşün kalıntısı olan ben ne istediğimi bir bilebilseydim

daha önceden de birçok kez dünyaya gelmiş olduğum duygusundan yani yaşamın bu kadar uzun olduğu yanılsamasından kurtulabilmiş olsaydım ve gene de yaşamı bu kadar çok sevmeseydim

yüzyıllar süren tutsaklığından sonra ruhumu da tüm örtülerden ve yasaklardan kurtarabilseydim

yüzümü ağzımı gülerken ve ağlarken göstermekten korkmasaydım bu kadar ürkek ve inatçı olmasaydım kendimi savunmaya böylesine düşkün olmasaydım Nedim'e duyduğum sevgiyi yadsımasaydım tutkusunu tutumlu bir kaçışla

dengelemeye çalışmasaydım

bütün o adamlarla..... sürüklenmeseydim

kendimi hor görmek aşağılamak yargılamak ve unutmak için ikide bir o kadar nefret ettiğim salt bu duyguyla bütünlendiğim Metin'e koşmasaydım

ki daha o zamanlar bir ölçüde anlamıştım bunu sık sık düşünmüş bu güçlü adamı büyük kusurları ve çekiciliği ile parlak ve kendi kendine hayran bu adamı kendinden zayıf olan her şeye karşı korkunç acımasız bu adamı sevdiğimden değil ama kendi gücümü onun üstündeki gücümü duymak için duygusallığa kapılmadan tamam bazen kapılsam bile hemen toparlanarak büyülemek peşimden koşturmak acı çektirmek için yoksa yeri doldurulmaz biri olamazdı kesinlikle benim için ama başarabildiğim söylenemez kimi zaman ben kedi o fare kimi zaman da o kocaman tekir azılı çiğ ete bayılan işte öyle bir oyun belki biraz da sevmişimdir cerbezesi eşşizdir tehlike gibi sevmişimdir iki yüz kilometre hızla gitmek gibi seviştiğinde benimle el ele aşağı atlamak gibi bir uçurumdan ama kötüdür alçaktır ama

bunlardan sonra

şimdi yüzümde başka türlü olamamaklardan oluşmuş çizgiler vaktinden önce büyümüş bir çocuğun acıklı gülümseyişi ve hep aynı inatla bakan kara gözlerimle beni bekleyen çocuğa dönüyor olmasaydım çünkü insan uzaklara gider ve yine döner gelir

Deniz bitti. Dağ eteklerinden, derelerden tepelerden geçiyoruz, hiçbir yerde durmadan. Durmak yasak!

İncecik bir su akıyor dağ yamacının dibinden. Geçtiğimiz yolu uzun uzun izleyen bir su. İnip kıyısında dursam, elimi yüzümü, elimi yüzümü ağzımı kollarımı yüzlerimi ellerimi yıkayıp serinlesem. Üç beş evlek yer edinsem kıyısında, domates biber, semizotu, marul yetiştirsem. Bir çadır bir tava. Doğan güne karşı gerinebilsem. Her şeye yeniden başlasam.

Yeniden.

başka borcum yok zaten
eskici torbalarına sığmıyorum artık merdivenleri duvarlara tutunmadan karanlıktan yılmadan şeytanın ve gecenin şerrinden korkmadan iniyorum

ekin ve ayçiçeği tarlalarının yanından köylerden köy
evlerinden geçiyoruz hızla
uzun saçlı kadınlar pencerelerde sardunya
saksılarının arasından
bakıyorlar saçlarını kafeslerden aşağı aşağı
salıyorlar el
sallıyorum
ve o kadar uyku mahmuru gözlüler
bugün günlerden ne –arının aklı var mı– eski
ayları ne
yaparlar
sormuyorum çok uykulu hepsi sormuyorum
ve bu öyküde
en iyi oyuncu benim en kötü en iyi kahraman
başrol benim

Başka Bugün Yok

Bir mutlu son istiyorum artık. Mutlu sonlar olmadığını, mutlu son sayılan sonların bir sarhoşluk anında yaşanan yanılsamalardan başka bir şey olmadığını bilerek. İyi kötü her sonun yeni bir öyküye başlamak, yeni umutlara ya da umutsuzluklara kapılmak demek olduğunu bile bile. Artık herkes, ölüm dışında her türlü sonun yeni bir insana, yeni sorulara, çözümsüzlüklere, kaçışlara, düş kırıklıklarına doğru yola çıkmayı göze almak anlamına geldiğini öğrendiği halde.

Aksayıp duran öyküme hiçbir son uymuyor oysa. Bu anlatıya Eda'yı ne ölçüde sığdırabildim bilmiyorum. Yazdıklarımın ne kadarı onu tam olarak yansıtıyor ölçemiyorum. Öykümüze bizim dışımızda birtakım insanlar ve olaylar karıştı çünkü. İsterdim ki yazdıklarım yalnızca ikimize ilişkin olsun. Bunca umutsuzluk içinde bile daha aydınlık olsun. Daha açık, daha düzenli, anlaşılır ve tutarlı olsun. En önemlisi daha inanılır olsun. Ama olmadı çünkü,

belleğim ben ve Eda olan ve aynı zamanda olmayan birçok insanın belleği, bilinci, yüzü, gözü ile tıka basa doluydu. Orda burda,

ekranlarda ve şimdi unuttuğum yerlerde yalnızca bir kerecik gördüğüm ve unutamadığım yüzler, ayaklar, eller, öfkeli bakışlar, nefret ya da acıyla dolu gülüşlerle. Kurşunlarla delik deşik olmuş, yakılmış cesetlerle. Kopmuş kollar, bacaklar ve başlarla. Gözyaşlarıyla. Kibirli bilgiç güçlü ve yalancı ağızlarla. Sessizlik ve haykırışlarla. Sonu gelmeyen barış, komplo ve gözdağı söylentileriyle. İntiharlar, kanlı aşk ya da öç alma öyküleriyle

bu çıfıt çarşısından
bu delice ne ararsandan biraz olsun kurtulmak
bu sandığı azıcık boşaltıp rahatlamak uğruna

inanılması zor, içinden çıkılmaz durumlar yarattım. Yolumu şaşırıp tatsız, karamsar bir öykünün içine daldım durup dururken. Hiç bitmeyecek büyük bir aşkı, küçük insanların büyük sevinçlerini, sararmış avuntu ve unutkanlıkları, dilin ucuna gelip de söylenemeyen, sezilip de anlatılamayan, görüldüğü halde biçimlendirilemeyen ince, uçuk, çok uçuk mavi duyguları, tüy hafifliğindeki kederleri anlatabilmek için yanıp tutuşurken yanlarından bile geçemedim. Sonra, sert esen kararsız rüzgârlar kafamdaki en iyi, en güzel düşleri ve düşünceleri savurup götürdü. Bana kala kala,

ölümün anlatılmaz çekiciliğine ve ondan
sonraki yazgıma
sorunsuz birliktelliklerin güzel olduğu yargısına
salgın hastalıklara
altın anahtarlara kusursuzluğa
genlerle oynanmasına beşiz doğumlara vaatlere
rastlantılara inanmayanlarla düşsüz
kalmışlara

bir romana sığınarak karşı çıkmak ve kötülerin izini sürmek kaldı

BİRİNCİ OLASILIK

Sabah sekiz.

Bay Metin Gedik tripleks villasının kırk metrekarelik yatak odasında, ikiye iki boyutlarındaki yatağında uyandı. Buruşuk çarşafların ortasında çırılçıplak oturmuş kendisine bakan Aysevim'i gördü. Uzanıp belini okşadı onun. Avuçlarını sırtında gezdirdi. Biraz kilo vermeli bu kadın diye düşündü, butlarında selülitler oluşmuş. "Beni şişman bulmuyorsun değil mi?" diye sordu Aysevim. "Hayır hiç de değil, tam kıvamındasın hayatım," dedi Metin. "Son günlerde Ekber çok kilo aldığını söyleyip duruyordu da," dedi Aysevim. "Boş ver, kadından ne anlar o hıyar!" diye karşı çıktı Metin. Yanına çekti onu. "Senin sınır ve yasak tanımayan capcanlı cinselliğini çok seviyorum hayatım..." Yalancıktan öpüştüler. Rasgele bir şey söylermiş gibi, "Ama artık kendi yoluna gitmelisin güzelim," dedi Metin, "evimde gizleyemem seni. "

Bir gece önce, geç vakit Paris'ten gelen uçaktan inip eve vardıktan yirmi dakika kadar sonra kapısı çalınmış ve Aysevim'i perişan bir halde karşısında bulmuştu. Hoş bir gece geçirmişlerdi doğrusu ama insanın başına dert olacak bir kadına daha fazla katlanmak niyetinde değildi. "Nereye gidebilirim ki?" diye sızlandı Aysevim, yeniden doğrulup otururken yatağın içinde. "Hakkımda tutuklama kararı var. Sığınabileceğim tek

insan sensin. Onlara bu kadar hizmet ettikten sonra beni ortadan kaldırmak istemeleri akıl alır şey değil. Ne yaptıklarının farkında değiller bence. Bir süre, gerçek anlaşılıncaya kadar gizlenmek zorundayım, yoksa bu gürültüde..." "Çok şey biliyorsun," dedi Metin. "Senin gibi bir kadına güvenemezler. Hem unutma, bütün kalkışmalar önce kendi adamlarını yer. İşin kuralı bu. Ayrıca benim evim hiç uygun bir yer değil gizlenmeye." "Olayların bu noktaya varacağını neden düşünemedim Allahım!" dedi Aysevim, panik içinde. "Ekber'e nasıl da güvenmiştim. Beni havaalanında tek başıma bırakıp ortadan kaybolması ne hainlik." "Peki üzülme, bir gün daha kal, ne yapalım," dedi Metin, sonra kalçalarının altına bir yastık koyup çevik bir hareketle geriye doğru itti onu.

Banyo küvetinin içinde bacakları birbirine karışmış uzandıkları sırada, "Doğru söyle, Ekber gerçekten Amerika'ya gitti mi?" diye sordu Metin. "Bana numara yapma," dedi Aysevim. "Pekâlâ biliyorsun ne olduğunu." Sustular. Ekber'in yeni yüzüyle nasıl bir tip olacağını merak ediyordu Aysevim. "Sanıyorum yüz biçimi en çok Richard Gere'e benzemeye uygun," dedi Metin, onun ne düşündüğünü anlamış gibi ya da telepatik bir denkleşme durumu içinde. Ameliyat ve dişçi aletlerinden çok korkar, görür görmez bayılır, diye düşündü Aysevim. Ekber'in kimseye benzemeyen eski yüzünü, iri ellerini, kıllı, çarpık bacaklarını ve en son model mutluluk çubuğu takılmış organını düşündü. "Yıllarca kullandı beni," dedi kibirli bir pişmanlıkla. "Siyasi şubede birlikte çalıştığımız sıralar taktı kanca-

yı... sonra peşimi bırakmadı bir türlü. Gizli servise onun zoruyla geçtiğimde..." "Tamam tamam biliyorum, en az on kez anlattın," dedi Metin. "Alçak herif beni şantajla Amerikalı konuklarına..." diye başladı Aysevim, sustu, gözleri doldu. "Yaşamım bir fiyasko oldu onun yüzünden..." diye sürdürdü sözünü, ağlamamak için yutkunduktan sonra. "Kes şu tıraşı artık," dedi Metin, "senden başkasını bulamadı mı yani?.." İçinden, at kıçınla, tavuk götü bacaklarınla, su gibi kızlar varken, diye geçirdi. "Anlamıyorsun, iki taraflı çalışıyordu ve benim kanalımla bilgi sızdırıyordu... bu işler çocuk oyuncağı mı? Yani sen de bilmezmiş gibi!" "Eh, bu işten iyi para kazandığını inkâr edemezsin," dedi Metin. "Şimdi bunca... şeyden, yani orospuluktan sonra kalkıp bana pezevengini kötülemen yakışık almıyor." "Çok kabasın," dedi Aysevim, gücenik bir sesle. "Senden bir tek şey istiyorum, yurtdışına çıkmama yardımcı ol." "Zor," dedi Metin, "çok zor hatta olanaksız. Benden bir şey bekleme, bu gece de kal yarın yaylan tamam mı?"

İKİNCİ OLASILIK

Metin, Aysevim ve Ekber, Paris'te, bir Arap kahvesinde keçe minderlere kurulup ot yastıklara dayanmış olarak bedenini yılan gibi kıvıra kıvıra oynayan Arap dönsözü seyrediyorlardı. Tavanda dönüp duran bir ışık topu, akıp geçerken değişen kırmızılar, maviler, sarılar serpiyordu üstlerine. Klarnetler ve tefler çılgın, bıktırıcı bir 'Ya Mustafa' ezgisi tuttırmış bıkmadan

sürdürüyorlardı. Metin, "Devinen ışık," dedi, "evet, ışık sanattır, izlenimler, formlar, hepsi ışıkla ve gözle ilgili, sanat bir optik sorunu anlıyor musunuz?" Ekber şarap kadehini bir dikişte boşaltıp bakır sininin üstüne bıraktı. "Elmanın tadını almak için resmini görmek yetmez," dedi, "onu yemelisin." "Karanlıkta kalandan söz ediyorum ben," dedi Metin. "Banal ve apaçık olan ilgimi çekmiyor." Sustular. Dansöz son bir bükülüşten sonra kendini yerdeki ince yapay hasırın üstüne atıp ölü gibi kaldı. Alkışladılar. "Yaşadığımız şeyleri düşünebilme gücümü yitirmiş gibiyim," dedi Ekber. "Bunca çabadan sonra kendim için bir şey bekliyorduysam namussuzum. Ama düpedüz bir yıkım bu ve ben olanlara dayanacak güçte biri değilim..." "Görüntüler ve biçim önemli değil, her şey eskisi gibi devam edecek," dedi Metin. "Hiç kuşkum yok kısa süre sonra geri çağıracaklar seni. Bu kadar deneyimli birinden vazgeçemezler." "Korkuyorum," dedi Aysevim. "Çok korkuyorum. Dönüp de kara çarşaf giyeceğimi düşündükçe..." "Ne büyük beceriksizlik," dedi Metin onu duymamış gibi ya da duymuş da korkusuyla sonuç olarak bağıntılı bir şey söylüyor gibi aldırışsız. "Bu kafayla başaramayacaklar, çünkü şimdiden her biri bir baş çekmeye kalkışıyor. Durum gerçekten tatsız. Büyükler kendi aralarında bir çözüm bulmaya uğraşıyorlar belki ama zor bence. Bu adamları iyi tanırım. Karşıt güçlerin elleri armut toplamıyor bu arada tabii." "Topluyor bence," dedi Ekber Gürle karamsar bir sesle. "Düşünsenize, olaylar kaygı verici boyutlara vardığında kimse karşı çıkmadı. Şimdi de insanlar köstebekler gi-

bi evlerine kapanmış bekliyorlar." "Cılk yumurta," dedi Aysevim, "ben umutsuzum. Ayrıca beklemekten başka bir şey yapamamak çok canımı sıkıyor. Ne yapabilirim söylesenize? Evim barkım, her şeyim orada." "Ayağa kalk ve var gücünle avaz avaz bağır," dedi Ekber. "Bu durumda neye yarar ki?" diye söylendi Aysevim.

Çiçek satan kadını çağırıp bir demet menekşe aldı Metin. Eğilip yakasına takarken Ekber'e belli etmeden hafifçe göğsünü okşadı Aysevim'in. Bir an göz göze geldiler. "Millet birbirini kırarsa çok kötü olur," dedi Ekber, fesli, şalvarlı garsonu çağırırken. İçkileri yenilemesini istedi çocuktan, el işaretiyle. "Büyütüyorsun dostum, abartıyorsun," dedi Metin. "Kapıda bekliyor," dedi Ekber, "bir ayağı içerde bekliyor hem de." "Eh, öyle bile olsa bu bizim tarihimizin yarattığı bir hesaplaşma olacak," dedi Metin. "Üstünden atlanıp geçilmiş, ertelenmiş, kaçınılmaz bir hesaplaşma olacak." "Korkuyorum, böyle konuşma lütfen," dedi Aysevim. "Korkacak bir şey yok kızım, katı da olsa kimliğimize uygun gerçek sistem sonunda bulunmalı, bulunacak da," dedi Metin. "Tuttuğumuz her şey elimizde ufalanıp gitmekten böylece kurtulur." "Özgürlüğü ve demokrasiyi savunmanı beklemiyorum senden," dedi Ekber, "neyi savunduğunu biliyorum ama zora dayalı bir sistemde yaşamayı nasıl becereceksin bilmiyorum." "Hangi demokrasi, hangi özgürlük?" diye sordu Metin dudak bükerek. "Bir düzeni desteklemek ona aptalca boyun eğmek ve katlanmak anlamına gelmiyor Bay Gürle. İçinde özgürce yaşama olanağı bulamaya-

cağım hiçbir şeyi kabul etmem ben. Ama insan her türlü düzende her şeyi yaşayabilir. Benim karşı çıktığım köklerimin bağlı bulunduğu ve tüm değerleri içinde taşıyan bir uygarlığı yok saymanın anlamsızlığı." "Bütün toplumlarda kendi çıkarları dışındaki her şeyi yıkıp geçebilecek insanlar vardır tabii," dedi Ekber, "böylelerinin sarıldıkları ip de bağnazlıktır yalnızca." "Bağnazlık ha!" diye şaşırmış ve alaycı gülümsedi Metin. "Bunu senin gibi birinden, ne idüğü belirsiz bir gizli servis maşasından duymak çok gülünç." "Ben ılımlılıktan, demokrasiden yanayım," dedi Ekber bozulmuş bir sesle. "Sen hiçbir şeyden yana olamazsın, kafan bomboş," dedi Metin. "Kendini demokrat olduğuna inandırmaya çalışıyorsun ama süslü sözler ve dolarlardan başka inancın yok senin." "Eğer öyleyse fark yok aramızda," dedi Ekber, "sana ödenenin geldiği yer daha yakın hepsi bu." "Tepemi attırıyorsun dikkat et!" diye uyardı Metin. "Dalaşmak istemiyorum," dedi Ekber. "Ama bir aydın olarak olanlardan kaygı duyuyorum..." "Hadi ordan," dedi Metin, "kaygıymış, sana mı kaldı entel züppeliği..." "İpliğin pazara çıkacak bir gün nasıl olsa," diye mırıldandı Ekber, zayıf bir sesle. Ayağa kalktı. "Tuvalete gideceğim," dedi Aysevim'e. Sendeleyerek minderler ve siniler arasından yürüdü.

"Hiç içmiyorsun," dedi Aysevim, Metin'in gözlerinin içine bakarak. "Gerek yok, yeterince sarhoş ediyorsun beni bu gece," dedi Metin. "Sahi, seninle niye hiç yatmadık? Bu gece benim ol." "Ama Ekber," diyecek oldu Aysevim, yüreği çarparak, "Ekber tuvaletten

dönmeyecek, oteline gidecek, bırak şu salağı artık," diye kesti Metin. "Birlikte çıkarız, tamam mı?" "Ama neden bu kadar az içiyorsun?" diye sordu Aysevim. "Uzun bir öykü," dedi Metin. "Anlatsam inanmazsın ya da anlattıklarımın dışında şeyler kurarsın kafanda." Sustular. Aysevim'in şişe dibi gibi parlayan gözlerine, dolgun, kırmızı ağzına eğildi Metin. Öpüştüler. "Seni elinden alacağımı sezdiği için huysuzlandı itoğlu it," dedi Metin. "Boş ver, anlat sen," dedi Aysevim. "Neyi?" "İnanmayacağım öyküyü. Hadi ama hadi..." "Öykü möykü yok," dedi Metin. "Olsun bir şeyler anlat, işimi çok özlüyorum," diye üsteledi Aysevim, "biliyorsun her gün bir yığın öykü dinliyordum merkezde."

Tombul, yarı çıplak, Arap bir kadın şarkıcı, kafasında üç kafayı rahatça örtecek bollukta saçtan yapılmış kocaman sarı bir perukla ortaya geldi. Arapça bir şarkı söylemeye başladı. "Ne diyor, anlıyor musun?" diye sordu Aysevim. "Geceler kalbini kanatıyormuş..." dedi Metin, "...ve sabahlar hasretle yüklüymüş." "Arapçayı nerden öğrendin?" "Biraz paşa dedemden biraz da Filistin'de gerilla eğitimi gördüğüm kampta," diye güldü Metin. "Ciddi misin?" "Çok ciddiyim, ne var bunda?" Susup şarkıcı kadına baktı Aysevim. "Bunların şarkılarında da illa ki gece vardır," dedi. "Seninle Lübnan'a gidelim," dedi Metin, yapmacık bir heyecanla, "gelir misin?" "Gelirim ama önce öyküyü anlat," dedi Aysevim. "Hangi öyküyü yahu?" "İçki öyküsü." "Ha o babamın öyküsü," dedi Metin. "Babam ispirto içerdi." "Neden, çok mu yok-

suldunuz?" "Yok canım, avukattı. Annem biraz şizofrenik olduğundan –bak ciddi söylüyorum radyoyla konuşurdu– tutup başka bir kadını sevdi. Olanaksız bir aşk. Nedenini bilmiyorum ama süper olanaksız. Normal içkiler kesmiyordu onu bu mega aşk durumunda. İspirto içmeye başladı. Sonra işşiz, sefil bir ayyaş oldu tabii. Aşkını unuttu içmekten, ama ispirto bitmedi. Derken ben on yaşmdayken bir gün yatağından kalktı –yatağı dediysem inanma, bahçedeki kulübede bir çulun üstünde uyurdu–, içkiyi bıraktığını söyledi. İki-üç ay namazmda niyazında bir adam olarak yaşadı ve öldü." "Bu kadar mı?" diye sordu Aysevim, düş kırıklığıyla. "Evet hepsi bu kadar," dedi Metin. "Annen ne oldu?" "Babam ölünce annem ruhsal dengesine kavuştu ve batan bir bankerle evlenerek İsviçre'ye yerleşti." "Aaa, atıyorsun ama!" "Hayır, doğru söylüyorum, hatta orda resim yapmaya başladı, sergiler açtı, yani işte elma armut resimleri ama olsun." "İnanmıyorum," dedi Aysevim. "Yani senin baban keresteci değil miydi, annen bir at yetiştiricisiyle evlenmedi mi?" "Haydaaa! Bunlar da nerden çıktı ya?" dedi Metin. "Gazeteci Nedim anlattı," dedi Aysevim. "Hani Eda'nın eski sevgilisi. Unuttun mu onu sen gammazlamıştın..." "Vay alçak vay! Oturup beni mi çekiştirdi size? Bir kere o uyuzun adı Nedim değil, Kerim," dedi Metin. "Üstelik gazeteci değil mimardır. Korkak, yalancı, manyak bir heriftir. Babası ispirto içtiği için... ana rahmine alkol yoğunluğu içinde düştüğü için yani... böyle olmuş. Eda'nın sevgilisi olduğu

da masal. Belki bir gece birlikte olmuşlardır, yani Eda'yı bilirsin... İnandın mı yoksa anlattıklarına?" "Evet, çok inandırıcı anlattı," dedi Aysevim. "Ayrıca çok sevimli ve tatlı. Eyigöz'de kaldığı süre içinde Ekber'in hainliği ve görevim gereği ona kötü davranmakta nasıl zorlandım bilsen. Kerim ya da Nedim olması önemli mi sence?" "Bak şimdi, bana inanmıyor da ona inanıyor hâlâ," diye dövdü dizini Metin. "Adı Kerim o herifin, benden iyi mi bileceksin? Nedim öldü." "Hayır yaşıyor," dedi Aysevim. "Kerim diye biri yok, hiç olmadı." "Çok safsın çok," dedi Metin, "her şeye inanıveriyorsun." "Hiçbir şeye inanmıyorum aslında," dedi Aysevim. "Bizler ve yaşadığımız her şey gerçekdışı görünüyor bana çoğu zaman. Bulutlar gibiyiz sanki. Kesin bir biçim alamadan, belirsizlikler içinde boşlukta yüzüyoruz. Ama yaşamım daha çok bir yeraltı yaşamına benziyor. O kadar ki bazen içimde bir keder, üzüntü ya da özlem arıyorum, yok. Havasız, köhne, küf kokan öyküler var yalnızca, ama onlar da kesinlik taşımıyor ve anlatana ya da dinleyene göre değişiyor durmadan. Olsun. Bu da bir şey." "Yavrum, bu kadar duygusal olma," dedi Metin. "Yaşam çorak bir topraktır. Mutluluğun üstünde ot bitmez. Ben bıktım artık mutlu olmaktan. Çılgınca, rezil bir aşk arıyorum. Bana bak, burda arkadaşlarım var, sana bir iş buluruz. Satış elemanı ya da kuaförlük falan... Ben arada gelir giderim Paris'e ha, ne dersin?" "Fransızca bilmiyorum," dedi Aysevim. "Perişan olurum buralarda. Evime dönmek istiyorum. Bir şeyler yapa-

maz mısın?" "Hayır, hiçbir şey yapamam, beni gözünde büyütme," dedi Metin. "Kendi dünyasında yaşayan bir sanatçı, bir işadamıyım ben, hepsi bu." "Çok da alçakgönüllüsün," diye güldü Aysevim. "Duy da inanma."

Sahnedeki illüzyonist uyuttuğu kadını tek eliyle havaya kaldırıp alkış bekledi.

"Fulya ne oldu?" diye sordu Aysevim, bir sigara yakarken. "Fulya da kim?" diye şaşırdı Metin. "Şu senin modern tarikatçı sevgilin canım?" "Onu da mı o herif anlattı? Fulya ha, uydurukçuya bak. Yok öyle birisi." "Yani adı Fulya olmayabilir ama var biliyorum," diye üsteledi Aysevim." "Anlaşılır gibi değil," dedi Metin, sinirlenerek. "Ben adamı size ne amaçla yolluyorum... siz nasıl kullanıyorsunuz. Bu Ekber denen bunak ne yaptığını sanıyor yani?" "O kadınla evlenecek misin söylesene?" "Bana bak kızım, senin işin bitti. Sorguda değilsin, uyan!" "Arkadaşça soruyorum," dedi Aysevim, uzanıp kolunu okşayarak Metin'in. "Doğrusunu istersen evlenmeyi düşünüyorum, kırkıma geldim, ama onunla değil. Bitti o iş," dedi Metin. "Hadi boş ver, gidelim artık." "Ben gelmeyeyim," dedi Aysevim, "birdenbire umutsuzluğa kapıldım, biz seninle dost olamayız." "Ne dostluğu kızım ya," dedi Metin bozularak. "Birlikte biraz eğleneceğiz o kadar. Büyütme hadi büyütme her şeyi, ben de seni aklı başında biri sanıyordum be..." "Çok bencilsin," dedi Aysevim, "dostluk ne demek, varlığım bile bir anlam taşımıyor senin için..." "Eh, kafayı buldun demek, sen

bilirsin," dedi Metin. "Hadi kalk seni oteline bırakayım..." "Yolda fikrimi değiştireceğimi umma ama, " dedi Aysevim. "Şekerim, hiç canım istemiyordu zaten, " dedi Metin. "Hani üzgünsün de gönlünü hoş edeyim diye..." Aysevim şarap şişesini kapıp kolunu kaldırdı ama Metin şişe başına inmeden havada yakaladı onun kolunu.

ÜÇÜNCÜ OLASILIK

Ekber Gürle, New York'ta, Central Park'a bakan bir otelin sekizinci katındaki bir odanın banyosunda tıraş oluyordu. Keyifsizdi. Gelir gelmez servisin Ortadoğu masası görevlilerinden birine telefon etmiş, beklemesini, onu arayacakları yanıtını almıştı. Oysa üç gündür arayan soran olmadığı gibi otel faturasını kimin ödeyeceği bile kesinlik kazanmış değildi. Telefon ettiği adamı tanıyordu. Kendine güvenli, aşırı nazik, uzun boylu, az konuşup çok dinleyen biriydi. Onunla yapacağını düşündüğü görüşmede geleceğiyle ilgili bazı sorunların çözümleneceğini umuyordu. Bunun için de konuşmalarının içten, açık, kem kümsüz bir biçimde gelişmesini istiyordu. Sakin ve kararlı olmak zorundaydı. Gel gelelim ararlar kaygısıyla dışarı bile çıkamıyor, kapana kısılmışlık, tuzağa düşmüşlük duyguları içinde bunalmış, tek bir satırını bile anlayamadığı bir serüven romanını okumaya çalışıyordu.

Tıraş makinesini bırakıp yüzünü yıkadı. Avuçlarına losyon döküp küçük darbelerle boynuna, yanakla-

rına yedirdi. Odaya geçip giyindi. Bir kalemde vazgeçemezler, silip atamazlardı onu. Geçmişi, belli bir kariyeri, oldukça iyi sicili vardı. Büyük olasılıkla, burada, merkezde bir göreve getireceklerdi kendisini. Güzel bir daire, dolgun bir ücret, seyahatler; işler yoluna girdiğinde Aysevim'i yanına aldıracaktı. Aslında şu sıra bu tür işleri sürdüremeyecek kadar yorgun duyuyordu kendini. Başarılı olamamıştı, Eyigöz'ü dilediğince ve izlemesi gereken çizgide yönlendirip geliştirememişti. Suçu yoktu bunda kuşkusuz. Çekişmeler, birbiriyle çelişen politikalar, amacın tam olarak ve doğru biçimde saptanamaması sonucunu yaratmış, dış ve iç koşullar birdenbire kontrol edilemez biçimde değişmişti. Ayakkabılarını bağlamak için eğildiğinde başı döndü. Gerginlik tansiyonunu yükseltmiş olmalıydı. Yaşlanmakta olduğunu düşündü. Yorgundu. Artık emekli olabilse, küçük bir evi, uslu bir kadını olsa, oturup polisiye ve casusluk romanları yazabilse belki de daha mutlu olurdu. Olur muydu? Hiç sanmam, dedi içinden, hiç sanmam, bu kadar azla yetinen biri olamam ben. Büyük, güzel bir çiftlik evi, bahçede donanımı eksiksiz bir marangozhane, gelişmiş bir yıldız gözleme taraçası, uzun bacaklı bir sarışın. At yarışları... Pahalı bir restoranın kapısını açıp içeri girerken gördü kendini birden. Çatal bıçak seslerinin, ölçülü kadın kahkahalarının, tozpembe kolalı örtüler serili yuvarlak masaların arasından geçerek daha önceden ayırtılmış yerine doğru yürüdü ve tam o sırada cam önünde tek başına oturan fıstığı gördü...

Aysevim konusunda karar vermek için acele etmemeliydi.

On yıldır öyle böyle süren bu birliktelik yüzünden çektiği acı yeterdi artık. Aysevim için en iyi şeyleri istemiş, onu yanında tutabilmek için sayısız ödün vermiş, sevgililerine katlanıp özveride bulunmuş, gene de yaranamamıştı kaltağa. Ben olmasaydım bir polis memuruyla evlenip üç çocuk doğurduktan sonra işi biterdi, diye düşündü. Geçim sıkıntıları, düzeysizlik, küçük, tatsız bir yaşam. Onu bir kadın, gerçek bir kadın yaptım. Ne geçti elime? Durmadan kavga eder olmuşlardı son zamanlarda. Doyumsuzdu Aysevim. Her bakımdan. Evet özellikle cinsel açıdan çok doyumsuzdu. Aralarındaki on dört yıllık yaş farkını öne sürüp durmuştu önceleri. Son zamanlarda ise erkenciliğinden yakınıp duruyor ve akıl almaz suçlamalarda bulunuyordu. Sözde gizli bir eşcinsel, aslında erkeklerden hoşlanan, ama bunun farkında olmayan bir zavallıydı kendisi. Aşağılık nankör fahişe! Allahım! Neredeyse öldürüyordu onu bu sözleri duyduğunda. Vicdansız! Erkeğini büsbütün kesmek, bitirmek isteyen karılar böyle konuşur, kendilerini kurtarmak için. Asıl amaç budur. Bazı sorunları vardı kuşkusuz. Mesleğin getirdiği gerginlikler yüzünden başarısızlık sıkça yaşadığı bir durumdu. Ağladığı, yalvardığı, kendini çok âciz duyduğu, sinirlerinin boşandığı zamanlar olmuştu onun yanında. Olmuştu, olabilir, herkesin başına gelebilir. Eskiden, Eyigöz'den önce, düşün, işkenceden çıkmışsın, puştun birini benzetmişler, ne de olsa insansın. İçin kalkıyor ister istemez. Zaten içmeden yapamazsın.

İyice içmek gerekir. Gene de duyarlı bir insan için kolay değildir. Öyle bitkin, kendinde değilsin, geliyorsun küçükhanım bekliyor ki... Eşek karı! Ne bok olursa olsun! Bitti. Yeter. Yeni ufuklar var önümde...

Yükseköğrenimini ve askerliğini bitirdikten sonra hazine ve dış ticaret dairesinde memur olarak çalışmaya başlamış, hemen ardından eli yüzü düzgün bir ev kızıyla evlenip göz açıp kapayana kadar iki çocuk sahibi oluvermişti. İşe girerken büyük şeyler ummuş, zorlu bir sınav kazanmanın yanı sıra güçlü bir tanıdığı araya koymuştu. O zamanki söylentilere bakılırsa ilerde devlet eliyle zengin olmanın kapısını kolaylıkla açabilecek bir yerdi çalıştığı yer. Ama ne zaman? Neyse ki, adam olup o düzeye gelene kadar yaşamının tozlu odalar ve mavi *vinylex* kaplı masaların arasında, şefin önünde düğme ilikleyerek, üç yılda bir terfi bekleyerek geçeceğini, bir ev, bir yazlık, bir araba sahibi olabilmek için bile ömrünün sonuna gelmek zorunda olduğunu görmüş, taksitlerle, denkleşmeyen bütçelerle, ucuz pansiyon odalarında geçirilecek tatillerle mutlu olmanın olanaksızlığını erkenden kavramıştı. Bu iç karartıcı tablo onu yeni olanaklar aramaya yönlendirdiğinde, hedefini açık seçik belirlemiş olmakla birçok insan için tehlikeli sayılabilecek işlere atılma gücü bulmuştu kendinde. Serüven dolu, alabildiğine hareketli ve her bakımdan doyurucu bir yaşamı olmuştu ondan sonra. Bu yaşamın içinde bir karı iki çocuğa yer olamazdı doğallıkla. Gene de onlara olan yükümlülüğünü bol bol ödemişti her şeye karşın. Aysevim'e de.

Aynaya baktı. Bağımsız ve lekesiz biri olmayı elden kaçırmış olduğunu düşündü birden, içini buran bir huzursuzlukla. Ama çabucak bastırdı bu sızıyı. Kaşlarını taradı özenle. Gözleri biraz daha küçük, burnu az daha kısa olsaydı Richard Gere'e benzeyecekti tıpkı. Ama besbelli ondan daha yakışıklıydı. En büyük mutsuzluğun, insanın günün birinde artık kendisi olmadığını anlaması olduğunu okumuştu bir yerde geçen gün. Ne var ki kafasında kalmış olmasına karşın doğru değildi bu yargı. Doğru olabilmesi için her şeyden önce kim olduğunu bilmesi gerekirdi kişinin. Kim? İsmet Çorlu mu? Evet bir zamanlar buydu adı ama kimdi o adam gerçekten anımsayamıyordu şimdi. Silik, kimliksiz bir karaltıydı aklında kalan. Zaman Ekber'den yana çalışmıştı. Belki burada bir büro açardı. İyi bir semtte, şık döşenmiş bir büro, kabartma harflerle basılmış bir kartvizit gördü. (Eckbary Gurla - Özel Dedektif.)

Telefon çaldı. Otel görevlisi, kendisiyle görüşmek isteyen kişinin lobide beklemekte olduğunu haber verdi. Çabucak aşağıya indi ve hiç tanımadığı biriyle karşılaştı. Adam elini nazikçe sıktıktan sonra kendisini Mr. Johnson'a götürmek üzere geldiğini söyledi. Bu tür açıklamalara, kimliği belirsiz görevlilere, parolalara, karanlık bağlantılar içindeki adamlara yaşamı bütün bunların içinde geçmiş olduğu halde güvenmediğini düşündü ama adamla birlikte dışarı çıktı. Çıkar çıkmaz da iki kişi kollarına girip otelin önündeki büyük siyah otomobile tıktılar onu. Araba hareket etti. Bir sağ bir sol yumruk yedi karnına iki büklüm oldu. Başına

sert bir darbe indi. Homurtuya benzer bir ses çıkardı. Şehir dışına çıkıp uzun uzun gittiler. Kendine gelir gibi olup gözünü açmak istedi bir ara ama aynı anda şakağına dayanan silahın soğukluğunu duydu. Bağırmak istedi, sesi çıkmadı. Boğuk bir patlama oldu. Yüzü dağıldı ve krem rengi ipek gömleği kana bulandı. Oturduğu yere yığılıp kaldı önce, sonra yavaşça koltuğun dibine yuvarlandı. Otomobil yolun kıyısına yanaştı. Adamlardan biri inip dışarı çekti cesedini, banketten aşağı yuvarladı ayağıyla.

İsmet Çorlu ya da Ekber Gürle.

Başucunda bir tutam ot, iki iri taş, az ötesinde kuru bir ağaç, önünde ardında göz alabildiğine uzanan kıraç bir toprak.

On dokuz yaşındayken faşist saldırıları kınayan, oligarşiye def ol diyen, işkence kurbanlarını anan, işbirlikçileri lanetleyen afişler yapıştırmıştı duvarlara gece ayazlarında.

Elcağızlarıyla.

Yalan dünya.

DÖRDÜNCÜ OLASILIK

Nedim, yazmakla tükettiği gecenin sabahında tükenmiş bedenini kanepeye atmış uyuyor ve düşünde Eda'yı görüyordu. Üzerine eğilmiş öpüyordu onu Eda. Tam bu sırada kapı zili acı acı çalındı. Sıçrayarak korku içinde uyandı. Doğrulup kapıya baktı. İlk anda izini bulduklarını, kendisini almaya geldiklerini düşünerek

bahçe yönünden kaçıp kaçamayacağını düşündü. Ama hemen caydı bundan. Engels'in daktilosu ve yazdıkları ortada, masanın üstündeydi. Onları bırakıp gidemezdi ne olursa olsun. Kendi kendine ihanet olurdu bu. Kalkıp kapıya yaklaştı, "Kim o?" diye sordu kuşkuyla yüreği sıkışarak. "Ben, Aysevim..." dedi kapının ardındaki. Rahatladı, gidip kapıyı açtı. Aysevim, parlak, naneşekeri rengi yeşil ipekliden son moda bir çarşaf giymiş olduğu halde içeri girdi. "Eda yok mu?" diye sordu. "Yok," dedi Nedim. "Ama sanırım bu akşam gelecek, öğleyin Güzelsu'dan yola çıktı. Bu ne kılık böyle?" "Of aman sıkıldım ayol zaten, sorma!" dedi Aysevim. Kıvrak bir hareketle çarşafın üst kısmını çıkarıp attı. Askılı beyaz bluzuyla kaldı. Gidip koltuğa kurulup bacak bacak üstüne attı. "Sen ne arıyorsun burda bakalım?" diye sordu Nedim'e.

"Romanı bitirmeye uğraşıyorum," dedim. "Canım benim, sıkma kendini, bitirmen gerekmiyor artık, özgürsün, boş ver," dedi Aysevim. "Biliyorum ama gene de bitirmek istiyorum, bulaştım bir kez," dedim. "Eh madem hoşuna gidiyor, sen bilirsin," dedi kayıtsızca. "Bu kadar yorulmana gerek yoktu aslında." "Bitti zaten. Son sayfaları yazıyorum," diye açıkladım. "Senin Paris'te olduğunu sanıyordum..." "Öyleydi, bu sabah geldim," dedi. "Sarıkollar Genel Müdürlüğü Kadın İşleri başkanlığına atandım, çağırdılar, apar topar geldim. Onlara görünmeden Eda'ya bir uğrayıp haber vereyim istedim. Telefonu düşüremedim de." "Hayırlısı olsun," dedim. "Bu işte çok başarılı olacağından kuş-

kum yok." "Ekber'in gölgesinde yaşamaktan bunalmıştım," dedi. "Artık özgürüm." "Bundan sonra böyle mi giyineceksin?" diye sordum, başımla koltuğun arkasındaki çarşafı göstererek. "Ama insan böyle de çok şık olabiliyor, önyargılı olmamak gerek," dedi.

Mutfağa gittim. İsteksiz kahve suyu koydum. Arkamdan geldi. "Barıştınız mı Eda'yla?" diye sordu. "Evet çok iyiyiz, hiçbir sorunumuz kalmadı," dedim. İnanmaz, düşünceli baktı yüzüme. "Ekber'e ne oldu biliyor musun?" diye sordum fincanlara sıcak su koyarken. "Bilmiyorum ama işi bitti, kesinlikle bitti, kuşkum yok," dedi. "Ben de öyle düşünüyordum," dedim. "Ama Metin'i de çok merak ediyorum." "A, o kültür bakanı olmayı umuyor. Tabii bu durumda bekâr kalması yakışık almayacağından Aymazlar'ın kızıyla evlenmeye karar vermiş. Olacak şey değil... Eee, sen ne yaptın onu romanda?" "Onunla uğraşacak halim yok," dedim. "Ne hali varsa görsün! Benden uzak dursun da..." "Vallahi haklısın," dedi. "Neyse, ben de kahvemi içip gideyim, çok işim var. Eda gelince beni arasın."

BEŞİNCİ OLASILIK

Korkunç bir geceydi. Korkunç karanlık. Kente elektrik veren santrallardaki onarılamaz, büyük bir arızadan dolayı İstanbul göz gözü görmez bir karanlığın içine dalmıştı. Ne dolunay, ne şu, ne bu. Işık sızdırmaz, kapkara bir perde inmişti kentin üstüne. Uzaktan uzağa çakallar uluyor, baykuşlar gecenin uğursuzluğunu ötüyordu. Metin Gedik stüdyosunun...

Aslında bu olasılık hiç yok.

İnsan, yaşamında nelerin yanlış olduğunu çok geç fark ediyor.

Birkaç saat uyuduktan sonra içimde yoğun bir bunaltıyla uyandım. Beynim, iç içe, üst üste yüzlerce satır, yüzlerce cümle, yarım eksik, anlamları olmayan yalnızca görüntüler ve uyumlu sesler taşıyan ve benim sesimi yankılayan binlerce sözcükle karman çorman ama bedenim yarı ölü öylece yattım kaldım. Telefon uzun uzun çaldı, Eda olabilirdi ama kalkıp açamadım. Neden sonra beni aşağı aşağı çeken boşluğun içinden yavaşça çıktım. Yön değiştirip bin bilmem kaç yıl öncesine yönelmiş zamanı duydum yeniden acıyla. İncecik, kırıldı kırılacak, saydam havayı soludum. Geri gelen duyularımı ayrımsadım. Yüzümü ve bedenimi ana hatlarıyla gözümün önüne getirdim. O zaman sözcükler soyut işaretler ve eskimiş kalıplar olmaktan çıkıp bir bütün oluşturdular. Az renkli, buğulu, büyücek bir peyzaj.

Bu resimde hiçbir şey net değil. Hiçbir nesnenin biçimi ve aslına uygun olup olmadığının tartışılması gerekmiyor. Alacakaranlıkta değil de daha parlak bir ışık altında bakılsaydı daha iyi çizilip renklendirilebilirdi belki bu tablo, daha kararlı, daha sert çizgilerden, daha canlı renklerden destek alabilir, böylelikle daha etkileyici olabilirdi. Olsun. Belki bir başka resimde, daha aydınlık bir ortam, daha açık

bir havada, daha güzel insanların olduğu bir zamanda yeniden denerim anlatmayı.

Eda. Bütün umudum.

Henüz uyuyor. Kızıl saçları yastığının üstüne serili uyuyor. İki saat daha uyuyacak, sonra sokak kapısının çarpılma sesine uyanacak. Öğle vakti bana doğru yola çıkacak. Onu hiç beklemediğim gibi bekliyorum. Mutlu son değil bu. İki insan birbirini ancak akla yatkın bir süre aşkla sevebilir. Bütün aşklar eskir ve paramparça olup dökülür insanın üstünden.

Ama şimdilik, onunla üstünde yan yana durduğumuz yer aydınlık, tertemiz. Hava, su ve çiçek kokuyor. Ayaklarımızı bastığımız cömert toprakla aynı hamurdanız. Yeryüzünün ilk insanları olarak birbirimize düş gibi görünsek de gerçeğiz. Böyle bir arada kaldıkça durmadan başladığımız noktaya dönmemizin hiç önemi yok. Belki bir gün, "Bir zamanlar çirkinlikler, nefretler, yabancılıklar, yüzsüzlükler ve bayağılıklar vardı, ve biz gene de seviyorduk birbirimizi," diyeceğiz. Çünkü aşka her zaman, her durumda yer vardır. Yıkımların, savaşların içinde bile.

Dışarı çıkmalıyım bugün. Başka bugün yok. Gazete, meyve ve taze çiçek almalıyım.

Akşama burada olur Eda. Bolca çiçek, meyve, yiyecek, içecek almalıyım.

Dışarı çıkmalıyım ne olursa olsun...

Dışarda ne var ne yok az çok biliyorum.

Tarih boyunca gizli ya da açık, iç ya da dış ya da hepsi birden olmak üzere birçok kuşatma, işgal, savaş, hile, uzlaşmazlık, kavga, gammazlık, kemirgenlik, ihanet ve kalleşlik görmüş, yangınlar, depremler, salgın hastalıklar, fırtınalar, taşkınlar yaşamış, sıkıntılar, yokluklar, yasaklar çekmiş, yaşamını hep zar zor sürdürmüş bu ve buna benzer kentlerde ne varsa o var, ne yoksa o yok.

Dayanılması gereken ağır bir zaman var. Can çekişen yıldızlar, küsmüş bir gökyüzü var. Ağaçlar, evler, köprüler, fırınlar, kırık camlar, fabrika atıkları, yangınlar, zehir kusan dumanlar var. Takma saçlar ve sakallar, takma kalpler, kafalar var. Elektrik ve telefon kabloları var. Eskiciler, yeniciler, dilenciler, gezgin satıcılar, kediler, başıboş köpekler, hamamböcekleri, fareler, çeşit çeşit yaratıklar var. Olup bitmeyen, bitip de olmayan şeyler var. Daracık sokaklar, akmayan sular, kesilmiş yollar, çalınan ve çalınmayan kapılar var. Gidip de dönmemekler, bakıp da görmemekler var. Bir yığın acı, gözyaşı, yalan, talan ama gene de bir parçacık umut var.

Yokları saymaya gerek yok.

Yazdıklarım gün ışığına çıkabilecek mi bilmiyorum.

Yazdıklarının değil ama yazabilmiş ve yazabilecek olmanın yaşamına yeni bir kapı açıp açmayacağını düşünüyorum. Bu bir ayrıcalık sorunu değil. Bir zorunluluk ya da gereklilik değil. Erdemle, var olan insan soyunu değiştirmeye çalışmakla hiçbir ilgisi yok

yazmanın. İç akıntıları düzene koyma çabasının, geceyle gündüzü ayırt etme bilincinin, bu dünyanın oldukça seyrek, kaba saba dokunmuş kumaşına pertavsızla bakma isteğinin sabun köpüğünden öte değeri olmadığını biliyorum. Gene de, gereklidir yazmak. İyidir. İğne ucu kadar, kum tanesi büyüklüğünde bir işaret bırakmalı dünyaya insan çekip gitmeden. Bir kapıyı aralamalı. Evet, bir kapı, bir anahtar, biraz ışık. Hepsi bu...

Ötesi yok.

Eylül 1992 - Ağustos 1994
Akçay

İlk kez Yeni Yalan Zamanlar adıyla yayımlanan **Yeşil**, *İnci Aral*'ın yazarlığında yeni bir dönemeç açmış bir roman. Yayımlandığı 1994 yılında bugünlerin Türkiye'sini görebilmesiyle de önemini korumayı sürdürüyor. Kahramanlar günümüzün kahramanları: Dinsel öğreti ve baskıyla yetiştirilmiş ensest kurbanı bir genç kadın, intiharın eşiğinde tutunamamış bir gazeteci ve onların dokunaklı aşkı. Bu aşk çevresinde tarihi eser kaçakçısı bir dayı, köşe dönmüş ünlü bir fotoğrafçı ve onun tarikatçı-punk sevgilisi de yer alırlar. Ülkedeki sanat düşmanı yönetim yüzünden üretemez duruma düşmüş sanatçıların toplandığı ve zararsız eserler vermeye zorlandıkları gizli merkezdeki ilginç sorgucu tipleri ise ortamı daha da karanlık hale getiriyor.

Anayasanın değiştirilmesi ve modası geçmiş laisizm edebiyatı tartışmaları arasında, ekranlarda yaşanan sansür ve bayağılıklar, yakında küp biçimini alacak domatesler, ikiyüzlü kasaba ahlakı, korkular, yeni diye sunulan değerler içinde şizofrenik bölünmelere uğrayan ve varoluşlarını yeniden sorgulayan genç kuşaklar... Kısaca şu anda ne yaşanıyorsa hepsi. Romanın ironik dili gerçeğin acısını hafifletmeye yetmese de zevkli bir okuma serüveni vaat ediyor.

ISBN: 978-9944-756-65-5

9 789944 756655